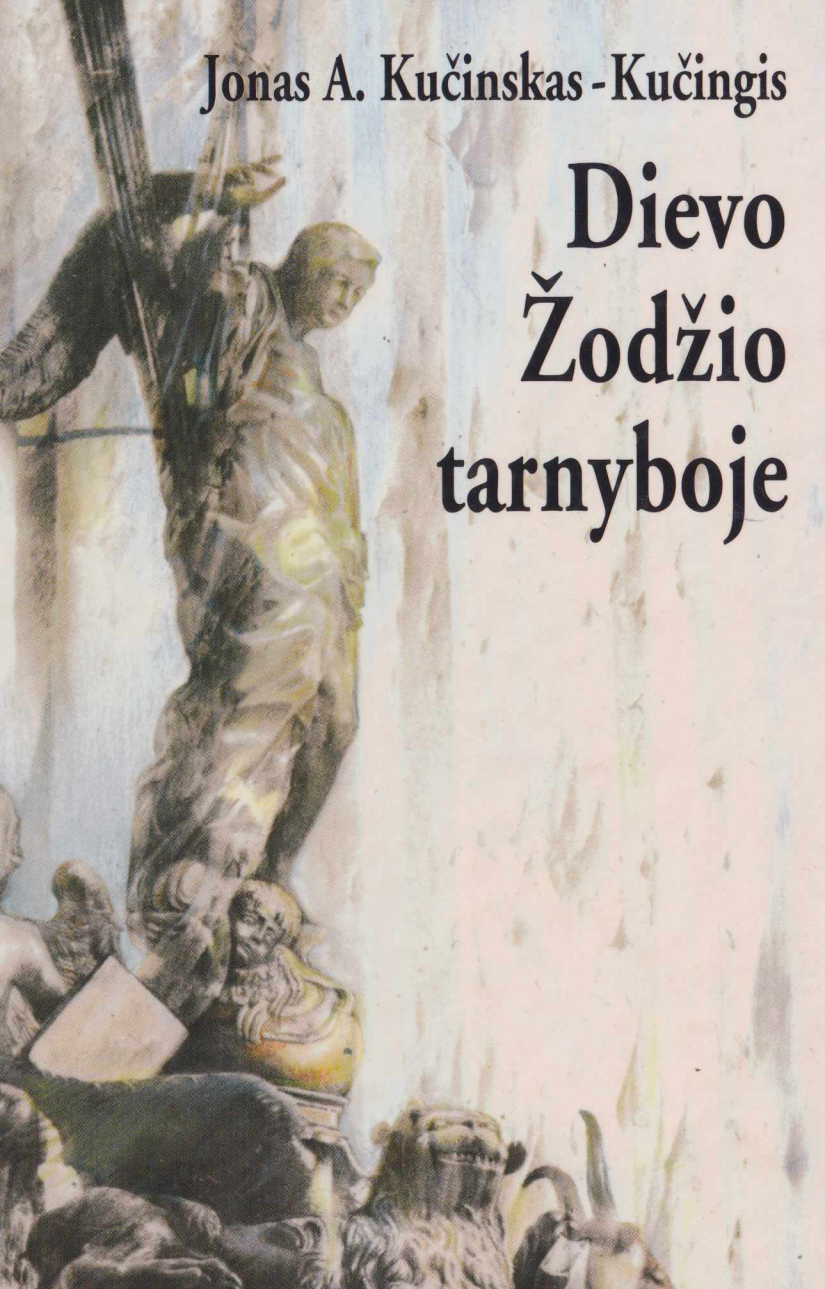
Jonas A. Kučinskas - Kučingis

Dievo Žodžio tarnyboje

Jo Ekscelencija vyskupas Antanas Vaičius 1998 m. liepos 27 d. Švėkšnoje, minint prelato Jono A.Kučingio 60 metų kunigystės deimantinę sukaktį

Dievo Žodžio tarnyboje

UDK 23/28
Ku46

Šią savo pamokslų knygą dedikuoju
A†A Vlado Volkio atminimui.
Tik jo dosnumo dėka ši mano knyga
galėjo būti išleista.
Labai dėkoju
Jo Ekscelencijai Vyskupui Antanui Vaičiui
už jo prasmingą ir jautrų įvadinį žodį.
Dėkoju „Logos" leidyklai
ir jos direktorei Dr. Daliai Marijai Stančienei
už gražiai atliktą leidybos darbą.

Prel. Jonas A. Kučingis
1998

ISBN 9986-721-24-5

© Jonas A. Kučingis
© LOGOS leidykla, 1998

Jonas A. Kučinskas-Kučingis

Dievo Žodžio tarnyboje

LOGOS leidykla VILNIUS 1998

Autoriaus žodis

Mano knyga „Šventiniai ir proginiai pamokslai" susilaukė didelio skaitytojų dėmesio. Rašytoja ir kelių premijuotų knygų autorė Alė Rūta Arbienė rašo: „Skaitydama Jūsų pamokslus, rodos, girdžiu šv. Kazimiero bažnyčioje Jūsų nuoširdžius ir gilios minties pamokslus". J. Batavičius iš Telšių skaitydamas savo buvusio mokytojo ir auklėtojo pamokslus sakosi „verkęs". Irena Lukšytė-Goddard, pagarsėjusi tarp amerikiečių rašytojų, savo literatūrinėje veikloje skaitanti pamokslus kasdien kaip religinį skaitymą. Kun. Aug. Steigvila iš Argentinos dėkoja už brangią ir įdomią dovaną – knygą. Vysk. A. Vaičius savo ir vyskupijos kurijos vardu laiške ragina: „Rašykite, rašykite..."

Visa tai turėdamas omenyje, nutariau peržiūrėti savo užrašų lentyną ir išleisti naują pamokslų knygą, pavadinęs ją „Dievo žodžio tarnyboje".

Pagaliau aš, kaip tas „Amžinasis žydas", su savo nauja pamokslų knyga eisiu į bažnyčias, eisiu į namus, eisiu visur, kur žmogus, kur Siela. Neuždarykite man durų, langų ir savo širdžių!

Pratarmė

Turėdamas šviesų protą, kilnią širdį ir iškalbos dovaną, prelatas Jonas A. Kučingis nuo pat pirmų savo kunigystės dienų su pasisekimu mokė visus gerumo, ragino pasitikėti Dievo Apvaizda, paklusti Jo šventai valiai. Karo audrų nublokštas toli nuo Tėvynės, atsidūręs Jungtinėse Amerikos Valstijose, Los Angeles mieste, iškart vėl kibo į darbą. Čia jam buvo lemta įvykdyti didelį uždavinį – įtvirtinti ir išugdyti šv. Kazimiero parapiją, kurią buvo įkūręs buvęs jo gimtosios parapijos klebonas prelatas Julius Maciejauskas. Ne be prelato J. A. Kučingio pastangų ši parapija tapo stipriu centru, tikra lietuvybės tvirtove Jungtinių Amerikos Valstijų vakaruose prie Ramiojo Vandenyno.

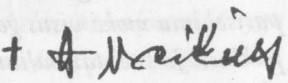
Svarbiausiu savo gyvenimo uždaviniu laikydamas tarnavimą Dievui Bažnyčioje, prel. J. A. Kučingis ypatingą dėmesį skyrė pamokslams. Ši Prelato pamokslų knyga yra jau antroji. Pirmoji, išleista taip pat Lietuvoje, susilaukė daug gražių atsiliepimų.

1998 m. sausio mėn. 26 d. Prelatas savo laiške man rašė: „Ši mano knyga, pavadinta „Dievo Žodžio tarnyboje", bus paskutinė, į kurią esu įdėjęs visą savo širdį ir sielą. Artėju prie 90 metų gimtadienio, netrukus reikės iškeliauti anapus saulės. Esu savo testamente įrašęs, kad noriu būti palaidotas savo numylėtoje Švėkšnoje..."

Pamoksluose Prelatas aiškina švenčių kilmę, religinių apeigų prasmę, tikėjimo tiesų pažinimo svarbą, gyvenimo prasmės klausimus. Aktuali pamokslų mintis – Tėvynės meilė, susirūpinimas

jos likimu, viltis, kad Dievas neapleis. Pamoksluose daug pavyzdžių iš Naujojo Testamento, šventųjų gyvenimų, minčių iš žinomų mokslininkų ir rašytojų knygų, poetų eilių.

Iš visos širdies linkiu garbingajam Žemaitijos žemės sūnui prelatui Jonui A. Kučingiui laikytis tvirtai kaip ąžuolui, gyventi dar ilgai, peržiūrėti knygų lentynas ir, suradus ką iš seniau ar parašius ką nors naujo, išleisti dar ne vieną knygą. Išleistos knygos tebūna kuo naudingesnės, ypač jaunesniems broliams kunigams, besidarbuojantiems Tėvynėje Lietuvoje ir kituose kraštuose.

Antanas Vaičius, Telšių Vyskupas

Naujieji Metai

Adoracija

1. Kristau, mūsų Valdove, esantis Eucharistijoje, mes šį vakarą, kada jau gęsta senieji metai ir gimsta nauji, atėjome čia, į Tavo namus, prie Tavo kojų, po Tavo apsiausto skvernu, apgailėti, pasiguosti, pasisemti jėgų ir stiprybės. Mes žinome, kad daugelis mūsų brolių, kada reikia būti rimtiems, daugiau susitelkimo, visai išprotėja, nebesuprasdami savo žmogaus vertybės ir didybės. Daugelis jų subėgo šį vakarą į naktinius klubus, sales, prie svaigalų, norėdami tokiu būdu baigti senuosius ir sutikti naujuosius metus. Mes dėkojame už tą supratimą ir dvasinę stiprybę, kad galėjome atsispirti pagundai ir, užuot nuklydę, atėjome čia, į šią šventą vietą. Mes žinome, kad šį vakarą, Dieve, Tavo tvarinys, užuot Tave garbinęs, Tave užgaus įvairiomis nuodėmėmis, kalbomis, pasielgimais. Todėl mes norime už tuos jų įžeidimus Tave, Dieve, atsiprašyti. Būk gailestingas man ir mano klystantiems broliams.

2. Netrukus bažnyčių ir miesto bokštų laikrodžiai išmuš 12 val. ir praneš savo galingais balsais, kad pasaulyje gimė naujas Kūdikis, kurio Vardas 1953 metai. Su senaisiais metais amžinybėn nukeliauja ir mūsų geri ir blogi darbai. Prisiminkime tik tuos 12 mėnesių, pavasarį, vasarą, rudenį, žiemą, vietą, laiką, asmenis, ar jie nešoksta mus kaltinti, peikti, mums prikaišioti. Negerai padaryta, nusikalsta, ne taip padaryta kaip reikėjo, galėjau geriau padaryti, bet nepadariau, galėjau, bet nenorėjau.

Nieko man daugiau nebelieka, kaip prieiti, Dieve, į tavo išskėstas rankas ir su Dovydu šaukti: „Pasigailėk manęs, Viešpatie, dėl savo didelio gailestingumo. Mano Dieve, gailiuos už visas 1952 metais padarytas nuodėmes, gailiuos ne tik dėl to, kad nuodėmėmis dangų praradau ir pragaro bausmę užsitraukiau, kiek dėl to, kad Tave patį, Aukščiausiąją Gėrybę, įžeidžiau. Neapkenčiu visų savo nuodėmių ir tavo malonės padedamas pasižadu ištikimai tau tarnauti. Dieve, pasigailėk manęs nusidėjėlio ir suteik savo malonės.

3. Štai prieš mūsų akis stovi naujieji, 1953 metai. Mes žiūrime į juos su baime, su dideliu netikrumu. Mes nežinome, ką jie atneš mums, mūsų kraštui ir visam pasauliui. Prieš savo akis mes tematome tamsą, juodą naktį, be žvaigždžių ir mėnulio, baisią naktį! Kur eiti, kur keliauti, kokio kompaso laikytis, kuo tikėti, kieno balso klausyti? Viešpatie, ar tu nematai, kad mes, sutikdami naujuosius metus, drebame kaip drebulės lapai. Mes jaučiamės, kaip tie keleiviai, kurių kapitoną plėšikai nužudė ir laivo vairą paėmė nepažįstamas žmogus. Štai plaukiame per baisų vandenyną, bet kur, kuriam tikslui, – nežinome. Gal ryt, poryt, o gal vėliau galime žūti. Rodos, jau norėtųsi intonuoti tą pačią giesmę, kurią kitados, Titanikos laivui skęstant, giedojo: „Į Tave, Viešpatie, mes artėjame...“

4. Pasitikėkite manimi, sako Kristus, tas pats, kuris šį vakarą į mus žiūri, – aš nugalėjau pasaulį. Aš esu jūsų laivo kapitonas. Tol aš jūsų neapleisiu, kol jūs patys manęs neapsaugosite. Aš būsiu su Jumis iki pasaulio pabaigos. Jūsų nė pragaro vartai nenugalės. Nebijok, mažasis būreli!

Tai yra ne tušti Evangelijos žodžiai mums tik paguosti, nuraminti. Ne! Tai žodžiai, kurie turi 2000 metų tikrumo spaudą. Tai žodžiai Dievo-žmogaus, kuriam sakyti ir įvykdyti yra tas

pats. Tuo netikėti būtų neprotinga. Neklausyti reikštų pavėluoti, o vėliau vis tiek sugrįžti prie jo bent kaulais, griaučiais nešini, šimtai taip yra padarę, nekartokime to, tas pat bus ir su mumis. Geriau tikėkime Jo žodžiais, nes jis nė pats suklysti, nė mūsų suklaidinti negali, Jis – Dievas-žmogus. Tad nors audros ir tamsa mus dengtų – nebijokime. Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė, veikiausia pagalba varguose.

5. Taigi mūsų Vadas Kristus, mūsų Valdovas Kristus! Pradėkime su juo naujuosius metus. Prašykime, kad Jis mums vadovautų ir karaliautų. Laikykimės Jo įsakymų, nes jie yra parašyti mūsų labui, jie yra padiktuoti ne mums pavergti, bet mus laimingais amžinai padaryti. Per Jį, su Juo ir Jame yra mūsų naujųjų metų palaima, mūsų gyvenimo prasmė, per Jį mes pasieksime didžiausią savo tikslą – savo sielos išganymą.

Amen.

Naujieji Metai, 1955

Laimingų Naujų Metų! Šie linkėjimo žodžiai šiandien yra visų lūpose ir širdyse. Vaikai sveikina savo tėvelius, tėveliai – savo vaikučius, draugas – draugą ir t.t. Žodžiu, iš visų širdžių šiandien veržiasi vienas linkėjimas, vienas meilės žodis. Laimingų Naujų metų!

Ir aš jums sakau: Laimingų Naujųjų metų, linkėdamas, kad 1955 metai būtų pilni gražaus džiaugsmo ir gausingi Dievo palaimos.

Visi linkėjimai, ypač Naujų metų, yra labai bendri ir visuotini, bet kartu giliai prasmingi. Jie išreiškia žmogaus sielos ir širdies karščiausius troškimus bei polinkius. Mūsų širdis ieško laimės. Ji yra sutverta būti laiminga ir todėl taip karštai ir aistringai visa savo prigimtimi veržiasi į laimę.

Jei žmonės kartais nusivilia, tai įvyksta todėl, kad jie, ieškodami laimės, gyvenimo realybę iškeitė į šešėlį, miražą... Tokie žmonės yra panašūs į vaikus, gaudančius ore muilo burbulus, arba į vaikus, besivaikančius pievoje peteliškes. Dažnai jie mėgina ant jų užgulti, bet jos dar greičiau nuskrenda, o jei kartais ir pavyksta ją rankomis sugauti, jų grožis dingsta grubioj rankoj, palikdamas joje tik mažyčių dulkelių.

Mieli klausytojai, neapgaudinėkite savęs. Tik Dievas gali patenkinti žmogaus širdį, kuri trokšta laimės ir džiaugsmo. Taip, žmogaus širdis yra maža. Ją galima vienos rankos delnu apimti. Bet kartu ji tokia didelė ir plati, kad net visas pasaulis neįstengia jos patenkinti.

Saliamonas, kuris yra laikomas išmintingiausiu žmogumi, kada nors pasaulyje gyvenusiu Išminties knygoje rašo: „Tuštybių tuštybė ir viskas tuštybė, išskyrus Dievo meilę ir jo įsakymų laikymąsi". Šv. Augustinas, kuris 18 metų praleido pasaulio malonumų ieškodamas, savo *Išpažinimuose* sako: „Nerami, Viešpatie, buvo mano širdis, kol nerado ramybės Tavyje".

Taip, mano mieli klausytojai, tik vienas Dievas gali patenkinti mūsų širdis, tik vienas Dievas gali padaryti mus laimingus. Todėl visiškos laimės neieškokime žemėje. Ją rasime tik Dievuje ir tai aname pasaulyje, amžinybėje.

Taigi mes iš savo patyrimo žinome, kad pasaulyje yra nusivylimų, prarastų vilčių, nusiminimo. Tačiau mes tvirtai tikime, viliamės ir meldžiame, kad viskas turės laimingą pabaigą. Nes mes žinome, kad šiame pasaulyje nieko nėra iki galo tobula ir šventa. Mes patys esame liudininkai dienų ir metų, kuriuose matėme didelių nelaimių: karų, depresijų, bankrotų, bedarbystės ir t.t. Mes matėme žmones, matėme įvykius ir visa tai mums bylojo, kad žmogaus gyvenimas yra problema, kad žmogaus laimė tam tikra

dalimi priklauso ir nuo mūsų pačių. Kiekvienas iš mūsų esame savo laimės architektai. Mes turime dirbti, kad būtume laimingi ir apturėtume džiaugsmą. Kaip menininkas dirba sunkiai ir ilgai, kaldamas marmuro gabalą, kol pagaliau iš jo išryškėja žmogaus išvaizdos kontūras, panašumas ir pagaliau grožis. Taip ir mes dirbdami, pakeldami sunkenybes, galime sukurti sau laimingą ateitį.

Todėl dirbk ir kooperuok su Dievo malone, pagalba. Juk ir Kristus sako: „Aš turiu daryti mano Tėvo darbus, kol dar yra diena".

Mano mieli klausytojai, jei norite būti tikrai laimingi šiandien ir visada, pasitikėkite ateitimi. Tai tiesa, kad ateitis yra paslėpta nuo mūsų akių. Ir gerai, kad nežinome ateities. Koks nelaimingas būtų žmogus, jei žinotų, kas įvyks ateityje! Net pats Kristus yra kalbėjęs apaštalams: „Aš turiu daug dar dalykų jums pasakyti, bet jūs dabar negalite pakelti".

Vėl sakau, pasitikėkime ateitimi, vildamiesi Dievu, tikėkime Dievo apvaizda. Dažnai Dievas leidžia audrų dabartyje, bet jisai visada pasilieka ateities Viešpats. Pijus XI prieš savo mirtį kalbėjo: „Per 80 savo gyvenimo metų mes matėme daug dalykų. Ir esame tvirtai įsitikinę, kad dideli įvykiai yra Dievo, o ne žmogaus rankoje". Tiesa, yra ir buvo valandų, o gal ir metų, kurie atrodė priklausė stalinams, hitleriams, tačiau ateis diena, kai visi tų žmonių darbai bus perkratinėti Didžiajame Teisme, kuriame Teisėjas bus pats Dievas, o liudys visas pasaulis.

Apaštalų darbuose mes nerandame, kad pirmieji krikščionys būtų verkę, aimanavę; jie meldėsi, dirbo ir pasitikėjo. Ir mes, dvidešimtojo amžiaus krikščionys, turėtume žiūrėti daugiau dangaus link, daugiau melstis ir turėti daugiau vilties.

20 amž. tironai mėgina išplėšti tikėjimą iš žmonių, padaryti juos bedieviais. Tačiau, tikėkite, jiems tai nepavyks, nes žmo-

gaus širdis yra sutverta dėl Dievo ir ji bus nerami, kol neatsilsės Viešpatyje. Mes skaitome laiškuose iš Sibiro, kaip mūsų broliai 600 pėdų gylio žemėje klauso šv. mišių, eina Komunijos, tiki Dievu, nepaisydami baisių bausmių ir baisaus vargo, kuris juos supa ir kankina. Tu gali degančią žvakę visaip versti, tačiau jos liepsna vis kils į viršų. Tokia yra ir žmogaus širdis. Kartą tamsią naktį didysis poetas Dantė pasibeldė į vienuolyno duris. Vienuolis durininkas paklausė: „Che cosa cerca?" „Ko ieškai?" Dantė atsakė: „Ramybės". Šis poeto atsakymas išreiškia visos žmonijos ramybės ir laimės troškimą.

Taigi šiandien, pradėdami Naujus metus, atsiminkime šv. Augustino žodžius, kad „mano širdis tol nenurims, kol neatsilsės Viešpatyje". Ir tai atsiminkime ne tik šiandien, bet per visus metus. Elkimės ir gyvenkime tvarkingai ir turėsime tikrai laimingus metus.

Amen.

Naujieji Metai, 1957

Laimingų Naujų metų! Tegul Naujieji metai, Dievui laiminant, atneša jums ir jūsų artimiesiems daug dvasinės ir medžiaginės laimės!

Yra įprasta naujų metų pradžioje suvesti sąskaitas, patikrinti inventorių ir sudaryti planus ateičiai.

Reikia pasakyti, kad praėjusieji metai mums buvo labai sėkmingi. Susilaukėm nemažai naujų parapijiečių. Žmonės mielai palaikė savo parapiją ir ja domėjosi, kooperavo. Neužtraukus extra skolos, buvo, kaip žinote, atnaujinta ir praplėsta parapijos salė, o tai kainavo per 10 000 dol. Nepaisant to, pajėgėme išmokėti dar 6000 dol. skolos. Dabar parapijos skola yra 35 000 dol.

1956 m. parapija turėjo 41 182,72 dol. ir išlaidų 41 038,45 dol., šiais metais – 144,27 dol. 1955 m. likutis – 103,29 dol., taigi 1956 m. gruodžio 31 d. banke buvo 247,56 dol. Smulkesnę apyskaitą, kur ir kam išleista, duosiu vėliau, paskutinį sausio mėn. sekmadienį.

Bažnyčios lankymas galėtų būti geresnis. Maždaug per 4 mišias sekmadieniais bažnyčią aplanko apie 1200 žmonių. Per 1956 m. išdalyta apytikriai 25 000 komunijų, kurių dalis tenka nelietuviams.

Parapijos organizacijos rodė nemažai gyvumo. Ypač pagyrimo verti yra vyčiai ir katalikų susivienijimas, Šv. Vardo draugija. Būtų didelis mano troškimas ir parapijai palaima, kad kiekvienas parapijos narys priklausytų kokiai nors kat. organizacijai ir skaitytų kat. laikraštį. Tai daugiau prisidėtų prie religinio sąmoningumo ir švietimo.

Per 1956 m. mūsų bažnyčioje buvo pakrikštytas 21 kūdikėlis ir vienas konvertitas.

Moterystės Sakramentą priėmė 10 porų. Tiesa, kelios jų buvo mišrios. Labai įspėju, kad saugotumėtės mišrių moterysčių. Bažnyčia jas laimina labai svarbiais atvejais ir su skaudančia širdimi. Katal. jaunimas tai turi turėti galvoje, prieš pradėdami draugauti arba ką rimta galvoti.

1956 m. Dievas pas save pašaukė 10 parapijos narių: Ačą, Rudį, Horvath, Desingį, Masiulį, Gilį, Dirgėlą, Kondrotavičienę, Morkienę, Norbutienę, Antaną Macejūną. Jų netekimas yra didelis nuostolis parapijai. Viešpaties ramybė tebūnie su jais visada. Nežinia, kas sudarys 1957 metų mirusiųjų sąrašą? Gal aš, klauskime kiekvienas.

Pirmąją Komuniją priėmė 13 asmenų.

Per 1956 m. aplankyta 34 ligoniai ir suteikti sakramentai.

Apie parapiją daugiau ar mažiau telkiasi per 3000 lietuvių. Veikia vaikų darželis su 31 lankytoju, tarp kurių 5 lietuviukai, šeštadienio liet. mokyklėlė, kurią lanko 42 mokinukai. Prie parapijos darbuojasi 3 seselės kazimierietės, kurios, be kitų darbų, vadovauja šioms abiems mokykloms.

Parapija leidžia dvisavaitinį laikraštėlį, kurį gauna per 800 šeimų. Reikia pasakyti, kad jį žmonės labai mėgsta. Išsilaiko iš aukų. Žmonės mielai remia.

Parapija turi apie 50 narių chorą, kurio išlaikymas irgi daug kainuoja, bet tai parapijos pasididžiavimas. Ypač mus stebina choristų pasiaukojimas ir entuziazmas.

Parapija dirba didelį darbą ir tautinėje bei kultūrinėje srityje. Niekas čia, prie Ramiojo vandenyno, negalėtų su ja lygintis, nors ne visada tai mums pripažįstama. Išimkite iš Los Angeles Šv. Kazimiero parapiją, ir jūs turėsite Phoenix ..... lietuvių koloniją. Mums džiugu, kad apie parapiją telkiasi visas tautinis ir kultūrinis veikimas, ir parapijai yra malonu, kad tai vyksta po jos stogu. Didžiausiu šios srities įvykiu 1956 m. reikia laikyti Lietuvių Dieną, kuri sutraukė net 2000 lietuvių.

1957 m. mes stengsimės ir toliau dirbti ta kryptimi, kad mūsų parapija augtų skaičiumi ir stiprėtų dvasia. Be to, šiais metais stengsimės kiek įmanydami mažinti parapijos skolą, kuri, kaip sakiau, yra 35 000 dol. Be to, turiu prisipažinti, kad mano didžiausia ambicija yra, kaip amerikonai sako, turėti reguliarią pradinę mokyklą, kur būtų dėstoma reguliariai ir lietuvių kalba. Kol to nepasieksiu, tol bus nerami mano „dūšia". Jūs man padėkite, kad ši diena greičiau ateitų.

Ta pačia proga noriu priminti, kad netrukus pradėsime spausdinti 1956 m. apyskaitą, kas ir kiek aukojo parapijai. Tik, deja, dalis žmonių dar neįprato vartoti vokelių, todėl jų vardų mes nežinome.

Mieli lietuviai, mes esame ne tik parapijos, bet ir šio krašto lietuvių be valstybės ir tautos nariai. Ką atneš 1957 m. mūsų vargstančiam kraštui?

Tikėkite, broliai, mes greitu žingsniu artėjame prie Lietuvos laisvės dienos. Ji šiandien yra arčiau, negu vakar, o ryt ji bus arčiau, negu šiandien. Reikia tikėti, kad komunizmo pūliuojanti žaizda, išsiveržusi per vengrų tautą, yra pirmasis ir labai ryškus visų tautų išsivadavimo pragiedrulys. Šios žaizdos paslėpti, o dar labiau jos išgydyti, bolševikams niekada nebepavyks. Tai yra komunizmo žuvimo pradžia.

Mieli broliai, noriu jums priminti vieną dalyką, kas mums visiems turėtų labai rūpėti. Kai Kristus, nešdamas kryžių, ėjo į Kalvarijos kalną, Jį pasitiko verkiančios Jeruzalės moterys. Kristus joms tarė: „Jūs neverkite manęs, bet labiau verkite savęs ir savo vaikų". Taip ir jūs ne tiek verkite, rūpindamiesi išlikimu ir lietuvių ištikimybe Lietuvoj ir Sibire, bet rūpinkitės savimi ir savo vaikais. Mes pradėjome pelėti, mus pavergė materija, mes pagimdėme savo vaikus, bet jie nebesupranta mūsų kalbos. Tuo tarpu žinios, kurios ateina iš Sibiro ir Lietuvos, yra visai kitos. Lietuviai, verkite savęs ir savo vaikų, jei dar mylite savo Tėvynę. Gelbėkite savo vaikus nuo Hollywoodo dvasios ir tausokite juos Lietuvai, nes kitaip negalėsite pasiteisinti prieš Dievą, savo sąžinę ir Tautą.

Štai keletas pasiryžimų 1957 m.

1. Nepraleiskite kasdieninės maldos, kuri jums padės pakelti visus dienos rūpesčius ir vargus.

2. Praktikuokite bendrą stalo maldą. Atsiminkite, kad šeimos, kurios bendrai meldžiasi, gyvena meilėje.

3. Nepraleiskite sekmadienio ir privalomų švenčių Mišių. 168 dienas dirbate, 1 val. per savaitę paskirkite Dievo garbei.

4. Eikite dažniau Sakramentų. Būtų gerai, kad bent kartą per mėnesį, ar bent per didžiąsias šventes.

Atsiminkite, kad religinė praktika padės jums įveikti visus gyvenimo sunkumus ir Dievo palaima lydės kiekvieną jūsų žingsnį.

5. Būkite Dievo žodžio ne tik klausytojai, bet ir vykdytojai. Nepamirškite labdaros darbų ir pareigų savo tautai. Jei tai darysite, patirsite ypatingą Dievo palaimą.

Baigdamas šį savo pranešimą, žemai lenkiu savo galvą Dievo Apvaizdai, kuri mus per praėjusius metus taip tėviškai globojo ir laimino, dėkoju visiems parapijiečiams, organizacijoms, rėmėjams, darbuotojams, šeimininkėms ir visiems lietuviams, kurie savo aukomis ir darbu prisidėjo prie parapijos palaikymo ir pažangos. Nepalikite manęs vieno ir toliau. Tegul Dievas jums ypatingu būdu atlygina ir laimina per visus 1957 metus. Dievas ir tie, kurie dėl Jo garbės darbuojasi, niekada nepamirš jūsų geros ir auksinės širdies. Dar kartą jums visiems Laimingų Naujų metų!

Amen.

Naujieji Metai, 1971

Yra keturi neatšaukiami dalykai: iš rankos išmestas akmuo, kartą pasakytas žodis, prarasta proga ir praėjęs laikas.

H.Riminaldo

Brangūs klausytojai, esame naujų metų pradžios angoje. Senųjų metų dienos jau suskaitytos ir padėtos į istorijos lentyną. Kas buvo padaryta, nebepakeičiama. Laimėjimai surinkti, klaidos suskaičiuotos. Taigi prie senųjų metų, kuriuos ką tik baigėme, nieko nebegalime nei pridėti, nei atimti...

Tačiau naujieji metai, kuriuos mes šiandien pradėjome, yra mūsų dispozicijoje, mūsų žinioje. Taigi sugaukime valandą, kuri ateina, nesivykime jos, kai ji išeina. Šiandien yra laikas pradėti iš naujo. Šiandien yra laikas mesti žvilgsnį į ateitį, o nesižvalgyti atgal. Ateitis yra mūsų: turime planuoti ir džiaugtis.

Kiekvieni metai yra sudaryti iš naujų pradžių. Kiekviena diena yra nauja pradžia, atgaivinta nakties miego. Todėl, pradėdami dieną, sakykime su psalmininku: „Tai diena, kurią davė mums Viešpats, džiaukimės ir linksminkimės joje!"

Kiekviena savaitė su septyniomis dienomis yra nauja pradžia, skirta mūsų naudai ir tarnybai.

Paskui vėl ateina nauji metai. Kaip gera vėl iš naujo pradėti, planuoti, ruoštis... Gera pamiršti praeitį, kai ji buvo gerai ir naudingai sunaudota ir praleista. Šv. Paulius savo laiške Filipiečiams kaip tik tą patį patarė: „Broliai, nemanau, kad jau būčiau tobulas. Viena tedarau: užmiršęs, kas yra už mano nugaros, aš veržiuosi pirmyn, į tikslą, siekiu laimikio aukštybėse, prie kurio Dievas kviečia Kristuje Jėzuje" (Fil 3, 13–14).

Ką mes turėtume pamiršti?

1. Pirma, mes turėtume pamiršti klaidas. Tiesa, iš klaidų turime pasimokyti ir stengtis ateityje jų nekartoti ir vengti. Tačiau dažnas senų klaidų prisiminimas paralyžiuoja energiją, sukelia nereikalingus sąžinės išmetinėjimus ir stabdo norą iš naujo pradėti, veikti ir kurti. Daugiau nusikaltimo nebepakartoti – tai geriausia atgaila. Didžiausią garbę pasiekia ne tas, kuris niekada nesuklumpa, bet tas, kuris suklupęs pakyla.

2. Antra, užmiršti užgavimus, įžeidimus. Tiesa, yra sakoma, kad įžeidimas – tai kalavijo smūgis, žaizda gali užgyti, bet randas pasilieka. Tačiau laikyti visada savo širdyje įžeidimą, reiškia

pripildyti savo sielą kartėlio, o ieškojimas būdų atsikeršyti slopina džiaugsmą ir padaro žmogų be pusiausvyros, nepastovų. Tad reikia stengtis išlyginti, jei galima, nesusipratimus, visada rodyti gerą valią, net iš priešo padarant draugą.

3. Ir pagaliau reikia užmiršti praeities nuodėmes. Vieną sykį jas išpažinę ir apgailėję, nereikėtų grįžti ir mąstyti apie jas. Atgaila užmeta savo šydą ant viso to, kas buvo bloga, ir ašaromis nuplauta atsinaujinusi siela iškyla iš praeities griuvėsių – gražesnė negu krikšto dieną.

Didžiausia kartybė gyvenime yra ne ligos ar kančių valandos, o sąžinės graužimo valandos, kai siela jaučiasi ištremta, nes atsiskyrė nuo Dievo. Ir laimingiausios valandos žemėje yra, kai Išganytojo žodis džiaugsmingai skamba mūsų išvargintose sielose: „Sūnau, dukra – tavo nuodėmės tau atleistos, eik ramybėje ir daugiau nebenusidėk".

Dažnas grįžimas prie mūsų praeities nuodėmių stabdo mūsų gyvenimo projektą, lėtina tobulėjimo procesą. Taigi žmogiška yra įkristi į nuodėmę, velniška yra joje pasilikti, krikščioniška jos neapkęsti, o dieviška – ją nugalėti.

Brangūs klausytojai, koks geras yra Dievas, duodamas mums naują progą, kad senieji dalykai gali būti pamirštami ir pakeičiami naujais. Todėl ir Naujieji metai yra Dievo duoti naujai pradžiai, naujam darbui, naujai ateičiai.

Visagalis ir amžinasis Dieve, Tu vėl leidai mums sulaukti Naujų metų. Dėkojame tau už praėjusiųjų metų maloningą ranką, kuri mus saugojo ir vedė per visas gyvenimo kliūtis, nepasisekimus ir nelaimes. Tu, Viešpatie, buvai su mumis džiaugsme, Tu guodei mus verkiančius ir pakėlėsi mus suklupusius.

Atleisk, Viešpatie, praėjusiųjų metų klaidas ir laimink mūsų žingsnius naujų metų kelyje. Dieve, duok mums išminties, kad

mes niekad nepamirštume mūsų priklausomumo Tavo valdžiai, ir padėk, kad mes visada gyventume pagal Tavo šventą valią.

Amen.

Naujieji Metai, 1981

Šiandien, Naujųjų Metų dieną, visų lūpose ir širdyse aidi vienas žodis, vienas linkėjimas: Laimingų Naujų Metų! Todėl ir aš, stovėdamas šioje šventoje vietoje, taip pat sakau Jums visiems: Laimingų Naujų metų! Tegul Naujieji metai būna pilni džiaugsmo, sveikatos ir Dievo palaimos!

Mano brangūs klausytojai, visi linkėjimai, ypač Naujųjų metų, yra labai bendri, bet kartu ir giliai prasmingi. Naujų metų linkėjimai išreiškia visuotinį žmogaus širdies šauksmą: laimės troškimą. Ieškoti laimės yra žmogaus prigimties postulatas. Mūsų širdis yra sutverta būti laiminga. Todėl ji taip karštai ir aistringai siekia ir ieško laimės.

Tačiau žmogus, ieškodamas laimės, dažnai nusivilia. Tai vyksta todėl, kad ieškoma laimės ten, kur jos nėra. Tokie žmonės gaudo šešėlius, gyvenimo miražus, blizgučius. Tai dvasios jėgų eikvojimas, tai kelias į neviltį bei nusivylimą. Tai žmonės, gaudantys ore muilo burbulus. Jie yra panašūs į piemenėlį, kuris žiedais pasipuošusioj pievoj gaudo peteliškes. Ilgai jisai bėga paskui jas, mėgindamas ant jų užgulti, bet jos, iš po glėbio ima ir nuskrenda... O jei kartais ir pavyksta sugauti, tuoj jų sparnelių grožis pranyksta, palikdamas rankoje spalvotų dulkių krūvelę.

Brangūs klausytojai, dažnai mes, ieškodami laimės, griebiamės sutvertų daiktų, kurie skleidžia ne savo, kaip mėnulis, bet kūrėjo šviesą. Daiktai yra tik laiptai aukštyn, mūsų kojų atrama

– kilti aukštyn į šviesos šaltinį, į Dievą, į mūsų paskučiausią laimės centrą.

Toliau kita rūšis žmonių yra ta, kuri, naudodamasi Kūrėjo palaima, gėrybėmis, proto laimėjimais, visa tai priskiria žmogaus sugebėjimams. Jie kuria socialinį, politinį ir ekonominį gyvenimą be Dievo, be Jo apreikšto mokslo. Tai noras padaryti žmogų laimingą be Dievo, be Jo šviesos. Tokius nevykusius bandymus mes matome komunistinėje santvarkoje. Todėl šiandien Rusijoj mes turime ne šviesos amžių, bet naktį be Mėnulio ir dieną be Saulės. Turime žmogaus slopinimo, desperacijos, tamsos ir nevilties sistemą.

Tiesa, žmogaus širdis yra maža. Ją galima vienos rankos delnu apimti, bet jai patenkinti neužtenka nė viso universo, visų sutvertų daiktų ir didžiausių turtų. Mus patenkinti gali tik absoliutas – Dievas.

Saliamonas, kuris yra laikomas išmintingiausiu kada nors pasaulyje gyvenusiu žmogumi, Išminties knygoje rašo: „Tuštybių tuštybė ir viskas tuštybė, išskyrus Dievo meilę ir Jo įsakymų vykdymą".

Didysis Bažnyčios Tėvas šv. Augustinas, kuris 18-ka ilgų metų praleido vaikydamasis pasaulio malonumų, savo *Išpažinimuose* apie anuos tuščiai praleistus metus sako: „Dėl savęs, o Viešpatie, sutvėrei mane, ir nerami buvo mano širdis, kol nerado ramybės Tavyje".

Toliau. Daugeliui ši žemė yra nusivylimų ir prarastų vilčių slėnis, ašarų pakalnė. Tačiau žmogui, kuris savo laimės ilgesį sieja su tikėjimu, viltimi ir malda, viskas turi laimingą pabaigą. Krikščionis žino, kad šioj žemėj nieko nėra visiškai tobulo ir švento. Krikščionis žino, kad gyvenimas yra problema, kad nuo vienokio ar kitokio jos sprendimo priklauso ir mūsų laimė. Kiekvienas

esame savo laimės kalvis. Mūsų buitis yra pagrįsta darbu, kūryba, auka. Taip kaip skulptorius dirba sunkiai ir ilgai, ilgas valandas kaldamas marmuro gabalą, kol iš jo pasirodo žmogaus išvaizdos kontūras ir pagaliau apsireiškia žmogaus kūno grožis. Per kančią į garbę, per darbą į laimę, kitokio kelio žemėje nėra!

Dar toliau. Siekdami laimės, mes turime ne tik dėkoti, bet ir kooperuotis su Dievu. „Be manęs jūs nieko negalite", – kalbėjo Kristus savo apaštalams. Dirbkime taip, lyg viskas nuo mūsų pareitų, ir nieko nedarykime be Dievo pagalbos.

Ir pagaliau, mes turime pasitikėti ateitimi. Tiesa, ateitis yra paslėpta nuo mūsų žinojimo, ypač šiandien, kai stovime Naujų metų angoje. Ir tai gerai, kad mes nežinome ateities. Žmogus, žinodamas ateitį, būtų nelaimingas, gyvenimas virstų stagnacija, sustotų daug kūrybinių sumanymų, daug didžių darbų niekad nebūtų įvykdyta. Neveltui ir Kristus kalbėjo savo apaštalams: „Aš turėčiau daug dar dalykų Jums pasakyti, bet jūs dabar negalite pakelti".

Dievo Apvaizda dažnai leidžia audras dabartyje, bet Jisai visada lieka ateities ir rytojaus dienos Viešpačiu. Tiesa, istorijos bėgyje buvo metų, dienų, valandų, kurios, atrodė, priklausančios neronams, atiloms, stalinams, hitleriams, tačiau atėjo diena ir jie pradingo nuo žemės paviršiaus (kaip praėjusių metų sniegas, kurio mažai kas beprisimena). Tas pats įvyks ir su šių dienų despotais. Šv. Jonas apreiškime sako: „Kas ves į nelaisvę, eis į nelaisvę; kas kalaviju užmuš, reikia, kad jis būtų kalaviju užmuštas. Čia yra šventųjų kantrybė ir tikėjimas. Turėkime viltį, kai pjūties metas ateis, ir žemė bus pribrendusi pjūčiai, Dievas paleis savo pjautuvą ir pjaus".

Skaitydami apaštalų darbus, mes randame, kad pirmieji krikščionys dirbo, meldėsi, darė gerus darbus ir visada turėjo viltį.

Ten nerandama parašyta, kad jie būtų aimanavę, priekaištavę, puolę į nusiminimą. Ir 20-ojo amžiaus krikščionys turėtų daugiau žiūrėti dangaus link, daugiau dirbti, melstis ir daugiau turėti vilties. Mes girdime iš Sibiro, kaip mūsų tautiečiai 600 pėdų gylio žemėje, kur kasa akmens anglis, turi šv. Mišias, eina Sakramentų, garbina Dievą, nepaisydami baisių bausmių, vargo, kuris juos supa ir kankina. (Gali degančią žvakę visaip versti, tačiau jos liepsna vis kils į viršų. Taip ir žmogus. Tokia yra žmogaus širdis, kuri priklauso tik vienam valdovui ir Viešpačiui Dievui.)

„Ši diena yra laimingiausia mano gyvenime!, – taip kalbėjo Nijolė Sadūnaitė. – Esu teisiama už „LKB KRONIKĄ", kuri kovoja prieš fizinę ir dvasinę žmonių tironiją. Reiškia, aš esu teisiama už tiesą ir meilę žmonėms. Kas gali būti gyvenime svarbiau, kaip mylėti žmones, jų laisvę ir garbę. Meilė žmonėms – visų didžiausioji meilė, o kovoti už žmonių teises – gražiausioji meilės daina. Tegul ji skamba mūsų širdyse, Tegul niekados nenutyla".

Ištrauka iš Nijolės Sadūnaitės kalbos, pasakytos praėjusiais metais bolševikų teisme, okupuotoje Lietuvoje.

Už „LKB KRONIKOS" dauginimą bei platinimą Nijolė baudžiama laisvės atėmimu trejiems metams, atliekant bausmę griežto režimo lageriuose ir ištrėmimu trejiems metams.

Kartą tamsią naktį Dantė pasibeldė į vienuolyno duris. „Che cosa cerchi?" Ko ieškai? – paklausė Dantės vienuolyno durininkas. Poetas atsakė: „Ramybės!"

Šis tamsią naktį paklydęs poetas yra simbolis visos žmonijos, ieškančios ramybės ir laimės.

Taigi turėkime viltį, dirbkime ir nieko nebijokime. Jei aplankys nelaimė, didvyriškai pakelkime! Jei aplankys džiaugs-

mas, pasidalinkite su savo artimu ir mylėkime Dievą ir savo brolį lietuvį visa savo širdimi.

Amen.

Naujieji Metai, 1982

Šiandien mes esame dviejų įvykių ženkle. Švenčiame naujus metus ir Marijos motinystės Šventę.

Tad pirmiausia Jums visiems ir nuo mūsų visų kunigų laimingų ir Dievo palaimos pilnų Naujųjų metų.

Šiandien esame naujų metų angoje. Greičiausiai šią dieną Jūs esate bažnyčioje, kad, dalyvaudami šv. Mišiose, padėkotumėte Visagaliui Dievui už praėjusių metų malones ir paprašytumėte Dievo globos Naujiems metams.

Praėjusieji metai jau yra praeities dalykai. Ar jie buvo laimingi, ar ne, nieko negalime padaryti. Tačiau, vienaip ar kitaip, mes šiandien pasitinkame naujus metus, tikėdami, kad jie bus laimingi ir pilni Dievo palaimos.

Brangūs klausytojai, tie 12 naujų dar visai nepažįstamų mėnesių, kuriuos Dievo Apvaizda mums duoda naujų metų forma, laimingumas didele dalimi pareina nuo mūsų pačių. Mes esame savo laimės kalviai.

1) Pirmiausia, tikroji žmogaus laimė yra visur ir visuomet vykdyti Dievo valią. „Teesie Tavo valia – kalbame maldoje – manyje, mano aplinkumoje, visoje žemėje".

2) Toliau. Neeikvoti laiko niekam, iš anksto žinodamas, kad gailėsies. Neskirti laiko niekam, jeigu jam negalėtumei prašyti Dievo palaimos. Neskirti laiko tokiam dalykui, apie kurį negalėtumei ramia sąžine mąstyti mirties patale. Neskirti

laiko tokiam darbui, kad jį darant nenorėtumei būti užkluptas mirties.

3) Trečia. Sunaudoti visus laiko trupinius. Akimirka nėra tiek trumpa, kad jos metu negalėtume praturtėti kokiu nors geru darbeliu ar mintimi.

Rašytojas Riminaldo sako, kad yra keturi neatšaukiami dalykai: 1) iš rankų išmestas akmuo, 2) kartą pasakytas žodis, 3) prarasta proga ir 4) praėjęs laikas.

Nauji metai yra pasižadėjimų laikas. Tai metas peržiūrėti praeitį, ryžtis būti geresniems, nekartoti praeities klaidų ir t.t. Tačiau, kas daug pasižada, dažnai pažadų neišpildo. Daug geriau daryti vieną, antrą, ir stengtis juos ištesėti, išpildyti. Romėnai sakydavo „non mueta, sed muetum", nedaug dalykų, bet vieną gerai.

Vieną kartą aštuonmetis vaikutis klausia savo mamytės: „Ką reiškia Q.N.Q. ant tėvelio rašomojo stalo?" – „Nežinau, mažyti, – atsakė motina. – Kai iš darbo sugrįš tėvelis, klausime jo".

– Tėveli, ką reiškia Q.N.Q. ant jūsų stalo? Aš ir mamytė negalime išaiškinti.

– „Q.N.Q." yra trys žodžiai, kuriais aš pasirinkau mano Naujųjų metų motto, šūkiu. Tos trys raidės štai ką reiškia: quality not quantity: kokybė ne kiekybė.

Atsiminkime, kai vieneri metai baigėsi ir kiti prasidėjo, mes tapome metais senesni ir arčiau gyvenimo saulės laidos. Mūsų gyvenimo šešėliai pailgėjo, nes gyvenimo saulė priartėjo prie nusileidimo. Ne vienam iš mūsų šie, Naujieji metai, gal bus paskutiniai. 19 žmonių, kurie pernai su mumis pradėjo naujus, 1981 metus, jau nebėra tarp mūsų, jie mus apleido, iškeliavo atsiimti užmokesčio pas Aukščiausiąjį. Kiek ir kas iš mūsų paliks mus per 1982 metus? Gal aš, gal tu? Nežinia! Tačiau ne vienam iš mūsų šie metai bus paskutinieji!

Vienas vyras visada būdavo linksmas. Kartą kažkas jį paklausė, kodėl jis visada geros nuotaikos? Šis atsakė:

„Kiekvieną rytą aš 1) pirmiausia pažvelgiu į Dangų. Ten aš randu suraminimą savo skausmuose ir nelaimėse. 2) Antra, aš pažvelgiu į žemę ir pamatau, kiek mažai žemės tereikės mano karstui. 3) Trečia, aš pažvelgiu į žmones, nelaimingesnius už mane, ir taip nusiteikęs ramus pradedu savo dienos darbus".

Taip ir mes, pradėdami naujus metus, padarykime tuos tris dalykus: pažvelkime į Dangų, į žemę ir į žmones, kaip anas nuotaikingas vyras. Tai mums suteiks stiprybės, daug paguodos ir vilties gyventi, dirbti ir aukotis.

Brangieji, kai mes sakome vieni kitiems: laimingų Naujų metų, Bažnyčia kviečia mus prisiminti Mariją, kaip Dievo motiną. Viena iš daugelio priežasčių, kad mes Naujų metų dieną prisimename Mariją ne tik kaip Dievo motiną, bet ir kaip gyvenimo, gyvybės motiną. Marija davė Kristui žmogiškąją gyvybę, kūninį gyvenimą. Kristus sako: „Aš atėjau, kad žmonės turėtų gyvenimą – kad apsčiai jo turėtų" (Jn 10,10). Juk sveikas kūnas ir sveika siela padaro kiekvieną laimingą. To mes linkime ir Naujaisiais metais.

Šiandien mes išgyvename gyvybės krizę, gyvybė pradeda netekti savo vertės. Žmogžudystės, avarijos, karai nusineša šimtus tūkstančių gyvybių. Gyvybė tapo pigi prekė. Neseni tyrimai parodė, kad kiekvienas vaikas iki 14 metų per televiziją jau yra matęs 18 000 žmogžudysčių.

Kaip žinote, Naujų metų simbolis yra sveikas ir besišypsantis kūdikis, perrištas kaspinu, kuriame įrašyti 1982-ieji. Tai be galo gražus gyvenimo ir gyvybės simbolis – Naujieji metai. Tačiau per tuos 1982 m. daugiau kaip vienas milijonas kūdikių bus nužudyti aborto būdu. Įsivaizduokite, kad daugiau kaip milijonas būsimų motinų, užuot leidusios kūdikiui gyventi, at-

ims jiems teisę į gyvenimą. Todėl Marijos, kaip motinos, kaip gyvybės motinos, pavyzdys turėtų sulaikyti motinas nuo tokio kriminalinio nusikaltimo, šaukiančio Dangaus kerštо.

Toliau. Marijos motinystės šventė, kurią mes švenčiame šiandien, nereiškia, kad Marija davė Kristui Jėzui dievybę, dievišką prigimtį, ne, ji davė jam žmogaus prigimtį. Kadangi Kristaus dieviškoji prigimtis buvo neatskiriamai sujungta su žmogiškąja, todėl Marija, gimdydama žmogiškąją prigimtį, teisingai gali būti vadinama Dievo motina. Kartu gyvenimo ir gyvybės motina. Ji ne tik mums davė Išganytoją, gyvybės ir gyvenimo autorių, bet ir mus pačius ji gimdo dangui savo pavyzdžiu, užtarimu ir malda į Dievą. Todėl, pradėdami Naujus metus, nepaleiskime jos rankų, keliaudami šiais audrų ir sumišimo laikais. Tad Marija, Lietuvos žemės motina, mūsų maldų neatmesk, tarp verkiančių marių, šių žemiškų karių parpuolančius stiprink ir vesk, nes viską pas Dievą gali!

Amen.

Naujieji Metai, 1987

Paslaptis būti laimingam glūdi linksmame pasitenkinime. Kas yra patenkintas tuo, ką turi, tas yra turtingas; o dar turtingesnis yra tas, kuris gali džiaugtis tuo, kas kitiems priklauso.

O.S.Morden

Mieli klausytojai, mes šiandien girdime vis tą patį sveikinimą: Laimingų Naujųjų metų! Ir aš, nenorėdamas išsiskirti, irgi sakau Jums: laimingų Naujųjų metų!

Kur yra šio linkėjimo didžioji, pagrindinė prasmė?

Pirmiausia, šis linkėjimas kyla iš gilumos širdies, kurioje glūdi žmogaus laimės troškimas. Ir kadangi šis laimės troškulys yra

natūralus dalykas, žmogaus prigimties dalis, todėl mes tikime, kad turi būti galimybė jo visiško išsipildymo, realizavimo. Tad ir šv. Augustinas savo *Išpažinimų* knygoje sako, kad jo širdis esanti nerami, kol nerasianti atilsio Dievuje. Iš tikrųjų žmogaus širdis savo fizine išvaizda yra tokia maža, kad net delnu galima ją uždengti, tačiau savo troškimais ji yra tokia begalinė, besotė, kad net visas pasaulis su savo didybe, turtais, malonumais nepajėgia Jos patenkinti, nuraminti. Mat mūsų laimė daugiau priklauso nuo to, ką mes turime savo dvasioje, o ne savo kišenėse (A.Schopenhauer). Paskutinis žmogaus tikslas turi būti jo laimė, ir ta jo laimė glūdi ne jusliniuose pomėgiuose, ne turtuose, ne kituose kūniškuose dalykuose, o dorybių praktikavime.

Toliau. „Laimingų metų" mes linkime ne tik šiandien, bet kiekvienų metų pradžioje. Tačiau, reikia prisipažinti, kad esame labai toli nuo „vadinamųjų laimingų metų". Kiek daug neišsipildžiusių vilčių ir svajonių praėjusiais metais sudužo į kietą gyvenimo uolą, kiek daug apsivylimų ir nepasisekimo būta praėjusiais metais?! Šiandien, kai mes stovime naujų metų angoje, atrodo, jog viskas turėtų pasikeisti, viskas turėtų atsinaujinti, bet ryt mes pajusime, kad šis pasaulis yra tas pats, žmonės tokie pat, kad pasaulis mažai pasikeitė... Gal tik tiek, kad, žymėdami metus, vietoj 1986 rašysime 1987. Tačiau ir tai yra tik mūsų pačių išmislas, susitarimo ženklas laikui skaičiuoti.

Tad kur glūdi mūsų „Naujų metų" linkėjimo logika, prasmė? Ar tai yra tik tuščias, beprasmis tuščiažodžiavimas?

Pirmiausia iš patyrimo žinome, kad šis pasaulis nėra tobulas. Kiek daug gamtos nelaimių, katastrofų... Be to, kiek daug paties žmogaus sukurtų nelaimių, karų, revoliucijų, infliacijų, kentėjimų. Tačiau, nepaisant to viso, pasaulis eina savo keliu į priekį, lyg nieko nebūtų įvykę...

Toliau. Mes esame bejėgiai pakeisti visatos kelius. Šioje žemėje mums reikia sunkiai dirbti net iki paskutinės gyvenimo sekundės. Kai buvome maži, jauni, viskas atrodė paprasta, nesudėtinga... Nedaug tereikėjo mums, kad galėtume šypsotis ir būti laimingi. Tačiau augant ir bręstant viskas darėsi sunkiau, mes pradėjome suprasti, kad, norint pasiekti ką nors gyvenime, reikia daug ir įtemptai dirbti, aukotis, veikti. Mes supratome, kad laimė žmogaus nelaukia, bet ją reikia išsikovoti, laimėti. Mes supratome, kad, ateidami į šį pasaulį, esame lyg kantuotas ir neapipavidalintas marmuro gabalas, iš kurio mums reikia iškaldinti pavidalą žmogaus, kurio galutinis tikslas yra Dievo paveikslas ir panašumas. Mat gyvenimas yra dovana. Tai Dievo mums duotas kapitalas, kurį mes turime taip investuoti, kad jis duotų aukščiausius procentus, kad duotų kuo didžiausius vaisius. Todėl Salustijus ir sako: „Kiekvienas žmogus yra savo laimės architektas".

Ir pagaliau, mes turime tikėti ateitimi.

Šiandien, būdami Naujų metų angoje, stovime prieš nepermatomą užuolaidą. Mes norėtume žinoti, kas bus tai užuolaidai pakilus? Kokie bus ir ką atneš Naujieji metai? Tačiau dažnai, trokšdami žinoti ateitį, nepagalvojame, kad tai atneštų daugiau sunkenybių, negu gerovės. Iš anksto žinomos sunkenybės lengvai galėtų paralyžiuoti mūsų darbą ir veiklą. Išmintingasis Dievas, neduodamas mums visko žinoti apie ateitį, elgiasi kaip rūpestinga motina, kuri, penėdama savo kūdikį, duoda jam po truputį maisto, kantriai laukdama, kol kūdikis nuris kiekvieną į jo burną įdėtą kąsnį. „Aš turėčiau daug ką jums pasakyti, – kalbėjo Kristus apaštalams, – bet dabar jūs negalėtumėte pakelti".

Dievo ranka veda šį pasaulį. Tiesa, Jis ne visada kišasi į Jo iš anksto nustatytą bendrą tvarką, pasaulio tėkmę. Tačiau Die-

vas visada yra arti mūsų. „Jūs linkėjote man bloga, – kalbėjo Juozapas savo broliams, pardavusiems jį į Egipto vergiją, – bet Dievas visa pavertė į gerą". Šv. Raštas sako: „Dievą mylintiems žmonėms viskas išeina į gerą".

Pop. Pijus XI, gulėdamas savo mirties patale, aplink jį stovėjusiems, pasakė: „Per 18-ka savo pontifikato metų teko man matyti daug visokių dalykų, tačiau esu įsitikinęs, kad didieji pasaulio įvykiai yra Dievo Apvaizdos, o ne žmogaus rankos, diriguojami".

Taigi mūsų linkėjimai ir visas mūsų žemiškasis gyvenimas yra prasmingas tik amžinybės šviesoje. Be šios atramos mūsų gyvenimas būtų tuščias lyg muilo burbulas, nereikalingas laiko eikvojimas. Jei žmogaus širdies niekas žemėje negali patenkinti, tai laimės reikia ieškoti anapus, amžinybėje, Dievuje. Tu gali degančią žvakę kaip nori laikyti, žemyn ar aukštyn galva, bet žvakės liepsna visada kils aukštyn. Tas pats vyksta ir su žmogaus širdimi. Mat laimė šioje žemėje negali būti pilna, nes žmogaus širdis yra didesnė už šį pasaulį, jo turtus ir garbę.

Taigi, brangūs klausytojai, švęsdami Naujus metus, su pasiryžimu ir viltimi žiūrėkime į ateitį. Apaštalų Darbų knygose skaitome, kad pirmieji krikščionys meldėsi, dirbo ir vylėsi, bet niekad nenustojo vilties, niekad neaimanavo. Dirbkime lyg viskas pareitų tik nuo mūsų ir nieko nedarykime nepaprašę Dievo palaimos. Daugiau tikėjimo, daugiau vilties. Mūsų žemiškasis gyvenimas yra tiek vertas ir prasmingas, kiek jisai remiasi į amžinybę, į Dievą.

Brangūs klausytojai, šį savo žodį norėčiau baigti iš Lietuvos atvežtu laišku, kuriame rašoma, kaip Telšių vyskupas Vincentas Borisevičius laikėsi baisiame bolševikų kalėjime. Laiško autorius rašo: „Aš sėdėjau kartu su juo kalėjime. Tai nepaprastos

atminties žmogus. Nepaprastai nuoširdus, malonus, gailestingas. Kitam padėti pirmasis skubėdavo net tokiuose menkniekiuose, kai kaliniai prausdavosi – jis pildinėdavo ant jų rankų vandenį. Gavęs ir menką siuntinėlį, iki smulkmenų dalinosi su kitais.

Buvo kantrus. Grįžęs iš tardymo, dar drąsindavo mus, ragindavo nenusiminti. Buvo mušamas, daug kentėjo – buvo labai sutinusios kojos.

Kaliniai duodavo jam temas, ir jis sakydavo jiems pamokslukus. Be to, kiekviena proga ką nors dvasiško, pakeliančio pasakydavo. Buvo visų labai gerbiamas. Jam padarydavo ir kalėjimo vyresnieji šiokių tokių išimčių. Visada nešiojo sutaną, buvo nepalūžęs, tiesus, labai ramus.

Kartą gavo siuntinėlį ir jame rado baltą maišelį, ant kurio viršaus buvo išsiuvinėta raudona rožė. Jis priėjo prie manęs (Algio), prašė gerai, gerai įsižiūrėti, ką ten įskaitys. Ir aš (Algis) išvingiuotuose rožės zigzaguose išskaičiau: „Švinta laisvė". Kokia nuostabaus džiaugsmo akimirka!

Netrukus po to vėl buvo pakviestas tardymams ir daugiau nebegrįžo. Kažkas iš artimų moterų jo ieškojo, teiravosi, kur jis nugabentas. Nuvykusios ten, Rusijon, ėjo pas viršininkus, teiravosi apie jį. Vienas tarnautojas rimtai tarė: „Jei jūs tikinčios, pasimelskite už jį. Jo jau nėra – sušaudytas".

Taigi, mieli lietuviai, šis kankinys vyskupas, kuris, nepaisydamas baisiausių kalėjimo sąlygų, pajėgė išlaikyti ne tik savo, bet ir kitų kalinių dvasią. Tegul ir mums, pradedantiems Naujus metus, jis būna gyvas pavyzdys, kad, žemiškų gėrybių pertekę ir nevaržomos laisvės svaigulyje paskendę, neprarastume savo brangaus tikėjimo ir vilties savo Tautos Prisikėlimu. Tikram lietuviui patriotui nevalia dūsauti ir aimanuoti. Priešingai,

turime džiaugtis, kad gyvename tokioje epochoje, kurioje yra nepaprastai daug kas padaryti, kad mūsų tautos ateitis būtų šviesi, kad mūsų žemės rytojus būtų našus brandžiais religijos, kultūros ir civilizacijos vaisiais. „Aukokitės ir pasišvęskite," – ragina mus naujasis mūsų palaimintasis arkivyskupas Jurgis Matulaitis.

Amen.

Vasario 16-oji

Vasario 16-oji, 1953

Šiandien mes, Brangūs klausytojai, iš visų Los Angeles kampų kampelių subėgome į šią Šv. Kazimiero šventovę švęsti Vasario 16-osios. Lietuvoje šią šaltą ir giliame sniege paskendusią dieną mes švęsdavome kupini džiaugsmo, dvasios pakilimo ir gražiausių pasiryžimų dirbti ir aukotis Tėvynei. Šiandien, deja, tragedijos gelmėse džiaugsmo pajusti neįstengiame, o mūsų dvasia, lyg tas pašautas kalnų erelis, ieško gyvenimo realumo, blaškosi, nerimsta. Bet kol išlaikysime senuosius pasiryžimus, nesvarbu kur gyventume, būsime žmonėmis savo vietoje.

Bet, Brangūs klausytojai, vargas niekuomet nevargstamas be prasmės ir kraujas paprastai neliejamas veltui. Jis, kaip žemėn mestas grūdas, keliasi ir neša gausių vaisių. Visiems laisvojo pasaulio lietuviams už laisvę mirusiųjų krauju patvirtintas testamentas yra šis: Kova už Tėvynę ir Kristaus karalystę. Tai yra du kilniausi žmogaus idealai. Laikinasis ir amžinasis tampa tuo pačiu kovos tikslu. Todėl ir Vasario 16-osios prasmė negali būti kita, kaip kova. Kova už laikinąją ir amžinąją Tėvynę.

Brangūs klausytojai, kuris iš mūsų manytų, kad jis pakankamai kovoja? Kas išdrįstų pasigirti, kad jis tiek aukų deda ant laisvės altoriaus, tiek ryžto parodo, kiek žaliųjų Lietuvos miškų partizanas? O vis dėlto ir artimo meilės pareiga, ir broliškumas reikalauja pasidalinti kiek galima lygiau kovos sunkumais. Reikėtų, kad dėl Lietuvos būtų kovojama visur, kur bent vienas lietuvis gyvena. Tuo tarpu net ir lietuviškose kolonijose tik šis

tas gero Lietuvai padaroma, kur atsiranda vienas kitas ypatingas pasiryžėlis. Kitiems nei šilta, nei šalta. Kas man darbo, jei mano broliai ir seserys kovoje kaip rudens lapai krinta? Svarbu, kad tik man gerai.

Brangieji, skausminga širdimi reikia pasakyti, kad daugelis mūsų, išeivių, nebemato kovos tikslo. Jiems neaišku „už ką?". Atrodo, kad pats šėtonas, užsilindęs už Stalino pečių Kremliuje, gundo lietuvį išeivį ir deda visas pastangas, kad Dievo Tauta būtų kuo greičiausiai nušluota nuo žemės paviršiaus.

Neviltis ir nusiminimas šnibžda į mūsų ausis, sakydami: „Šių nelaimių Lietuva neišgyvens, ji neišliks gyva. Tad leiskime savo vaikams nutautėti, tegul jie nesimoko lietuviškai. Juo greičiau, tuo geriau. Jei žinočiau, kad galėsiu grįžti, parodyčiau, ką galiu! Dabar, kam tas kovos vargas..." Ir šios pagundos auka, reikia pasakyti, jau tapo ne vienas lietuvis. Esame tamsoje, prieš mūsų akis migla, išgyvename nelaimę, bet jos sumažinti nesistengiame.

Toliau. Savanaudiškumas ir savimyla gundo mus. Lietuvis, kurio širdis jau tapo nejautri ne tik tėvų žemės vargui, bet ir artimo nelaimei ir Dievo balsui, šiai pagundai lengvai pasiduoda. „Vaikeli, krajyje daug vargo", – kalba savanaudis savo jaunajai kartai. – „Pamiršk, kuo buvo tavo tėvai. Pasidaryk šio krašto žmogumi, būsi laimingesnis. Viltis yra kvailių motina". Ir pasistengia žmogus nutraukti ryšius su visu tuo, kas lietuviška, kas sava. Ir leidžia nekliudydamas nutautėjimo srovei nešti visą šeimą. Tai žmonės, praradę kovingumo dvasią, savanaudžiai ir savimylos. Tai žmonės, gyvenantys tik sau, savo kūnui. Tokiems Maironis pasakytų:

Tas ne lietuvis, kurs tėvynę
Bailiai, kaip kūdikis, apleis;
Kursai pamins, ką bočiai gynė
Per amžius milžinų keliais.

Brangūs klausytojai, kas susipažinęs su Lietuvos istorija, tas žino, kad lietuviai jau ne vieną kartą buvo palaidoti ne tik svetimųjų, bet ir savųjų. Narbutas, baigęs rašyti didvyrišką Lietuvos istoriją, skausmo ženklan sulaužo plunksną, sušukdamas: baigta su Lietuva! Daugiau nebebus ko rašyti... O žiūrėk, po to, nors dar tiek naujų nelaimių išgyvenusi, Lietuva vėl išsikovojo laisvę ir nepriklausomybę. Ir per savo 23-iųjų nepriklausomo gyvenimo metų Lietuva kaip saulė sužibo ir aukso raidėmis išrašė savo naująją istoriją.

Tačiau tūlas pasakys, kad dabartinė Lietuvos nelaimė neturi sau lygios. Kažin? Juk buvo laikai, kai Lietuva buvo lenkinama, vokietinama ir rusinama. Prie to pridėkime eilę karų ir baisius marus, nuo kurių kaip musės mirė žmonės. O tauta nežuvo. Dar pridėkime šviesuomenės nutautėjimą, religijų persekiojimus, spaudos draudimą ir gimtosios kalbos slopinimą. Tačiau lietuviai įstengė sukurti savitą kultūrą; jos literatūra, dainomis, liaudies menu stebisi visas kultūringesnis pasaulis. Lietuva yra gaivi, užgrūdinta. Josios dvasios gelmėse glūdi neištirti ir neišeikvoti milžiniški turtai ir didelės gajumo jėgos.

Brangūs klausytojai, tie, kurie kovoja Lietuvoje, verti pasitikėjimo. Neturime nusiminti. Lietuva, nepalūžusi per tiek amžių, nepaluš ir dabar. Tik turėkime daugiau vilties, daugiau pasitikėjimo. Su mumis kartu kovoja visas demokratiškasis pasaulis. Netikėti Lietuvos pergale, reiškia netikėti visų laisvųjų tautų laimėjimu.

Lietuvių tautos kova yra kartu ir Dievo kova. Lietuva yra integralinė Kristaus įsteigtos Bažnyčios dalis, todėl ji – gyvas Kristaus mistinis kūnas. Taigi mūsų priešas yra Dievo priešas. Su lietuvių tautos laisve žuvo ir Bažnyčios laisvė Lietuvoje. Žuvus tautai, žus joje ir Bažnyčia. Laimėjus tautai, laimės joje ir Bažnyčia, o drauge ir Dievas.

Kiekvieno krikščionio pareiga yra kiek galima ryškiau atgaminti gyvojo Kristaus paveikslą savyje. Kristus, kuris taip giliai jaučia kiekvieno žmogaus vargą, didžiai užjaučia jį nelaimėje. O kaip krikščionis gali būti panašus į gailestingąjį Kristų, jeigu jis jau nebeišgirsta net savo motinos kruvinų ašarų, savojo brolio, savosios sesutės pagalbos šauksmo pražūties pavojuose? Jų šauksmas – Tėvynės šauksmas! Reikėtų kiekvienam nutautėjančiam lietuviui gėdintis, jei jau ne žmonių, tai bent Dievo.

Bažnyčia, dieviškojo Apreiškimo saugotoja, patriotizmą laiko krikščioniška dorybe. Prancūzijos mergaitę Johaną D'Ark, kuri net kardu gynė savo Tėvynę, paskelbė šventąja. Dievas ją laimino, nes ji mylėjo savo Tėvynę, ją gynė visomis jėgomis ir už ją mirė.

Lietuviai, dezertyravę iš kovos lauko už savo tautos ir jos Bažnyčios teises ir atplėšdami jaunąją kartą nuo tautos kamieno, ją labai nuskriaudžia. Jie labai klysta manydami, kad būti skriaudžiamos tautos sąmoningu nariu, reiškia pačiam būti nelaimingam. Jie mano, kad laimę galima rasti sočiame, be trūkumų gyvenime. Jie savo viltis deda į auksą ir kūną. Užmiršdami dvasią, jie užkerta kelią į jaunas širdis tikriems idealams, visiems dvasios polėkiams. O jaunimas be idealų yra ne tik pats nelaimingas, bet ir našta šeimai, visuomenei, tautai ir valstybei. Kas atitraukia lietuvišką jaunimą nuo to kelio, kuriuo eina kovojanti Lietuva už savo tautos ir Bažnyčios laisvę, labai rizikuoja, kad toks jaunimas laimės ims ieškoti, vaikščiodamas keliais, kurie veda nuo karčiamos iki Hollywoodo ir atgal. O gal ne vienas dar prailgins tą kelią iki beprotnamio.

Brangūs klausytojai, koks būtų mūsų laimėjimas, kokių krikščioniškų idealų jaunoje širdyje išugdymas, jei mūsų jaunimas išmoktų mylėti ne dolerį, ne žemiškus patogumus, bet didvy-

riškai kovojančią ir už žmoniškumo idealus besiaukojančią savo Tėvynę! Argi ir Kristus nekovojo už tuos pačius idealus!

Tad niekas tenedrįsta pagonimis pravardžiuoti tų lietuvių, kurie nuoširdžiai myli savo Tėvynę ir tos meilės niekur nesigėdi. Ir Kristus mylėjo savo Tėvynę ir dėl jos nelaimių verkė.

Brangūs klausytojai, mūsų, svetur gyvenančių, kova skiriasi nuo pasilikusiųjų Tėvynėje. Bet ji ne mažiau svarbi. Ji ta pati: už mūsų Tautos egzistenciją. Todėl pirmiausia ji turi būti už lietuviškumo išlaikymą: už gimtąją kalbą, už lietuviškus papročius. Gana būti kitų tautų trąša! Gana, skriaudžiant savuosius, tenkinti kitus! Lietuviais mes esame gimę, lietuviais ir būsime. Nedarykime Dievui, kuris mus lietuviais sutvėrė, gėdos.

Nuo mūsų lietuviškumo svetur didele dalimi priklausys Lietuvos ateitis. Jei po Pirmojo didžiojo karo Lietuva nesusilaukė Gudų ir Ukrainos likimo, tai turime būti dėkingi ne tik savanoriams, bet ir senųjų Amerikos lietuvių patriotizmui ir ištikimybei savam kraštui. Jie apeliavo į pasaulio sąžinę, jie siuntė parašus ir protestus, jie organizavo mums pagalbą, rinko aukas ir rėmė Lietuvos atstatymo darbus. Netolimoje ateityje svetur gyvenančių lietuvių paramos Lietuva dar daugiau bus reikalinga. Jai padėti reikės ne tik pinigais, bet ir žmonėmis.

Taigi, brangūs klausytojai, šiandien, švęsdami savo Nepriklausomybės šventę, čia, prieš Dievo altorių, įsidėkime visi giliai į savo širdis, kad, norint būti tikru lietuviu, reikia kovoti. Kovokime, kaip mokame, kaip galime. Kalbėkime, rašykime, prašykime, protestuokime, kaip ir kur tiksliau. Tik netylėkime. Tik kovingoje aplinkoje išaugęs jaunimas bus lietuviškas ir idealus. Nesiduokime svetimųjų mulkinami.

Didysis Amerikos prezidentas Lincolnas kritišku pilietinio karo metu rašė vienam savo draugui šiuos žodžius: „Padariau

viską, ką galėjau ir sugebėjau padaryti. Kas yra aukščiau už mano jėgas, tai pavedu Dievui. Jeigu mūsų kraštas bus išgelbėtas, tai bus todėl, kad Dievas to norėjo. Maldoje, – sako Lincolnas, – aš randu stiprybės ir paguodos. Kiekvienas nuoširdžiai atlikime savo pareigas, o visa kita palikime Dievui".

Tegul šie Lincolno žodžiai įkvepia ir mus šioje žūtbūtinėje kovoje už mūsų tautos teises ir nepriklausomybę. Visuomet ieškokime stiprybės ir paguodos maldoje, o tada niekuomet nepailsime idealizmo kelyje.

Amen.

Vasario 16-oji, 1959

Mano brangieji, kartą popiežius Pijus XII, kalbėdamas vienoje audiencijoje, pasakė: „Vaikeliai, amžius, kuriame gyvename, neturi sau lygaus istorijoje". Kad tai tiesa, geriausi liudininkai esame mes, lietuviai. Turbūt nėra pasaulyje kitos tautos, kurios istorija būtų tokia kruvina ir pilna kančios, kaip lietuvių tautos. Skaitant ją, beveik nepajunti ilgesnio laikotarpio, kuris nebūtų pažymėtas didesne ar mažesne nelaime, atėjusia iš svetimųjų arba net iš savųjų. O kada to trūko, tai ir dangus nešykštėjo aplankyti jos maru, nederliumi, gamtos nelaimėmis ir t.t. Tačiau nesuklysime pasakę, kad didžiausia nelaimė įvyko tada, kai į mūsų žemę atsibeldė 20-ojo amžiaus žmogaus dvasios išsigimimo šmėkla – komunizmas. Jis sadistiniu būdu ėmė naikinti mūsų tautą. Šios nelaimės paliesti ir mes, užuot kapituliavę savo žemėje, pasirinkome išeivio gyvenimą, kad svetur geriau galėtume kovoti su mūsų tautos engėjais ir padėti į vargą patekusiems savo tautiečiams. Todėl ir šiandien, švęsdami Va-

sario 16-ąją, nors ir su tragedijų ženklu, negalime pamiršti gyvenimo realybės, blaškytis ir nerimti. Mums reikia išlaikyti šaltą kraują, veikti apgalvotai, nepasiduoti nusiminimui, visur ir visada išlaikyti savo tautinį kaip individo integralumą ir perduoti savo tautinius papročius tiems, kurie vėliau stos į mūsų pėdas.

Šiame tamsybės ir pamišimo amžiuje mes turime atsiminti, kad pasaulyje viskas turi savo prasmę. Mūsų pareiga yra ją įžiūrėti. Juk yra sakoma, kad ir vargas nevargstamas be prasmės ir kraujas neliejamas veltui. Jis, kaip tas žemėn bertas grūdas, atgyja, keliasi ir duoda naują vaisių. Todėl tikėkim, kad ir mūsų Tėvynė Lietuva kada nors prisikels ir jos sūnų išlietas kraujas atneš jai naują gadynę. Jau ir dabar galima numatyti, kad naujoji Lietuva, patyrusi bedieviškojo socializmo vaisius, taps skaisti ir ištikima Dievo dukra ir žemė, kurią Lietuva, būdama laisva, tik svajojo atgauti, dabartinės nelaimės dėka jai bus grąžinta, nes nuo amžių jai tai priklausė.

Mano brangieji, minėjome, kad daugelis mūsų esame tie, kurie, užuot pasidavę priešui, pasirinkome laisvę, kad laisvi būdami galėtume toliau tęsti kovą prieš mūsų tautos naikintojus.

Į šią kovą mus šaukia Dievo ir artimo meilė. Juk mūsų tautos priešai ne tik naikina žmogų kaip fizinę būtybę, bet dar labiau žmogų, kaip psichofizinę būtybę, turinčią nemirtingą sielą. Todėl kova prieš komunizmą yra kova už laikinąją ir amžinąją žmogaus tėvynę, nes tarp tų dviejų tėvynių skirtumo nėra, yra tik etapai, vienam pasibaigus, prasideda antras.

Reikia pasakyti, kad mūsų tautos priešas yra nepaprastai gudrus ir suktas. Tokiu būti jį verčia savęs apsigynimo instinktas. Pvz., Rytų Vokietijos vidaus reikalų ministrė, neturi net savo buto. Ji kas naktį nakvoja kur nors kitur, bijodama dėl savo

žiaurumo žmonių keršto. Bolševizmo viešpačiai gerai žino, kas jų laukia. Jie niekad negali pamiršti nacizmo vadų likimo, Nürbergo teismo ir Berlyno liepsnų. Jie žino, kad kelio atgal nėra. Todėl tikėti, kad komunizmas yra pasikeitęs, yra lygus nonsensui, kuriam, deja, pasiduoda daug žmonių ir net pasaulio politikų. Visi tie, kurie kada nors su komunistais tarėsi, derėjosi, šiandien jau guli kapuose arba skursta Sibiro taigose. Jie buvo aukos suktos ir apgaulingos komunizmo propagandos, į kurią yra įkinkyti ištisi kadrai žmonių, mokslas ir visas politinis bei socialinis valdžios aparatas. Pvz., pas mus iššauti raketą į erdves yra tik technikos laimėjimas, tuo tarpu sovietams tai yra ne tik mokslinis, bet ir religinis motyvas. Praėjusiais metais, Kristaus dangun žengimo dieną, komunistai iššovė raketą ir savo pranešime pridėjo pastabą, „kad tamsuolių tikinčiųjų įsitikinimu šią dieną Kristus įžengęs į dangų. Tačiau mūsų raketa yra galingesnė už Kristų. Ji iššauta į dangaus erdves, sugrįš atgal. Taigi ir į Kristų galima būtų tikėti, jei jis iš dangaus būtų sugrįžęs atgal". Todėl prieš tokią pragarišką propagandą, prieš besišypsančiomis kaukėmis pridengtus veidus kapituliuoja ne tik lėkštapročiai žmonės, bet ir tie, kurie turėtų būti pasaulio šviesa ir žemės druska.

Brangūs klausytojai, dabartinę padėtį politikai yra pavadinę šaltuoju karu. Tai tokia padėtis, kai nėra taikos, bet nėra ir karo. Tokia padėtis nepaprastai blogai veikia žmogaus dvasią; nes čia viskas atsiduoda laikinumu, gadina žmogaus nervus, verčia nieko neveikti, kažko laukti, kažko bijoti... Ir šios padėties autoriai yra tie patys Maskvos ponai. Jie tuo nori geriau pasiruošti karštajam karui ir tuo laimėti pasaulį komunizmui.

Ši padėtis veikia ir mus, nepaisant, kad daugelis iš mūsų turime tikrąjį, nežodinį, komunizmo pažinimą. Jo randais yra

paženklintas mūsų kūnas ir dėl jo mokslo kvailysčių sugadinti mūsų nervai. Tačiau skausmo pilna širdimi reikia pasakyti, kad nemaža dalis mūsų brolių nebemato kovos tikslo, pasiduoda nusiminimui arba savo energiją atiduoda kam nors kitam, tik ne savo tėvynės labui. Neviltis ir nusiminimas šnibžda į mūsų ausis, sakydami: „Šių nelaimių Lietuva neišgyvens, ji neišliks gyva. Tad nieko neveikime, leiskime savo vaikams nutautėti ir t. t." Ir šios pagundos auka, reikia pasakyti, jau tapo ne vienas iki ausų turtuose ir garbėje paskendusių lietuvių. Tokiems galima užgiedoti: „Sudie, Lietuva, man linksma buvo gyvent Tavo šalelėj..." Ir Maironis tokiems tautos dezertyrams karčiai pasakytų:

Tas ne lietuvis, kurs Tėvynę
Bailiai, kaip kūdikis apleis.
Kuris pamins, ką bočiai gynė
Per amžius Milžinų keliais.

Brangūs klausytojai, vėl sakau, nenusiminkime! Tie, kurie yra likę Lietuvoje arba vargsta Sibire, yra verti mūsų visų pasitikėjimo ir pagarbos. Iš tėvynės mus pasiekiančios žinios tai tik patvirtina. Štai viename laiške, išvengusiame raudonosios cenzūros, rašoma: „Apie mūsų gyvenimą, manau, jau žinote. Tik gal ne viskuo tikite. Sunku jums suvokti ir tikėti, kad buvo net tokių atsitikimų, kai už darbo dieną tebuvo duodama po vieną svarą šiaudų... Bet dar ne visi gali atlikti dienai skirto darbo, kai kas teatlieka tik 40 procentų.

Yra stengiamasi perauklėti jaunimą, kad jis būtų patenkintas esama tvarka. Svarbiausias uždavinys išmušti Dievą iš jaunuolių širdžių. Tam tikslui nesigailima jokių pastangų. Mūsų darbas

yra gana sunkus ir tik Aukščiausiojo ypatinga malonė saugoja bei stiprina". Laiškas baigiamas taip: „Perduokite nuoširdžiausius sveikinimus ir Jonui XXIII; tegul jis būna ramus: šiaurės tvirtovė – Lietuva yra stipri, nė pragaro vartai jos nenugalės".(Laiškas lietuviams 1959 m. sausio mėn.).

Taigi daugiau vilties, daugiau pasitikėjimo savaisiais broliais, kurie taip didvyriškai kaujasi ir moka išlikti lietuviais, branginti savo papročius, kalbą, tikėjimą. Juk su tuo pačiu slibinu ir be mūsų dar kaunasi ne tik Lietuva, bet ir daug tautų, visokių žmonių, milijonai pavergtųjų. Ir ta pati rusų tauta, į kurios kūną ne be jos kaltės įsimetė šis vėžys, laukia išsivadavimo ir laisvės. Mes žinome, kad pavergtieji dar gali ilgai kentėti ir sulaukti naujų išdavysčių iš Vakarų pasaulio, bet kad pavergtieji laimės, to paneigti niekas negali. Jeigu mes ir galvotume kaip komunistai, kad žmogus yra kilęs iš gyvulio ir kad jis yra ne kas kita, kaip labiausiai išsivysčiusi būtybė. Tuo tarpu komunistinėje santvarkoje žmogus yra grąžinamas atgal, į džiunglių gadynę, į urvinio žmogaus būseną. Tai yra ėjimas prieš gamtos dėsnius. Komunistai būtų logiški, jei savo pavaldiniams uždraustų vaikščioti dviem kojom. Jiems turėtų būti aišku, jeigu ir sutiktume, kad žmogus yra kilęs iš gyvulio, tai aukščiausias jo išsivystymo laipsnis būtų tikintis žmogus. Tai ir tuo atveju jie eina prieš gamtos dėsnius.

Tuo tarpu mes tikime, kad žmogus yra Dievo tvarinys ir turi nemirtingą sielą. Todėl paversti žmogų tik gyvuliu, mašina, jį nudvasinti – ėjimas ne tik prieš gamtos, bet ir prieš Dievo įsakymus. Todėl abiem atvejais komunizmas naikina pats save, nes savo pažiūromis griauna pačius giliausius žmogaus prigimties pamatus. Jei komunistai savo „rojų" būtų kūrę demokratiniu būdu, tai seniai jie būtų nuo jo atsisakę, nes komunizmas

buvo, yra ir bus tik utopija, negalimybė. Komunizmas laikosi tik jėga tų, kurie, kurdami komunizmą, padarė baisiausių nusikaltimų, dėl to jie bijo žmonių kerštо ir atsakomybės. Tiesa, prie to reikėtų priskaičiuoti keliolika Washingtono ponų, kurie dar tiki, kad su komunizmu galima sugyventi. Broliai, prašykime, kad mums ir aniems ponams Dievas neatimtų proto. Yra sakoma: jei Dievas ką nors nori nubausti, pirma iš jo atima protą.

Iš to, kas pasakyta, norėčiau padaryti keletą naudingų išvadų.

1. Pirmiausia, nors ir kažin kaip pasaulyje būtų tamsu, tačiau nesutrikime. Visada atsiminkime, kad mūsų laivo kapitonas yra pats Kristus, kuris pasakė: „Vaikeliai, pasitikėkite manim, aš nugalėjau pasaulį".

2. Žiūrėkime, kad mūsų kojos stovėtų ant uolos, o ne ant ledo. Nestatykime namų ant smėlio. Branginkime savo tikėjimą, atlikime uoliai visas jo pareigas, laikykimės savo tautos papročių ir vieni kitus mylėkime, kad tarp mūsų klestėtų broliška meilė ir vienybė. Mūsų tautos ateitis yra mumyse, mūsų dvasioje, mūsų lietuviškoje širdyje, jei ten nebus vietos tikėjimui, tėvynės meilei, pasiaukojimui, tada nieko nepadės jokie Sąjūdžiai, atstovybės, vadavimo veiksniai.

Skaitome šv. Jono Bosko gyvenime, kad jis, kurdamas savo draugiją, susidūrė su žmogaus jėgas viršijančiomis kliūtimis. Apie jį sakoma, kad jis prieš mirtį tikėjo vilčiai, kad būsiąs daugelio tautų tėvas, taip kaip jam buvo pasakyta.

Mes kiekvienas turėtume taip gyventi, kad savo gyvenimo pabaigoje, galėtume pasakyti šiuos Amerikos prezidento Lincolno žodžius: Padariau viską.

Amen.

Vasario 16-oji, 1979

Pabusk, ko miegi, Viešpatie? Pabusk ir neatstumk visai. Kodėl suki į šalį savo veidą, užmiršti mūsų sielvartą? Mūsų kūnas (pilvas) prilipo prie žemės: kelkis, Viešpatie, padėk mums ir išvaduok mus.
Ps 43.

Maniau kalbėti apie viltį, bet kažkas man sakė, kad viltis esanti kvailių motina.

Žadėjau kalbėti apie tėvynės meilę, bet kažkas man šnibždėjo: nusibodusi tema, ieškok naujos, naudingesnės, realesnės... Juk žinai, kad dabar doleris madoje.

Norėjau kalbėti apie mūsų tautos vadavimo veiksnius, jų rėmimą, vienybę. Bet kažkas balsiai man porino: nieko naujo apie juos nepasakysi, jie susiskaldę, atitrūkę nuo žmonių. Jiems tik pinigų ir daugiau nieko. Pinigai visiems reikalingi. Turiu šeimą, pirkausi nemažus namus, reikia skolą mokėti, taupau juodai dienai, o čia duok ir duok, kaip į kiaurą maišą. O to vadavimo kaip ir nematyti. Viskas eina tamsyn, Lietuvai nėra jokios vilties... Ji greičiausiai palaidota amžinai...

Na, pamaniau, tikrai kalbėsiu apie **Amerikos didžiąją politiką, demokratinį apsisprendimą**. Bet kažkas rimtai įspėjo, sakydamas: nedaryk juokų, jie seniai Lietuvą peržegnojo. Ar jau pamiršai Vengrijos, Taivanio įvykius? Jie tik kutena mūsų nelaimingųjų jausmus, išnaudodami juos savo politinėms ambicijoms ir partijų reikalams.

Mano brangieji, jokia kita tauta pasaulyje nėra tiek kentėjusi, kaip žydų tauta. Ji kentėjo senų senovėje, ji kentėjo krikščionybės eros pradžioje, ji kentėjo iki mūsų laikų, kol pagaliau po 2000 metų atgavo savo krašto nepriklausomybę.

Didžiausia žydų tautos nelaimė įvyko 70 metais po Kristaus, kai jų šventasis miestas, Jeruzalė, buvo visai nušluotas nuo žemės paviršiaus, ir žydai buvo palikti be namų sau ir be bažnyčios Dievui. Sunaikinus Dievo garbinimo kultą ir tautą, betrūko, kad greitai žydai būtų sunaikinti ir kaip žmonės. Jie, lyg pūkeliai papilti vėjuotą dieną, buvo išblaškyti po visą pasaulį.

Tačiau išniekintos ir sunaikintos tautos priešakyje stojo jų rabinai. Jie, numatydami priešo planus, sudarė vadinamąjį Talmudą. Tai praktiškų pamokymų ir įstatymų rinkinys, nurodęs kiekvienam žydui, kaip ir kur jis turi elgtis, gyventi, dirbti, tvarkytis. Šie pamokymai žydams buvo taip giliai įdiegti į protą ir širdį, kad jų dėka jie ne tik išsilaikė svetur kaip tauta, bet dar ir pralobo.

Žydams buvo pasakyta, kad jie esą Dievo išrinkti šventai misijai, kad jie esą skriaudžiami Viešpaties tarnai ir kad jie, nepaisant persekiojimų ir vargų, įstengs sukurti Viešpaties karalystę žemėje.

Rabinai įtikinėjo žydus, kad jie, nors ir be savos žemės, gali išsilaikyti, jeigu jie laikysis Toros – Įstatymų. Tikėjimas, apeigų ritualai ir tradicijos, kaip kokie pylimai, galintys žydus apsaugoti nuo pagonių labiau ne kaip kokios nors kariuomenės saugomos sienos.

Mano brangieji, čia minimi faktai kalba patys už save. Ir mūsų Tėvynė yra priešo pavergta, Dievo namai išniekinti, žmonės išblaškyti po visas keturias pasaulio dalis. Mums gresia taip pat tautinės gyvybės mirtis, išnaikinimas. Mes žinome, kad priešas to labai geidžia ir sistemingai to siekia.

Tad ką mums daryti? Ar padėti ant visų mūsų tautos reikalų parašą, kurį kadaise jis matė ant pragaro angos: *Lasciate ogni speraura voi che entrate* – palikite viltį visi, kurie čia įeinate.

Palikti visų viltį ir pulti į desperaciją, pesimizmą! Pamilti tik dolerį, skaistų, gražų, ir jo tik teieškoti, prikepti prie žemės kruvinai ir jokių idealų daugiau nematyti! Oi ne!

Ir mums reikia Toros įstatymo, kuris lyg koks pylimas saugotų mus nuo išnykimo ir paklydimų.

Mes kiekvienas turime tikėjimą ir esame lietuviai. Tai yra tie du bendri bruožai, kurie mus turėtų rišti ir vienyti. Toliau. Tautiniai ir religiniai mūsų jausmai bei įsitikinimai reiškiasi papročiais, tradicijomis, o tarpusavyje santykiaujame savo gražia ir sena, Dievo duota dovana, lietuvių kalba. Tai ir sudaro lyg tą mūsų Tautos talmudinį pylimą, kuriuo apsitvėrę turėtume gyventi ir veikti. Mes turime budėti, kad mūsų papročiai neišnyktų nei mūsų apsileidimu, nei mirtimi. Vienu ir antru atveju nusikalstume Dievui ir savo tautai.

Neturint po kojų savos žemės, viso mūsų dėmesio centras turi būti individas, lietuvis. Kiek mes turime lietuvių, **tiek turime lietuvių.** Toje „mažoje Lietuvoje" turi klestėti viskas, kas anuomet gero dėjosi laisvoje Lietuvoje. Jeigu mumyse sunyksta lietuviška siela, Lietuvos laisvės troškimas, kalba, papročiai, tada mūsų tautinis pylimas griūva ir mes žūstame savo tautai. Mes tampame užgesę savosios tautos žiburiai, nutilę Lietuvos laisvės šaukliai, dezertyrai. Atsimetę nuo savo tautos, mes niekur nepritapsime ir laimės niekur nerasime. Iš to tik priešas pasidžiaugs, kad vienas ramstis jau griuvo, viena plyta iš tautų pastato išimta, viena kliūtis pašalinta priešui iš kelio.

Tačiau savęs išsaugojimas dar nėra viskas. Iš vienos plytos nepastatysi namo, – reikia šimtų, tūkstančių, milijonų... Mes turime ir vieningai veikti, atkakliai dirbti ir niekada nepaliauti.

Pirmiausias šios veiklos objektas **turi būti mūsų vaikai, šeima.** Savo vaikams mes turime perduoti ne tik kūno gyvybę, bet

ir lietuvišką sielą, išpuošti ją tautiniais papročiais ir išmokyti lietuvių kalbos. Neilgai išsilaikysime, jeigu mūsų laidotuvių varpų balsais baigsis ir Lietuvos reikalai. Praeis metai, kelios dešimtys ir nė vieno iš čia esančių nebebus. Kas tada? Kas ims mums vadovauti? Kas perims mūsų įstaigas? Kas vadovaus mūsų parapijoms? Kas pripildys mūsų vienuolynus? Kas rašys į laikraščius? Kas skaitys mūsų knygas? Ir mes tada su poetu galėsime klausti: **„Kur tu, Tėvyne, kur tu, Lietuva?" Ir ji gal pajėgs mums dar atsakyti: „Aš čia, nebegyva tavo vaikuose".**

Toliau, mes esame socialinės būtybės. Iš lietuviškumo taško žiūrint, mums reikia ieškoti lietuviškos aplinkumos, lietuviškų mokyklų, parapijų, draugijų. Juk tik bendraudami su savaisiais, ilgai išsilaikysime, atsinaujinsime, pasinaudosime kitų patarimais, parodysime, kad mūsų didelis būrys, kad mes vieningi, kultūringi ir siekiam bendro tikslo.

Mes, būdami išblokšti iš savo krašto, sudarome daugybę salelių plačiame Žemės rutulyje. Tarp tų salelių, vienetų, turi būti ryšys. Čia mums į pagalbą ateina lietuviška spauda, knygos ir laikraščio forma. Tik iš jos mes galime sužinoti, kas, kur ir kaip dirbama, kas yra nuveikta, kokie mūsų bendri tikslai ir t. t.

Pagaliau modernioje visuomenėje didelį vaidmenį vaidina ir politinė veikla. Mes žinome, kad kiekviena valstybė turi ir savitą politiką, kuri dažniausiai būna jos vidaus reikalas. Tačiau, kai eina kalba apie tautos ir krašto gelbėjimą, nebėra vien partijos reikalas, tai visos tautos švenčiausia pareiga. Romėnai sakydavo: **Salus respublicae suprema lex est. Valstybės gelbėjimas yra aukščiausias įstatymas.** Tiesa, mes negalime atsisakyti tam tikros politinės sąrangos, išsineštos iš savo krašto, apie ją reikia mums, kiekvienam pagal savo politinį apsisprendimą, telktis, dirbti. Mus nervina ne politinis pasiskirstymas,

bet kai kurių asmenų nesupratimas tos didžios misijos, kuri turi viršyti visus asmeninius ir partinius reikalus. Kada eina kova už tautos gyvybę ir jos laisvę, partijų nebėra. Yra tik Lietuva ir lietuvis.

Tad, brangūs klausytojai, šiandien, kai švenčiame 61-uosius Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo metus, prieš mūsų akis iškyla 22 laisvės ir 39 vergijos metai. Iš Lietuvos gautomis žiniomis galima susidaryti beveik apytikrį vaizdą, kad ten lietuvis, ypač liaudis, nepaisant žvėriškų gyvenimo sąlygų, laikėsi tikrai didvyriškai. Tad reikia tikėtis, kad šis mūsų kovos fronto avangardas išsilaikys. Niekas dar tų dviejų pylimų neįstengė pralaužti.

Tuo tarpu mūsų lageryje pradeda reikštis nutautėjimas, materializmas ir apatija.

Lietuviai, būkime tuo, kuo mus Dievas sutvėrė. Nedarykime iš savęs juokdario. Prigimties nepakeisime. Geriau būkime kaip tas amžinasis žydas, kuris, kur tik nueina, visada yra tik žydas. O mes būkime lietuviai, nuoširdūs, dori, religingi, labdaringi, pilni meilės ir pasiaukojimo broliui lietuviui ir Tėvynei. Taip pat žiūrėkime, kad ir mūsų vaikučiai būtų tos pačios dvasios. Auklėkime juos lietuviškai, kad su mumis nesibaigtų ta mažoji, tavo širdyje Dievo pirštu įspausta Lietuvėlė, kad ji eitų iš kartos į kartą tol, kol tavo lietuviškas kraujas vėl galės įsilieti į laisvojo Nemuno vandenį.

Toliau. Mus griaužia materializmas, kurį prakeikė Kristus ir kiekvienas padorus žmogus. Eikime per gyvenimą iškeltagalva, o ne įbedę nosis į žemę. Mūsų tikslas yra ten, aukštai, o ne auksas, pinigai, doleris. Nėra blogesnės menkystos už žmogų, pamilusį **tik pinigą**, kuriam tikslas yra tik turtai. Būkime taupūs, protingi ir išmintingi. Turtai yra tik priemonė tikslui

siekti. Todėl visuomeninius ir savo tautos reikalus visada statykime aukščiau už savo asmeninius reikalus, būkime dosnūs tautai, iš kurios gavome gyvybę, sveikatą ir mokslą.

Pagaliau pati pavojingiausia mūsų yda yra apatija. Tai dvasinė liga. Žmogus, sergąs šia liga, tampa viskam abejingas, šaltas, užgeseęs, visais nusivylęs, be idealų. Tai mūsų vėžys, kuris kasmet nutildo daug lietuvių ir padaro juos mirusių kapais.

Prieš šią ydą kovokime, kaip šv. Mykolas archangelas prieš slibiną. Niekada nepraraskite vilties ir tikėjimo, kad Lietuva kada nors vėl kelsis. Juo labiau turime pagrindo tuo tikėti, nes su mumis milijonai kovoja dėl laisvės, su mumis ir Dievo palaima.

O viltie, tu, kaip kalnų šaltinis,
Neužslėgiama nei žemės, nei uolos,
Kaip varpelis, šventas sidabrinis!

Kai žydai prisiartino prie Kanaano žemės, jie pasiuntė dvi grupes žvalgų. Jų tikslas buvo ištirti krašto turtus ir žmones, o duomenis pranešti Mozei.

Viena žvalgų grupė sugrįžusi pranešė, kad kraštas esąs pilnas turtų, miestai aptverti sienomis ir saugomi armijų. Kraštas esąs paskendęs piene ir meduje. Tačiau jie savo raportą baigė taip: girdi, žmonės ten stiprūs, augaloti, miestai aptverti stipriomis sienomis. Todėl mes negalėtume jų įveikti, jie yra stipresni už mus, jie tikri milžinai...

Tuo tarpu kita žvalgų grupė, kuri matė visa tai, ką ir pirmieji, tačiau jų išvados buvo visai priešingos. Šie kalbėjo Mozei: „Eikim tuoj ir užimkime tą kraštą, jei Dievas mums jį paskyrė, todėl jis ir padės mums jį pasiimti".

Brangūs klausytojai, kaip matote, koks skirtingas sprendimas, kokia skirtinga pažiūra, koks skirtingas tikėjimas. Ir

mes kiekviename amžiuje, kiekvienoje situacijoje vertiname dalykus priešo, pagundos ir baimės dvasia. Jei Dievas su mumis, ko mes turėtume bijoti? Mylėkime Dievą, juo pasitikėkime ir siekime to, ką turime, vadiname teisinga ir Dievo mums duota. Todėl, siekdami Lietuvai laisvės, visada pasitikėkime Dievu, nes Jis gali naktį paversti diena, baimę – pasitikėjimu, pralaimėjimą – pergale. Laisvės kova niekad nėra beviltiška. Ir tai dėl to, kad žmogaus prigimtyje glūdi nesunaikinamas laisvės troškimas. Jei Dievas su mumis, tai kas prieš mus? Tad padarykime, kad Vasario 16-osios idėja visada būtų visų mūsų rytinė giesmė ir vakarinė malda, nes Dievas Lietuvą apveizdi ir gina, vesdamas ją stebuklingais keliais.

Amen.

Vasario 16-oji

Kiekviena tauta turi istorinių, amžinai nepamirštamų dienų, kurių metu ypatingu būdu žvelgiama į praeitį, pasisemiama naujos jėgos, naujo gyvenimo aliejaus, naujos ugnies. Ir lietuvių tauta, mano mieli klausytojai, turi tokių minėtinų dienų, kurių svarbiausia yra Vasario 16 diena. Mes ją šiandien ir švenčiame. Vasario 16 diena yra mūsų tautos gyvybės simbolis ir dvasinio subrendimo Žodis. Tą dieną lietuviai iškilmingai paskelbė visam pasauliui, kad jis nori laisvai gyventi, pats tvarkytis savo krašto viduje ir dirbti kurdamas ir nešdamas į žmonijos kultūros iždą naujų, lietuviškos formos ir krikščioniško turinio kultūrinių vertybių. Ir tuo keliu lietuvių tauta tvirtu ir sparčiu žingsniu žygiavo per 23 metus.

Tačiau, įsigalėjus bolševizmui, šis lietuvių kalbos kūrybinis darbas šlykščiausiu būdu buvo sugriautas. Didžioji Vasario 16-osios idėja buvo suprofanuota, iškoneveikta ir niekais paversta. Lietuva vėl buvo grąžinta į urvinio žmogaus gyvenimą, sugriauta iki bado lygmens žmonių gerovė, paniekintas švietimo darbas ir t. t.

Maža to, Lietuva buvo ne tik pavergta ir pažeminta, daugybė geriausių iš geriausiųjų jos vaikų paaukojo savo gyvybę už tikėjimo laisvę ir tautos nepriklausomybę. Ir šiandien dar šimtai Lietuvos žemės šauniųjų vyrų, gyvendami baisų miško gyvenimą, su ginklu rankoje didvyriškai gina savo Tėvų žemę nuo sugyvulėjusių pavergėjų iš Maskvos. Kiti mūsų tautiečiai rado sau nežmonišką mirtį raudonojo tirono specialiose žmonių skerdyklose. Trečioji lietuvių tautos dalis, neregėtu ir negirdėtu būdu išskirta, apiplėšta, paniekinta, alkiu ir troškuliu marinama, niekam neužtariant, užkaltuose gyvuliniuose vagonuose nuslinko ir šiandien dar slenka į Rytus, į Sibirą, kur jų laukia baisus šaltis, badas ir negailestingai besivėluojanti mirtis. Ir kasdien jų krinta šimtai kaip rudenį pageltę medžių lapai, ir kasdien vis ateina nauji mirčiai skirtųjų žmonių ešalonai. Tarp jų gal yra mūsų tėvas, motina, brolis, sesuo, vyras, žmona, vaikai, giminės, pažįstamieji...

Turbūt Dievo apvaizdos dėka apie 100 000 lietuvių pavyko išvengti šio sunaikinimo. Tai mūsų tremtiniai, išblaškyti po visą pasaulį. Jie yra gyvi ir nepaneigiami liudininkai tų baisybių, kurios šiandien vyksta mūsų tėvynėj ir ten, kur tik pasiekia aštrusis enkavedistų peilis.

Pagaliau, be čia išvardytųjų, yra dar kita lietuvių tautos dalis, tai mūsų senoji išeivija, ypač jūs, brangūs Amerikos lietuviai, kuriems gerasis Dievas lėmė laimingesnį gyvenimo kelią ir žmoniškesnę ateitį.

Taigi maždaug tokiame fone šiandien visame pasaulyje gerieji Lietuvos vaikai švenčia Vasario 16-ąją. Koks nuostabus vaizdas! Penki milijonai viso pasaulio lietuvių, lyg tie Konstantino Didžiojo kariai, mato ant dangaus auksinėmis raidėmis išraitytą parašą: Vasario 16-oji. Ir šiandien, Vasario 16-osios proga, lyg smilkalų dūmai kyla jų karštos maldos į Dievą, prašant pasigailėjimo ir stiprybės kančios kelyje, o savo budeliams Apvaizdos teisingo atpildo ir Lietuvai greit prisikelti.

Ir mes, Ramiojo vandenyno pakrančių lietuviai, Vasario 16-osios minties vedami, atėjome į šią Šv. Kazimiero šventovę nuoširdžiai pasimelsti, kad bendra dvasia, bendru ryžtu, atnaujinę savo jėgas ir sustiprinę viltį dar labiau dirbti savo Tėvų žemės laisvinimo darbą ir būtumėm ištikimi jos vargui.

Po ilgų vergijos metų šios iškilmingos šventės proga kyla mūsų dvasioje klausimas, ar bepasikartos kada nors Vasario 16-oji, ar beprisikels kada Lietuva, ar atgausime mes savo Tėvų žemės laisvę.

Kažkaip visu savo sielos išsiliejimu ir giliausiu įsitikinimu norėčiau garsiai sušukti: Taip! Lietuva vėl bus laisva!

Kodėl tad lietuvių tautai duota galia iš vergijos prisikelti? Ne todėl, kad mūsų tauta buvo galinga. Romėnai buvo galingesni, bet neprisikėlė! Mes būsime vėl laisvi, nes mes tikime, mylime ir turime viltį. Mes tik tada laisvės nustosime, kai patys jos atsisakysime.

Šiandien kovoje dėl savo tautos laisvės mes ne esame vieni. Mūsų pusėje yra teisingumas, nepalaužta lietuvių valia ir visas krikščioniškasis kultūrinis pasaulis. Tiesa, padėtis yra sunki, bet prisikėlimas tikras, nes bolševizmas, turėdamas vergijoj tiek daug tautų ir darydamas tokius baisius nusikaltimus ir politines beprotystes, dideliais žingsniais eina pražūtin. Milijoninės kariuo-

menės laukia vado įsakymai pradėti didįjį sunaikinimo žygį, milijonai pavergtųjų reikalauja sau išplėštos laisvės ir jie visi mums padės. Todėl taip norėčiau sušukti su mūsų tautos dainiumi Maironiu:

Žiūrėk, rytuose aušra jau teka,
Pabudę paukščiai pagiriais šneka,
Laikai jau mainos: slėgė pikti, –
Nušvis kiti
Lietuvai mūsų Tėvynei!

Lietuvos laisvės atgavimas didele dalimi pareina ir nuo mūsų, brangūs lietuviai.

Tavo raudonas kraujas. Maža to. Tavo kraujas dar yra lietuviškas. Tokį tave Dievas sutvėrė. Tai yra prigimtinis įstatymas. Tu esi lietuvis. Neleisk savo kraujui atsimiešti. Nesilpnink jo, prigimtinį, maišydamas jį su kitos tautos nariais. Didink ir stiprink jį, kurdamas tradicines lietuviškas šeimas.

Be to, tu savo burnoje turi nedidelį, bet labai brangų, už milijoną dolerių neperkamą daiktą. Tai tavo liežuvis. Gal tu nemoki kalbėti ta seniausia, gražiausia, skambiausia dievų kalba – lietuviškai. Kalbėk ja visada pats, mokyk jos savo gyvybės pratęsėjus vaikus, nes nemaža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, bet didelė gėda savosios gerai nemokėti.

Nekalbant jau apie pačią Lietuvą, daugelis mūsų tautiečių dar vargsta ir alksta Vokietijoj, laukdami mūsų pagalbos. Jie, kaip tas Senojo Įstatymo Lozorius, geistų pasistiprinti bent trupiniais, krintančiais nuo mūsų gausiai ir skaniai apkrauto stalo. Nepamirškime jų!

Ir pagaliau darykime viską, kad mūsų Kryžių ir Smūtkelių žemė vėl būtų išgelbėta. Būkime vieningi, remkime savo auko-

mis Lietuvos laisvės siekį. Aukokime Amerikos Lietuvių Tarybai, kuri veda šią kovą visu ryžtingumu. Negailėkime aukos, nes ji niekada nebus per didelė, palyginti su auka tų, kurie savo gyvybę atidavė už Lietuvos laisvę, kurie šiandien pūva gyvi kalėjimuose, Sibire, kovoja miškuose, vargsta tėvynėje.

Tad karšta malda, gausiomis aukomis, susiklausymu ir gera valia apsiginklavę kovokime šiais ginklais pirmose linijose už savo Tėvų žemės laisvę ir teises.

Šį savo žodį norėčiau baigti šiais psalmės žodžiais, kuriuos anuomet ištrėmime kalbėjo žydų tauta: „Kaipgi mes giedosime Viešpaties giesmę svetimoje šalyje? Jei užmiršiu Tave, Jeruzale, tebūna nukirsta mano dešinė! Teprilimpa mano liežuvis prie mano gomurio, jei aš neminėsiu tavęs, jei nestatysiu Jeruzalės aukščiau už kiekvieną mano linksmybę".

Amen.

Gavėnia

Kaip praleisti Gavėnią? 1961

Mano brangūs klausytojai, šį trečiadienį, pasibarstę galvas pelenais, pradėsime šventą Gavėnios laiką; laiką, skirtą atgailai, maldai ir geriems darbams.

Tiesa, seniau žmogus, ištaręs gavėnios vardą, sako, sudrebėdavo iš baimės. Mat prieš jo akis stodavo ilga, juoda, bemėsė gavėnia.

Šiandien Bažnyčia, atsižvelgdama į psichologines bei ekonomines sąlygas, pasninką yra labai suprastinusi. Tačiau pasninko dvasia lieka ta pati ir toliau. Šiandien Bažnyčia, prastindama pasninką, tiesiog prašyte prašo žmones daugiau laisvu savo noru užsidėti nusigalėjimą, atsisakymų, aukų, nes šie veiksmai yra daug malonesni Dievui ir turi didesnės dvasinės naudos pačiam žmogui.

Todėl gavėnios metu mes susiduriame su Bažnyčios įsakytais pasninkais ir su laisva valia pasirinktomis pamaldumo praktikomis bei nusigalėjimais.

Gavėnios metu yra dvejopos rūšies pasninkai: abstinencija arba susilaikymas nuo valgymo mėsos ir pasninkas – susilaikymas nuo nemėsiškų valgių.

Abstinencija, arba susilaikymas nuo mėsos, esti dvejopas: visiškas ir dalinis.

Visiška abstinencija yra Pelenų Dieną ir visais penktadieniais. Tomis dienomis negalima visai valgyti mėsos, mėsiškos sriubos ir mėsiško padažo.

Dalinė abstinencija yra metų ketvirčio dienomis, trečiadieniais ir šeštadieniais. Dalinės abstinencijos dienomis galima tik vieną sykį valgyti su mėsa.

Visišką ir dalinę abstinenciją turi užlaikyti visi tikintieji, pradedant nuo 7 metų amžiaus.

Toliau, pasninkas, arba susilaikymas nuo kitų, ne mėsiškų valgių. Šitoks pasninkas yra visomis gavėnios savaitės dienomis. Tokio pasninko metu yra leista valgyti tik vieną visą valgį, ir tik vieną sykį su mėsa, o kiti du valgiai turi būti be mėsos ir ne sotūs, taip, kad sudėjus abu bemėsinius valgius, nesudarytų tokio kiekio, kuris viršytų visą jų valgį. Tarp valgių draudžiama valgyti. Tačiau gerti pieną, kavą, vaisių sultis, arbatą galima.

Pastaba. Kas sunkiai dirba arba yra sergąs ir jei pasninkaudamas tada pakenktų savo sveikatai, tokio asmens pasninkas nesaisto.

Dėl abejojimų, susijusių su pasninku ir abstinencija, pasiklauskite savo parapijų kunigo arba nuodėmklausio klausykloje.

Taigi tokie yra Bažnyčios įsakyti pasninkai ir abstinencija. Šios Gavėnios metu laikykimės jų nuoširdžiai, nes visa tai yra dėl mūsų didesnės dvasinės pažangos.

Toliau. Kokių pridedamųjų Pamaldų tvarka šios Gavėnios metu bus mūsų bažnyčioje.

1. Kiekvieną Gavėnios savaitės dieną, išskyrus šeštadienius, bus 7 val. Mišios. Kitos mišios 7.30 ir 8.00 val. Tuo norime duoti progos kasdien išklausyti šv. Mišias ir dirbantiems.

2. Kiekvieną Gavėnios trečiadienį, pradedant Pelenų Diena, vakaro Mišios bus 7.30 val.

3. Kiekvieną ketvirtadienį, 7.30 val. vakaro, kaip mums įprasta, turėsime šv. Valandą.

4. Kiekvieną Gavėnios penktadienį turėsime Kryžiaus kelius

11.30 val. ryto mokyklos vaikams ir 7.30 val. šiaip žmonėms.

Be šių pamaldumo praktikų, kovo 12 – 19 d. turėsime 40 val. atlaidus ir visą savaitę Mišias, kurias laikys Tėvas Kubilius. Atlaidus pradėsime sekmadienį, kovo 12 d., po 12.15 Mišių ir jie truks iki antradienio, kovo 14 d., 7.30 val. vakaro, tada bus mišios, procesija ir atlaidų užbaigimas; o misijos vyks ir toliau, iki sekmadienio, kovo 14 d. Tai bus didelis įvykis mūsų parapijų gyvenime, todėl prašome daugiau tuo susidomėti ir gausiai misijose dalyvauti.

Tad baigdamas, norėčiau suglaustai atsakyti į klausimą, kaip geriau praleisti Gavėnią.

1. Noriai užlaikykime Bažnyčios įsakytus pasninkus.
2. Susilaikykime nuo triukšmingų pasilinksminimų ir šokių.
3. Jei galima, kasdien išklausykime šv. Mišias.
4. Dažniau eikime Sakramentų; jei negalima kasdien, tai bent sekmadieniais.
5. Uoliai dalyvaukime vakarinėse gavėnios pamaldumo praktikose.
6. Daugiau darykime gerų darbų, šelpkime kitus, lankykime ligonius, senelius ir nelaimės ištiktus.
7. Praktikuokime nusigalėjimus, valdykime liežuvį, atsisakykime rūkymo, alkoholinių gėrimų, nelankykime pasauliškos dvasios kino teatrų ir t.t.
8. Skirkime daugiau laiko gerai skaitybai, maldai, meditacijai.
9. Uoliai dalyvaukime misijose ir būtinai gerai atlikime Velykinę išpažintį.

Tikėkime, kad taip praleista gavėnia baigsis ne tik Kristaus, bet ir mūsų visų dvasiniu prisikėlimu. Patys prisikėlę, savo gražiu pavyzdžiu kelsime ir kitus ir visą mūsų aplinką.

Amen.

Gavėnia, 1977

Atgaila užmeta savo šydą ant viso, kas buvo bloga, ir atsinaujinusi siela iškyla iš praeities provėsių nuplauta ašaromis – gražesnė, negu krikšto dieną.

Maurice

Brangūs klausytojai, šį trečiadienį, pasibarstę galvas šventintais pelenais, pradėsime Gavėnią, septynių savaičių atgailos metą.

Tačiau gal tūlas pasakys, nebėra gavėnios, nebereikia pasninkauti?

Gavėnios niekas nepanaikino. Po II Vatikano susirinkimo yra pakeista ne gavėnia ir pasninkai, bet negatyvinė gavėnios pusė. Dabar Gavėnios metu pabrėžiama ne tiek ko nedaryti, bet ką, kiek ir kaip daryti.

Tiksliau kalbant, atgailos niekas negali panaikinti, nes atgaila yra Dievo įsakymas. Tai mums liudija Senasis ir Naujasis Testamentai. Pats Kristus sako, jei atgailos nedarysite, visi žūsite. Kristus ne tik liepė pasninkauti, bet paliko ir savo pavyzdį. Pradėdamas savo viešą gyvenimą, Jis pasninkavo net 40 dienų ir naktų. Mes žinome, kad Kristui pasninkauti nereikėjo, bet jis davė mums pavyzdį. Jis norėjo būti į mus panašus visu kuo, išskyrus nuodėmę.

Gavėnia – tai įsijautimas į Kristaus kančią ir pasirengimas mūsų dvasinei rezurekcijai, prisikėlimui. Todėl mes esame raginami uoliau naudotis išganymo priemonėmis – Sakramentais, uoliau dalyvauti Mišių aukoje, dažnai kelti savo širdį į Dievą, turėti gerą užtarėją, pavesti savo darbus, vargus ir rūpesčius Dievui, dažnai, ypač vakare, prieš eidami gulti, per-

žvelgti, kaip buvo praleista diena. Ne tiek klausti savęs, ką aš blogo padariau, bet kiek gero, arba gal praleidau progą padaryti gerą darbą...

Toliau. Gavėnios metu patariama daugiau domėtis didžiųjų žmonių pavyzdžiais, ypač šventųjų dvasiniu palikimu. Gavėnioje raginama skaityti Šv. Raštą, ypač Naująjį Testamentą. Tai darydami, mes pabendrausime su Šv. Dvasia, kalbančia į mus iš įkvėptųjų knygų.

Tačiau nedaug visa tai galės mums padėti, jeigu mes nepajėgsime išlaikyti pusiausvyros tarp žemės ir amžinosios Tėvynės, Dangaus. Jeigu mes nemokėsime savęs valdyti, būti savęs viešpačiais.

Be mums Bažnyčios įsakytų pasninkų: Pelenų Dienos, Gavėnios penktadienių ir Didžiojo Penktadienio, yra tūkstančiai galimybių marintis, atgailauti. Pvz., vieni nusistato per Gavėnią negerti svaigalų, nerūkyti, nelankyti pramoginių vietų ir t.t. (Pavyzdys: kunigas pas ligonį, plėšikas – rūkalai.) Be to, Gavėnia yra puiki proga pakelti kitų žmonių būdo ir elgesio šiurkštumus, uoliau ir kantriau atlikti savo pareigas, būti punktualesniems savo pareigose, parodyti daugiau meilės žmonai, vaikams ir atvirkščiai.

Gavėnia yra gera proga valdyti savo gomurį, susilaikyti valgant. Yra žmonių, kurie Gavėnios metu nevalgo saldumynų. Tiesa, beveik mes visi kenčiame dėl per gausaus valgymo, dėl per didelio taukų ir lašinių sluoksnio. Tad pasninkas padės ne tik dvasiai, bet ir kūnui, padės sveikatai, pailgins amžių.

Pagaliau praleiskime Gavėnią su maldos ir gerų darbų ženklu. Jei galime, ateikime į Mišias net ir darbo dieną. Atsiminkime kitus, savo artimą. Paruoškime siuntinėlį giminėms į Lietuvą.

Nepaisant mūsų pertekliaus, čia, Amerikoje, yra ir nelaimingų žmonių, vienišų, susenusių, našlių. Mūsų šiltas žodis,

pasiūlyta paslauga gali juos fiziškai ir dvasiškai pakelti, įnešti šiek tiek saulės šviesos į jų darganą ir pilką gyvenimą. Kentėjimų bei skausmų yra tiek daug pasaulyje, ir kaip gera, jei mokame broliška paguoda palengvinti artimo gyvenimą ir suteikti pagalbą, kad visiems būtų sotu, visiems šilta, visiems šviesu, kad visi kentėjimuose rastų guodžiančią ir užjaučiančią širdį.

Taigi taip praleista Gavėnia užtikrins mums per Velykas ne tik Kristaus, bet ir mūsų pačių prisikėlimą. Mat didžiausia garbė ne tam, kuris niekada nesuklumpa, bet tam, kuris suklupęs pakyla. Ir Kristus sako, kad danguje bus daugiau džiaugsmo dėl vieno nusidėjėlio, darančio atgailą, negu dėl 99-nių, kuriems atgailos nereikia.

Brangūs klausytojai, Dievo Apvaizda vėl duoda mums Gavėnią. Kai kam gal ji bus paskutinė? Vakarykščia diena jau praėjo, rytojaus diena nėra užtikrinta. Ši diena yra trumpa. Jei nori ką nors atlikti, pradėk dabar. Atidėjimas yra laiko vagis. Tad šios gavėnios šūkis tebūnie: „Nuo to laiko, kai Kristus mane atpirko, aš nebebūsiu daugiau skirtas pardavimui".

Amen.

2-asis Gavėnios sekmadienis, 1962

Kentėjimai

Jei drauge kentėsime,
drauge ir viešpatausime.
2 Tim 12

Mano brangūs klausytojai, Kristaus gyvenime yra minimi keturi kalnai: Gundymo, Taboro, Alyvų ir Kalvarijos.

Šiandien mūsų akys yra nukreiptos į Taboro kalną, kur Kristus, savo trijų apaštalų Petro, Jono ir Jokūbo akivaizdoje, persimainė. Jo veidas saule nušvito, o rūbai pasidarė balti kaip sniegas.

Taboras yra tik maža Kristaus gyvenimo fazė. Tai maža Jo džiaugsmo valandėlė, tarp gyvenimo vargų, kentėjimų, kerštо ir neapykantos, kurie taip negailestingai plakė Kristų visą jo žemiškąjį gyvenimą.

Žmogaus gyvenimas žemėje yra didelė misterija, paslaptis. Mūsų gyvenimas yra Taboro ir Kalvarijos kalnų mišinys. Todėl, pradedant Gavėnią, pravartu pasvarstyti kentėjimų prasmę.

Kaip kiekvienas augalas krypsta į saulę, taip ir žmogus savo prigimtimi trokšta ir ieško laimės. Tačiau šio troškimo veikiamas žmogus laimės ieško ten, kur jos nėra ir tokiomis priemonėmis, kuriomis ji nepasiekiama. Arba jis ieško jos ten, kur ji yra, ir tokiomis priemonėmis, kuriomis laimė pasiekiama. Šį mūsų laimės ieškojimą be pertraukos lydi nepageidaujamas satelitas, palydovas, kurį mes visi gerai pažįstame kentėjimo vardu.

Norime, kad mūsų kūnas būtų sveikas, stiprus, gražus ir paklusnus sielos vadovavimui bei jos ištikimas bendradvasis, bet dažnai jis yra silpnas, ištižęs ir nepermaldaujamas priešas visokio kilnesnio sielos užmojo. Norime, kad mūsų protas suvoktų visas pasaulio paslaptis ir atidengtų jų priežastis bei priežasčių priežastį – Dievą, bet darome priešingai – dažniausiai klaidžiojame nežinojimo labirintuose ir niekad nepasiekiame šioj žemėj tų žinojimų aukštybių, kurias norėtume pasiekti. O kaip norėtume, kad mūsų valia visa pajėgtų rikiuoti pagal proto nurodymus! Bet, deja, kaip dažnai mūsų valia tampa žemesnių prigimties reikalavimų verge.

Daug ryškesnėm spalvom pamatysime kentėjimų gausumą, jei bent dvasios akimis pažvelgsime ten, kur žmogus kovoja už savo laimę.

Štai kapinės!.. Jose vis dygsta nauji kapai. Prie jų skausme paskendę klūpo vaikeliai, nespėję nė pajusti gaivinančios tėvų meilės. Tėvai, užkasę savo viltį, savo brangiuosius vaikelius, drėkina savo ašaromis jų kapus. Štai ten prie kapo palinkęs vyriškis. Tartum audros palaužtas Lietuvos miškų ąžuolas, nors jam ašaros ir nebyra ir jo dejonės nedrumsčia kapų tylos, bet ką jis kenčia – jokiais žodžiais neišsakysi, tai gali pasakyti tik jo širdis, kurios meilės giesmę nutraukė negailestingoji mirtis.

Duokime minčiai sparnus. Štai tos skausmo pilnos belaisvių koncentracijų stovyklos, kur kentėjimai baigia siurbti paskutines pasmerktųjų jėgas. Užsukime dar į ligonines, kalėjimus, fabrikus, namus, miestus, kaimus, visur ten rasime kerteles ir skausmui.

Pagaliau pažvelkime ir į žmogaus gyvenimo užkulisius, t.y. į tą gyvenimo dalį, kuri yra viešai pridengta dirbtine šypsena ir ramumo šydu, į sielos kentėjimus, kurie turi pradžią ten, kur susiduria žmoguje fizinis ir dvasinis pasaulis. Šių kentėjimų niekas nepajėgs išskaičiuoti, nei žodžiais iškalbėti, tačiau nesuklysime pasakę, kad kiekvienas žmogus daugiau ar mažiau jų turi ir juos išgyvena.

Brangūs klausytojai, štai nors ir neryškus, bet tikras žmogaus gyvenimo paveikslas. Žmogus pradeda šios žemės kelionę verksmu ir baigia mirdamas skausmuose. Tad, turint galvoje šią skaudžią gyvenimo realybę, nesulaikomai kyla klausimas, iš kur tie kentėjimai ir kokia jų prasmė. Šis klausimas dar paaštrėja, kai jis pereina iš grynai psichologinės srities į religinę sritį. Jei yra Dievas, Švenčiausias, teisingiausias, visa žinąs, kuris už gerą

atlygina, už blogą baudžia, tad kodėl kentėjimai yra lygi dalia gerų ir blogų, tikinčiųjų ir bedievių, Dievą mylinčių ir prieš Jį kovojančių?

Kentėjimų problema yra sena, kaip senas yra šis pasaulis. Jau ir gilioj senovėj, reikia manyti, žmogus ieškojo atsakymo į kentėjimų klausimą.

Daug nefilosofuojant, galima pasakyti, kad kentėjimai yra ne kas kita, kaip jutimas bei suvokimas, kad mums trūksta deramo gėrio.

Kentėjimų problema gali būti sprendžiama dvejopai: grynai protu ir religijos šviesoje. Kentėjimų problemos išsprendimas, patenkinąs žmogaus protą ir širdį, yra galimas tik pomirtinio gyvenimo šviesoje. Dėl laiko stokos palikę į šalį tik protinius kentėjimų problemų sprendimus, kurie beveik visi baigiasi pesimizmu, pažiūrėkime į šią problemą krikščionybės mokslo šviesoje.

Į šį klausimą Biblija mums duoda tokį atsakymą: pirmieji mūsų tėvai ypatingų Dievo malonių dėka buvo laisvi nuo mirties ir kentėjimų. Tačiau jie, puikybės vedami, nepaklusnumo aktu suardė harmoningus santykius su savo Tvėrėju. Žmogaus valiai ir protui atsisakius paklusti Dievui, jo paties prigimtyje žemesnioji žmogaus prigimtis atsisakė paklusti proto ir valios reikalavimams. Taigi pirmieji tėvai tuo pačiu puikybės veiksmu suardė ne tik santykius tarp jo ir Dievo, bet taip pat harmoningą sutarimą tarp aukštesnio ir žemesnio prado žmogaus prigimtyje, tą harmoniją, kuri buvo palaikoma ypatingų Dievo malonių dėka.

Toliau. Kadangi tos Dievo malonės buvo duotos pirmiesiems Tėvams, ne tik jiems asmeniškai, bet ir kaip visos būsimos žmonijos atstovams, perleidžiant prigimties keliu savo pa-

likuoniams, todėl ir jų nusikaltimo pasekmės perėjo į visą žmoniją. Jos be paliovos lydi mus visą gyvenimą. Taigi tikrasis kentėjimų šaltinis yra nuodėmė, gimtoji arba mūsų asmeninė, įsukanti mus į savo sukeltų nelaimių ratą.

Dar toliau. Ne vien solidarumo ryšiais esame surišti su kitais žmonėmis, bet ir gamta, kurios dėsniams tiesioginiai yra palenktas mūsų kūnas. Todėl ir iš motinos gamtos dažnai tenka susilaukti skaudžių smūgių. Ir kadangi žmogus yra psichofizinė būtybė, veikianti ne vien siela ir ne vien kūnu, bet visa prigimtimi, kūnu ir siela, tai, norint pakilti į dvasios aukštybes, pirmiausia reikia bent dalimi atstatyti tarp sielos ir kūno tą harmoniją, kuri per žmogaus nupuolimą buvo sugriauta. Šiai padėčiai atstatyti reikia kovos ir Dievo malonės, kurią Kristus mums pelnė savo Kryžiaus mirtimi. Todėl ir šv. Paulius savo laiške tikintiesiems sako: „Deja, savo kūno nariuose jaučiu kitą įstatymą, kovojantį su mano proto įstatymu" (Rom 7, 23).

Mano brangieji, šioje žemėje kentėjimų išvengti negalima. Jei gyvensime pagal sielos reikalavimus, teks nepatenkinti kai kuriuos kūno reikalavimus ir šie bus kentėjimų priežastis. O jei gyvensime pagal kūno reikalavimus, eisime juslinių malonumų keliais, bus nepasotinti giliausi mūsų prigimties troškimai – būti amžinai laimingi. Ir tai bus didžių sielos skausmų priežastis. Juk ir šv. Paulius įspėja: „Jei jūs gyvenate pagal kūną – mirsite" (Rom 8, 13).

Iš to, kas pasakyta, aiškėja, kad kentėjimai yra nuodėmės padarinys. Tad, norėdami būti laimingi, turime grįžti atgal, nugalėti savyje nuodėmę ir jos pasekmes panaudoti kaip priemones savyje nuodėmės sugriautai harmonijai atstatyti, normaliems santykiams su savo Kūrėju atkurti. Šitokia dvasia priimti ir pernešti kentėjimai tampa žmogaus dvasinio gyvenimo gai-

vintojais ir turtintojais, priešingu atveju – mirties ir pražuvimo nešėjais. Todėl ir mūsų Išganytojas Jėzus Kristus žmonėms iš nuodėmės, to didžiausio kentėjimų kaltininko, gelbėti pasirinko ne garbės ir jėgos, ne džiaugsmo ir malonumo, bet nusižeminimo ir kentėjimų kelią. Jis atėjo žemėn ne tik mus atpirkti iš nuodėmės vergijos, ne tik laimėti mums dangų, ne tik parūpinti išganymui reikalingų priemonių, bet ir parodyti kelią, kuriuo eidami galėtume laimėti amžinąjį gyvenimą. Taigi nėra šioj žemėj kito kelio, kuris vestų mus į laimę, kaip kentėjimais iškloto kelias. Tik auklėjimosi principų šviesoje suprantame, kodėl Kristus nuodėmės pasekmių – kentėjimų, nepanaikino, tik savo pavyzdžiu mus pamokė, kaip jais turime naudotis, kaip save tikėjimo ir meilės dvasia tobulinti.

Nėra šioje ašarų pakalnėje tokio kentėjimo, kurio Kristus nebūtų patyręs. Nėra čia to vargo, kuris nespaudė Kristaus pečių. Nuo Betliejaus iki Kalvarijos kalno viršūnės Kristaus gyvenimo kelias buvo tik erškėčiais klotas, prakaitu ir krauju suvilgytas. Žmonių šmeižiamas, išjuoktas, savųjų išduotas ir apleistas, nuplaktas, Kristus miršta negarbingiausia ano meto Kryžiaus mirtimi. Tačiau su Kristaus mirtimi trūksta nuodėmės grandinės, to didžiojo kentėjimų ir nelaimių kaltininko, nes Jo mirtimi Dievas tapo sutaikintas su žmogumi, Dangaus vartai vėl atverti, amžinoji laimė vėl tapo mūsų gyvenimo kelio galas. Kryžius, kuris prieš tai buvo paniekos ženklas, tapo Kristaus karališku sostu, išganymo ir pergalės ženklu. Kristaus mirtis tapo naujos gyvybės jėga, amžinąja sielų laime, negęstančia gyvybe.

Taigi žmogus, šios žemės piligrimas, eidamas Kristaus Kryžiaus keliu, lengvai prisikelia iš savo paklydimų kelio ir atgauna savo pirmykštį sielos nekaltumą. Kentėjimai atpalaiduoja žmogų iš blogų įpročių, padeda apvaldyti aistras ir padaro sielą

lakesnę, gaivalingesnę ir jautresnę dorybių kelyje. Kentėjimų įtakoje aistringas žmogus labiau susivaldo ir išlieka skaistus. Išdidus – tampa nusižeminęs. Piktasis – ramus. Egoistas tampa kilniaširdžiu.

Taigi tik Kalvarijos kalno šviesa gali išsklaidyti mūsų gyvenimo rūkus ir atsakyti į mūsų gyvenimo abejojimus bei problemas: gyvenimo vertę, gerumą, išmintį ir dangiškojo Tėvo teisingumą. Tik tos šviesos dvasia mes galime rasti kentėjimų prasmės išsprendimą ir tą nuostabią Dievo malonės įtaką, siekiant amžinosios mūsų paskirties. Tad, jei drauge su Kristum kentėsime, drauge su juo ir viešpatausime.

Amen.

2-asis Gavėnios sekmadienis, 1964

Liūdnos ir džiaugsmingos prošvaistės

Viešpatie, gera mums čia būti! Jei nori, aš padarysiu čia tris palapines: vieną tau, kitą Mozei, trečią Elijui.

Mt 17, 4.

Kadaise šiuos žodžius, apimtas džiaugsmo, kalbėjo Petras Kristui, matydamas jį atsimainiusį ant Taboro kalno, kai „Jo veidas sužibo kaip saulė, o drabužiai tapo balti, kaip šviesa"

Mt 17, 2.

Mano brangūs klausytojai, ši Taboro kalno vizija mums, žmonėms, yra nuostabiai brangi ir žavinga, nes mūsų gyvenimas turi daugiau juodų dėmių, skausmingų valandų, negu gražių prošvaisčių. Tą patį galima pasakyti ir apie Kristaus gyvenimą. Mes

skaitome Šv. Rašte, kad Kristus ilsėjosi, dirbo, valgė ir net tris sykius verkė, bet niekur nerandame parašyta, kad Kristus būtų juokęsis. Taigi ir Jam Taboro kalno valanda buvo viena tų laimingų momentų Jo sunkiame kančios bei kentėjimų gyvenime.

Todėl aš ir norėčiau paklausti jūsų šiandien, ypač kai esame Gavėnios liturginiame kelyje, vedančiame į keturis kalnus: Gundymo, Taboro, Alyvų ir Kalvarijos, ką pagaliau ši Taboro kalno valanda reiškia ir ką Kristus, pakeisdamas savo išvaizdą, norėjo mums pasakyti?

1. Pirmiausia, Kristaus religija mus moko, kad visi žmogaus kentėjimai Taboro kalno persimainyme gali virsti malone, džiaugsmu ir meile. Šis švystelėjimas, kurį Kristus parodė savo trims apaštalams, Taboro kalno viršūnėje, yra paskatinimas ir žmogui jo kančios kelyje. Kristus norėjo priminti, kad pakelti gyvenimo sunkenybes mums reikia šviesos iš anapus, kad jos dėka kentėjimai pajėgtų mumyse sukurti aukos dvasią ir dvasinį brandumą.

Yra faktas, jei žmogus yra šaukiamas padaryti gyvenime ką nors didelio, nuveikti didelius darbus, pirmiausia Dievas tokį žmogų perveda per kentėjimų mokyklą. Dabar ir kentėjimai yra žymė tų, kuriuos Dievas pasirenka savo ypatingai misijai! Prisiminkime Marijos, šv. Juozapo ir šv. Pauliaus gyvenimą! Kiek matomų ir nematomų kančių jie turėjo pakelti? Dievas žmogų mėgina, kaip kalvis geležį ugnimi arba skulptorius marmuro gabalą plaktuku, kol iš jo padaro žmogaus kontūrus, išvaizdą ir pagaliau meno kūrinį, už kurį vėliau mokama tūkstančius ir milijonus dolerių. Dievas yra menininkas, o mes esame marmuro gabalėlis Jo rankose. Vargas tam menininkui, jeigu, jam bekalant, marmuro gabalas pradėtų kalbėti; jis niekada nesukurtų iš jo meno šedevro.

Vargas ir tam žmogui, kuris, skausmo ištiktas, pradėtų burnoti prieš Dievo valią? Panašiomis valandomis didžios dvasios žmonės kalba: kentėti ir mylėti; čia mane, Viešpatie, plak, čia mane mėgink, tik amžinybėj dovanok; gyventi ir kentėti su Tavimi, Tavyje ir per Tave, Viešpatie, man lengva kentėti...

Toliau. Kristus, atpirkdamas žmogų, pasirinko kentėjimų kelią. Mes žinome, kokia sopulinga ir karti buvo Kristaus kančia. Ne tik pabaigoje, bet ir visame Kristaus gyvenime gaubė Jį juodi gyvenimo šešėliai: Jo vaikystė, viešas gyvenimas, daugybė konfliktų su Jo amžiaus valdovais, ypač Jo visiškas suniekinimas išaugo mirtyje ant Kryžiaus, kuri buvo anuomet laikoma ne tik skausminga, bet ir niekinga.

Kristus mums atpirkti galėjo pasirinkti ir kitą kelią, nebūtinai kentėjimų kelią. Tačiau Kristus pasiėmė tokią žmogaus savybę, kurios daugiausia turi visi. Nes gali rasti žmogų be sveikatos, be grožio, be pinigų, visokių rasių, kalbų, tautų ir t.t., tačiau nerasite pasaulyje žmogaus, kuris neturėtų kentėjimų. Taigi Dievas mums atpirkti pasirinko tokią žmogaus savybę ir pavertė ją lyg kokiu atpirkimo pinigu, kad ir menkiausias pasaulio driskius ir turtingiausias pasaulyje žmogus negalėtų pasiteisinti, neturėjęs progos kentėti, pavargti, pakęsti? Todėl Kristus ir sako: „Kas nori mane sekti, tegul išsižada pats savęs, tegul ima ant savo pečių kryžių ir tegu eina paskum mane“ (Lk 14, 22). Kristus žinojo, kad per kentėjimus ir mirtį ateis atpirkimas, gyvenimas.

Brangūs klausytojai, kas vyko Kristaus žemiškame gyvenime, tas pats reiškiasi ir Jo *mistiniame* Kūne, įkurtoje Bažnyčioje. Bažnyčios gyvenimas, Kristui įžengus į dangų, toli gražu nebuvo Taboro kalno švystelėjimo valanda, bet daugiau panašu

į Alyvų ir Kalvarijos kalno sutemas. Ir šiandien, po 2000 metų, tarp Tikrosios Bažnyčios žymių: viena, apaštališka, šventa ir visuotinė, be apsirikimo galite pridėti ir penktąją jos žymę: *persekiojamoji Bažnyčia*. Taigi kaip Kristaus sekėjai ir Bažnyčios nariai mes turime gerti su Juo kančios taurę, kurią dangiškasis Tėvas davė Kristui ir per Jį mums, Jo sekėjams.

II. Tačiau gyvenimas nėra vien kentėjimai. Gyvenimas turi ir gražių prošvaisčių. Mes esame ne tik kentėjimų savininkai, bet ir dalininkai į gėrį, į grožį, į džiaugsmą. Dažnai mus aplanko ir Taboro kalno šviesa, įnešdama į mūsų gyvenimą juoko ir džiaugsmų, ypač tai mes patiriame dvasiniame gyvenime. Nors ir labai vargingas būtų žmogaus gyvenimas, tačiau jame randame malonės valandų, šventiškos nuotaikos, šeimos džiaugsmų. Priešingai, be Taboro kalno valandų mūsų gyvenimas būtų per griežtas, pilkas, geležinis. Taigi be jų mes negalėtumėm žmoniškai gyventi, egzistuoti.

Be to, tos šviesiosios Taboro kalno valandos turi ir kitą tikslą: jos sustiprina mūsų dvasią kovai, suteikia daugiau jėgos atlikti sunkias gyvenimo pareigas ir pakelti priešingumus, kliūtis. Kitaip sakant, Taboro kalno valandos yra lyg kokios paslaptingos stotys, kurių metu mes gauname įkvėpimo ir energijos mūsų veiklai, kuri Dievo malonės stiprinama vėl gali klestėti, tarpti ir duoti vaisių. Taigi ir kentėjimai, ir gyvenimo laimės prošvaistės turi tą patį tikslą: padaryti mus geresniais žmonėmis, skaidrinti mūsų dvasią.

Kalbant apie fizinius ir dvasinius kentėjimus, reikia pasakyti, kad jiems pašalinti nėra draudžiama vartoti visas mokslo ir patyrimo priemones. Juk tam Dievas davė mums ir protą, kad juo pasinaudotume. Tad daryk viską, kad kentėjimus ir vargą pašalintumei arba bent sumažintumei, o kas yra aukščiau tavo

jėgų – kantriai ir vienybėje su Dievu juos pakelk, priimk. Todėl ir Maironis sako: „Kad širdį tau skausmas kaip peiliais suspaus, kad žmonės pabėgs ir tavęs neužstos... Ei, bėk prie galingos maldos: ramiau tau krūtinė vaitos!"

Ir pagaliau žmogaus kančia ir Taboro kalno šviesa, persimainymas, turi ir kitą prasmę. Neužtenka mums patiems persimainyti, reikia tą šviesą žerti ir kitiems. Mums reikia daugiau rūpintis ir kitų gerove, jausti socialinę gyvenimo atsakomybę. Tai mes galime pasiekti meile, skleisdami daugiau gyvenimo saulės, daugiau džiaugsmo. Yra fizikos dėsnis, ten, kur įeina saulės spindulys, darosi šviesiau, šilčiau ir maloniau. Toliau. Saulė ne tik šildo, augina, brandina, bet ir gydo. Daugeliu atvejų gyvenimas yra vargingas, šaltas, tamsus, be užuojautos! Todėl mūsų pareiga, kaip tos saulės spinduliu, gyvenimą daryti šviesesnį, gražesnį, laimingesnį. Dirbdami kartu ir dėl kitų, kildami ir keldami, mes visą gyvenimą, neišskiriant ir savojo, galime padaryti tikrai laimingą ir šviesų. Neveltui todėl Vaižgantas yra pasakęs: „Kitiems laimės trokšdamas, pats laimingas tapau".

Taigi, brangūs klausytojai, jokia kita mokykla nėra išleidusi tiek daug didžios dvasios žmonių, kaip kentėjimų mokykla. Todėl ir mes nesišalinkime iš jos, bet darykime visa, kad aplankantieji kentėjimai nebūtų tušti mūsų aimanavimai, bet stiprybės, dvasinės jėgos ir didėjančios meilės šaltiniai. Nes ausys negirdėjo, akys neregėjo, ir žmogui į galvą neįėjo, ką Dievas parengė tiems, kurie Jį myli.

Amen.

3-iasis Gavėnios sekmadienis, 1968

Jam bekalbant, viena moteris iš minios garsiai sušuko: „Palaimintos įsčios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias žindai!" O jis atsiliepė: „Dar labiau palaiminti tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jo laikosi".

Lk 11, 27–28.

Mieli klausytojai, kelis sekmadienius iš šios šventos vietos jūs girdėjote pamokslininką kalbant apie Bažnyčios atsiradimą, jos esmę ir jos narių santykius vienų su kitais.

Šiandien norėčiau kalbėti apie *Bažnyčią in actum*, kitais žodžiais tariant, apie Bažnyčios narių veiklą ir atsakomybę Dievui ir žmonijai.

Kitą sekmadienį visoje Amerikoje, taip pat ir mūsų bažnyčioje, bus daroma rinkliava Amerikos katalikų vyskupų pagalbos Fondui, kurio tikslas yra remti karo, nelaimių ir bėdos paliestus žmones.

Mieli klausytojai, gražiausias vaizdas, kurį mes randame Naujajame Testamente, yra Kristaus, rodančio gailestingumą vargšams. Kai šv. Jono Krikštytojo sekėjai paklausė Kristų, ar Jisai esąs siųstasis Mesijas, Kristus tam paliudyti pateikė argumentą, sakydamas: pažiūrėkite į žmones, į visą kraštą, kokį skirtumą pastebite: aklieji regi, raišieji vaikšto, raupsuotieji pagydyti, kurčiai girdi ir vargšams skelbiama geroji naujiena – Evangelija. Taigi Kristus ne tik skelbė savo mokslą, bet lengvino ir gerino žmonių gyvenimo sąlygas.

Mes esame tie, kurie save vadiname Dievo tauta, Jo žmonėmis, Kristaus mistinio kūno nariais, bet ką mes šiandien matome pasaulyje? Tačiau įspėju, kad sveikam žvilgsniui į šių dienų pasaulio problemas reikia didelio rimtumo ir drąsos, priešingai

šios problemos didumas gali sukelti mums baimę, o kas blogiausia, gali mus pastūmėti į neviltį ir į dvasinį išsekimą.

Turbūt dar nepamiršote, kai popiežius Paulius II, lankydamas anuomet Bombėjaus miesto vargšų kvartalus, verkė, matydamas baisų žmonių neturtą ir sunkų jų gyvenimą.

Brangūs klausytojai, du žmonės iš trijų, kurie, kaip ir mes, priklauso Dievo žmonių šeimai ir gyvena Lotynų Amerikos, Afrikos ir Azijos atsilikusiose šalyse. Šių kraštų vieno žmogaus asmeninės pajamos, visiems paskirsčius, yra 40 centų dienai. Tuo tarpu metinės pajamos šiame krašte, visiems išdalijus, praėjusiais metais buvo 3000 dol. Kitaip sakant, tų kraštų žmonės gyvena iš tiek, kiek maždaug amerikietis kasdien išleidžia rūkalams, cigaretėms.

Apie vienas bilijonas žmonių šioje žemėje neturi užtektinai pavalgyti. Tai yra: vienas iš trijų yra alkanas. Apskaičiuojama, kad kasdien 10 000 žmonių miršta iš bado, ryt bus antra tiek, poryt – antra tiek...

Toliau. Ne vien badas yra tų žmonių gyvenimo baisi realybė: šalia to yra socialinė ir kultūrinė biednystė.

Jiems trūksta auklėjimo priemonių, kad išmoktų skaityti ir rašyti. Jie neturi organizuotos ekonomijos, ūkio sistemos, kad galėtų įsijungti į pasaulinę prekybą, kad galėtų pasijusti žmonėmis, vertais žmogaus vardo...

Be to, jiems trūksta ir politinio pastovumo, dėl kurio stokos negali būti kalbos apie žmogaus laisvę ir ekonominį stiprėjimą.

Ir pagaliau, kas būdingiausia, kad šios fizinės, kultūrinės, auklėjimo, socialinės ir ekonominės biednystės dimensijos randamos ne Marse, ne Mėnulyje, bet turto ir pertekliaus pilnoje mūsų žemėje. 75 proc. visos žemės turtų priklauso 16 proc. žmonių, ir tie 16-ka procentų priklauso Atlanto tautų bendruomenei, ku-

rioje dominuoja baltoji rasė ir dauguma jų save laiko krikščionimis. Tuo tarpu kiti 84 proc. žmonių naudojasi tik 25 proc. pasaulio turtų ir jų dauguma yra tamsiaodžiai ir nekrikščionys.

Iš to, kas pasakyta, aiškėja du dalykai.

Pirmiausia, badaujančios žmonių masės šaukiasi pagalbos. Jos negali visados gyventi nežmogiškomis sąlygomis. Jų dvasia maištauja. Popiežius mus yra įspėjęs, kad tie pasaulio desperatai, kurių gyvenimo sąlygos šaukiasi dangaus keršto, vieną dieną gali sukilti prieš šią politinę struktūrą, kuri juos laiko vergais ir nelaimingais.

Antra. Mes, krikščionys, taip pat negalime toleruoti šios nelygybės ir neteisybės. Pop. Paulius sako: „Dievas suteikė mums daug savo gėrybių. Tačiau sotusis ir gerą pastogę turintis krikščionis turi paklausti savęs, kodėl Dievas man davė turtų ir visų tų gėrybių. Toliau, Šventasis Tėvas, atsako, kad Dievo turtai yra tam mums duoti, kad dalytumėmės jais su kitais savo broliais, nes niekas negali būti teisus, jeigu jis nepadeda kitam iš to, ką jis turi per daug, o kitas nieko neturi.

Taigi šios didžios problemos akivaizdoje ką mes galime daryti? Padėkime „Catholic Relief service", – ši organizacija 1967 metais sušelpė 40 milijonų žmonių. Ši organizacija savo pajamas gauna tik iš šio krašto katalikų. Praėjusiais metais Bishops' Fund buvo surinkta 7800 milijonų dol. Tai maždaug vienas doleris iš kiekvienos šeimos. Tačiau, ar ši vieno dolerio auka yra pakankama? Ar ji yra proporcinga problemai, kuri mus spaudžia ir už kurią mes esame atsakingi? Ar kelių pakelių cigarečių kaina, atiduota pasaulio vargšams, yra pakankama jiems pamaitinti ir pateisinti savo sąžinei?

Todėl šių metų Amerikos vyskupų Labdarybės Fondas yra vertas jūsų visų ypatingo dėmesio. Kitą sekmadienį, kai bus

daroma tam tikslui rinkliava, bus mums puiki proga praktiškai parodyti savo tikėjimą ir meilę Kristui.

Šios dienos Evangelijos moteris, matydama Kristaus nuostabius darbus, išsibrovusi iš minios, didžiu balsu šaukdama, pasakė žodžius, išgirdama Kristų ir Jo motiną Mariją: „Palaimintos įsčios, kurios Tave nešiojo ir krūtys, kurias tu žindai". Tačiau Kristus į anos moters jam taikomą komplimentą labai reikšmingai atsakė: „Beje, palaiminti tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jo laikosi".

Amen.

3-iasis Gavėnios sekmadienis, 1969

Ne taip seniai New York'o valstybės moksleiviai, norėdami pagerbti stipriausią Washingtono armijos vyrą – Begordijų Hatch, sudėjo savo centus, kad galėtų pastatyti šiam vyrui akmeninį paminklą. Amerikos laisvės kovose tas vyras išgarsėjo, kaip stipriausias žmogus. Pasakojama, kad jis, užsidėjęs ant pečių, pats vienas pakeldavo patranką.

Iš jo gyvenimo yra užsilikusi tokia smulkmena: buvo tas karys jau 60 metų, kai kaimynai susimokė išbandyti jo stiprumą. Būrys vyrų buvo pakviesti prie statybų. Kartu ir Begordijus Hatch. Kai reikėjo kelti siją, vyrai tą stipruolį pastatė į vidurį. Davus ženklą kelti, visi vyrai simuliavo, tačiau Hatch, nepaisydamas tų vyrų sąmokslo, pats vienas įstengė pakelti sienoją.

Mieli klausytojai, tai istorinė smulkmena. Tačiau šis faktas mums primena ir kitą vyrą, kuris vienas turėjo pakelti sunkų medžio kryžių, ir ne tik pakelti, bet jį nešti akmenimis klotomis Jeruzalės miesto gatvėmis ir kopti su juo į Kalvarijos kal-

ną... Ir tie, Jo ištikimieji, kurie jam turėjo padėti, susimuliavo. To dar negana. Daugelis tebesimuliuoja ir dabar. Tą kryžiaus nešimo talką mes ypač turime prisiminti gavėnioje, Viešpaties kančios minėjimo laikotarpiu.

Šios dienos Evangelijoje Kristus sako: „Kas ne su manim, tas prieš mane".

Ar mes padedame Viešpačiui nešti kryžių? Kristus per 40 dienų pasninkavo ir meldėsi, ar mes jaučiame reikalą marintis: susivaldyti, pasitraukti nuo blaškančio bendravimo?

Jėga niekas Kristui negalėjo uždėti kryžiaus. Jis pats pasirinko šį kančios ir pažeminimo kelią, kad atsiteistų Tėvui už mūsų suklupimus. Todėl ir mums reikia turėti bent žiupsnelį Kristaus kryžiaus ir kančios meilės! Šv. Ignacas Lojola sako: „Visi saldumynai, kuriuos būtų galima surinkti iš visų pasaulių žiedų, neturi tiek saldumo, kiek actas ir tulžis mūsų nukryžiuotojo Viešpaties..."

O Arso klebonas šv. Jonas Vianney sakydavo: „Mes turime kryžiaus ieškoti taip, kaip godusis pinigų. Ryžtingai nešamas gyvenimo kryžius paskutinę gyvenimo dieną mums užtikrins ramybę, drąsą ir pasitikėjimą..."

Kaip sako Seiler, Viešpaties akivaizdoje kiekvienas kryžius reiškia mirtį senojo žmogaus ir gimimą naujojo. Todėl ir kryžiaus ženklu pažymėtoji gavėnia yra kaip tik laikas mirčiai senojo žmogaus mumyse ir gimimas naujojo, pagal kentėjusio ir žmoniją atpirkusio Kristaus dvasią.

Lietuviai sako, kad nėra namų be dūmų. Taip panašiai galima sakyti, kad nėra žmogaus be kryžiaus. Jų turime visi. Vieni mažesnius, kiti didesnius. Vieni mažiau jų turi, kiti daugiau. Kryžiaus neįmanoma nusimesti. Anot rašytojo Anette Kolb – „niekas taip sunkiai nekrinta ant mūsų pečių atgal, kaip bandomas nusimesti kryžius. Ir tai reiškia, kad mes išmoktume tuos

kryžius, kurie neišvengiami, nešti ryžtingai ir kantriai, o kai mūsų kojos ima svyruoti – atsiremkime į Kristaus kryžių".

Šv. kankinė mergelė Eulalija net liepsnos kančių nebuvo palaužta. „O Viešpatie, kaipgi aš Tau esu dėkinga, kad leisi ir man kentėti".

Rašytojas Strindbergas, prieš mirtį paėmęs pieštuką keliais žodžiais paliko savo testamentą: *„Ave crux, opes unica.* Sveikas kryžiau, vienintele mūsų viltie". Ir šie žodžiai vėliau buvo iškalti ant jo antkapio.

Didysis kompozitorius Listas, tapęs tretininku ir Romoje priėmęs mažuosius kunigo šventimus, 1860 m. Kryžiaus išaukštinimo šventėje rašė:

„Aš mirsiu savo sielą pritvirtinęs prie kryžiaus, kuris yra mūsų išganymas ir aukščiausia palaima".

Ir mūsų tautos didysis mintytojas prof. Stasys Šalkauskis yra pasakęs: „Kovos laimėjimo paslaptis turi nustatyti kovos taktiką. Šita paslaptis reiškiasi vienu vardu, taip gerai žinomu ir taip dažnai kartojamu, tačiau taip dažnai pamirštamu. Tai – kryžius. Su tuo ženklu tenorėtum kovoti, nes jis neša tikrąjį laimėjimą. Jis reiškia laimėjimą ne tik kovoje su priešais, bet ir su savimi".

Ispanijos pilietinio karo metu, gindamas savo tikėjimą, pasižymėjo jaunas vyras, vardu Zakarijas iš Vendėjos. Deja, jų dalinį nugalėjo raudonieji ir Zakariją su draugais nusivedė prie šalia kelio esančio didelio kryžiaus sušaudyti.

„Ar turi tėvus?" – paklausė budeliai.

„Taip turiu. Mano tėvai jau seni. Jie, išgirdę apie mano sušaudymą, numirs iš gailesčio", – atsakė Zakarijas.

„Gyvensi tu ir tavo tėvai, jeigu išgriausi šį kryžių".

Sujaudintas jaunuolis, paėmęs kirvį, stipriu žingsniu pasuko

kryžiaus link. Raudonieji jau tarėsi jį palaužę, tačiau Zakarijas, priėjęs prie kryžiaus, didžiu balsu sušuko:

„Šis kryžius saugoja mūsų šeimas ir laukus. Prie jo aš meldžiaus ir verkiau. Ir vargas tam, kuris drįstų jį paliesti".

Raudonieji puolė prie jo. Tačiau jaunuolis kirviu gynė kryžių ir save. Budelių durtuvai susmigo į jaunojo didvyrio kūną. Jo kraujas sunkėsi į žemę kryžiaus papėdėje. Dabar ant jo kapo stovi akmuo su užrašu:

„Čia ilsis Zakarijas, šventojo kryžiaus didvyris".

Mano mielieji, mums gal ir neteks gyvenime susidurti su tokiomis kankinystės reikalaujamomis aplinkybėmis, tačiau savo gyvenime mes dažnai jaučiame pavojų, kad bloga įtaka, netikusi draugystė, mūsų pačių silpnybės bando ir stengiasi išrauti iš mūsų širdžių kryžių. Nuo mūsų ryžtingumo pareina mūsų valios stiprumas, mūsų būdo ir asmenybės vertė, mūsų vidaus ramybė, o svarbiausia – mūsų amžinoji laimė.

Toliau. Ne tik savyje budriai saugokime kryžių, kuris bus ir mūsų kapo papuošalas, bet taip pat stenkimės būti apaštalais – matydami pavojų kryžiui kitų širdyse, svyruojantį sustiprinkime, perspėkime, padrąsinkime. Nėra kilnesnio dalyko, kaip silpnybės valandą paduoti paramos ranką kovojančiam su piktu, nėra gražesnio dalyko, kaip laimėti sielą Viešpačiui, tam pačiam, kuris už jus kentėjo ir mirė.

Ir pagaliau, kai ašaromis aplaistę mūsų kapą artimieji ir draugai paliks duobę, prie mūsų amžinojo poilsio vietos pasiliks budėti tik kryžius, kol Viešpaties angelo trimitas prikels mūsų dulkes amžinam gyvenimui. Taigi kryžius yra mūsų vienintelė viltis.

Amen.

Žmonės Kristaus kančios byloje, 1972

Brangūs klausytojai, už dviejų savaičių mes švęsime Velykas, Kristaus iš mirusiųjų prisikėlimo šventę. Per septynis Gavėnios sekmadienius bažnyčia mus moko ir veda ne kur kitur, o prie tuščio Kristaus kapo, iš kurio išėjo gyvybė, prisikėlimas. Todėl ir šiandien, sekmadienį, prieš Verbas, Bažnyčia mums skaito apie Lozoriaus prikėlimą iš numirusiųjų, kurio prikėlimas buvo skirtas Dievo garbei, kad jo dėka būtų pašlovintas Dievo sūnus ir apreikštas paties Kristaus prisikėlimas. Kristus aiškiai pasakė Mortai: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas mane tiki, gyvens, nors ir būtų miręs".

Tačiau kiekviena garbė, laimėjimas, ateina tik per kančią ir darbą. Tą patį, ne kitą, matome ir Kristaus atpirkimo kelyje, kelyje į prisikėlimą. Tą Kristaus kančios kelią į garbę Bažnyčia mėgina atkovoti savo apeigose, liturgijoje, didžiosios savaitės apeigose, kuri prasideda Verbų sekmadieniu.

Šiandien aš norėčiau pakalbėti apie žmones Kristaus kančios byloje.

Pirmiausia prisiminkime Kristaus garbingą Jeruzalėn įžengimą. Tai buvo kažkas nepaprasto, kai Kristus, jojantis ant asilės, lydimas žmonių minios, kurios šaukė, rėkė valio, Osana, tegyvuoja Dovydo Sūnus! Kiti tuo tarpu, rytiečių papročiu, vilkosi savo rūbus ir klojo Kristui po kojų, tuo pareikšdami Jam aukščiausią pagarbą. Dar kiti laužė pakelės palmių šakas ir metė ant kelio, kuriuo jojo Kristus.

Tačiau, reikia regėti, nepaisant minios šūkavimų ir džiaugsmo, Kristaus veidą dengė liūdesys, jo lūpos buvo stipriai suspaustos, Jis buvo giliai susimąstęs, nes matė, kad ta pati minia ateinantį ketvirtadienį šauks Jam: „Prie kryžiaus, mes nenorime, kad Jis mums viešpatautų". Ir šioje Kristaus kančios tra-

gedijoje dalyvauja visokio luomo ir padėties žmonių. Visi išėjo prieš Teisėją, kad Jį pasmerktų baisiausia ir skaudžiausia kryžiaus mirtimi.

Pirmasis asmuo, kuris Kristaus kančioje užima pačią svarbiausią vietą, yra Judas, kilimo iš Iskarijos miestelio, todėl Iskarijotu vadinamas. Jis buvo ne eilinis žmogus, bet Kristaus mokinys, apaštalas, mūsų laikų kalba, vyskupas. Tačiau, pasidavęs gobšumui, nesąžiningo pinigo meilei, kuri jį atvedė prie baisaus nusikaltimo išduoti savo mokytoją Kristų. Ir nuo tada, kai Judas paėmė už Kristaus išdavimą į savo rankas 30 sidabrinių, pasaulyje prasidėjo judų amžius. Jų dinastijai priklauso visi tie krikščionys, kurių, tiesa, kakta ir yra nutekėjęs šventas Krikšto vanduo, kurie, priimdami Sutvirtinimo Sakramentą, žadėjo būti Kristaus kariais, ginti savo tikėjimą, tačiau tapo išdavikais, nueidami paklydimų ir bedievybės keliais.

Toliau eina du Senojo Įstatymo kunigai: Kaifas ir Annas. Juodu taip pat vaidina svarbią rolę Kristaus kančioje.

Tiesa, čia kalbama apie žydų religijos kunigus, rabinus. Tačiau blogų pavyzdžių netrūksta ir mūsų Bažnyčios kunigystėje. Visi didieji herezijų skelbėjai buvo kunigai, kurie turėjo aveles ganyti, o ne pražudyti. Prisiminkime vysk. Ariją, kuris daug sielų atitraukė nuo Bažnyčios. Vysk. Focijus atskyrė Rytų bažnyčią nuo Vakarų. Vienuolis kunigas Martinas Liuteris sukėlė 30 metų karą, kuriame žuvo tūkstančiai nekaltų žmonių ir atskyrė vokiečių tautą nuo katalikų Bažnyčios. O kas suskaičiuos mažesnius kaifus ir annus?

Kodėl taip? Mat velnias nesnaudžia. Jis visada meškerioja dideles žuvis. Puikybė, kuri yra visų nuodėmių motina, dažnai būna pagrindinė kritimo priežastis.

Toliau eina kūno silpnybės, nuo kurių nė šventieji nebuvo laisvi. Yra sakoma, kad šventąjį gundę net septyni velniai, o paprastam žmogui užtenka ir vieno.

Tačiau reikia džiaugtis, kad tokie tipai yra tik išimtys. Visais amžiais Bažnyčioje buvo ir yra šviesių asmenybių, kurios savo šventu gyvenimu, didvyriškais darbais, pasiaukojimu ir atsidavimu Kristui, tūkstančius sielų laimi Kristui ir Jo Bažnyčiai.

Apie tuos, kurie pamynė savo pašaukimą ir išeina griauti Dievo namų, Šv. Raštas sako: „Vargas tam, per kurį ateina papiktinimas. Geriau, kad toks nebūtų gimęs. Geriau, kad po jo kaklu būtų pakabintas akmuo ir paskandintas jūros gilybėje".

Prie Kristaus nuteisimo dalyvauja ir žemės viešpačiai, tai Pilotas ir Erodas, du Palestinos sričių gubernatoriai. Tai du atstovai, kurie, norėdami išsilaikyti valdžioje ir įsiteikti žmonėms, prieina prie nusikaltimų, neteisybių, kompromisų, nekalto kraujo...

Aš juos pavadinau atstovais, ne tipais, tuo norėdamas pasakyti, kad po juodviejų eis kiti į juos panašūs, kurie istorijos tėkmėje mėgins sunaikinti Bažnyčią ir Kristaus mokslą. Tai neronai, deoklezijonai, kaligulos ir mūsų amžiaus didieji despotai, diktatoriai, valdžios opurtunistai ir t.t.

Tačiau labiausiai išplitęs yra Piloto tipas. Jis gerai žinojo ir net pats viešai pasakė, kad Kristus esąs nekaltas, tačiau, bijodamas žmonių ir būdamas bailys, mėgina visaip išsisukinėti. Pirmiausia, sužinojęs, kad Kristus yra kilęs iš Galilėjos, ir norėdamas nusikratyti nemalonia byla, siunčia jį pas Erodą. Toliau, norėdamas sukelti minios pasigailėjimą Kristui, liepia Jį skaudžiai nuplakti, kad tuo būdu jam nereikėtų Kristaus pasmerkti mirčiai. Tam nepavykus, griebiasi dar baisesnio bandymo, atsiminęs, kad Velykų metu būna amnestija, jis pastato greta Kristaus žmogžudį Barabą, klausdamas minios, katrą norite, kad

paleisčiau? Sugundyta minia šaukė: „Paleisti Barabą, pasmerkti Kristų". Tada Pilotas pasmerkia Kristų mirčiai ant kryžiaus ir neva nekaltumo ženklan nusiplauna rankas vandeniu. Tačiau, atsiminkime, kad vanduo, nubėgęs per Piloto rankas, jų nenuplovė. Jos liks raudonos ir kruvinos amžinai!

Pagaliau Kristaus nuteisime dalyvauja ir *l'uomo qualun que*, gatvės žmogus, eilinis žemės vabalėlis, minia, liaudis. Tai žmonės, kurie negalvoja, tai masė, tai šarančių debesys, tai kalnų valanga, kuri eina į priekį viską griaudama, naikindama, padegdama. Tai nepastovi masė, minia. Šiandien ji vienokia, ryt ji kitokia. Šiandien ji šaukia Osana, o ryt – prie kryžiaus.

Brangūs klausytojai, gal jūs atkreipėte dėmesį, kad, be minios, Kristaus nuteisime dalyvauja tik vieni vyrai, o vienintelė moteris, kuri teismo eigoje yra minima, yra Piloto žmona. Ji teismo metu atsiuntė Pilotui žinią, sakydama: „Nieko nedaryk šitam teisiajam, nes aš šiandien sapne daug dėl jo kentėjau".

Nuostabus dalykas. Žmogaus nupuolimo dramoje moteris suvaidina pagrindinę rolę. Ieva pirmoji pasiduoda velnio gundymui, valgydama uždraustą vaisių, o vėliau, jau be velnio pagalbos, ji viena pajėgia sugundyti ir savo vyrą Adomą nepaklusti Dievui. Tačiau Kristaus pasmerkimo dramoje moteris ateina ginti Kristaus, Jo gelbėti.

Tai toks yra maždaug fonas, kuriame vyko pasaulio istorijoje negirdėta byla. Nemanykite, kad tai buvo prieš 2000 metų. Ne! Tai yra ir mūsų dienų istorija. Ir šiandien netrūksta judų, pilotų, erodų, kaifų ir pilotų žmonų ir sugundytos minios. Tiesa, šių dienų Kristaus priešai nebegali teisti Kristaus, bet jie teisia jo sekėjus, Jo Bažnyčią, Jo mistinį kūną. Šiandien kova eina už Kristaus krauju atpirktą žmogų, jo sielą, jo laisvę, už žmoniškumą, už tai, kas kilnu ir gražu, kas krikščioniška ir didelio.

Todėl ir mes, besiruošdami Velykoms, pažiūrėkime, po kieno vėliava esame ir kokiai armijai priklausome. Niekad neišduokime savo krikščioniško pašaukimo ir savo priklausomumo Kristui. Tad peržiūrėkime savo sąžines, širdis, valią ir protą Kristaus kančios šviesoje, stenkimės dar labiau įsisąmoninti savo tikėjimo tiesas, uoliai ir nuoširdžiai dalyvaudami ateinančiose rekolekcijose, kad Velykų rytą prisikėlęs Kristus galėtų mums visiems pasakyti, ką Jis pasakė Lozoriui, kai nuo Jo kapo buvo nuristas akmuo: „Lozoriau išeik laukan. Atraišiokite jį ir leiskite jam eiti". Ir Lozorius išėjo. Todėl, jei tikėsite, pamatysite Dievo garbę.

Amen.

Pirmasis Gavėnios sekmadienis, 1973

„Jis buvo šėtono gundytas". Šios dienos Evangelijos žodžiai. Mieli klausytojai, šiandien, mūsų laikais, kalbėti apie šėtoną, velnią, yra nemodernu. Daugelis tai vadina mitu, pasaka vaikams gąsdinti, netikrove. Tačiau velnio buvimas yra mūsų tikėjimo dogma, pagrįsta Šv. Raštu, Tradicija ir Bažnyčios gyvuoju mokymu.

Didžiausias velnio laimėjimas būtų, jei kas įrodytų, kad jis visai neegzistuoja, kad velnio nėra. Kas būtų iš Los Angeles miesto, jei kas mus įtikintų, kad nereikia namų rakinti, bankų uždaryti, automobilių rakinti, kad, girdi, Los Angeles mieste nebėra vagių, jie kažkur prapuolė, išnyko! Tad įsivaizduokite, kokia tada būtų vagims šienapjūtė! Tą patį galima pasakyti ir apie velnią. Jam labai patinka tie žmonės, kurie skelbia ir įrodinėja, kad velnio nėra, kad tai tik pasaka... Tada jie gali laisvai siausti ir žmones gundyti.

Tiesa, mūsų dienomis mažai kalbama apie velnių buvimą ir jų veiklą tarp žmonių. Tuo tarpu seniau, ypač Kristaus laikais, jų būta daug daugiau ir dažniau. Įdomu, kodėl?

Yra pasakojama, kad vienas keleivis ėjo per pasaulį. Jis keliavo per miestus, miestelius, kaimus. Priėjęs prie vieno miesto vartų, jis pamatė drybsantį velnią.

„Kodėl tu čia tinginiauji ir neini į miestą, kur daug žmonių, jų gundyti?"

Velnias jam atsakė: „Matai, buvo laikai, kad žmonėms gundyti reikėjo velnių įsikišimo, o dabar žmonės yra taip išgudrėję ir įgudę, kad ir be mūsų pagalbos jie atlieka tą patį, kartais ir geriau už mus. Todėl mums galima tinginiauti arba grįžti atgal į pragarą".

Keleivis, palikęs miestą, keliavo toliau. Jis priėjo didžiulę dykumą, tyrus. Kiek paėjęs pastebėjo, kad velnių taip gausu, kad jam net sunku keliauti.

„Ką jūs čia veikiate dykumoje, kur nėra nė gyvos dvasios, žmogaus? – keleivis paklausė vieno iš velnių.

„Mat čia, tyrų gilumoje, yra vienas atsiskyrėlis vienuolis, kurį mes norime sugundyti. Todėl čia mūsų tiek daug", – paaiškino velniukas keleiviui.

Mieli klausytojai, ši tikra ar netikra pasaka yra verta mūsų dėmesio ir pamąstymo. Iš tikrųjų šių dienų žmogaus išradingumas blogame pralenkia net patį Liuciferį. Mūsų knygos, laikraščiai, televizija, radijas, teatrai, kinai, kabaretai, pasilinksminimo vietos yra tikri mūsų velniško išradingumo liudininkai. Mes turime atsiminti, kad daug kas keičiasi mūsų gyvenime, bet esminiai dalykai yra tie patys. Ir žmogaus būdas toks pat, nors ir pasikeitęs, bet tas pats su savo silpnybėmis, polinkiais, geismais. Čia velniui visada bus darbo ir uždarbio, nesvarbu, ar jis

tiesiogiai arba per kitus žmones mus gundo ir veda į nuodėmę. Adomą ir Ievą jis gundė nepaklusti Dievui ir Jo įsakymui. Kaip šios dienos Evangelija sako, tas pats gundytojas atėjo ir pas Kristų, ne mieste, bet dykumoje, kur Jis buvo nuvykęs melstis, pasninkauti, mąstyti.

Gundytojas ir šių dienų jaunuoliui sako: „Dievas davė kūną ir pomėgius naudotis. To reikalauja sveikata, tai ne nuodėmė, o tik ištikimumas gamtai".

Gundytojas, norėdamas palaužti vedusiųjų valią, ateina dažnai profesoriaus, mokslininko išvaizda, įbrukdamas į jų rankas knygą, kuri pakerta jų gyvenimo principus. Palaidumą jis vadina meile, vagystę – pasiėmimu kas tau turėtų priklausyti; puikybę – savo vertės žinojimu; abejones – laisvu galvojimu; nepaklusnumą – savarankiškumu, kūrybingumu. Žodžiu, kiekvienam blogiui vis išrandama skambūs vardai.

Šv. Vincento Ferero gyvenime skaitome, kaip jis vieną naktį besimelsdamas pamatė piktąjį, persirengusį atsiskyrėliu, atėjusį su patarimais jaunam Vincentui.

„Kai aš buvau jaunas, – kalbėjo atsiskyrėlis, – gyvenau nerūpestingą ir palaidą gyvenimą, tačiau, sulaukęs senatvės, pradėjau mąstyti ir rengtis mirčiai. Aš dariau atgailą ir dabar esu danguje. Ir tau tą patį patarčiau. Esi dar jaunas. Eik ir džiaukis gyvenimu ir jo malonumais. Dievas yra toks geras, jis tau dovanos, o kai mirsi, Dievas paims tave angelų draugystei. Juk tiek daug yra ir kitų, kurie buvo nusidėjėliai, kaip ir aš, dabar yra garbingi šventieji". Šv. Vincentas, supratęs piktojo klastą, tarė: „Šalin, šėtone! Aš Dievui paskyriau savo jaunystę, kaip ir senatvę, nes noriu Jam skirti visą savo gyvenimą".

Gundytojas niekada žmogui nesirodo visu savo plikumu, baisumu. Jis ateina puošnaus jaunikaičio, patrauklios mergaitės,

moters, paslaugaus padėjėjo išvaizda. Jis stengiasi pateikti tą mūsų pomėgį, į kurį mes labiausiai linkstame. Jis ateina tariamai gindamas mūsų teises, mūsų malonumus, mūsų laimę.

Toliau. Yra tiesa, kad nuo gundytojo įtakos nėra niekas laisvas. Daugiau ar mažiau ją turi kiekvienas žmogus. Kaip ugnis ištiria geležį, taip gundymai – žmogų ir jo dorybes. Gundymai ištobulina mūsų vidinę pažangą, jie labiau pakursto Dievo meilės ugnį mūsų širdyse.

Dažnai pagundos vyksta su Dangaus sutikimu, kaip mūsų nuolankumo mokytojos, kaip mūsų grūdintojos dvasinėje pažangoje. Tik reikia iš mūsų pusės ryžtingo atsparumo. Didysis menininkas ir mintytojas Michelangelas yra pasakęs, kad tamsiomis gundymo valandomis gimsta šventieji.

Be to, prieš gundymus visada būsime stipresni, jei geriau savo tikėjimą pažinsime ir jo šventai laikysimės. Pagaliau, reikia ieškoti pagalbos iš aukščiau. „Kas pasitiki tik savo jėgomis, – sako šv. Augustinas, – bus parblokštas pirmiau, negu kova prasidės".

Amen.

4-asis Gavėnios sekmadienis, 1977

Sūnus palaidūnas

Brangūs klausytojai, šis ką tik skaitytas palyginimas apie sūnų palaidūną negali būti pavadintas kitaip kaip stebuklas. Šis pasakojimas nuklydusiam žmogui yra didžiausią viltį teikiąs dalykas, o literatūriniu atžvilgiu jį galima pavadinti deimančiuku. Joks rašytojas nėra pasiekęs tokios didelės įtampos tokiame trumpame apsakyme. Jo paprastumas yra nuostabus. Jo turinys pil-

nas minčių spindesio. J.C.Robertsonas, žymus klasikinės literatūros kritikas, šį Kristaus palyginimą gretina su graikų klasikiniais šedevrais. Jis sako: „Literatūriniu atžvilgiu šis pasakojimas neturi sau lygaus. Nieko paprastesnio, įspūdingesnio ir daugiau jėgos turinčio pasakojimo nebūtų galima rasti net klasikinėje graikų literatūroje. Tai yra giliai jaudinanti susitaikymo tragedija.

Tačiau šiandien mums svarbu ne literatūrinė šio palyginimo pusė, o kas kita.

Brangūs klausytojai, palyginimas apie sūnų palaidūną nėra istorinis pasakojimas apie įvykį ir žmones laiko tėkmėje. Tai yra atitraukta istorija apie milijonus žmonių. Gal mane ir tave! Tai yra liūdna, būdinga ir tikra žmonių gyvenimo istorija. Tokių laukiančių ir atlaidžios širdies tėvų yra ir šiandien. Tokių atgailą darančių sūnų, išpažįstančių savo kaltes ir grįžtančių į savo tėvo namus, yra daugybė. Tai vyksta kiekvienoje atgailą darančio žmogaus širdyje, išpažintyje.

Iš kur ta ramybė ir taika plaukia į žmogaus sielą? Ne iš kur kitur, kaip iš nukryžiuotojo Kristaus, kuris, ištiesęs savo dieviškas rankas, laukia kiekvieno grįžtančio savo sūnaus, dukros. Ir tas sūnaus palaidūno tėvas yra ryškus pavyzdys gerojo ir gailestingojo Dievo, kantriai laukiančio kiekvieno nuklydusio žmogaus.

Prancūzų rašytojas Richapia savo veikaluose vartojo Dievą užgaunančius žodžius. Viename tokių, pavadintų „Ateisto malda", jis taip sakė: „Nuėjęs į bažnyčią ir klūpodamas ant šaltų akmeninių grindų, surikau Dievui: aš nepažįstu tavęs ir savo sprando niekados nepalenksiu tavo valdžiai. Tačiau dar turiu paskutinį prašymą į tave. Štai aš klūpau tavo namuose. Pažvelk į mane ir padaryk galą mano kančioms. Jei tu tikrai esi, siųsk

žaibą, kad aš būčiau nutrenktas dėl savo netikėjimo... Štai joks žaibas netrenkia! Aš galiu gyvas pakilti ir išeiti iš tavo namų. Žodžiu, tavęs nėra".

Taip kalbėjo šis jaunas prancūzų rašytojas. Kaip jam toliau sekėsi, kaip jisai praleido keletą kitų metų, žinių nėra. Vėliau apie jį spaudoje pasirodė labai intriguojanti ir reikšminga žinia, kad šis Dievą niekinęs ateistas įstojęs į griežtųjų trapistų vienuolyną Alžyre.

Kodėl Dievas yra toks kantrus? Kodėl jis kartais taip ilgai laukia žmogaus pasitaisymo?

Mat žmogus yra tampanti būtybė. Kiekvienas gali tapti šventuoju ir atvirkščiai.

Šv. Augustinas savo paties atsivertimo istorijoje duoda tokį pavyzdį.

Vienoje sandėlio aikštėje gulėjo numestas ir neaptašytas marmuro gabalas. Pro šalį ėjęs išradingas skulptorius pastebėjo šį kieme gulintį griozdą. Staiga jo galvoje nušvito mintis, ką jis galėtų sukurti iš tos grubios medžiagos. Niekam neprasitaręs apie tai, ką yra sumanęs iš to marmuro gabalo daryti, netrukus jį pamilo ir ne dėl to, koks jis anuo metu buvo, bet dėl to, ką iš jo buvo numatęs iškalti, padaryti. Taip ir Dievas, sako šv. Augustinas, myli paklydusį žmogų ir kantriai jo laukia ne dėl to, koks jis šiuo momentu yra, bet dėl to, ką iš jo Dievas yra sumanęs padaryti.

Ilgai Dievas laukė šv. Augustino atsivertimo. Jis jau buvo 33-ejų metų, kai tapo konvertitu, vėliau – Hiponos vyskupu, didžiu Bažnyčios daktaru ir šventuoju. Beveik to paties amžiaus buvo ir Ignacas Lojola, kai iš karininko ir riterio pasidarė Kristaus kariu, Jėzuitų ordino įkūrėju ir šventuoju. Dievo malonė ir jo kantrumas gimdo šventuosius. Dievas gali laukti, kol

žmogus pasvirs į gerą, nes Jis yra amžinas. Jam priklauso visa amžinybė atlyginti arba nubausti. Žmogaus siela Dievo akyse yra begalinės vertės, todėl Jis viską išbando jai prie savęs patraukti ir ją išganyti. Šv. Raštas sako: „Kad Dievas taip pamilo žmogų, jog savo sūnų leido už jį mirti".

Geras tėvas neskuba savo vaikų bausti. Jis laukia, kad jie pasitaisytų. Taip daro su mumis ir dangiškasis Tėvas. Šv. Raštas sako: „Viešpats laukia, kad jis jūsų pasigailėtų, ir todėl jis keliasi jums dovanoti, nes Dievas yra teisusis Dievas" (Iz 30, 18). Pamokslų knygoje 5, 4 skaitome: „Nesakyk: nusidėjau ir kas man atsitiko bloga? Nes Aukščiausiasis yra kantrus ir teisingas". Taip pat šv. Petras savo laiške sako: „Viešpaties kantrume matykite savo išganymą".

Tiesa, vieni pasinaudojo Dievo kantrybe ir laimėjo. Tokia buvo samarietė, gerasis latras, Petras, Paulius ir daugybė kitų. Tačiau kitiems Dievo kantrumas bei Jo gailestingumas virto nelaime. Mat jie nepažino savo aplankymo meto.

Taigi Dievas atleidžia greitai ir mielai, nežiūrėdamas nei nuodėmių skaičiaus, nei jų didumo. Tačiau jis nori, kad tie, kurie iš Jo gauna atleidimą, taip pat atleistų ir savo kaltininkams. Kristus sako: „Jeigu jūs atleisite žmonėms jų nusižengimus, tai ir jūsų dangiškasis Tėvas atleis jums. O jeigu neatleisite žmonėms, tai nė jūsų Tėvas neatleis jūsų nusižengimų" (Mt 6, 14–15).

Brangūs klausytojai, Dievo kantrybės ir meilės laikrodis neturi nei sekundžių, nei minučių. Jis rodo tik metus, dažnai šimtmečius. Todėl, kai išgirsite Dievo balsą, neužkietinkite savo širdžių, nes ir Dievo kantrybės laikas turi savo ribas.

Kai mūsų žymusis poetas Antanas Vienažindys rengėsi mirti, savo artimiesiems taip kalbėjo: „Einu pas Tėvą, ne pas patėvį".

Taigi mes visi, norime ar nenorime, artėjame prie amžinojo ir laukiančio Tėvo, mūsų pagalbos, mūsų Geradario, mūsų didžiojo laimėjimo. Kokie laimingi mes būtume, jei savo gyvenimo saulėlydžio metu galėtume išgirsti iš savo dangiškojo Tėvo šiuos žodžius: „Kuo greičiau atneškite geriausią drabužį ir apvilkite jį. Užmaukite jam ant piršto žiedą, apaukite kojas... Puotaukime, linksminkimės! Nes šis mano sūnus buvo miręs ir vėl atgijo, buvo pražuvęs ir atsirado“ (Lk 15, 22–24).

Amen.

Verbos

Šiuo sekmadieniu, mano brangūs klausytojai, mes pradedame Didžiąją Savaitę, kuri mums vaizduoja Kristaus Kančios ir mirties dramą.

Verbų Sekmadienis mums primena iškilmingą Kristaus įėjimą į Jeruzalės miestą. Tai diena, kai žydai, susirinkę iš visų savo krašto kampų švęsti Velykų, iškilmingai pasitiko Kristų, šaukdami Jam „Osana!", laužydami medžių šakas ir klodami jas po jo kojų. Kristaus veidas buvo rimtas ir šaltas, nes Jisai žinojo, kuo šis žydų priėmimas ir šūkavimas baigsis.

Mes ją atkurdami iš naujo, stengiamės ją realizuoti ir pritaikyti Kristaus Kančios nuopelnus savo sielai išganyti.

Didžiausias žmogaus susivienijimas su Dievu čia žemėje vyksta per Komuniją, kai Kristų priimame į savo širdį. Pirmasis žmogaus su Dievu suartėjimas buvo per apreiškimą ir Dievo įsakymus, o vėliau per Sakramentus, Dievo malone. Todėl Šv. Raštas sako: „Seniau Dievas mums kalbėjo per Patriarchus ir pranašus, o vėliausiai Jis mums kalbėjo per savo sūnų Jėzų Kristų". Taigi, žmogus tiek auga dvasiškai, kiek Dievo artimumas jį paliečia. Tada žmogus, būdamas Dievo artybėje, tampa dvasiškai turtingesnis, laimingesnis ir stipresnis. Kristus ir toliau, be pertraukos Eucharistijų pavidalu, keliauja į mūsų širdis, kaip anuomet keliavo į Jeruzalę.

Dievas yra difuzinė būtybė. Tai reiškia, kad ką Dievas turi, tą nori komunikuoti, dalintis ir su mumis. Dievo planas buvo vis

giliau paskęsti, pasinerti žmogaus pasaulyje. Prie to Dievas ėjo ne iš karto, bet kaip išmintingas mokytojas palaipsniui, nuo mažesnių dalykų prie didesnių, svarbesnių, intymesnių.

Pirmiausia, Dievas pasirenka vieną tautą ir ją pavadina „savąja tauta". Tai tautai jisai kalba per Patriarchus ir pranašus. Toje tautoje jisai pasirenka ir savo sandorai vietą. Pagaliau, atėjus laiko pilnatvei, Jisai gimsta savoj tautoj, iš jos imdamas savo žmogišką prigimtį, kraują, išvaizdą, papročius, kalbą.

Toliau, tokia yra Dievo tvarka, ką sykį Jisai žmogui davė, tą jam ir palieka. Sykį Jisai gyveno tarpe mūsų, todėl Kristus nori būti su žmonėmis iki laikų pabaigos. To pasilikimo būdu Jisai pasirinko Meilės Sakramentą, įsteigdamas šv. Mišių auką ir Komuniją. Šiandien Jisai gyvena ne tik kaip Palestinoj anuomet, bet tūkstančiuose altorių. Jo žodžiai išsipildė: „Štai aš esu su Jumis visomis dienomis iki pasaulio pabaigos". Kristaus Eucharistijų altoriai yra visur, kiekvienoj, nors ir menkiausioj bažnytėlėj, Sibiro tremtinių lūšnelėj ir didingose Katedrose. Dieną ir naktį gyvoji lempelė dega prie Jo altorių, liudydama, kad čia gyvena Kristus, prisidengęs duonos pavidalu.

Nors Kristus ir gyvena su mumis kartu, tačiau Jisai galėtų sakyti: „Štai aš stoviu tarp jūsų, bet jūs manęs nepažįstate." Pagaliau, ar galima leisti, kad žmonės būtų tokie neregiai ir nepajėgtų pamatyti tų dvasinių turtų, kurie taip gausiai yra teikiami Kristaus altoriaus Sakramentu? Jei mes to nematytume ir tuo nesinaudotume, mes nebūtume verti vadintis Kristaus sekėjais, krikščionimis.

Be to, Šv. Komunija yra mūsų rūpesčių ir vargų mažintoja, nes Kristus nori būti mūsų dalininkas. „Ateikite prie manęs visi, kurie vargstate ir apsunkyti esate, aš jus atgaivinsiu". Toliau, mes žinome, kad mūsų gyvenimas žemėje yra nuolatinė kova prieš

vidinius ir išorinius sielos priešus. Mūsų gyvenimas yra karinė tarnyba, rungtynės dėl amžinybės. Kristus nori būti ir šios kovos bendrininkas. Jisai žino, kad žmogus gali būti amžinai laimingas, jei jisai naudosis Kristaus paliktomis išganymo priemonėmis, Dievo malone. Todėl Kristui nesuprantama, kaip žmogus galėtų sakyti, save teisdamas: neturiu laiko, pirkau namą, jungą jaučių, ūkį ir todėl negaliu ateiti į Tavo Eucharistinį pokylį. Visa tai yra tik šaltas išsisukinėjimas ir nejautrumas, kuris labai įskaudina Kristaus mus mylinčią širdį. Todėl žiūrėkime, kad kasdieninės duonos ieškojimas nesuėstų mūsų dvasios. Atsiminkime, kad Kristuje mes rasime daugiau negu duonos, jame rasime gyvenimo prasmę ir pilnatvę, dvasinį pasitenkinimą, turtus, kurių niekas negali pavogti ir suėsti, dvasinį džiaugsmą ir ramybę, kurios taip ieško moderniškasis žmogus. „Žmogus yra gyvas ne vien duona, bet kiekvienu žodžiu, išeinančiu iš Dievo burnos."

Pagaliau, brangūs klausytojai, neikime prie Komunijų vien tik pareigų verčiami, kadangi, girdi, Bažnyčia įsako eiti Komunijos bent sykį metuose. Tai atrodytų per daug vergiška! Tikime patys, niekieno neverčiami, vidiniai įsitikinę, iš meilės, su džiaugsmu, kaip kūdikis eina prie savo mylinčios motinos, nes priimti Komuniją yra pats aukščiausias žmogaus veiksmas žemėje.

Be to, eikime šv. Komunijos dažnai. 1905 m. Bažnyčios išleistas dekretas sako, kas yra laisvas nuo sunkių nuodėmių ir yra pasiryžęs jų vengti, gali priimti Komuniją dažnai ir net kasdien.

Šis Bažnyčios dekretas priminė du dalykus, apie kuriuos šv. Jonas kalba savo Evangelijoj. Pirmiausia, šv. Komunija ten prilyginama kasdieninei duonai. Mes melsdamiesi sakome: „Kasdieninės duonos duok mums kasdien". Mes maldaujame duonos kiekvienai dienai, kad palaikytume gyvybę, jėgas ir energi-

ją. Juk mes žinome, kad žmogus nėra tik kūnas. Jam reikalinga ir dvasinio peno. Todėl Kristus pasiliko tarp mūsų, kad mus maitintų, stiprintų ir gaivintų.

Toliau. Tas pats apaštalas Komuniją lygina su mana, kuri kadaise, žydams keliaujant per tyrus, krito iš dangaus. Žydai, valgydami maną, mirė. Bet Kristus sako: „Aš duosiu jums naujos manos, kurią valgydami nemirsite". Taigi, pagal Kristaus norą ir valią, toji gyvybę nešanti mana yra šv. Komunija, dieviškoji altoriaus duona, duona iš dangaus, kaip ją vadina šv. Jonas Evangelistas. Taigi, ši duona turi būti mūsų dvasinis penas, stiprybė, mūsų kasdieninė dvasinė duona.

Pagaliau, ar begali būti lengviau priimti Komuniją, kaip šiais laikais? Ilgas ir varginantis nuo viduramžio pasninkas panaikintas. Dabar užtenka būti nevalgius 3 val. ir 1 val. negėrus, o vandenį galima gerti visada, kada tik nori. Tad ar gali būti kas lengvesnio, kaip dažna šv. Komunija? Tuo tarpu ar tie Bažnyčios palengvinimai padaugino prie Komunijos einančių skaičių? Ar ne? Į šį klausimą atsakykite patys.

Taigi, už kelių dienų švęsime Velykas, Kristaus Prisikėlimo šventę. Tad sutikime ją naujai atgimę ir dvasiškai prisikėlę, pasisotinę ta dangiškąja duona, kurią Kristus mums paliko ir kartu įspėjo, kad tik ją valgydami nematysime mirties per amžius. Todėl pasižadėkime šiandien, turėdami rankoje šią šventinę verbą, būti dažnos Komunijos apaštalais, eiti su Kristumi į Jeruzalę, į Kalvarijų kalną, visur, kad vėliau, užbaigę šią žemišką kelionę, galėtume šią verbą pakeisti į grabnyčios žvakę ir Kristaus Šviesos lydimi prisikelti Dangui.

Amen.

Palmių sekmadienis, 1964

Mano brangūs klausytojai, praėjusį sekmadienį liūdesio ženklan Bažnyčia įsakė uždengti kryžių, o šiandien, šį Palmių sekmadienį, duodama į mūsų rankas pašventintos palmės šakelę, primena mums Dievo ištikimybės reikalą ir mūsų žmogiškosios prigimties nepastovumą.

Ateinančioji visa savaitė Bažnyčios liturgijoje yra vadinama „šventąja". Tai yra pats prasmingiausias ir brangiausias visų metų laikas. Mes, lietuviai, savo savaitę vadiname „didžiąja". Šios savaitės metu Bažnyčia mums perstato liturginiu pavidalu pačias svarbiausias mūsų tikėjimo paslaptis ir įvykius: nuodėmę, kryžių ir Dievo meilę, atpirkimą.

Todėl ir mūsų pareiga yra šią savaitę praleisti rimtai, šventai, kad tai, ką sakome žodžiais, išreikštume darbais. Didžiosios savaitės liturgika yra lyg koks filmas, kuriame veiksmais, ženklais, simboliais ir žodžiais yra atkuriama palaimintoji Kristaus kančia ir žmogaus atpirkimas. To filmo aktoriais turi būti ne paskiri asmenys, bet visi tikintieji. Todėl mūsų visų pareiga Didžiosios savaitės pamaldose gausiai, aktyviai ir prasmingai dalyvauti.

Antra, Bažnyčia sąmoningai ragina apie Velykas atlikti Velykinę išpažintį ir priimti šv. Komuniją. Šis raginimas yra toks senas, kaip sena yra ir pati Bažnyčia. Nebūtų net perdėta, jei sakytume, kad Bažnyčia tai daro nuo tada, kai gerasis latras išpažino savo nuodėmes nuo kryžiaus ir atgailaujanti Marija Magdalena kryžiaus papėdėje. Taigi Velykinė išpažintis ir Komunija yra Katalikų Bažnyčios nuosavybė. Ji yra prisikėlusio Kristaus Velykinė dovana pasauliui, nes tik prisikėlęs Kristus pasakė: ramybė Jums ir kam nuodėmes atleisite, jos bus atleis-

tos, nes visa tai yra išreikšta atgailos ir šv. Eucharistijos Sakramentuose. Todėl visi, kurie jau atlikote Velykinę arba dar turite ją atlikti, sujunkite ją su Velykų švente, priimkite šv. Komuniją Velykų rytą, nes Velykos yra ne tik Kristaus, bet ir mūsų dvasinio prisikėlimo šventė.

Mano brangieji, be galo įdomus dalykas, kaip pirmaisiais amžiais krikščionys praleisdavo Gavėnią. Nuo pirmojo ir net iki 12-ojo amžiaus Gavėnia buvo griežtos ir viešos atgailos laikas. Tais laikais būdavo keturių kategorijų atgailą darantieji: verkiantieji, klūpantieji, klausantieji ir stovintieji.

Pelenų Dieną viešieji nusidėjėliai būdavo atskiriami nuo tikinčiųjų ir pagal savo nuodėmių didumą būdavo suskirstomi į keturias rūšis. Vyskupui, kunigams ir žmonėms giedant atgailos psalmes, jie suguldavo ant žemės. Ir pabarstęs jų galvas pelenais vyskupas išvesdavo laukan iš bažnyčios, giedant: „Kaip Adomas buvo išvarytas iš rojaus, taip mes išsiunčiame jus laukan iš bažnyčios". Panašiai kartą šv. Ambraziejus, Milano vyskupas, išsiuntė imperatorių Teodozijų laukan iš bažnyčios, sakydamas: „Tu nusidėjai kaip Dovydas, su Dovydu eik laukan iš bažnyčios, verk ir daryk atgailą".

Didįjį ketvirtadienį, šv. Mišių ir Eucharistijos įkūrimo dieną, viešieji nusidėjėliai buvo išrišami, grąžinami atgal į bendruomenę ir galėdavo priimti Velykinę Komuniją. Kas nuostabu, kaip pažymi senovės Bažnyčios rašytojai, kad didžiausia atgaila jiems buvo neleidimas eiti Išpažinties ir šv. Komunijos.

Mano brangieji, klausant šių dalykų, ar nekyla mums klausimas, kokie menki ir vargingi esame mes, dvidešimtojo amžiaus krikščionys. Bažnyčia, norėdama mus sužvejoti, duoda visokių lengvatų, kad tik mes suprastume savo tikėjimo vertę ir atgailos bei maldos reikalą. Mes turime mišias, galima sakyti, beveik kiek-

vieną valandą, kiekviena proga. Sąlygos priimti šv. Komuniją yra sumažintos iki minimumo. Vieša atgaila, nors ir už viešas nuodėmes, panaikinta. Bažnyčios visada atviros. Kunigai visada sėdi klausyklose, laukdami mūsų grįžimo. Pridedamų pamaldų, rožančių, Kryžiaus kelių ir t.t. taip pat netrūksta... Kitaip sakant, prekės tos pačios tik trūksta pirkėjų, nors jiems patraukti mes esame išgalvoję moderniškiausių išradimų ir priemonių.

Todėl šią paskutinę Gavėnios savaitę praleiskime atgailos dvasia ir vienybėje su Bažnyčia. Jei galite, nepraleiskite šv. Mišių rytais ir vakarais, uoliai dalyvaukite Didžiosios savaitės apeigose, kurios, kaip žinote, dėl žmonių patogumo, yra atliekamos vakarais.

Modernus žmogus turi daug progų daryti atgailą, nusigalėti. Mokąs nusigalėti žmogus lengviau pakelia visus sunkumus, vargą, skausmą ir dažnai būna sveikų nervų, geros sveikatos ir turi mažiau galimybių susirgti protine liga. Tad jei esame nusidėjėliai, mokėkime ir atgailą daryti. Kitaip mes visi žūsime. Neduok, Dieve, jei mes jau sirgtume dvasios nejautrumo liga. Atsiminkime, kad tarp pirmųjų amžių krikščionių ir mūsų yra tik vienas skirtumas: jie nusidėjo ir darė atgailą, mes nusidedame, bet atgailos nebedarome. Yra tik du pasirinkimai: čia arba anapus mes turėsime padaryti atgailą. Todėl šv. Augustinas, kalbėdamas apie atgailą, yra pasakęs: „Viešpatie, čia mane plak, čia mane mėgink, bet tik kitame gyvenime dovanok".

Atsiminkime, kad Dievas yra teisingas. Jo nuosprendžiai teisingi, bet jis ne visada atmoka šioje žemėje. Dievas neduoda mums čekio kiekvieną šeštadienį, kas dvi savaitės, kas mėnuo, kas metai; Dievas moka tik vieną kartą gyvenime ir baigta... Todėl mes matome, kad dažnai šioje žemėje neteisybė triumfuoja, o tiesa eina raišdama, šalikelėmis, nublokšta nuo kelio. Šv. Augustinas sako, kad Dievas moka laukti, neskuba su savo

sprendimu, ne šiandien, bet rytoj. Jis duoda mums laiko atgailai ne rytojui, bet šiai dienai. Todėl niekada neatidėkime atgailos rytojaus dienai, nes rytojus yra ne mūsų valdžioje.

Tad, mieli klausytojai, tegul ši Šventoji ir Didžioji savaitė reiškia tą patį, ką mes šventumo žodžiu išreiškiame: šventoji ir didžioji savaitė. Išgyvenkime ir praleiskime ją šventai ir didžiai, malda, atgaila ir dalyvaudami bažnyčios pamaldose. Tegul Kristaus kančia, mirtis ir prisikėlimas prisideda prie mūsų gyvenimo praturtinimo ir pašventinimo.

Amen.

Palmių sekmadienis, 1967

Brangūs klausytojai, šiuo Verbų sekmadieniu mes iškilmingai pradedame patį svarbiausią liturginį periodą, Didžiąją savaitę.

Bažnyčia, šventindama verbas, mums primena Kristaus iškilmingą žengimą į Jeruzalę. Žmonės Jam šaukė Osana, klojo savo drabužius ir laužė medžių šakas, klodami po Jo kojų. Tai buvo gražus pagarbos pareiškimas Kristui.

Brangieji, žiūrėkite į pašventintą verbą pagarbiai. Verba tikinčiam žmogui, katalikui, yra tikėjimo ir ištikimybės simbolis. Todėl laikyk savo namuose ją garbingoje vietoje. Be to, tegul ta verba tau visada primena žmogaus trapumą, nepastovumą, kaip anoji Jeruzalės minia, kuri sekmadienį šaukė „Osana", o penktadienį „nukryžiuok". Dažnai ir su mumis gali panašūs dalykai įvykti. Todėl ta verba tegul mums dažnai primena, kad ir mūsų tikėjimas gali patirti išbandymą.

Toliau eina Didysis Ketvirtadienis. Tai diena atsiminti šv. Mišių aukos ir Eucharistijos įkūrimą, tai Kristaus paskutinės

vakarienės diena. Visi, kas gali, tą dieną priima šv. Komuniją kaip padėkos ženklą ir Kristaus pasilikimą Eucharistijoje.

Toliau eina Didysis Penktadienis. Tai tamsiausia diena žmogaus istorijoje. Žmogus keršija Dievui ir Jį nužudo Kristaus asmenyje, kuris buvo ne tik žmogus, bet ir Dievas. Kristus miršta už žmones, kad juos atpirktų iš nuodėmių ir jiems atidarytų dangų. Tą dieną ypač yra gerbiamas Kryžius, mūsų atpirkimo ženklas.

Didysis Šeštadienis yra žmogiškoji laukimo ir nusivylimo diena. Kas bus toliau? Tą dieną yra šventinamas krikšto vanduo, Velykų žvakė, kaip Kristaus simbolis, nes tą dieną būdavo krikštijami katechumenai.

Ir pagaliau Sekmadienis, Velykos. Tai Kristaus prisikėlimo ir triumfo diena. Mirtis nugalėta, Kristus prisikėlė. Tai didžiausia naujiena, kurią žmogus kada nors gali išgyventi, patirti. Tai yra krikščionybės didžioji diena. Tai yra ir mūsų pačių prisikėlimo užtikrinimas.

Tad, mieli žmonės, padarykime, kad Didžiosios savaitės pamaldos būtų mūsų gausiai lankomos, giliai išgyvenamos ir baigtos Velykų rytą gerai ir vertai priimta šv. Komunija. Veltui būtų Kristus kentėjęs, jei mes Jo kančia ir jos vaisiais nepasinaudotume. Tada Kristus galėtų psalmininko žodžiais sakyti: veltui vargau, veltui kentėjau... Tad kas su Kristumi gyvens, su Kristumi ir mirs, o kas su juo mirs, su juo ir kelsis.

Amen.

Velykos

Velykos, 1952

Brangūs klausytojai, šiandien yra didžioji Viešpaties Diena, kuri nuostabiai gražiai sutampa su atbundančia pavasario gamta, milijonais kvepiančių žiedų, su paukščių giesmininkų balsais, su peteliškėmis ir bitelių zvimbimu pievose. Ir visa ši žemiškoji muzika labai darniai jungiasi su dangiškuoju džiaugsmu, nešančiu garbę prisikėlusiam Kristui, mirties ir nuodėmės nugalėtojui. Ir šis didingas Velykų aleliuja primena mums ne tik Kristaus triumfą, bet suteikia mums taip pat nepaneigiamą vilties laidą.

Kristus kėlėsi – taigi Jisai yra Dievas
Kristus kėlėsi – kelsimės ir mes
Kristus kėlėsi – prisikels ir mūsų Tėvynė.

Kristaus žudikai, degdami šėtonišku džiaugsmu, jo kapą antspaudavo Sinagogos ir Romos Imperijos antspaudu. Viskas baigta ir baigta amžiams. Jo ir vardas nebus daugiau minimas.

Bet nepraėjo nė trys pilnos dienos. Sudreba žemė, išmesdama iš savo vidurių auką. Iš kapų tamsybės pakyla Kristus, pasipuošęs pergalės vainiku. Angelas, šviesus kaip saulė, rymąs ant nuversto kapo akmens kalba verkiančioms moterims: „Jo čia nebėra, Jis prisikėlė".

„Dieve, tu neleisi, kad Kristaus kūną paliestų kapų puvimas," – taip kalbėjo Izraelio pranašas. Ir pats Kristus aiškiai pasakė savo mokiniams: „Štai mes eisime į Jeruzalę, kur žmo-

gaus Sūnus bus plaktas, nukryžiuotas ir trečiąją dieną prisikels". Toliau Kristus kalbėjo fariziejams: „Kaip pranašas Jona buvo tris dienas bangžuvės viduriuose, taip ir žmogaus Sūnus bus žemėje tris dienas". Kartą Kristus, rodydamas į savo kūną iškilmingai pareiškė: „Sugriaukite šią bažnyčią ir per tris dienas aš ją vėl atstatysiu".

Kristaus dievybę liudija apaštalai, Emauso mokiniai, netikintis Tomas, 500 žmonių minia, tūkstančiai tų pačių žydų, įtikėjusių į Kristų, ir milijonai kitų. Ir jie ne tik liudija žodžiu, bet tą savo liudijimą patvirtino kraujo antspaudu, kankinyste. Taigi raskite kitą tokį istorinį faktą, taip stipriai ir aiškiai paliudytą, kaip Kristaus prisikėlimas!

Kristaus prisikėlimas yra ne tik didžiausias jo dievybės įrodymas, jis mums atskleidžia ir didžiąją mirties paslaptį, kuri taip dažnai kankina žmogaus širdį ir protą. Tai tikėjimas į kūnų prisikėlimą. „Tikiu į kūno prisikėlimą" – mes kalbame savo maldoje.

Ne be reikalo pirmieji krikščionys vadindavo kapus – „cimiterium", tai poilsio ir ramybės vieta. Ne be reikalo Motina Bažnyčia taip pagarbiai traktuoja mirusio žmogaus kūną. Juk mūsų kūnas yra Dievo sukurtas, pašvęstas malonės, Šv. Dvasios bažnyčia, mistinis Kristaus kūnas. Todėl ar gali jis būti pasmerktas amžinam išnykimui?

Tuo tarpu viskas aplink mus, gamtoje byloja apie prisikėlimą, gyvybę, gyvenimą – Saulė leidžiasi, kad vėl užtekėtų. Po šalčio ir sniego danga viskas apmiršta, o pavasarį vėl viskas atgimsta, sužaliuoja, pražysta. Grūdas, bertas ūkininko rankos žemėn, miršta, atnešdamas naujo vaisiaus. Kirminėlis, pasislėpęs po stora medžio žieve, žūva, išleisdamas gražių margaspalvių peteliškių. Taigi viskas čia žemėje miršta ir vėl atgyja. Argi

tik žmogus, tas gamtos Viešpats, didysis Dievo kūrinys, turėtų žūti be vilties. Ne, jam lemta vėl prisikelti, vėl gyventi!

Senojo Įstatymo Jobas, skausmų ir sopulių apdengtas, taip kalbėjo: „Aš žinau, kad mano Dievas yra gyvas, ir kad paskutiniąją dieną išeinu iš žemės ir mano kūnas matys Išganytoją, mano Dievą".

Iš tikrųjų, iš tikrųjų, kalbėjo Kristus, aš sakau jums, ateis valanda, kad visi esantys kapuose išgirs Dievo Sūnaus balsą. Gera dariusieji eis į gyvenimą, bloga – į pražūtį.

Taigi klauskime šiandien kiekvienas savęs, kuo bus paženklintas mano prisikėlimas: amžinąja garbe ar prakeikimu? Atsakymas yra mūsų gyvenimas. Mes esame savo amžinybės rūmų statytojai, savo amžinosios garbės kalviai.

Žmogaus ir tautų gyvenimą galima apibendrinti Verbų sekmadieniu, Didžiuoju penktadieniu ir Velykų rytu, tai yra Osana, nukryžiavimas, ir Aleliuja. Po Osanos paprastai eina nukryžiavimas, o be penktadienio nėra Velykų, džiaugsmingojo Aleliuja, prisikėlimo.

Ir mūsų mažą, bet labai Dievą mylinčią tautą užgulė sunkus penktadienio kryžius su visais savo žiaurumais ir sopuliais. Priešas ant mūsų Tėvynės užrito didelį akmenį, pridėjo antspaudą, pastatė sargybas. Jos sienas pavertė mirties zonomis. Tuos, kurie ją myli, žudo ir tremia. Matydami ją apleistą, paniekintą, daugelis jos vaikų dejuoja, kaip tos Evangelijos moterys: „Kas mums atris akmenį nuo kapo angos". Tačiau Viešpaties galinga ranka jau buvo nubloškusi akmenį nuo kapo angos, o jos dar bėdojo. Išganytojas kėlėsi ir sargyba su baime pabėgo. Kelsis ir mūsų pavergtoji Tėvynė, sutraukiusi vergijos pančius. Visagalinti Dievo ranka ir mūsų pasiaukojimas išblokš kraugerį okupantą iš Kryžių ir smūtkelių šalies, nes Dievą mylinti tauta negali žūti.

Pakelkime akis į nukryžiuotą Tėvynę, į agonijoje besiblaškančią mūsų Motiną, ir klauskime: „Bet kada, kada, Viešpatie, visa tai įvyks; kodėl tu, Galybių Viešpatie, nekeršiji tiems, kurie gyvena žemėje. Dieve, pasakyk, ar jau mūsų tautos kentėjimai peržengė kulminacinį tašką? Ar greitai jai ateis Velykos, prisikėlimas?"

Jūs gyvenate šeštadienio bandymo metą. Ir šis metas yra pats pavojingiausias. Ne trumpa kančia žmogų palaužia, bet jos nusitęsimas, vilties nustojimas. Atsiminkite, kad šeštadienis yra daug arčiau Prisikėlimo ryto, negu penktadienis ar ketvirtadienis. Šeštadienis – tai žmogiškasis nekantrumas. Mano laikrodis nesivėluoja, jis tik užsuktas visai amžinybei. Didysis mano teismas įvyks. Laikas yra mano galioje. Tačiau niekados žmogus nėra taip arti prie laimėjimo, kaip tada, kai sako: „Viskas pralaimėta".

Tad, brangūs klausytojai, švęsdami Kristaus mirties triumfo šventę, nepalūžkime paskutiniame kančių kelyje. Aukštai iškelta galva ženkime paskui Kristų, mūsų Vadą ir Viešpatį: „Vaikeliai, pasitikėkite manimi, aš nugalėjau pasaulį".

Amen.

Velykos, 1954

Šiandien, mano brangūs klausytojai, kartu su visu pasauliu mes džiūgaujame, švęsdami Velykas, Kristaus iš numirusių Prisikėlimo šventę. Mirtis ir gyvybė nuostabiai susikovė, gyvybės Vadas, miręs Viešpatyje, gyvas. Kristus prisikėlė! Gyvybė nugalėjo mirtį! Jis sutriuškino fizinę ir dvasinę mirtį.

Mano brangieji, baisi turėjo būti valanda, kai pirmą kartą žemėje Adomui ir Ievai buvo paskelbtas mirties sprendimas, o

po jo – ir visiems žmonėms. Atsimink, žmogau, kalbėjo Dievas Teisėjas, kad dulkė esi ir į dulkę pavirsi. Kiek skausmo, kiek kartybės ir ašarų šis sprendimas iščiulpė iš žmogaus širdies! Štai pats Kristus, prašomas Marijos Magdalenos prikelti mirusį jos brolį Lozorių, buvo iki sielos gilybės sujaudintas. Jis pats pradėjo verkti. Be to, Kristus pats mirties kartybės taurę išgėrė iki dugno. Jis, tris valandas išbuvęs ant kryžiaus, baisių skausmų ir sopulių naikinamas, didžiu balsu šaukė į Dangų: „Tėve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?"

Tačiau Velykų rytą dalykai pasikeičia. Kristus džiaugsmingai kalba savo Tėvui danguje: „Aš prisikėliau ir esu dabar visuomet su tavim". Kartu su pirmuoju užtekėjusios saulės spindesiu Angelo žodžiai suskamba dar linksmiau, negu praėjusios šventos nakties pranašavimai. „Jūs ieškote Jėzaus iš Nazareto, kuris buvo prikaltas ant kryžiaus. Jis prisikėlė!"

Mielieji, tuo Kristus paliudijo savo seniau pasakytus žodžius: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas". Kristus taip pat paliudijo ir savo pažadą: „Kas tiki į mane, nors ir būtų miręs, gyvens". Todėl mes, vargšai mirtingieji, galime drąsiai kartu su Marija Magdalena sakyti: „Taip, Viešpatie, aš tikiu, kad tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus". Aš tikiu, kad tu esi taip pat savo atpirktiesiems prisikėlimas ir gyvenimas.

Tą patį skelbia ir apaštalai. Jie kalba pirmiesiems mūsų tikėjimo išpažintojams: „Ir kaip Adome visi miršta, taip ir Kristuje visi bus atgaivinti, bet kiekvienas savo eile. Kristus prikels mūsų žemumo kūną, padarydamas jį panašų į savo skaistumo kūną ta jėga, kuria jis gali taip pat visa sau pavergti. Todėl ir mes tą Kristaus apreikštą ir Apaštalų skelbiamą tikėjimo tiesą išpažįstame ir tikime, kalbėdami poterius: Tikiu... kūno prisikėlimą ir amžinąjį gyvenimą".

Taip, baisi yra fizinė, kūno mirtis. Prieš ją drebėjo šventieji, didieji žmonijos geradariai, prieš ją drebėjo ir pats Kristus, prieš ją dreba kiekvienas žmogus. Tačiau baisesnė už ją yra dvasinė mirtis, nuodėmė ir amžinasis pasmerkimas. Šios dvasinės mirties baisumą suprasti ir gerai įsivaizduoti negali joks žmogaus protas. Dvasinės mirties baisumas pareina nuo padarinių ir begalinės Kristaus aukos žmogui išganyti. Ir šią mirtį Kristus, mūsų gyvybės Dievas, nugalėjo savo garbingu prisikėlimu. Šv. Paulius, rašydamas Efezo krikščionims, sako: „Jūs buvote mirę savo nusikaltimais ir nuodėmėmis. Bet Dievas, kuris yra turtingas gailestingumo dėl begalinės savo meilės, kuria jis mus mylėjo, kai mes buvome mirę nuodėmėmis, atgaivino mus drauge su Kristumi, drauge prikėlė ir drauge pasodino danguje, Kristuje Jėzuje".

Mano mielieji, prisikėlimą ir naująjį gyvenimą Kristus mums suteikia per Krikšto Sakramentą. Todėl nenuostabu, kad seniau Velykos buvo didelė Krikšto Diena, o dabar Didįjį Šeštadienį yra užsilikęs paprotys šventinti Krikšto vandenį. Be to, ir šiandien Bažnyčia Velykų Savaitės apeigose dažnai primena Krikštą, kaip dvasinį perversmą, kurį Kristus savo prisikėlimu mums suteikė, kad mes, šios žemės klajūnai, keltumės naujam, kilniam gyvenimui Kristuje. Šv. Paulius ragina: „Taigi, jei jūs prisikėlėte drauge su Kristumi, ieškokite, kas yra aukštai, kur Kristus sėdi Dievo dešinėje, pamėginkite tai, kas yra aukštai, ne kas žemėje".

Tačiau nelaimingam žmogui, puolusiam po Krikšto ir per sunkią nuodėmę praradusiam Dievo malonę, Kristus mums atneša Velykų dovaną, brangią ir mielą, Atgailos Sakramentą, kurio dėka mes vėl atgauname prarastą sielos ramybę ir antgamtinį gyvenimą.

Mieli klausytojai, tai nuostabus dalykas, kad Kristus Atgailos Sakramentą įstatė pirmą dieną po savo prisikėlimo iš numirusiųjų, sakydamas apaštalams: „Imkite Šv. Dvasią, kam nuodėmes atleisite, jos bus atleistos". Taigi Atgailos Sakramentas yra Kristaus Velykų dovana atpirktam pasauliui. Tai dovana, dėl kurios mes turime labai labai džiaugtis ir dėkoti. Tad kalbėkime savo širdyje kartu su šv. Pauliumi: „Tebūnie pašlovintas Dievas, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, kuris pagal didelį savo gailestingumą atgimdė mus gyvajai vilčiai Jėzaus Kristaus prisikėlimu iš numirusiųjų, negendančiai, nesuteptai ir nevystančiai tėvonystei. Jei ir reikia dabar trumpam laikui nuliūsti įvairiuose ištyrimuose, kad jūsų išmėgintas tikėjimas būtų rastas brangesnis už auksą, kuris mėginamas ugnimi, gyriui, garbei ir šlovei, apsireiškime Jėzaus Kristaus, kurį jūs, nors ir nematote, mylite; į kurį dabar, taip pat nematydami, tikite, o tikėdami jūs džiaugiatės neapsakomu ir garbingu džiaugsmu, gaudami jūsų tikėjimo galią, savo sielų išganymą".

Taigi, mano mielieji, nebėra mirties, nebėra fizinės nei dvasinės, yra tik perėjimas, yra tik etapai, pasibaigia vienas – prasideda kitas. Tad iš tikros širdies mes galime linkėti vieni kitiems linksmų ir laimingų Velykų. Štai kodėl mes turime ir galime džiaugtis ir linksmintis! Kristus kėlės ir mes turime keltis.

Žmogau, stebėk neprotingą gamtą. Ir ji keliasi kiekvieną pavasarį naujam gyvenimui. Ta žolė, kurią mes taip negailestingai mindžiojame purvinais batais, atėjus pavasariui, keliasi ir savo žaliu, lyg puikiausiu dirvonu, apdengia žemę, nusagstydama ją gražiausių spalvų, išvaizdos ir kvapumo gėlėmis. Tad klauskime patys savęs, ar tik žmogus, tas tobuliausias Dievo tvarinys žemėje, turėtų mirti amžinai, be prisikėlimo? Ne! Tai

liudija bendras žmonijos tikėjimas, to trokšta mūsų dvasia, tai aiškiai ir įsakmiai liudija Kristus, sakydamas: „Aš esu prisikėlimas, kelias ir gyvenimas, kas tiki į mane, nemirs per amžius. Ir aš jį prikelsiu paskučiausioje dienoje". Mano mielieji, tikėkime, kad kada nors ir kur nors ir ant mūsų kapo angelas galės pasakyti: „Jo čia nebėra, jis prisikėlė".

Tad per šias šv. Mišias šventą Velykų rytą melskimės taip karštai ir taip giliai, kad kiekvienas iš mūsų pajustume Kristaus prisikėlimo jėgą ir malonę. Vienykitės malda ir giliais atodūsiais su tais, kurie jau ilsisi kapuose, laukdami prisikėlimo, junkitės ir su tais, kurie, kritę už Tėvynės laisvę kaip ąžuolai girių žaliųjų, laukia dienos prisikėlimo paskutinės, junkitės ir su tais, kurių čia nėra, kurie kenčia kur nors Sibire, kalėjimuose, koncentracijos lageriuose, suniekinti, pasmerkti, be šviesos, be vilties, negirdėdami nė Velykų rytą džiaugsmingo Aleliuja. Junkitės bendron, galingon maldon, kuri pramuštų dangaus skliautus, kad greičiau pasaulyje įsigalėtų taika ir ramybė, kad greičiau prabėgtų Tamsusis Beviltiškasis Penktadienis ir užtekėtų visiems Velykų Prisikėlimo saulė.

Tai diena, kurią padarė Viešpats, džiaukimės ir linksminkimės joje. Girkite Viešpatį, nes jis geras, nes jo gailestingumas amžinas.

Amen.

Velykos, 1959

Tai diena, kurią padarė Viešpats, džiaukimės ir linksminkimės joje. Girkite Viešpatį, nes jis geras, nes jo gailestingumas amžinas.

Mano brangūs klausytojai, Mišių Gradualo žodžiais tariant, šių dienų žmogus yra nusivylęs laimės ieškotojas. Ieško jis laimės gamtos jėgų apvaldyme, nori laimingas būti turėdamas daug žemės gėrybių, ieško jis laimės savo kūryboje, tačiau niekur jos neranda. Todėl beveik nesuklysime pasakę, kad nusivylimas yra ryškiausias šių dienų žmogaus gyvenimo bruožas.

Taigi, nusivylimo poveikyje žmogaus dvasioje gimė liūdesys. To liūdesio prislėgtas jis ir skundžiasi, ir skaudžiai dejuoja. Žmogus tapo nepatenkintas savimi ir kitais. Pesimizmas, lyg koks niūrus debesys, laiko apgaubęs žmogaus dvasios gyvenimą. Suprantama, dėl ko žmogus, kuris savo prigimtimi veržiasi į laimės erdves, negali būti patenkintas tokia savo būsena. Norėdamas iš jos išsivaduoti, ieško laikinų juslinių malonumų ir trokšta, dažnai net nesąmoningai, naujų dalykų padėties, kurioje tikisi būti laimingesnis.

Mes žinome, kur yra tamsa, ten nėra šviesos. Panašiai ir dvasios pasaulyje: kur nuliūdimas, ten nėra džiaugsmo. Kaip gėlė stiebiasi į saulės nušviestus plotus, taip žmogus veržiasi į laimę. Jis visada norėjo būti laimingas ir džiaugtis, visada jis vengė nemalonumų, liūdesio, pesimizmo, šaldančio jo dvasios gyvastingumą.

Brangūs klausytojai, tad ir kyla klausimas, kas kaltas, kodėl šiandien, nepaisant milžiniškos technikos pažangos, gyvenime daugiau pesimizmo negu optimizmo, daugiau gilaus nusiminimo, negu keliančio džiaugsmo. Juk šiandien, rodos, žmogus linksminasi daugiau, negu seniau, nes linksmybes gaminančios

priemonės yra padidėjusios ne mažiau kaip šimtu procentų, o vis dėlto nesugeba žmogaus dvasios džiaugsmingai nuteikti.

Tad, mieli klausytojai, kas iš tikrųjų yra džiaugsmas ir kokia jo reikšmė žmogaus gyvenime?

Žmogus savo prigimtimi svyra į tas gėrybes, kurios yra pažintos ir jo prigimtį tenkinančios. Šis prigimties svirimas į gėrį yra vadinamas meile. Noras tą ar kitą gėrį turėti vadinamas tvirtumu. Gėrio turėjimas, žinoma, jį pasiekus, yra džiaugsmas. Todėl sakoma, kad džiaugsmas yra toji žmogaus dvasios būsena, kurią sukuria mumyse turėjimas gėrio. Tada žmogus jaučiasi esąs daugiau ar mažiau laimingas. Kadangi žmogus trokšta tik pažinti gėrį, todėl pagal pažinimo įvairumą galima kalbėti ir apie troškimo, ir džiaugsmo įvairumą. Juslėmis pažintu gėriu įžiebia žmogaus sieloje juslinį džiaugsmą. Gėris, pažintas protu, nuteikia žmogų dvasiniu džiaugsmu. Tokio džiaugsmo pavyzdys galėtų būti, pvz., kai žmogus, atradęs kokį nors gamtos dėsnį, jaučiasi esąs laimingas. Jei gėris žmoguje sukelia džiaugsmą, tai blogio artumas sukelia baimę, o jo tarsi prisiplakimas prie žmogaus gyvenimo sukelia žmoguje liūdesį. Tiksliau sakant, kaip blogis yra tik deramo gėrio trūkumas, taip pažinimas to trūkumo gimdo žmogaus dvasioje liūdesį, nusiminimą. Kaip gėrio trūkumą galima užpildyti tik gėriu, taip natūralus vaistas prieš liūdesį yra džiaugsmas.

Mieli klausytojai, žmogus visuomet žinojo, kad vaistas nuo liūdesio yra tik džiaugsmas, nes pati jo prigimtis to jį moko. Tačiau koks džiaugsmas yra vaistas nuo liūdesio sėkmingas, dažnai žmogus klydo ir šiandien skaudžiai klysta.

Mat džiaugsmas ir liūdesys yra dvejopas. Prieš juslinį liūdesį galima griebtis juslinio arba dvasinio džiaugsmo. Dvasinį liūdesį galima pašalinti tiek jusliniu, tiek ir dvasiniu džiaugsmu. Tai teorija.

Mes žinome, kad vaistai, neatitikę ligos, nepagydo, ir ligonio sveikata nuo to negerėja. Panaši padėtis šiandien yra su žmogaus dvasia. Žmogus, būdamas mirtingas, daugiau ar mažiau turi patirti juslinio pobūdžio nemalonumų, kurie jam sukelia liūdesį. Žmogus yra skatinamas pačios savo prigimties su ta liūdesio nuotaika kovoti džiaugsmo ginklu, imantis juslinio džiaugsmo. Tačiau juslinis džiaugsmas yra laikino pobūdžio ir žmogų, visada norintį džiaugtis, negali patenkinti. Mat žmogaus organizmas ilgainiui pripranta prie malonius išgyvenimus sukeliančių dalykų, o prie nemaloniai jį erzinančių – jis niekada negali priprasti, nes niekada žmogui negali būti vis tiek, ar jis yra sveikas ir gyvas, ar jis yra ligonis ir mirštantis. Tad juslinis džiaugsmas nėra sėkmingas prieš juslinį liūdesį, nes jis nesukelia žmogaus dvasioje pastovaus optimizmo nuotaikos. Dar blogiau atsitinka gyvenime, kai pasišaunama jusliniu džiaugsmu kovoti prieš dvasios liūdesį, nes čia vaistai visai neatitinka ligos prigimties. Tiesa, tokie vaistai gali laikinai pavergti žmogaus dėmesį, leisdami jam užmiršti savo tikras žaizdas. Tačiau iš tikrųjų juslinis džiaugsmas tas žaizdas tik gilina ir skaudina. Mat dvasinis liūdnumas iš savęs yra toks pat pastovus, kaip ir pati žmogaus dvasia. Taigi juslinis džiaugsmas, būdamas laikino pobūdžio, negali užgydyti žmogaus dvasios žaizdų, kurios yra pastovaus pobūdžio. Dar daugiau. Kai žmogus tai pajunta ir patiria, kad juslinis džiaugsmas nėra joks vaistas gydyti dvasios žaizdoms, jis puola į nusiminimą ir dažnai net netenka vilties atgauti dvasios pusiausvyrą, o kartais netenka net ir noro gyventi. Tokia šių dienų žmogaus padėtis.

Tiesa, toks nusiminėlis dažnai griebiasi pagiežos priemonės. Toks žmogus neapkenčia dabartinės padėties ir telkia savyje kerštą visam tam, kas jį yra apvylęs. Šis noras keršyti žmogui

teikia demoniško, velniško džiaugsmo, nes kiekvieno džiaugsmo, taip ir šio, artimiausia priežastis yra veikimas, kuriuo siekiama gėrio. Mat žmogus, trokštąs kaskart didesnio džiaugsmo, yra nuteikiamas kaskart veikliau dirbti ta kryptimi. Taip pat ir demoniško džiaugsmo žmogus yra nuteikiamas kaskart labiau atsiduoti kerštui. Ryškiausias tos demoniškos veiklos pavyzdys gali būti komunizmas ir jo apaštalai.

Tad kas gali žmogų iš to chaoso išgelbėti?

Mes žinome, kad žmogus siekia pastovios laimės. Todėl reikia, kad ir vaistai prieš tos laimės priešus būtų pastovūs. Toks vaistas yra tik dvasinis džiaugsmas. Savo prigimtimi būdamas pastovus, jis yra lyg tvirta užtvanka prieš juslinio liūdesio įsigalėjimą žmogaus dvasioje. Be to, dvasinis džiaugsmas savo spinduliavimo dėka sukelia žmoguje taip pat ir juslinį džiaugsmą, kuris savo akivaizdumu nustelbia net patį juslinį liūdesį ir jo įtaigą žmogaus dvasiai beveik panaikina.

Tas dvasinis džiaugsmas, kuris žmogaus sieloje gimdo viltį amžinai laimingos būsenos po mirties, skatina jį į Dievo malonę ir padeda dvasios liūdesį paversti dvasios džiaugsmu. Todėl suprantama, kodėl kankinių dvasios džiaugsmo nepajėgė sudrumsti jokie kankinimai. Be to, džiaugsmas sutelkia žmogaus dėmesį į jį gimdantį gėrį ir žmogaus dvasioje uždega kūrybinį entuziazmą jį laimėti, todėl taip naudinga, kai yra žmogaus gyvenime tikro dvasiško džiaugsmo. Jis yra vienas iš natūraliausių ir sėkmingiausių veiksnių, ugdančių žmogaus kūrybinį pajėgumą, nuteikia žmogų karžygiškai kovoti iki laimėjimų tų gėrybių, kurie žmoguje kuria tikrąjį džiaugsmą.

Tad šiais liūdesio ir pesimizmo laikais, mano brangieji, dvasinis džiaugsmas, atbaigtas garbinga Kristaus iš numirusiųjų prisikėlimo viltimi, yra tikras ir vienintelis rūstus prieš šių die-

nų pesimizmo nuovokas ir demoniško kerštо pagiežą. Todėl nebe reikalo tautų apaštalas šv. Paulius nuolat ragino pirmuosius krikščionis džiaugtis Viešpatyje: „Visuomet džiaukitės Viešpatyje! Ir vėl kartoju: džiaukitės!“ (Fil 4, 4).

Todėl šiandien, švęsdami Velykas, tą džiaugsmo ir pergalės Dieną, džiaukimės ir linksminkimės joje. Mūsų Velykų avinėlis, Kristus, jau paaukotas. Tik dvasinė giedra, atremta į Kristaus prisikėlimą ir gaunama Dievo malone, gali žmogui grąžinti dvasios džiaugsmą ir tikrosios kūrybos gaivalingumą. Tad išsigelbėjimo šūkis skęstančiai nusiminimo ir neapykantos bangose žmonijai yra: daugiau tikrojo dvasinio džiaugsmo!

Amen.

Velykos, 1962

Skambėkite, varpai, skambėkite, Velykų giesmės,
Pavasario gaida šventa ir nemaria.
Mes į Tave, o Kristau, einame rankas ištiesę,
Mes su Tavim nebijom brist ir per ugnies marias.

Brangieji, šį šventą Velykų Rytą susirinkome į šią Švento Kazimiero, mūsų Tautos Globėjo, bažnyčią, švęsti Velykų, tos didžiosios krikščioniškojo pasaulio šventės.

Mūsų laikų žymusis liturgijos žinovas Tėvas Pijus Parsch skiria tris prisikėlimo rūšis: simbolišką gamtos prisikėlimą, istorišką Kristaus ir paskiro žmogaus prisikėlimą.

Gamta, pabudusi iš žiemos miego, švenčia savo prisikėlimą. Šis gamtos pabudimas yra jaučiamas ir ten, kur nėra ryškių metų periodų.

Pilkoji mūsų žemelė, nusipurčiusi sniego dangą, pasipuošia žalumynais ir įvairiaspalviais žiedais. Tuo gamtos nuaustu kilimu išdidžiai ateina pavasaris.

Pavasario nuotaikas jaučia ir gyvūnija. Paukšteliai pradeda linksmai giedoti ir krauti savo lizdelius. Viskas atgyja, visi linksminasi...

Tai yra gamtos prisikėlimas, kuriuo gėrisi ir išgyvena kiekvienas sveikas žmogus. Jis natūraliai jungiasi į šią pavasario simfoniją, džiaugdamasis kiekvienu saulės spinduliu, kiekvienu besišypsančiu gėlės žiedu, kiekvienu paukštelio čiulbėjimu.

Tačiau žmogui nepakanka tenkintis tik šiais natūraliais jausmais. Žmogui gamta yra kai kas daugiau, kai kas kilniau, negu paprastai manoma. Gamta žmogui yra šventas simbolis aukštesnio gyvenimo, kuris Velykų rytą mumyse prisikelia. Tai išraiška švento gyvenimo, tai malonės gyvenimas mūsų sielose. Kitais žodžiais tariant, pavasaris kartu su bundančia gamta yra simbolis to, kas prieš 2000 metų įvyko mūsų išganymo istorijoj, – žmogaus atpirkimas.

Taigi pavasario fone vyksta ir antrasis prisikėlimas, Kristaus žmonijos Išganymo istorija, Kristaus pergalė prieš mirtį, gėrio – prieš blogį, šviesos – prieš tamsą.

Tačiau Velykos nėra tik istorinio Kristaus prisikėlimo minėjimas. Velykos turi daug gilesnę prasmę. Velykos yra ne tik Kristaus iš numirusiųjų prisikėlimo šventė, bet ir galutinio mirties ir pragaro nugalėjimo šventė. Viešpats Jėzus Kristus, įsikūnijęs Dievo žodis, Dievo Sūnus, išganymo tikslą pasiekė savo mirtimi. Jis ja nugalėjo šio pasaulio kunigaikštį, o savo prisikėlimu suteikė tos kovos laimėjimo laidą, liudijimą.

Pirmieji krikščionys šventė tik Velykas, apeidami tylomis kitas šventes. Ir jų elgsena yra pateisinama, nes Kristaus gimimas, Krikštas, Kančia ir mirtis yra tik didžiojo žmonijos išga-

nymo darbo paskiros dalys. Tik savo Prisikėlimu Kristus tapo Išganytojas, kovos Laimėtojas, naujos šeimos Tėvas ir galva kūno, kuris nuo jo prisikėlimo valandos gali vystytis, augti, o jo nariai – stiprėti, tobulėti šventume ir tapti dieviškojo gyvenimo dalininkais.

Jei Kristus nebūtų prisikėlęs, tai Jo mokslas, stebuklai ir Bažnyčios likimas būtų dideliame tuštumos šešėlyje. Neprisikėlusio Kristaus asmuo ir jo mokslas neturėtų praktiškos reikšmės. Tada Kristus savo gyvenimu ir mokslu būtų vienu daugiau padidinęs filosofų skaičių. Bet dabar, kai Kristus Velykų Rytą triumfališkai žengia iš mirties į gyvenimą, jo asmenybė ir mokslas suliepsnoja niekada negęstančia šviesa, dieviškumo antspaudu. Šios šviesos akivaizdoje žmogus randa atsakymą į svarbiausius savo gyvenimo klausimus: iš kur mes ateiname? Kas mes esame? Ir kur mes einame? Nuristasis nuo Prisikėlusiojo Kristaus kapo angos akmuo tapo kertiniu mūsų tikėjimo akmeniu. Niekas negalėjo įtikinti netikėlį Tomą, kaip tik pamatymas gyvo, iš numirusiųjų prisikėlusio Kristaus. Todėl ir šv. Paulius, rašydamas laišką Korinto tikintiesiems, sako: „Jei Kristus nebūtų prisikėlęs, mūsų skelbimas ir jūsų tikėjimas būtų tuščias dalykas".

1867 metais Anglijoje buvo įsikūrusi netikinčiųjų mokslininkų draugija, kurios tikslas buvo moksline kritika griauti krikščionybės pagrindus. Šios draugijos vadovas buvo lordas Brigtonas. Kartą vienoje Oksfordo universiteto paskaitoje jis paskelbė, kad yra numatęs keletą metų skirti Kristaus Prisikėlimo moksliniam tyrinėjimui.

1870 metais gegužės mėn. 3 d. Londono laikraščiai paskelbė, kad lordas Brigtonas skaitys viešą paskaitą apie Kristaus Prisikėlimą. Daugybė žmonių susirinko į salę pasiklausyti žy-

maus filosofo trejų metų tyrinėjimo išvadų apie Kristaus Prisikėlimą.

Ir Brigtonas taip prašneko: „Gerbiamieji ponai, tarnauti tiesai buvo karščiausias troškimas visą mano gyvenimą. Prieš jus stoviu aš ir šį kartą Tiesai pagerbti. Mano kalba bus trumpa. Ji bus pasakyta paprastu pareiškimu: trejus metus dirbau, kad sugriaučiau tikėjimą į Kristaus Prisikėlimą. Bet šis tikėjimas mane nugalėjo. Aš matau, kad jūs esate nustebę. Klausykite toliau. Mano tyrinėjimai parodė, kad kelias nuo atviro Kristaus kapo tiesiai veda pas šv. Petrą Romoje. Todėl aš nusprendžiau tapti kataliku".

Velykų Rytą turi įvykti ir trečiasis prisikėlimas. Tai mūsų pačių Velykos, Prisikėlimas.

Kad tai suprastume, prisiminkime pirmykštę, dar jaunutę Kristaus Bažnyčią. Pirmiesiems krikščionims gavėnia buvo didelio pasirengimo metas. Katechumenai buvo rengiami krikštui, nusidėjėliai darė atgailą, tikintieji uoliai dalyvavo Mišių aukoje, stiprindamiesi gyvybės Duona. Po ilgos ir sunkios Gavėnios Velykos jiems būdavo didelio džiaugsmo ir dvasinio atgimimo šventė.

Be to, Velykos pirmiesiems krikščionims buvo dar ir dėl to labai brangi šventė, kad ano meto tvarka Velykų naktį buvo teikiamas Krikšto Sakramentas. Todėl Velykos jiems buvo ne vien Kristaus Prisikėlimo atsiminimas, bet ir jų nepamirštamas ir brangus gimimas dieviškam gyvenimui.

Brangūs klausytojai, nesvarbu, kaip toli esame nuo pirmųjų krikščionybės amžių, tačiau esame tos pačios Kristaus Bažnyčios vaikai, todėl mūsų pirmųjų brolių pavyzdys turi visada būti mūsų gyvenimo taisyklė. Kristaus gyvenimas nėra istorijos pamoka, kurią užtektų atidžiai išklausyti ir atsiminti faktus bei

datas. Kristaus gyvenimas yra daug daugiau... Jis yra pavyzdys, kaip mes turime gyventi ir tvarkyti savo santykius su Dievu, artimu ir patys su savimi. Taigi Velykos turi būti ne tiek Kristaus Prisikėlimo minėjimas, kiek mūsų dvasinio atgimimo pavasaris, mūsų prisikėlimas.

Jeigu šis trečiasis prisikėlimas rastų atgarsį mūsų širdyse, tai džiaugsmingais ir su didesne viltimi aidėtų mūsų lūpose Velykų Aleliuja ir dar ryškiau prieš mūsų akis stovėtų mūsų brolių ir mūsų tautos prisikėlimas. Juk niekas negali prikelti kito, jei pats nėra prisikėlęs. Todėl ir didysis Lietuvių Tautos žadintojas Vincas Kudirka mūsų tautos priešaušrio metu kvietė lietuvius prisikelti šaukdamas: Kelkitės, kelkitės, kelkitės... Kudirka gerai suprato, kad tauta gali tik tada prisikelti, jei jos nariai bus ištikimi savo tautiniams idealams, bus vieningi, kovingi.

Taigi, brangūs klausytojai, Velykos yra ne mirusiųjų, o gyvųjų ir prisikėlusiųjų šventė. Tai džiaugsmo ir ryžto šventė tiems, kurie kovoja dėl tiesos, meilės ir žmonių gerovės.

Amen.

Velykos, 1963

Nevėluok grįžti į Viešpatį ir neatidėk savo grįžimo iš dienos į dieną.

Šv.Raštas

Žmogus savo fiziniu pasauliu yra vienas silpniausių tvarinių žemėje. Tačiau savo dvasia, protu ir laisva valia žmogus iškyla aukščiau už kiekvieną kitą sutvėrimą žemėje.

Šiandien žmogus vikriau skraido už lakiausius paukščius. Jis jau apskrido Žemės rutulį, ko padaryti joks erelis niekad nėra svajojęs. Žmogus greičiau nardo už vandens narūnus. Jis greitesnis už grei-

takojus gyvulius. Žmogaus akis, apginkluota mikroskopu, prasiskverbia į gamtos paslaptis. Teleskopo pagalba matuoja žvaigždžių kelius ir jų dėsnius. Jo balsas ir vaizdai žaibo greičiu skrieja erdve, nustelbdamas visos kitos tvarinijos balsus. Atrodo, kad nebetoli tas laikas, kai žmogus nugalės erdvę ir atsidarys tarp planetinių kelionių galimybė. Logiškai galvojant atrodo, kad žmogus, nugalėdamas gamtą, turėtų tapti laisvesnis, nepriklausomas nuo gamtos, medžiagos. Tačiau, kaip matome, savo vidumi žmogus tapo vergas savo paties sukurtos technikos. Kūno atžvilgiu žmogus tapo judresnis ir laisvesnis, bet jo dvasia tapo įsprausta į išorinio gyvenimo spąstus: dvasia tapo uždaryta išradimų ir technikos laimėjimų kalėjime. Todėl šiandien žmogaus dvasiai trūksta oro, žmogus pradėjo dusti. Jis skursta, nyksta. Jo dvasia pradeda netekti gyvybingumo, kūrybos ir pradeda atsiduoti moraliniu lavonu.

Tai šiandien ypač jaučia subtilesnės asmenybės. Jos pradeda ilgėtis skaidresnių dvasios erdvių, jos šaukia į kovą prieš technikos viešpatavimą ir vergiją žmogaus dvasiai.

Pajusti savo klaidas yra visada geras metas. Tačiau pats geriausias laikas yra Velykos, kurios yra dvasinio prado pergalės ir gėrio prieš blogį pergalės diena, Kristaus iš numirusiųjų Prisikėlimo Diena. Taigi šiandien mes visi turime pajusti norą ir jėgą keltis, palikti nuodėmes, ydų ir kerštо karstą ir keltis naujam, šviežiam dvasios gyvenimui.

Žmogaus kūnas mirtimi netenka savo gyvastingumo, nors jo išorinė išvaizda kurį laiką lieka ta pati, tačiau jis vis tik yra lavonas. Panašiai yra ir dvasios dalykuose. Nors mūsų religinio gyvenimo išorinė pusė lieka toji pati, bet kai ji netenka vidinio gyvastingumo, ji tampa tam tikra prasme lavonas. Tada išorinės religinio gyvenimo formos nėra dvasios gyvenimo atrama, bet karstas, kuriame trūnija žmogaus siela. Kristaus

prisikėlimas turėtų įkvėpti ir tokiems žmonėms prisikėlimo viltį bei norą tapti visapusiškais žmonėmis. Kristus kruvina ranka ir jiems moja keltis. Tai gražiai poetas B.Brazdžionis išreiškia šiais žodžiais:

Viršum žemės numirusio juoko,
Viršum plieno, ugnies ir patrankų,
Pro žvaigždžių ir pro mėnesio šokį
Kažkas tiesia kruviną ranką.

Kiek šiandien dvasinio paviršutiniškumo! Kiek antkapių savyje slepiančių moralinių lavonų! Jie tuo keliu nuėjo viliojami tariamos laimės, gyvenimo blizgučių... Išorinis jų padorumas, negaivinamas dvasios dorovingumo, yra tapęs taip pat lavonu, pabaltintu karstu. Ir tokiems žmonėms reikia prisikėlimo, reikia Velykų. Ir tokiems šiandien Kristus tiesia savo kruviną ranką, kviesdamas į Prisikėlimą.

Šiandien ilgisi prisikėlimo ir vienos bei kitos ydos pavergtos sielos. Kaip būtų gražu, kad ir jie išgirstų Velykų prisikėlimo varpų balsą ir keltųsi naujam gyvenimui.

Dvasios nuotaika žmogus nuteikia kitus tokia pat nuotaika gyventi ir veikti. Karžygių pavyzdžiai gimdo kituose karžygiuose norą ir uždega juos kilniems žygiams. „Tie ir tos galėjo, kodėl ne tu, Augustinai?", – kadaise save į prisikėlimą ragino šv. Augustinas, paklydęs gyvenimo kryžkelėse.

Kristaus Prisikėlimo šventė jau yra buvusi daugybės milijonų žmonių prisikėlimo diena. Jei anie milijonai buvo pakelti Kristaus prisikėlimo dvasios, tai kokia gi kliūtis gali būti ir man keltis iš blogų įpročių karsto?

Noras gyventi yra gyvybės rodyklė. Kol gyvybė plazdena mumyse, mes galime ir turime keltis. Mūsų dvasinio gyvastin-

gumo gyvybė yra išeitis. Kol jos dar nesame nustoję, visada yra proga prisikelti. Ir šiems Kristaus Velykos yra reali viltis prisikelti naujam gyvenimui.

Kristaus Prisikėlimas turi dvi prasmes: jis yra mūsų dvasinio gyvenimo variklis ir mūsų kūno atsikėlimo laikas. Kristus kėlėsi, kelsimės ir mes. Tai yra atsakymas į amžiną žmogaus troškimą amžinai gyventi. Žmogus yra visapusiškas, kai jis turi sielą ir kūną. Todėl ir jo troškimas yra gyventi pilnutinį savo gyvenimą. Tačiau prisikėlimas nebus visų lygus. Tie, kurie gyveno pagal Kristaus pavyzdį, nugalėję moralinį blogį, nuodėmes, kelsis garbingai amžinybei. Juk Kristus, išskyrus nuodėmę, yra perėjęs visą žmogaus gyvenimo mokyklą, su visais kentėjimais ir vargais. Jo mirtis vainikuota garbingu prisikėlimu yra ir mūsų gyvenimo kelias, kuriuo turime eiti, jei norime su Kristumi keltis ir viešpatauti.

Taigi Kristaus Prisikėlimo šventė yra tikroji mūsų gyvenimo rodyklė. Kurdami rojų žemėje, neturime pamiršti ir savo amžinosios Tėvynės, į kurią norėdami patekti turime visada išlaikyti dvasios primatą gyvenimo vertybių skalėje, vengti moralinio blogio, kuris taip skaudžiai kaštavo mūsų Atpirkėjui, ir vis labiau kilti dvasinių vertybių pasaulyje, kad taptume verti garbingo prisikėlimo Kristaus žadėtose žmonijai dienose.

Taigi, kas mums belieka šiandien daryti: nustokime vergavę savo silpnybėms, materijai, sutriuškinkime kasdieniškumo kevalus, palikime netikusius įpročius ir vietoj to įžiebkime savo protuose Kristaus Tiesos žibintus, sukurkime savo širdyse Kristaus meilės židinius, ir mūsų prisikėlimas sutaps su Kristaus Prisikėlimu. Tad sveiki, sulaukę šventų Velykų, ir Kristaus Ramybės visiems prisikėlusiems!

Amen.

Velykos, 1983

„Aš, Jonas, regėjau naują dangų ir naują žemę, nes pirmasis dangus ir pirmoji žemė išnyko ir jūros taip pat nebeliko. Ir išvydau šventąjį miestą – naująją Jeruzalę, nužengiančią iš dangaus nuo Dievo, kuri buvo išsipuošusi kaip nuotaka savo sužadėtiniui.

Ir išgirdau galingą balsą, skambantį nuo sosto: Štai Dievo padangė tarp žmonių. Jis apsigyveno pas juos, ir jie bus jo tauta, o pats Dievas bus su jais. Jis nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių ir nebebus mirties, nebebus liūdesio, nei aimanos, nei sielvarto, nes, kas buvo anksčiau, tas praėjo".

Tai žodžiai Jono apaštalo, paimti iš jo regėjimo knygos, apreiškimo, apokalipsės (Apr 21, 1–4).

Brangūs klausytojai, per Velykas kaunasi dvi neribotos galybės: mirtis ir gyvenimas. Tai penktadienis, šeštadienis ir sekmadienis. Po trijų dienų kovos laimi gyvybė, gyvenimas.

„Aš esu gyvas ir jūs būsite gyvi. Jis prisikėlė, jo čia nėra. Kodėl jūs ieškote gyvo tarp mirusiųjų? Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas, kas tiki mane, tas neragaus mirties per amžius".

Šie Šv. Rašto žodžiai, taikomi Prisikėlusiam Kristui, mums sako, kad Velykos yra:

1. Gyvybės šauksmas.
2. Gyvenimo jėga.
3. Gyvenimo džiaugsmas.
4. Didžioji gyvenimo viltis, vizija.

I. Golgotos kalno drama yra gyvybės ir mirties dvikova.

Didžiojo Penktadienio popietę, vakarop, būrelio žmonių lydimas karstas buvo nešamas laidoti į Juozapo iš Arimatėjos

sodą. Šioje kapo duobėje glūdi gili paslaptis, nuo kurios priklausys visos žmonijos ateitis.

Iki šiol tik gyvasis kovojo su mirtimi. Mat niekas nenori išsivilkti iš gyvybės rūbo. Net ir mirštantis žmogus savo baimingu žvilgsniu ieško išsigelbėjimo iš mirties nagų. Iki Didžiojo Penktadienio kiekvieno gyvenimas baigėsi su liūdesingu artimųjų atsidūsėjimu: „Jis jau mirė".

Brangūs klausytojai, vėl eikime prie kapo, kurį ką tik palikome Juozapo iš Arimatėjos sode. Ar tas akmuo, kuris buvo užristas ant Kristaus kapo angos, liks ir toliau mirties ženklu? Ar ir šis, kaip ir visi iki šiol esą antkapiai, tebus tik užgesusios galios papuošalas?

Atsakymas yra kategoriškas: Ne!

Ankstų rytą, dar saulei nepatekėjus, kaip skelbia Raštai, pirmą dieną po Šabo, atėjusioms moterims prie kapo patepti Kristaus kūno kvepalais, pasigirsta jaunikaičio balsas: „Jūs ieškote Jėzaus iš Nazareto, kuris buvo nukryžiuotas. Jis prisikėlė! Jo čia nebėra".

Visa tai, ką jaunikaitis skelbė, buvo iš anksto pasakyta. Kristus, kalbėdamas apie savo būsimą iš numirusių prisikėlimą, priminė pranašo Jonos įvykį, kaip šis buvęs tris dienas bangžuvės viduriuose. Jis liepė sugriauti Jeruzalės šventyklą, suprask Jo kūną, ir per tris dienas Jis vėl žadėjo jį atstatyti.

Dabar per Velykas visa tai įvyko. Jis atstatė tą „šventyklą", kurią žydai buvo sugriovę, pakeldami Jį ant gėdos kryžiaus. Jis miręs nuverčia kapo angos akmenį ir praeina pro sargybos akis. Kristus vėl gyvas. Mirtis virsta gyvybe, pralaimėjimas – pergale, naktis – tviskančia šviesa... Kristus tampa kertiniu akmeniu, žmonijos būties pamatu, o prisikėlimas – Kristaus mokslo tik-

rumo antspaudu. Todėl ir šv. Paulius, turėdamas tai omenyje, sako: „Jei Kristus neprisikėlė, tai mano skelbimas ir jūsų tikėjimas yra tuščias dalykas". Ir toliau tas pats Paulius pasididžiuodamas šaukia: „O mirtie, kur tavo pergalė, kur tavo geluonis?"

Taigi galutinis Kristaus mokslo žodis yra gyvybės šaukimas, gyvybės naujiena, gyvybės pavasaris, raktas į amžiną gyvenimą.

Todėl kiekvienas krikščionis, sulaukęs savo gyvenimo saulėlydžio, gali ramiai sau sakyti: „Eik, jau Tavo Mišios baigtos". Mirtis gyvenimą keičia, bet nepanaikina. Eik drąsiai, kur daugiau mirties nebėra, kur nušluostoma kiekviena ašara nuo akių, kur nebėra liūdesio nei aimanos, nei sielvarto, nes kas buvo anksčiau, tas praėjo...

II. Velykos yra gyvenimo jėga.

Mes, mirtingieji, natūraliai bijome mirties. Kodėl? Kadangi su mirtimi ateina daug nežinomų dalykų, pasikeitimų. Mirtis įneša liūdesio į mūsų gyvenimą, išsiskyrimą su savo artimaisiais ir t.t. Tačiau mes bijome ne tik mirties, bet ir gyvenimo atsakomybės, pareigų, problemų. Gyvenimas, kuris turi būti vertinamas ir branginamas kaip Dievo duota begalinė vertybė, dažnai tampa kančia, sunkiu jungu, spaudžiančiu mūsų pečius. Ypač tai mes išgyvename sunkiais gyvenimo momentais, krizių, karų ir depresijų metais.

Brangūs klausytojai, skaitome Raštuose, kad Sandoros skrynią gaubė savo sparnais du auksiniai angelai. Vienas jų žiūrėjo į Vakarų, o antras – į Rytų pusę. Ir žmonių yra dvejopos rūšies. Optimistai visada žiūri į rytų pusę, iš kur aušra ir saulė teka, o pesimistai žvelgia į vakarus, kur saulė leidžiasi. Kodėl? Mat pesimistai bijo rytinės tamsos, kuri vejasi saulės nusileidimą, manydami, kad saulė vėl tekės vakaruose. Tačiau ji ateina kaip tik iš tos tamsos, dėl kurios mes bijome ir drebame. Krikščionis

žiūri tik į rytų pusę, iš kur saulė teka, nebijodamas jokios vakarinės tamsos. Tiesa, mūsų gyvenime yra naktų, po kurių iki šiol dar nepatekėjo saulė. Mes ir čia turime viltį. Velykos duoda mums jėgos, ištvermės ir kantrybės pakelti visa, nes tas, kurio šiandien Prisikėlimą švenčiame, mums sako: „Aš esu prisikėlimas, tiesa ir gyvenimas". Šie jo žodžiai yra šventi ir patikimi. Jie yra Dievo Sūnaus žodžiai. Todėl jų tikrumu neabejojame. Gyvenimas, atremtas į Prisikėlusį Kristų, yra garbingas ir vertas aukos. Tai ne našta, kurią turėtume nešti iškreiptu veidu ir su kartėliu širdyje. Gyvenimas yra dirva, kurią reikia išdirbti, kultivuoti. Gyvenimas yra kaip tie penki Evangelijos mums duoti talentai, kuriuos mes turime leisti į apyvartą, kurti, statyti, kovoti. Mūsų Dievas yra gyvybės ir jėgos Dievas. Jis duoda mums jėgų įveikti kliūtis, drąsos ir ambicijos gyventi. Ir šv. Paulius sako, kad aš galiu viską Tame, kuris mane stiprina.

III. Velykos yra džiaugsmo šventė.

Didžiojo Penktadienio įvykiai buvo užgesinę visas žmogaus gyvenimo prošvaistes. Tačiau iš Kristaus kapo pakilo šviesa, didesnė už saulę, kurios spinduliai nušvietė naujus gyvenimo horizontus. Ši šviesa atvėrė Emauso mokinių akis pažinti prisikėlusį Kristų, Tomo netikėlio akis įtikėti į Kristų, Marijai Magdalietei, apaštalams ir šimtams jį prisikėlusį mačiusiems liudininkams. Taigi nuo to laiko, kai Kristus paliko tuščią kapą, kiekvieno tikinčio žmogaus kapų duobė tampa paženklinta prisikėlimo antspaudu, tikrumu. Jis kėlėsi, kelsiuos ir aš...

Taigi nuostabūs yra krikščioniško džiaugsmo keliai. Jie naktį verčia diena, katakombų landynes – šviesa, vergiją – laisve, kentėjimus – džiaugsmais. Tai yra krikščionybės kelias. Kito kelio džiaugsmas neturi. Todėl ir Šv. Raštas sako: „Ar Kristui

nereikėjo kentėti, kad paskui įeitų į savo garbę?" Ir šv. Paulius priduria: „Jei su Kristumi kentėsime, su Kristumi ir viešpatausime".

IV. Velykos yra gyvenimo vilties šventė.

Laikas nėra pats sau tikslas. Jis tik veda į tikslą. Todėl mus lydėti turi ne juodas nusiminimas, o kantrybė ir viltis. Dievo kantrybė niekados nesibaigia. Kai šiandien pasaulyje eina baisi kova gėrio su blogiu, krikščionybė turi didžiulę pareigą ir misiją pasaulį laimėti Kristui. Mums reikia šių dienų pasaulį pasirinkti ir persijoti per krikščionybės rėtį, atsirinkti, kas gera, ir įjungti visa tai į krikšionybės turinį. Taip padarė pirmieji krikščionys su pagoniškuoju pasauliu. Tą patį mes turime padaryti šiandien ir su bedieviškuoju pasauliu, materializmu. Mes tai galime padaryti, nes mūsų vadas yra mirties nugalėtojas, gyvybės ir amžinybės Dievas.

Aš netikiu, kad mes gyvename paskutines skęstančios civilizacijos valandas. Prieš 100 metų Waldo Emerson teigė, kad yra pasaulyje žmonių, kurie, išgirdę kokį nors triukšmą, mano, kad griūvąs miesto rotušės bokštas, o iš tikrųjų tai buvęs tik gaidžių giedojimas. Mes išliksime ir bus mūsų ateitis, jei nebijosime kovos, kančios, būsime drąsūs ir tvirtai įsitikinę, kad kovojame gerą kovą ir dirbame šventą darbą.

Taigi mes tikime ateitimi, tikime nauju pasauliu, tikime žmonijos pavasariu, tikime ir savo tautos prisikėlimu. Mes tikime Velykų procesija. Mes tikime gėrio pergale. Tikime visuotinėmis Velykomis, kuriose dalyvaus visi gyvieji; kai, anot pranašo Izaijo, kiekvienas kūnas matys išganymą. Tad visi į šį bendrą žygį, nes Velykos mus šaukia rikiuotis ir pasišvęsti.

Baigiu poeto žodžiais:

Skambėkite, varpai, skambėkite, Velykų giesmės,
Pavasario gaida šventa ir nemaria.
Mes į Tave, o Kristau, einame rankas ištiesę,
Mes su Tavim nebijom bristi ir per ugnies marias.

Amen.

Velykos, 1985

Sekvencija

Velykų Aukai didingai teteikia garbę krikščionys džiaugsmingai. Atpirko avis Avinėlis; Kristus sutaikė su Dievu nusidėjėlius. Mirtis ir gyvybė nuostabiai kovės. Mirtį nugalėjęs, viešpatauja gyvybės Valdovas. Pasakyk mums, Marija, ką esi matiusi kelyje?

Kapą, kur Kristaus kūnas gulėjo, ir garbę, kuria prisikėlęs spindėjo. Angelus liudyti nužengusius ir drobules Kristaus kūną dengusias. Mano viltis, Kristus, prisikėlė. Jis eis pirm jūsų į Galilėją. Žinome Kristų tikrai prisikėlus. Tu, Nugalėtojau-Valdove, pasigailėk mūsų.

Šiandien, brangūs klausytojai, kartu su atgimstančia gamta, pavasario saule, paukštelių čiulbėjimu, po gražiuoju Kalifornijos dangumi, prie Ramiojo vandenyno krantų, kartu su viso pasaulio geros valios žmonėmis švenčiame didžiausią džiaugsmo šventę – Velykas. Mūsų bažnyčiose ir šventyklose aidi galingas Aleliuja, skelbiąs Kristaus prisikėlimą ir liepiąs šlovinti Viešpatį.

Velykų džiaugsmas yra didelio skausmo padarinys. Prieš mūsų akis stoja istorijos laikotarpis prieš 2000 metų. Ten, toli už jūrų,

marių, Palestinos žemėje, Didįjį Penktadienį su sunkiu kryžiumi ant nuvargusių pečių kopia į Kalvarijos kalną žmogus, kurio vardas Jėzus Kristus. Jo kančios tikslas – mirti už viso pasaulio nuodėmes ir mūsų visų atpirkimą.

Bėga dienos, slenka metai, lėtai teka šimtmečiai, o Golgotos atminimas tebėra gyvas kiekvieno tikinčio žmogaus sieloje. Ir šiandien, Velykose, šis Kristaus Kančios atminimas, tapęs triumfu ir triuškinančiu blogio pralaimėjimu žemėje, yra mūsų ypatingu būdu išgyvenamas. Todėl mes galime šiandien sakyti kartu su Bažnyčia. Tai diena, kurią padarė Viešpats, džiaukimės ir linksminkimės joje. Liaupsinkite Viešpatį, nes jis geras, nes jo gailestingumas amžinas. Aleliuja, aleliuja!

Brangūs klausytojai, kai dabar žvelgi į du frontus suskaldytą pasaulį, prisimena Kristaus kančios puslapiuose linksniuojami vardai. Ir šiandien žemiškosios Golgotos istorija tebėra gyva. Ir šiandien pasaulyje netrūksta kaifų, kalančių prie kryžiaus ištisas niekuo nenusikaltusias tautas. Be žiburio ir didelio vargo surasime daug pilotų, kurie asmeniško arba savo tautos saugumo sąskaita ramiai nusiplauna rankas, milijonus nekaltų žmonių atiduodami lėtai ir skausmingai mirčiai. Netrūksta ir judų, kurie už gabalą metalo išduoda savo tautą, artimuosius arba įsitikinimus. Kaip dažnai šiandien doras žmogus, kaip anuomet Kristus, yra kartu pastatomas su Barabu žmogžudžiu. Todėl šiandien pasaulis yra lyg pūliuojanti žaizda. Kančių kalnai, kraujo upeliai lydi šių dienų žmogaus gyvenimą. Visa tai turėdami omenyje, mes intuityviai krypstame į tą, kurio šiandien pergalės šventę švenčiame, į Kristų, kuris nūdien yra labiau reikalingas, negu kada nors anksčiau.

Mes esame lietuviai: anksčiau ar vėliau palikę savo žemę, tėviškę, gimines, artimuosius. Mes visi gerai žinome, kas įvyko su mūsų Tauta. Jau greit bus 46-eri, kai ji eina istorijoj negir-

dėtus Kryžiaus kelius su visais ją lydinčiais skausmais ir sopuliais. Lietuvių tautos vaikai, lyg lengvi pūkeliai, šiaurės vėjo papūsti, tapo išblaškyti po platųjį pasaulį. O kas liko namuose saugoti tėviškės saldžios, antikristo budelių kemšami į kalėjimus, į kankinimo kameras. Kristaus Golgota yra perkelta į tamsius kalėjimo rūsius, kur tyliai kenčia ir miršta tūkstančiai niekam nežinomų kankinių. Net jų kapai mums nežinomi. Nei laidotuvių, nei maldos žodžių, nei artimųjų paskutiniojo sudiev – tik piktas, pasityčiojantis budelių juokas...

Štai, rodos, matau, kaip miestų ir miestelių aikštėse pamesti pūva nuogi partizanų, anų Kristaus nuolankiųjų sekėjų, kūnai. Neištepti jie kvepalais, neįvynioti į baltas drobules. Jų kankintojai, sekdami Judo pavyzdžiu, kaip alkani vilkai, laukė pasislėpę jų artimųjų pasirodymo, kol neiškentusi motina, žmona ar vaikai puls prie išniekinto lavono ir jį, kaip šv. Magdalena kadaise Kristaus kojas, ims mazgoti savo ašaromis, tuo patys sau pasirašydami mirties nuosprendį...

Prisiminkime ir šimtus tūkstančių mūsų tautiečių, išvežtų į Sibiro mirties stovyklas. Tai moderniškojo 20-ojo amžiaus Golgota, kuri baigiasi aukso kasyklų tvankiuose urvuose, kasamų kanalų smėlio dulkėse ir kertamų miškų sniego pusnynuose.

Taigi, brangūs klausytojai, ar šis susiraizgęs pasaulis ir mūsų Tautos baisios kančios, palygintos su Velykų džiaugsmo švente, nesukelia jūsų širdyse tragizmo ir širdį veriančių skausmų?

Taip, esamos padėties nepakeisime, graudindamiesi ir desperacijomis nieko nelaimėsime. Mums reikia gyvo ir kalnus kilnojančio tikėjimo. Mums reikia vilties. Jei Kalėdų Prakartėlės Kristus iš mūsų reikalavo tikėjimo, tikėjimo į drebantį nuo šalčio Kūdikį, visų apleistą, tarp gyvulių, piemenėlių garbinamą..., tai per Velykas Kristus iš mūsų reikalauja ne tik tikėjimo,

kad Jis yra Dievas-Žmogus, pasaulio Gelbėtojas, bet ir vilties, pasitikėjimo, atsidavimo. Velykos yra vilties šventė. Kaip turėjo rausti ir gėdintis Kristaus apaštalai, kurie, užmiršę Kristaus žodžius apie prisikėlimą, bailiai išbėgiojo, palikdami jį vieną baisiam likimui ir kančiai.

Jeigu viltis buvo visada žmogui reikalinga, tai tuo labiau ji yra reikalinga šiandien. Ji reikalinga mums patiems, dažnai į neviltį puolantiems, ji reikalinga mūsų kenčiančiai tautai, viltis reikalinga ir visam pasauliui. Dantė savo *Dieviškojoje komedijoje* ant pragaro durų užrašė: „*Lasciate ogni speranza voi, che entrate*" – Palikite visą viltį, kurie čia įeinate. Gyvenimas be vilties yra panašus į pragarą, nes ten nebėra vilties. Ir jei šiandien, kaip niekada istorijoje, žmogaus gyvenimą gaubia tamsa, beviltiškumas, ar tai nėra todėl, kad šių dienų žmogus nebeturi tikėjimo ir vilties. „Pasitikėkite manimi, aš nugalėjau pasaulį", sako Kristus.

Taip, Jis nugalėjo patį didžiausią žmogaus priešą – mirtį. Todėl šv. Paulius galėjo drąsiai šaukti: „Mirtie, kur tavo geluonis, mirtie, kur tavo galia?" Apaštalai, Kristui prisikėlus, taip tvirtai įtikėjo į jo prisikėlimą, kad jį padėjo mūsų tikėjimo, vilties ir gyvenimo prasmės pamatų įrodymu. „Jei Kristus neprisikėlė, tai tuščias yra jūsų tikėjimas ir bergždžias mūsų skelbimas".

Taigi šį mūsų tikėjimą ir viltį patvirtina pats Dievas-Kristus, kuris suklysti ir kitų suklaidinti negali. Ir jau 2000-čiai metų, kai šią tiesą liudija istorijos faktai. Žmonės ateina ir nueina kaip nakties vaiduokliai, o Kristus viešpatauja, nugali ir įsako. Todėl, mažasis būreli, nors ir audros šėltų, perkūnai griaustų ir jūrų vandenys baisiai ūžtų ir kažin kokia tamsybė ir sąmokslas mus suptų – nebijokime. Žinokime, kad mūsų Vadas yra Kristus, kuris nugalėjo visus Šviesos pasaulio priešus ir Jis pats su

Teisybės kardu eina mūsų kariuomenės priešakyje, įrodydamas pasauliui, kas turi nuodėmę, kas teisybę ir kam skiriamas teismas (Jn 16, 8). Ir ateis valanda, būkite tikri, kad tie, kurie tyko mūsų ir mūsų tautos sunaikinimo, pasijus kaip anie sargai prie tuščio Kristaus kapo. Jis sutriuškins jų galybę ir jų garbė virs burbulu. Ir tikėkime, kad šiandien mes gyvename anos šabo dienos laikotarpiu: penktadienis jau praėjo, netrukus išauš sekmadienis, visuotinės Velykos: visur ir visiems.

Tad švęsdami šias Velykas, mes su dideliu ilgesiu laukiame tos valandos, to Didžiojo Prisikėlimo iš neteisybės, paniekinimo ir skriaudų. Turėdami Kristaus užtikrinimą, mes šventai tikime tuo prisikėlimu, nes jeigu jis neateis, bus sunaikinta paties Prisikėlimo prasmė ir skausmo ašaros byrės visuose žemės kraštuose. Mes su dideliu ilgesiu laukiame, kad prisikėlęs Kristus prikeltų ir mūsų Tėvynę ir grąžintų kiekvieną ten, kur jis priklauso ir turi būti. Ir tuo ilgesiu gyvendami, mes kelkimės patys. Mus šaukia Kristus, mus šaukia tėvų žemė, mus šaukia gimtųjų bažnytkaimių varpai, mus šaukia pavergtieji.

Taigi, sveiki Velykų švenčių sulaukę, sveiki patys prisikėlusieji, sveiki savo Tėvynės prisikėlimui dirbantieji, sveiki visi geros valios lietuviai! Tegul Velykų Aleliuja suteikia Jūsų širdžiai daug džiaugsmo ir paguodos, o Prisikėlęs Kristus tebūnie mums ir mūsų skriaudžiamai Tėvynei sielos ir pergalės užtikrinimas!

Amen.

Atvelykis

Atvelykis, 1960

Mano brangūs klausytojai, prieš Velykas iš šios vietos buvo jums kalbėta, kad Kristaus įkurtoji religija yra antgamtinė. Kristus tai įrodė, skelbdamas labai kilnų mokslą, gyvendamas šventą gyvenimą, darydamas stebuklus, kurių pats didžiausias – jo paties iš numirusiųjų prisikėlimas. Taip pat mes matėme, kad mūsų pareiga yra Kristaus mokslą priimti, nes Kristus yra pasakęs, kas įtikės ir apsikrikštys, tas bus išganytas.

Tačiau šiandien mes matome, kad yra daug religijų, kurios save vadina krikščioniškomis, tad kurias jų mums reikia priimti? Ar galima atsirinkti, kuri iš tų religijų yra tikroji ir Kristaus įkurta? Taigi mūsų pareiga tą tikrąją religiją surasti ir priimti.

1. Pirmiausia religijai yra reikalinga valdžia, autoritetas. Tai teikdami, mes susidursime su religiniais liberalais, kurie atmeta visokį autoritetą religijoje. Jie neva laiko religiją dvasine. Taip pat negalime sutikti su tais, kurie sako, kad yra tik rašytas autoritetas, Šv. Raštas, ir jį gali aiškinti kiekvienas privačiai, individualiai.

Autoriteto reikalingumas religijoje kyla iš pačios religijos prigimties, pobūdžio. Mes visi sutinkame, kad reikia autoriteto socialinėje santvarkoje, politikoje, industrijoje, moksle ir t.t. Kas ten įvyktų, jei jo nebūtų. Tai aišku kiekvienam sveikai galvojančiam. Kodėl tad to paties netaikyti ir religijai? Mes žinome, kad autoritetas padeda geriau religiją apsaugoti nuo priešų, lengviau ji gali būti platinama ir palaikoma. Tai mums liudija ir religijų

istorija. Kas pasidarė su protestantizmu, kuris, atmetęs neklaidingą Bažnyčios mokymo autoritetą, susiskaldė į kelis šimtus viena kitai prieštaraujančių sektų. Taigi be autoriteto religija negali išsilaikyti, todėl tik vien protu remiantis reikia sutikti, kad Kristus, steigdamas savo religiją, turėjo galvoje nuolatinės valdžios reikalingumą religijoje.

Toliau. Kristaus atnešta religija apima gilias tikėjimo tiesas, dogmas, įsakymus, apeigas. Viso to būtų neįmanoma užlaikyti be tinkamo autoriteto. Tada tikėjimo tiesos, dogmos, kurios yra sunkiai suprantamos protui, būtų lengvai iškraipomos; įsakymus, kurie varžo mūsų ydas, be autoriteto lengvai būtų galima apeiti, iš jų išsisukti. Apeigos be nuolatinio autoriteto ir priežiūros lengvai pasiduotų supersticijoms, iškrypimams. Todėl iš paties Kristaus mokslo išplaukia, kad jo palaikymui yra reikalingas autoritetas, valdžia.

Dar toliau. Kad religinėje santvarkoje yra reikalingas autoritetas, rodo istorija. Mes žinome iš praktikos, kad religija negali tverti ilgesnį laiką be klaidų ir nukrypimų, jeigu ji neturi tinkamos priežiūros autoriteto, religinės valdžios. Taip pat žinome, kad tada, kai religinė valdžia yra atmetama, prasideda klaidos ir nesutarimai. Tai pastebėjo savo laiku ir Martynas Liuteris, kuris, atmetęs Bažnyčios autoritetą, religijoj ir palikdamas tik Šv. Raštą kaip religijos autoritetą, Bažnyčios autoriteto vietoj įstatė valdžios autoritetą, kuris buvo priešingas Kristaus norėtai tvarkai. Todėl reikia sutikti, kad Kristus, palikdamas valdžią savo įsteigtoje Bažnyčioje, tai puikiai numatė ir aiškiai žinojo reikalo didumą ir jo svarbą.

Pagaliau ir mūsų pačių sąžinė sako, kad religijoje matomas ir gyvas autoritetas yra reikalingas. Kitaip nebūtų kriterijaus, ką nors daryti arba nedaryti, ir būtų lengvai apeinama.

Tad kodėl reikalinga religijai neklaidinga valdžia, autoritetas?

1. Pirmiausia religija paliečia pačius svarbiausius žmogaus gyvenimo klausimus: žmogaus išganymą.

2. Iš paties Kristaus apreiškimo, kuris negali būti klaidingas ir vesti žmogų į klaidas.

3. Iš pačios religinės valdžios, jeigu ji galėtų klysti religijos dalykuose, būtų tik žmogiška, nedieviška.

Todėl galime tvirtinti, kad Kristus, kuris buvo daugiau negu genijus, numatė, kad valdžia, autoritetas Bažnyčioje yra reikalingas, ir Jis tokią valdžią paliko, kad tos valdžios Jo mokslas būtų palaikomas, saugojamas ir skelbiamas.

II. Kyla klausimas, kokio pobūdžio ta valdžia bažnyčioje turėtų būti? Ar ji turėtų būti gyva ar tik rašyta knyga?

Tai lengva bus atsakyti, jei žinosime, koks tikėjimas turi būti, kokios jo savybės: 1) Jis turi būti tikras. 2) Išsamus, užtenkamas. 3) Visiems prieinamas. 4) Pritaikytas sprendžiant ginčus ir nesusipratimus.

1. Tikėjimas nėra išsamus ir tikras, jei neturi kriterijų, kurių dėka įkvėptos knygos yra atskiriamos nuo netikrų. Taip pat negalima teigti, kad visos apreikštos tiesos yra surašytos Šv. Rašte. Šv. Jonas sako, kad surašyti viską, ką Kristus kalbėjo ir padarė, reiktų daug tomų knygų. Be to, pirmoji rašyta Šv. Rašto knyga atsirado tik apie 30 metus po Kristaus mirties. Išeitų, kad nuo Kristaus iki pirmosios Naujojo Testamento knygos atsiradimo jokio autoriteto nebuvo.

2. Be tinkamos valdžios pats Šv. Raštas nebūtų visiems prieinamas ir suprantamas. Tik prisiminkime kalbų skirtumus, perrašant padaromas klaidas, mokymo patikrinimas, neaiškios pranašystės, dogmų gilumas ir įvairios žodžių prasmės ir pasakymai.

3. Pagaliau Šv. Raštas nebūtų pakankama priemonė nustatyti ginčams, jei jo aiškinimas būtų privatus kiekvieno reikalas. Kaip galima aiškinimą patikrinti, kada jis tikras, kada ne. Kad tai tiesa, rodo gyvenimo praktika. Šiandien tie, kurie sutiko, kad Šv. Rašto aiškinimas yra privatus reikalas ir autoriteto bažnyčioje nereikia, priveisė 200 įvairiausių sektų, kurios skelbia visai priešingas viena kitai dogmas. Niekas negali sutikti, kad tai būtų Šv. Dvasios darbas.

Tuo tarpu Katalikų Bažnyčia, kuri pripažįsta, kad Kristus paliko savo Bažnyčioje valdžią tikėjimui patikrinti, pritaikyti ir kruopščiai skelbti, kad Kristaus paskelbtos tiesos yra Šv. Rašte ir Tradicijoje, kurios laikėsi pirmieji krikščionys ir kaip jie suprato Šv. Rašto žodžius. Taigi Katalikų Bažnyčia sako, kad Kristaus mokslas yra prieinamas ir skelbiamas visiems. Bažnyčia turi galią išspręsti tikėjimo ginčus ir nesutarimus, nes ji turi gyvą mokymo autoritetą, paremtą Šv. Raštu ir gyvu Bažnyčios mokymu. Bažnyčia pagaliau sugeba išaiškinti apreiškimo mintį ir intencijas ir pateikti tikrą dogmų supratimą. Todėl Kristus, mūsų Išganytojas ir Viešpats, kuris taip nuoširdžiai geidė, kad jo mokslas būtų skelbiamas visai kūrinijai, parinko ir religinį autoritetą, šv. Petrą, apaštalą, popiežių ir vyskupus, kad šie Kristaus šį troškimą vykdytų, užlaikytų jo mokslą nesuklaidintą ir jį skelbtų kitiems, kol bus viena valdžia ir vienas ganytojas. Tad ir mes tai šventai tikime ir palaikome Bažnyčios autoritetą, padėdami jai šią misiją žemėje atlikti ir įvykdyti. Dėkimės prie Katalikų akcijos, kurios tikslas yra, Bažnyčiai vadovaujant, platinti ir palaikyti Kristaus mokslą tarp kitų mūsų brolių.

Amen.

Atvelykis, 1983

„Jeigu aš nepamatysiu jo rankose vinių dūrio ir neįleisiu piršto į vinių vietą, jeigu ranka nepaliesiu jo šono – netikėsiu". Tai žodžiai Tomo, pasakyti apaštalams, kurie pasakojo matę prisikėlusį Kristų.

Jn 20, 25.

Kiekvienas Tiesą mylintis žmogus kalba tai, ką mąsto. Tarp jo kalbos ir pažinimo nėra skirtumo. Todėl kaip Tiesą priimame visa, ką toks žmogus skelbia, ne vien dėl to, kad jo skelbiamoji tiesa būtų mums savaime aiški, bet ir todėl, kad tai skelbia Tas, kurį žinome ir pažįstame esantį tiesakalbį.

Juo labiau toks žmogus yra doresnis, garbingesnis, juo tokio žmogaus žodžiai labiau verti pasitikėjimo. Be to, jei tokio žmogaus tiesakalbumą liudija draugai – toks liudijimas yra dar patikimesnis. Ir pagaliau, jei net priešai laiko jį tiesakalbiu, tai toks liudijimas mums yra dar didesnis, dar svaresnis.

Brangūs klausytojai, tokio mąstymo logikos reikėtų laikytis itin tada, kai norime pažinti, kas yra Kristus. Mat Kristų laikė tiesakalbiu ne tik Jo mokiniai bei artimieji, ir aršiausi priešai negalėjo Jo kalboje rasti nė mažiausios melo dėmės. Gyvenimo patirtis vertė Jo priešus pripažinti Jį esant tiesakalbį.

Erodo šalininkai ir fariziejai, tie mirtini Kristaus priešai, atvirai kalbėjo: „Mokytojau, mes žinome, kad tu tiesakalbis ir mokai Dievo kelio tiesoje ir niekam nepataikauji, nes nežiūri žmonių paukščių" (Mt 22, 16).

Kristaus privačiam, doroviniam gyvenimui niekas negalėjo nieko prikišti. Štai Kristus viešai kreipiasi į priešiškas minias: „Kas iš Jūsų gali parodyti manyje nuodėmę?" Ir ką minia atsa-

ko? Ji tyli, nes Kristaus gyvenimo kilnumas užčiaupdavo jų burnas ir pikto Jam prikišti jos negalėdavo.

Dabar eikime toliau, klausdami, kuo pats Kristus save laikė? Jis save laikė didesniu už visokį sutvėrimą, didesniu už Senojo Įstatymo pranašus ir patriarchus. Kristus savinosi tokią galią, kuri išskirtinai priklauso tik vienam Dievui. Jis sako, kad paskutinio teismo dieną siųsiąs savo angelus surinkti išrinktuosius. Jis save vadina gyvųjų ir mirusiųjų teisėju.

Toliau. Kristus iš savo sekėjų reikalauja tokio atsidavimo, kokio gali tik vienas Dievas reikalauti: „Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane, tas manęs nevertas". Jis save laiko lygų Dievui. Kristus savo Kalno pamoksle skelbia Naują Įstatymą. Jį skelbia dievišku autoritetu, nepaprastu orumu: Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta – neužmuši, nesvetimoteriausi, neprisieksi neteisingai ir t.t. Aš gi jums sakau: „kiekvienas, kuris pyksta ant savo brolio bus smerktinas teisme, kiekvienas, kuris žiūri į moterį, norėdamas su ja nusidėti, savo širdyje jau su ja svetimoteriavo".

Taigi Kristaus Kalno pamokslo būdas yra dieviškojo Įstatymdavio tonas. Jis papildo Senąjį Įstatymą ne kaip delegatas, bet savo valdžios autoritetu, galia. Kas kitas būtų drįsęs taip kalbėti apie Dievo Įstatymą? Tai būtų didžiausias piktžodžiavimas prieš Dievą.

Dar toliau. Kristus save laiko Dievui pašvęstos dienos, Šabo, Viešpačiu. Maža to, Jis savo vardu atleidžia padarytus Dievui įžeidimus, nuodėmes. Tuo savo pasielgimu Kristus aiškiai liudija, kad Dievo įžeidimas yra Jo įžeidimas, todėl Jis galįs įžeidėjui dovanoti.

Kai Kristus tarė suparalyžiuotajam: „Pasitikėk, sūnau, tavo nuodėmės tau atleistos", Rašto žinovai labai piktinosi, nes jie

gerai žinojo, kad nuodėmes atleisti gali tik Dievas. Tačiau ir pats Kristus nepaneigia šio žydų principo. Kristus tik jiems atsako: „Kas pigiau yra sakyti: tavo nuodėmės tau atleistos, ar sakyti: kelkis ir vaikščiok? Ir tuoj priduria: „Bet kad žinotumėt Žmogaus Sūnų turint žemėje galios atleisti nuodėmes, tuomet Jis taria sergančiam: „Kelkis, imk savo guolį ir eik į savo namus". Tasai atsikėlė ir nuėjo į savo namus, o minios bijojo ir garbino Dievą".

Vieną kartą Kristus, būdamas Pilypo Kesarėjos apylinkėje, paklausė savo mokinių, kuo žmonės laiko jį esantį? Jie atsakė, kad kai kurie Jį laiką Jonu Krikštytoju, kiti Eliju, dar kiti Jeremiju ar vienu iš pranašų. Tada Kristus paklausė apaštalų, kuo Jūs laikote mane? Atsakydamas Simonas Petras tarė: „Tu esi Kristus, Gyvojo Dievo sūnus". Už šį atsakymą Kristus ypatingu būdu pagiria Petrą ir tuoj pažada Jam vyriausią valdžią savo draugijoje, bažnyčioje. „Palaimintas esi, – kalbėjo Kristus, – Jono Sūnau Simonai, nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškė, bet mano Tėvas, esąs Danguje. Ir aš sakau tau, kad tu esi Petras – uola ir ant tos uolos aš pastatysiu savo bažnyčią, kurios nė pragaro vartai nenugalės".

Būdinga, kad Kristus savo kalbose dangaus Tėvą vadina „mano Tėvas", o kai apie jį kalba savo mokiniams, visuomet vadina „Jūsų Tėvas". Tuo Kristus pabrėžia, kad Dievas yra kitokia prasme Jo Tėvas, ir kita prasme Jis yra žmonių dangiškasis Tėvas.

Kristus ne tik save laiko Dievu, bet ir prisiima jam reiškiamą dievišką garbę. Ypač tai liudija šv. Jonas Evangelistas. Kristus save laiko gyvybės ir mirties viešpačiu. „Aš ir Tėvas esame viena". Jis esąs Tėvo atspindys. „Kas mato mane, tas mato ir Tėvą".

Ano meto žmonėms, matantiems tik tiek, kiek jų kūno akys jiems leidžia matyti, tai buvo baisu girdėti. Jie matė Kristuje tik žmogų, ir štai tas žmogus save laiko lygų Dievui. Maža to, viena su Dievu. Žmonės pradeda Jo žodžiais netikėti. Kristui jie sako: „Tu liudiji apie save ir tavo liudijimas nėra tikras". Į šį jų priekaištą Kristus atsako, kad apie Jį liudijo Jonas Krikštytojas, o dabar apie Jį liudija Jo darbai. „Jei netikite mano žodžiais, tai tikėkite mano darbais, kuriuos aš darau savo žodžių teisingumui paliudyti". „Jei aš nedarau, – sako Kristus, – savo Tėvo darbų, netikėkite manimi. Bet jei aš darau ir jei nenorite manimi tikėti, tai tikėkite darbais, kad pažintumėte ir įtikėtumėte, jog Tėvas yra manyje ir aš Jame".

Brangūs klausytojai, kokius tad darbus Kristus turėjo galvoje, liepdamas žmonėms tikėti? Aišku, kad tik tuos veiksmus ir darbus, kuriuos tik Dievas vienas gali padaryti. Tokie Kristaus darbai yra ne kas kita, o Jo stebuklai. Tai įvykiai, kurie pranoksta regimos ir neregimos gamtos jėgas. Tik Dievas, gamtos Viešpats ir autorius, gali viename ar kitame atsitikime gamtos veikimą sulaikyti arba nauju veikimu papildyti. Kristus darė stebuklus staigiai, vienu savo žodžiu, savo paties vardu. Kristaus stebuklai buvo tiriami net teisme. Pvz., prisiminkime gimusio aklo žmogaus išgydymą. Dėl šio stebuklo teismo buvo apklaustas išgydytasis, jo tėvai ir galutinai teismo buvo įsitikinta, kad tai padaręs Kristus.

Pagaliau Kristus, savo vardu prikeldamas iš numirusiųjų jau pradėjusį gesti Lozorių, aiškiai įrodė, kad Jis yra gyvybės Viešpats ir kartu – Dievas. O pats didžiausias Jo dievystės įrodymo stebuklas yra Jo paties iš numirusiųjų prisikėlimas, kurio metines tik prieš kelias dienas iškilmingai paminėjome.

Baigdamas šį savo žodį, vėl grįžtu prie šios dienos Evangelijos. Jėzus atėjo, sako Evangelija, durims esant užrakintoms, atsistojo viduryje ir tarė: „Ramybė jums!" Paskui kreipėsi į Tomą: „Įleisk čia pirštą ir apžiūrėk mano rankas. Pakelk ranką ir paliesk mano šoną; jau nebebūk netikintis – būk tikintis" (Jn 20, 27). Tomas sušuko: „Mano Viešpats ir mano Dievas"! Jėzus jam ir sako: „Tu įtikėjai, nes pamatei. Palaiminti, kurie tiki nematę!" (Jn 20, 28–29).

Taip, palaiminti tu ir aš, nes mes visi nematėm Kristaus, bet į Jį įtikėjome. Įtikėjome paties Kristaus liudijimu, Jo darbais, stebuklais; liudijimu Jo apaštalų, kurie savo tikėjimą paliudijo ne tik žodžiu, bet ir savo krauju, kankinyste. Tikime liudijimu tų milijonų pirmųjų krikščionių, kurie verčiau ėjo mirti, negu išsižadėjo Kristaus ir jo mokslo. Mes tikime ir šių dienų kankiniais, kurie eina kentėti ir mirti, liudydami mums Viešpatį ir nereikalaudami fiziškai paliesti jo žaizdų, vinių perdūrimų, sukruvinto šono. Tomas įtikėjo per žinojimą, mums žinojimas atėjo per tikėjimą, todėl Kristus mus vadina palaimintais.

Amen.

2-asis sekmadienis po Velykų, 1953

Gerasis Ganytojas ir avys

Jo randais Jūs esate pagydyti.
Jūs buvote kaip klaidžiojančios avys;
bet dabar sugrįžote prie jūsų sielų Ganytojo ir Vyskupo.

Šios dienos Evangelija, brangūs klausytojai, yra nepaprastai graži. Ji vaizduoja Gerąjį Ganytoją, kuris duoda savo gyvybę už savo avis. Ta pati Evangelija kalba apie samdinį, kuris ne gany-

tojas, kuriam avys ne savos. Jis, pamatęs sėlinantį vilką, palieka avis ir bėga; vilkas grobia ir išvaiko avis. Samdinys ieško tik savo naudos, rūpinasi savo interesais.

Toje pačioje Evangelijoje kalbama ir apie avelių atsidavimą savo ganytojui. Jos pažįsta savo ganytojo balsą, jo veido išraišką, jo žingsnių bildesį. Jos seka paskui jį iš arti, meiliai apgula jo kojas ir niekada nesiskiria nuo savo ganytojo. Ir Kristus, pasakęs šį palyginimą, priduria: „Aš esu gerasis ganytojas. Aš pažįstu savąsias ir manosios pažįsta mane, taip kaip pažįsta mane Tėvas ir aš pažįstu Tėvą".

Vienoje žymioje Paryžiaus miesto dalyje klebonu buvo kun. Macchiavellis. Jo bažnyčia buvo labai graži, pilna vertingų meno šedevrų. Kartą jis, vaikščiodamas po Paryžių, užsuko į patį skurdžiausią miesto kvartalą. Ten pamatė purvinas gatves, apleistas ir nešvarias lūšnas, o svarbiausia prieš jo akis stojo išblyškę žmonių veidai, žmonės, gyvenantys be tikėjimo, be bažnyčios, be jokio vadovavimo, žodžiu, palikti baisiam materialiniam ir moraliniam skurdui. Visa tai kun. Macchiavellį nepaprastai paveikė ir jis tarė pats sau: „Aš turiu tapti šių avelių ganytoju". Paryžiaus kardinolas, išklausęs šio šventojo kunigo planus, leido jam šio miesto dalyje organizuoti parapiją. Kunigas paliko savo gražiąją bažnyčią, kur taip gražiai klestėjo religinis gyvenimas. Jis paliko ir savo patogią kleboniją. Ir štai jis įsikuria viename anos gatvės tamsiame kambarėlyje, vienišas, be jokių patogumų tarp tų nelaimingų žmonių. Ir pirmasis jo susitikimas buvo daugiau negu baisus. Pusbernių būrys pradėjo iš kun. Macchiavellio tyčiotis ir mėtyti į jį akmenis. Vienas akmuo pataikė kunigui tiesiog į kaktą, kruvinai jį sužeisdamas. Jis, sutelkęs visas savo jėgas ir pakilęs nuo žemės, paėmęs kraujuotą akmenį, ir tarė: „Ačiū, mano draugai, šį akmenėlį aš

labai branginsiu. Jis bus kertinis akmuo bažnyčiai, kuri netrukus bus čia pradėta statyti".

Brangūs klausytojai, jeigu šiandien nuvyktumėte į Paryžių ir nueitumėte į tą vietą, kur visa tai įvyko, tai pamatytumėte, kad tarp įvairaus didumo namų kyla milžiniškos bažnyčios bokštai ir šios bažnyčios kertiniame akmenyje rastumėte įmūrytą tą kruviną akmenėlį, su kuriuo nuklydę žmonės kunigui Macchiavelliui buvo prakirtę kaktą.

a) Po pirmųjų Tėvų nupuolimo, kaip sako Biblija, žemė buvo tapusi lyg blogybių bala. Dievas baudžia žmogų tvanu, ugnimi naikina jo miestus, tačiau žmogus vis tiek keliavo blogybės keliais, kaip avių banda be piemens, be ganytojo. Tada Kristus, daugiau negu bet koks kunigas, palieka dangų, kad būtų tarp mūsų; keliauja per šią varganą ir ašarų permerktą žemę, didvyriškai pakeldamas visas sunkenybes ir trūkumus, rodydamas mums kelią į dangų. Jis buvo gerasis Ganytojas.

Tiesa, daugelis dar prieš Kristaus atėjimą mėgino stoti žmonių priešakyje, žadėdami laimę ir išganymą. Tik prisiminkime Judą Galilėjietį, Erodą, o labiausiai fariziejus, kurie norėjo pasitarnauti savo tautai iš ambicijos ir dėl savo interesų, ir tai paskui baigėsi savosios tautos išnaikinimu ir pražūtimi. Jie buvo samdiniai, o ne tautos ganytojai. Tik Kristus yra tikrasis Ganytojas. Jis atidavė pats save už žmogų. Dėl žmogaus, tos pražuvusios avelės, Jis kopia į Kalvarijos kalną, ištiesia savo rankas ant kryžiaus ir čia miršta už tą patį žmogų. Todėl Jis vienas gali pasakyti: „Aš esu gerasis Ganytojas. Aš guldau savo gyvybę už savo avis".

b) Kryžiaus mirtis neatskyrė Kristaus nuo mūsų. Kristus nuvertė akmenį nuo savo kapo ir savo atsikėlimu ir auka Jis pastatė Bažnyčią, kurioje Jis amžinai gyvena, ją saugo nuo klai-

dų ir maitina savo sakramentais, malone. Jau 2000 metų, kai Kristus mums vadovauja, nešdamas milijonus sielų per šį audringą ir pilną klaidų gyvenimą į pergales, eidamas savo Bažnyčios priešakyje, kaip anas kalnų piemuo savo avelių priešakyje. Jisai mus skatina į gera ir gina nuo blogio. Siunčia mums gerą įkvėpimą ir sąžinės išmetinėjimą. Kristus, kaip gerasis Ganytojas, mus maitina savo sakramentais, kurie mums grąžina visą dvasinį grožį, sąžinės ramybę ir dvasios tvirtybę. Jis ragina mus jais naudotis, kad nebūtume dvasiškai alkani ir gyventume be malonės. Taigi Kristus yra gerasis, tikrasis ir gyvasis mūsų Ganytojas.

Toliau. Kristus sako, kad „mano avys pažįsta mane, kaip Dievas Tėvas pažįsta mane ir aš pažįstu Tėvą". Bažnyčia mus moko, kad tarp Tėvo ir Sūnaus pirmiausia yra intelektualinis, protinis pažinimas: Sūnus yra tobulas Tėvo paveikslas, jo gyvas pažinimas. Po to eina efektyvus pažinimas: Sūnus myli Tėvą amžina ir neišardoma meile. Toks taigi turi būti ir mūsų Kristaus, kaip gerojo Ganytojo pažinimas.

Iš visos Prancūzijos į Lurdą buvo susirinkę 60 000 vyrų. Piere l'Ermite, žymus prancūzų rašytojas ir kunigas, tai miniai davė įsakymą: visi šią naktį 11 val. renkamės prie Naujosios Grotos. Tai buvo graži rudens naktis. Minia, susirinkusi prie Marijos pasirodymo vietos, nekantriai laukė, ką jiems pasakys kun. Pierre l'Ermite. Prasideda šv. Mišios. Visi pamaldžiai seka Mišių dalis ir nuoširdžiai meldžiasi.

Kunigas, prieš pradėdamas kalbėti Tikiu, atsisuka į minią ir pradeda su vyrais dialogo būdu kalbėti Credo, Tikiu.

„Visi kalbėkite Tikiu į Dievą", – sušuko Piere l'Ermite. Milžiniškas griausmas sudrumstė nakties tylą. Tai buvo Tikiu į Dievą Tėvą malda, kalbama 60 tūkstančių vyrų.

– Ar jūs tikite į Jėzų Kristų? – paklausė kunigas minios.
– Taip, mes tikime!
– Pažadėkite jam amžiną ištikimybę.
– Taip, pažadame!
– Ar esate pasiryžę mirti už Jį?
– Taip, esame pasirengę! – atsakė minia.
– Prisiekite šiandien ir visą savo gyvenimą!
– Prisiekiame! – sušuko minia.

a) Gal ir mes, brangūs klausytojai, daugiau negu tūkstantį kartų esame kalbėję Tikiu į Dievą maldą. Bet ar galėtume pasakyti, kad mes tikrai pažįstame Kristų. Tik gilios ir dažnos Evangelijos tiesų studijos padės mums pagilinti mūsų religinį pažinimą ir pajusti Kristaus asmenybės grožį ir jo kilnumą. Geros akys seka savo piemenį kiekvieną kartą ir kiekvieną jo žingsnį, tam neužtenka tik pirmosios Komunijos žinių, reikia gilesnio ir dažno savo religinių ir tikybinių tiesų pagilinimo.

b) Yra sakoma, kad meilė galingesnė už mirtį. Kaip ta Lurdo minia, kuri mylėjo Kristų, prisiekė jam ištikimybę iki mirties, taip ir mums reikia daryti. Kaip avys seka paskui savo piemenį, kur tik jis eina, taip lygiai ir mes turime sekti, nors reikėtų dėl to kentėti ir mirti. Tačiau mes gal išsigąstame net 10 Dievo įsakymų naštos, sudrebame prieš sunkenybes, nusileidžiame pajuokimui, o kas blogiausia, gal prisibijome vilkų, kurie nori išblaškyti Kristaus kaimenę. Šiais laikais, kuriais mes gyvename, galime lengvai pastebėti, kas su Kristumi ir kas prieš Jį.

1848 m. Paryžiuje, Luigi Blank, fanatiškos minios darbininkų siautėjo gatvėse, žudydami žmones ir naikindami jų turtą. Tai buvo pati pradžia Markso socialistinių idėjų, kurios reiškėsi Prancūzijos sostinėje.

Tuo pačiu metu didysis katalikų rašytojas Chateaubriand'as sunkiai sirgo ir jo gyvenimas visai baigėsi. Jis išgirdęs kanuolių šūvius ir žmonių riksmą, sutelkęs paskutines jėgas, sunkiai pakėlęs galvą į kryžių, sušuko: „Tik Kristus gali išgelbėti moderniškąjį pasaulį. Jis yra vienintelis mūsų ganytojas ir vadas!"

Brangūs klausytojai, ir šiandien mūsų padangės niaukiasi, telkiasi juodi debesys, o kai kur jau žaibuoja. Žmonių žudymai, karai, kraujo upeliai ir baisūs nusikaltimai yra dažnos žinios mūsų laikraščiuose, per TV ir radiją. Krikščionys! Mums įsakomasis žodis yra tas pats, kurį pasakė anuomet Chateaubriand'as: „Tik Kristus gali išgelbėti pasaulį. Jis vienas yra mūsų ganytojas ir vadas". Taigi būkite stiprūs ir pasirengę juo sekti.

Amen.

3-iasis sekmadienis po Velykų, 1961

Brangūs klausytojai, šios dienos Evangelijoje mes girdime net iki įkyrumo kartojamą žodį: valandėlė. Atrodo, kad Kristus norėjo mums tuo pasakyti ką nors svarbaus, atmintino, brangaus, įspėjančio... „Tik valandėlė" dažnai skamba šiuo povelykiniu laiku, kuris yra pažymėtas prisikėlimo ir amžinybės ženklu. Kristaus žodžiuose: „Aš esu gyvas ir jūs būsit gyvi", glūdi šios dienos Evangelijoje minimos valandėlės gilioji prasmė: tai gyvenimo faktas, įspėjimas, paguoda ir žmonijos viltis.

1. Šv. Petras savo laiške, kuris yra skaitomas šios dienos Mišiose, mus vadina šios žemės keleiviais ir ateiviais. Šv. Paulius, Tautų apaštalas, tą pačią mintį taip išsako: „Mes neturime čia pasiliekančio miesto, bet ieškome būsimojo".

Iš tikrųjų žmogaus gyvenimas žemėje yra tik valandėlė. Todėl būtų neišmintinga manyti, kad mūsų gyvenimas žemėj niekad nesibaigs ir amžinybė niekad neprasidės... Šv. Raštas mūsų gyvenimą lygina su nepakilusiais dūmais, paukščio skridimu, skubiai jūra plaukiančiu laivu. Mūsų gyvenimas yra virtinė džiaugsmo, darbo, vargo, ašarų, priespaudos, gėrybių ir trūkumų. Valandėlės sąvoka puikiai tinka mūsų visam gyvenimui: vaikystės, jaunystės ir subrendimo periodui. Tik atsisuk ir pažiūrėk atgal, ar viskas nebuvo tik trumpa valandėlė. Ar čia seniai motulė supo mūsų vygę, ar seniai krykštavome, bėginėdami tėviškės laukais ir pievomis, ar čia seniai pilni energijos išėjome rungtis su gyvenimu, ir štai jau, pridėję ranką prie akių, lyg žiūrėdami į tolį, matome karstą, kuris žada mus pasiimti, priglausti... Iš to, kas buvo, liko tik trumpa valandėlė, tik saldus atsiminimas. Todėl šv. Paulius, rašydamas laišką Korintiečiams, sako: „...kad šio pasaulio išraiška praeina". Ir toliau tas pats apaštalas sako: „Ir tu, Viešpatie, pradžioje įkūrei žemę, ir dangus yra Tavo rankų darbas. Jie pražus, o tu pasiliksi, jie visi pasens, kaip apdaras, ir tu pakeisi juos, kaip apsiaustą, ir bus pakeisti. Bet tu esi tas pats ir Tavo metams nebus galo". Taigi šio gyvenimo ženkle stovi Dievas, kaip galingas jūros švyturys, kaip kalnas milžinas, kuriame nėra laiko, trapumo, keitimosi. Yra tik amžinybė: vakar, šiandien, ryt yra ir tas pat...

II. „Valandėlė" mus įspėja. Mūsų gyvenimo trumpumas verčia mus susimąstyti. Ūkininkas, nužiūrėjęs tinkamą laiką, skuba berti žemėn sėklą, galvodamas pjūties metu džiaugtis savo darbo vaisiais. Ūkininkas sveikai galvoja, jis turi gyvenimo logiką. Ir mums, 20-ojo amžiaus pavidalams, reikėtų sekti ano ūkininko pavyzdžiu, o nepasiduoti tingumui, supasaulėjimui, atlydžio meilei... Valandėlė yra rimtas įspėjimas skubėti ir veikti; bran-

ginti laiką, pajusti savo gyvenimo atsakomybę, toliau eiti savo pareigas, bėgančio laiko pagalba pirktis sau nesibaigiantį amžinybės vainiką.

III. „Valandėlė" reiškia paguodą. Neilgai, tik valandėlę. Šį žodį dusliai kartoja ligonis, skausmų kankinamas. „Tik valandėlę" giliai savo širdyje kartoja prispaustasis, laisvės netekęs žmogus, tremtinys... Tik „valandėlę" kartoja daugybė šio amžiaus žmonių, vilkdami 20-ojo amžiaus gyvenimo naštą ir jo problemas. „Tik valandėlę" reiškia neilgai, netrukus... Kitos, geresnės dienos ateis, atvanga išauš. Stebėkite saulę! Ji leidžiasi vakaruose ir vėl pateka rytuose. Šv. Jonas savo apreiškimų knygoje sako: „Dievas nušluostys nuo jų akių kiekvieną ašarą, mirties daugiau nebebus, nei dejavimo, nei šauksmo, nei skausmo nebebus daugiau, nes kas buvo pirma, išnyks".

IV. „Valandėlė" reiškia viltį. Po visų gyvenimo vargų ir grumtynių ateis atlyginimas. Kitaip galvoti ir gyvenimą apvogti atrodytų baisu, ir žmogus būtų pats nelaimingiausias gyvūnas žemėje.

„O neišmanėliai ir nerangios širdies tikėti visam, – sako Lukas Evangelistas, ką yra kalbėję pranašai! Argi nereikėjo, kad Kristus tai kentėtų ir taip įeitų į savo garbę".

Mirties ir gyvenimo klausimas yra begalinės reikšmės. Šis klausimas yra didžiausia žmonijos mįslė. Iš kur aš ateinu, kas aš esu ir kur aš einu? Kokia yra kentėjimų prasmė? Kas bus su manimi, kai šis gyvenimas baigsis? Ar mano akys, kartą užsimerkusios mirties valandą, liks amžinai užsimerkusios?.. O gal jos atsimerks naujai, negęstančiai, amžinai šviesai?

Kristus į tai atsako trumpai: „Mano Tėvo namuose yra daug buveinių". „Taip jūs dabar, – kalba toliau Kristus, – tiesa, turite nuliūdimo, bet aš vėl jus matysiu, tuomet jūsų širdis džiaugsis, ir jūsų džiaugsmo niekas iš jūsų neatims".

Taigi žmogaus gyvenimas ir jo problemos bei kentėjimai tikėjimo šviesoje įgauna naują prasmę, naują vilties spalvą. Todėl Kristus, kalbėdamas apie būsimąją mūsų laimę, sako: „Džiaukitės ir linksminkitės, nes jūsų atlyginimas gausus danguje". Šv. Raštas sako, viena diena pas Dievą yra kaip 1000 metų, ir 1000 metų – kaip viena diena". Šv.Augustinas savo knygą *De civitate Dei* baigia šiais prasmingais žodžiais, kurie tebūnie ir šio mano pamokslo pabaiga: „Ten (Dievo mieste) nebebus daugiau vargų ir kentėjimų. Regėsime ir būsime regimi, mylėsime ir būsime mylimi ir mylėdami garbinsime. Tai bus pabaiga, kuri niekada daugiau nesibaigs".

Amen.

5-asis sekmadienis po Velykų, 1962

Mano brangūs klausytojai, šios dienos Evangelijoje skaitome Kristaus žodžius: „Iš tikrųjų, iš tikrųjų sakau jums: ko tik prašysite Tėvą mano vardu, jis jums duos" (Jn 16, 23).

Malda ir Kristaus gyvenimas yra du neatskiriami dalykai. Ji eina kartu su Kristumi visur ir visada. Maldą matome ir Kristaus viešame gyvenime. Štai šv. Matas savo Evangelijoj rašo, kad Kristus, paleidęs minias, vienas užžengė į kalną melstis. Malda Kristui buvo atgaiva nuo sunkaus darbo ir dvasios atsinaujinimas naujiems žygiams, naujiems darbams.

Pirmosios šios savaitės dienos Motinos Bažnyčios yra skiriamos ypatingai maldai, permaldavimui. Bažnyčia, skirdama šias tris dienas maldai, turi Dievo permaldavimo mintį. Tų dienų Mišiose taip kalbama: „Suteik mums, galingasis Dieve, kad mes nelaimės ištikti pasitikėtume Tavo gailestingumu ir būtume visada Tavo globojami ir saugomi".

Permaldavimo Dienos Bažnyčioje atsirado neatsitiktinai. Jos turi savo istoriją ir pradžią V amžiuje, Prancūzijoje. Baisus maras ištiko Dauphiny vyskupiją, Prancūzijoje. Šv. Mamertas, šios vyskupijos vyskupas, griebėsi viešos maldos ir procesijos šiai nelaimei sulaikyti, nes ji greitai plito po vyskupiją, pasiimdama su savim tūkstančius žmonių. Žmonės su savo vyskupu priekyje meldėsi viešai ir tris dienas ėjo procesijomis miesto gatvėmis, prašydami Dievą pasigailėjimo ir globos. Dievas tų žmonių maldas išklausė. Nelaimės liovėsi plakusios žmones. Tačiau žmonės iš dėkingumo Dievui ir toliau, atėjus toms dienoms, nepamiršo Dievo palaimos, kasmet viešai meldėsi ir ėjo procesijas, prašydami Dievo atitolinti nelaimes ir bausmes, kurių jie buvo užsitarnavę. Anos vyskupijos paprotys patiko ir kitiems. Jau VI a. šis Dievo permaldavimo paprotys buvo išplitęs po visą Prancūzijos žemę. 816 m. popiežius Leonas III šį paprotį įvedė Romoje, iš kur jis netrukus pasklido po visą pasaulį ir jo laikomasi iki šių dienų.

Mano brangūs klausytojai, kažkas yra pasakęs, kad mes gyvename tokį amžių, kad, apie jį galvojant, galima išeiti iš proto. Gal tai ir tiesa! Tačiau daugelis taip negalvoja. Matydamas nelaimes ir laiko rimtumą, kaip tas strausas kiša savo galvą į smėlį ir laukia, kol kas griebs jam už uodegos. Arba toks numoja ranka sakydamas: nedaužyk strango, pasirūpins kiti... tam yra valdžia ir t.t.

Pasaulyje yra dvi jėgos: žmogaus laisva valia ir Dievo valia, Jo amžinieji planai. Dievas, duodamas mums laisvą valią, ją ir respektuoja, nors dažnai mes ja naudojamės neprotingai ir nederamai. Dievas nori laisvų žmonių tarnybos, o ne vergų tarnavimo. Dievas veikdamas, kurdamas ir palaikydamas pasaulį turi bendrus reikalus ir bendrą gerovę, todėl dažnai atski-

ras žmogus gali jaustis lyg Dievo pamirštas, apleistas. Toliau, atskiru atveju Dievo įsikišimas gali viršyti mūsų laisvosios valios galią ir virsti lyg prievarta, kuri sumažintų arba panaikintų mūsų veiksmo moralinę vertę ir atpildą už tą veiksmą. Tos dvasios pagautas psalmininkas todėl ir sako: „Dieve, Dieve, kokie nuostabūs yra Tavo planai pasaulyje!"

Modernus žmogus, būdamas pavargęs, neįstengia suvokti didžiosios šio pasaulio misterijos. Jam atrodo viskas aišku, todėl jis ir paklysta jo sukurtame „aiškume", kuris yra didžiausias neaiškumas, giliausia tamsa, uždaryta gatvė...

Žmogus vietoj Dievo iškėlė save. Man, tik man, yra šūkis ir veikimo tikslas. Tokiam ir malda nesiseka. Jis barasi, kad Dievas jo neišklauso, jam nepadeda. Todėl Dievą visai išbraukia iš savo gyvenimo.

Čia ir yra klaida. Čia sava valia, savi reikalai iškeliami pirm Dievo valios, pirm bendrų reikalų, pirm bendro gėrio...

Kažkas yra pasakęs, kad Dievas mūsų maldą visada išklauso, pridėdamas prie jų tris sąlygas: taip, ne, palauk!

Dažnai Dievas tikrai išklauso mūsų maldas, atsakydamas į ją: „Taip, gausi, padėsiu!" Tai įvyksta, kai visos gerõs maldõs sąlygos yra išpildytos ir mūsų malda nėra priešinga bendrai visų gerovei ir Dievo valiai bei jo planams.

Dažnai Dievas mums sako: „Ne!" Tai skaudu girdėti ir pakęsti! Tačiau giliau pažiūrėję, pamatysime, kad mūsų maldoje tada būna daug skylių. Dažnai mes nesuprantame, jei Dievas mus išklausytų, Jis būtų neteisingas. Ar protinga motina duoda prašančiam vaikui peilį? Todėl Dievas prideda prie mūsų maldos prierašą: „Ne." Tačiau tai darydamas, Jis kaip tik mūsų maldą ir išklauso, nors mes tuo momentu ir nežinome. Praeis metai, dešimtis, gal pamatysit, kad Dievas buvo teisingas mūsų

neišklausydamas. Kai ką gal iš viso šioj žemėj nesužinosime. Gal tik anapus būdami suprasime, kaip protingai pasielgė Dievas su mumis, neišklausydamas mūsų maldos, nes, priešingai, mes būtumėm pražudę net savo sielą.

Toliau Dievas mums sako: „Palauk!" Mes norime visko greit. Į Dievą mes žiūrime, kaip į paspaudžiamą mygtuką, kaip į gaisrininkų mašiną, kaip į vandens čiaupą. Kada yra reikalas, paspaudi, praneši, pasuki... ir viskas pagal užsakymą. Čia vėl susiduriame su protingojo ir visažinančio Dievo valia. Tuo pačiu momentu, toj pačioj vietoj praeina lietūs ir giedros! Išklausyk, jei gudrus esi! Todėl Dievas dažnai prie mūsų maldų prideda prierašą: „Palauk, turėk kantrybės, melskis ir nepaliauk". Ateis laikas. Ištvermė ir pasiryžimas viską nugalės ir apvainikuos.

Kažkada esu skaitęs tokią pasaką, kuri, manau, bent iš dalies paryškins mano skelbiamą mintį apie maldą.

Keliavo du keleiviai. Toli ir ilgai. Svetimi žmonės, kalnai ir upės buvo jų kelionės kliūtys. Atėjo vakaras, sutemo. Keleiviai užėjo į namus prašyti nakvynės. Juodu buvo maloniai priimti, pavalgydinti, paguldyti. Keleiviai gerai išsimiegoję ir padėkoję iškeliavo toliau. Tačiau vienas tų keleivių išeidamas pavogė ano gerojo žmogaus, priėmusio nakvynei, pinigus. Šitaip keliavo toliau.

Vėl atėjo naktis. Reikėjo ieškoti kitų namų. Juodu vėl užėjo į kažkokio žmogaus namus. Šis taip pat maloniai priėmė, pavaišino, paguldė. Tačiau anas keleivis, prieš išeidamas, užuot atsidėkojęs, padegė jo namus, į kuriuos jis pats buvo priimtas.

Ir taip keleiviai eina toliau. Ir vėl naktis. Ir vėl jie užsuka pas žmones, kurie maloniai juos priima, aprūpina ir priglaudžia. Šį kartą jiems reikėjo pereiti tamsią girią ir ilgą lieptą per siaurą upę. Bijodami paklysti, keleiviai prašo palydovo. Ir juos lydi

vienturtis, gražus, augalotas vyras, anų žmonių sūnus, kurio tėveliai maloniai buvo keleivius priėmę. Šis laimingai juos pervedė per mišką ir lieptą. Tačiau čia vėl anas keleivis, užuot atsidėkojęs tam jaunuoliui už gerą darbą, nustumia jį nuo liepto ir šis paskęsta srauniame upės vandenyje.

Pagaliau ano keleivio draugas, nebegalėdamas suprasti savo bendrakeleivio, pradėjo jam priekaištauti, kad, girdi, jis už gerą žmonėms atsilyginęs blogiu, pavogęs pinigus, padegęs namus, nuskandinęs vienatinį sūnų... Tačiau anas keleivis taip pasiaiškino, kad, girdi, jis neatsilyginęs blogiu už gerą, bet anaiptol padaręs jiems gerą.

Tas žmogus, iš kurio aš paėmiau pinigus, tų pinigų dėka būtų padaręs daug blogo sau ir kitiems ir tas jam būtų atnešę nesuskaitomų nelaimių ir vargų.

Tas, kuriam padegiau namus, savo darbo dėka, kasdamas pamatus naujam namui, ras didelius paslėptus turtus, kurie jį padarys laimingą ir šimteriopai bus atlyginta už sudegintą namą.

Ir galiausiai tas jaunuolis, kuris nelaiku žuvo, jei būtų užaugęs, būtų tapęs valkata ir pridaręs daug nelaimių ne tik sau, bet ir visuomenei. Šiandien jis yra laimingas. Tad, atsakyk, ar aš jiems padariau skriaudą!

Taigi brangūs klausytojai, šioje legendoje yra daug tiesos. Ir manau, kad gerokai paryškina mintį, kodėl Dievas ne visada mūsų maldas išklauso ta prasme, kaip mes norėtume, bet pasako: palauk, ne, taip.

Todėl ryt, poryt ir trečiadienį yra maldos, permaldavimo, dienos. Melskimės daugiau, negu paprastai meldžiamės. Ne maras, bet baisesnės nelaimės mums gresia. Seniau mums teko kovoti su kokia nors viena nelaime, su kokia nors viena liga, su

kokia nors viena erezija, netiesa, o šiandien jos mums gresia visos kartu ir viena forma, kurią vadiname komunizmu.

Biblijoje skaitome tokį atsitikimą. Amalekas užpuolė žydus. Ir Mozė tarė Jozuei: pasirink vyrų ir išėjęs kovok su Amaleku. Rytoj aš stovėsiu ant kalno viršaus, turėdamas savo rankoje Dievo lazdą. Jozuė padarė, kaip Mozė buvo kalbėjęs, ir kovojo prieš Amaleką, o Mozė, Aronas ir Huras užlipo į kalno viršūnę. Kai Mozė laikė pakeltas rankas, pergalėdavo žydai, o jei bent kiek jas nuleisdavo, pergalėdavo Amalekas. Bet Mozės rankos pasidarė sunkios. Todėl jie paėmė akmenį ir padėjo po juo, o jis atsisėdo ant jo. Aronas ir Huras laikė jo rankas iš abiejų pusių. Ir atsitiko taip, kad jo rankos nepavargo iki saulei nusileidžiant. Ir Jozuė privertė bėgti Amaleką ir jo tautą kalavijo ašmenimis (Iš 17, 8–14).

Iš to, kas čia pasakyta, nesunku suprasti pagrindinę mintį. Pirma, Mozė neatsisako net fizinės jėgos savo tautos teisėms ginti, ir antra, jis šį savo veiksmą jungia su karšta ir nepaliaujama malda, kuri atneša žydų ginklams pergalę ir ramybę.

Šiandien mūsų kolonija mini 100 metų, kai gimė didysis lietuvių Tautos dainius Maironis. Kaip žinote, Maironis, Mačiulis, buvo kunigas ir poetas, rašytojas. Jis ėjo labai atsakingas pareigas, būdamas Kauno kunigų seminarijos rektorius ir profesorius. Vyskupas, prieš šventindamas jaunuolį į kunigus, klausia rektoriaus: „*Eciseum dignum esse?*“ Ar žinai, kad jis yra vertas būti kunigu?“ Rektorius atsako: „*In quantum humana fragilitas licet scive, scio eum dignum esse*“ – Kiek žmogaus žinojimas leidžia, žinau, kad jisai yra vertas“. Taigi rektorius ima visą atsakomybę už kandidato į kunigus vertumą.

Maironio poezijoje randame du labiausiai išsiskiriančius dalykus – Dievo ir Tėvynės meilę. Tiems dviem idealams Mairo-

nis išliejo visą savo poezijos pajėgumą ir grožį. Paskaitykime kaip Maironis gražiai gieda apie maldą:

Kad širdį tau skausmas, kaip peilis, suspaus,
Kad žmonės pabėgs ir Tavęs neužstos,
Pakelk tada širdį nuo žemės aukščiau,
O bus tau be žodžių kentėti lengviau.
Ei, bėk prie galingos maldos:
Ramiau tau krūtinė vaitos!

Toliau Maironis taip sako apie maldą:

Kaip balzamas sopulį kūne ramina,
Ir ugnį gesina, ir gydo žaizdas,
Taip alpstančią širdį malda atgaivina.
Ir gydo kančias paslapčiausias visas!

Tad baigiu šį savo žodį klasiko Maironio malda į Mariją.

Marija, Marija,
Skaisčiausia lelija,
Tu švieti aukštai ant dangaus!
Palengvink vergiją,
Pagelbėk žmoniją,
Ją gelbėk nuo priešo baisaus.

Amen.

2-asis sekmadienis po Velykų, 1964

Jo žaizdomis esame pagydyti. Buvote paklydę it avys, bet dabar esate sugrąžinti pas savo sielų Ganytoją ir sargą.

Šv. Paulius

Šios dienos Evangelija, mieli klausytojai, yra nepaprastai graži. Ji vaizduoja Gerąjį Ganytoją, duodantį savo gyvybę už savo avis.

Toliau. Ta pati Evangelija kalba apie samdinį, kuris ne ganytojas, kuriam avys ne savos. Samdinys, pamatęs artėjantį vilką, palieka avis ir bėga. Vilkas grobia ir išvaiko avis. Mat samdinys ieško tik savo naudos, žiūri savų interesų.

Be to, toje pačioje Evangelijoje kalbama ir apie avelių atsidavimą savo ganytojui. Jos pažįsta savo ganytojo balsą, jo veido išraišką, jo žingsnių bildesį. Jos seka paskui ganytoją iš arti, meiliai apgaubia jo kojas ir niekada nuo jo nesiskiria. Ir Kristus, pasakęs šį palyginimą, sušunka: „Aš esu tas gerasis Ganytojas. Aš pažįstu savąsias ir manosios pažįsta mane, kaip Tėvas pažįsta mane ir aš Tėvą".

Prieš kelias dešimtis metų vienoje žymioje Paryžiaus miesto dalyje klebonavo kun. Macchiavellis. Jo bažnyčia buvo labai graži, pilna vertingų meno šedevrų. Kartą, vaikščiodamas po Paryžių, jis užsuko į patį skurdžiausią miesto kvartalą. Ten jis pamatė purvinas gatves, nešvarias ir apleistas lūšnas, o svarbiausia, prieš jo akis stojo išblyškę ir išsekę žmonių veidai, žmonės gyveną be tikėjimo, be bažnyčios, be jokio vadovavimo, žodžiu, palikti materialiniam ir moraliniam skurdui. Visa tai kun. Macchiavellį giliai paveikė ir jis tarė pats sau: „Aš turiu tapti šių avelių ganytoju".

Paryžiaus kardinolas, išklausęs šio uolaus kunigo planus, leido jam ano miesto kvartale organizuoti parapiją. Jis paliko savo gražiąją bažnyčią, sužydėjusį religinį parapijos gyvenimą, patogią kleboniją ir įsikūrė viename tamsiame kambarėlyje, vienišas, be jokių patogumų, tarp tų nelaimingų žmonių. Ir jo pirmasis susitikimas su savo parapijiečiais buvo daugiau negu baisus. Subėgusių pusbernių būrys pradėjo iš kunigo tyčiotis ir svaidyti akmenimis, kurių vienas jų pataikė kun. Macchiavell'iui tiesiog į kaktą. Kunigas, sutelkęs visas savo jėgas ir paėmęs kraujuotą akmenį, tarė: „Ačiū, mano draugai, aš šį akmenį labai branginsiu. Jis bus kertinis akmuo bažnyčiai, kuri netrukus bus čia pastatyta".

Brangūs klausytojai, jeigu šiandien nuvyktumėte į Paryžių ir nueitumėte į tą vietą, kur visa tai įvyko, be įvairių kitų dalykų, pamatytumėte milžiniškos bažnyčios bokštus ir šios bažnyčios kertiniame akmenyje rastumėte įmūrytą ir tą kruviną akmenį, kuriuo suklydę žmonės kun. Macchiavell'iui buvo prakirtę kaktą.

Po pirmųjų tėvų nupuolimo, kaip sako Biblija, žemė buvo tapusi lyg blogybių bala. Žmonės, nors ir baudžiami, tačiau keliavo blogybės keliais, kaip paklydusių avių banda, be piemenų, be ganytojo. Tada Kristus, palieka Dangų, kad būtų tarp mūsų, taptų mūsų broliu, keliauja per šią varganą ir ašarose paskendusią žemę, didvyriškai pakeldamas visas gyvenimo sunkenybes ir trūkumus, rodydamas mums kelią į dangų. Jis buvo Gerasis Ganytojas. Jis atidavė pats save už žmogų. Jis dėl mūsų žmonių, tų dingusių ir pražuvusių avelių, kopia į Kalvarijos kalną, ištiesia savo rankas ant kryžiaus ir čia miršta už visos žmonijos atpirkimą. Todėl niekas kitas negalėtų pasakyti taip, kaip Kristus yra pasakęs: „Aš esu gerasis Ganytojas. Aš guldau savo gyvybę už savo avis".

Toliau. Ir mirtis Kristaus neatskyrė nuo mūsų. Jis, nuvertęs akmenį nuo savo kapo angos, prisikelia. Jis pastatė Bažnyčią, kurios pamatams padėjo savo kryžių ir mokslą, saugodamas ją nuo klaidų, savo sekėjus maitindamas savo Sakramentais ir malone. Ir jau beveik 2000 metų, kai Kristus mums vadovauja, vesdamas milijonus sielų per audringą ir klaidų pilną pasaulį į pergalę, pats eidamas savo Bažnyčios, kaip anas kalnų piemuo savo avelių, priešakyje.

Be to, Kristus sako, kad mano avys pažįsta mane, kaip aš pažįstu Tėvą, ir Tėvas pažįsta mane. Bažnyčia mus moko, kad tarp Tėvo ir Sūnaus pirmiausia yra intelektualinis, protinis, pažinimas: Sūnus yra tikras Tėvo paveikslas, jo gyvas pažinimas. Po to eina afektinis arba santykiavimo pažinimas: Sūnus myli Tėvą amžina ir neišardoma meile. Panašus turi būti ir mūsų Kristaus, kaip gerojo Ganytojo, pažinimas. Pirmiausia, jei ką norime mylėti, turime pažinti. Nėra meilės be pažinimo ir nėra meilės be tarnavimo. Todėl ir mūsų santykiai su Dievu turi turėti tris laipsnius: Dievą pažinti, mylėti ir jam tarnauti.

1903 m. iš visos Prancūzijos į Lurdą buvo susirinkusi 60 000 vyrų. Žymus prancūzų rašytojas, kun. Pierre L'Ermite, metė ugningą šūkį: visi šią naktį 11 val. prie Marijos grotos!

Tai buvo graži rudens naktis. Minia vyrų, susirinkusių prie Marijos apsireiškimo vietos, nekantriai laukė, ką jiems pasakys Pierre L'Ermite. Prasideda šv. Mišios. Visa minia pamaldžiai seka Mišių dalis ir nuoširdžiai meldžiasi.

Pierre L'Ermite, prieš pradėdamas kalbėti „Tikiu", atsisuka į vyrų minią ir pradeda dialogo būdu su jais kalbėti Tikėjimo išpažinimą.

„Ar jūs tikite į Jėzų Kristų?" – paklausė kunigas minios. Milžiniškas griausmas sudrumstė nakties tylą.

„Taip, mes tikime“, – atsakė vienu balsu 60 tūkstančių vyrų.

„Ar pažadate Kristui amžiną ištikimybę?“

„Taip, pažadame!“

„Ar esate pasiryžę mirti už Jį“?

„Taip, esame pasiryžę!“

„Prisiekėte šiandien ir visą savo gyvenimą!“

„Prisiekiame“, – sušuko žmonės, pakeldami dešinę ranką.

Tai buvę kažkas nepaprasto, kaip aprašo to meto laikraščiai.

Taigi, brangūs klausytojai, aš manau, kad mes kiekvienas esame daug kartų kalbėję Tikiu į Dievą maldą, bet ar galėtume pasakyti, kad mes kiekvienas, pagal savo pašaukimą ir užimamą vietą, pažįstame Kristų? Tik dažnos ir gilios Evangelijos tiesų studijos padės mums labiau pažinti Kristų, Jo asmens grožį ir kilnumą. Todėl būti gera Kristaus avidės avimi neužtenka pirmosios Komunijos tikėjimo žinių, bet reikia gilesnio ir proporcingo su žmogaus amžiumi ir išsilavinimu tikybinių žinių pažinimo ir pagilinimo. Įsivaizduokite, kaip atrodytų vyras, apsivilkęs vaiko marškinėliais.

Ir pagaliau su pažinimu turi eiti meilė. Kaip ta Lurdo minia, taip ir mes turime prisiekti ištikimybę Kristui. Mes neturėtume bijoti Dievo įsakymų naštos, sudrebėti prieš gyvenimo sunkenybes ir bandymus, nesuabejoti pajuokiami, o kas blogiausia, gal mes bijome vilkų, kurie nori išblaškyti Kristaus avis?

Prancūzų revoliucijos metu Lurji Blank su fanatizuota darbininkų minia siautėjo miesto gatvėse, žudydama žmones ir naikindama jų turtą. Tai buvo pati Markso socialistinių idėjų, pradėjusių reikštis Prancūzijos sostinėje, pradžia.

Tuo pačiu metu didysis katalikų rašytojas Chateaubriand'as sunkiai sirgo ir jo gyvenimas baigėsi. Išgirdęs patrankų šūvius ir žmonių riksmą, sutelkęs paskutines jėgas, sunkiai pakėlęs

savo galvą į kryžių, sušuko: „Tik Kristus gali išgelbėti moderniškąjį pasaulį! Jis yra vienintelis mūsų ganytojas ir vadas!"

Brangūs klausytojai, ir šiandien pasaulyje telkiasi juodi debesys, o kai kur jau žaibuoja ir dega... Žmonių žudymai, karai ir baisūs nusikaltimai yra dažnos laikraščių, TV ir radijo žinios. Krikščionys, ir mums yra tas pats įsakomasis žodis, kurį anuomet pasakė Chateaubriand'as: „Tik Kristus gali išgelbėti pasaulį. Jis vienas yra mūsų ganytojas ir vadas". Taigi būkime ištikimi, stiprūs ir pasirengę juo sekti.

Amen.

4-asis sekmadienis po Velykų, 1964

Brangūs mano žmonės, gyvenime yra tokių dalykų, apie kuriuos rašyti ir kalbėti niekada nėra per daug. Tai sakydamas, turiu galvoje šeimą, kuri yra visos palaimos ir bėdų šaltinis. Todėl ir Bažnyčia savo įstatymais įsako klebonams kartkartėmis priminti tikintiesiems santuokos Sakramento šventimą ir jo pastovumą, neišardomumą.

Dievas, sutverdamas pirmuosius žmones, vyrą ir moterį, suvedė juodu į šventą gyvenimo sąjungą ir nustatė tikslą: veiskitės ir dauginkitės ir pripildykite žemę... Tuo būdu moterystės įsteigėjas yra pats Dievas.

Kristus Dievo įsteigtos moterystės nepanaikino, bet ją pašventė, padarydamas malonių šaltiniu: Jis pakėlė moterystę į Sakramentą. Krikščionių moterystė yra paveikslas tos malonių pilnos sąjungos, kuri yra tarp Kristaus ir Jo sužadėtinės, Bažnyčios. Todėl šv. Paulius, rašydamas Efezo krikščionims, sako: „Vyrai, mylėkite savo moteris, kaip ir Kristus mylėjo Bažnyčią

ir pats save atidavė už ją. Todėl žmogus paliks savo tėvą ir motiną ir laikysis savo moters, ir du bus vienas kūnas. Ta paslaptis didelė, aš sakau Kristuje ir Bažnyčioj (Ef 5, 30–32). Ką Dievas sujungia, tegul žmogus neišskiria.

Taigi iš to, kas pasakyta, galima teigti, kad moterystė yra vyro ir moters dvasinė sąjunga, neišardoma ir žmonių giminei palaikyti.

Todėl norintieji sukurti šeimą pirmiausia privalo moterystei gerai pasiruošti. Jaunieji, prieš sudarydami santuoką, turi rimtai ištirti, ar juodu tinka vienas antram, ar jųdviejų meilė yra pakankamai stipri, kad pajėgtų būti vienas antram ištikimi iki mirties. Planuojantieji vesti ar tekėti turi daug melstis, prašydami Dievo apšvietimo, pasitarti su savo tėvais, vyresniais ir kunigu. Juodu taip pat privalo šventai gyventi prieš sutuoktuves ir tuo būdu išmelsti Dievo palaimos savo būsimai moterystei.

Toliau. Svarbu, kad abu sutuoktiniai būtų vieno tikėjimo. Katalikų su nekatalikėmis ir atvirkščiai, vadinamosios mišrios, santuokos, dažnai yra nelaimingos vedusiems ir jų vaikams. Todėl mišrias santuokas Bažnyčia draudžia.

Paskutiniame „Look" žurnale yra įdomus straipsnis apie žydų mišrias šeimas. Šiame straipsnyje nusiskundžiama, kad dėl mišrių šeimų žydų bendruomenė Amerikoje netenka daug savo narių, jie greitai pamiršta žydų papročius, tradicijas ir tikėjimą. Perskaitęs šį straipsnį, pagalvojau, kad kas ten, tame straipsnyje, pasakyta apie žydus ir jų šeimas, beveik tinka ir mums, lietuviams. Todėl mums, išeiviams, idealiausia šeima būtų to paties tikėjimo ir lietuvio su lietuve. Kas šiuo keliu eina, kurdamas šeimą, mažiausiai rizikuoja savo šeimos ir vaikų laime.

Jaunieji, priimdami moterystės Sakramentą, turi būti malonės būklėje. Todėl prieš vestuves jie turi atlikti gerą ir nuošir-

džią išpažintį ir net dažnai iš viso praėjusio gyvenimo, kad praeitis nesunkintų jų sąžinės. Tad prieš moterystę, eidami išpažinties, jaunieji turi pasakyti kunigui, kad ši jų išpažintis yra prieš jungtuves ir kunigas gali duoti daugiau patarimų ir nurodymų dėl praeities ir ateities. Jaunavedžiai jungtuvių Mišiose turi priimti šv. Komuniją. Tuokdamiesi jaunieji kunigo ir dviejų liudininkų akivaizdoje pareiškia, kad juodu ima vienas kitą vyru ir žmona. Tuo būdu juodu susituokia. Juodu patys teikia ir priima šventąjį moterystės Sakramentą.

Ir pagaliau moterystės Sakramentu Kristus sujungia vyrą ir žmoną į neišardomą sąjungą. Tik viena mirtis gali juos ištuokti. Todėl Kristus pasmerkė moterystės išardymą (skyrybas) šiais žodžiais: „Kiekvienas, kuris paleidžia savo moterį ir kitą veda, svetimoteriauja, ir kas vyro paleistąją veda, svetimoteriauja" (Lk 16, 18).

Taigi imdami moterystės Sakramentą, sutuoktiniai priima šventas pareigas. Jie visada turi vienas antrą mylėti ir būti ištikimi, drauge tarnauti Dievui ir rūpintis vienas antru. Dievo juodviem duotus vaikus juodu privalo žodžiu ir pavyzdžiu auklėti ir rūpintis jų laikina bei amžina gerove ir laime.

Dabar keletą žodžių apie moterystės kliūtis, mišrias moterystes, civilinę santuoką, ištuoką civiliniame teisme ir apie bažnytinius moterystės teismus.

1. Kad tėvas ir vaikai būtų apsaugoti nuo laikinos ir amžinos žalos, Dievo įstatymas draudžia išsiskyrusiems tuoktis. Dėl svarbių priežasčių Bažnyčia duoda dispensą nuo kai kurių kliūčių, pvz., krikščionių tikėjimo skirtingumas. Tačiau nuo tų kliūčių, kurias Dievas nustatė, jokiu atveju Bažnyčia negali dispensuoti. Bažnyčia negali leisti tuoktis, jei vienas iš sutuoktinių yra gyvas. Jei kartais girdime arba skaitome, kad vedusieji gavo leidimą vėl tuoktis Bažnyčioje, tai todėl, kad bažnytinis teismas

išaiškino, jog pirmoji moterystė iš pat pradžios buvo netikra, kitaip sakant, jos visai nebuvo. Pvz., jei per klaidą susituokė brolis su seseria, jei kas būtų verčiamas prieš savo valią tekėti arba vesti ir t.t.

2. Mišrioji moterystė yra tokia, kai tėvai ir vaikai yra nevieningi svarbiausiame dalyke, būtent tikėjime. Tik dėl svarbių priežasčių Bažnyčia su liūdna širdimi daro išimtį iš savo įstatymo, draudžiančio mišrias moterystes. Tokiu atveju katalikiškoji ir nekatalikiškoji pusė privalo iškilmingai pasižadėti, kad tuoksis tik katalikiškomis apeigomis, visus savo vaikus auklės katalikiškai, nekatalikiškoji pusė privalo pasižadėti, kad nekliudys katalikiškajai pusei ir vaikams atlikti savo religines pareigas.

3. Civilinė santuoka. Katalikai, susituokę tik valstybės įstaigoje ir drauge gyveną kaip susituokusieji, sunkiai nusideda. Jiems draudžiama eiti Sakramentų ir be atgailos arba staiga mirusiems neteikiamas bažnytinis laidojimas. Katalikas, būdamas vedęs katalikę Bažnyčioje ir ieškąs ištuokos civiliniame teisme, kad galėtų civiliai tuoktis, sunkiai nusideda ir užsitraukia ekskomuniką. Taip pat katalikas, sutuoktas nekataliko dvasiškio, užsitraukia ekskomunikos bausmę ir sunkiai nusideda. Bažnyčios nustatytoji moterystės forma saisto tik katalikus. Todėl nekatalikų tarpusavio santuoka yra tikra ir tuo atveju, jei jie tuokiasi tik valstybės įstaigoje.

Jei civilinis teismas paskelbia moterystės ištuoką, kaip sakoma, išskiria, ji negalioja Dievo ir Bažnyčios akyse. Katalikai, prieš kreipdamiesi į civilinį teismą, kad gautų ištuoką, pirma turi gauti leidimą iš bažnytinio teismo, šį žygį daryti leidimo neturėdami, nors ir nemanytų vėl vestis, sunkiai nusidėtų, o jei manytų po to sudaryti civilinę moterystę, tada ne tik sunkiai nusidėtų, bet užsitrauktų ir ekskomuniką.

Ir pagaliau nei bažnytiniai moterystės teismai, nei pats Popiežius negali ištuokti tikros moterystės. Jie tik gali išaiškinti, ar moterystė nuo pat pradžios buvo tikra ar ne. Dėl svarbių priežasčių bažnytinis teismas gali leisti, kad susituokusieji gyventų skyrium, gautų vadinamąją separaciją, bet tai nereiškia, kad atsiskyrusieji galėtų sudaryti naują moterystę. Ir nekatalikų tikra moterystė negali būti ištuokta bažnytinio teismo.

Tai toks trumpai yra Bažnyčios mokslas apie krikščioniškąją moterystę.

Iš to, kas čia pasakyta, konkrečiai norėtųsi padaryti šias išvadas.

Iki šiol negalima daug nusiskųsti mūsų jaunimu, kurie neseniai yra sukūrę šeimas. Jie gražiai gyvena ir laikosi savo pažadų. Tačiau mus jaudina žmonės, kurie jau yra išauginę vaikus ir žilais plaukais papuošti, bet mėgina griauti savo santuoką, bylinėjasi po civilinius teismus, ieškodami skyrybų. Atsiminkite, kad Bažnyčioj sudarytos moterystės niekas negali panaikinti, kol viena pusė yra gyva, ir niekas neturi teisės vesti antrą kartą. Kas tai daro, sunkiai nusideda, užsitraukia ekskomunikos bausmę, negali eiti Sakramentų ir be atgailos miręs negali būti bažnytiškai laidojamas.

Tiesa, gyvenimas yra žiaurus. Jei būtų rimta priežastis, kai vyras su žmona nebegali ilgiau gyventi, pvz., dėl vienos pusės neištikimybės, tuo atveju reikia kreiptis į bažnytinį teismą, gauti separaciją, bet ne skyrybas, kad duotų teisę skyrium gyventi. Taip pat reikia gauti leidimą iš bažnytinio teismo ir tuo atveju, jei nori gauti civilines skyrybas, pvz., dėl turto pasidalijimo, ir toks leidimas yra duodamas tik tada, kai bažnytinis teismas gerai ištiria visas aplinkybes ir prašytojas duoda raštišką pažadą, kad, gavęs civilinę ištuoką, niekada nemėgins civiliškai tuoktis.

Mano brangūs žmonės, laikykitės tų šventų Bažnyčios moterystės normų. Sykį sulaužę savo priesaiką, niekada laimingi nebūsite. Šeimos santykiams pablogėjus, geriau ieškokite būdų sugyventi, vienas kitą pakęsti, vienas kitam atleisti. Ieškokite tai, kas jus sieja, vienija, o ne tai, kas jūsų santykius griauna, įneša nesantaiką, neapykantą. Visada pasitikėkite vienas antru, ir visada abu būkite kartu, kad nebūtų progų įtarinėjimams, pavydui. Materialinius savo reikalus tvarkykite bendrai, pasitardami vienas su antru, nes pinigai yra didžiausias šeimų ardytojas ir nepasitikėjimo platintojas. Ir visada atsiminkite, kad ta šeima, kuri drauge meldžiasi, drauge ir gyvena.

Amen.

Motinos Diena

Motinos Diena, 1952

Pirmasis žodis, kurį mes ištarėme, pradėję kalbėti, buvo „mama". Pirmoji, kuri glaudė mus karštai prie savo širdies, buvo motina. Pirmoji, kuri supo mūsų vygę, buvo motina. Pirmoji mūsų maitintoja buvo motina. Pirmoji mūsų mokytoja, sergėtoja, auklėtoja buvo mūsų motina. Pirmoji, kuri džiaugėsi ir didžiavosi pirmaisiais mūsų žingsniais, gerais darbais, pasiektais laimėjimais, buvo mūsų motina. Pirmoji, kuri liejo ašaras dėl mūsų nuklydimų, buvo mūsų motina.

Tam žemės angelui, motinai, poetai sukūrė gražiausius kūrinius; menininkai nupiešė puikiausių paveikslų, liaudies dainiai ją apvainikavo nevystančiu garbės vainiku, jos vardą padarydami stebuklingą ir dievišką.

Kodėl motina yra taip gerbiama?

Motina yra mūsų gyvybės davėja ir saugotoja. Ji yra gražiausias pasiaukojimo ir meilės pavyzdys žemėje. Motina ištisus mėnesius nešioja mus po savo širdimi. Skausmuos ji atneša mus į šį pasaulį. Būna atsitikimų, kad kūdikio gimdymas iš motinos pareikalauja net jos gyvybės. Ji tada tampa tikra motinystės kankine ir yra gražiausios meilės pavyzdys.

Neužtenka kūdikiui duoti tik gyvybę ir dovanoti jį pasauliui, pagimdyti. Ir gyvuliai tai gali padaryti. Žmogiška prasme gimdyti – tai duoti kūdikiui ne tik vegetatyvinę ir sensityvinę gyvybę, bet ir nemirtingą sielą, kuri gyvens per amžius. Žmogus

turi labai kilnų tikslą: išganyti savo sielą, būti dieviškosios šviesos atspindys žemėje. Kad tai pasiektų, reikia žmogų auklėti, mokyti, parengti gyvenimui. Tai sunkus ir ilgas darbas. Ir šitame kelyje didžiausią darbą atlieka motina. Ji mus mokė dar mažus nešiodama. Ji pirmoji mus nuvedė į mokyklą, parodė mums pašaukimo kelią, kuriuo turime eiti, kad taptume garbingais ir naudingais žmonėmis sau, Tėvynei ir Dievui.

Dažnai tik suaugę ir motinos netekę praregime, kaip ji naktimis budėjo ar mums sergant gąsčiojo, kol buvome maži, ir kaip rankas sunėrusi rūpinosi, kad mūsų gyvenimas būtų laimingas.

Motinos meilė yra amžina. Ji nesibaigia mums užaugus. Ji mus lydi visą gyvenimą. Motina neįstengia pamiršti net ir nuklydusio, nedėkingo sūnaus. Motinos meilė viršija ir žemiausią savo vaiko niekšybę.

Upės, vandenynai, kalnai, kelio tolumas negali apriboti motinos meilės. Ji yra beribė. Motinos meilė panaši į šviesos spindulį, kuris skrieja per erdves, begalybes, kol pagaliau atsimuša į taikinį, į savo vaiką. Ji nori būti arti savo vaikų, matyti juos laimingus, patenkintus. Atstumas ją kankina, neduoda jai užmigti, ji prarymo rankas, pražiūri akis bežiūrėdama pro langą, ar nesulauks grįžtančio sūnaus, dukros... Visa tai daro begalinė ir beribė motinos meilė, kurios niekas negali užgesinti ir nuslopinti.

Prisipažįstu, veltui bandyčiau žodžiais išsakyti motinos meilę, nes žodžiais to išreikšti neįmanoma. Teisingai viena maža mergaitė, besiklausydama savo mamytės pasakojimų apie Dievo gerumą, pasakė: „Mamule, ir tu esi lyg tas gerasis Dievas, apie kurį dabar man pasakoji". O rašytojas Wallace sako: „Kadangi Dievas nematomas, tai Jis sutvėrė motiną, kurioje atsispindi Jo meilė".

1944 metais, vienas lietuvis karys, tarnavęs vokiečių kariuomenėje, papasakojo man tokį atsitikimą, kuris ryškiai vaizduoja motinos ir vaiko meilę. Po ilgo ir kruvino mūšio mums buvo įsakyta visus sužeistus rusų kareivius pribaigti, sušaudyti. „Nešaudyk manęs, – susijaudinęs tarė vienas rusų kareivis, – nes aš turiu motiną". Tie jo žodžiai taip mane paveikė, kad sulaikiau savo ranką, aprišau jo žaizdą ir palikau gulėti.

Vis dėlto reikia stebėtis, kad žmogus taip dažnai neįvertina motinos meilės. Dėl to pats Dievas rado reikalą per Mozę žmonėms priminti: „Gerbk savo tėvą ir motiną, kad turėtum ilgą ir laimingą gyvenimą".

Argi reikia stebėtis, jei tautos, kurios negerbia motinų ar lengva ranka sujaukia šeimos židinius arba pačios motinos nutolsta nuo savo motinystės pašaukimo, eina į pražūtį. Vienos jų mažėja, kitoms, kaip nelaimingai mūsų tautai, o per ją ir kitoms, ateina baisios dienos. Kažin, ar tik ne dėl to taip yra su Rusija, kad ji vienų viena tauta pasaulyje motinos vardą yra pavertusi šlykščiausiu ir žemiausiu keiksmu.

Taigi šiandien, švęsdami Motinos Dieną, su malda lūpose, pagarbiai ir šventai prisiminkime savo motinas, gyvas ir mirusias, kenčiančias ir vargstančias. Gyvosioms savo mamytėms linkėkime ilgai gyventi, visada jas gerbkime, mylėkime ir būkime joms klusnūs. Mirusioms mūsų motinoms melskime Dangaus palaimos ir amžinosios ramybės. Dėkokime Dievui, kad turėjome gerą motiną, dažnai atsiminkime jos pamokymus, suklydę grįžkime atgal į tą tikėjimą, kurio mus išmokė mūsų motina. Mūsų motinoms, pasilikusioms Tėvynėje ar esančioms ištrėmime, prašykime ištvermės, kančių palengvinimo ir atvangos.

Amen.

Motinos Diena, 1955

Šiandien mes, žemės vaikai, švenčiame Motinos Dieną. Švenčiame ją gražiausio mėnesio metu, kai saulė močiutė savo šiltais spinduliais prikelia užmigusią žemę, kai medžiai pasipuošia nauju rūbu, kai laukai, pievos pražysta gėlėmis ir skleidžia savo kvapus. Šiandien mes prisimename tą, kurios vardą pirmiausia ištarėme išvydę šį ašarų ir vargų pasaulį. Šiandien mes prisimename tą, kuri pirmoji glaudė mus prie savo karštos širdies. Šiandien mes prisimename tą, kuri supo mūsų vygę, praleisdama ilgas valandas įtemptai budėdama ir rūpindamasi. Šiandien mes minime savo pirmosios mokytojos, auklėtojos, persergėtojos Motinos Dieną. Mes šiandien minime Dieną tos, kuri džiaugėsi ir didžiavosi mūsų pirmaisiais žingsniais, gerais darbais, laimėjimais. Mes minime Dieną tos, kuri dėl mūsų nuklydimų liejo ašaras, sielojos, nerimastavo.

Tad kas yra toji Motina, kurią šiandien mes norime pagerbti ir prisiminti?

Pirmiausia motina yra mūsų gyvybės davėja ir saugotoja. Ji yra gražiausias pasiaukojimo ir meilės pavyzdys žemėje. Ištisus mėnesius motina nešioja mus po savo širdimi, skausmuos ji dovanoja mus šiam pasauliui. Būna, kad kūdikio gimdymas iš motinos pareikalauja net jos pačios gyvybės. Motina tada tampa tikra motinystės kankine ir yra kilniausios meilės pavyzdys.

Gimdymas yra biologinis procesas, būdingas net žemiausios rūšies tvariniams. Tačiau kalbant apie žmones, gimdyti – tai kūdikiui duoti ne tik gyvybę, bet ir nemirtingą sielą, kuri, sykį gimusi, gyvens per amžius. Tai mums liudija sveikas protas, visų tautų įsitikinimas ir beveik kiekvienas Biblijos lapas.

Be to, mes savo sielą turime išganyti, kad ji amžinai būtų laiminga. Kristus sako, ką padėtų žmogui, jeigu jisai ir visą pasaulį laimėtų, bet savo sielą pražudytų.

Kad tai pasiektų, žmogų reikia mokyti, auklėti, parengti gyvenimui. Tai yra sunkus ir ilgas darbas. Ir šiame kelyje svarbiausią darbą atlieka motina. Ji pirmoji mus išmokė tarti Dievo vardą, melstis. Ji pirmoji nuvedė mus į mokyklą, parodė mums pašaukimo kelią, kad taptume garbingi ir naudingi žmonės sau, Tėvynei ir Dievui.

Šio darbo vaisius ir motinos širdies kilnumą mes dažnai tik suaugę ir motinos netekę pamatome ir suprantame: kaip ji ilgas naktis budėjo, mums sergant gąsčiojo, kaip rankas laužė mūsų rūpesčių ištikta, kiek meilės ir pasišventimo parodė rengdama mus gyvenimui, kad mes būtumėm laimingi, labiau pasiturintys.

Toliau. Motinos meilė yra amžina. Ji nesibaigia mums užaugus. Motina mus lydi per visą gyvenimą. Ji neįstengia pamiršti net nedėkingo, nuklydusio sūnaus, dukros. Motinos meilė viršija ir žemiausią savo vaikų niekšybę.

Motinos meilė yra beribė. Upės, vandenynai, kalnai, kelio ilgumas negali apriboti motinos meilės. Motinos meilė yra panaši į šviesos spindulį, kuris skrieja per begalines erdves, kol pagaliau atsimuša į taikinį, į savo vaiką. Motina nori būti arti savo vaikų, žinoti jų vargus ir pasisekimus, matyti juos visada patenkintus ir laimingus.

Atstumas motinos širdį labai kankina, ji negali užmigti, pražiūri akis, prarymo rankas, belaukdama grįžtančio sūnaus, dukros. Yra įrodyta, kad motinos ilgesys savo vaiko net jos gyvenimo dienas pailgina. Aš žinau atsitikimą, kai viena merdėjanti motina, kuri prieš mirdama dar norėjo pamatyti savo sūnų ku-

nigą, išlaukė jo net keliolika valandų. Ji retkarčiais praverdavo akis ir tyliai paklausdavo: „Ar dar neatvažiavo?“ Ir toji motina, pamačiusi savo sūnų, ramiai užgeso, mirė... Visa tai daro begalinė, beribė motinos meilė, kurios niekas negali užgesinti, nuslopinti.

Tačiau, mieli klausytojai, veltui mėginčiau žodžiais išsakyti motinos meilę, nes žodžiais tai išreikšti neįmanoma. Teisingai viena maža mergaitė, klausydamasi savo mamytės pasakojimų apie Dievo gerumą, paklausė motinos: „Mamule, ar tu esi lyg tas gerasis Dievas, apie kurį dabar man pasakoji?“ O rašytojas Wallace sako: „Kadangi Dievas yra nematomas, tai jisai sutvėrė motiną, kurioj atsispindi jo meilė“.

Vis dėlto gyvenimas žiaurus ir realus. Dažnai žmogus tos motinos meilės nemato ir neįvertina. Dėl to pats Dievas rado reikalą per Mozę žmonėms priminti net atskiru įsakymu: „Gerbk savo tėvą ir motiną“.

Būdinga, kad tos tautos, kurios negerbia motinų arba lengva ranka sujaukia šeimos židinius, arba pačios motinos nutolsta nuo savo motinystės pašaukimo, eina į pražūtį. Vienos jų mažėja, kitoms, kaip nelaimingai rusų tautai, o per ją ir kitoms, ateina baisios suspaudimo ir vergijos dienos.Vienintelė pasaulyje yra rusų tauta, kuri motinos šventą ir dyviną vardą yra pavertusi šlykščiausiu ir žemiausiu keiksmu.

Tačiau mes žinome, kad kartu su pasaulio sumenkėjimu, daug kur yra kritusi ir motina, nes jos pašaukimas, taip kaip ir kunigo, yra labai jautrus ir gležnas. Reikia didvyriškos dvasios nugalėti visokiems pavojams, kurių yra daug ir visur. Dažnai motina yra viliojama į šeimyninį gyvenimą žiūrėti tik kaip į malonumų, juslinių organų patenkinimą, atmetant svarbiausią motinos misiją – turėti ir auginti šeimą.

Kitos, vengdamos aukos, vargo apriboja vaikų skaičių, teisindamosi neturtingumu, bloga sveikatos, socialine santvarka ir t.t. Ir tokiai šeimai motinystės Sakramentas yra tik priedanga, po kuria esti didelė ir pūliuojanti tautos ir žmonijos žaizda, prieštaraujanti Kūrėjo valiai.

Yra ir tokių, kurios meta savo teisėtą šeimos draugą, ieškodamos naujų, kitų. Užtenka mažiausios priežasties, kad reikalas atsidurtų civiliniame teisme, kuris, deja, yra palankus tai ydai, tačiau priešingas Dievo valiai. Mes negalime laukti jokių pragiedrulių žmonijos ateityje, jei pažiūros į šeimą, į motinystę, į vaikus nebus pakeistos iš pagrindų, nebus grįžtama į senąją, amžiais išbandytą, šeimos pastovumą.

Tačiau tik audros metu pamatome, kas yra sunkus ir kas lengvas. Tik tamsioj, be mėnulio naktyje pasirodo žvaigždės visu savo spindėjimu. Taip lygiai ir mūsų laikais. Nors šiandien yra tiek daug keršto, sumenkėjimo, moralinio puolimo, tačiau joks amžius neturėjo tiek didvyriškos dvasios žmonių, šventųjų, didžių geradarių, kaip šis, kuriame mes gyvename. Ateis laikas, žmonės juos pamatys ir įvertins. Tarp jų yra ir milijonai motinų, kurios, nepaisydamos aplinkos spaudimo, begalės pagundų, šventai eina savo pareigas, yra ištikimos savo šeimai, motinystei.

Taigi šiandien, švęsdami Motinos Dieną, su malda lūpose, pagarbiai ir šventai prisiminkime savo gyvas ir mirusias motinas. Gyvosioms linkėkime ilgai gyventi, visada jas gerbkime, mylėkime ir būkime joms klusnūs. Mirusioms prašykime Dievo amžinos ramybės ir atilsio po žemės vargų ir ašarų. Dėkokime Dievui, kad Jis mums davė gerą motiną, prisiminkime jos pamokymus, suklydę grįžkime atgal į gerą kelią, į tikėjimą, kurio mus taip rūpestingai išmokė mūsų motina. Mūsų moti-

noms, pasilikusioms Tėvynėje arba esančioms ištrėmime, prašykime ištvermės, kančių palengvinimo ir atvangos. Marija, viso pasaulio motina, melskis už mus ir mūsų gyvas, kenčiančias ir mirusias motinas.

Amen.

Motinos Diena, 1957

Šiandien, mano mieli klausytojai, mes švenčiame Motinos Dieną. Švenčiame ją gražiausio mėnesio metu, kai saulė močiutė savo šiltais spinduliais prikelia užmigusią žemę, kai medžiai pasipuošia nauju rūbu, kai laukai ir pievos, pražydę gėlėmis, skleidžia savo kvapus, kai paukščiai giesmininkai pradeda savo giesmę, skelbdami pavasarį, gražųjį gegužį.

Pirmasis žodis, kurį mes ištarėme, išmokę kalbėti, buvo „motina". Pirmoji, kuri karštai glaudė mus prie savo širdies, buvo motina. Pirmoji, kuri supo mūsų vygę buvo motina. Pirmoji mūsų maitintoja buvo motina. Pirmoji mūsų persergėtoja, auklėtoja, mokytoja buvo mūsų motina. Pirmoji, kuri džiaugėsi ir didžiavosi mūsų žingsniais, laimėjimais, darbais, buvo mūsų motina. Pagaliau pirmoji, kuri dėl mūsų paklydimų liejo ašaras, buvo motina.

Motinai, tam žemės angelui, poetai sukūrė gražiausius kūrinius, rašytojai prirašė daug knygų, menininkai nupiešė puikių paveikslų, liaudies dainiai ją apdainavo, apvainikuodami ją nevystančiu garbės vainiku ir padarydami jos vardą stebuklingą ir dyviną.

Kodėl pasaulis taip motiną gerbia ir aukština?

Motina yra mūsų gyvybės davėja ir saugotoja. Motina ištisus mėnesius nešioja mus po savo širdimi. Kentėdama skausmus ji dovanoja mus šiam pasauliui. Būna atsitikimų, kad kūdikio gimdymas iš motinos pareikalauja net jos gyvybės. Tada ji tampa tikra kankine ir yra gražiausias pasiaukojimo ir meilės pavyzdys.

Toliau. Mes žinome, kad duoti kūdikiui gyvybę ir dovanoti jį šiam pasauliui, nėra pats didžiausias dalykas. Tai vyksta ir gyvulių gyvenime. Gimdyti žmogų – tai duoti jam ne tik vegetatyvinę (augalinę), sensityvinę (jausminę) gyvybę, bet ir nemirtingą sielą, kurią Dievas sutveria pačiu žmogaus prasidėjimo momentu. Siela niekad nemirs, ji amžinai gyvens. Čia prasideda didžiausias žmogaus darbas žemėje – išganyti savo sielą, būti dieviškosios šviesos atspindys žemėje, tapti pilnaverčiu žmogumi. Tačiau tam reikia žmogų auklėti, mokyti, parengti jį gyvenimui. Tai sunkus ir ilgas darbas. Ir šiame darbe didžiausią dalį turi motina. Ji mus pradėjo mokyti dar ant savo rankų nešiodama, ji pirmoji mums parodė kelią į mokyklą, padėjo pasirinkti profesiją ir net dažnai pašaukimo kelią, kuriuo mes turime eiti, kad taptume garbingais ir naudingais žmonėmis sau, Tėvynei ir Dievui. Tik suaugę, į gyvenimą išėję ir motinos netekę, mes pamatome, kas buvo mums motina, kaip ji naktimis budėjo prie mūsų lovos, ligoje gąsčiojo dėl mūsų nelaimės, ji troško mums tik gero, stengėsi mums padėti, norėjo mus matyti laimingus, be rūpesčių ir vargų.

Motinos meilė yra amžina. Ji nesibaigia mums užaugus. Motinos meilė mus lydi per visą gyvenimą. Motina neįstengia pamiršti net ir nuklydusio, nedėkingo sūnaus, dukros. Motinos meilė viršija ir žemiausią savo vaiko niekšybę. Upės, vandenynai, kalnai, kelio tolumas negali sulaikyti motinos meilės. Ji yra

beribė, bekraštė. Motinos meilė yra panaši į šviesos spindulį, kuris skrieja per erdves, begalybes, kol pagaliau pasiekia tikslą – savo kūdikį, vaiką. Motina nori būti arti savo vaikų, juos matyti, paliesti... Atstumas ją kankina, neleidžia jai akių sudėti, ji prarymo rankas, pražiūri akis, belaukdama grįžtančio sūnaus, dukros. Visa tai daro begalinė ir beribė motinos meilė, kurios niekas negali užgesinti nei nuslopinti. Jos niekas negali iškalbėti ir žodžiais apsakyti. Teisingai viena maža mergaitė, klausydamasi savo mamytės pasakojimų apie Dievo gerumą, pasakė: „Mamule, ir tu esi lyg tas gerasis Dievas, apie kurį dabar man pasakoji". Be to, rašytojas Wallace sako: „Kadangi Dievas yra nematomas, todėl Jis sutvėrė motiną, kurioje atsispindi Jo meilė".

1942 metais baisus mūšis vyko Rusijos žemėje. Drebėjo žemė nuo patrankų šūvių, padanges raižė geležiniai milžinai paukščiai, sėdami mirtį ir griuvėsius žemėje. Tai buvo rusų ir vokiečių kova.

Saulei nusileidus, palengva viskas pradėjo tilti, mažėti. Atrodė, kad viskas baigta. Tik štai fronto linijose pasigirdo didelis sužeistųjų vaitojimas. Vokiečių karo vadovybės buvo įsakyta eiti ir visus sužeistuosius rusų kareivius pribaigti.

„Nežudyk manęs – sujaudintu balsu tarė vienas rusų kareivis, – nes aš turiu motiną". Tie žodžiai taip mane paveikė, pasakoja tas karys, kad aš dėl motinos meilės sulaikiau savo ranką, aprišau sužeistojo žaizdas ir, palikęs jį gulėti, nuėjau...

Mano mieli klausytojai, mes šiandien gyvename žmogaus dvasios krizę. Ji reiškiasi visur. Ši krizė yra žiauriai palietusi vaikų ir tėvų santykius. Todėl mes su nuostaba sekame pavyzdžius, kaip dažnai vaikai neįvertina savo motinos meilės. Todėl ir pats Viešpats rado reikalą žmonėms priminti: „Gerbk savo tėvą ir motiną, kad turėtumei ilgą ir laimingą gyvenimą".

Todėl nereikia stebėtis, jei tautos, kurios negerbia savo motinų ar lengva ranka sujaukia šeimos šventus židinius arba pačios motinos nutolsta nuo savo motinystės pašaukimo, eina į pražūtį. Vienos jų mažėja, kitos, kaip nelaiminga rusų tauta, o per ją ir kitos, kenčia baisią dvasinę ir fizinę vergiją. Kažin, ar tik ne dėl to taip yra su Rusija, kad ji vienų viena tauta pasaulyje motinos vardą yra pavertusi žemiausiu ir šlykščiausiu keiksmu.

Taigi šiandien, švęsdami Motinos Dieną, su malda lūpose, šventai ir pagarbiai prisiminkime savo motinas – gyvas ir mirusias, Sibiro taigose vargstančias, Tėvynėj baisiai kenčiančias, išblaškytas, atskirtas nuo savo mylimų vaikų, kuriuos taip mylėjo, tikėjosi, laukė, guodėsi. Dėkokime Dievui, kad turėjome gerą motiną, dažnai atsiminkime jos pamokymus, suklydę grįžkime į tą tikėjimą, kurio ji mus mokė, liepė branginti ir gerbti. Gyvosioms ir čia esančioms mamytėms linkėkime ilgai gyventi, jas visada gerbkime, mylėkime ir būkime joms klusnūs, o mirusioms motinoms, Viešpatie, duok ramybę.

Amen.

Motinos Diena, 1962

Šiandien mes švenčiame Motinos Dieną. Kaip ši diena atsirado, būtų ilga istorija apie tai kalbėti. Trumpai sakant, vienas pradėjo, kitas pakartojo, tretieji pasekė, ir šiandien turime beveik pasaulinio masto dieną arba, jei norite, paprotį.

Pradėjus švęsti Motinos Dieną, pasijuto nuskriausti tėvai. Vėliau ir jie gavo dieną, kuri būna birželio mėn. trečiąjį sekmadienį.

Mano nuomone, gal būtų logiškiau šias abi šventes suplakti į vieną ir švęsti Gimdytojų Dieną. Juk tikroji ir krikščioniškoji motinystė neįvyksta be tėvo ir nėra tėvo be motinos. Todėl skyrium švenčiant šias šventes, atrodo, lyg piršte peršasi nuomonė, kad gali būti motina be tėvo ir tėvas be motinos. Todėl ir mano šiandien žodis bus apie gimdytojų vertę.

Manau, kad Jums teko matyti surašytus Dešimt Dievo įsakymų. Lentelėse jie nėra padalinti į dvi lygias dalis, po penkis, bet vienoj lentelėj yra trys, o antroje – septyni. Kodėl taip? Mat trys pirmieji Dievo įsakymai liečia žmogaus santykius su Dievu, o kiti septyni – žmogaus santykius su žmogumi. Ir šių pastarųjų įsakymų pirmoje vietoje eina: „Gerbk savo tėvą ir motiną". Tai tėvų, gimdytojų, santykiai su vaikais.

Brangūs klausytojai, yra nesugriaunama tiesa, kad Dievas savo ketvirtuoju įsakymu pirmoje eilėje apsaugojo gimdytojų vertę ir parodė jų didelę reikšmę socialiniame gyvenime.

Gali kai kas paklausti, ar buvo reikalinga ypatingu įsakymu apsaugoti tėvų ir vaikų santykius, nes tai natūralu, kad tėvai mylėtų savo vaikus, o vaikai – tėvus. Tik pažiūrėkite į mažytį paukštelį, su kokia nuostaba jie myli vienas kitą ir kiek pasiaukojimo rodo savo mažyčiams. Jei norit, stebėkite ir motiną, kuri tiesia rankas į savo kūdikį, rodydama jam meilę. Taigi ar neužtenka šio natūralaus ryšio?

Kur daugiau žmonių kartu gyvena, turi būti tvarka. Tai aišku. Nereikėtų kelio ženklų ir šviesų, jei mes vieni gyventume mieste. Kur glūdi ši tvarka? Mat dėl bendros gerovės yra reikalinga, kad būtų tokių, kurie įsako, ir tokių, kurie įsakymų klausytų. Tą, kuris mums įsako, vadiname autoritetu. Jis gali būti visuomeninis, bažnytinis ir valstybinis autoritetas. Autoritetas ir klusnumas yra dvilypė sąvoka, kuri viena antrą papildo.

Iš viršaus – autoritetas; iš apačios – klusnumas. Ir kai pagarba autoritetui žmonėse yra sukrėsta, susvyruoja visas žmogaus gyvenimas, visuomenė iškrinka, įsivyrauja anarchija, nesusiklausymas.

Tačiau tas, kuris gauna paliepimą, gali pagrįstai mūsų paklausti, kokią teisę mes turime jam įsakyti? Tėvas, motina yra tokie pat žmonės. Kunigas, teisėjas, prezidentas taip pat yra žmonės, tai kokia teise jie mums įsako?

Gal išminties, senumo, išsilavinimo, kilmės, turtingumo, stiprumo, gabumų teise turim pasiduoti kito valiai? Visai ne! Toks autoritetas – tai tironų ir diktatorių valdžia. Pagal krikščioniškąją filosofiją mes klausome kito dėl Dievo autoriteto. Tai Dievo valia, Dievo tvarka. Kai žmogus klauso kito, tai nėra smulkmena. Jisai tik tada apsaugo savo žmogiškąją garbę, jei iš klusnumo Dievui pildo kito valią. Jei jisai tai darytų iš baimės, pataikavimo, gudraus apskaičiavimo ir savo naudos, tai toks elgesys būtų nevertas žmogaus vardo. Nėra tinkamas auklėjimas, jei tėvai neklausančiam vaikui pažada saldumynų, lėlių, žaislų ir daug kitų dalykų, kad tik jis klausytų. Tai nėra joks vaiko klusnumas. Tai yra tik prekyba. Tikras klusnumas yra tik tada, kai įsakančiame matoma Dievo autoritetas: vaikas – tėvuose, mokinys – mokytojuje, pilietis – valdžioje. Taigi kiekvienas autoritetas, įskaitant ir tėvų, eina iš Dievo, arba visai nėra autoriteto.

Taigi tėvai niekad neturi pamiršti, kad jų valdžia kyla iš Dievo. Be reikalo griebiamasi mokyklų reformų, socialinių reformų, apdraudų, darbininkų būklės pagerinimo, ligų, senaties apdraudos ir t.t. Tai gali tik pagerinti, bet neišspręsti šių dienų karštųjų problemų. Yra tik vienas išsigelbėjimas: sustiprinkime šeimos gyvenimą, pertvarkykime jį krikščioniškais pagrindais.

Mes turime užtektinai vyrų, bet ne tėvų. Mes turime skrybėlėtų ponių, bet ne per daug motinų. Duokite mums krikščioniškų tėvų ir motinų, ir mes išgelbėsime pasaulį.

Kaip atrodo tie krikščioniškieji tėvai ir krikščioniškosios motinos, kurių šiandien, šią Motinos Dieną, šaukiamės.

Tėvo ir motinos vertė eina iš jų savitarpio ir nedalomos dvasinės vertybės. Tėvų pareigos yra tokios didelės, kad joms atlikti Kristus įsteigė ypatingą Sakramentą. Labai nuostabu, kad Kristus tik dviem gyvenimo pareigoms matė aiškią likimo skirtą didelę reikšmę: kunigams ir gimdytojams. Tik jiems Kristus įsteigė Kunigystės ir Moterystės Sakramentus. Tuo negali pasigirti nei politikai, nei profesoriai, nei gydytojai, nei teisėjai.

Tad, šeimos tėvai, supraskite, ką reiškia būti tėvu. Tai reiškia tiek, kaip būti šeimos karaliumi. Karaliai nešioja vainiką. Tėvų vainikas yra jų vaikai. Ar jie žiba ant jūsų galvų? Kur yra jūsų vaikai? Gal pasakysite: ar mes nedirbame kiaurą dieną dėl savo šeimos, vaikų? Taip, jūs dirbate fabrike, dirbtuvėje, įstaigoje! Bet ar jūs dirbate namie? Kaip tai suprasti? Mat šeimai reikia ne tik pinigų, vaikams – žaislų, moterims – rūbų, daug daugiau jai reikia protingo, šeimą branginančio vyro, rūpestingo ir mylimo tėvo. Tėvai, jūs per dieną dirbate fabrike ir dar namie iki vėlyvo vakaro. Jeigu jūsų žmona ko nors jus paklausia, jūs neištariate jai švelnaus žodžio... Tik perkūnišku smarkumu jai atsakote: „Leisk man ramiai dirbti...“ Atsakykite: ar geriau, jei biznis sekasi, bet vaikai lieka neišauklėti. Kas iš to, jei iš savo uždarbio įsigysi ir namą, bet apleista žmona paliks tave, nes ji būdama tokioj sielos būklėj palinks prie kito... Ir jūs, motinos, kurias šiandien norime ypatingai pagerbti, ar suprantate, ką reiškia būti motina. Gimdyti, duoti gyvybę, nėra didelis daly-

kas, bet pagimdyti ir žmogumi padaryti yra motinos aukščiausia ir gražiausia pareiga. Todėl ne be reikalo didieji šių dienų Tautų vadai šaukiasi motinų, ragindami jas būti pasiaukojusias, suprantančias, mylinčias savo vaikus, nes tik per geras ir šventas motinas šis braškantis ir sukrėstas pasaulis gali būti išgelbėtas ir grąžintas į žmogiškumo ribas.

Tačiau šiandien pasaulis ir modernioji spauda mažai savo puslapiuose skiria vietos motinai. Jiems rūpi tik birža, sportas, filmai, mados, plaučių ir gerklės didvyriai! Deja, tai nėra nei tikrieji didvyriai, nei tikrieji karžygiai. Tikrieji karžygiai yra krikščioniškojo gyvenimo pamatų statytojai ir palaikytojai. Mūsų tikrieji didvyriai yra niekad nepavargstančios motinos, kurios gyvena tarp šeimos židinio sienų niekieno neįvertintą gyvenimą ir dirba kaip savaime suprantamą joms privalomą darbą. Mūsų karžygiai nėra tie, kurie aukščiausiai iššoka, greičiausiai bėga, toliausiai į erdvę iškyla; mūsų karžygiai yra tos motinos, kurios per ištisas naktis budi prie sergančio kūdikio lopšio, našlės, pasilikusios su būriu vaikų, jaunos motinos, kurios neatsisako gimdyti, turėti vaikų ir jiems aukotis. Karžygė yra ta motina, kuri neišsigąsta gyvenimo sunkenybių, bet moka ir pajėgia jas nugalėti ir palenkti savo valios ir proto valdžiai. Didvyre motina reikia vadinti tą, kuri žino, ar jos vaikai meldžiasi, eina Sakramentų, kaip jie elgiasi mokykloje, ar atlieka savo pareigas ir t.t.? Pats Dievas, kuris Šv. Rašte, norėdamas išreikšti savo meilę žmogui, savo meilę lygina su motinos meile: „Ar gali, – Jisai sako, – motina užmiršti savo kūdikį, nepasigailėti savo įsčios sūnaus? Bet jei ir ji, motina, užmirštų, aš tačiau nepamiršiu tavęs“ (Iz 49, 15).

Prancūzai turi labai jautrią ir kartu labai žiaurią legendą, kuri neapsakomai ryškiai vaizduoja motinos meilę.

Vienas jaunas vyras buvo įsimylėjęs išdidžią, išpuikusią ir ištvirkusią merginą. Kartą ji jam sako: „Jei tu iš tikrųjų mane myli, išlupk savo motinos širdį ir atnešk mano šunyčiui". Geidulių ir neprotingos meilės apsėstas sūnus užmuša savo motiną ir, delne laikydamas savo motinos širdį, skuba pas savo išdykusią merginą. Tačiau sūnus, iš didelio skubėjimo, skaudžiai puola ir savo motinos širdį išmeta ant žemės. Tada iš vargšės motinos širdies, kaip legenda sako, pasigirsta atlaidus ir malonus motinos balsas: „Mano sūnau, ar neužsigavai?"

Didysis prancūzų filosofas grafas De Maistre sako: „Didieji kultūros paminklai nėra moterų sukurti, kaip Iliada, Odisėja, Dieviškoji Komedija, Tautos, valstybės pamatai, kariškos pergalės, didingos katedros... Visi už tai dėkoja vyrams. Tačiau mes pamirštame vieną dalyką, kad už tų garsiųjų vyrų pečių stovi kuklios, šventos ir išmintingos motinos, kurios davė tiems vyrams gyvybę, išauklėjo ir parengė juos pasaulinio garso darbams ir pareigoms".

Taigi, mano brangūs klausytojai, štai kokia yra kilni pažiūra į gimdytojų vertę! Kaip labai ją Dievas išgyrė ir išaukštino. Tai meilė, kuri neturi saiko, ribų ir laiko. Tai meilė, kuri tampa angelu sargu ir užaugusiam sūnui, dukrai, tai meilė, kurios užgesinti nepajėgia nė kapų duobė.

Amen.

Motinos Diena, 1964

Ak, Sūnau, jėgoms sumenkus,
Ant kieno peties pasvirsiu?
Ar ant svetimųjų rankų
Aš vienatvėje numirsiu?

J.Mikuckis

Brangūs klausytojai, šis gražusis, sodų žieduose paskendęs mėnuo yra skirtas Dangaus ir karalienės Marijos garbei. Per šį Gegužės mėnesį visi ištikimieji Jėzaus vaikai renkasi į jos šventoves gegužinėms pamaldoms, jos altorius puošia gėlėmis, jai gieda giesmes iš širdies... Vieni jai atneša sunkių vargų naštas, kiti už laimę ir džiaugsmą padėkoti ateina, treti kietus geležinius nelaisvės pančius nuimti prašo...

Viena gegužės mėnesio diena yra skirta kitai žmonijos geradarei – Motinai.

Apie motiną yra daug prirašyta, prikalbėta, tačiau motinos didybės niekas negali išsemti, niekas negali išsakyti...

Kas gi yra toji motina, kurią mes norime šiandien pagerbti ir prisiminti?

Motina yra gyvybės pradas, naujų gyvybių šaltinis. Motina yra brangiausias turtas. Atimk iš pasaulio motiną, ir visoks turtas nustos savo prasmės. Ką reikštų auksas, briliantai ir garbė, jei motina nustotų būti? Be gyvybės nėra gyvenimo, be gyvenimo nėra žmogaus. Be motinos nėra nei gyvybės, nei žmogaus. Kiekviena gyvybė suponuoja motiną. Gyvybė yra motinos sukurtas gražiausias himnas. Motinos kilnybė yra beribė. Jos atsakomybė už savo vaikus yra begalinė.

Visa tai, kas čia pasakyta, tinka visoms motinoms, visiems laikams ir visoms tautoms.

Tačiau šiandien iš bendro visos žmonijos motinos vainiko norėčiau iškelti vieną žiedą: lietuvę motiną.

Iš istorijos žinome, kad lietuvė motina jau prieš šimtus metų pasižymėjo retomis dvasios savybėmis. Ji buvo dora, darbšti, pareiginga ir pasirengusi aukotis. Ji išsiskyrė stipria meile savo vaikams ir ištikimybe vyrui, savo vaikų židiniui, buvo kantri, tyli, pamaldi. Šaltas protas ir didžiulis rūpestis augančiais vaikais. Iš motinos kaulėto veido ir iš jos įdubusių akių spindėjo šventa meilė. Nuo amžių ji mėgo meną, kūrė tautodailę, dainas ir giesmes. Ji varge ir džiaugsme dainavo, iš storų knygų giesmes giedojo, ir mėlyno lino siūlai, sukami ratelio, slysdami per surambėjusias nuo darbo rankas, bylojo jai gyvu lietuvišku žodžiu, kuris skambėjo jos lūpose ir degė jos širdyje: meilė Kūrėjui ir savo brangiausiam vaisiui – kūdikiui. Taigi lietuvė motina, kaip gražiausias gegužės žiedas, yra sužydęs mūsų tautos dvasioje, tradicijoje, papročiuose.

Jau žiloj senovėj lietuvė motina buvo susipratusi. Ji mokė savo sūnų narsumo. Ir jokie priešų ginklai nepajėgdavo palaužti lietuvių ryžto gintis. „Niekai gyvybė, jeigu tėvynė būtų pavergta", – šio motinų įkvėpto ryžto nepajėgė sutriuškinti joks plienas, joks ginklas... Kiekviena kaimo trobelė, kiekviena sodiečio šeima buvo nepaimama tvirtovė. Ir taip lietuvių kraujas tekėjo upėmis, šimtai jų mirė už tėvynę, už laisvę, bet vis ateidavo naujos didvyrių gretos..., vis buvo mirštančiųjų už savo krašto laisvę. Tai susipratusios lietuvės motinos nuopelnas. Dėl to poetai ją apdainavo, kaip septyniais kalavijais perdurtą širdimi moterį, didvyrę, kuri buvo personalizuota Marijos paveiksluose. Štai kaip mūsų poetas šią lietuvę motiną apdainuoja poezijos posmais:

Ji tėvą knygnešį, ji sūnų savanorį,
Ji savo sielvartą ilgai minės maldoj,

Ir baudžiauninkės duoną sunkią, juodą, gorią
Regės iš rugio želmens kas ruduo.
Ir eis legendos, iš lūpų eis į lūpas
Varpstelio pasaka – gyvenimo dalia,
Našlystės vargo liesis gilios upės,
Ir džiaugsmo pirmgimis negrįš –
Sukilėlių sušaudytas šile...
Po baltu nuometu ji amžiais vaidilutė,
Šventam tautos ugniakure kūrenas vardas jos,
Aušrinė rytmetį rasom palaisto žalią rūtą
Ir budi įsčiose gyva gyvybė Lietuvos.

B.Brazdžionis

Brangūs klausytojai, vieną iš pačių skaudžiausių lietuvės motinos meilės ir tragizmo liudijimų randame šių dienų lietuvių tautos gyvenime. Tūkstančiai gražiausių tautos žiedų be gailesčio yra žiauriųjų 20-ojo amžiaus barbarų sunaikinami. Daug lietuvių motinų šiandien Sibire mato savo vaikų lavonėlius, kurie net neužkasami, – juos drasko žvėrys. Kitos kankinės motinos iš viso nežino, kur jų vaikai, kur jų vyrai... Ar jie dar gyvi!.. Lietuvė motina yra verčiama dirbti sunkiausius darbus nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro, suplyšusi, išalkusi, suniekinta...

Ne geriau ir pačioj Tėvynėj. Ir ten motina yra paversta visagalės komunistų partijos verge. Iš septynių sopulių, kuriuos lietuvė motina šiandien kenčia, neapsiriksime pasakę, kad yra ir jos vaiko dvasios žalojimas. Iš jos vaikų bedieviškasis komunistas nori išplėšti ne tik savo krašto meilę, bet ir tikėjimą. Šiandien iš lietuvės motinos yra atimtos visos teisės į jos vaiką. Lietuvė motina yra padaroma vaikų gamintoja, o ne motina. Aplinka, valstybė, mokykla nuolat konfliktuoja su lietuvės mo-

tinos interesais, su jos švenčiausiais norais išlikti pačiai ir išlaikyti savo šeimą lietuvišką ir krikščionišką. Nepaisant sukčiausių priešo vartojamų priemonių, lietuvė motina tebėra nuolat budintis tautos švyturys ir gražiausias pasiaukojimo faktas kovoje prieš jos dvasios ir kūno pavergėjus. Jei kada nors Lietuva kelsis, didžiausia jos prisikėlimo veikėja bus lietuvė motina.

O ką galima pasakyti apie tremtinę motiną?

Pasilikusi tėvynėje lietuvė motina turi būti jos pavyzdys ir jėgų šaltinis, nes ir išeivės motinos laukia sunkus darbas. Laisvanoriška ir sumaterelėjusi aplinkuma, turinti neribotą laisvę, labai sunkina išeivės motinos vaikų auklėjimo darbą. Be to, išeivė motina yra įpareigota išugdyti jaunąją kartą ne tik gerais šio krašto piliečiais, bet ir įžiebti jiems negęstančią meilę laisvos Lietuvos idealams.

Tam pasiekti ji turi padaryti, kad jos šeima taptų nesuskaldomas atomas, būtų pirmykštė tautinės sąmonės ląstelė ir pati tvirčiausia mūsų išlikimo tvirtovė. Daug gali padėti bažnyčia, mokykla, organizacija, bet svarbiausia misija ir atsakomybė gula ant motinos pečių. Taigi toms motinoms, kurios jaučia didelę atsakomybę už ateities kartą, priklauso visų lietuvių gili pagarba. Jų rankose yra mūsų parapijų, bažnyčių, mokyklų, organizacijų ir spaudos ateitis.

Savaime aišku, kad vienai motinai atlikti šias pareigas būtų per sunku. Todėl didžiausias išeivės motinos padėjėjas vaikų auklėjime turi būti tėvas. Tarp tų dviejų polių, vaikų tautinio ir religinio auklėjimo, neturi būti skirtumo. Mat šeimoje neturi būti dviejų nuomonių dėl namų linijos, tradicijos, papročių. Atminkite, kad auklėjimas tautine tradicija įgauna daugiau dvasinės spalvos, mistikos, patiria daugiau kūrybinio išgyvenimo ir praturtina pačią vaiko asmenybę. Toliau. Mėginkime tą pačią šeimos darną perkelti į tautinius junginius: parapijas, organizacijas, spaudą, kad ir tuose junginiuose visi jaustųsi kaip vienos motinos vaikai. Taigi čia ir ten,

tėviškėje, lietuvė motina turi didelę misiją ir atsakomybę. Žinodami lietuvių tautos gilų tikėjimą ir gaivalingumą, ypač, kad panašių bandymų turėta ir praeityje, reikia manyti, kad lietuvė motina ir šį tautinį būti ar nebūti egzaminą išlaikys.

Tačiau, kaip su išeivių motina? Bolševikai lietuvę motiną verčia būti tik gimdymo mašina, o toliau vaikas jau priklauso komunistų partijai, valstybei. Tuo tarpu išeivė motina turi tiek daug laisvės, kad yra gundoma visai negimdyti. Jai siūloma moksliniai apsisaugojimo būdai, steigiami patarimo biurai šeimai riboti ir t.t. Kitaip sakant, moterystę norima padaryti tik malonumų šaltiniu arba bent mažiausia rizika, auginant ir auklėjant vaikus. Taigi išeivė motina tam tikra prasme yra pavojingesnėje padėtyje, negu Lietuvos motina. Pastaroji susiduria su savo kūdikių dvasios žalojimu, o čia, – su prigimtinės teisės niekinimu ir visišku išsigimimu, kurį kažkas yra pavadinęs: japoniška pilvo persipjovimo savižudybe.

Po II Pasaulinio karo, per kurį, kaip žinote, žydai neteko apie 6 milijonų savo tautiečių, jų tautos vadai kreipėsi į viso pasaulio žydų motinas, ragindami jas turėti gausias šeimas.

Todėl mes džiaugiamės gausiomis lietuvių šeimomis. Džiaugiamės tais tėvais, kurie, nepaisydami ilgo kelio, veža savo vaikučius į šeštadieninę mokyklą, kartu su savo vaikais sekmadieniais meldžiasi lietuvių bažnyčioje, kalba namuose su savo vaikais lietuviškai, stengiasi ir skatina savo vaikus kurti lietuviškas šeimas ir nepamiršti pavergtų tėvų žemės. Tokiems vaikams tėvai skiria didesnę ir geresnę savo turto dalį.

Tad, švęsdami Motinos Dieną, trupučiuką pamąstykime. Gyvybę duoti didelis dalykas, bet išauginti žmogų ir dar lietuvį yra didžiausias menas. Tai sunkus darbas, kuriam atlikti reikia daug fizinių ir dvasinių jėgų.

Amen.

Motinos Diena, 1968

„Sakyki, sakyki, brangioji mamyte,
Tu daug apie viską žinai,
Ar vėl pamatysim prie Nemuno Vytį,
Ar liksime čia amžinai?"

Stasys Laucius

Brangūs klausytojai, šis gražusis, gėlynų ir sodų žieduose paskendęs mėnuo, yra skirtas Dangaus ir Žemės Karalienės Marijos garbei.

Per šį gegutės mėnesį visi ištikimieji jos vaikai renkasi į jos šventoves gegužinėms pamaldoms; jos altorius puošia gėlėmis, jai gieda giesmes iš širdies... Vieni jai atneša sunkių vargų naštas, kiti už laimę bei džiaugsmą dėkoti ateina, treti kietus geležinius nelaimės pančius nuimti prašo...

Tačiau, viena gegužės mėnesio diena yra skirta kitai žmonijos geradarei – Motinai.

Apie motiną yra daug prikalbėta, prirašyta, tačiau motinos didybės paslapties niekas negali išsemti, išsakyti.

Kas gi yra toji motina, kurią mes norime šiandien pagerbti, prisiminti, pasimelsti?

Pirmiausia motina yra gyvybės pradas, nepaliaujamas naujų gyvybių šaltinis. Motina yra brangiausias turtas. Atimk iš pasaulio motiną ir visoks turtas neteks savo prasmės. Ką reikštų auksas, brilijantai, karjera, garbė, grožis, jei gyvybės davėja motina nustotų būti?

Be gyvybės nėra gyvenimo, be gyvenimo nėra žmogaus. Be motinos nėra nei gyvybės, nei žmogaus. Kiekviena gyvybė suponuoja motiną. Gyvybė yra gražiausias motinos sukurtas himnas. Todėl motinos kilnumas yra beribis. Jos atsakomybė už savo vaikus ir jų ateitį yra milžiniška.

Brangūs klausytojai, visa tai, kas čia apie motinas pasakyta, tinka visoms motinoms ir visiems laikams, visoms tautoms...

Tačiau šiandien iš bendro visos žmonijos vainiko norėčiau iškelti vieną žiedą: Lietuvę motiną.

Iš istorijos žinome, kad lietuvė motina, lietuviškoji šeima, jau prieš šimtus metų pasižymėjo nuostabiomis dvasios savybėmis, dorovingumu, darbštumu, pasiaukojimu; begaline savo meile vaikams ir nesutepta ištikimybe savo vyrui, savo namų židinio meilei.

Lietuvės motinos gyvenimas buvo tylus, pilnas savęs išsižadėjimo, pamaldumo... Šaltas protas ir nepaliaujamas didžiulis rūpestis augančiais vaikais tryško iš lietuvės motinos veido, o nepaperkama meilė spindėjo iš jos gilių vargo įspaustų akių. Nuo amžių ji buvo patikima ir ištikima.

Lietuvė motina mėgo meną. Ji kūrė tautodailę ir muziką. Ji ir varge, ir džiaugsme dainavo, iš storų knygų giesmes giedojo, to paties mokydama ir savo vaikelius. Ir net plonyčiai mėlyno lino siūlai, sukami ratelio ir slinkdami per surambėjusias nuo sunkaus darbo lietuvės motinos rankas, bylojo jai gyvu lietuvišku žodžiu – tuo pačiu žodžiu, kuris skambėjo jos lūpose ir karštai degė jos širdyje: meilė Kūrėjui ir meilė savo brangiausiam kūno vaisiui – kūdikiui. Taigi lietuvė motina, kaip gražiausias gegužės mėnesio žiedas, yra sužydęs mūsų tautos dvasioje, tradicijoje, papročiuose.

Lietuvė motina auklėjo savo sūnus būti kariais. Jokie gausūs mūsų priešų ginklai nepajėgė palaužti lietuvio ryžto gintis. Kiekviena mūsų kaimo trobelė ir joje gyvenanti sodiečio šeima buvo, tikra to žodžio prasme, nepaimama tvirtovė kovoje už savo laisvę ir įsitikinimus. Amžiais lietuvių kraujas tekėjo upėmis, tūkstančiai jų mirė už tėvynę, už laisvę, bet vis ateidavo naujos

didvyrių gretos... vis buvo mirštančių už savo krašto laisvę. Tai susipratusios lietuvės motinos nuopelnas. Dėl to poetai ją apdainavo, kaip septyniais kalavijais perdurtą širdimi motiną didvyrę.

Brangūs klausytojai, vieną iš pačių skaudžiausių lietuvės motinos meilės ir tragizmo liudijimų mes matome šių dienų lietuvių tautos gyvenime. Tūkstančiai gražiausių tautos žiedų 20-ojo amžiaus barbarų buvo be gailesčio sunaikinti, išniekinti... Šimtai motinų iš viso nežino, kur jų vaikai, kur jų vyrai?.. Ar jie dar gyvi?.. Lietuvė motina yra verčiama dirbti sunkiausius darbus nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro, suplyšusi, išalkusi, suniekinta... Šiandien lietuvė motina yra paversta visagalės komunizmo partijos verge. Ji kenčia dėl savo vaikų dvasios žalojimo. Iš jos vaikų norima išplėšti ne tik savojo krašto laisvę, bet ir tikėjimą. Šiandien iš lietuvės motinos yra atimtos visos teisės į savo vaiką. Ji tapo tik vaikų gamintoja, bet ne motina. Aplinka, mokykla, valstybė nuolat konfliktuoja su lietuvės motinos interesais, su jos švenčiausiais norais išlikti pačiai kaip asmeniui ir išlaikyti lietuvišką ir krikščionišką savo šeimą.

Nepaisant sukčiausių priešo vartojamų priemonių, iš anapus Atlanto ateinančios žinios liudija, kad ir šiomis baisiomis sąlygomis lietuvė motina tebėra ištikima savo idealams, ji nuolat budi kaip tautos švyturys ir gražiausias pasiaukojimo simbolis kovoje prieš jos dvasios ir kūno pavergėjus.

Pagaliau, ką galima pasakyti apie tas lietuves motinas, kurios gyvena laisvės ir demokratijos šalyje?

Bolševikai lietuvę motiną nori padaryti tik gimdymo mašina, o po to jos vaikas jau priklauso visagalei komunistų partijai, valstybei. Tuo tarpu Amerikoje lietuvė motina turi tiek daug laisvės, kad ji yra gundoma visai negimdyti. Jai siūloma moks-

liniai apsisaugojimo būdai, steigiami patarimo biurai šeimai apriboti ir t.t. Kitaip sakant, motinystę norima padaryti tik malonumų šaltiniu arba bent mažiausia rizika auginant ir auklėjant vaikus. Išeivė motina tam tikra prasme yra pavojingesnėje padėtyje, negu Lietuvos motina. Pastaroji susiduria su savo kūdikių dvasios žalojimu, o čia – su prigimtinės teisės niekinimu ir išsigimimu, kurį kažkas yra pavadinęs... japoniška pilvo persipjovimo savižudybe.

Brangūs klausytojai, švęsdami Motinos Dieną, mes turėtume ypatingai užakcentuoti šeimos svarbą ir jos pavojus.

Visų pirma, lietuviška šeima turi būti tvirta. „American Bar assiociation" prieš keletą metų atkreipė dėmesį, kad Amerikoje dėl skyrybų kasmet lieka apie pusę milijono našlaičių. Tai kandidatai į nepilnamečių nusikaltėlių eiles. Teisėjas Robsonas sako, kad jo praktika parodė, jog apie pusę visų nepilnamečių nusikaltėlių yra iš pairusių šeimų, ar tai dėl skyrybų, ar tai dėl laikino išsiskyrimo. Kai Chicagoje buvo teisiamas 13 metų berniukas Howardas Langas, kuris užmušė savo žaidimų draugę 7 metų mergaitę, teisėjas Danielis Robertsas pažymėjo, kad to nusikaltimo priežasčių reikia ieškoti šeimos gyvenime: nusikaltėlio motina jau buvo penkis kartus ištekėjusi. Teisingai šv. Augustinas perspėja, kad tėvų gyvenimas – tai knyga, kurią vaikai labai uoliai skaito...

Šių ir panašių faktų akivaizdoje labai svarbu, kad lietuviškos šeimos būtų visada sudaromos atsakingai, parenkant lietuvius partnerius, kurie taip pat turėtų tokį pat aukštą įsitikinimą apie moterystę. Religinė, katalikiška abiejų pasaulėžiūra yra tokio nusistatymo laidas ir sutvirtinimas. Čia galima priminti prof. Elisono patarimą: „Nesižavėkitės per daug kasomis ir akimis. Kasų natūrali spalva gali pasikeisti, o akių grožį pridengs metų atneštos veido raukšlės".

Antra, vedusieji turi budėti ir šeimos ryšius saugoti. Apie nelegalią meilę yra sakoma: „Meilė niekad neateina vagies žingsniu. Ji ateina tik tada, kai visos durys būna jau plačiai atdaros" (Pukelevičiūtė).

Pagaliau vedusieji turi visada atsiminti, kad moterystės vienas svarbiųjų tikslų yra naujas žmogus. Vaikai šeimoje moterystės ryšį tobulina ir gražina. Tauta, kurios šeimos vengia kūdikių, pati išsižada teisės gyventi. Tai tautos pasukimas savižudybės keliu. Ir šis pavojus mums darosi jau toks aktualus, kad apie jį nebegalime tylėti. Mes negalime toleruoti šeimų filosofijos, kuri pasisako tik už vieno arba dviejų vaikų šeimą. Mums nepakeliui su „modernios moters filosofija, kuri nenori nei mergystės, nei motinystės". Visa laimė, kad yra šeimų, kurios lietuviškas kūdikių mėlyno lino akutes labiau myli, kaip savo patogumus ir prabangą.

Taigi, lietuve motina, būk kaip ta Lietuvos pakelės smilga, kuri dažnai vėjo ir audrų yra lenkiama ir lankstoma, bet niekad nepalūžta! Tik tą motiną laikau šventąja, sako Kazys Pakštas, kuri duoda būrį kovojančių, susipratusių lietuvių vaikų, bet ne tą, kuri duoda vaikus kitiems. Netiesa, kad svetimoj aplinkoj išauga svetimi vaikai. Kad ir kur lietuvis bus, gimdys tik lietuvį. Iš anties kiaušinio neišperėsi viščiuko.

Tad šiandien ir visada mūsų karštos maldos lydės jus, lietuves motinas, kad jūs niekada nepavargtumėte savo švenčiausiame motinystės pašaukime. O mirusioms savo motinoms, Viešpatie, suteik amžiną ramybę.

Amen.

Motinos Diena, 1970

Mieli klausytojai, šiandien kartu su visu krikščionišku pasauliu mes minime Motinos Dieną. Kultūringi žmonės neturi kito tokio švento žodžio, kaip motina. Ką reiškia žmogui motina, kiekvienas žinome, nes mes turėjome laimės ilgiau ar trumpiau pajusti jos globą ir dėmesį. Nors visame pasaulyje motinos vardas yra minimas su šventa pagarba, tačiau niekas jai nepajėgs atsidėkoti ir atsilyginti už tai, ką ji yra davusi žmogui. Ir didieji genijai, tautų vadai, negali praeiti pro motiną nenulenkę galvų. Tačiau tai tik menkas atpildas už jos motinišką pasiaukojimą ir meilę.

Ne visų motinų vienodi sielvartai bei rūpesčiai savo namų židiniui ir savo vaikams. Daugumos motinų gyvenimo tikslas yra jų vaikų pasisekimai ir laimė. Vienoms ši našta yra lengvesnė, kitoms sunkesnė, o trečioms net varginanti, sunki. Mat vienoms jų padeda gyvenimo aplinkybės, medžiaginiai ištekliai, šeimos padidėjimas. Kitoms gi tenka labai karti sielvartų ir rūpesčių dalia.

Lietuvėms motinoms ši gyvenimo taurė yra nepaprastai karti. Tik prisiminkime dar ne taip senus laikus, kai baisi našta slėgė mūsų motinų pečius. Tiesa, ta našta būtų lengvesnė, jei ji būtų nešama dėl savos kaltės, dėl savų siekimų, tačiau lietuvėms motinoms ši našta buvo uždėta svetimų įsiveržėlių, mūsų tautos priešų.

Vyresnieji prisimename, su kokiu nerimu, tačiau su šviesia nuotaika lietuvės motinos išlydėjo savo vaikus į savanorių eiles Lietuvai švintančios laisvės parnešti...

Prisimename, kaip vyturėliams padangėse skardenant mūsų motinos išleisdavo priaugančius artojus purenti mūsų protėvių

prakaitu sulaistytus Lietuvos laukus. Prisimename, su kokiu šventu išdidumu lietuvė motina palydėdavo savo sūnų, dukrą į mokyklą, gimnaziją, universitetą... Tai vis buvo šviesūs spinduliai lietuvės motinos širdyje.

Tačiau po nedaugelio ramybės ir laisvės metų tamsūs ir kruvini debesys vėl apgaubė Lietuvą, o su ja kartu ir mūsų motinų veidus. Siaubo apimtos lietuvės motinos matė suiminėjimus, kalinamus ir žudomus savo vaikus. Pagaliau ir pačioms motinoms teko neįsivaizduojama sunki Sibiro tremties dalia. Ne viena iš jų ten palaidojo ir savo mažamečius vaikus, skurdo ir bado neišlaikiusius. Tik pavartykime Armonienės, Tautvaišienės ir Rūkienės knygose atskleistus kančių lapus ir be baisaus siaubo negalėsime jų užversti...

Iš rytų slenkant kruvinajam barbarui, tūkstančiai lietuvių motinų, palikusios savo namus ir visa ką turėjo, pasiėmusios ant rankų savo brangiausią turtą – vaikus, karo audros ir gaisrų pašvaisčių palydimos, bėgo saugumo ir laisvės ieškoti Vakaruose. Benamės ir beteisės svetimose šalyse, jos, kęsdamos alkį ir didžiausią vargą, rūpinosi, kad būtų pavalgę ir nešaltų jos mažyčiai. Jos rūpinosi, kad ir šviesos spinduliai patektų į jos vaikų širdis... Jos rūpinosi, kad Vakarų mokyklose, o vėliau pabėgėlių stovyklose, jų išsaugotieji pajustų žmonijos sukurtas vertybes... Nesuklysiu pasakęs, kad ne vienas iš jūsų, kurie čia dabar esate, tie savo motinų ant rankų neštieji ir išsaugotieji. Gink, Dieve, nepamirškite to bent Motinos Dienos proga.

Negeresnė motinos dalis buvo ir atvykus į šį kraštą. Įsikūrimo rūpesčiai, neįprastos sąlygos, vaikų paruošimas savarankiškam gyvenimui buvo tie didieji lietuvės motinos vargai. Ne viena ateivė motina ėjo sunkiai dirbti į fabrikus, kad tik savo vaikus kaip nors tvirčiau pastatytų ant kojų, išleistų į mokslus...

Dideliu pasiryžimu ir viltimi daug jų pasiekė savo tikslą, kitos, nesulaukusios šviesesnės ateities, netekusios sveikatos, palūžo savo siekimų kelyje.

Tačiau, ką iškentėjo ir kenčia šiandien lietuvė motina savo krašte, niekas apsakyti ir pavaizduoti negali. Jos matė savo vaikus žudomus, numestus turgaus aikštėse išniekinimui, kankinamus okupanto kalėjimuose, tremiamus į Sibiro vergiją. Daug jų žuvo drauge su savo vaikais ir savo šeimomis. Jų širdys ne septyniais, bet tūkstančiais kalavijų yra pervertos. Tai lietuvių motinų kalvarijos ir kančios kelias...

Maža to. Mat tos kančios kelio pabaigos dar nematyti... Gal šiandien fiziškai ji ir nebėra taip kankinama, kaip seniau, tačiau dvasinės kančios yra didesnės ir sunkesnės už kūno kančias. Lietuvė motina šiandien kenčia matydama, kaip jos vaikai yra žalojami dvasiškai, persekiojamas tikėjimas, atimtos iš jos visos teisės į vaikus. Jos pačios vaikai yra verčiami veikti prieš savo gimdytojus, apie juos pranešinėti valdžiai, griaunamas šeimos židinys, pasitikėjimas tėvais ir visa, kas šventa lietuvės motinos širdžiai. Mokyklose jos vaikai yra nuodijami supuvusiomis ir pasenusiomis bedievybės teorijomis bei išgalvotais šmeižtais.

Pabaigai dar kelis žodžius toms lietuvėms motinoms, kurios užaugo ir subrendo jau čia, Amerikoje, laisvės ir demokratijos šalyje. Iš savo 23 metų praktikos šioje kolonijoje žinau, kad dauguma mūsų jaunųjų lietuvių motinų eina savo mamyčių pramintais keliais, visą savo dėmesį skirdamos šeimos židiniui, savo vaikams. Tačiau šių laikų motinos, neišskiriant ir lietuviškosios, yra gundomos į motinystę žiūrėti malonumų ženkle, atsisakyti aukščiausios motinos pareigos šeimai, vartoti įvairias priemones, kurios rimtų gydytojų yra pripažintos kenksmingos motinos sveikatai, jau nekalbant apie moralinę atsakomybę. Jei

mūsų motinos būtų ėjusios šių moderniųjų motinų keliais, tai nė pusės čia esančiųjų nebūtų išvydę šį pasaulį.

Kaip žinome, per II Pasaulinį karą žydų tauta neteko apie 6 milijonų savo tautiečių. Tai spragai išlyginti jų vadai kreipėsi į žydus, ragindami juos prie gausių šeimų. Ir šiandien žydai jau seniai atstatė savo tautos prieaugio nuostolius. Reikėtų ir mūsų lietuvėms motinoms jausti mūsų tautos misiją: duoti būrį sveikų vaikučių, kurie vėliau, užaugę ir išsimokslinę, galėtų užimti į amžinybę išvykstančių vietas.

Ateitis mums nežinoma. Ar kada mes sapnavome būti Los Angeles mieste? Tačiau gyvendami sveiką ir nuosaikų šeimos gyvenimą pasitarnausime savo kenčiančiai tautai ir visai žmonijai.

Todėl, mieli klausytojai, Motinos dieną kiekvienas padorus lietuvis turi nulenkti savo galvą prieš savo motinos šventą asmenybę. Mes turėtume išbučiuoti savo kankinių motinų dėl mūsų pavargusias kojas. Jei jų nebėra tarp gyvųjų ir pasiekiamas jų kapas, tai atsiklaupkime prie jų kapo, o jei jos toli, už marių, tai pasiųskime joms savo karščiausių maldų pynę ir dažnai gyvenkime jų atminimu, prisiminkime jų pamokymus ir visada būkime ištikimi tiems idealams, už kuriuos mūsų motinos gyveno, dirbo ir mirė. Tai bus joms gražiausias paminklas Motinos Dieną.

Amen.

Motinos Diena, 1975

Pasaulį, mama, myliu kaip brolį,
Bučiuoju žemę, myluoju uosį -
Nuklydęs jaunas pasaulio toliuos,
Tavęs taip, mama, tavęs ilgiuosi.

Ant.Paplauskas

Mieli klausytojai, šiandien mes švenčiame Motinos Dieną. Švenčiame ją gražiausio mėnesio metu, kai saulė močiutė šiltais savo spinduliais budina miegančią žemę, kai medžiai pasipuošia nauju rūbu, kai laukai, sodai ir pievos paskęsta žieduose ir plačiai skleidžia savo kvapus...

Šiandien mes prisimename tą, kurios vardą pirmiausia ištarėme išmokę tarti pirmuosius žodžius.

Šiandien, šį gražiausią metų mėnesį, prisimename tą, kuri pirmoji spaudė mus prie savo karštos ir mylinčios širdies. Šiandien mes prisimename tą, kuri, supdama vygę, rūpestyje ir varge praleido ilgas budėjimo valandas... Šiandien mes minime pirmosios savo mokytojos, auklėtojos, persergėtojos dieną. Šiandien mes minime dieną to asmens, kuris džiaugėsi ir didžiavosi pirmaisiais mūsų žingsniais bei laimėjimais. Pagaliau šiandien mes minime dieną tos, kuri dėl mūsų paklydimų liejo ašaras, sielojosi, nerimavo...

Tad ir klausiu aš jūsų šiandien, kas yra toji motina, kurią mes šiandien norime pagerbti, prisiminti, pasimelsti?

1. Pirmiausia motina yra mūsų gyvybės davėja ir saugotoja. Motina yra gražiausias pasiaukojimo ir meilės pavyzdys. Ji ištisus mėnesius nešiojo mus po savo širdimi, skausmus kentėdama ji dovanojo mus šiam pasauliui. Būna atsitikimų, kad kūdi-

kio gimdymas iš motinos pareikalauja net jos gyvybės. Tada tokia motina tampa tikra savo pašaukimo kankine ir kilniausiu meilės pavyzdžiu. Juk ir Kristus sako, kad nėra didesnės meilės už to, kuris atiduoda savo gyvybę už kitą žmogų.

To negana. Mes žinome, kad gimdymas yra biologinis procesas. Tai būdinga ir žemiausioms gyvybės formoms. Žmonių gyvenime gimdyti – tai duoti kūdikiui ne tik gyvybę, bet ir nemirtingą sielą, kuri gyvens per amžius. Kad tai tiesa, mums liudija sveika filosofija, visų tautų įsitikinimas ir beveik kiekvienas Šv. Rašto lapas.

Toliau. Mes savo sielą turime išganyti, kad ji pasiektų laimingą amžinybę. Todėl Kristus ir sako: „Ką padėtų žmogui, jei jisai ir visą pasaulį laimėtų, bet savo sielą pražudytų?" Kad šį tikslą žmogus pasiektų, reikia daug darbo, reikia mokytis, auklėtis... Prie to dar pridėkime tokius tikslus, kaip profesinis pasiruošimas, tinkamumas socialiniam gyvenimui, pasirengimas šeimai ir t.t. Visa tai sudėjus į vieną krūvą, gausime sunkų ir ilgų metų darbą.

Ir šiame reikale svarbiausia mūsų pagalbininkė yra motina. Juk ji, ne kas kitas, išmokė mus tarti Dievo vardą, juk ji, ne kas kitas, išmokė mus melstis. Ji pirmoji nuvedė mus į mokyklą, turėjo įtakos net mūsų pašaukimui, profesijai. Ji nieko iš mūsų nelaukė, kad tik būtume laimingi, garbingi ir naudingi sau, Tėvynei ir Dievui.

Mano brangūs klausytojai, tikra gyvenimo ironija, kad Motinos darbo vaisius, jos širdies kilnumą dažnai tik suaugę ir motinos netekę suprantame ir pamatome. Mes tik tada atsimename, kaip mūsų motina, suėmusi mūsų rankutes, pirmoji mūsų kaktoje vedžiojo kryžiaus ženklą. Mes tik tada pamatome savo motinos padrikusių plaukų apsuptą pabalusį veidą, užgulusį ant mūsų, sergančių lovytės. Mes tik tada atsimename, kai mūsų motina, atsisakydavo gardesnio valgio šaukšto, kad mums būtų daugiau skanesnio valgio, už ką sūnui ar dukrai knygų

nupirkti, už mokslą užmokėti. Mes, tik motinos netekę, prisimename tas valandas, kai jautėmės kitų nesuprasti, atstumti, vieniši... Mes atsimename savo motiną tik tada, kai ieškojom jos kelių savo galvai padėti, kad galėtume išsiverkti, laukdami, kad jos švelnios rankos nuramintų mūsų skausmą. Todėl Marija Pečkauskaitė ir klausia: „Ar yra žmonių kalboje žodis, meilesnis, saldesnis, brangesnis už žodį „motina"? Motinoje yra sudėta visa ta meilė, kokia tik besutelpa žmoguje. Visas tas užmiršimas savęs, dėl kitų, koks tik yra žmogaus pakeliamas".

2. Toliau. Motinos meilė yra amžina. Ji nesibaigia mums užaugus, gyveniman išėjus... Motina, nors ir nematomai, eina šalia mūsų per visą gyvenimą. Ji nepaleidžia iš savo akių ir nedėkingo, nuklydusio sūnaus, dukros, palaidūno. Motinos meilė viršija ir žemiausią savo vaiko niekšybę.

Kartą prof. Alfredas Haganas buvo pakviestas atlikti lavono skrodimą. Priėjęs prie stalo, ant kurio gulėjo balta drobule pridengtas lavonas, ligoninės tarnautojams profesorius tarė: „Šiandien turime labai įdomų numerį. Ši moteriškė buvo rasta gatvėje mirusi iš bado". Jis pakėlė drobulę ir pažvelgė į negyvėlės veidą. Surikęs tik žodį „motina", parkrito nualpęs. Jis atpažino, kad tai buvo jo motina, skurdi skalbėja, kuri labai sunkiu darbu išleido jį į mokslus. Kai tapo gydytoju, vedė turtingą žmoną ir ėmė drovėtis savo motinos. Ši suprato, daug kentė ir laikėsi nuošaliai. Kai jos jėgos išseko, norėjo nuslinkti bent iki prieglaudos ir ten numirti, bet nebeįstengė. Ji krito negyva gatvėje. Sūnus gydytojas to viso buvo taip paveiktas, kad atsigavęs turėjo gulti į ligoninę ir nebepasveiko...

Motinos meilė yra beribė. Upės, vandenynai, kalnai, ilgas kelias negali apriboti motinos meilės. Motinos meilė yra panaši į saulės spindulį, kuris skrieja per beribes erdves, kol pagaliau

pasiekia savo meilės taikinį, savo sūnų, dukrą. Ji nori būti arti savo vaikų, žinoti jų vargus, pasisekimus, nelaimes... Atstumas motiną labai kankina. Ji negali užmigti, pražiūri savo akis, prarymo savo rankas, belaukdama grįžtančio sūnaus, dukros. Štai kaip ilgesingai tada motina kalba:

Ak sūnau, jėgoms sumenkus,
Ant kieno peties pasvirsiu?
Ar ant svetimųjų rankų
Aš vienatvėje numirsiu?

J.Mikuckis

Tačiau, brangūs klausytojai, veltui mes mėgintume žodžiais išsakyti motinos meilę. Teisingai viena maža mergaitė, klausydamasi savo mamytės pasakojimų apie Dievo gerumą, sušuko: „Mamule, ir tu esi kaip tas gerasis Dievulis, apie kurį man dabar pasakoji". O rašytojas Wallace sako: „Kadangi Dievas yra nematomas, tai jisai sutvėrė motiną, kurioje atsispindi Jo meilė".

Tačiau gyvenimas yra žiaurus ir realus. Dažnai vaikai motinos meilės nemato ir jos neįvertina. Dėl to ir pats Dievas per Mozę mus įspėjo net atskiru įsakymu ir įrašydino jį ketvirtoje 10 Dievo įsakymų eilėje: „Gerbk savo tėvą ir motiną".

Šv. Rašte, Tobijo knygoje, skaitome: „Neapleisk savo motinos. Gerbk ją visą gyvenimą. Daryk tą, ką išskaitysi jos akyse, ir niekada jos neliūdinki. Atmink, kad dėl tavęs ji turėjo pakelti daugelį pavojų, net dar tada, kada tave nešiojo po savo širdimi".

Yra būdinga, kad tos tautos, kurios negerbia savo motinų arba lengva ranka sujaukia šeimos židinius, arba net kai pačios motinos nutolsta nuo motinystės pašaukimo, eina į pražūtį. Vienos jų mažėja lopšeliais ir didėja karstais; kitoms, kaip nelaimingai rusų tautai, o per ją ir kitoms, ateina baisios su-

spaudimo ir vergijos dienos. Mes žinome, kad motinos pašaukimas yra labai jautrus ir gležnas. Reikia daug didvyriškos dvasios nugalėti įvairiems pavojams, kurių yra daug ir visur. Dažnai šių dienų motina yra viliojama į šeimyninį gyvenimą žiūrėti kaip vien į juslinių dalių patenkinimą, išskiriant svarbiausią motinos misiją – turėti ir auginti šeimą. Kitos, vengdamos aukos, vargo, riboja vaikų skaičių, teisindamosi neturtingumu, sveikatos stoka, socialine santvarka ir t.t. Ir tokia moterystė yra tik marle pridengta pūliuojanti žaizda. Tai prieštarauja kūrėjo valiai ir jo planams.

Be to, atsiranda ir tokių, kurios pametusios savo teisėtą gyvenimo draugą, ieško naujų, kitų... Užtenka mažiausios priežasties, ir reikalas atsiduria civiliniame teisme, kuris, deja, yra palankesnis šeimos ydoms, negu Dievo tvarkai. Todėl mes negalime laukti jokių pragiedrulių žmonijos ateities gyvenime, jei požiūris į šeimą, į vaikus, į motinystę nebus pakeistas iš pagrindų ir nebus grįžtama į senąjį, amžiais išbandytą šeimos pastovumą.

Tačiau yra nuostabus fenomenas, kad audros metu, kas lengva, kyla aukštyn. Tas pats vyksta ir dvasiniame pasaulyje. Tik tamsioj, be mėnulio, naktyje, pasirodo žvaigždės visu savo spindėjimu. Nors šiandien pasaulyje yra tiek daug kerštо, neapykantos ir moralinio purvo, tačiau joks amžius neturėjo tiek didvyriškos dvasios žmonių, kankinių, šventųjų, žmonijos geradarių, kaip šis, kuriame ir mes vaidiname savo rolę. Tarp didžios dvasios žmonių didelį skaičių užima ir motinos, kurios, nepaisydamos aplinkos spaudimo, daugybės pagundų, šventai ir didvyriškai eina savo motinystės ir šeimos pareigas. Taigi motina, anot Vydūno, yra šeimos širdis ir tautų viltis. Naujosios kartos visuomet yra tokios, kokios buvo jų motinos. Dvasinis moterų lygis yra daug reikšmingesnis tautos kraujui, negu vyrų.

„Tik tą motiną laikau šventąja, – sako prof. Pakštas, – kuri duoda būrį kovojančių, susipratusių lietuvių vaikų, bet ne tą, kuri duoda vaikus kitiems. Netiesa, kad svetimoj aplinkoj išauga svetimi vaikai. Kur lietuvis bebus, gimdys tik lietuvį. Iš anties kiaušinio neišperėsi viščiuko".

Gyvename laikus, kai žmogaus valia, pajutusi per didelę laisvę, dažnai pasirenka netinkamą kelią, vedantį į sunykimą. Aplinka, kurioje gyvename, dažnai žaloja mūsų jaunimo dvasią ir blogi pavyzdžiai nukreipia ne vieną pavojinga linkme. Nors turime savo bažnyčias, organizacijas, mokyklas, tačiau lietuvei motinai turėtų rūpėti pareiga atgaivinti savo šeimoje tą mums visiems taip gerai žinomą „vargo mokyklą", kurioje vaikas stiprėtų ir augtų Dievo malonėje ir savo tėvynės bei artimo meilėje.

Tad, mano brangūs klausytojai, šiandien, švęsdami Motinos Dieną, su malda lūpose, pagarbiai ir šventai prisiminkime savo gyvas bei mirusias motinas. Dėkokime Dievui, kad jisai skyrė mums gerą motiną, prisiminkime dažnai jos pamokymus, suklydę grįžkime atgal į gerą kelią, į tikėjimą, kurį taip rūpestingai ir pamaldžiai ugdė mus mūsų motina. Mūsų motinoms, pasilikusioms Tėvynėje arba vargstančioms Sibiro taigose, prašykime ištvermės ir kančių palengvinimo.

Eini Tu pavergta – nenugalėta,
Nuliūdusi tiktai – nenusiminusi,
Žinodama, kad tavo veidą lėtą,
Nelaimės aukština, vargai dabina...

Jonas Aistis

Marija, Kristaus ir mūsų motina, mes šiandien pavedame Tavo ypatingai globai savo gyvas, kenčiančias ir mirusias motinas. Amen.

Motinos Diena, 1976

Šiandien mes švenčiame Motinos Dieną. Tai diena, kai mes visi tartum atjaunėjame, tartum vėl virstame vaikais. Šiandien mūsų daugumai iš atsiminimų miglų ir kapų gilumos keliasi moteris, kuri mus pirmoji bučiavo, pirmoji tiesė į mus rankas, mokydama mus žengti pirmuosius šio vargano gyvenimo žingsnius; prie jos prisiglaudę jautėmės saugūs nuo visokių galimų nelaimių, pavojų. Tą moterį, tą mūsų gyvenimo didžiausią geradarę, mes vadiname šventu ir dyvinu vardu: motina.

I. Tai toji motina, kuriai mes buvome tokie artimi, kokie su nieku kitu pasaulyje negalime būti artimi, mes buvome vienas kūnas su ja. Mes buvome tartum vaisius, kuris ant motinos medžio išaugo ir per gimdymą liko nuskintas, kad galėtų pradėti savitai gyventi.

Tai toji, kuri pavojuose savo pačios gyvybei ir didžiuos skausmuos mus atnešė į šį pasaulį. Todėl Šv. Raštas mums primena: „Nepamiršk savo motinos dejavimų" (Koh 7, 29).

To negana. Ir gyventi pradėjus, motina buvo mums labai reikalinga. Ji mus palaikė, maitino, kad glėžna mūsų gyvybė, beskleisdama gyvenimo pavasario pirmuosius pumpurus, neužgestų. Todėl nenuostabu, kad, anot Evangelijos, moterys, susižavėjusios Kristaus mokslu ir jo asmenybe, sušuko: „Palaimintos įsčios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias tu žindai" (Lk 11, 27).

Tačiau niekas taip šviesiai ir aiškiai neparodo, kas yra motina, kaip jos meilė vaikui.

Kaip saulė kelia augalą, taip motinos meilė – vaiką. Ji myli savo vaiką aukščiausia žemėje galima meile. Tik vienai motinai tu visada rūpi, ji viena apie tavo gyvenimą galvoja ir dėl tavęs kenčia.

Niekas nėra tiek daug žiūrėjęs į mūsų veidą, kaip besišypsanti, mylinti motina, pasilenkusi virš kūdikio lopšio. „Kiekvienoje motinoje, pasilenkusioje virš savo vaiko, yra kažkas švento ir dangiško. Tai Dievo veidas, kuris per motinos akis žiūri į vaiką", – sako Försteris.

Kas daugiau yra verkęs dėl mūsų, kaip mūsų motina? Ar tai ašaros iš meilės? Ar tai ašaros, liejamos iš skausmo? O kas mėgintų išsakyti motinos širdies skausmą, kai vaikas skriaudžiamas, kai jam nesiseka? Kas atjaus jos ilgesį, kai ji nuo vaikų atskirta? Tik prisiminkime čia lietuvę motiną mūsų tautos paskutinėje tragedijoje. Apie ją galėtumėm pasakyti: motina, tavo skausmas didis kaip okeanas...

Neveltui ir Šv. Raštas, norėdamas Dievo meilę žmonėms pavaizduoti, ima pavyzdžiu motinos meilę: „Ar gali motina pamiršti savo kūdikį ir nepasigailėti savo įsčios vaisiaus? Nors ir ji pamirštų, aš nepamiršiu tavęs" (Iz 49, 15). Ar tad neteisingai jaučia poetas, kai sako:

Pasaulis tuščias būtų vis,
Kaip žemė be margų gėlių,
Be tavo, motina, širdies
Ir tavo meilės spindulių.

A.Jaragis

II. Keista, bet faktas, kad iš tikrųjų, kas yra motina mums, dažniausiai tepajuntame, kai jos netenkame. Ypač jauni būdami, mažai gyvenimo mokyklos ir kančios patyrę, dėl jaunystės išsiblaškymų nepajėgiame giliau galvoti, nemokame savo motinų mylėti. Mes dažnai pamirštame, kiek esame motinai kainavę rūpesčių, skausmų ir nemigo naktų, kai sirgome arba jos širdį žodžiu ir elgesiu užgavome. Dažnai mums atrodo, kad motina ne-

supranta šių laikų, yra atsilikusi ir per daug varžanti mūsų laisvę ir t.t. O visai nesuprantame, kad už mūsų motinos norų mus geresnius padaryti visada stovi meilė ir niekas daugiau.

Kas yra motina vaikui ir kaip vaikas turi ją branginti, tai skelbia ir mūsų liaudies išmintis. Tik tą vaiką žmonės vadindavo našlaičiu, kuris motinos netekdavo. Niekas jo našlaičiu nevadindavo, jei mirdavo tik tėvas. Liaudies dainos yra pilnos užuojautos visų skriaudžiamai, prie motinos kapo prisiglaudusiai našlaitėlei.

Motina yra verta meilės, nes vien jos prisiminimas žmogų dorina. Antrojo Pasaulinio karo metu, pasakoja vienas rytų fronte dalyvavęs karys: „Vakarop, nutilus ginklams žvangėti, pasigirdo plačioj lankoj skardūs sužeistųjų vaitojimai. Mums buvo įsakyta visus sužeistus karius pribaigti... Man betiesiant šautuvą šūviui, karys prabilo: 'Nežudyk manęs, nes aš dar turiu gyvą motiną'. Ir staigiai prisiminęs savo motiną, nedrįsau jam ką blogo daryti. Palikau jį gyvą, neliestą..."

Tikrai, jei gyvenime, norėdami kitam ką blogo daryti, prisimintume, kad ir tasai turėjo ar turi motiną, daug blogybių būtų išvengta.

Kaip daugelio šeimose pairę santykiai tarp vyro ir žmonos sužmoniškėtų, jei vyras, su meile prisimindamas savo motiną, iš motinystės taško pažvelgtų į žmoną, kaip į tą, kuri yra jo vaikų motina.

Didysis šveicarų auklėtojas Försteris sako: „Kiekviena moteris, kuri yra laikiusi vaikelį ant savo rankų, yra man šventa. Ji yra tartum žmogus, šventu rūbu apsivilkęs ir dėl to aš prieš ją lenksiu savo galvą, kol būsiu gyvas".

Brangūs klausytojai, šiandien, esant Tėvynei svetimųjų pavergtai, prieš mūsų akis stovi motinos kankinės, motinos sopu-

lingosios vaizdas. Ypač atsiminkime tas motinas, kurių nužudytų sūnų lavonai savaitėmis buvo suguldomi miestelių gatvėse, kad iš žiūrovų elgesio ir jų graudinimuose enkavedistai galėtų atpažinti ir suimti žuvusiojo tėvus, artimuosius, gimines... Nėra kalboje žodžių išsakyti skausmui, kurį jautė tokių nelaimingųjų motina. Ir todėl, kaip motiną – tautos mokytoją, įamžino dailininkas Rimša paminkle, taip ateityje turės būti pastatytas paminklas lietuvei motinai-kankinei.

Šiandien, švęsdami Motinos Dieną, padarykime visi sąžinės sąskaitą, kaip mes elgiamės su savo motina? Ar pagarbiai išklausome jos pamokymų, kuriais nors mus liečiančiais klausimais? Ar kalbėdami su ja, savo nervų nesuvaldydami, drįstame pakelti balso toną? Ar savo netinkamu elgesiu nepravirkdome jos? Ar rūpinamės namų ruošos darbuose motinai padėti arba ją sergančią pavaduoti? Ar Motinos Dienos, jos vardinių bei gimimo proga ją pasveikiname, padarydami ką nors malonaus, nupirkdami nors ir mažą simbolišką dovanėlę?..

Ar rūpinamės sergančiais ir senais tėvais? Ar meldžiamės už savo mirusias motinas? Gal nesirūpindami motina ir tėvu, kai jie to reikalingi, jei patys jau esame vedę ir turime vaikų, duodame saviems vaikams neigiamą pavyzdį, kurį jie paseks ir pritaikys mums, kai suaugs. Nepamirškime niekada to, kad ir Jėzus Kristus, kaip sako Evangelija, savai motinai ir jos globėjui buvo klusnus. Jisai pirmąjį stebuklą Kanoje padarė savo motinai prašant. Ir prieš mirdamas ant kryžiaus, pasirūpino savo motinos likimu, pavesdamas ją apaštalo Jono globai.

Pabaigai reikia pasakyti, kad šiandien, be Motinos Dienos, švenčiame ir Sekmines, vieną didžiųjų mūsų religijos švenčių. Tai Šventosios Dvasios atėjimo diena, mūsų Dievo Tautos, Bažnyčios, gimtadienis.

Šv. Dvasia išsiliejo ant savo tikinčiųjų septynių dovanų forma: išminties, protingumo, sumanumo, tvirtumo, mokslo, pamaldumo ir Dievo baimės.

Šventraštis sako, kad Saliamonas, tapęs žydų tautos karaliumi, prašė Dievą tik vieno dalyko, būtent išminties, kad jis galėtų tinkamai tarnauti savo tautai.

Ir Dievas Saliamonui tarė: kadangi tu prašai tik išminties, aš tau duosiu. Ir tu, būdamas išmintingas, būsi garbingas ir turtingas.

Tikrai. Saliamonas buvo pats išmintingiausias žemės karalius. Šalia to jis buvo labai garbingas ir turtingas. Net ir tolimų kraštų karaliai vykdavo pamatyti jo turto, puošnumo, gauti patarimų.

Amen.

Motinos Diena, 1986

Šiandien mes švenčiame Motinos Dieną. Tai diena, kai visi tartum atjaunėjame, vėl virstame vaikais. Šiandien, daugeliui mūsų iš atsiminimų miglų ir kapų tylumos keliasi moteris, kuri mus pirmoji bučiavo, pirmoji tiesė į mus rankas, mokydama mus žengti pirmuosius šio vargano gyvenimo žingsnius; prie jos prisiglaudę jautėmės saugūs nuo visokių galimų nelaimių ir pavojų. Tą moterį, tą mūsų gyvenimo didžiąją geradarę, mes vadiname šventu ir dyvinu vardu: motina.

I. Tai toji motina, kuriai mes buvome tokie artimi, kaip su nieku kitu pasaulyje mes buvome vienas kūnas su ja. Mes buvome tartum vaisius, kuris ant motinos medžio išaugo ir per gimdymą liko nuskintas, kad galėtų pradėti savitai gyventi.

Tai toji, kuri pavojuose savo pačios gyvybei ir didžiuos skausmuos mus atnešė į šį pasaulį. Todėl Šv. Raštas mums primena: „Nepamirški savo motinos dejavimų" (Koh 7, 29).

Ir gyventi pradėjus, motina buvo mums labai reikalinga. Ji mus palaikė, maitino, kad mūsų gyvybė, beskleisdama gyvenimo pirmuosius pumpurus, neužgestų. Todėl nenuostabu, kad, anot Evangelijos, moterys, prisiminusios Kristaus motiną ir susižavėjusios Kristaus mokslu ir jo asmenybe, sušuko: „Palaimintos įsčios, kurios tave nešiojo, ir krūtys, kurias tu žindai" (Lk 11, 27).

Tačiau niekas taip šviesiai ir aiškiai neparodo, kas yra motina, kaip jos meilė vaikui.

Kaip saulė kelia augalą, taip motinos meilė – vaiką. Ji myli savo vaiką aukščiausia žemėje galima meile. Tik vienai motinai tu visada rūpi, ji viena apie tavo gyvenimą galvoja ir dėl tavęs kenčia.

Niekas nėra tiek daug žiūrėjęs į mūsų veidą, kaip besišypsančios, mylinčios motinos akys. „Kiekvienoje motinoje, pasilenkusioje virš savo vaiko vygės, yra kažkas švento ir dangiško. Tai Dievo veidas, kuris per motinos akis žiūri į vaiką", – sako Försteris.

Kas daugiau yra verkęs dėl mūsų, kaip mūsų motinos? Ar tai džiaugsmo ašaros? Ar tai ašaros liejamos iš skausmo? O kas mėgintų išsakyti motinos širdies skausmą, kai jos vaikas skriaudžiamas, kai jam nesiseka? Kas atjaus motinos ilgesį, kai ji nuo vaikų atskirta? Tik prisiminkime čia lietuvę motiną mūsų tautos paskutinėje tragedijoje. Apie ją galėtume pasakyti: motina, tavo skausmas didis kaip okeanas...

Neveltui ir Šv. Raštas, norėdamas pavaizduoti Dievo meilę žmogui, ima pavyzdį motinos meilę: „Ar gali motina pamiršti savo kūdikį ir nepasigailėti savo įsčių vaisiaus? Nors ir ji pamirštų, aš nepamiršiu tavęs" (Iz 49, 15). Tad teisingai jaučia poetas, sakydamas:

Pasaulis tuščias būtų vis,
Kaip žemė be margų gėlių,
Be tavo, motina, širdies
Ir tavo meilės spindulių.

A.Jaragis

II. Keista, bet faktas. Kas iš tikrųjų yra motina, dažniausiai tepajuntame, kai jos netenkame. Ypač jauni būdami, mažai gyvenimo ir kančios patyrę, dėl jaunystės išsiblaškymų nepajėgiame giliau galvoti, nemokame savo motinas suprasti ir mylėti. Mes dažnai pamirštame, kiek esame motinai kainavę rūpesčių, skausmo ir nemigo naktų, kai sirgome arba jos širdį žodžiu ar elgesiu užgavome. Neretai mums atrodo, kad motina nesupranta šių laikų, yra atsilikusi ir per daug varžanti mūsų laisvę ir t.t. Tačiau atsiminkime, kad už motinos norų glūdi tik meilė ir niekas daugiau.

Kas yra motina vaikui ir kaip vaikas turi ją branginti, tai skelbia ir mūsų liaudies išmintis. Tik tą vaiką žmonės vadindavo našlaičiu, kuris motinos netekdavo. Niekas vaiko našlaičiu nevadindavo, jei mirdavo tik tėvas. Liaudies dainos yra pilnos užuojautos visų skriaudžiamai, prie motinos kapo prisiglaudusiai našlaitėlei.

Motina yra verta meilės, nes vien jos prisiminimas žmogų dorina. Antrojo Pasaulinio karo metu, vienas rytų fronte dalyvavęs karys man pasakojo: „Vakarop, nutilus ginklams žvangėti, pasigirdo plačioj lankoj skardūs sužeistųjų vaitojimai. Kariams buvo įsakyta, eiti ir visus sužeistuosius pribaigti... Man betiesiant šautuvą, vienas karys sušuko: 'Nežudyk manęs, nes aš turiu gyvą motiną'. Ir staiga prisiminiau savo motiną ir nedrįsau jam ką blogo daryti, palikau jį gyvą, neliestą...“

Tikrai, jei gyvenime, norėdami kitam bloga daryti, prisimintum, kad ir tasai turėjo ar turi motiną, daug blogybių būtų išvengta.

Daugelyje šeimų pairę santykiai tarp vyro ir žmonos sužmoniškėtų, jei vyras, prisimindamas savo motiną, iš motinystės taško pažvelgtų į savo žmoną, kaip į tą, kuri yra jo vaikų motina.

Didysis šveicarų auklėtojas Försteris sako: „Kiekviena moteris, kuri yra laikiusi vaikelį ant savo rankų, yra man šventa. Ji yra tartum žmogus šventu rūbu apsirengęs ir dėl to aš prieš ją lenksiu savo galvą, kol būsiu gyvas".

Brangūs klausytojai, šiandien, esant Tėvynei pavergtai, prieš mūsų akis stovi lietuvės motinos kankinės, motinos sopulingosios vaizdas. Ypač atsiminkime tas motinas, kurių nužudytų sūnų lavonai savaitėms buvo suguldomi miestelių gatvėse, kad iš žiūrovų elgesio ir jų graudinimuose enkavedistai galėtų atpažinti ir suimti žuvusiojo partizano tėvus, artimuosius, gimines... Nėra kalboje žodžių išsakyti skausmui, kurį jautė tokių nelaimingųjų motina. Ir todėl, kaip kadaise motiną – tautos mokytoją įamžino dailininkas Rimša paminkle, taip ateityje turės būti pastatytas didingas paminklas lietuvei motinai-kankinei.

Šiandien, švęsdami Motinos Dieną, padarykime visi sąžinės apyskaitą, kaip mes elgiamės su savo motina? Ar pagarbiai išklausome jos pamokymų, kuriais nors mus liečiančiais klausimais? Ar kalbėdami su ja, savo nervų nesuvaldydami, drįstame pakelti balso toną? Ar savo netinkamu elgesiu nepravirkdėme jos? Ar rūpinamės namų ruošos darbuose motinai padėti arba ją sergančią pavaduoti? Ar Motinos Dienos, jos vardinių bei gimimo proga ją pasveikiname, padarydami ką nors malonaus, nupirkdami nors ir mažą simbolišką dovanėlę?

Ar rūpinamės sergančiais ir senais tėvais? Ar meldžiamės už savo mirusias motinas? Jei patys esame vedę ir turime vaikų, gal

nesirūpindami savo motina ir tėvu duodame blogą pavyzdį savo vaikams, kurie užaugę tą patį darys ir mums, kurie labai nesirūpinome savo tėvais. Visada atsiminkime, kad Jėzus Kristus, kaip liudija Evangelija, buvo klusnus savo motinai Marijai ir šv. Juozapui, savo globėjui. Kristus, pradėdamas savo viešą gyvenimą, savo pirmąjį stebuklą Kanoje padarė savo motinos prašomas: „Sūnau, jie nebeturi vyno!" Ir prieš mirdamas ant kryžiaus Kristus pasirūpino savo motinos likimu, pavesdamas apaštalo Jono globai.

Brangūs klausytojai, kaip gegužės mėnesio viena diena yra skirta prisiminti mūsų žemiškai motinai, taip visas gražusis gegužės mėnuo yra skirtas Marijos, Dievo motinos, garbei. Tad šiandien, švęsdami Motinos Dieną, per Marijos rankas paveskime savo gyvas ir mirusias motinas Dievo globai. Prisiminkime motinas, išblaškytas po platųjį pasaulį, esančias ištrėmime, pasilikusias ir kovojančias pavergtoje tėvynėje už savo vaikų religinį ir tautinį išlikimą. Prisiminkime taip pat ir laisvėje esančias motinas, kurios ir nepalankių sąlygų veikiamos stengiasi savo vaikus auklėti lietuviška ir krikščioniška dvasia. Tad jas visas, čia ir ten, paveskime mūsų tautos dvasinei motinai Marijai, kad ji jas globotų, stiprintų ir vestų į savo sūnų Jėzų Kristų.

Todėl kartu su poete Grigaityte maldaukime:

O, Marija, nenuženk nuo akmens
Pušinėly žaliam Šiluvos,
Krauju ten ir ašarom lyja:
Nepalik, nepalik Lietuvos!
Tvanas kyla, sodybas mūs semia,
Virsta girių žali ąžuolai.
Patikėjau Tau šventą mūs žemę,
Tau žaliuos ji, žydės amžinai.

Amen.

Sekminės

Sekminės, 1979

Brangūs klausytojai, mes esame gyvi liudininkai dviejų revoliucijų. Be to, daugelis iš mūsų nešiojame net savo kūne randus, kaip tų revoliucijų fizinį įrodymą. O kas suskaičiuos tuos milijonus žmonių, kurie buvo dvasiškai sužaloti net iki visiško pamišimo. O kas pagaliau suras bei suskaičiuos tuos milijonus, kurių kaulais yra nukloti ištisi žemynai.

Štai Hitleris, ateidamas su savo nacine programa, žadėjo savo tautą iškelti iš pažeminimo į debesų aukštybes, padaryti gryna rase, viso pasaulio valdove: *Deutschland über alles!*

1941 m., prasidėjus rusų-vokiečių karui, Hitleris, norėdamas pakelti savo karių moralę, jiems žadėjo „naują gadynę žemėje". Užkariauti kraštai priklausysią kariams, kurie su savo žmonomis ir vaikais, derlingų laukų supami, laimingai gyvens...

Tačiau kokia baisi įronija. Viskas įvyko priešingai! Nacių Vokietija buvo palaidota karo griuvėsiuose, o pats „pranašas" susidegino savo valia įžiebtoje liepsnoje...

Toliau. Vienam diktatoriui žuvus, dar liko kitas, kuris nuplyšusioms ir išalkusioms darbininkų minioms žadėjo sukurti „rojų" žemėje, kur nebebūsią nei skriaudžiamųjų, nei skriaudžiančiųjų. Visur viešpataus lygybė, brolybė ir laisvė. Tai Lenino ir jo sekėjų pažadai. Ir ką mes matome šiandien, po 60 šios sistemos valdymo metų? Komunizmas, turėdamas visas galimybes, nepajėgė patenkinti net žmonių pilvų, ir kad galėtų žmo-

nes išlaikyti šios sistemos rėmuose, turėjo griebtis vielų, bombų ir Berlyno gėdos sienų. Pamėginkite bent kiek pakelti šias užtvaras, ir iš komunizmo „rojaus" bėgtų žmonės, kaip vanduo iš prakiurusio kalnų tvenkinio.

Be to, mes žinome ir kitą revoliuciją, jei taip ją galima pavadinti, prasidėjusią prieš 2000 metų Paskutinės Vakarienės kambaryje, kur apaštalai, gavę Šv. Dvasią, išėjo skelbti naujos religijos, naujos revoliucijos. Tos revoliucijos Vadas per trejus metus įvykdė didžiausią revoliuciją, kokią tik pasaulis tada matė, ir **niekieno kraujo neišliejo, o tik savo.**

Kristus, prieš palikdamas šią žemę, savo mokiniams kalbėjo: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs verksite ir vaitosite, o pasaulis džiūgaus. Jūs liūdėsite, bet jūsų liūdesys pavirs džiaugsmu" (Jn 16, 20) „Jie šalins jus iš sinagogų, ir netgi ateis valanda, kada jūsų žudikai tarsis atlieką šventą pareigą Dievui. Jie tai darys, nes nei Tėvo, nei manęs nepažįsta" (Jn 16, 23).

Be to, Kristus kalbėjo: „Dar daugel jums turėčiau kalbėti, bet dabar jūs negalite pakelti. Kai ateis toji Tiesos Dvasia, jus ji ves į tiesos pilnatvę. Jis ateis ir parodys pasauliui, kaip jis klysta dėl nuodėmės, dėl teisybės, dėl teismo. Kada ateis Globėjas, kurį jums atsiųsiu nuo Tėvo, – Tiesos Dvasia, kuri eina iš Tėvo, – jis liudys toliau apie mane. Ir jūs liudysite, nes nuo pradžios esate buvę su manim" (Jn. 16, 12–13; 15, 26–27).

Brangūs klausytojai, klausydamiesi šių žodžių, Kristaus sekėjai turėjo nuo jo pabėgti. Tačiau jie to nepadarė. Jie liko ištikimi savo mokytojui iki galo, iki žiaurios kankinio mirties... Jie tikėjo, jog už visus miręs ir prikeltas Kristus savo dvasia teikia jiems šviesos ir jėgų gyventi ir būti vertais jo sekėjais. Jie tikėjo, kad po plačiuoju dangumi žmonėms nėra duota kito vardo, kuris juos galėtų išgelbėti. Kristaus sekėjai buvo įsitikinę,

kad jų Viešpats ir mokytojas yra visos žmonijos istorijos **raktas, centras ir tikslas**. Kad šalia svyruojančių ir kintamų dalykų pasaulyje yra kai ko nesikeičiančio, pastovaus: **Kristus vakar, šiandien ir per amžius**. Mat Kristus, būdamas neregimo Dievo atvaizdas ir visų kūrinių pirmgimis, atskleidžia žmogaus būties paslaptis ir padeda išspręsti esminius žmogaus gyvenimo pagrindus.

Tačiau Kristaus mokslas nėra automatas, veikiantis pagal mūsų norus ir užsakymą. Krikščionybę reikia išgyventi. Ji yra tekanti srovė, anot šv. Augusto, visada sena ir visada jauna. Ji yra 2000 metų senelė, bet ir mūsų dienų jaunuolė, mūsų laikų krikščionybė.

Todėl kiekvieno amžiaus žmonės yra atsakingi už krikščionybės pasisekimus bei vargus. Ir mes, kaip ir apaštalai, esame Kristaus liudininkai ir atsakovai savo amžiaus laike. Pasaulis yra toks, kokie mes esame, ir mes esame tokie, koks yra pasaulis. Pasaulis yra mūsų fotografija, mūsų paveikslas. Todėl jei mes norime matyti naują pasaulį, patys turime tapti naujais, jei mes norime pasaulį matyti geresnį, patys turime tapti geresni.

Jeigu šiandien pasaulyje tamsu ir žvaigždžių nematyti – arba pasaulyje yra per daug debesų arba nebėra žvaigždžių. Kristus iš mūsų nieko nereikalauja, kas būtų nepakeliama, neįvykdoma.

Vokietijos Liubecko katedroje yra toks užrašas, kurį norėčiau jums šiandien pakartoti:

1. Jūs vadinate mane Mokytoju, bet manęs neklausote.
2. Jūs vadinate mane Šviesa, bet manęs nematote.
3. Jūs vadinate mane keliu, bet juo nevaikščiojate.
4. Jūs vadinate mane gyvenimu, bet juo negyvenate.
5. Jūs vadinate mane išmintingu, bet manimi nesekate.
6. Jūs vadinate mane gailestingu, bet manęs nemylite.

7. Jūs vadinate mane turtingu, bet nieko neprašote.
8. Jūs vadinate mane amžinu, bet manęs neieškote.
9. Jūs vadinate mane ištikimu, bet manimi nepasitikite.
10. Jūs vadinate mane Kilniu, bet man netarnaujate.
11. Jūs vadinate mane Dievu, bet manęs nebijote.

Taigi, jei aš jus atmesiu, nepykite ant manęs.

Brangūs klausytojai, šiandien mes švenčiame Sekmines, Šv. Dvasios šventę. Apie Šv. Dvasią Kristus taip kalbėjo apaštalams: „Kai ateis Šv. Dvasia, kurią aš Jums siųsiu nuo Tėvo, ji liudys apie mane. Ir jūs liudysite apie mane".

„Ir Jūs liudysite apie mane". Tai paliepimas ir mums, liudyti Kristų: pažinti Kristų, praktikuoti savo religiją, būti šviesa šiame tamsybės ir chaoso pasaulyje ir gyventi pilnatvišką krikščionio gyvenimą savo namuose, darbe, organizacijose, visur ir visada.

O Dvasia, Viešpatie, nuženk,
Savųjų sielose gyvenk,
Pripilk malonių iš dangaus
Krūtinę tikinčio žmogaus.
Mums Dievą Tėvą leisk pažint,
Jo tiesą amžiną pamilt,
Dvasia Tu meilės jų bendros,
Tave tikėsime visados.

Amen.

Sekmadieniai po Sekminių

10-asis sekmadienis po Sekminių, 1946 08 18

Jau beveik 2000 metų, kai ateina į bažnyčią fariziejai ir muitininkai melstis. Ir jau beveik 2000 metų, kai fariziejai stovėdami bažnyčioje meldžiasi: „Dėkui Tau, Dieve, kad aš ne toks, kaip kiti žmonės: plėšikai, sukčiai, ... ir t.t. Ir jau beveik 2000 metų, kai ateina muitininkai, atstu stovėdami, nedrįsta nė akių pakelti į dangų, tik mušasi į krūtinę ir sako: Dieve, būk gailestingas man nusidėjėliui. Ir jau 2000 metų, kai muitininkai išeina iš bažnyčios į savo namus nuteisinti, o fariziejai ne.

Taip. Tai mūsų gyvenimo istorija. Ir šiandien tas pat kartojasi. Todėl Kristaus Evangelija ir yra mums labai pamokanti ir įspėjanti: ką daryti, kad iš bažnyčios muitininko pavyzdžiu į namus nueitume išteisinti? Kitais žodžiais tariant, kaip melstis?

a) Pirmiausia, melstis nužemintai. Malda yra kalba su Dievu. Dievas, Dangaus ir žemės Kūrėjas. Prieš jį lenkiasi kiekvienas kelias danguje, pragare ir žemėje. O žmogus – dulkė. Atsimink, žmogau, jog dulkė esi ir į dulkes pavirsi, sako Šv. Raštas. Šiandien mes esam, ryt ne. Nežinau savo ateities. Nustos mano širdis plakusi ir manęs neliks. Todėl mano maldoje turi būti man prieš akis Dievo didybė ir mano menkystė. Ir iš to gretinimo iš mano sielos gelmių turi trykšti nusižeminta malda.

b) Antra, mano malda turi būti nuolanki. Dievas yra ne tik galingas, bet jis yra geras ir gailestingas. Jis yra mūsų tėvas. Kristus mus pamokė melstis: „Tėve mūsų...“ Mus liepė šaukti į

Dievą „Abba – Tėve!" Jei Dievas yra mūsų Tėvas, tai mes esame jo vaikai, o jei jo vaikai, tai ir dangaus tėvonainiai, paveldėję iš Kristaus karališkosios kunigystės ir malonės dalininkai. Štai kokia didybe mes esame papuošti ir apdovanoti! Todėl mūsų kalba, mūsų malda su Dievu turi būti nuolanki. Iš mūsų sielų maldos metu turi veržtis šauksmas: Ne man, Viešpatie, ne man, bet Tau duok garbę.

c) Toliau, mūsų malda turi būti vienijanti su Dievu ir siunčiama per mūsų tarpininką Kristų. Jūs pastebėjote, kaip meldžiasi Bažnyčia, ji visas savo maldas baigia: kuris gyveni ir viešpatauji Šv. Dvasios vienybėje per Kristų mūsų Viešpatį. Pats Kristus sako: „Ko tik prašysite Tėvą mano vardu, gausite". Reiškia, visos mūsų maldos turi eiti per Kristų. Nes jis yra mūsų Atpirkėjas, Gynėjas ir Tarpininkas ir mūsų maldų atnašautojas Visagaliui Dievui. O tai gražiausiai yra išreikšta šv. Mišiose, kai kunigas, pakėlęs pateną su ostija, ir sako: Per Jį, su Juo ir Jame – per Kristų, su Kristumi ir Kristuje.

d) Be to, kada meldies, turi būti pažu Dievo meilėje, tai reiškia, be sunkios nuodėmės. Sunkiai nusidėjęs gali tik išmelsti sau atsivertimo arba atgailos malonę, o šiaip jo malda yra nesėkminga. Todėl Kristus sako, kada tu meldiesi ir atneši auką, jei žinai, kad brolis yra piktas ant tavęs, palik savo auką, lėk atsiprašyti brolio ir paskui ateik aukoti, melstis. Todėl, kai meldiesi, jei turi neramią sąžinę, pirma sukelk tobulą iš meilės Dievui gailestį su pasiryžimu pirma proga atlikti išpažintį ir tada nužemintai lyg tas muitininkas melskis.

d) Pagaliau malda turi būti ištverminga. Melskitės ir niekada nepaliaukite – moko Kristus. Melskitės bažnyčioj, namuose, kelyje, vakare ir ryte. Tai nereiškia, kad visuomet reikia būti bažnyčioje arba klūpoti namuose. Ne. Mes turime taip

egltis, kad mūsų rankos būtų prie darbo, o širdis prie Dievo. Tavo širdies plakimas, tavo gyvenimo žingsniai, paukštelių giesmės, saulė, mėnulis – visi kartu turime garbinti Dievą. Tokios maldos pagautas šv. Pranciškus giedojo gamtai kviesdamas žmones kartu su juo garbinti visų mūsų Tvėrėją. Jis sakydavo paukščiams ir žvėrims pamokslus, kviesdamas ir juos garbinti Dievą. Mūsų pareiga yra melstis, garbinti Dievą ir jo prašyti bei dėkoti už malones. O Dievo reikalas yra mūsų maldas išklausyti. Jei Dievas mūsų neišklauso, reiškia arba negerai meldžiamės, arba prašomasis kažkuo yra mums kenksmingas, arba Dievas mėgina mūsų ištvermę, norėdamas suteikti mums naujų ir gausesnių malonių. Čia gražus išties misijos vilties pavyzdys yra šv. Monika, šv. Augustino motina. Ji 30 metų meldėsi už savo sūnaus atsivertimą. Ji turėjo daug vargo ir kančių dėl to pakelti, bet niekad nesuabejojo Dievo gailestingumu ir tikėjo, kad jos maldą Dievas išklausys. Ir kai šv. Monika jau atsisveikino su sūnumi Ostijos miesto viešbutyje, kai vakaro prieblandoje sėdėjo prie atviro lango, pro kurį matėsi besileidžianti saulė ir spindėjo kaip stiklas jūros paviršius, ji pradėjo melstis ir mirdama ištarė šiuos žodžius: „Dieve, išklausei mano maldą ir dabar galiu ramiai numirti, antru kartu savo sūnų Augustiną pagimdydama ne kūniškai, bet dvasiškai, dangui". Ir šv. Monika užgeso, ji mirė.

Tad, brangūs klausytojai. ir mūsų malda tegul pasižymi šiomis ypatybėmis. Būkime tikri, gerasis ir gailestingasis Dievas mūsų išklausys. „Prašykite ir gausite, belskite ir bus jums atidaryta".

Amen.

4-asis sekmadienis po Sekminių, 1953 06 21

Dėl tavo žodžio aš įleisiu tinklą.

Evangelijos žodžiai

Mieli klausytojai, ypatinga Dievo Apvaizdos malone mes esame čia, mes esame laisvi, mes gyvename be baimės. Tiesa, dalis mūsų seniau čia atvyko ir įsikūrė, tik, manau, ne dėl to, kad čia gerą gyvenimą pasidarytų, bet kad Apvaizdos skirtą misiją savo tautai atliktų.

Ar nenuostabu, kad štai Lietuvos kaimo bernelis, mergelė, nesimokę nė geografijos, nė istorijos ir net nė rašto, sumano apleisti savo tėviškę ir vykti kažkur, svetur, toli už jūrų marių, ir čia pradėti naują gyvenimą. Pirmuoju keliu pasekė kiti, paskui brolį vyko jo sesuo, paskui vyrą žmona, giminės, kaimynai ir t.t. Ir štai šiandien mes čia, Amerikoje, tokios emigracijos žmonių priskaičiuojame per pusę milijono. Ką jie čia atvykę daro? Tiesa, dalis jų, patekę į blogų draugų įtaką, dingo savo kraštui, atsisakė savo tikėjimo, pateko į svetimą įtaką. Ir šiandien dalis tų žmonių dirba Lietuvos okupanto naudai arba, apkiautę Amerikos gyvenimo gerove, nieko kito gyvenime nebeieško, tik duonos ir žaidimų. Tokiems žmonėms pilvas tapo jų dangus. Kita senosios emigracijos dalis išliko ištikima savo žmonėms, savo tikėjimui. Jie, atvykę čionai, skubėjo padėti savo likusiems broliams Lietuvoje, jie skubėjo burtis į lietuviškas organizacijas, jie pastatė apie 150 bažnyčių ir tiek pat mokyklų, sukūrė savo galingas pašalpų organizacijas, leido laikraščius, knygas, kiekvieną Lietuvos nelaimę jie jautriai išgyveno, keldami balsą prieš įvairius Lietuvos skriaudėjus, padėdami Lietuvai ekonomiškai, sutelkdami milijonines sumas pinigų. Dažnai net ky-

la mintis visa tai turint galvoje, kaip tie Lietuvos žaliojo kaimo žmonės galvojo visa tai padaryti? Tačiau yra faktas, kuris pats liudija jų naudai ir skelbia jų didelį širdies kilnumą ir aukštą tautinį subrendimą.

Štai ištinka didžioji Lietuvos nelaimė. Mūsų kraštas atsiduria baisioj vergijoj. Daug žmonių, palikę savo kraštą, turėjo bėgti. Tremtinio dalia su visu savo žiaurumu ir naikinimu užgulė tremtinio pečius. Mūsų tautos likučiams grėsė fizinis ir moralinis sunaikinimas. Kas mums tada atėjo į pagalbą? Vėl tas senasis mūsų tautos emigrantas, kuris kadaise, gal negalvodamas, kad jam Apvaizda liepė neva palikti kraštą, kad dabar būtų naudingas savo nelaimės ištiktam kraštui ir jo žmogui. Ir štai jie kelia balsą tarptautiniuose suvažiavimuose, siuntiniai vienas po kito eina per Atlantą mums gelbėti, jie praveria mums duris į šį kraštą, atsiųsdami dokumentus ir padėdami žengti pirmuosius šiame krašte gyvenimo žingsnius. Mes visi be galo esame jiems už tai dėkingi.

Mes žinome, kad emigracija yra tautinė mirtis, nors lėtai, bet ji šienauja mūsų nenaudai. Ypač tai pavojinga, kai tauta yra praradusi metropoliją, savo kraštą, iš kur nebėra šviesos, santykiavimo, atsinaujinimo, kai reikia gyventi praeities faktais ir neaiškiomis ateities perspektyvomis. Tokiu atveju žmogus dažnai pavargsta, tampa apatiškas, lengvai pasiduoda laiko dvasiai, gyvenimo malonumams, materializmui ir žūna savo tautai amžinai.

Tačiau tie dalykai mūsų neturėtų gąsdinti. Tai būtų tragiška, jei šių laikų padėtis liestų tik mūsų kraštą ir mūsų žmones. Šiandien pasaulyje vyksta šėtoniška kova tarp gėrio ir blogio, tarp Velnio ir Dievo. Aš pasakyčiau, kad šiandien net nebėra neutraliųjų. Mes esame arba Dievo, arba Velnio kariai. Tiesa, gal kas pasakys, kad aš nepriklausau nė kam? Taip, tavo pasy-

vumas padeda priešui, todėl tu esi Velnio pusėje. Be to, pasaulis šiandien nebeturi ribų, tautinių sienų, yra tik geležinė uždanga, kuri skiria vienos armijos karį nuo kito. Nesvarbu, kur tu būtum, tokia geležinė uždanga gali būti tarp brolio ir sesers, tarp tos pačios tautos nario ir t.t. Ši padėtis negali ilgai tęstis. Yra tik du išėjimai: arba mes garbingai žūsime, arba laimėsime tą baisią kovą tarp Dangaus ir pragaro.

Ką Dievo Apvaizda daro iš mūsų tautos ir viso pasaulio, man būtų sunku pasakyti. Gal Dievas kaip tėvas mus botagu plaka, kad mes jo daug kartų nepaklausėme, gal iš mūsų tarpo Dievo Apvaizda skiria lengvuosius ir sunkiuosius. Kaip juos atskirsi, jei audros nebus. Juk tik audros metu šapeliai, plunksnos ir visa kas lengva kyla aukštyn. Gal Dievo Apvaizda nori atskirti gyvuosius nuo mirusių, juk pasroviui tik lavonai plaukia; gal Dievo Apvaizda nori parodyti mūsų beprotiškumą, Dievo žodžio nepaisymą, mūsų aroganciją, išdidumą ir t.t. Tik viena atsiminkime, kad nieko pasaulyje nėra be prasmingumo. Viskas turi savo prasmę ir tikslą. Todėl ir mūsų skausmas turi prasmę.

Štai mes atsidūrėme tarp senųjų emigrantų. Mes žinome, kad jie yra persidirbę ir pavargę, senatvės metai slegia jų pečius. Nuvykę į Chicagą atsistokite ant kelio, kuris veda į Šv. Kazimiero kapines, jūs pamatysite, kas ten vyksta, kaip emigrantai keliauja į tą vietą, iš kur daugiau nebegrįš... Tad kas užims jų vietą? Kas išlaikys jų pastatytas bažnyčias, mokyklas, spaustuves, laikraščių įstaigas, organizacijas ir t.t. Kas? Dievo Apvaizda atsiuntė mus dirbti kartu su jais, perimti jų darbą ir tęsti jį toliau. Gelbėti, kas galima, sulaikyti nutautėjimo bangą, išsilaikyti ilgiau fronto lauke, kad, valandai išmušus, mes vėl galėtume grįžti arba padėti tiems, kurie dar bus likę mūsų senoje Tėvynėje. Štai mūsų misija! Kitaip negali būti, nes taip diktuoja sveikas žmogaus protas.

Ar visi mes tai suprantame? Deja, reikia pasakyti, kad ne. Broliai, mes turime materialistinę gyvenimo koncepciją, supratimą. Daugeliui iš mūsų duok duonos ir žaidimų ir jam nieko nereikės. Tada sudie idealizmui, sudie artimo meilei, sudie savo tautai. „Galva sienos nepramuši", – toks tipas pasakys. Kam čia sielotis. Ten tėvynė, kur man gera. Tokios dvasios žmogaus nenori nė Amerika. Jeigu tau nieko nesako, reiškia, kad dar mažas šašas esi. Bet tokios dvasios žmogus nėra naudingas jokiam kraštui. Geras lietuvis patriotas bus visada ir geras Amerikos pilietis. Nesupraskite mane klaidingai. Aš nepropaguoju ubagystės. Jūs galite turėti pinigų, turto, namus, gražius automobilius ir t.t., bet jei visa tai yra virš tavo dvasios, jeigu jų nemoki naudoti savo dvasios pamatui, tu esi tik automobilio degalai, o ne protingas vairuotojas, kuris vairuoja mašiną tuo keliu, kuris veda į tikslą, į paskirtį.

Šiandien mes turime svarbią dieną. Mūsų Sekmadienio mokykla baigia savo mokslo metus. Štai būrys jaunuolių, štai jų išdidūs, gerąja prasme, mokytojai, štai toliau ir jų mieli tėveliai.

Vaikučiai ir jaunuoliai, reikia jus pagirti, kad jūs ištvėrėte per visus metus, lankydami savo mokyklą, mokydamiesi savo gimtosios kalbos, istorijos, tikybos. Žinoma, daugeliui gal būtų maloniau sekmadienio popietes praleisti gatvėse, parkuose, žaidimų aikštelėse, o ne mokykloje, tačiau jūs klausote savo tėvelių arba savo supratimu tai darote. Gal dabar nesuprantate, bet, esu tikras, suprasite, kad jūs gerai darote, ir kada užaugsite, būsite dėkingi savo gimdytojams ir mokytojams, kad jus išmokė savo gimtosios kalbos ir nurodė kelią, kuriuo turite eiti. Todėl dėkokite Dievui už visas suteiktas geradarystes, pasimelskite už savo auklėtojus ir tėvelius, ir toliau stenkitės būti geri ir gerai mokytis.

Ir jūs, mokytojai, kurie per visus metus, nieko negaudami, dargi dažnai liežuvių paplakami, padarėte didelį darbą, už kurį Dievas jums atlygins, ir Tėvynė bus jums amžinai dėkinga. Jūs esate vieni iš tų, kurie suprantate savo misiją šios tamsybės, chaoso ir kovų metu. Jūs tikrai iš praeities semiatės stiprybės, iš tos senosios mūsų kartos, tęsdami jų pradėtą darbą. Nepailskime idealizmo kelyje ir toliau. Žinokime, kad priešo tikslas yra mus išvesti iš rikiuotės, padaryti mus apatiškus, pesimistus. Geriau būkime kaip tos pelytės, kurios įkrito į grietinės puodą. Vienos iš jų nusiminė ir nuskendo, o kitos kapanojosi, vargo, kojytėmis maišė grietinę, kol iš jos sumušė sviestą, o paskui, užšokusios ant sviesto, išsigelbėjo.

Mieli tėveliai, kurių vaikai šiandien baigia mokyklą arba bent lankė ją, ir jūs esate didžios dvasios žmonės. Jūs einate tikruoju keliu. Jūs atspėjate Dievo Apvaizdos planą. Jūs žinote savo pareigas kaip tėvas, kaip lietuvis patriotas. Ir jūs nepailskite. Šių dienų gyvenimas iš visų reikalauja pasiaukojimo. Bendradarbiaukite ir toliau su savo mokytojais bei vadais. Tik bendras darbas yra malonus ir duoda vaisių. Jūsų vaikučių auklėjimas yra labai svarbus. Daug mums gali padėti lietuviškos bažnyčios, spauda, organizacijos, mokyklos, bet didžiausią pareigą atlieka tėvai, šeima. Jeigu mūsų židiniuose užges vaidilučių, Vytauto ir apskritai lietuviška dvasia, nieko padėti nebegalėsime. Mes jums galime tik padėti. Bet jūs esate kovos avangardas. Jeigu jūs kapituliuosite, baigta bus mūsų tautinė kova. Todėl išlaikykite ryšį su savo vaikais. Neleiskite jiems daryti, ką jie nori, kontroliuokite jų draugystes ir laisvalaikius, leiskite ir kurkite sąlygas, kad jie draugautų su savo tautos vaikais. Reikalui esant, meskite viską į šalį, kad tik nenukentėtų svarbiausi reikalai – tavo šeimos židinio lietuviškumas. Todėl remk savo mokytojus, būk aktyvus savo lietuviškos

parapijos narys, dalyvauk organizacijose ir lenk ta kryptimi savo prieauglį. O jei reikia, nebijok nė rykštės panaudoti, nes vaikai ir laivai per užpakalį yra valdomi.

Jeigu mes būtume logiški, čia turėčiau savo žodį ir baigti. Bet, deja, mūsų kolonijoj yra ir daugiau tėvų, turinčių vaikų. Kur jų vaikai? Kodėl jų nėra čia? Kas pasidarė su jais? Tiesa, aš jiems turiu rūstų žodį. Pagaliau neišsimoka jo nė sakyti, nes jie ir negirdi, greičiausiai, kad jų čia ir nėra. Tačiau mūsų pareiga yra juos gerokai pabarti ir papeikti. Jūs, neleisdami savo vaikų į šią vienintelę lietuvių mokyklą visame Ramiojo vandenyno pakraštyje, darote didelę skriaudą sau, savo vaikams ir savo tautai. Kas iš to, jei tu, kamiene, dar esi lietuvis ir save vadini patriotu, bet nesirūpini savo atžalomis, savo pumpurais. Tu vis vien greitai nuvysi, nudžiūsi. Todėl visu nuoširdumu kviečiame tą klaidą atitaisyti ir daugiau susirūpinti savo mažųjų lietuvišku auklėjimu ir puoselėjimu. Laikas dirba mūsų nenaudai.

Tad tos kelios mintys tegul paliečia jūsų širdis ir protus. Jei kas negera, pataisykime. Iš pasyvumo ir abejingumo pereikime į aktyvumą ir veiklumą. Nebijokime kovos, nebijokime aukos, nes gyvenimas be kovos, be idealų ir aukos yra lavoninė, yra kapai. Tegul Dievas mūsų darbą laimina kaip Jis palaimino apaštalų žvejonę. Iš tuščios žvejonės Kristus padarė gausią žvejonę, nes dėl jo žodžio buvo įleistas tinklas. Pasitikėkime daugiau Dievo Apvaizda ir dirbkime, nes Dievas padeda tik tam, kuris pats stengiasi.

Dievas neapleidžia smilgos palaužtos
Ir benamio paukščio nublokšto rankos,
Neapleis ir mūsų Tėviškės mielos,
Ten Marijos žemė ir vaikai mes jos.

Amen.

11-asis sekmadienis po Sekminių, 1953

Kristus yra didžiausias žmonijos geradarys. Jis paskelbė kilniausią mokslą, pagal kurį, jei žmonės gyventų, nebūtų nė karų, nė keršto... Bet Kristus ne tik skelbė savo išganingą mokslą, bet ir pats darė gerus darbus. Jis gydė ligonius, varinėjo velnius, atleidinėjo nuodėmes, kėlė iš mirusiųjų, maitino žmones stebuklinga duona ir žuvimi. Ir šios dienos Evangelija kalba mums apie kurčnebylio pagydimą.

Nebylys žmogus! Tai žmogus, kuris negali kalbėti ir išreikšti kokį nors garsą. Toks žmogus negali giedoti bei dainuoti. Jo burna yra lyg užrišta. Šiaip taip rankomis jis mėgina išreikšti savo norus ir troškimus.

Kurčnebylys. Tai dar nelaimingesnis. Jis negali ne tik kalbėti, bet ir girdėti. Jis negali kitam žmogui išreikšti savo skausmo ir savo džiaugsmo. Jis negali pasiguosti. Toks žmogus nežino, kas yra paukštelių čiulbėjimas, miško ošimas, muzikos garsai. Jis mato šalia savęs žmones, krutančias jų lūpas, bet nieko arba mažai ką supranta. Koks nelaimingas, pasakysite, yra toks žmogus?

Taip. Sutinku. Tai baisi fizinė žmogaus nelaimė. Bet pasaulyje yra už juos nelaimingesnių žmonių. Žmonių, kurie turi sveiką kūną, sveikas ausis ir net sveikas akis, tačiau nekalba, negirdi ir nemato. Tai dvasios kurčnebyliai ir akliai. Apie tokius žmones Šv. Raštas sako: „Turi ausis ir negirdi, turi burną ir nekalba, turi akis ir nemato, ir jiems yra panašūs visi, kurie jų klauso ir juos seka".

Visais laikais buvo dvasios kurčnebylių. Jų netrūko ir Kristaus laikais. Jie, matydami Kristaus darbus, neįtikėjo į jį, bet net jo stebuklus aiškino, sakydami, kad jis juos daraąs Belzebubo,

velnių vyriausiojo, padedamas. Ir šiais laikais dvasinės nebylystės liga yra plačiai paplitusi. Ja serga daugelis. Jų yra visur, jų netrūksta ir tarp krikščionių.

1. Pirmiausia ši dvasinė nebylystė ir kurtumas reiškiasi žmogaus sąžinėje, tame Dievo balse mumyse. Tas balsas, sąžinė už gerą mus giria ir už blogą mus peikia. Šio balso panaikinti negalima, galima jį tik užmigdyti, apkurtinti. Dievo balso mumyse didžiausias priešas yra nuodėmė – yda. Kai žmogus nusideda ir nebedaro atgailos, jisai palengva savo sąžinę marina, užmigdo, padaro nejautrią. Ir toks žmogus tampa dvasios nebylys. Jisai nebeklauso savo sąžinės balso. Toks žmogus meta religinę praktiką, Sakramentus, bažnyčios lankymą. Dalis tokių žmonių pasidaro pasyvūs religijos atžvilgiu ir žmonės dažnai juos vadina „gerais žmogeliais" arba, moksliškai kalbant, „religijos tolerantais". Kita dalis tų nebylių pasidaro aršūs religijos priešai. Daro baisiausius nusikaltimus. Tokie dvasios žmonės buvo visi tie, kurie šio karo metu iššudė tūkstančius nekaltų kūdikių, kurie nekaltus žmones, sugrūstus į užkaltus vagonus, išvežė į Sibirą, kurie žmonėms lupo odą, badė akis ir reikalavo atsisakyti savo šventų įsitikinimų ir tėvynės. Be to, tokie žmonės, darydami nusikaltimus, didžiuojasi; didžiuojasi net tariama savo sąžinės ramybe. Tačiau tai ne ramybė, bet liūdnas likimas. Priglušinta sąžinė kada nors atbus, bet bus per vėlu. Šv. Raštas apie tokius sako: „Nusidėjėlių laimė pražudys juos".

2. Toliau. Dvasinė kurčnebylystė reiškiasi artimo atžvilgiu, kai žmogus nebegirdi ne tik savo sąžinės, bet ir artimo, savo brolio, balso. Ar visi pavalgę – jam nesvarbu. Ar visi apsirengę – jam nesvarbu. Ar visi patenkinti, džiaugiasi – jam nesvarbu. Tokiam žmogui rūpi, kad tik jam būtų gerai. Tai egoizmo dvasia, iš kurios kyla visos žmonijos nelaimės ir karai. Todėl, jei

šiandien pasaulyje tiek daug vargo ir ašarų, tiek daug nelaimių ir vargų, tiek daug kerštо ir neapykantos, tai ženklas, kad pasaulyje vyrauja egoizmas, dvasinė nebylystė artimui. Kad pasaulyje meilė, tas stebuklingasis žodis, yra išblėsęs. Tuo tarpu nieko nėra aiškiau pasakyta Šv. Rašte, kaip apie artimo meilę. Štai kaip kalba apie tai tautų apaštalas šv. Paulius: „Jei aš kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau žvangantis varis ir skambantys cimbolai. Jei turėčiau pranašystės dovaną, žinočiau visas paslaptis ir visą mokslą; jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti, o neturėčiau meilės, aš būčiau niekas. Jei išdalyčiau visą savo lobį beturčiams valgydinti ir jei atiduočiau savo kūną sudeginti, bet neturėčiau meilės – nieko nelaimėčiau".

Kristus toliau kalba: „Aš atėjau pasaulin ir atnešiau ugnies, meilės ir noriu, kad ta ugnis degtų, kūrentųsi. Kristus apie mus kalba, kaip apie miestą pastatytą ant kalno, kaip apie druską, kuri turi sulaikyti kitus nuo puvimo ir sugedimo.

Jūs visi savo automobiliuose turite šv. Kristoforo medalikėlį. Kodėl? Kaip tai įvyko? Pasakojama, kad kažkur gyveno labai stiprus žmogus, kuris pasiryžo tarnauti galingiausiam ponui visame pasaulyje. Jis išskaitė, kad galingiausias ponas pasaulyje esąs velnias, todėl jis stojo jam tarnauti. Kartą tas stipruolis eina su velniu pro kryžių. Velnias pradėjo bijoti. Stipruolis suprato, kad pasaulyje yra kažkas stipresnio ir galingesnio net už velnią. Todėl jis pasiryžo tarnauti Dievui. Gavęs iš atsiskyrėlio pamokymą, jis pradėjo nešioti žmones per upę, kuri buvo plati ir srauni. Kartą prie upės ateina nedidelis vaikelis ir prašosi pernešamas per upę. Stipruolis mielai sutiko. Benešdamas jis pajuto, kad vaikutis eina vis sunkyn ir sunkyn. Vargais negalais vaikutis buvo perneštas kiton upės pusėn. Stipruolis paklausė

vaikučio, kodėl jis toks sunkus? Vaikutis atsakė, kad jis esąs tas ponas, kuriam tu tarnauji, kad jis esąs pats Kristus. Stipruoliui buvo liepta ir toliau nešioti žmones ir jiems tarnauti. O žmonės nuo tada tą stipruolį ir jų geradarį pavadino Kristoforu, o tai lietuviškai reikštų Kristaus nešėjas.

Mieli klausytojai, ir mes, girdėdami šios dienos evangeliją, prašykime, kad Dievas mus išgydytų iš dvasinės kurčnebylystės. Kad didžiausias turtas šioje žemėje yra rami ir taiki sąžinė, sielos ramybė. Nieko nepadėtų žmogui, jei jisai ir visą pasaulį laimėtų, o savo sielą pražudytų. Tad klausykime visada savo sąžinės balso ir nebūkime kurčiai artimo nelaimei. Visada stenkimės daryti taip, kad mūsų širdyse degtų Kristaus atneštoji artimo meilė, kad mes visada būtume gyvenimo druska, patys būtume sveiki ir kitus saugotume nuo sugedimo, kad būtume šviesa ir miestas pastatytas ant kalno, kad žmonės, matydami mūsų gerus darbus, garbintų Dievą, kuris yra danguje. Būkime Kristoforai, Kristaus nešėjai, nors pareigos ir principų kelias būtų sunkus ir dygliuotas.

Šį savo pamokymą norėčiau baigti šios dienos mišių malda: Visagalis amžinasis Dieve, kurs savo tėviško gerumo didumu praneši prašančiųjų ir nuopelnus, ir geidimus, parodyk mums savo gailestingumą, kad mums atleistum, ko sąžinė bijo, ir suteiktum, ko maldoje prašyti nedrįstame. Per Kristų mūsų Viešpatį.

Amen.

8-asis sekmadienis po Sekminių, 1955

Užvaizda

Mano mieli klausytojai, šios dienos Evangelija mums kalba apie užvaizdavimą. Dievas yra mūsų aukščiausias Mokytojas, gailestingumo ir Teisybės Dievas. Mes esame Jo užvaizdos. Apskritai užvaizdos pareigos yra tvarkyti, administruoti kito turtą, gėrybes. Pirmoji gero užvaizdo ypatybė yra ištikimybė savo šeimininkui, viešpačiui.

Viską, ką mes turime, esame gavę iš Dievo. Mes esame Dievo užvaizdos tų dalykų, kuriuos Jisai patikėjo, pavedė mums, mūsų administravimui, užvaizdavimui. Gamtinėje srityje tai gali būti sveikata, turtai, draugai ir t.t. Antgamtinėje srityje tai būtų malonė, gauta per Sakramentus ir maldą, žodžiu, viskas, kas pakelia mūsų sielą ir veda ją į amžiną garbę. Ryšium su mūsų užvaizdavimu Dievas yra gailestingas ir teisingas.

Iš mūsų pusės – mes esame ištikimi užvaizdos tol, kol mūsų gyvenimas atitinka Dievo valią. Kitais žodžiais tariant, kol mes tikime, laikomės Dievo įsakymų, einame Sakramentų ir meldžiamės. Nelaimei, pasitaiko nemažai žmonių, kurie savo gyvenime daugiau pasikliauja Dievo gailestingumu ir visai nepaiso ir ignoruoja Dievo teisingumą. Prieš tokius žmones Šv. Raštas kalba šios dienos mišių evangelijoje: „Broliai, mes nesame kūno skolininkai, kad gyventume kūniškai. Jei jūs gyvensite kūniškai, numirsite, o jei dvasia marinsite kūno darbus, būsite gyvi“ (Rom 8, 122).

Krikštas pakeitė mūsų padėtį, santykį su Dievu. Mes dabar esame Dievo įsūnytieji vaikai ir dalyviai Kristaus tėvystės ir Dievo karalystės paveldėtojai. Ką tik mes dabar veikiame, turime daryti amžinybės dvasia, mes turime kiekvieną savo veiks-

mą pasverti šv. Aloyzo žodžių dvasia: „Ką padės tai amžinybei?"

Mano mieli klausytojai, iš šios dienos Evangelijos mes žinome, kad ateis diena, kai Dievas pareikalaus atskaitomybės už mūsų užvaizdavimą. Ką mes padarėme su savo gabumais, talentais, bus viskas užrekorduota, pažymėta gyvenimo knygoje. Atskaitomybės dieną Dievo gailestingumas nustos veikęs ir jo teisingumas nuspręs mūsų amžinybės likimą.

Šios dienos Evangelijos neteisingo užvaizdo pavyzdys turi mus įspėti: kasti neįstengiu, elgetauti gėdinuos. Būkime išmintingi savo gyvenime ir tinkamai išnaudokime kiekvieną savo sugebėjimą ir talentą, kuriuos Dievas mums patikėjo ir davė. Visi šio pasaulio materialiniai daiktai turi būti vartojami taip, kad jie būtų naudojami mūsų laimingos amžinybės labui. Toliau. Mūsų dvasinis gyvenimas turėtų būti visada persmelktas Dievo malonės, mūsų gyvenimas namie, bažnyčioj, draugijose, santykiuose su kitais turi būti amžinybės šviesoj ir visada pasirengę vykdyti Dievo valią ir duoti Dievui ataskaitą už savo užvaizdavimą.

Kartą šv. Aloyzas, kai dar buvo studentas, žaidė kieme. Prie jo priėjo vyresnysis ir paklausė: „Aloyzai, ką tu darytum, jei tau tuojau reikėtų mirti?" Jaunuolis atsakė: „Žaisčiau toliau". Vadinasi, šis jaunuolis visada buvo pasirengęs duoti Dievui ataskaitą už savo gyvenimą ir nebijojo stoti prieš Dievą net žaidimo metu. Tad visada savo gyvenime, darbo ir pagundų metu, abejojimų, padrąsinimo ir kitų kryžkelių metu dažnai klauskime savęs: Ką tai padės amžinybei?

Amen.

5-asis sekmadienis po Sekminių, 1957

Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta, o aš jums sakau...

Šie Kristaus Kalno pamokslo žodžiai, kuriuos skaitome šios dienos Evangelijoje, yra aiškūs ir labai įspūdingi. Jie yra pilni jėgos, skelbiantys Dievo Karalystės programą. Kristaus Kalno pamokslas turi gilią prasmę, kartu yra turtingas savo paprastumu ir didybe. Tiktai laikydamiesi ir klausydami Kristaus Kalno pamokslo, mes galime pasiekti išganymą. Šiam reikalui Kristus duoda mums tris įspėjimus.

1. Būti vidiniu žmogumi. „Jeigu jūsų teisybė nebus didesnė už rašto žinovų ir fariziejų, jūs neįeisite į Dangaus Karalystę. Kristus smerkė fariziejus ir rašto žinovus, nes jie domėjosi tik išoriniais dalykais, jų visas rūpestis buvo, kaip laikytis įstatymo raidės, o ne jo dvasios. Kristus sako: „Yra dvasia, kuri gaivina, kūnas nieko nepadeda. Žodžiai, kuriuos aš jums kalbėjau, yra dvasia ir gyvybė" (Jn 6, 64).

Taigi mes turime būti vidinio gyvenimo žmonės. Mes negalime būti patenkinti tik išore, vien tik išoriniu gyvenimu.

Tiesa, Dievo garbinimo kulte, apeigose, yra išorinių veiksmų. Tačiau mes neturime pamiršti, kad visi mūsų religiniai veiksmai, apeigos, liturgija turi kilti iš mūsų sielos gyvybės, paeiti iš mūsų tikėjimo, meilės ir pagarbos Dievui.

Mes šiandien gyvename pasaulyje, kuris yra pilnas išorinių dalykų, pilnas reklamų, išorės... Tačiau mes, krikščionys, turime būti vidiniai žmonės. Mes turime savo gyvenime rezervuoti laiko tylai, maldai, susikaupimui, kad, gyvendami vidinį gyvenimą, nebūtume pagauti išorinio pasaulio. Tada yra pavojus, kad mūsų tikėjimas gali virsti sausomis formulėmis, tik išori-

niais veiksmais, be gilesnės atramos mūsų dvasioje. Jei tai įvyktų, mes taptume kaip nuginkluoti kariai, bejėgiai būti žemės druska ir pasaulio šviesa.

2. Antras mums paraginimas: būti aukštų idealų žmonėmis. „Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta... bet aš sakau..." Iš šio Kristaus pasakymo kyla svarbi antitezė, priešpriešinimas, Senajam Įstatymui. Kristus nepanaikino Senojo Įstatymo. Jis jį papildė net iki „jotos", tai reiškia iki mažiausios hebrajų alfabeto raidės. Tačiau Kristus eina dar toliau. Sekdami Kristų ir Jam priklausydami, mes neturime tik savęs klausti: „Ką aš turiu daryti?" Bet „Ką aš pajėgiu daryti?" Mes neturime visada sakyti: Aš turiu pildyti Dievo valią. Juk ir vergas pildo savo pono valią, bet tuo pačiu laiku spaudžia savo kumštį ir spiria savo koją. „Aš turiu", reiškia, kad aš esu priverstas šį ar tą daryti. Bet: „Aš pajėgiu vykdyti Dievo valią, reiškia džiaugsmą. Taip gali kalbėti tik krikščionis, gyvenantis Dievo meilėje ir siekiąs tobulybės, šventumo. Tad būkime žmonės aukštų idealų. Siekime visada toliau už tai, ką turime daryti, ir viską darykime iš meilės. Tada mes būsime tikri Kristaus sekėjai ir atsidavę Jo Bažnyčios nariai.

3. Toliau. Būkime artimo meilės žmonės. Nepykime ant savo brolio. Nesakykime apie jį blogo žodžio. Visada būkime taikoje su savo artimu: „Todėl, jei tu atiduodi savo dovaną prie altoriaus ir tenai atsimeni, kad tavo brolis turi šį tą prieš tave, palik savo dovaną tenai, ties altoriumi, eik pirma susiderinti su savo broliu, o paskui atėjęs atiduosi savo dovaną" (Jn 5, 20–22). Šių dienų pasaulis yra pilnas kerštо ir neapykantos. Tarp mūsų neturėtų jo būti, nes mes esame krikščionys.

Meilė yra Kristaus religijos naujasis įstatymas. Jis plovė savo sekėjų kojas, jiems tarnavo, dovanojo kaltes, jiems padėjo. Kur tokios dvasios trūksta, ten nėra tikros Kristaus sekėjo dvasios.

Tai yra tik tikro pinigo išvaizda, bet to neužtenka, reikia vienas kitam pasiaukojimo meilės. Todėl Kristus pirma iš mūsų reikalauja atnešti prie altoriaus atlaidumo dvasios dovaną, o paskui tik išorinį jo pagarbinimą. Todėl, kai mes dalyvaujame šv. Mišiose, pirmiausia pažiūrėkime į savo širdis, į savo sielas, ar jos yra švarios ir grynos, ar ant jų nėra neapykantos ir kerštо dvasios dulkių.

Brangūs klausytojai, meilė turi atstatyti pasaulį. Šiandien mes stovime ant jo griuvėsių. Bet kur yra griuvėsių, ten taip pat yra daugiau laisvumo, platumo, erdvės ir vietos. Tad darykime visa, kad toji išganingoji ir padedamoji meilė vėl grįžtų į šį ašarose ir kerštе paskendusį pasaulį.

Amen.

6-asis sekmadienis po Sekminių, 1957

Mano brangūs klausytojai, skaitydami Kristaus Evangeliją, mes randame joje pilna pagalbos, gelbėjimo, tarnybos ir meilės darbų. Taip atrodo, kad ir mūsų gyvenimas turėtų būti nusagstytas panašiais dvasiniais brangakmeniais, nes tik gerų darbų dėka galėsime išgelbėti pasaulį ir išganyti savo nemirtingąją sielą. Mes neturėtume klausti savęs: „Ką mes manome apie Kristų?", bet svarbiau yra: „Ką mes darome ir siekiame Kristaus vardu". Jeigu mes, dirbdami ir tarnaudami Kristui, darome gerą, mes esame tikrame kelyje ir turime teisingas perspektyvas. Tai ryškiai mums byloja duonos ir žuvų padauginimo stebuklas, apie kurį mes skaitome šios dienos Evangelijoje.

1. Kristus visuomet turėjo prieš akis žmonių bėdas ir reikalus. Jis atėjo pasaulin pildyti savo Tėvo valią, Jis perėjo per

Palestinos žemę, viską matydamas, viską pastebėdamas. Kristus turgaus aikštėje matė dykinėjančius žmones ir žaidžiančius vaikus, Jis matė laukų piemenį, rymantį ant savo lazdos, vilką, tykojantį pagauti avį, sėjėją sėjantį grūdą, žvejį metantį tinklą, perkančius ir parduodančius, mokesčių rinkėjus ir t.t. Jis savo maloningomis akimis ir gailestinga širdimi matė žmones, neturinčius ko valgyti. „Man gaila minios, nes jau trys dienos, kai jie yra su manimi... Daugelis jų yra atėję iš toli".

Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad Kristus nebuvo sausas paskaitininkas, kalbąs tik apie dvasinę Dievo karalystę. Jis nėra suinteresuotas tiktai dangiškais dalykais, atidėdamas į šalį žemės reikalus. Kristui rūpėjo viskas. Jis rūpinosi kūniškais, dvasiniais, protiniais ir amžinaisiais žmogaus reikalais. „Jie neturi ko valgyti... pavargs kelyje, ateina iš toli..." Taip, daugelis jų yra beturčiai, alkani, protiškai išsekę, nuodėmės dulkių apnešti ir gėdos spaudžiami. Jų vienintelis troškimas yra rasti Kristuje suraminimą, pagalbą ir atgauti prarastą gyvenimo viltį.

Kristus yra mūsų gyvenimo prototipas, pavyzdys. Jo gyvenimo linija turi būti mūsų aukščiausias įsakymas. Ir mes turime matyti kitų bėdas, nelaimes ir reikalus. Mes turime pereiti per šį pasaulį atviromis akimis, o ne užsimerkę, nieko apie save nematydami, nieku kitu nesirūpindami, kaip tik savo egoizmu, savo bizniu, laime, reikalais, bėdomis. Neužtenka tik lankyti bažnyčią, bet reikia rūpintis ir šalia tavęs klūpančiu artimu. Mes negalime palikti Kristaus žodį puikiai įrištoje knygoje. Reikia jį nešti į gyvenimą, padaryti tą žodį gyvą, duoti jam kojas, akis, širdį ir veiksmą.

Kristus žinojo ir mes žinome, kad visų vargų ir kentėjimų nepašalinsime iš pasaulio. Jų buvo, yra ir bus. Nes Kristus aiškiai sako: „Kad beturčių jūs visados turėsite". Tačiau mes gerai

žinome, kad Kristus, kai tik reikėjo ir proga pasitaikė, visada žmogui padėjo. Tai mes matome ir šios dienos Evangelijoje. Su kokiu dideliu rūpestingumu Kristus kalba su apaštalais, kaip pavalgydinti išalkusią ir pavargusią minią. Ir šį Kristaus susirūpinimą lydi reali pagalba, duonos padauginimas. Jis pakelia akis į dangų, laimina duoną ir žuvis ir liepia duoti miniai.

Tuo tarpu šių dienų mūsų pagalba baigiasi socialinio klausimo diskusijomis, gražiais žodžiais, kurie nė vieno žmogaus dar nėra išgelbėję iš bado ir bėdos. Mums reikia daugiau darbo, pasiaukojimo ir kartais net griežtesnių reformų. Viskas pasaulyje kitaip atrodytų, jeigu mes kiekvienas dirbtume kiek galime ir savo darbui prašytume Dangaus palaimos. Žmogus turi begalinę jėgą. Jis gali daug nuveikti. Tik reikia, kad jis dirbtų. Dievo palaima visada ateis, jei mes patys stengsimės. Todėl yra sakoma: „Dirbk pats ir Dievas padės".

Taigi žinokime, kad Dievas mums visada padeda. Kristus nesitenkino ženklais ir žodžiais padėdamas žmonėms. Jis darė konkrečius darbus. Tad ir mums reikia mažiau žodžių ir skambančių frazių bei pamaldžios užuojautos, reikia daugiau realios pagalbos ir darbų. Juk krikščionybė yra meilės ir gyvybės religija. Socialinis kito atjautimas ir pagalba bėdoje yra mūsų religingumo ir tikėjimo termometras. Mūsų troškimas, kad Kristus šiandien vėl pasirodytų tarp mūsų, gydydamas žmones, maitindamas išalkusius, ramindamas kenčiančius. Tačiau Kristus tikrai ateis, jeigu mes, jo sekėjai, darysime tai, ką Jis darė. Jis bus mumyse, mūsų darbuose, kuriuos mes darysime iš meilės Jam, dėl Jo ir per Jį.

Kalbėdami apie gerus darbus, negalime pamiršti Sibire ir Lietuvoje vargstančių, išalkusių ir pusplikių mūsų brolių, kurie, lyg tas Šv. Rašto Lozorius, trokšta pasisotinti bent trupiniais,

krintančiais nuo mūsų gausiai valgiais apkrauto stalo. Reikia pasidžiaugti jūsų didelėmis pastangomis jiems padėti, siunčiant maisto, drabužių ir vaistų siuntinius. Daugelis tai daro žinodami, kad už tai didelius pinigus susirenka bedieviškasis komunizmas, kuris pats yra kaltas dėl šio vargo ir žmonių nelaimės. Yra apskaičiuota, kad per metus sovietų valdžia iš tų siuntinių surenka netoli 4 mln. dolerių gryno pelno. Tačiau, nepaisant to, mūsų meilė saviesiems yra didesnė negu ta netiesioginė pagalba priešo labui. Prisipažįstu, jei galėčiau, už kiekvieną jūsų siuntinį, pasiųstą į Sibirą arba į Lietuvą savo broliams gelbėti, suteikčiau visuotinius atlaidus. Tikiu, kad Dievas Jums tikrai tai padarys, nors po siuntinio kvito ir nėra to parašyta. Kristus sako, kad iš meilės vienas kitam pažins mus, jog esame Jo mokiniai. Atsiminkime, kad Teismo dieną niekas mūsų neklaus, kas mes buvome, bet paklaus, ką gero padarėme. Aš buvau alkanas, ar mane papenėjote, buvau nuogas, ar mane aprengėte, buvau pakeleivis, į namus ar priėmėte, buvau kalėjime, ar mane aplankėte". Taip Kristus kalbės į mus teismo dieną, taigi iš mūsų reikalaujama darbų, darbų ir dar kartą darbų. Duok, Dieve, kad mes pajėgtume tai suprasti, jog tik kitiems darydami gerą patys tapsime laimingi.

Amen.

11-asis sekmadienis po Sekminių, 1958, 1968

Žmogus yra vienintelis tvarinys žemėje, kuris gali kalbėti. Gyvuliai, kurie turi visus kalbėjimo organus, kalbėti negali, nes jie neturi sąvokų, idėjų, o sąvokų turėjimas yra protingo tvari-

nio žymė. Kitais žodžiais sakant, gyvuliai nekalba, nes jie neturi ko pasakyti.

Kalba yra labai brangus ir svarbus dalykas žmogaus gyvenime. Tai yra milijoninės vertės brangenybė, kurią reikia branginti ir ją tinkamai vartoti. Todėl, mieli klausytojai, girdėdami šios dienos Evangeliją apie Kristaus pagydytą kurčnebylį, paklauskime savęs, ar tinkamai vartojame žodžio galią, kitaip sakant, ar mūsų kalba yra tokia, kokios reikia.

Kristus kartą savo klausytojams taip kalbėjo: „Sakau gi jums, žmonės teismo dieną atsiskaitys iš kiekvieno nenaudingo žodžio, kurį jie kalba, nes iš savo žodžių būsi išteisintas ir iš savo žodžių būsi pasmerktas" (Mt 12, 36).

Žodis yra panašus į paukštį, kuris, sykį paspukęs iš rankų, daugiau nebegrįžta. Gyvenime lengviau užgyja padarytos žaizdos, negu pasakytas blogas žodis. Turint galvoje minėtus Kristaus žodžius ir tą blogį, kurį dažnai padaro netinkama kalba. Bažnyčioje atsirado įvairių vienuolynų, kaip Kartuzų ordinas, kuris savo nariams įsako visai nekalbėti, visą amžių tylėti.

Tvėrėjo yra taip surėdyta, kad žmogaus liežuvis yra uždarytas už dviejų durų: dantų ir lūpų. Greičiausiai dėl to, kad liežuvis, žmogaus kalbos įrankis, yra galinga priemonė gėriui ir blogiui siekti. Mes visi žinome, koks galingas yra žodis, kai jisai eina iš žmogaus įsitikinimo. Toks žodis daro didelę įtaką. Jis gali žmogų kelti, kilninti, jį dorinti arba žmogų dvasiškai sugniuždyti, sumenkinti. Pats Kristus, mokydamas žmones, vartojo žodį kaip priemonę savo mokslui skelbti. Visas Naujasis Testamentas buvo paskelbtas žodžiu, tik vėliau Kristaus mokslas buvo surašytas į knygas, nes pats Kristus nieko nėra rašęs. Jis mokė žmones tik gyvu žodžiu. Kristus įsakė ir apaštalams tą patį daryti, eiti ir mokyti žmones gyvu žodžiu. Todėl ir šv. Paulius, kalbėdamas

apie Dievo žodį, jį vadino dvasios kardu, ugnimi ir kūju, kuris skaldo uolas. Taigi, kaip matome, žodis yra galinga ir labai naudinga priemonė žmogaus kasdieniniame gyvenime.

Toliau. Žodis, kalba, uždeda ir didelę atsakomybę. Žodis yra realybė. Jis turi begalinę įtaką į visą aplinką. Žodis veikia šeimą, mūsų darbovietę, draugijas, net visą tautą arba net pasaulį. Ypač tai galima pasakyti apie žodžio perdavimo priemones: radiją ir televiziją.

Todėl apaštalas šv. Jokūbas rašydamas laišką savo tikintiesiems sako: „Jei kas nenusikalsta liežuviu, tas yra tobulas žmogus. Jei mes pažabojame arklius, sako apaštalas, mes valdome ir visą jo kūną. Štai ir laivai, nors jie dideli ir smarkaus vėjo varomi, yra pasukami mažu vairu, kur tik nori vairininko valia. Taip ir liežuvis yra, tiesa, mažas sąnaris, tačiau didžiuojasi dideliais dalykais. Štai kokia maža ugnis, kokį didelį mišką padega". Ir liežuvis, sako tas pats apaštalas, yra ugnis, tai neteisybės pasaulis. Toliau sakoma, kad „liežuviu mes meldžiamės į Dievą ir juo keikiame žmones, padarytus pagal Dievo panašumą. Iš tos pačios burnos eina palaiminimas ir prakeikimas. Taip neturi, mano broliai, būti. Argi versmė išleidžia iš tos pačios skylės saldų ir kartų vandenį? Ar gali, mano broliai, figos medis vesti vynuoges arba vynmedis figas? Taip nė sūri versmė negali duoti saldaus vandens", – baigia Jokūbas apaštalas (Jok 3, 2–12).

Iš šių žodžių aiškėja, kokią didelę atsakomybę mes turime, galėdami kalbėti. Todėl reikia, kad kiekvienas žodis, išeinąs iš mūsų burnos, būtų pasvertas, peržiūrėtas ir patikrintas. Mes visada turime atsiminti, ypač tie, kurie mėgsta daug kalbėti, kad paleistas sykį žodis niekada nebegrįžta. Jis dažnai, kaip į vandenį mestas akmuo, sukelia bangas, kurios išjudina vandenį ir nulinguoja per visą platų ežero paviršių.

Antra vertus, mes turime taip pat atsiminti, kad liežuvis, kalba, yra nepaprastai didelė priemonė gerą daryti. Todėl šią galingą, pavojingą ir naudingą galią visada vartokime tinkamai ir išmintingai.

Štai keletas praktiškų taisyklių šiam reikalui:

1. Niekad nesakyk netiesos. Kas kalba netiesą, tas yra velnio draugas, nes piktasis yra melagystės tėvas.

2. Nieko nesakyk, kas gali išprovokuoti, užgauti kitą žmogų. Juk gyvenimas ir taip yra sunkus ir varginantis, todėl nesunkink jo daugiau. Geriau būk kaip tas saulės spindulėlis, kuris šviečia, šildo, gaivina ir gydo.

3. Niekada nevartok dviprasmiškų ir nešvarių žodžių, kad tuo neužnuodytumei kitų, ypač jaunesniųjų. Tai yra nepaprastai didelė atsakomybė. Apie tokius Kristus sako, kad vargas tam, per kurį ateina papiktinimas. Geriau būtų, kad tokiam ant kaklo būtų užmautas girnų akmuo ir paskandintas marių gylybėje.

Tad, mano mieli klausytojai, nuo šios dienos ir mes visi, kaip anas Kristaus pagydytasis žmogus, atgavęs kalbos galią, kalbėkime kaip reikia, tai reiškia: tinkamai, padoriai, gražiai ir išmintingai.

Amen.

6-asis sekmadienis po Sekminių, 1959

Mano brangūs klausytojai, šios dienos Evangelijoje mes skaitome didžiai reikšmingus žodžius, kuriuos Kristus pasakė, matydamas pavargusią ir išalkusią žmonių minią: „Gaila man minios, nes štai jau tris dienas jie lieka pas mane ir neturi ko valgyti. Jei aš paleisiu juos į namus nevalgiusius, jie apalps kelyje".

Vargas yra nuolatinis žmogaus palydovas žemėje. Jis yra senas, kaip senas yra pats žmogus šioje ašarų pakalnėje. Didžiausia žmogaus problema yra maisto klausimas. Ypač tai jaučiama pokario laikotarpiu. Šiandien milijonai žmonių Azijoje ir Europoje miršta iš bado ir neprivalgymo, ir tai matydami kartu su Kristumi mes turėtumėm pasakyti: „Gaila man minios". Užuojautą reikšti mes turėtume jiems ne vien dėl artimo meilės, bet ir dėl prigimties bendrumo, nes tarp tų nelaimingųjų yra daug žmonių, su kuriais mus riša ir kraujo giminystės ryšiai. Tuo klausimu šv. Paulius yra pasakęs: „Kas pamiršta savo gimines, tas yra blogesnis net už pagonį".

Ką mes turėtume daryti? Didžiųjų sukrėtimų metu pastebime dvi žmonių rūšis: vieni, kaip lengvi šapeliai, kyla aukštyn, kiti, lyg ąžuolai girių žaliųjų, atlaiko visas audras ir mėginimus ir lieka ištikimi aukštiesiems krikščionybės idealams. Todėl ir šių dienų audringame gyvenime mes turime dar labiau užakcentuoti Kristaus pavyzdį ir pagal Jo mokslą gyventi. Mes turime labiau užjausti vargstančius bei kenčiančius, visur ir visada rodyti jiems užuojautą, kartu su Kristumi sakydami: „Gaila man minios".

Toliau. Šiame reikale mes turime sekti ir Marijos pavyzdžiu. Ji visada žmonių reikalus turėjo arti savo širdies. Tik prisiminkime Kanos Galilėjos vestuves, kur jaunavedžiams pritrūko vyno. Čia Kristus, prašomas savo Motinos, padaro pirmąjį savo stebuklą, paversdamas vandenį į vyną, nors ir nebuvo tikrai būtino reikalo. Tuo tarpu duonos padauginimo stebuklas buvo būtinas reikalas, nes žmonės neturėjo ko valgyti ir eidami į namus nevalgę galėjo apalpti kelyje. Todėl šį stebuklą Kristus daro ne kieno nors prašomas, bet paties reikalo verčiamas, iš užuojautos ir meilės išalkusiai ir išvargusiai miniai.

Toliau. Užuojauta ir meilė be gerų darbų yra tuščias dalykas. Daugelis mūsų ne iš blogos valios šios pareigos neatlieka, bet paprasčiausiai pamiršta. Yra sakoma: kam neskauda, tas ir nedejuoja. Mat, būdami viskuo pertekę, mes nesąmoningai pamirštame, kad daugeliui žmonių trūksta būtiniausių gyvenimo reikmenų. Pasaulyje yra milijonai žmonių, kurie mielai sutiktų pakelti mūsų numestą duonos plutą, mėsos gabalėlį ir išlietą sriubos šaukštą.

Dar daugiau. Jei mes iš tikrųjų esame Kristaus dvasios žmonės, neturime laukti, kol kas pasibels į mūsų duris, prašydamas pagalbos ir išmaldos. Tikrai gailestingas žmogus ieško žmonių, kuriems reikia pagalbos ir jiems ją teikia.

Be to, darydami gerus darbus, mes neturime pamiršti antgamtinių motyvų, be kurių krikščioniškasis gailestingumas nebūtų pilnas ir pelningas antgamtiniu atžvilgiu. Kristus mums liepė daryti gerus darbus iš meilės Jam, dėl Dievo meilės. Jis kalbėjo apie atlyginimą net už stiklą vandens, paduotą dėl Jo meilės ištroškusiam vaikui. Todėl Kristaus dvasios šviesoje padarytas geras darbas nėra tik geros kaimynystės gestas, bet darbas, padarytas pačiam Kristui, už ką bus gausiai atlyginta ir žmogaus siela įgys tokių turtų, kurie niekada nebus iš jo atimti. Tad Kristus aiškiai sako, kad kraukite savo turtus danguje, kur rūdys ir kandys nesuėda.

Pagaliau, kalbant apie stebuklingą duonos padauginimą, turime atsiminti ir kitą, daug svarbesnę duoną, tai tiesos ir tikėjimo duoną, kurią Kristus teikia savo sekėjams ir juos padaro laisvus nuo ignorancijos ir nežinojimo, tai dangiškoji duona, kuri maitina mūsų sielas, duodama joms atpirkimo ir išganymo malonę, nes šiame duonos padauginimo stebukle yra matoma kita Kristaus intencija, kurią Jis įvykdė Paskutinės Vakarienės

metu, tai būtent Švč. Sakramento įstatymo vaizdą. Ir čia šalia fizinės žmogaus mizerijos – alkio atsiveria nauji horizontai, tai šių dienų žmogaus dvasinio maisto reikalas, apie kurį Kristus kalba, kas valgys mano kūną ir gers mano kraują, tas nematys mirties per amžius.

Tad visada atsiminkime žmogaus materialinius reikalus ir stenkimės jam padėti, bet taip pat nepamirškime ir jo dvasinių reikalų, dangiškosios duonos, be kurios žmogus, nors ir medžiagiškai būtų sotus, tačiau jo dvasia alks ir ilgėsis Kristaus Tiesos ir Jo mokslo, be kurio žmonija niekada nebuvo ir nebus laiminga ir patenkinta. Taigi „Gaila man minios", reiškia ne tik, kad ji alkana kūno atžvilgiu, bet tai reiškia, kad minia ilgisi taip pat ir dangiškosios duonos, šv. Komunijos, kuri yra mūsų dvasinis penas ir būsimosios garbės laidas.

Amen.

5-asis sekmadienis po Sekminių, 1960

Eilę sekmadienių kalbėjome apie Bažnyčios misiją pasaulyje. Matėme, kaip Kristus visu kruopštumu ruošė Apaštalus jų didžiajam žygiui į pasaulio užkariavimą Evangelijai. Prieš pat savo žengimą dangun Kristus kalbėjo Apaštalams: „Eikite ir mokykite visas tautas ... mokydami jas laikyti visa, ką tik esu jums įsakęs. Ir štai, aš esu su jumis visas dienas, iki pasaulio pabaigos" (Mt 28, 19). Pastebėkime trigubą įsakymą: „visas tautas ... laikyti visa ... visas dienas." Kristus pažadėjo būti su Apaštalais „visas dienas, iki pasaulio pabaigos". Ar Kristus padarė Apaštalus nemirtingus? Ne! Jis davė jiems misiją, kuri tęsis visas dienas iki pasaulio pabaigos. Kristus, tai sakydamas, turėjo

mintyje ne Apaštalus asmeniškai, bet Apaštalus kaip Bažnyčios viršininkus. Kristus norėjo, kad Jo Bažnyčia tvertų iki pasaulio pabaigos, todėl ir pareigos, kurias Jis paskyrė Apaštalams, turi taip pat tverti iki pasaulio pabaigos. Kristaus valia tokia, kad Jo Bažnyčiai nuolat vadovautų valdantieji arba viršininkai. Bažnyčios viršininkai yra Popiežius ir vyskupai. Jie yra Apaštalų įpėdiniai. Kristaus vardu jie atlieka mokytojo, ganytojo ir kunigo pareigas.

Apaštalų įpėdiniai yra vyskupai. Šv. Petro įpėdinis yra Romos Vyskupas, Šventasis Tėvas, arba Popiežius, nes Roma buvo šv. Petro vyskupija. Kadangi šv. Petras mirė, būdamas Romos vyskupu, todėl ir Romos vyskupas yra jo teisėtas įpėdinis. Visi vyskupai, kunigai ir tikintieji yra jo valdžioje, jo pavaldiniai.

Todėl šiandien bent trumpai pažvelkime į popiežiaus, kaip aukščiausiojo mokytojo ir ganytojo, užduotį ir pareigas.

Mokančiąją Bažnyčią sudaro popiežius ir su juo vienybėje esantys vyskupai. Jų pareiga išsaugoti Kristaus mokslą laisvą nuo klaidos ir jį skelbti neklaidingai. Aukščiausias Bažnyčios mokytojas yra popiežius. Popiežius yra neklaidingas ir vienas, kai jis, kaip visų krikščionių mokytojas ir ganytojas, kalba tikėjimo ir dorovės klausimais. Kristus kalbėjo Petrui: „Aš prašiau už tave, kad tu nenustotumei tikėjimo; todėl tu ... stiprink savo brolius“ (Lk 22, 32).

Popiežius savo kaip aukščiausiojo mokytojo pareigas atlieka trejopu būdu:

Pirma, Popiežius moko tikėjimo tiesų iškilmingu paskelbimu. Kaip jūs gerai žinote, tokias tiesas vadiname dogmomis. Be abejojimo, prisimenate vėliausią dogmą, kurią paskelbė popiežius Pijus XII 1950 metais: Marijos Dangun Ėmimo dogma. Dogmos yra neatšaukiamos ir reikalauja pilno pritarimo iš tikinčiųjų

pusės. Tai yra dėl to, kad Popiežius yra neklaidingas, kai jis, kaip visų krikščionių mokytojas ir ganytojas, nutaria, kokia tikėjimo ar dorovės tiesa yra visai Bažnyčiai privaloma tikėti.

Antras Popiežiaus mokymo būdas yra paprastas mokymas, kurį dažnai vadiname magisterium vardu. Čia įeina katekizmo bei įvairių knygų tvirtinimas ir Šventojo Sosto atsakymas į įvairius aktualius klausimus. Tai yra kasdienė Popiežiaus, kaip aukščiausiojo mokytojo, pareiga. Kristaus Vietininkas žemėje primena mums, tikintiesiems, kas yra Dievas ir kas yra žmogus, primena gyvenimo tikslą ir nurodo priemones jo siekti.

Trečias Popiežiaus mokymo būdas yra Romos Kūrijos Kongregacijos, kurias galėtume palyginti su valstybės ministerijomis. Šventasis Tėvas parodo savo mokytojo galią ypatingu būdu per Šventojo Oficiumo Kongregaciją, kuri tiesioginiai sprendžia tikėjimo klausimus. Kongregacijų nuostatai gali turėti daugiau ar mažiau saistomos galios. Tai pareina nuo popiežiaus patvirtinimo būdo. Kartais Kongregacijų nuostatai yra skelbiami viešai paties popiežiaus vardu. Tokiu atveju tokie nuostatai tampa popiežiaus, kaip aukščiausiojo mokytojo, patvarkymai ir gali būti net neklaidingi. Tačiau dažniausiai Kongregacijų nuostatai nėra griežta prasme kalbant neklaidingi, nes jie nėra paties popiežiaus skelbiami ir nėra visada visai Bažnyčiai privalomi. Kartais Kongregacijų nuostatai būna patvirtinami tik pačios Kongregacijos. Tokiu atveju nuostatai yra vien tik Kongregacijos autoritetu paremti ir jie neturi Bažnyčios aukščiausiojo mokytojo neklaidingumo antspaudo. Tačiau juos priimti ir jais vadovautis gyvenime mus įpareigoja paklusnumas popiežiaus valdžiai, kurią jam davė pats Kristus: „Kas jūsų klauso, tas manęs klauso; kas jus niekina, tas mane niekina. O kas niekina mane, niekina tą, kurs yra mane siuntęs“ (Lk 10, 16).

Popiežius yra ne tik aukščiausias Bažnyčios mokytojas, jis yra vyriausias ganytojas Bažnyčioje. Jis yra visos Bažnyčios regimoji galva. Tiesa, jis yra Romos vyskupas, tačiau kartu ir visos Bažnyčios vyskupas – jo vyskupija yra visas pasaulis. Todėl popiežius gali leisti įstatymus visai Bažnyčiai ir kokiai nors vyskupijai be vietos vyskupo sutikimo; popiežius gali duoti savo bei savo pirmtakų išleistų įstatymų paaiškinimus, gali juos atšaukti, gali nuo jų dispensuoti; jis gali atšaukti vietos vyskupų patvarkymus bei nuo jų dispensuoti. Be to, Popiežius gali spręsti visas bažnytines bylas, rezervuoti sau svarbesnius atvejus; gali priimti apeliacijas ir duoti galutinį, neapeliuojamą sprendimą. Tik popiežius gali skirti vyskupus įvairioms pasaulio vyskupijoms ir tik jis gali siųsti savo pasiuntinius į visas katalikiškas pasaulio šalis.

Popiežiaus kaip vyriausiojo ganytojo pareigos, kaip matote, yra milžiniškos. Jo valdžioje yra apie pusė bilijono tikinčiųjų, 350 000 kunigų, 5000 vyskupų. O kur vienuolynai, seminarijos, universitetai, misijos, pasaulinio masto labdaros įstaigos? Ir t.t. Kyla klausimas: kokiu būdu jis tai gali atlikti? Žmogiškai tai nėra įmanoma. Savaime suprantama, Popiežius negalėtų asmeniškai visko atlikti. Pagalbon ima kardinolus bei vyskupus, kurie gyvena Šventajame Mieste, Romoje. Kongregacijoms, kurios yra kardinolų bei vyskupų vadovaujamos, yra pavedama daugelis vyriausiojo ganytojo pareigų. Tokiu Kongregacijų Romoje yra 11, be to, 3 bažnytiniai teismai, 5 ypatingos įstaigos, kurios tvarko Vatikano valstybės viešuosius reikalus.

Kaip matome, Bažnyčia yra milžiniška, pasaulinio masto organizacija. Tačiau tai yra tik paviršutinis Bažnyčios supratimas. Bažnyčia yra gyvas organizmas, kuriam ir popiežius, ir kunigija, ir pasauliečiai tikintieji sudaro vieną gyvą kūną, Mistinį Kristaus Kūną. Bažnyčia yra Kristus. „Aš vynmedis, – sako Vieš-

pats, – jūs vynmedžio šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas neša daug vaisiaus, nes be manęs jūs nieko negalite padaryti" (Jn 15, 5). Tad būkime gyvos Kristaus vynmedžio šakelės, gyvi Kristaus Bažnyčios nariai ir visada pakluskime Šv. Tėvo valdymui ir mokymui. Tad baigiu šv. Kiprijono žodžiais: „Negali turėti Dievo tėvu tas, kas neturi Bažnyčios motina".

Amen.

6-asis sekmadienis po Sekminių, 1960

Praėjusį sekmadienį kalbėjome apie popiežiaus, kaip aukščiausiojo mokytojo ir vyriausiojo ganytojo, vietą ir pareigas Bažnyčioje. Matėme, kad popiežius yra šv. Petro, pirmojo Kristaus Vietininko žemėje, įpėdinis. Popiežiai nuo pat Kristaus laikų tęsė ir tebetęsia Petro pareigą mokyti, valdyti ir pašvęsti Kristaus Bažnyčią. Laiko bėgyje buvo 262 popiežiai, – ši popiežių dinastija neturi sau lygios žmonijos istorijoje. Popiežiai valdė Kristaus Bažnyčią ne vien ramiais taikos laikais, bet ir karo audrų sūkuriuose; jie patyrė ir pagarbos, ir persekiojimų; dauguma jų pasižymėjo nuostabiu šventumu, tačiau netrūko juose ir žmogiško silpnumo. Taip pat matėme, kad kiti Apaštalai turi savo įpėdinius, – Apaštalų įpėdiniai yra Bažnyčios vyskupai. Šiandien pažvelkime iš arčiau į vyskupų pareigas, kitaip sakant, panagrinėkime, kokiu būdu vyskupai dalyvauja Bažnyčios mokymo ir valdymo darbe.

Vyskupai yra tiesioginiai Popiežiaus bendradarbiai Bažnyčios vadovybėje. Toks buvo Kristaus patvarkymas, tokia buvo Kristaus valia. Vyskupai yra teisėti ir tikri Apaštalų įpėdiniai. Tačiau yra vienas skirtumas tarp Apaštalų ir vyskupų. Apaštalai

galėjo atlikti savo pareigą skelbti Evangeliją ir užkariauti pasaulį Kristui kad ir kur bebūtumėte, o vyskupai dėl tvarkos atlieka savo, kaip Apaštalų įpėdinių, pareigą tik savo vyskupijų ribose. Vyskupas nėra tik popiežiaus įgaliotinis tam tikrai vyskupijai, bet turi savo apaštališkas galias, kurias jam suteikia popiežius, skirdamas jį vyskupu. Pasaulis yra padalintas į vyskupijas, ir kiekvienoje vyskupijoje popiežiaus paskirtas vyskupas turi teisę ir pareigą mokyti ir valdyti tikinčiuosius. Vietos vyskupas yra vyskupijos galva; jis turi žiūrėti, kad būtų laikomasi Bažnyčios įstatymų ir kad nebūtų piktnaudojimų. Vyskupas valdo tik savo vyskupiją. Kaip tikras ganytojas jis valdo ir maitina tą kaimenę, kuri yra jam Petro įpėdinio, popiežiaus, paskirta.

Kokiu būdu vyskupai atlieka mokymo pareigą?

Vyskupas moko savo vyskupijos tikinčiuosius Kristaus mokslo ir saugo juos nuo klaidų. Dažnai vyskupas turi užbėgti blogiui už akių. Ne sykį vietos vyskupas uždraudžia skaityti nepadorias knygas bei žurnalus, lankyti nepadorias pasilinksminimo vietas bei kinus, pasmerkia klaidas tikėjimo ar dorovės srityse. Nors pavieniai vyskupai ir neturi neklaidingumo dovanos, tačiau jie turi būti priimami kaip tikrieji tikėjimo ir doros mokytojai. Kilus klausimui dėl vyskupo klaidos tikėjime ar doros dalykuose, visas abejones sprendžia pats Romos Vyskupas, Popiežius. Vyskupas privalo ypatingai žiūrėti, savo žodžiu, pavyzdžiu, iniciatyva ir patvarkymais, kad Sakramentai būtų teikiami ir priimami, kad Dievo žodis būtų deramai skelbiamas visoje vyskupijoje, kad katalikų vaikai lankytų katalikiškas mokyklas ir gautų krikščionišką išauklėjimą. Jeigu kartais neįmanoma patekti į katalikiškas mokyklas, tėvai turi pasirūpinti, kad jų vaikučiai, nors ir viešąsias mokyklas lankydami, gautų tikybos pamokas.

Kokiu būdu vyskupas atlieka valdymo pareigą?

Vietos vyskupas valdo tikinčiuosius ir kunigus savo vyskupijos ribose visuose jų sąžinės ir išorinio religinio gyvenimo reikaluose. Vietos vyskupas leidžia įstatymus, kurie yra susiję su tikėjimu ir dorove, duoda patvarkymus, susijusius su pamaldų atlikimu bažnyčiose, rūpinasi tikinčiųjų bei kunigų drausme. Vietos vyskupas yra pirmosios instancijos teismas įvairiose bažnytinėse bylose ir gali bausti nusižengusius bažnytinėmis bausmėmis. Visais atvejais vietos vyskupas turi vadovautis bendrais visos Bažnyčios įstatymais ir valdyti savo vyskupiją klausydamas Romos Vyskupo, Šventojo Tėvo.

Dažnai tenka girdėti vardą „arkivyskupija" arba „bažnytinė provincija", pavyzdžiui: Los Angeles arkivyskupija, Lietuvos bažnytinė provincija. Kas yra arkivyskupija? Kas yra bažnytinė provincija? Sujungus keletą vyskupijų į bendrą vienetą, sukuriama arkivyskupija arba bažnytinė provincija. Visa Lietuva sudarė vieną bažnytinę provinciją. Dabar mes gyvename ir priklausome Los Angeles arkivyskupijai. Ją sudaro 4 skirtingos vyskupijos, būtent: Los Angeles, Monterey-Fresno, San Diego ir Tucson, Arizona. Vienas tų vyskupijų ganytojų tampa arkivyskupu arba metropolitu. Kaip gerai žinote, Los Angeles arkivyskupijos ganytojas yra arkivyskupas kardinolas Mac Intyre.

Vyskupas vienas pats negalėtų atlikti mokymo ir valdymo pareigų savo vyskupijoje. Dažnai vyskupijų tikinčiųjų skaičius prašoka vieną milijoną. Kaip pasaulis yra padalintas į vyskupijas, taip vyskupija yra padalinta į parapijas, mažiausias Bažnyčios celes. Parapijoms vadovauja parapijos kunigai – klebonas ir vikaras arba vikarai, kuriuos dažnai vadiname asistentais. Tiesioginė sielovada gula ant parapijos kunigų pečių, – jie laiko šv. Mišias parapijos bažnyčioje, teikia Sakramentus, skelbia Dievo žodį, moko

tikėjimo tiesų, prižiūri, kad tikintieji laikytųsi Bažnyčios įstatymų, seka žmonių gyvenimą, stebėdami, kad kokios nors pragaištingos idėjos nesiplėstų, lanko ligonius ir vargšus. Parapijos kunigai, anot Apaštalo, neša dienos kaitrą ir jungą, jie yra lyg kariai, kovojantys pirmose fronto linijose. Kiekvienas katalikas gyvena kokios nors parapijos ribose ir priklauso kokiai nors parapijai. Ypatingomis sąlygomis, popiežiui ir vietos vyskupui leidžiant, parapijos gali būti skiriamos kokiai nors žmonių grupei, nepaisant parapijos teritorinių ribų. Tokios parapijos yra vadinamos tautinėmis arba personalinėmis. Prie tokios rūšies parapijų priklauso ir mūsų Šv.Kazimiero parapija. Jai priklauso ne tik tie tikintieji, kurie gyvena parapijos ribose, bet ir visi lietuviai, kurie gyvena visoje arkivyskupijoje. Parapijos bažnyčia turi būti viso mūsų dvasinio gyvenimo centras. Parapijos rūpesčiai turi būti mūsų visų rūpesčiai, jos reikalai – mūsų visų reikalai. Kaip matome, Bažnyčia yra sudėta iš dviejų elementų: dvasinio ir medžiaginio. Jų abiejų tikslas yra tas pats, – leisti žmogui išganyti savo nemirtingą sielą.

Baikime šios dienos pamokslą vienu trumpu, bet esminiu klausimu. Kas yra Bažnyčia mums asmeniškai? Bažnyčia – Kristus gyvenąs tarp mūsų. Kristus atėjo žemėn, kad atpirktų ir pašventintų žmoniją. Palestinoje savo fizinio kūno pagalba Jis mokė žmones, gydė jų ligas; savo fizinio kūno dėka Jis garbino Dievą malda ir atidavė savo amžinajam Tėvui didžiausią garbę per Kalvarijos auką. Dabar gi Kristus ir toliau tęsia išganymo darbą. Tačiau vietoj savo fizinio kūno Jis naudoja savo Mistinį Kūną, Bažnyčią. Dabar Kristus nebėra priklausomas nuo Palestinos krašto savo trumpo žemiškojo gyvenimo, bet moko, valdo, pašventina, meldžiasi ir aukojasi Dievui visose vietose ir visais laikais. Jo Bažnyčia, Jo Mistinis Kūnas, yra Dievo įsikū-

nijimo tęsinys. Bažnyčia yra Kristus, kuris gyvena ir veikia tarp mūsų. „Kristus krikštija, moko, valdo, atleidžia ir sulaiko nuodėmes per Bažnyčią; Kristus aukoja ir aukojasi už mus Bažnyčioje".

Amen.

7-asis sekmadienis po Sekminių, 1960

Dėl Dangaus karalystės

Kas vykdo valią mano Tėvo, esančio danguje, tas įeis į dangaus karalystę .

Tai šios dienos Evangelijos žodžiai.

Mano brangūs klausytojai, išorinių žmogaus veiksmų vertė pareina nuo žmogaus vidinio pasaulio, sielos nusiteikimo. Kada kas daroma tik dėl išorės, dėl pasirodymo, tai yra tuščia, be vertės. Todėl ir Kristus dažnai peikė fariziejus dėl jų išorinės manifestacijos, kuri neatitiko jų vidaus, dėl jų išorinio kulto, kuriuo jie tik maskuodavo savo vidaus menkystę bei sugedimą. Kristus iš savo sekėjų nori tokios išorės, kuri yra tikra ir nuoširdi, atitinkanti sielą ir širdį; nes yra tai, kas veda į dangaus karalystę.

Tiesa, nemažai išorinių ženklų mes turime savo tikėjimo apeigose bei kulte ir daugelis jų mums yra privalomi. Mat matomais ženklais mes išreiškiame savo vidinį tikėjimą, per juos mes garbiname Viešpatį Dievą visa savo būtimi, dvasia ir kūnu. Tokie ženklai yra bendros maldos, giedojimai, įvairios apeigos, religiniai susibūrimai ir t.t. Bet kad šie mūsų veiksmai būtų vertingi, turi atitikti mūsų sielos pasaulį, mūsų dvasios nuotai-

kas, nes kitaip mums tiktų Kristaus priekaištas: „Ši tauta garbina mane lūpomis, o jų širdis toli nuo manęs“ (Mt 15, 8). Todėl, brangindami religinius pasireiškimus, dar labiau mes turime žiūrėti dvasios, kuri juos įkvepia. Svarbu todėl yra kalbėti apie Dievą ir į Dievą, bet kol kas svarbiau yra gyventi su Dievu ir Dievuje. Tad, atlikinėdami religinius veiksmus, turime žiūrėti, kad jie netaptų šaltu mechanizmu, beveiksmiu įpročiu, rutina, bet kiekvienas mūsų veiksmas būtų atremtas į mūsų vidaus pasaulį ir būtų dvasios įkvėptas. Kristus mus įspėja: „Ne kiekvienas, kurs sako: Viešpatie, Viešpatie, įeis į dangaus karalystę (Mt 7, 21).

„Dievo Karalystė yra jumyse“, – sako Kristus. Saldžiosios beržo ar klevo sultys sunkiasi iš tų medžių gelmių, gaivinantis šaltinio vanduo trykšta iš žemės gilybių, pati karščiausia aukuro ugnis veržiasi iš paties aukuro vidurio. Panašiai būna ir su mūsų veiksmais. Jie yra vertingi, jei yra mūsų dvasios įkvėpti, jei pareina iš širdies, kaip mūsų Išganytojas moko: „Reikia Dievą garbinti dvasia ir tiesa“ (Jn 4, 24). Mūsų išoriniai pasireiškimai, mūsų veiksmai, turi atitikti mūsų vidų, mūsų sielos pasaulį: „Jei gyvename dvasia, tai dvasia ir elkimės“ (Sal 5, 25).

Mažareikšmiu dalyku liktų daugybė atkalbėtų litanijų, atgiedotų psalmių, atliktų novenų, jeigu jos nesiektų giliau mūsų išorinio šnabždėjimo, lūpų judinimo. Vienas vienintelis rožančius, sukalbėtas iš meilės ir širdies nuolankumo, daugiau garbės suteikia Dievui, kuris tyrinėja širdis, negu ištisos virtinės maldų, nekylančių iš mūsų dvasios gilybės. Todėl visi Kristaus palyginimai apie Dievo Karalystę slepia savyje kažką intymaus, viduje esančio: Jis sako: Dangaus karalystė panaši į žmogų, kuris pasėjo savo dirvoje ... panaši į raugą, kurį moteriškė įmaišė ... panaši į paslėptą dirvoje lobį ...

Toliau, ir amžinojo gyvenimo laimėjimas priklauso nuo įstatymo, kurio atrama yra viduje: mylėsi Viešpatį savo Dievą visa savo širdimi, visa savo siela, visomis savo mintimis (Lk 10, 27).

Todėl ta meile turime būti nusiteikę dabar ir visada, kad, žengdami per amžinybės slenkstį, būtume rasti toje Dievo meilėje pašvęsti ir verti dangaus Karalystės.

Amen.

8-asis sekmadienis po Sekminių, 1960

Neseniai kalbėjome apie popiežiaus pareigą ir valdžią mokyti ir valdyti. Matėme, kad popiežius moko ir valdo visą Bažnyčią, – jo valdžia siekia visus žemynus, visus žemės kampus. Kalbėjome taip pat ir apie atskirus vyskupus, jų pareigas bei valdžią Bažnyčioje. Matėme, kad vyskupai moko ir valdo žmones, savo vyskupijų ribose. Taigi Bažnyčios viršininkai yra popiežius ir vyskupai. Jie yra apaštalų įpėdiniai. Kristaus vardu jie atlieka mokytojo, ganytojo ir pašventinimo pareigą. Kartkartėmis viso pasaulio vyskupai, popiežiui vadovaujant, susirenka aptarti ir išspręsti kokių nors svarbių klausimų. Toks vyskupų susirinkimas yra vadinamas visuotiniu Bažnyčios susirinkimu. Tad šiandien ir panagrinėkime visuotinį Bažnyčios susirinkimą, atsakydami į tris svarbius klausimus:

1) Pirma, kas yra visuotinis Bažnyčios susirinkimas?

2) Antra, kokia yra visuotinio Bažnyčios susirinkimo galia?

3) Trečia, kokia yra visuotinių Bažnyčios susirinkimų nauda?

Kas yra visuotinis Bažnyčios susirinkimas?

Šis klausimas šiandien yra labai aktualus, nes Šventasis Tėvas Jonas XXIII paskelbė visam pasauliui, kad jo patvarkymu

yra rengiamas naujas visuotinis Bažnyčios susirinkimas. Dažnai apie tai rašo ir spauda. Toks visuotinis susirinkimas ypač domina mus, katalikus, nes Bažnyčios episkopatas kartu su popiežiumi visais laikais buvo laikomas aukščiausiu autoritetu Bažnyčios mokymo ir valdymo darbe. Kyla klausimas, „Iš kur vyskupai gauna teisę daryti susirinkimus?" Susirinkimo teisė yra prigimties teisė. Ji priklauso visiems žmonėms. Juo labiau ji priklauso sielų vadovams. Toliau. Be visuotinių Bažnyčios susirinkimų, kuriuose dalyvauja visi Katalikų Bažnyčios vyskupai, buvo ir yra ir siauresnio masto suvažiavimų, vyskupų konferencijų, juose dalyvauja atskiros provincijos bei atskiros tautos episkopatas. Šiandien mums rūpi visuotinis Bažnyčios susirinkimas. Dažnai tokį susirinkimą vadiname ekumeniniu. Žodis „ekumeninis" yra graikiškas ir reiškia „apimąs visą pasaulį". Taigi visuotinis susirinkimas yra toks, kuriame dalyvauja pats ar per delegatus popiežius ir viso pasaulio vyskupai, su tikslu išnagrinėti bei išspręsti svarbius Katalikų Bažnyčios tikėjimo bei drausmės klausimus.

Kad visuotinis susirinkimas būtų tikrai visuotinis, turi būti išpildytos penkios sąlygos:

Pirma, visuotinis susirinkimas privalo būti paties Popiežiaus šaukiamas. Tik popiežius turi galią visiems pasaulio vyskupams. Todėl tik popiežius gali sukviesti juos į vieną vietą bendriems pasitarimams.

Antra, visi vyskupai, kurie tik turi jurisdikciją Bažnyčioje, privalo būti šaukiami į visuotinį susirinkimą, nes jie visi turi taip pat teisę spręsti tikėjimo ir doros klausimus. Tačiau nėra būtina, kad visi vyskupai dalyvautų. Pakanka, kad apskritai visa Bažnyčia, visos katalikiškos šalys būtų atstovaujamos. Balsavimo teisė visuotiniame susirinkime priklauso visiems vyskupams

ordinarams, vyskupams pagalbininkams, kardinolams, abatams ir didžiųjų vienuolijų generolams.

Trečia, Popiežius privalo vadovauti susirinkimui asmeniškai arba per legatus. Tai yra popiežiaus pareiga, – jis pateikia svarstytinus tikėjimo bei doros klausimus, sudaro susirinkimo darbotvarkę; jis gali susirinkimą perkelti iš vienos vietos į kitą, jį laikinai nutraukti arba visiškai paleisti.

Ketvirta, susirinkimo diskusijose turi vyrauti visiška laisvė.

Penkta, visuotinio susirinkimo nutarimai privalo būti paties popiežiaus patvirtinti. Kitaip susirinkimo nutarimai neturi jokios galios. Popiežiaus patvirtinimas yra esminis dalykas.

Taigi, kai visuotinis susirinkimas išpildo šias penkias sąlygas, tada toks susirinkimas turi neklaidingumo dovaną tikėjimo ir doros dalykuose.

Dabar kyla klausimas: „Ar visuotinis susirinkimas yra aukštesnis už popiežių?" Visuotinis susirinkimas nėra popiežiaus galios, nes jis vienas, be popiežiaus, neturi neklaidingumo dovanos. Tačiau ir visuotinis susirinkimas su pačiu popiežiumi nėra aukštesnis už popiežių. Kodėl? Atsakymas yra trumpas ir aiškus. Popiežius pats vienas turi tas pačias galias ir jurisdikciją kaip visuotinis susirinkimas. Popiežius gali pakeisti visuotinio susirinkimo nutarimus lygiai taip, kaip ir savo paties dekretus.

Kaip matome, visuotinis susirinkimas nėra Bažnyčiai tikrai būtinas, nes jis neturi daugiau galios negu pats popiežius. Tačiau visuotinis susirinkimas yra labai naudingas. Pirmiausia, visuotinis susirinkimas duoda progos pasireikšti žmogiškai jėgai. Jame dalyvauja šventi ir mokyti Bažnyčios vyrai. Jų liudijimai gali turėti kur kas daugiau įtakos žmonėms, negu vienas popiežius. Iš istorijos žinome, kad ne sykį visuotiniai susirinkimai buvo nepaprastai naudingi. Kaip žinome, pirmas toks susirinkimas įvyko

Jeruzalėje prieš devyniolika šimtų metų, – 50-aisiais metais po mūsų Viešpaties gimimo. Jame dalyvavo dauguma apaštalų. Ten buvo viešai ir iškilmingai sprendžiamas vienas be galo svarbus klausimas: Ar pagonys, tapę krikščionimis, turi laikytis žydų įstatymo, ar ne? Kitaip sakant, ar Katalikų Bažnyčia bus vien tik žydiška sekta, ar ji yra skirta visoms tautoms, visai žmonijai? Atsakymas buvo aiškus: krikščionybė yra nepriklausoma nuo žydų tautybės ir jų ritualinių apeigų. Ta proga apaštalai parašė labai reikšmingą enciklką, kurioje tarp kitko sakoma: „... Šventajai Dvasiai ir mums atrodė gera nedėti ant jūsų jokios daugiau naštos, kaip tik šituos reikiamus dalykus..." (Apd 15, 28). „Šventajai Dvasiai ir mums..." – atkreipkite dėmesį, kaip drąsiai apaštalai išreiškė savo neklaidingumo dovaną!

Nuo pirmojo susirinkimo Jeruzalėje iki mūsų laikų buvo 20 visuotinių Bažnyčios susirinkimų. Kas yra studijavęs istoriją, tas gerai prisimena Nikėjos, Konstantinopolio, Efezo, Chalkedono, Laterano ir kt. miestų vardus, kuriuose vyko visuotiniai Bažnyčios susirinkimai. Paskutinis toks susirinkimas įvyko 1870 metais Vatikane, Šventojo Petro bazilikoje. Jame buvo paskelbta Popiežiaus neklaidingumo dogma. Susirinkimas negalėjo būti iki galo užbaigtas, nes tuo metu Italijoje prasidėjo pilietinis karas. Vyskupai buvo priversti skirstytis, darbo nebaigę. Būsimasis susirinkimas kaip tik ir bus ano visuotinio susirinkimo tęsinys, jis bus vadinamas antruoju Vatikano susirinkimu.

Taigi Visuotiniai susirinkimai yra labai naudingi, nes tikėjimo tiesos tokiu būdu būna iškilmingai paskelbtos ir perduodamos žmonėms. Tada jaučiama, kad paskelbta tikėjimo tiesa yra visos Katalikų Bažnyčios turtas. Pagaliau Visuotinis susirinkimas įgalina vyriausiąjį Ganytoją, Popiežių, patirti vyskupų nuomones apie apreikštas tiesas, apie priemones skelbti Dievo

žodį, apie būdus sėkmingiau kovoti prieš visokias ydas ir nukrypimus.

Negalvokime, kad vyskupai yra vien tik popiežiaus patarėjai tikėjimo ir doros dalykuose. Ne! Vyskupai yra tikrieji darbo dalininkai, nes, leisdami įstatymus, spręsdami įvairius klausimus, jie turi lemiamą balsą ir todėl, pasirašydami visuotinio susirinkimo nutarimus, jie kartu su Šventuoju Tėvu skelbia katalikiškąjį mokslą.

Kaip matome, Katalikų Bažnyčia neklaidingai moko ir valdo per Popiežių ir vyskupus, susirinkusius į visuotinį, ekumeninį susirinkimą. Esame naujo susirinkimo išvakarėse. Popiežiaus Jono XXIII paskelbtasis visuotinis susirinkimas yra pasirašymo stadijoje. Paruošiamosios komisijos, popiežiaus vadovaujamos ir jo vardu, ruošia svarstytinus klausimus, sudaro darbotvarkę didžiajam pasaulinio masto vyskupų susirinkimui. Tiesa, dar nežinome tikslios datos, bet galime būti tikri, kad tai įvyks netrukus Šventajame Romos mieste. Tad mūsų visų šventa pareiga yra prisidėti prie šių paruošiamųjų darbų. Mūsų įnašas tebūnie nuoširdi malda į mūsų Viešpatį Jėzų Kristų popiežiaus ir būsimojo visuotinio susirinkimo intencijomis.

Amen.

11-asis sekmadienis po Sekminių, 1960

Bažnyčia visur ir visada skelbia Linksmąją Žinią, tai yra Evangeliją. Ji moko mus, sakydama pamokslus, duodama pamokas ir aiškindama tikėjimo tiesas. Visa, ko Bažnyčia moko mus, eina iš Dievo, kuris yra visokios tiesos šaltinis. Ji mums perteikia tai, ką Dievas apreiškė ir kas nuo pradžios Bažnyčioje

mokyta ir tikėta. Šv. Paulius, tas didysis tautų Apaštalas, sako: „Aš jums padaviau visų pirma tai, ką esu gavęs“ (1 Kor 15, 3). Jau matėme, kad Dievo apreikštos tiesos mus pasiekė dvejopu būdu – per padavimą ir Šventąjį Raštą. Du praėjusius sekmadienius skyrėme artimiau susipažinti su pirmuoju Apreiškimo šaltiniu – padavimu. Šiandien skirkime keletą minučių antrajam Apreiškimo šaltiniui – Šventajam Raštui. Šiandien stenkimės iš arčiau pažvelgti į tris klausimus, būtent:

Pirma, kas yra Šventasis Raštas?

Antra, Kas yra Šventojo Rašto įkvėpėjas?

Trečia, kas yra įkvėpta Šventajame Rašte?

I. Daug kas, ką Dievas apreiškė, yra užrašyta šventose knygose. Šių knygų autorius paskatino rašyti Dievas per Šventąją Dvasią ir juos rašančius taip rėmė, kad jie be jokios klaidos surašė visa tai, ką Dievas norėjo per juos mums pasakyti. Šie raštai vadinami Šventuoju Raštu, arba Biblija, lietuviškai būtų Knyga. Kadangi Šventasis Raštas yra Dievo įkvėptas, todėl jo autorius yra Dievas. Taigi Šventasis Raštas yra paties Dievo žodis mums, arba, anot šv. Jono Auksaburnio, Šventasis Raštas yra „laiškas, kurį parašė mūsų Dangaus Tėvas ir pasiuntė žmonijai, keliaujančiai per tremtį į savo amžiną tėvynę“ (Homil. į Pradžios Knygą 2, 2). Žmogus, netekęs rojaus, tapo tremtiniu. Tačiau Dievas nepaliko savo tobuliausio žemės tvarinio – žmogaus nelaimėje. „Dievas, daug kartų ir keleriopu būdu kalbėjęs kitados tėvams per pranašus, paskiausiai, šiomis dienomis, kalbėjo mums per Sūnų“, – sako Šventasis Paulius (Žyd 1, 1). Kaip matome, tas Dievo laiškas žmogui turi dvi dalis: Senąjį ir Naująjį Testamentą. Tos Šventojo Rašto knygos, kurios yra parašytos prieš Kristų, vadinasi Senasis Testamentas; knygos, kurios parašytos po Kristaus, vadinasi Naujasis Testamentas. Abie-

juose testamentuose yra Dievo žodis ir Dievo planas išgelbėti žmogų ir grąžinti jį į Tėvynę. Šventasis Raštas buvo pradėtas rašyti Mozės, to didžiojo žydų tautos vado, laikais, 13-ajame amžiuje prieš Kristų; baigtas su Apreiškimo, arba Apokalipsės, knyga, kurią parašė šv. Jonas Apaštalas pirmojo amžiaus po Kristaus pabaigoje. Taigi Šventasis Raštas buvo rašomas net per 14 šimtų metų. Šventasis Raštas nėra viena knyga, jis yra tikra biblioteka, nes sudarytas iš 72 knygų, parašytų skirtingais laikais: Senasis 45, Naujasis Testamentas 27 knygas. Nepaisant to, jame yra vienas Dievas, kuris kalba žmogui, rodydamas jam kelią atgal į prarastą rojų, amžinąją Tėvynę.

II. Kyla klausimas: kokiu būdu Dievas yra Šventojo Rašto autorius? Pradžioje sakėme, kad Dievas, rašydamas savo knygą, naudojo žmones, kuriuos paskatino rašyti ir juos taip rėmė, kad jie be jokios klaidos surašė visa tai, ką Dievas norėjo per juos žmogui pasakyti. Taigi Dievas Šventojo Rašto rašymui naudojo ne plunksną kaip savo įrankį, bet žmogų. Jis įkvėpė žmones, padarydamas juos to paties darbo dalininkais. Dievas ir žmogus buvo bendradarbiai Šventųjų Knygų rašyme. Todėl Dievas ir žmogus yra Šventųjų Knygų autoriai.

Kaip tai įvyko? Pirmiausia pažiūrėkime į klaidingus atsakymus, pažiūrėkime, kokiu būdu Dievas nėra Šventųjų Knygų autorius. Seniau protestantai klaidingai teigė, kad Dievas mechaniškai diktavo pažodžiui visa, kas yra Šventajame Rašte. O žmogus, Dievo įrankis, tik užrašė Dievo diktantą. Mūsų laikais dauguma protestantų savo nuomonę pakeitė, nuklysdami į kitą kraštutinumą, sakydami, kad Šventojo Rašto įkvėpimas yra panašus į poetų įkvėpimą. Nieko daugiau. Net tarp katalikų Šventojo Rašto aiškintojų buvo klaidų apie Dievo ir žmogaus bendradarbiavimą, rašant Šventojo Rašto knygas. Vieni jų klaidingai teigė,

kad Šventoji Dvasia buvo tik negatyvus bendradarbis Šventraščio rašyme. Atseit, žmogus rašė pats vienas, o Šventoji Dvasia žiūrėjo iš šalies, stebėjo rašantįjį ir nieko daugiau. Kai žmogus ėmė klysti, tada Šventoji Dvasia įsikišo jį pataisydama. Arba vėl kiti katalikai, Šventojo Rašto aiškintojai, teigė, kad žmonės parašė knygas, o vėliau Šventoji Dvasia, Kristus, Apaštalai arba Bažnyčia patvirtino jų knygas ir paskelbė jas esant įkvėptomis ir laisvomis nuo klaidos. Tai yra klaidingos nuomonės.

Dievas nediktavo Šventųjų Knygų žmogui, nes Šventasis Raštas nėra vien tik dieviška knyga, jis yra perdėm žmogiška knyga. Kiek ten daug žmogiškumo, kiek ten daug laiko dvasios! Pavyzdžiui, Evangelija pagal šv. Matą yra skirtinga nuo Evangelijos pagal šv. Joną. Tai nebūtų įmanoma, jeigu Dievas jas abi būtų diktavęs.

Arba vėl, Dievas nėra žydas, o kiek ten daug žydiškumo, žydų tautos istorijos Dievo knygose. Ir DIEVAS, IR ŽMOGUS yra Šventojo Rašto autoriai. Vėl grįžtame prie to paties klausimo: kokiu būdu buvo parašytos Šventojo Rašto knygos? Niekuomet nepamirškime, kad kiekviena Šv. Rašto knyga turi du autorius, – Dievą ir žmogų. Nuolat turėkime mintyje, kad įkvėpimas vyksta knygą rašant. Visų pirma, Dievas įkvėpė ir skatino žmogų rašyti. Tada Dievas suteikė antgamtinę šviesą rašančiajam, kurios dėka jis visiškai ir tiksliai suprato, ką Dievas norėjo parašyti. Šios antgamtinės šviesos įtakoje žmogaus sprendimas yra Dievo sprendimas, – Dievo, kuris savo antgamtine šviesa remia žmogų. Pagaliau Dievas rėmė žmogų, rašantį knygą, kad šis nieko nepraleistų, nieko nepridurtų ir nesuklystų. Dievui nereikėjo diktuoti žodžių, nes žmogus antgamtinės šviesos dėka parinko žodžius, kurie tiksliai išreiškė Dievo mintį. Tokiu būdu Šventosios Knygos paeina visiškai iš Dievo ir

visiškai iš žmogaus, tačiau su vienu skirtumu – žmogus yra įrankis, o Dievas – pagrindinis autorius.

III. Kaip matome, Šventasis Raštas yra paties Dievo knyga. Visa, kas tik teigiama jos puslapiuose, yra Dievo žodis. Įkvėpimas garantuoja Šventojo Rašto neklaidingumą ne vien tik tikėjimo ir dorovės dalykuose, bet ir kituose klausimuose. Šventajame Rašte ne tik nėra klaidos, bet jame nė negali būti klaidų, nes jo autorius yra Dievas, kuris negali suklysti nei kitus į klaidą atvesti. Ši tiesa reikalinga ypatingo mūsų dėmesio, nes dažnai užmetama, kad Šventasis Raštas yra priešingas mokslui bei istorijai. Tarp Šventojo Rašto knygų yra ir istorinių, ir pranašų, ir poezijos knygų. Jose nėra klaidos, tačiau poezijos knygos turi būti skaitomos, kaip poezijos knygos, pranašų knygos kaip pranašų ir istorinės knygos kaip istorinės, nes kiekvienas žanras turi savo vertę ir prasmę. Be to, žmogus, padėjęs Dievui rašyti Jo knygą, buvo savo amžiaus ir savo aplinkos vaikas. Dievas prisitaikė prie jo žydiškos galvosenos, posakių, mokslo pažangos lygio ir panašiai. Dievo knyga pirmiausia buvo skiriama tiems žmonėms, iš kurių turėjo ateiti žmonijos Išganytojas. Todėl savaime suprantama, kad Dievas naudojo jų kalbą, jų literatūrinius žanrus savo plano apreiškimui. Mums ne kartą yra sunku nustatyti, ką nori pasakyti, kai kurios Šventojo Rašto vietos. Nenuostabu, nes mes esame graikų kultūros ainiai, kai tuo tarpu Šv.Raštas buvo rašomas semitinės kultūros aplinkoje, panaudojant žydų tautosaką, išmintį, išsireiškimo būdą. Tačiau tiesa lieka tiesa, – Šventasis Raštas yra neklaidingas, nes jis yra paties Dievo žodis. Norint surasti tą prasmę, kurią Dievas ir žmogus turėjo rašant, reikia atkurti tą aplinką, kurioje Šventasis Raštas buvo parašytas, reikia persikelti į anuos laikus, anas vietas, kur Dievas rengė savo tautą žmonijos atpirkimui.

Šventasis Raštas yra Dievo laiškas žmonijai. Esame tos žmonijos nariai, todėl Šventasis Raštas yra laiškas mums visiems, Jums ir man, kiekvienam iš mūsų. Su kokiu džiaugsmu ir malonumu skaitome laiškus, gautus iš tėvynės. Su kokiu džiaugsmu ir malonumu skaito laiškus iš Tėvynės mūsų broliai ir sesės Sibire bei Rusijos tremtyje. Visi žmonės yra tremtiniai šitame ašarų slėnyje. Turime brangią žinią iš namų, – LINKSMĄJĄ ŽINIĄ, – Šventąjį Raštą, laišką iš paties Dievo. Įsigykime Šventąjį Raštą, skaitykime jį patys, skaitykime jį šeimose, kad tuo būdu pažintume gailestingojo Dievo planą žmonijos atžvilgiu, gailestingojo Dievo mintį mūsų gyvenime. Pažinę Dievą, labiau jį pamilsime, o pamilę – uoliau Jam tarnausime, nes Dievui tarnauti – reiškia viešpatauti.

Amen.

13-asis sekmadienis po Sekminių, 1960

Mano brangūs klausytojai, užpraeitą sekmadienį kalbėjome apie Šventąjį Raštą. Matėme, kad Šventasis Raštas yra ne tik Dievo, bet ir žmogaus knyga, nes ji turi du autorius – Dievą ir žmogų. Šį Dievo ir žmogaus bendradarbiavimą vadiname inspiracija arba įkvėpimu. (Visos Šventojo Rašto knygos ir jų dalys yra Dievo įkvėptos, visas Šventasis Raštas yra Dievo žodis, todėl jame negali būti klaidos, nes Dievas, tiesos šaltinis, negali nei pats suklysti, nei kitus suklaidinti.) Taip pat matėme, kad žmonės, kuriuos Dievas padarė savo bendradarbiais rašant Šventąjį Raštą, daugiausia buvo semitinės kultūros, savo meto bei savo aplinkos vaikai. Todėl ir Dievo laiškas mums turi semitinį adresą, turi semitinį apdarą. Kyla klausimas, kokiu būdu

mes, vakarietiškos kultūros žmonės, galime suprasti Šventąjį Raštą? Kitaip sakant, kokiu būdu mes galime suprasti tikrąją Šventojo Rašto žodžių prasmę?

Mes sakėme, kad Šventasis Raštas yra ir Dievo, ir žmogaus knyga. Todėl, norint jį teisingai suprasti, reikia naudoti dvejopas priemones, būtent: dieviškas ir žmogiškas, kitaip sakant, gramatikos taisykles ir teologijos dėsnius.

I. Kokios yra žmogiškos priemonės? Žinokime, kad, norint teisingai suprasti, turime naudoti tikslų, neiškraipytą jo knygos tekstą.Tas pat tinka ir Šventajam Raštui, – norint teisingai suprasti jo autoriaus mintį, turime naudoti tikslų ir neiškraipytą tekstą. Gerai žinome, kad Šventasis Raštas yra parašytas net trimis kalbomis, – hebrajų, aramėjų ir graikų, – visos trys yra svetimos mums, nes ne visi mes tas kalbas mokame. Todėl tenka naudotis Šventojo Rašto vertimais. Lietuvių kalba turime abiejų testamentų pilną vertimą, kurį mūsų tautai davė a.a. Kauno arkivyskupas Juozapas Skvireckas. Yra ir kitokių Šventojo Rašto vertimų, kuriuos parengė įvairios kitatikių grupės. Todėl prieš naudojant nepažįstamą Šventojo Rašto vertimą savo ar kita kalba, reikia gerai patikrinti, ar jis yra Bažnyčios vyriausybės patvirtintas, ar ne. Savaime aišku, kodėl to reikalauja Bažnyčia, nes, norint suprasti Šventojo Rašto autoriaus mintį, reikia naudoti tikslų ir neiškraipytą tekstą. Kitatikiai labai dažnai jiems nepalankias Šventųjų Knygų vietas savaip išverčia ir savaip išaiškina. Tikslus ir neiškraipytas Šventojo Rašto tekstas yra pagrindinė priemonė Dievo žodžiui suprasti. Tačiau to dar maža. Reikia žengti keletą žingsnių į priekį. (Reikia Šventąjį Raštą skaityti ir jį skaitant suprasti. Kaip tai padaryti?) Skaitant Šventąjį Raštą, reikia kreipti dėmesį ne vien tik į atskiras eilutes ir posakius, bet reikia susipažinti su knygos bei atskiro per-

skyrimo visuma, kurią dažnai vadiname kontekstu. Visumos arba konteksto pažinimas yra be galo svarbus dalykas. Susipažįstant su Šv. Rašto knygos visuma arba kontekstu, ypatingu būdu turime kreipti dėmesį į tris klausimus.

Pirmiausia turėtume klausti patys savęs, kodėl autorius rašė? Kitaip sakant, kokia proga, kokiomis aplinkybėmis ta knyga, tas knygos perskyrimas buvo rašomas? Koks buvo autoriaus tikslas tą knygą ar jos dalį rašyti? Paskui turėtume klausti patys save, kokia yra pagrindinė tiesa, vedamoji mintis, arba koks yra pagrindinis turinys, kurį autorius nori perduoti tiems, kurie jo knygą skaitys? Ir pagaliau reikia nuolat turėti galvoje minčių ir žodžių tarpusavio gramatinį, loginį ir psichologinį ryšį. Kitaip sakant, skaitant Šventąjį Raštą, reikia klausti savęs, koks yra skaitomos vietos ryšys su tuo, ką prieš tai skaičiau, ir su tuo, kas toliau seka. Taip skaitydami Šventąjį Raštą, deramai suprasime Dievo mintį jame ir gausime daug naudos širdžiai ir protui.

Toliau. Šventasis Raštas yra sena knyga, parašyta skirtingais nuo mūsų laikais ir skirtingose nuo mūsų vietose. Todėl ne sykį turime naudotis Šventojo Rašto žinovų paaiškinimais apie to meto istoriją, žmonių papročius ir panašiai. Šventojo Rašto žinovai yra asmenys, kurie nuodugniai studijuoja Šventraščio kalbas, žydų tautos istoriją, papročius, Palestinos archeologiją bei geografiją ir visa, kas tik gali padėti geriau suprasti Šventąjį Raštą. Jie yra tikri Šventojo Rašto specialistai; jų paaiškinimai yra specialistų paaiškinimai. Ne visiems mums yra įmanoma tapti tokiais specialistais, nes tam reikia daug laiko ir įtempto darbo, todėl ir tenka naudotis kitų pagalba. Tai lengvai suprantama, nes naudojamės specialistų pagalba įvairiose gyvenimo srityse. Tik pagalvokime apie susisiekimo priemonę – automobilį. Daugelis iš mūsų mokame automobilį vairuoti, mokame jį

kasdien naudoti, tačiau jį prižiūrėti ir pataisyti tenka šauktis mechaniko pagalbos. Mechanikas yra automobilio specialistas. Arba vėl pažiūrėkime į medicinos sritį. Susirgus kiekvienas iš mūsų pasiduoda gydytojo globai ir priežiūrai, nes gydytojas yra savo srities specialistas. Tas pat yra ir su Šventuoju Raštu. Dažnai tenka pasinaudoti Šventųjų Knygų žinovų paaiškinimais. Taigi, norint teisingai suprasti Šventąjį Raštą, turime naudoti Bažnyčios patvirtintą, neiškraipytą tekstą, turime pažinti atskiros knygos, jos perskyrimo visumą arba kontekstą ir, reikalui esant, turime naudotis žinovų paaiškinimais. Visa tai, kas čia pasakyta, yra žmogiškos priemonės, kurias naudojame skaitydami bet kurią knygą. Jos yra naudingos ir labai daug padeda, skaitant paties Dievo knygą, Šventąjį Raštą.

II. Toliau. Niekuomet nepamirškime, kad Šventasis Raštas yra ne vien tik žmogaus, bet ir paties Dievo knyga. Todėl jam suprasti reikia paties Dievo duotų priemonių ir dėsnių. Šias dieviškas priemones vadiname teologinėmis. Šventasis Raštas yra Dievo Knyga. Savo knygą Dievas davė Kristaus Bažnyčiai ją globoti ir aiškinti. Kristaus Bažnyčia turi neklaidingumo dovaną tikėjimo ir dorovės dalykuose. Todėl visuose tikėjimo ir dorovės dalykuose mes, tikintieji, turime priimti visu savo protu ir širdimi Bažnyčios Šventojo Rašto aiškinimą; turime priimti tą Šventojo Rašto prasmę kaip tikrą, kurios Bažnyčia nuo pradžios mokė ir moko. Taigi tas, kuris aiškina Šventąjį Raštą sau patinkama prasme ir nesilaiko Bažnyčios Šventojo Rašto aiškinimo tikėjimo ir doros klausimais, tas eina prieš Dievo nustatytą tvarką ir elgiasi labai neišmintingai. Tai labai gerai matome iš protestantų. Šimtai protestantų sektų skaito tą patį Šventąjį Raštą, kuris turi tik vieną prasmę, o supranta skirtingai. Kodėl taip įvyksta? Iš kur tas margas prasmės įvairumas?

Nejaugi Šventasis Raštas bei atskiros jo vietos gali iš tikrųjų turėti tiek daug prasmių? Nejaugi Dievo knyga yra pilna dviprasmiškumo? Su tuo sunku sutikti. Tai yra rezultatas žmogaus užsispyrimo bei noro aiškinti Dievo knygą ne pagal Dievo mintį, o pagal savo užgaidas ir todėl tarp protestantų ir vyrauja tikras chaosas Šventojo Rašto supratime ir aiškinime. Šventasis Raštas savyje yra negyva knyga; ji negali protestuoti, negali gintis, kai jo puslapiai neteisingai iškraipomi. Čia ir pamatome Kristaus dievišką išmintį palikti savo Knygą – Šventąjį Raštą Bažnyčiai, tam neklaidingajam mokytojui, jį globoti ir aiškinti.

III. Baigiant šias mintis, bent trumpai sugretinkime Šventąjį Raštą su Tradicija, palyginkime abu šiuos Apreiškimo šaltinius. Ir Šventasis Raštas, ir Tradicija yra Dievo žodis. Abu yra neklaidingi. Abu turi būti priimami su vienoda meile ir pagarba. Šventasis Raštas yra ypatinga knyga, duota mums paties Dievo tiesiogiai per inspiraciją arba įkvėpimą. Pats Dievas yra Šventojo Rašto, kaip knygos, autorius. Antra vertus, tradicija yra Dievo apreikštos tiesos, kurios pradžioje gyvu žodžiu buvo perduotos iš kartos į kartą. Jas vėliau užrašė Bažnyčios Tėvai. Todėl Šventasis Raštas kaip knyga pranoksta Tradiciją. Tačiau Padavimas pranoksta Šventąjį Raštą tiek savo apimtimi, tiek savo senumu, tiek savo naudingumu ir reikalingumu. Tik pažiūrėkime į Naująjį Testamentą. Pirmosios jo knygos buvo parašytos praėjus tik 20 metų po Kristaus mirties. Kristaus mokslas buvo perduodamas žodžiu iš lūpų į lūpas. Arba prisiminkime Paskutinę Vakarienę, kurios metu mūsų Viešpats Jėzus Kristus laikė pirmąsias šv. Mišias ir pašventino pirmuosius kunigus. Šv. Lukas Naujajame Testamente tai aprašo dviem eilutėmis: „Paėmęs taurę, /Jėzus/ dėkojo, laužė, davė /Apaštalams/ ir tarė: „Tai yra mano kūnas, kurs už jus atiduodamas, tai darykite mano atmi-

nimui". Taip pat paėmė ir taurę po vakarienės ir tarė: „Tai taurė yra naujoji sandora mano kraujyje, kurs bus už jus išlietas" (Lk 22, 19–20). Tai darykite mano atminimui". Palyginkime pirmąsias šv. Mišias Paskutinės Vakarienės bute su šv. Mišiomis mūsų bažnyčiose. Koks didelis panašumas, – tie patys konsekracijos žodžiai. Tačiau ir koks didelis skirtumas, – kiek čia daug maldų prieš ir po konsekracijos. Kodėl taip? Mat patys Apaštalai, o po jų Bažnyčia, esminį konsekracijos veiksmą apsupo pasiruošimo bei padėkos maldomis. Tradicija apie tai liudija. Todėl galėtume palyginti visą Dievo apreiškimą su sodu, – sodo žemė yra Padavimas, medžiai, kurie sode auga, yra Naujojo Testamento knygos. Sodui reikia ir žemės, ir medžių. Padavimas yra ta sodo žemė, kurioje išaugo Naujasis Testamentas ir jo knygos.

Keletą sekmadienių kalbėjome apie Dievo Apreiškimo šaltinius. Susipažinome su Šventuoju Raštu ir Tradicija. Matėme taip pat ir Bažnyčios misiją mokyti visas tautas visko, ką Dievas apreiškė. Istorija liudija, kad Šventasis Raštas, Evangelija, pakeitė žemės veidą, duodama žmonijai naujus idealus ir tikrą palaimą. Šventasis Raštas, Evangelija, siūlo tuos pačius idealus ir tą pačią palaimą ir mūsų laikams. Gimėme nusivylusio humanizmo amžiuje, gyvename sudievintos technikos baimėje ir ilgimės kažko pastovaus, tikro, viliojančio. Tik Kristaus Evangelija gali mus grąžinti į prarastą taiką žemėje ir širdies ramybę. Grįžimas į Evangeliją grąžins mus į vienybę vieni su kitais, į taiką šeimose, į taiką tautose, į taiką visame pasaulyje.

Amen.

5-asis sekmadienis po Sekminių, 1961

Žodžiai

Brangūs klausytojai, nuostabi yra gamta. Be abejojimo, nuostabiausias jos tvarinys, nesuklysdami galime sakyti, yra žmogus. Jis yra visos gamtos žiedas. Didžiausia nuostaba, kuria žmogus yra apdovanotas, yra jo kalba, galia kalbėti.

Dažnai mes klausiame savęs, kodėl gyvuliai nekalba, nors jie ir turi visus kalbos organus. Trumpai į tai galime atsakyti: gyvuliai nekalba, nes jie neturi ko pasakyti; jiems viskas yra aišku, jie neturi idėjų... Todėl, kokie mes, žmonės, esame laimingi, galėdami kalbėti, reikšti savo mintis. Toliau, mes ne tik galime kalbėti, bet ir gyvą žodį palikti, užlaikyti, užrašyti.

Kristus, gyvendamas žemėje, nieko nepaliko mums rašyto. Šv. Rašte randame tik vieną vietą, kur Kristus lazdele rašė žemėje. Tai buvo tada, kai prie Jo buvo atvesta nusidėjusi neištikima moteris, kuri pagal žydų įsakymą turėtų būti akmenimis užmušta. Kai skundėjai ją kaltino, Kristus tarė, kas be nuodėmės, meskite į ją akmenį, ir nuleidęs galvą rašė žemėje. Pakėlęs akis, jis nebematė nieko daugiau, kaip tą nelaimingąją moterį, kuriai jisai tarė: ar niekas tavęs nepasmerkė? Niekas – ji atsakė. Ir aš tavęs nepasmerksiu. Eik ir daugiau nebenusidėk.

I. Taigi Kristus savo Karalystės skelbimą grindžia tik gyvu žodžiu. Ir tai nuostabus dalykas, kad jisai pasirinko gyvą žodį, kuris dažnai pro vieną ausį įeina, o pro kitą išeina. Jis pasirinko ne kardą, galingą armiją, o gyvą, kalbamą žodį. Be to, ir kalbėdamas jis nekūrė jokios mokslinės, socialinės sistemos, plano ir, kaip minėjome, nieko neparašė. Tačiau visa Palestinos Žemė girdėjo Jo balsą. Ir anot šv. Jono, avys, suprask žmonės, sekė paskui jį, nes girdėjo Jo balsą. Ir tas Gerojo Ganytojo žodis skyrėsi nuo

visų kitų, tuo žodžiu Jisai pagrindė visos savo Karalystės ateitį: sakydamas, eikite į visą pasaulį ir mokykite visas gimines. Nors tai buvo ir paprasti žodžiai, tačiau Jis buvo įsitikinęs tų žodžių tiesa ir galia: Dangus ir žemė praeis, bet mano žodžiai nepraeis.

II. Toliau Kristus savo žodžius pagrindė dieviškų autoritetu. Kaip majestotiškai skamba: seniesiems buvo pasakyta, bet aš jums sakau... Kristus atsistoja prieš Senąjį pasaulį, jo įstatymą, prieš Mozę, pranašus ir kalba negirdėta forma ir autoritetu. Taip kalbėti gali tik Dievas.

Kristus, kalbėdamas žmonėms, sako: jūs esate iš šio pasaulio, aš nesu iš šio pasaulio. Toliau siųsdamas savo mokinius, Jis jiems sako: man duota visa valdžia danguje ir žemėje... Kristus ne tik kalba dieviškų autoritetu, bet save laiko ir daro gyvenimo norma, taisykle: aš esu kelias, tiesa, pasaulio šviesa, prisikėlimas ir gyvenimas... Todėl nėra ko stebėtis, kad žmonės, girdėdami tokius Kristaus žodžius, sakydavo, kad Jisai kalbąs, kaip turįs galios.

III. To negana. Kristaus žodžiai yra pilni dieviško įkvėpimo ir gilybės. Mūsų, žmonių, žodžiai yra riboti. Tiesa, pastaruoju metu mūsų žodis radijo, televizijos ir mikrofonų dėka tapo pratęstas. Tuo tarpu Kristus, kai Jis skelbė savo mokslą, šių priemonių nebuvo: jo klausėsi palyginti mažas būrys žmonių ir tolimoj Palestinos žemėje. Aplinkybės ir to laiko sąlygos byloja, kad Kristaus žodis lengvai galėjo dingti, žūti, nepasiekęs tikslo, žmonių širdžių ir protų. Tačiau taip neįvyko. Jo Geroji Naujiena, žodis, išplito po visą pasaulį, pasiekė visus pasaulio užkampius, visas tautas... Tas žodis pajėgė nugalėti pagonybę, erezijas, žmonių silpnybes ir patraukti minias į save. Grigalius Didysis sako, kad Kristaus žodį galima palyginti su mažu upeliu, kurį net vaikas gali pereiti, jį galima palyginti su jūra, kurios išsemti ir suprasti nepajėgia net ir mokyčiausi žmonės.

IV. Pagaliau Kristaus žodžiai yra amžini ir pilni palaimos. Kristaus žodis yra palyginamas su garstyčios grūdu, kuris turi savyje neišsenkamos kūrybos galią. Iš jų kilo Dievo Karalystės idėja. Bažnyčia, popiežiai – tu esi uola ir ant tos uolos aš pastatysiu savo bažnyčią; iš jų kilo vienuolynai: kas nori būti mano mokinys, tegul išsižada savęs ir teseka mane... Iš jų kilo šv. Eucharistija: tai darykite mano atminimui, Paskutinės Vakarienės metu kalbėjo Kristus. Iš jų kilo Atgailos Sakramentas. Kam nuodėmes atleisite, tam bus atleistos... Todėl, jei mes matome Bažnyčioje nuostabių dalykų, tai visa yra gyvosios dvasios, kilusios iš Kristaus žodžio, padariniai. Jie atnaujina žmogų, visuomenę, pasaulį. Tai ryškiai matome gyvenime tų šventųjų, kurie, nugalėję save ir persiėmę Kristaus žodžiu, padarė nuostabių ir didelių darbų.

Todėl ir mes, brangūs klausytojai, kadangi gyvename visuotinės krizės amžiuje, pasirūpinkime, kad Kristaus žodis vėl taptų šviesa ir gyvybe mūsų gyvenime. Kristaus mokslas niekada nesensta. Jis yra visada senas ir visada naujas. Tik mes menkstame ir senstame. Todėl išreiškime Kristui savo ištikimybę, gyvą, veiklią, kūrybingą, ir leiskime, kad per mus Kristaus žodis vėl taptų realybe ir mūsų gyvenimo norma.

Amen.

6-asis sekmadienis po Sekminių, 1961

Mano brangūs klausytojai, norėčiau padaryti dvi praktiškas išvadas.

1. Nepamirškime maldos prieš valgį ir po valgio.

2. Nepamirškime padėkoti Dievui už apetitą, kad galėjome valgyti, nes tai yra ženklas geros sveikatos. Sveikam žmogui,

jei jisai yra išalkęs, ir riekutė duonos yra gardi ir mielai valgoma.

Šv. Augustinas, kalbėdamas apie duonos padauginimo stebuklą, kurio dėka buvo pamaitinta 4000 žmonių, sako, kad Dievas daro diena po dienos daug didesnius stebuklus savo dieviška Apvaizda, maitindamas milijonus žmonių. Jisai sako, kad gerasis Dievas kasdien kloja stalą visam gyvam sutvėrimui ir ant jo padeda reikalingą maistą.

Mūsų saulutė, būdama maždaug 90 milijonų mylių nuo žemės, savo šviesa ir šiluma duoda augimą mažytei sėklai, kurią žmogaus ranka beria žemėn. Ji auga, bręsta ir neša daugeriopą vaisių ir tuo kūrėjas maitina žmones ir visą žemę.

Mano brangūs klausytojai, Kristus, padaugindamas duoną, kaip Evangelija sako, ją laimino ir dėkojo savo dangiškajam Tėvui.

Ar mes darome tą patį? Ar nepamirštame maldos prieš valgį ir po valgio, padėkoti Apvaizdai, kuri mus palaiko ir maitina?

Šiandien, nors mes gyvename pažangos ir technikos amžiuje, tačiau milijonai žmonių yra didžiausiame skurde. Pusgyvių motinų ir vaikų tūkstančiai šaukiasi pagalbos, prašo rūbų ir duonos. Milijonai žmonių neturi reikalingiausių gyvenimo reikmenų. Šiai priežasčiai pašalinti kai kas siūlo dirbtiniu būdu mažinti gimimų skaičių. Tačiau pamirštama, kad šiandien pasauliui trūksta tvarkos, o ne duonos. Išveskime iš rikiuotės karo kurstytojus ir nuolatinę bedieviškojo komunizmo kybančią grėsmę pasaulyje, pavartokime tuos bilijonus, kurie šiandien gynybai yra skiriami, žmonių gerovei kelti ir puoselėti, tuoj sumažėtų pasaulyje skurdo, o kasdieninės duonos, rūbų ir pastogės užtektų visiems.

Taigi, stovėdami prie apsčiai apkrauto stalo, nepamirškime pasimelsti. Dirbkime, kad greičiau pasaulin ateitų Kristaus tai-

ka ir Karalystė, kur žmogus žmogui būtų brolis ir Dievo vaikas, kad greičiau iš pasaulio išnyktų kerštas ir klasių neapykanta, kad visi, be rasių, tautų, spalvos, religijos skirtumų, tarnautume Dievui ir dirbtume kitų gerovei, nes, anot Vaižganto, kitais besirūpindami ir patys laimingi tapsime.

Toliau. Rašytojas kun. Albanas Stola aprašo savo įspūdžius iš vieno vaikų našlaityno. Jisai rašo: „Vieną kartą man teko pietų metu lankytis vienoje vaikučių prieglaudoje. Aš stebėjau juos, kaip jie patenkinti bėgo nuo stalų į kiemą žaisti. Vaikučiai, ar sesutės davė užtektinai jums valgyti? Taip! – šaukė visi vienu balsu. Ar jūs padėkojote Dievui po valgio? Taip, Tėve! Tada viena mergaitė pakėlė ranką ir tarė: aš dėkojau Dievui ne tik už valgį, bet ir už gerą apetitą".

Mano brangūs klausytojai, čia ir yra tas kabliukas, prie kurio ir norėčiau kiek stabtelti. Manau, kad dauguma iš mūsų tai pamirštame. Ar daugelis iš čia esančių padėkojame Dievui ne tik už valgį, bet ir gerą apetitą? Nepamirškime tos mažos mergaitės pavyzdžio ir išmintingo patarimo. Juk pasaulyje yra daug žmonių, kurie nėra vargšai, turi daug ko valgyti, nieko netrūksta, tačiau negali valgyti. Kodėl? Jie serga arba yra paliegėliai. Nunešk savo sergančiam kaimynui skaniausių vaisių, nunešk gardžiausios sriubos lėkštę savo draugui į ligoninę, bet jis nevalgys, net nežiūrės į juos, nes neturi apetito, noro valgyti, jis serga.

Todėl, kai valgome, dėkokime Dievui ne tik už maistą, bet ir už sveikatą ir norą valgyti, nes tik sveikas žmogus turi apetitą ir tik sveikam žmogui patinka valgyti.

Taigi, brangūs klausytojai, netrukus tęsime šv. Mišias toliau. Padarykime jas padėkos Mišiomis: dėkokime Dievui už kasdieninę duoną, rūbą, pastogę ir sveikatą. Dažnai atsiminkime, kad

net ir šią valandą milijonai žmonių stokoja šių minėtų dalykų. Todėl dalykimės su jais duonos gabalėliu, sriubos lėkšte, savo pagalba... Ir dėkokime Dievui, kuris leidžia tekėti saulei, mus maitina, palaiko ir stiprina. Ir pagaliau atsiminkime, kad ne vien duona žmogus yra gyvas. Jam reikia ir dvasinio peno. Todėl nepamirškime ir savo sielos bei tos dangiškos duonos, kurią Kristus, daugindamas žemiškąją duoną, taip ryškiai priminė ir Eucharistiją, kurią vėliau įsteigė Paskutinės Vakarienės metu ir liepė ją valgyti, kad būtume gyvi ir pelnytume amžinąjį gyvenimą.

Amen.

4-asis sekmadienis po Sekminių, 1962

Gausi žvejonė

Brangūs klausytojai, girdėdami Evangelijos stebuklus, padarytus Kristaus anuomet Palestinos žemėje, kyla mumyse noras klausti: o kaip šiandien? Ar ir šiandien Bažnyčia gali girtis žvejonės gausumu? Ar Kristaus minima jūros giluma ir šiandien išreiškia mūsų sielos gilybę ir jos reikalus? Jei ne, tai kodėl ne? Ką mes turėtumėm daryti?

I. Vargome visą naktį, tačiau nieko nepagavome. Aimanavo Kristui tuščiom rankom likę apaštalai prie Genezareto ežero kranto. Muskulų darbas ir tik žmogiškos pastangos buvo nepakankamos apaštalų žvejonės sėkmei. Dievo karalystės darbe turi būti pavartoti skirtingi standartai. Tūlas gali manyti, kad per 2000 metų pasaulis turėjo būti laimėtas krikščionybei. Tuo tarpu šiandien, praėjus tiek daug metų, mes matome tūkstančius be Dievo, be Kristaus, be atpirkimo, ištisas tautas, nepažįstančias Kryžiaus religijos. Maža to, mes matome daugybę atsitraukimų ir neištiki-

mybių krikščionybei. Todėl Išganytojas galėtų mums pasakyti: „Kokia nauda iš mano kraujo, veltui vargau, veltui kentėjau...“ Dar daugiau. Šiandien mes esame liudininkai naujų Kristaus persekiojimų ir dar tokių, kurių galėtų pasimokyti ir aukščiausi buvusieji Bažnyčios tironai, kaip Neronas, Dioklecionas ir kiti. Prieš tikėjimą šiandien yra nukreiptos ne tik blogio jėgos, bet net ir gėrio, kaip taika, brolybė, laisvė, tautų solidarumas. Tačiau po šių idėjų skraiste slepiasi plėšrus vilkas modernaus žmogaus kailyje. Dėl to šiandien pasigirsta balsų, kurie net leidžia, kaip anie apaštalai, skųstis, kad veltui vargome visą naktį ir nieko nesugavome.

Kodėl taip? Mat atpirkimo darbe ir jo evoliucijoj, Bažnyčios plėtimo ir jos pastoracijos veikloje žmogiškieji ir dieviškieji elementai visada veikia kartu ir yra tarpusavyje susimaišę. Dievo malonės paslaptys ir dieviškieji apvaizdos planai yra tokie svarbūs, kaip laisva žmogaus valia tautos sprendimuose. Tik toje šviesoje yra suprantama, kodėl pranašų, apaštalų, kunigų, misionierių darbas yra toks sunkus, nes pažanga ir darbo rezultatai negaunami prievarta, jiems reikia kiekvieno žmogaus laisvos valios apsisprendimo, kad Dievo malonė jame galėtų veikti ir jį išganyti. Ir ši aplinkybė yra dažnai pati skaudžiausia tiems, kurie darbuojasi dėl žmogaus išganymo. Visą dieną dirbę, nieko nepagavome.

II. „Irkitės į gilumą ir ištieskite tinklus valksmui“. Tai buvo Kristaus įsakymas apaštalams.

Žmogiškai kalbant, nebuvo daug ko tikėtis ir laukti iš tokios žvejonės. Kadangi žvejai, žmogiškai kalbant, geriau suprato žvejybos amatą, negu jų Mokytojas iš Galilėjos. Tačiau dieviškai kalbant, visko buvo galima laukti, jei Kristaus įsakymo bus paklausyta. Tai buvo teisinga anuo metu, tai yra teisinga ir šian-

dien Bažnyčios gyvenime. Mes turime galvoti Dievo mintimis, matuoti pagal Dievo nuostatus, dirbti pagal Jo intencijas, veikti pagal Dievo valią ir Jo įsakymus. Tuomet mes visada būsime teisingame Dievo kelyje.

Kristus norėjo, kad Petras tiesiogiai patirtų stebuklo vaisius. Jis norėjo Jį nustebinti, parodydamas žuvų gausybę, pagautą Petro tinkle. Kiekviena žuvytė Kristui buvo išganyto žmogaus simbolis. Jis norėjo parodyti, kad Dievo malonė veda sielas į Bažnyčią ir jas ten palaiko. Ir kad gyvenime nėra svarbu tai, ką mes darome, bet ar mūsų darbas sutampa su Dievo valia.

III. „Dėl tavo žodžių"... buvo apaštalų atsakymas Kristui. Jisai jiems liepia irtis į gilumą. Irtis į gilumą yra bendras Kristaus įsakymas visiems Jo apaštalams ir kunigams. „Aš išsirinkau jus, ne jūs mane. Eikite ir mokykite visas tautas ir krikštykite jas".

Mes esame jūros pakraščio žmonės. Prieš mūsų akis guli milžiniška ir plati Dievo jūra. Ši jūra dažnai mus baido, sukelia baimės jausmą, o ypač kai joje šėlsta audra, nėra žuvų, arba, jei ir yra, tačiau jos nekimba, neina į mūsų tinklą. Tačiau Kristus ir mums liepia turėti drąsos. „Įleiskite savo tinklus valksmui". Pagoniškasis pasaulis nekantriai laukia užtekančios aušros. Šis Kristaus įsakymas bus iki pasaulio pabaigos, ir tūkstančiai išgirs Jo balsą ir ateis dirbti į Jo vynuogyną, žvejoti žmonių Kristaus Karalystei. Aš atėjau siųsti ugnies ir noriu, kad ji kūrentųsi, bet neužgestų...

Nors ir kažkokie svarbūs būtų mūsų namų reikalai, tačiau mes negalime pamiršti misijos, Kristaus karalystės plėtimo žemėje. „Jūs duokite jiems valgyti", – kartą kalbėjo Kristus, kai apaštalai priminė jam išalkusią žmonių minią. Čia Kristus kalbėjo ne tik apie kūno, bet ir apie dvasios alkį. Neužtenka tik misijas remti, numesti vieną kitą centą, bet reikia saugoti savo namus ir nuo pagoniškos dvasios. Dažnai misionieriai, dirbę

pagonių kraštuose, sako, kad tarp pagonių jie randa tokių kilnių žmonių, kad ne vienas krikščionis turėtų rausti prieš juos ir prieš Dievo teismą. Todėl mūsų apaštalavimas turi būti dvasinis ir apimti visas sritis, visas puses. Žvejoti žmones nėra tik įsakymas apaštalams ir kunigams. Šioje žvejonėje turi dalyvauti visi žmonės be išimties. Kokia tai garbinga ir graži profesija! Koks tai kilnus ir dieviškas darbas, žvejoti žmones Dievo karalystei, gelbėti sielas, vesti jas į išganymą.

Brangūs klausytojai, pasitikėjimas Dievu yra labiausiai šiandien reikalinga dorybė.

Amen.

7-asis sekmadienis po Sekminių, 1962

Medis žmogaus ženkle

Šios dienos Evangelija, mano brangūs klausytojai, yra paimta iš Kristaus Kalno pamokslo. Ji yra turtinga savo filosofija, gyvenimo menu ir gražiu palyginimu, todėl verta ir naudinga į ją giliau įžvelgti, iš jos daugiau pasimokyti. „Kiekvienas medis, kuris neduoda gerų vaisių, bus iškirstas ir į ugnį įmestas".

I. Kiekvienas medis. Tai reiškia mes ir jūs, visi žmonės.., nes psalmininkas sako, kad žmogus yra panašus į medį, augantį šalia tekančio šaltinio" (Ps 1, 3). Taigi Šv. Raštas lygina žmogų su medžiu.

Taigi žmogus yra panašus į medį pirmiausia savo moraline prasme. Mūsų šaknys yra mūsų gimtieji namai. Čia mes pradėjome gyventi, augti ir bręsti, artėdami lyg medis dangaus erdvės link. Žmogus kaip medis auga, mezga pumpurus, žydi,

vysta ir miršta. Žmogus yra medis ir antgamtine prasme. Jam yra prieinama Dievo malonė, kurios dėka žmogus gali augti, kilti arčiau Dievo, arčiau savo amžinojo paskyrimo. Senieji Lebanono kedrai, augdami kasmet prie savo kamieno pridėdavo po žiedą, kas vaizdžiai išreiškia mūsų dvasinį gyvenimą, mūsų sielos tobulybės kelią, vis kilti aukštyn, į saulę, į Dievą. Šią mintį galėtume baigti įspėjimu: kaip medis yra nuaugęs, taip jis ir nuvirs. Mūsų gyvenimo kreivoji yra kryptis ir mūsų nuvirtimo gyvenimo pabaigoje.

II. Toliau. Kiekvienas medis turi savo tikslą. Vaisinis medis turi duoti vaisių, savo gražiais žiedais žavėti žmogaus akį, teikti pavėsį, būti statybos medžiaga. Taigi turi turėti tikslą.

Brangūs klausytojai, ar tai nėra mūsų gyvenimo kryptis? Ar ir mūsų gyvenimas neturi būti vaisingas gerais darbais ir naudingas Dievo akyse. Iš mūsų gyvenimo turi sklisti palaima, viltis ir pasitikėjimas Dievu. Dievo akyse visi mes esame lygūs. Kiekvienas turime atlikti savo pareigas, nesvarbu, kokios jos būtų: menkos, paprastos, nežinomos... Ne vieta padaro žmogų šventą, o žmogus vietą pašventčia arba ją suniekina. Svarbu, ne kokias mes pareigas einame, svarbu, kaip mes jas atliekame, tai svarbiausia (Šv. Petro seserys).

Brangūs klausytojai, Dievas yra mūsų gyvenimo daržininkas. Štai kaip apie tai kalba vienas Kristaus palyginimas: vienas žmogus turėjo figos medį, pasodintą savo vynuogyne, ir atėjo ieškoti jame vaisių, bet nerado. Tuomet jis tarė vynuogyno užvaizdai: „Štai jau treji metai, kaip ateinu ir ieškau vaisių šiame figos medyje ir nerandu; iškirsk tat jį, kam dar žemę užima?“ Bet anas atsakydamas jam tarė: „Valdove, palik jį dar šiais metais, aš apkasiu jį ir uždėsiu trąšų ir, rasi, jis duos vaisių, o jei ne, tai paskui jį iškirsdinsiu“. Ir taip Dievas laukia iš mūsų vaisiaus, gerų darbų.

III. Kuris neduoda gerų vaisių. Įsivaizduokite žieduose paskendusį medį, įsivaizduokite medį pilną vaisių, kad net šakos linksta. Pažvelkite į bežiedį medį, medį, kuris nevedė vaisiaus... Koks didelis kontrastas tarp vieno ir antro, koks didelis nusivylimas...

Brangūs klausytojai, Dievas iš mūsų reikalauja ne tik žiedų, žydėjimo, bet ir vesti vaisius. Krikščionybė reiškia gyvenimą, veikimą, vaisius, palaimą. Mes turime atpirkimą ir priemones išganymui siekti, todėl reikia ir padarinių, reikia tas priemones vartoti ir nešti vaisių. Kristaus sekėjo gyvenime nieko nėra statiško, pastovaus, viskas turi judėti, tekėti, tobulėti ir kilti. Pagonys, stebėdami pirmųjų krikščionių gyvenimą, sakydavo: žiūrėkite, kaip jie myli vienas kitą. Meilė buvo pirmųjų krikščionių atpažinimo ženklas. Šis ženklas turi būti ir mūsų išsiskyrimo žymė ir geriausias argumentas krikščionybės tikrumui įrodyti!

IV. Mes, žmonės, kalbėdami apie laiką ir jo vartojimą, per daug žiūrime į ateitį, rytoj, ne šiandien, poryt ir t.t., bet ne dabar, šią valandą. Mes per daug laiko sugaištame galvodami apie ateitį, kuri mažai nuo mūsų pareina. Tiktai dabartis pilnai priklauso mums. Todėl daugiau rūpinkimės ja.

Amen.

22-asis sekmadienis po Sekminių, 1962

Kristaus paveikslas

Mano brangūs klausytojai, Kristus buvo didžiai nuostabus žmogus. Šios dienos Evangelija mums kalba apie Kristaus išmintį ir žydų suktumą: sugauti Kristų kalboje, o tada, žinoma, jį apkaltinti. Parodykite pinigą! Kieno šis paveikslas? Kieno

parašas jame? Ciesoriaus! Tad atiduokite, kas ciesoriaus ciesoriui ir kas Dievo Dievui.

Kaip matote, žydai Kristui iškėlė dilemą. Ar dera mokėti mokesčius valdžiai? Jei būtų atsakęs, kad reikia, tai žydai Kristų būtų apšaukę savo tautos išdaviku, nes jie, nors ir mokėjo romėnams mokesčius, bet tai darė murmėdami ir iš prievartos, laikydami romėnus savo tautos pavergėjais ir okupantais. Antruoju atveju, jei Kristus būtų sakęs, kad nereikia, tai lengva būtų buvę jį įskųsti romėnams kaip agitatorių prieš jų valdžią. Tačiau Kristus suprato žydų paslėptas mintis ir davė jiems tokį atsakymą, kuris Kristų iškelia į didžių išminties vyrų eiles. Šv. Matas, aprašydamas šį įvykį, sako, kad Kristaus priešai pasišalino nustebę, palikdami jį ramybėje.

Vieną kartą vysk. Būčys papasakojo apie įvykį Čikagoje, kai jis buvo „Draugo" redaktorius. Tais laikais, kaip žinote, ėjo dideli ginčai tarp katalikų ir Šliupo tarnų. Tada kun. Būčys, dar ne vyskupas, skaitė salėje viešą paskaitą apie pragarą. Po paskaitos, kaip paprastai, būdavo atsakinėjama į klausimus. „Gale salės, – pasakojo vyskupas, – iškilo vyriškio ranka". „Tamsta, – kalbėjo paklausėjas, įrodinėjote, kad yra pragaras, bet neatsakėte į vieną klausimą, kur jisai yra, mat aš norėčiau gauti pragaro adresą, norėčiau ten laišką parašyti". Dalis publikos trumpai nusijuokė. Iš paklausėjo tono supratau, aiškino vyskupas, kad čia yra ne tik paklausėjo naivumas, bet ir bloga valia. Salėje visi nuščiuvo, laukdami, ką kunigas atsakys. Po mažos pertraukėlės kun. Būčys jam tarė: „Brolau, jei tu gyvensi kaip iki šiol, tai ir be adreso nuvažiuosi į pragarą". Visa salė šiltai nusijuokė ir ilgai plojo. „Žmonės, – pasakojo vyskupas, – pažinusieji klausėją, pripažino, kad mano atsakymas buvo teisingas ir atitiko Tiesą".

Mano brangūs klausytojai, stebėdami istorijos eigą, mes ga-

lime pamatyti, kaip Dievo išmintis sugriauna Dievo ir Bažnyčios priešų planus. Būkime tikri, gal mes ir nematysime, tas pats įvyks ir su komunizmu, kuris šiandien graso ne tik Europai, bet ir visam pasauliui. Dirbkime, pasitikėdami Dievo Apvaizda ir dėl priešo laimėjimų nepulkime į neviltį. Tie laimėjimai vėliau prisidės prie priešo didesnio pažeminimo ir katastrofos.

Toliau. Kitas dalykas, kuris yra vertas mūsų dėmesio. Šv. Hilarijonas, aiškindamas šios dienos Evangeliją, sako, „kad angas – romėnų pinigas, buvo padarytas iš metalo gabalo, kuriame buvo įspaustas ciesoriaus paveikslas ir parašas. Dievo pinigas, kuriame yra įspaustas Kūrėjo atvaizdas, yra žmogus". Pradžios knygoje skaitome, kad Dievas sutvėrė žmogų pagal savo panašumą ir paveikslą. Mūsų nemirtinga siela, apdovanota kūrybine galia ir laisva valia yra tas Kūrėjo panašumas mumyse; mūsų siela, atpirkta ir pasiturinti pašvenčiamąja Dievo malone, yra Kūrėjo paveikslas mumyse.

Mūsų panašumą į Kūrėją niekas negali iš mūsų atimti, tai yra mūsų prigimties dalis: protas ir laisva valia. Tačiau Dievo paveikslas mumyse, kuris yra Dievo dovana, gali būti sugriautas ir išniekintas kiekvienos sunkios nuodėmės. Ši tragedija įvyko Rojuje, per Adomo ir Ievos nuodėmę. Tą žmogaus į Dievą panašumą atstatė mums Kristus, kurį šv. Paulius vadina Dievo atvaizdu, neregimojo Dievo paveikslu, pirmgimiu pirm viso sutvėrimo, nes visai Dievo pilnatvei patiko apsigyventi jame ir per jį suderinti visa su savim, ar kas yra žemėje, ar danguje, darant jo kryžiaus krauju taiką.

Taigi būti krikščioniu reiškia būti pinigėliu Dievo rankoje, antruoju Kristumi. Mes esame ne kas kitas, kaip fotografijos negatyvas, iš kurio turi būti išdirbtas Dievo paveikslas ir pana-

šumas mumyse. Mūsų paskutinis teismas bus ne kas kitas, kaip atpažinimas Dievo mumyse ir mūsų paveikslo Dievuje. Todėl mūsų pareiga yra gryninti ir aiškinti Dievo paveikslą iki tokio laipsnio, kol galėtume su šv.Pauliumi pasakyti, kad nebe aš gyvenu, bet Kristus gyvena manyje.

Didžiausi Kristaus sekėjai buvo šventieji. Visi jie buvo aukštos doros asmenys, bet žymiausia dorybė, išskirianti juos iš kitų žmonių, buvo nusižeminimas. Jie gerai suprato Kristaus patarimą: „Mokykitės iš manęs, nes aš esu romus ir nuolankios širdies". Kristus buvo nuolankus su savo priešais, su nusidėjėliais, su savo išdaviku. Kaip menkai jisai atrodė Betliejaus tvartelyje. Jis pasidavė niekšui, leidosi būti pajuoktas, spjaudomas, veidmainingai garbinamas ir vainikuojamas, mušamas ir spardomas. Kristus neatvėrė burnos, kaip sako Šv. Raštas, lyg avinėlis vedamas skersti.

Šv. Paulino, Nolos vyskupo, gyvenime skaitome tokį įvykį: šis vyras, prieš tapdamas krikščioniu, buvo pagonis ir didelės romėnų provincijos senatorius. Kai Nolos miestui reikėjo vyskupo, gyventojai, pagal to laiko papročius, apšaukimo keliu Pauliną išsirinko sau vyskupu. Jis savo senatoriaus rūbus pakeitė į vyskupo peleriną ir buvo konsekruotas vyskupu. Tą pačią dieną prie jo prisistatė vienas menininkas, kuris norėjo nupiešti jo paveikslą su vyskupiškais rūbais. Paulinas juokdamasis jam tarė: „Palauk, prieteliau, mažą valandėlę, duok man kiek laiko, aš ką tik išsivilkau iš senojo žmogaus, duok man valandėlę laiko apsivilkti nauju žmogumi, sutvertu pagal Dievo panašumą ir paveikslą, pagal Jo teisingumą ir šventumą".

Taigi iš to, kas čia pasakyta, padarykime tris išvadas.

Pirmiausia, atsiminkime, kad mes gyvename tokį amžių, kuris iš mūsų reikalauja didelio budrumo, apdairumo ir gudrumo.

Todėl būkite malonūs kaip karveliai ir gudrūs kaip žalčiai, kaip kadaise šv. Paulius patarinėjo savo laiko krikščionims.

Antra, stenkimės, kad Dievo paveikslas ir panašumas spindėtų mūsų asmenyje. Kad žmonės, matantys mūsų gerus darbus, būtų paskatinti garbinti Dievą, kuris yra Danguje.

Pagaliau didžiausia Kristaus sekėjo dorybė yra nusižeminimas. Todėl ją ugdykime savyje ir dažnai kalbėkime: „Jėzau, romusis ir nuolankios širdies, padaryk mano širdį panašią į savo širdį".

Amen.

24-asis sekmadienis po Sekminių, 1962

Žmogaus gyvenimo galas

Mano brangūs klausytojai, mūsų Viešpats Jėzus Kristus, gyvendamas šioje žemėje, savo dievybei įrodyti darė stebuklus ir pranašavo apie būsimus dalykus. Jis iš anksto apskelbė savo kančios kelią, mirties būdą, savo iš numirusiųjų prisikėlimą, apaštalų likimą bei jų persekiojimą, žydų tautos išnaikinimą, savo įsteigtosios Bažnyčios ateitį ir t.t. Tačiau yra dalykų, apie kuriuos Kristus pranašavo, bet jie dar nėra įvykę. Žinodami, kas buvo Kristus ir kaip išsipildė Jo skelbtos pranašystės, galima drąsiai sakyti, kad įvyks ir tos Kristaus pranašystės, kurios dar nėra įvykusios. Tarp turinčiųjų įvykti pranašysčių yra pasaulio pabaiga, apie kurią taip vaizdžiai ir jaudinančiai kalba šios dienos Evangelija.

Apie pasaulio pabaigą mums skelbia ir mokslas. Čia jis sutinka su religija. Tačiau čia yra vienas dalykas, į kurį atsakyti neįstengia nei mokslas, nei religija. Tai būtent laiko klausimas

– kada? Tas žodis „kada“ – buvo, yra ir bus daugel galvojančių žmonių nepaliaujamas troškimas atskleisti tą nežinojimo užuolaidą ir bent kiek rasti joje šviesos ir tikrumo. Tarp kitko, šis žmogaus pasaulio pabaigos datos ieškojimas yra atvedęs net prie juokingų rezultatų ir padarinių. Katalikų Bažnyčia, palikdama nuošalyje visokias spekuliacijas apie pasaulio pabaigą, liepia mums tikėti, kad ši Kristaus pranašystė tikrai išsipildys, kaip išsipildė ir kitos Jo skelbtosios, o mums pataria atsiminti, kad yra du pasauliai: didysis – visata ir mažasis pasaulis – tai mūsų pačių pabaiga, dėl kurios niekas neabejoja, bet apie kurią mes beveik visai arba mažai galvojame ir jai rengiamės.

Apie žmogaus gyvenimo pabaigą Kristus sako: „Budėkite, nes nežinote nei dienos, nei valandos“ (Mt 25, 13).

Iš svarbiausių žmogaus prigimties ribotumų yra jo žinojimo ribos. Mes nežinome, kas mūsų laukia net artimiausioje ateityje. Antra vertus, pagaliau nėra taip ir svarbu viską žinoti. Tačiau žmogui būtų labai svarbu nors kiek iš anksto žinoti savo mirties laiką.

Nors senatvėn einąs žmogus ir pagalvoja, jog netoli yra jo gyvenimo pabaiga, tačiau jis nemano, kad tai gali įvykti šiandien, ateinančią naktį, ryt, poryt... Tačiau ir tie, kurių gyvenimo valandas yra suskaitę gydytojai ir slaugės, labai retai jaučia ir supranta, kad jo valanda jau atėjo. O kiek yra tokių, kurie sėsdami į automobilį nepagalvoja, kad jis dabar skuba į tašką, kuris nutrauks jo gyvybę. Visame pasaulyje kasdien staigiai ir nepasirengusių mirti žmonių tūkstančiai. Taigi nelaukta mirtis nėra joks nepaprastas įvykis: tai kasdieninis reiškinys.

Mirtimi baigiasi visi žemėje užsibrėžti tikslai ir jų siekimo laikas, baigiasi visos pareigos ir profesijos, visi turėti talentai ir jų pasireiškimo laikas. Mes laikome svarbiomis pareigomis popie-

žiaus, valstybės prezidento, mokslininko, rašytojo, kunigo, tačiau nuo Aliaskos žvejo iki Alpių kalnų piemens, nuo popiežiaus iki Jungtinių Tautų sekretoriaus yra viskas mažos vertės palyginti su žmogaus mirties valanda. Juk mirties valanda, kaip ir žmogaus gimimas, nėra kilmingų ir paprastų žmonių privilegija, tai visų žmonių likimo taisyklė, nes mirties valandą visi esame tik žmonės.

Yra peiktinas žmogus, kuris nesirūpina savo luomo profesijos ir tarnybos pareigomis. Tačiau dar labiau reikia peikti tokį žmogų, kuris nesirūpina svarbiausiu savo gyvenimo momentu: mirties valanda.

Kažkas sako: kad mirties atsiminimas drumsčiąs žmogaus ramybę. Trukdąs ramiai nusiteikti savo pareigoms, darbui. Tai netiesa! Jei mintis apie mirtį trukdytų žmogaus pareigoms ir darbui, tai labai greitai atsitiktų, kaip su tuo gamtos muziejaus lankytoju, kuris pasakoja, kad ten matęs musių, žiogelių ir kitokių vabalėlių, o paklaustas, ar jisai ten matęs dramblį, nustebęs atsakė: „Ar jis ten yra? Ne, dramblio nepastebėjau!" Taigi žmogus, negalvojantis apie mirtį, gaišta laiką, stebėdamas muses, bet į svarbiausią dalyką – mirtį – bijo pažvelgti.

Toliau. Jei žmogus apie mirtį teisingai galvoja, tai jos prisiminimas teikia žmogui pastovią ramybę. Drąsus žmogus apie viską sako: „Tai nėra svarbiau už mirtį". Tokio žmogaus niekas nenugąsdina, niekas iš pusiausvyros neišmuša.

Be to, mirties prisiminimas yra prasmingas ir dėl to, kad žmogų ragina būti visada pasirengusį, ragina laikytis tvarkos savo žemiškuose reikaluose ir būti visada parengusiam savo sielos atžvilgiu. Sielos tvarka reikalauja dažnai eiti Sakramentų, gerai atlikti savo pareigas, lankyti bažnyčią ir ją palaikyti, daryti gerus darbus, tačiau sielos gyvenime svarbiausias dalykas yra gyventi Dievo malonėje.

Nėra peiktina, kad pasauliečiai žmonės iš anksto pasirenka dienas, kuriomis eis Išpažinties ir Komunijos. Taip darant yra lengviau tesėti. Tačiau toks nusistatymas neturi būti nepajudinamas. Jeigu kas, padaręs kokią nors sunkią nuodėmę, atidėtų atgailos Sakramentą ligi iš anksto nusistatytos dienos, toks žmogus būtų nei tvarkingas, nei išmintingas. Toks žmogus nesuprastų nei nuodėmės nelaimės, nei Dievo malonės vertės. Toks žmogus nebūtų rūpestingas savo mirties atžvilgiu. Kas gali garantuoti, kad toks žmogus sulauks anos, iš anksto nusistatytos dienos? O jeigu ir sulauks, tai su kokiu savo sielai nuostoliu?

Kristus yra pataręs visada melstis ir niekada nesiliauti. Ypač malda yra reikalinga, kai baigiasi gyvenimo diena ir artinasi vakaras. „Pasilik su mumis, Viešpatie, – kalbėjo Emauso keleiviai Kristui, kai šis jiems pasirodė einant iš Jeruzalės į Emauso miestelį, – nes jau baigiasi diena ir artinasi vakaras". Sąmoningas krikščionis savo dieną baigia ir visokius pavojus sutinka, sužadindamas tobulo gailesčio aktą.

Mano brangūs klausytojai, šį savo žodį norėčiau baigti šv. Augustino įspėjimu, kuris sako: „Gal pasaulio pabaiga ir visuotinis žmonijos teismas yra dar toli ir nežinomas. Tačiau mūsų gyvenimo paskutinė diena negali būti toli". Po 100 metų nė vieno iš mūsų, kurie klausosi šio pamokslo, nebebus tarp gyvųjų, būsime po Dievo teismo, jau bus mūsų gyvenimo pabaigos faktas įvykęs dalykas. Todėl būkime pasirengę, nes nežinome nei dienos, nei valandos. Mirtis, kaip sako Kristus, „ateina, kaip vagis", – nepasakydama, kada ji mūsų namus aplankys, apiplėš, šį tą išsineš. Tačiau atsiminkime, kad anas vagis tikrai kartą mūsų gyvenime mus aplankys. Tad būkime pasirengę jį sutikti, gyvendami tikrą ir pilnutinį krikščionišką gyvenimą.

Amen.

4-asis sekmadienis po Sekminių, 1963

Žmonių žvejai

Mano brangūs klausytojai, šios dienos Evangelija gražiai pavaizduoja kunigo ir tikinčiųjų santykius.

Tam tikra prasme šis pasaulis yra jūra. Mes, kunigai, esame Kristaus žvejai. Jūs, žmonės, esate žuvys, kurias reikia sugauti ir atiduoti Dievui.

I. Evangelija, norėdama pavaizduoti Kristų kaip pamokslininką, sako, kad Jo klausyti žmonės veržte veržėsi. Todėl suprantama, kodėl Kristus iš dviejų krante esančių laivelių pasirinko Petro, įsėdęs į jį, atsistūmė nuo kranto, sudarydamas lyg savotišką amfiteatrą, tęsė toliau savo pamokslą.

Mano brangūs klausytojai, visos šios aplinkybės yra labai reikšmingos. Anų dienų minia veržėsi prie Kristaus. Šių dienų žmogus ieško kitokių amfiteatrų ir dėl skirtingų motyvų. Mes turime perpildytus operų teatrus, turime kino teatrų, net ant kiekvieno didesnio gatvės kampo, kur baltoje drobėje galima matyti viską, ko tik nerimstanti žmogaus akis trokšta. Čia yra maisto ir fantazijai, ir širdžiai, ir troškimams, ir kraujui. Mes turime sporto amfiteatrų, aikščių, kur kojomis, pečiais ir galva yra reprezentuojamos ir ginamos tautinės spalvos, kur vyksta didelis minios nervų, muskulų įtempimas, noras laimėti, nepasiduoti. Yra vietų, kur milžiniškoj šviesoj skendėjančiame kvadrate vyksta kumščio kova, išryškinanti būsimąjį jėgų didvyrį.

Taigi maždaug toks yra gyvenimas. Gyvenimas, po kurio kojomis yra žemė, o ne vanduo. Tačiau Kristus, seniau ir dabar, kalba į mus iš laivelio, blaškomo vandens bangų... Jis mums primena gyvenimo laikinumą. Liepia atsiminti, kad laikas bėga, kaip tekan-

čios upės vanduo. Šiandien neva esame saugūs, o ryt galime žūti. Kiekviena mūsų gyvenimo valanda neša mus toliau nuo vygės ir arčiau karsto. Todėl ir įspėja mus Kristus: „Ką padėtų žmogui, jei jisai ir visą pasaulį laimėtų, bet savo sielą pražudytų".

Taip kalbėjo Kristus anų dienų klausytojams. Panašiai Jis kalba ir šiandien, nes Jo laivelis, vairuojamas Petro įpėdinio, plaukia ir toliau per gyvenimo audras. Ir šiandien šv. Petro įpėdiniui Kristus sako: „Irkis į gilumą", o kitiems apaštalams, esantiems drauge Petro laive: „Užmeskite tinklus valksmui".

Jau beveik 2000 metų, kai šis Petro laivas keliauja per audringas gyvenimo jūras. Tai laivas, kuris yra skirtas visiems, nė su kuo nesurištas. Laivas, kurio neaplenkia jokia audra. Laivas, kuris išgyvena visus gyvenimo bandymus ir kovas.

II. Brangūs klausytojai, ne kam kitam, o Petrui, laivo savininkui, Kristus įsakė irtis į gilumą ir užmesti tinklus valksmui. Tie patys, ne kiti tinklai, kurie apaštalų per visą naktį buvo leidžiami ir traukiami, dabar Viešpaties vardu įmesti buvo rasti pilni žuvų, kad net tinklai plyšo... Todėl Petras taip susijaudina, kad puola Kristui į kojas, sakydamas: „Eik šalin nuo manęs, Viešpatie, nes aš esu nuodėmingas žmogus". Tačiau Kristus jam atsako: „Nebijok, Petrai, nuo dabar tu jau ne žuvis, bet žmones žvejosi".

Natūralu, kad šis gausios žvejonės stebuklas galėjo sujaudinti apaštalą Petrą. Tačiau pasakytieji Kristaus žodžiai, kad nuo dabar jis turės žvejoti žmones, yra nauji ir pilni savotiškos baimės, dėl kurių Petras ir su juo kiekvienas kunigas turėtų pulti Kristui į kojas ir dėl savo nevertumo protestuoti.

Tačiau nuo tada, mano brangūs klausytojai, šis Kristaus įsakymas yra tapęs realybe. Nuo to meto kiekvienas kunigas yra žmonių žvejys.

Jis yra žvejys, kai kalba iš sakyklos. Kunigas yra žvejys, kai, išsižadėjęs savo namų, šeimos, krašto, vyksta į svetimą žemę mesti tinklų žvejonei. Kunigas yra žvejys, kai užsidaręs klausykloje laukia žmonių, lyg tas žvejys užmetęs tinklus, kol į juos pateks kokia žuvytė.

Kunigo darbas, kaip ir žvejo, yra sunkus, pavojingas, varginantis, reikalingas daug kantrybės. Mat žmonės yra tikrai panašūs į žuvis: jos žibančios ir gražios, laisvūnės ir mėgstančios būti nepriklausomos. Rodos, rankos užtektų joms pagauti, bet tuoj jos išslysta iš rankų, o jei čiuptum už žiaunų – susižeistum ranką... Tad kas gali suprasti žmogaus širdies paslaptis? Lengviau buvo šv. Antanui Paduviečiui padaryti stebuklą, kad žuvys jo pamokslo klausytų, negu atversti žmones, kurie su juo kartu buvo laive, plaukiančiame į Marecchiją.

Tačiau visais kartais, kai, Dievui laiminant, kunigui pavyksta šį tą pagauti, atversti žmogų, jis yra visada pasirengęs, kaip Petras, pulti Kristui į kojas, kartodamas kard. Federiko žodžius: „Gerasis Dieve, ką aš nevertas tavo tarnas gero padariau, kad ir mane pašaukei į savo malonės puotą ir padarei mane savo stebuklo dalininku?“

III. Brangūs klausytojai, mes turime žinoti, kad tiesos, kurias kunigas skelbia, yra Kristaus ir tai skelbiama Jo valdžia ir įsakymu. Kristaus žodžiai yra amžini, nesikeičiantys, tinkantys visiems laikams ir visiems žmonėms. Jie yra panašūs į saulę, kuri duoda augalams gyvybę ir brendimą, kad vėliau žmogus galėtų jais naudotis.

Giovani's Papini's, būdamas paskendęs filosofijos ir literatūros labirintuose, savo knygoje – *Užbaigtas žmogus* – taip vaitoja: „Neprašau tavęs, Dieve, nei duonos, nei garbės, nei pasigailėjimo..., bet visa savo sielos aistra ir jėga, sulenkęs pamaldžiai

kelius, maldauju tikrumo, mažo tikro tikėjimo, tiesos mažos kaip atomo". Papini's tą tikėjimą rado Kristaus žodžiuose. Jis visa tai aprašo kitoje savo knygoje – *Kristaus gyvenimas*, kuri pasirodė po jo atsivertimo.

Toliau. Atsiminkime, kad geriau būti Kristaus tinklo keliami ir atsižadėti šiek tiek laisvės, negu būti savo paties įsivaizduojamos laisvės ir šėtono tinklo auka.

Manau, kad esate girdėję pasaką apie Pinokį, kuris, nenorėdamas paklusti mokyklos tvarkai, pasišalina iš mokyklos ir, užuot buvęs laisvas, įkrinta į vandenį, patenka į baisiojo žaliojo žvejo rankas. Tai tokia yra kiekvieno žmogaus istorija. Nenorėdami paklusti Dievo tvarkai ir Jo įsakymams, atsisakyti šiek tiek savo laisvės savo naudai, kaip anas Pinokis mokykloje, patenkame į savo pasijų ir medžiaginių interesų tinklą, kuris mus nužmogina ir padaro pasigailėjimo vertais sutvėrimais. Štai kaip apie tai kalba pranašas Habakukas: „Visa jis pakelia meškere, traukia prie savęs savo tinklu ir surenka į savo rėtį. Tuo jis linksminasi ir džiaugiasi. Todėl jis atnašauja savo tinklui ir aukoja savo rėčiui, nes jais pariebėjo jo dalis ir jo maistas buvo skanus. Dėl to tai jis ištiesia savo tinklą ir niekuomet nesiliauja smaugęs tautas" (Hab 1, 15–17).

Ir pagaliau neužtenka būti Kristaus tinklo žuvele, Bažnyčios nariu, bet reikia būti tikru ir geru krikščioniu; gyventi taip, kad galėtume užtikrinti svarbiausį dalyką, savo sielos išganymą. Šv. Matas Evangelijoj tai primena šiais žodžiais: „Dangaus karalystė yra panaši į jūron įleistą tinklą ir užgriebiantį visokios rūšies žuvų. Kai jis pilnas, žvejai jį ištraukia ir, atsisėdę krante, gerąsias surenka į indus, o negerąsias laukan meta". „Taip bus, – toliau kalba šv. Matas, – ir pasaulio pabaigoje. Išeis angelai ir atskirs piktuosius iš gerųjų tarpo ir įmes juos į ugnies krosnį. Ten bus verksmo ir dantų griežimo".

Tad duok, Dieve, kad mes visi būtume geros žuvys Kristaus tinkle ir, žvejonei pasibaigus, būtume atrinkti į Viešpaties indą. Amen.

5-asis sekmadienis po Sekminių, 1963

Artimo meilė

„Eik ir susitaikink su savo broliu", – kalba Kristus šios dienos Evangelijoje.

Taikumas turėtų būti kiekvienos religijos pagrindas, kad ji būtų verta savo vardo. Mat religijos tikslas yra palaikyti ir puoselėti taiką tarp Dievo ir žmogaus, tarp vieno žmogaus ir kito. Šiuo požiūriu krikščionybę reikia laikyti kaip patį svarbiausią faktorių žmonijos istorijoje.

Šalia krikščionybės, prieš ir po Kristaus, į neapykantą žmogui, tautoms, rasėms buvo ir yra žiūrima kaip į savotišką lojalumą savo tautai, kaip į savotišką patriotizmo formą.

Tik krikščionybė, ne kas kitas, atnešė pasauliui naują ir kilnų mokslą, skelbiantį, kad žmogus yra Dievo vaikas, jo rankų tvarinys, Jo brangiausiu krauju atpirktas ir kad Dievas yra visų mūsų Tėvas ir mes tarp savęs esame broliai, vieno dangiškojo Tėvo vaikai.

Taigi, jei Dievas yra mūsų visų Tėvas, tai mes visi esame vienos didžiulės šeimos vaikai. Kadangi esame vienos šeimos nariai, mūsų santykiai turi būti pagrįsti pagarba, lojalumu, nuoširdumu ir meile. Šitoks mokslas visada buvo Kristaus skelbiamas ir primenamas. Tai girdėjome ir šios dienos Evangelijoje, kur Viešpats mus perspėja, kad kiekvienas, kuris pyksta ant savo brolio, bus pasmerktas teisme.

Šv. Tertulianas primena: „Kas gi gali būti geruose santykiuose su Dievu, kuris yra mūsų Tėvas, jei jis pyksta ant savo brolio".

Šv. Augustinas perspėja: jeigu mes supykome, Dievas pasišalina iš mūsų širdies, nes Dievas nenori po tuo pačiu stogu gyventi su pykčiu.

Pykčio pagautų žmonių pasaulyje yra daug. Tokie žmonės yra nelaimė visiems, ir jiems patiems, ir tiems, kurie su jais turi gyventi, susidurti.

Pyktis yra savotiška dvasios liga. Juo kenkiama savo sielos sveikatai, kenkiama savo kūno sveikatai, vis pertempiant nervus, kenkiama savo namiškių ir bendradarbių sveikatai. Todėl šv. Augustinas, turėdamas didelę gyvenimo patirtį, sako: „Kaip actas sugraužia indą, jeigu ilgiau jame pastovi, taip ir pyktis sugadina žmogaus širdį, kai joje pasilieka diena iš dienos".

Pyktis pagraužia mūsų nervų sistemą, sveikatą. Jis ardo draugystes, ardo šeimas. Piktumas aptemdo mūsų protą, mes nebeįstengiame tiksliai ir blaiviai galvoti ir spręsti.

Visi karai, nesutarimai, yra tik piktumo padariniai, nukrypimas nuo krikščioniškosios artimo meilės. Per 330 metų Bažnyčia buvo Romos imperatorių persekiojama, tikintieji kankinami, nes jie skelbė Dievo ir artimo meilę, kovodami prieš piktumą, kaip visų nelaimių šaltinį ir pradžią.

Vėliau Bažnyčiai atgavus laisvę, prasidėjo Jos vidaus nesutarimai, erezijos, schizmos. Civiliniai valdovai pradėjo brautis į Bažnyčios reikalus. Atsirado vadinamieji politiniai popiežiai, iškelti pasaulinės valdžios žmonių, kurių tikslas buvo sutautinti religiją ir padaryti ją kovų tarnaite.

Dar vėliau prasidėjo reformacija, kuri degdama kerštu užkūrė baisų gaisrą tarp Bažnyčios ir valdžios, tarp vieno valdovo ir kito, tarp valdovų ir piliečių. Šiandien ši kova, nors yra įgavusi

skirtingą spalvą ir pobūdį, vyksta toliau, sėdama nepasitikėjimą, pyktį, kerštą: mylėk savo artimą, nekęsk savo priešo.

Toliau. Taikai pasaulyje atstatyti yra suorganizuota Jungtinių Tautų organizacija, kuri, deja, niekada nepajėgs atstatyti taikos, kol jos pagrinduose nebus padėta krikščioniškoji meilė. Jungtinių Tautų eilėse yra tokių, kurie pirmiausia turėtų susitaikyti su Dievu ir tik tada kalbėti apie taiką, sugyvenimą, pasitikėjimą ir meilę.

Taigi taikos įgyvendinimas ir neapykantos panaikinimas yra pirmiausia individo reikalas. Siekdami taikos pasauliui, pirmiausia mes patys turime būti taikoje su Dievu, su savo artimu ir tą meilės apimties ratą taip išplėsti, kad jis apimtų mūsų aplinką, mūsų kraštą, žemyną ir visą pasaulį.

Taika pasaulin ateis per savo pykčio nugalėjimą ir susitaikymą su tuo žmogumi, kuris gyvena šalia manęs.

Žinodami, kad meilė sau yra žmogaus prigimties išlikimo dalykas, todėl sunkiai derinama su kito žmogaus interesais, ypač kai mums liepiama mylėti net priešą, mes esame reikalingi dvasinio didvyriškumo ir dažnai net heroizmo. Todėl tam reikalinga malda, antgamtinės priemonės, dažnas Sakramentų ėjimas. Taip pat patariama numatyti pyktį sukeliančias aplinkybes ir būti budriems. Praktikuoti nusižeminimo dorybę ir nuolat prieš akis turėti mūsų Viešpaties ir Mokytojo pavyzdį: „Mokykitės iš manęs, nes aš esu romus ir nuolankios širdies“ (Mt 11, 29).

Visiems mums įsidėmėtinas šv. Augustino pamokymas: „Išmeski pyktį iš savo širdies pirma negu pranyksta dienos šviesa, kad iš tavo širdies nepranyktų nematomoji šviesa“. Tad malda ir kantrybe pagrįstu darbu sėkime taiką tarpusavyje, kad ši taikos meilės ugnis apimtų visą pasaulį, atnešdama jam taikos dovaną.

Amen.

6-asis sekmadienis po Sekminių, 1963

Kasdieninė Duona

Mano brangūs klausytojai, Evangelijose yra užrašyti du duonos padauginimo stebuklai. Pirmasis, atrodo, buvo stalas parengti žmonėms prie „gyvenimo duonos", Švč. Sakramento įsteigimo, o antrasis – įspėti žmones, kad jie pirma ieškotų Dievo karalystės ir jos teisingumo, o visa kita, įskaitant ir duoną, bus jiems pridėta.

Brangūs klausytojai, ieškoti pirma Dievo karalystės ir jos teisingumo tiko Kristaus laikais, tai tinka ir šiandien, ypač kai mus spaudžia tiek daug ekonominių problemų. Pagal šį Kristaus patarimą dalykas yra paprastas: pirma reikia pasirūpinti sielos reikalais, o visa kita bus pridėta. To, kuris pažadėjo žmonėms duoti kasdieninės duonos, žemiškų gėrybių.

Šiems Kristaus žodžiams suprasti ir gauti šią Apvaizdos pagalbą reikia: 1) laikytis tam tikrų principų; 2) žiūrėti dalykų esmės ir 3) turėti gyvą tikėjimą į Dievo Apvaizdą.

1. Apskritai galima sakyti, kad šių dienų žmogus yra sumenkęs daugelyje dalykų, jis nebetiki evangelijos tiesa, jos principais. Žmogus daugelį savo klausimų sprendžia vien tik žmogiškomis priemonėmis, pamiršdamas esminius savo būties reikalus. Iš žmogaus veiksmų atrodo, kad jis yra virtęs tik žemės kirminėliu. Šv. Pauliaus įspėjimas, kad mes čia, žemėje, neturime pasiliekančio miesto, bet ieškome būsimo, yra pasidariusi savotiška utopija. Šių dienų žmogus visą savo dėmesį yra sutelkęs į ekonomijos dalykus, nuošaliai palikdamas dvasinį gyvenimo pradą. To negana. Dažnai net yra pajuokiami tie, kurie mėgina palaikyti gyvenime religinius ryšius ir jais grįsti bei spręsti žmonių socialinius reikalus.

Taigi žmogus, atmetęs dvasinius savo prigimties pradus, pasidarė pats sau despotas, nieko nevaržomas, pats sau ponas. Su šia dvasine nuotaika prasideda ydos, moralinis supuvimas. Mat turtai, kurių žemiškasis žmogus taip liguistai ieško, nesiderina su dorove ir tikrąja žmogaus verte. Tad jei pasaulis šiandien neina taip, kaip mes norėtume, tai todėl, kad idėjos, kurios šiandien vyrauja, yra iliuzijos, negalimybės, sofizmai, dažnai paleisti nesveikų žmonių mokslo vardu pasauliui drumsti ir jį sumenkinti. Ir tai daroma po socialinės gerovės priedanga. Išsigelbėjimas yra: reikia grįžti prie principų, Dievo ir Evangelijos šviesos. Šios vertybės, nors ir senos, yra nepakeičiamos ir amžinos.

II. Toliau. Reikia žiūrėti dalykų esmės.

Pirmiausia, reikia žinoti, kieno laive sėdime. Kokios idėjos dominuoja mūsų gyvenime? Ar evangelijos tiesos nulemia mūsų veiksmus? Ar mes, užuot čiupę gyvenimą už ragų, pasuojame ir leidžiamės nešami srovės lyg negyvos upės žuvys. Didžios dvasios žmonės nebijo gyvenimo sunkumų, aukos, vargų. Dorybės yra visada reikalingos. Jos padeda save kontroliuoti. Jos nustato ribas tarp dvasinių ir medžiaginių vertybių, o gyvenimo trūkumai stiprina dvasią, įneša atgailos ir atsižadėjimo momentų, padeda pakelti gyvenimo sunkumus bei vargus, kurių niekada neišvengsime, nes tai yra mūsų prigimties dalis ir būtinybė.

Ir Kristus, liepdamas pirma ieškoti Dievo karalystės, pažadėjo paskui pridėti „kas reikalinga", neuždraudė rūpintis ir žemės dalykais. Anaiptol! Kai Jis išmokė savo maldos: Tėve mūsų ..., po Dievo pagarbinimo Jis liepė tuoj prašyti ir kasdieninės duonos. Tačiau viena yra duoti kas reikalinga, ir kas kita yra perteklius. Šių dienų žmogus yra susirūpinęs ne tiek dėl to, kas jam reikalinga, kiek gyvenimo gėrybių pertekliumi, kuris jį nuvertina, pa-

daro vergu ir be laiko nuvaro į kapus. Mes pamiršome Kristaus įspėjimą: ką turime daugiau negu reikia, duokime išmaldą.

Taigi Dievas išklausys mūsų maldas, jei mes prašysime kasdieninės duonos, ne rytojaus duonos, kitos savaitės, kito mėnesio, metų... Jei mes prašysime, kas reikalinga, o ne kas yra perteklius. Kristus, padaugindamas duoną ir žuvį, nieko kito nepridėjo, nes tai būtų lyg perteklius, nes žuvis ir duona buvo to laiko žmonių pagrindinis ir sveikas maistas.

III. Ir pagaliau, spręsdami gyvenimo problemas, visada pasitikėkime Dievo Apvaizda. Tas, kuris rėdo laukų lelijas, tas, kuris maitina oro paukščius, dar labiau rūpinasi žmogumi, kuris yra sutvertas pagal Jo paties paveikslą ir panašumą. Tik pagonys galėjo turėti dievus, kuriems nerūpėjo žmogaus vargai ir kančios. Kristus ypatingu būdu ir dažnai pabrėždavo Dievo Apvaizdos reikalą. Štai kaip vaizdžiai Kristus kalba: „Jei kas iš jūsų prašo tėvą duonos, argi tas duos jam akmenį? Arba, jei žuvies, tai ar vietoj žuvies duos jam žaltį? Arba, jei prašytų kiaušinio, argi paduos jam kurklį? Jei tat jūs, būdami nelabi, mokate duoti savo vaikams gerų davinių, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus" (Lk 11, 10).

Toliau. Modernusis pasaulis, turėdamas galvoje gamtos išteklius, gal ir nenorėdamas paneigti Apvaizdos svarbos, yra sukūręs žemės ūkio ir finansų ministerijas. Tačiau iki šiol jokia ministerija nėra pajėgusi pašalinti pasaulyje neturtą. Tam pateisinti dažnai kaltinama kokia nors viena žmonių klasė. Tačiau tai juokinga. Neturtas nėra pašalintas ir ten, kur klasės yra visai panaikintos ir žmonės padaryti vienalytine bandos bendruomene. Tačiau Šv. Raštas mums primena, kad vargšų niekad netrūks žemėje, kad visada jų turėsime... Taigi visada bus Dievo Apvaizda, visada bus ir žmonių, kuriems Dievo Apvaizda bus reikalinga.

Tačiau turime atsiminti, kad pamaitintoji minia pirma ieškojo Dievo, kantriai klausėsi Kristaus mokslo, ir tik paskui Kristus ją pamaitino. Tuo tarpu prisimename Dievą ir Jo karalystės reikalus tik tada, kai vadovaudamiesi tik savo išmintimi prieiname uždarą gatvę, kai mus užgriūna nepasisekimas, nusivylimas, ligos... Atsiminkime, kad Dievo pagalba yra galingesnė už visokią socialinę sistemą, jei prieš sprendžiant gyvenimo problemas yra laikomasi Dievo nustatytos tvarkos ir Kristaus mokslo.

Pamaldusis Tobijas, būdamas prie savo gyvenimo slenksčio, pasišaukęs savo sūnų jam taip kalbėjo: „Mano turtai, kuriuos aš tau palieku, yra negausūs ir menki. Tačiau nebijok, sūnau, nors tu ir būsi neturtingas, bet tau nieko netrūks gyvenime, jei bijosi Dievo, darysi gera ir vengsi nuodėmės.

Amen.

19-asis sekmadienis po Sekminių, 1963

Kvietimas į garbę

Jisai siuntė savo tarnus pašaukti pakviestųjų ...

Mano brangūs klausytojai, būti pakviestam yra brangus ir garbingas dalykas. Tuo išreiškiama pagarba ir meilė kviečiamajam. Kvietimo didumas pareina nuo pozicijos to asmens, kuris kviečia. Pvz., pavaldiniui karaliaus kvietimas būtų be galo vertingas ir iškilus, o jo nepaisymas – prilygtų karui. Net ir tarp lygių asmenų kvietimo priėmimas yra mandagumo dalykas. Kas to nepaisytų, būtų nemandagus, neišauklėtas, storžievis, ypač, kai kvietimas ateina iš mūsų viršininkų.

Brangūs klausytojai, kvietimo klausimas yra keliamas ir šios dienos liturgijoj, Evangelijoj.

Šios dienos laiškas kalba apie žmogaus vidaus pasipuošimą: „Atsinaujinkite savo išganymo dvasia ir apsivilkite nauju žmogumi, kuris sutvertas pagal Dievą teisybėje ir tiesos šventume. Todėl, atmesdami melą, kalbėkite kiekvienas savo artimui tiesą, nes mes esame vieni kitų sąnariai. Jei rūstinatės, tai nenusidėkite. Tegul saulė nesileidžia ant jūsų rūstybės. Neduokite vietos velniui".

Tuo tarpu Evangelija mums kalba, kaip Karalius, keldamas savo sūnui vestuves, siuntė savo tarnus šaukti žmones į vestuvių pokylį.

Brangūs klausytojai, nereikia didelės išminties suprasti šios Evangelijos mintį.

Žmogus Karalius yra Dievas, kuris, ruošdamas savo sūnui pokylį, kviečia žmoniją jame dalyvauti. Priimdami Krikštą, mes tapome Kristaus dvasios sūnūs ir dukros. Be to, mes gavome kvietimą dalyvauti Dievo garbės pokylyje: dabar čia, žemėje, dalyvauti Kristaus Kūno ir Kraujo, Eucharistijos, pokylyje, o po mirties dangaus garbės pokylyje.

Kvietimas dalyvauti Kristaus Eucharistiniame pokylyje yra nuolatinis priminimas mums, nes nuo šio kvietimo priėmimo pareina mūsų būsimoji garbė ir laimė. Be to, nuo dalyvavimo Eucharistiniame pokylyje priklauso ir mūsų amžinybė. Kristus sako: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas neregės mirties per amžius".

Skaudu girdėti, kad daugelis atmetė Dievo kvietimą dalyvauti Jo Sūnaus pokylyje. Bet dar blogiau, kad pakviestieji ne tik nedalyvavo vestuvėse, bet nuėjo kas sau: vieni į savo ūkį, kiti į savo prekybą, bet blogiausia tai, kad tarp pakviestųjų buvo ir tokių, kurie Dievo tarnus, kviečiančius į vestuves, išniekino ir užmušė.

Šis kvietimas galioja ir šiandien. Jį skelbia Bažnyčia, jį skelbia jos kunigai, kurie kunigystės sakramentu įsipareigojo būti Dievo šaukliais į Jo karalystės pokylį. Gal ir mes, kaip anie Evangelijos kviečiamieji, šį Dievo kvietimą nieku verčiame, einame sau, į ūkį, į prekybą...

Tačiau dar blogiau būtų, jei, atvykę į vestuves, neturėtume vestuvinio drabužio, nebūtume tinkamai pasirengę dalyvauti šv. Komunijos pokylyje. „Prieteliau, kaip čia įėjai, neturėdamas vestuvinio drabužio?" – be pašventčiamosios Dievo malonės.

Dievas, vesdamas mus išganymo keliu ir žinodamas mūsų prigimtį, davė mums atgailos Sakramentą, kuris yra mūsų dvasinių rūbų valykla, atkurianti mumyse Dievo malonę ir išvalanti mūsų vestuvinį rūbą ir padaranti mus vertais Eucharistinio banketo dalyviais. Tuo klausimu kalbėdamas šv. Augustinas taip byloja: „Eucharistija yra mūsų sielos gyvybė, taip kaip siela yra kūno dvasinis variklis."

Brangūs klausytojai, fizinis gyvenimas yra sudėtingas procesas. Mumyse vyksta nuolatinis mirimas ir atsinaujinimas. Besidaugindamos naujos ląstelės mūsų kūne pratęsia mūsų fizinį buvimą. Tas pats vyksta ir dvasiniame gyvenime. Gerai pradėti yra svarbu, tačiau tai ne viskas. Mums reikia nuolat atgimti, atsinaujinti ir ištverti. Yra giriamas ne tas sportininkas, kuris gerai pradėjo lenktynes, bet kuris išlaikė iki pabaigos, gerai bėgo ir laimėjo. „Kokia nauda būtų mums, – sako šv. Augustinas, – jei mes kadaise būtume pasekę Kristumi, bet nebūtume ištvėrę iki galo, iki grabo lentos, iki kapo angos..." Atlyginimus, medalius gauna tik laimėtojai.

Baigsiu psalmės žodžiais: „Mano tauta, domėkis mano įsakymais, atkreipk savo ausį į mano burnos žodžius, tegul kyla tavo malda, kaip smilkalas Viešpaties akivaizdoje, ir tebūna ta-

vo rankų pakėlimas vakarinė malda". Viešpatie, padėk mums būti ne tik pašauktais į Tavo vestuvių pokylį, bet užsitarnauti ir išrinktųjų garbę.

Amen.

9-asis sekmadienis po Sekminių, 1964

Dievo malonė ir žmogus

Mano brangūs klausytojai, nėra gražesnio, taip giliai sielą jaudinančio vaizdo, kaip šis, kurį ką tik girdėjote šios dienos Evangelijoje. „Kristus, prisiartinęs ir matydamas Jeruzalės miestą, verkia". Dar pažymėkime, kad tai įvyksta paskutinį kartą prieš iškilmingą Kristaus „ėjimą į Jeruzalę", prieš mūsų vadinamąjį Verbų sekmadienį, savaitę prieš Kristaus skausmingą kančią.

Mano brangūs klausytojai, žmogaus širdis turi savitą kalbą. Širdies kalba negali būti išreikšta žodžiais. Žmogus savo širdies jausmus ir nuotaikas išreiškia ašaromis. Todėl jos gali būti džiaugsmo ir liūdesio ašaros.

Kristaus akių ašaros, apie kurias kalba šios dienos Evangelija, yra meilės ir užuojautos ašaros, kylančios iš Jo dieviškos širdies savo žmonėms, savo tautai, savo miestui. Todėl šis verkiančio Kristaus vaizdas yra toks didingas ir dieviškai gražus, kad giliau jį apmąstęs žmogus paskęsta misticizme, dvasinėje gilybėje. Be to, papildykime šį vaizdą Kristaus giliai prasmingais žodžiais ir gausime visą ir galutinį žmogaus tragizmą: „Kad gi ir tu ir tai šitą savo dieną pažintumei, kas tau neša ramybės, o dabar Tavo akims paslėpta! Nes ateis tau diena, kad neprieteliai apves Tave pylimu, apguls Tave, suspaus tave iš visur, parblokš žemėn tave ir tavo

vaikus, kurie yra tavyje, ir nepaliks tavyje akmens ant akmens, nes tu nepažinai savo aplankymo meto".

Mano brangūs klausytojai, Kristus čia mato baisų Dievo nuosprendį aklai ir užsispyrusiai savo tautai. Šiuo momentu Kristus prisimena visa, ką Jis savo Tautai buvo padaręs, bet viskas veltui... Visa tai gula ant Kristaus širdies... Jis verkia. Jis prisimena ir kitus žodžius, taikomus tam pačiam miestui: „Jeruzale, Jeruzale, kiek kartų aš norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta surenka savo viščiukus po savo sparnais, *bet tu nenorėjai*".

Tu nenorėjai! Tai žodžiai, kuriuos Kristus, mūsų teisėjas, kalba kiekvienam žmogui, kiekvienai tautai.

Tu nenorėjai! Dievas žmogaus neteisia. Mes patys save teisiame. Mūsų pačių sąžinė yra mūsų kaltintoja, liudininkė, advokatė, teisėja.

Tu nenorėjai! Galėjai, bet nenorėjai, tai yra mūsų laisvos valios klausimas. Dievas nė vieno neverčia. Savo laisva valia mes save pasmerksime arba išteisinsime. Motina, atnešdama mus į šį pasaulį, neturėjo mūsų sutikimo, bet mus išganyti be mūsų sutikimo nė Dievas negali. *Tu nenorėjai!*

Mano brangūs klausytojai, ką Kristus galėjo daugiau padaryti savo tautai, o nepadarė? Šis žydų tautos užsispyrimas ir jos atmetimas buvo išpranašautas net pranašo Izaijo, kuris tai pasako palyginimu apie vynuogyną ir šaukimu: vargas jums nusidėjėliai...

Štai kaip ši pranašystė skamba:

„Dabar tat, Jeruzalės gyventojai ir Judo žmonės, darykite teismą tarp manęs ir tarp mano vynuogyno. Ką gi dar daugiau aš turėjau padaryti savo vynuogynui ir ko aš nepadariau?

Kam jis, kai aš laukiau, kad jis augintų vynuogių, išaugino rūgščių uogų?

Dabar aš jums parodysiu, ką aš padarysiu savo vynuogynui: aš atimsiu jo tvorą, ir jis bus nuganytas; sugriausiu jo sieną, ir jis bus mindomas. Aš padarysiu iš jo dirvoną; jis nebebus genėjamas ir apkarpinėjamas, apaugs usnimis ir erškėčiais. Debesims aš liepsiu nebelyti daugiau ant jo lietaus, – nes kareivijų Viešpaties vynuogynas yra Izraelio namai".

Be to, evangelistas Matas Evangelijoj, kuri specialiai buvo skirta žydams, pakartoja jiems tuos pačius pranašo Izaijo žodžius, vaizduojančius žydų tautos užsispyrimą ir aklumą.

Mano brangūs klausytojai, kiekviena siela, atpirkta Kristaus brangiausiu krauju ir pašvęsta Švč. Sakramentais, yra Šventasis Dievo miestas, „Naujoji Jeruzalė". Nuo pat mūsų gimimo „neišskaičiuojami Kristaus dvasiniai turtai", gauti per Krikšto, Eucharistijos ir sutvirtinimo Sakramentus, tampa mūsų gyvenimo nuosavybe. Ką daugiau Dievas galėjo mums duoti? Todėl mes galime sakyti su šv. Pauliumi: „Dievo malone esu tai, kas esu".

Kaip mes tas Dievo malones vartojame ir kaip jomis naudojamės? Tiesa, mes esame laisvi, mes galime būti malonūs jų atžvilgiu indiferentiški, nerūpestingi, galime jas priimti, atmesti, prarasti. Viskas pareina nuo mūsų geros ir laisvos valios. *Galėjau, bet nenorėjau... Galiu, bet nenoriu...*

Kartą Kristus, kalbėdamas Korozaino ir Bethsaidos gyventojams, prikaišiojo dėl jų netikėjimo ir širdies kietumo šiais skaudžiais žodžiais: „Vargas tau, Korozaine, vargas tau, Bethsaida! Jei Tyro ir Sidono miestuose būtų buvę padaryti stebuklai, kurie buvo padaryti tavyje, tie miestai seniai ašutinėmis ir pelenais būtų darę atgailą".

Šv. Jonas savo apreiškimo knygoje Efezo vyskupui rašo: „Tu praradai savo pirmykštį užsidegimą. Gailėkis ir rūpinkis savo

pirmykščiu darbu arba aš turėsiu ateiti pas tave ir nušalinti tave nuo šios vietos".

Joks žmogus, jokia siela neturi užtikrinimo dokumentų, kurie apsaugotų jį nuo Dievo malonės praradimo, nesvarbu, net kas, kur ir ką šiame pasaulyje daro, kokias pareigas eina, kokią vietą užima. Todėl šv. Paulius mus įspėja: „Taigi, kas tariasi stovįs, težiūri, kad nekristų".

Kas įvyko su kadaise gražiai gyvavusia Katalikų Bažnyčia Šiaurės Afrikoje? Kas įvyko su kadaise gražiai klestėjusia Katalikų Bažnyčia Rytų Europos tautose, davusiose Bažnyčiai daug šventųjų, garsių ir mokytų žmonių? Jos pasitraukė iš Tikrosios Bažnyčios, užleisdamos savo vietą naujoms tautoms. Tokie dalykai vyko ir vyksta tautų gyvenime, tas pats kartojasi ir atskirame žmogaus gyvenime. Kodėl taip? Į tai atsako pats Kristus: *„Kadangi tu nenorėjai!"*

Brangūs klausytojai, aš manau, kad jums teko matyti paveikslą, kur Kristus stovi prie durų, į jas, ausį prilenkęs, beldžiasi. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į kai kurias šio paveikslo smulkmenas. Jos yra nepaprastai prasmingos ir išreiškia didelę tiesą. Durys, į kurias Kristus beldžiasi, žiūrint iš lauko pusės, neturi nei rankenų, nei užrakto. Durys atidaromos tik iš vidaus. Vadinasi, Dievas nieko neverčia. Jis palieka pačiam žmogui, jo laisvai valiai, atidaryti duris į jo širdį, į jo sielą. „Aš beldžiaus į tavo sielos duris, bet tu nenorėjai atidaryti!"

Taigi, žmogau, Šventasis Dievo mieste, pažink ir tai šiandien, kas tau neša ramybę... Stumtelėk savo širdies duris, įleisk gryno oro, saulės, įleisk į savo sielos gelmes belaukiantį Kristų, Jo malonę, pažink savo aplankymo metą. Neduok, Dieve, kad mūsų gailestingasis Viešpats kada nors ir mums nepasakytų: „Bet tu nenorėjai!"

Amen.

12-asis sekmadienis po Sekminių, 1964

Krikščioniškasis optimizmas

Palaimintos akys, kurios mato, ką jūs matote... daug pranašų ir karalių norėjo regėti, bet neregėjo, ir girdėti, ką jūs girdite, bet negirdėjo...

Šie Šv. Rašto žodžiai, ką tik skaityti šios dienos Evangelijoje, yra didelė paguoda mums, krikščionims, kurie esame paskirti dideliems bandymams ir turime pakelti daug gyvenimo sunkenybių. Gyvasis Kristus yra su mumis, Kristaus Bažnyčia yra su mumis, mes turime dvidešimties amžių praktiką ir pergalę. Todėl visa tai turi padaryti mus nepalaužiamos dvasios žmonėmis ne tik tada, kai viskas sekasi gerai, bet ir tada, kai mus aplanko fizinės ir dvasinės nelaimės, kai mus spaudžia vargai, persekiojimai, kančia. Turint galvoje krikščioniškojo gyvenimo būdą, jo sampratą, Kristaus sekėjas visada turi būti optimistas, nuotaikos ir vilties žmogus. Jis visada turi pasikliauti Dievo Apvaizda, kurios rankose yra visi likimo ir ateities keliai bei takeliai, kuriais eina žmogus, kuriais rikiuojasi visa gyvoji ir negyvoji gamta, visata, universas.

Kristus, gyvendamas žemėje, buvo optimistas. Jis buvo geros nuotaikos, atviros minties žmogus. Jis šventai laikėsi savo gyvenimo, savo darbo ir tikėjo jo pasisekimu bei ateitimi. Kristus buvo panašus į tą laukų sėjėją, kuris plačiai atmetęs ranką bėrė sėklą dirvon, šventai pasitikėdamas Dievo palaima, lietaus gausumu ir saulės šiluma. Kristus tikėjo, kad jo berta sėkla atneš šešiasdešimteriopą ir net šimteriopą vaisių, nors dalis tos sėklos krinta, kaip Jis pats sakė, tarp erškėčių, šalia kelio ir dangaus paukščiai ją sulesė.

Toliau. Kristus pasitikėjo ir savo mokiniais. Tiesa, Jis žinojo jųjų silpnybes bei klaidas, bet taip pat žinojo, kad jie savo prigimties gilybėje yra aukso žmonės, nuoširdūs, kilnios širdies, ant kurių Jis galėjo statyti savo karalystės ateitį.

Kristus žinojo, kad Jo žodžiai ir darbai yra tik pradžia to, kas turi įvykti ir ateiti. Jis žinojo, kad jo mesta sėkla, Šv. Dvasios gaivinama ir palaikoma, augs ir stiprės, ir pasiliks iki amžių pabaigos. „Pasitikėkite manimi, pasitikėkite Dievu, aš nugalėjau pasaulį... Tiesa, dabar jūs turite nuliūdimo, bet vėl matysiu jus ir jūsų širdis džiaugsis ir to džiaugsmo niekas iš jų nepajėgs atimti".

Šie Kristaus žodžiai, pasakyti mokiniams, Jo gyvenimo pabaigos išvakarėse, kaip matote, yra kupini nepalaužiamos dvasios, stipraus optimizmo, pasitikėjimo ateitimi ir savo misijos visišku pasisekimu.

Kristaus darbo sėkmė ir Jo veiklos optimizmas buvo paremtas pasitikėjimu savo Tėvu. Tėvas Jam skyrė milžinišką atpirkimo darbą ir Jo karalystės kūrimą. Tėvas užtikrino Jam Šv. Dvasios pagalbą. Kristus tuo tvirtai tikėjo ir tuo grindė savo tikėjimą. Todėl Kristus sakydavo, kad mano valdymas yra daryti valią mano Tėvo, kuris siuntė mane... Kristus savo mokslą prilygino garstyčios grūdui, kuris, tiesa, esąs mažiausias tarp visų sėklų, bet užaugęs tampa dideliu medžiu, kad net dangaus paukščiai gali nutūpti ir jame gyventi. Jis tikėjo, kad jokie priešo persekiojimai, žaibai ir perkūnai, audros ir vėtros nepajėgs sunaikinti dieviškosios sėklos ir jos gyvastingumo, jos paslaptingosios jėgos.

Brangūs klausytojai, Kristus šį savo dvasios nusistatymą pakartotinai stengėsi įkvėpti ir savo apaštalams, mokiniams. Jis kalbėjo jiems:

„Nebijokite, nebūk netikėlis, bet tikintis, nebijok, mažasis būry, nes jūsų dangiškam Tėvui patiko duoti jums dangaus karalystę".

Mes esame tie, kuriems Kristus patikėjo savo karalystę skelbti ir gyventi. Pagonys nežinojo, kas yra viltis. Viltis atėjo pasaulin kartu su krikščionybe. Krikščionys gyveno viltimi ir jos stipriai laikėsi, nuo jos atplėšti jų neįstengė nė žiauriausi persekiojimai.

Todėl ir mes, kaip krikščionys, turime turėti viltį ateičiai taip, kaip ūkininkas tikisi savo laukų derliaus. Mes, krikščionys, turime būti vilties žmonės, kurie dėl savo charakterio ir nusistatymo kovoja prieš beviltiškumą, tamsą ir nusiminimą. Tauta ir paskiri žmonės gali būti pavergti, paskendę varge ir ligose, įvairiai mėginami, bet kol tauta ir žmonės turi vilties, jie niekada nežus. Nėra tokios tamsios nakties, kurioj nespindėtų bent mažytė vilties žvaigždelė. Kažkodėl tamsiausia valanda yra prieš aušrą. Bet ir tada nėra vietos nusiminti. Toji valanda yra toliausiai nuo saulės nusileidimo, bet arčiausiai saulės užtekėjimo.

Be to, mums nereikėtų nusiminti, jei šį pasaulį reikėtų palikti mūsų viltims neišsipildžius. Juk mes, krikščionys, esame dviejų pasaulių žmonės. Mes turime dvi tėvynes: žemiškąją ir dangiškąją. Tarp jų nėra skirtumo, yra tik etapai. Pasibaigus vienai, prasidės kita. Mes tikime amžinybe, sielos nemarumu. Todėl šis tikėjimas yra ir mūsų gyvenimo, kovos ir pasitikėjimo didžiausia versmė. Mūsų gyvenime nėra saulės nusileidimo. Kai mums atrodo, kad saulė leidžiasi, kažkur ji teka, yra naujos dienos pradžia...

Amen.

4-asis sekmadienis po Sekminių, 1965, 1977

Gausi žvejonė

Mano brangūs klausytojai, girdint apie Kristaus stebuklus, mums kyla klausimas, o kaip yra su stebuklais šiandien? Ar ir šiandien Bažnyčia yra pajėgi sugauti tokią daugybę žuvų? Ar ir šiandien Bažnyčiai yra prieinamos marių gilybės su savo milijonais įvairių žuvų? Jei ne, tai kodėl ne? Ką reikia tada daryti?

1. Šioje žemėje, mano brangūs klausytojai, mes esame mėginimų kelyje, procese. Mes dažnai čia vargstame dienas ir naktis, bet nieko nepagauname. Dažnai mūsų žmogiškos pajėgos atsimuša į nenugalimas kliūtis. Tūlas, be to, pasakys, kad po dviejų tūkstančių metų jau pasaulis turėjo būti laimėtas kryžiui ir krikščionybei. Tačiau, pažiūrėję į pasaulį, mes matome milijonus žmonių be Kristaus, be Dievo, be atpirkimo. Maža to, mes matome daugybę atsimetimų, neištikimybių iš pačių krikščionių, atpirktųjų žmonių, taip kad Kristus galėtų pakartoti psalmisto žodžius: „Veltui vargau, veltui kentėjau, kokia nauda iš mano pralieto kraujo? (Ps 29, 10). Pagaliau prie to viso pridėkime įvairius Bažnyčios persekiojimus, viešus ir slaptus ir net tarp mūsų pačių, Amerikoje. Tad ir šių dienų apaštalas gali nusiskųsti sakydamas, kad vargsta visą naktį ir nieko nepagauna šioje žmonių jūroje.

Kodėl taip? Pirmiausia, Bažnyčios misija žemėje nėra kas nors pastovaus, startinio, pasiliekančio. Jos misija yra vesti ir gerinti žmogų, padaryti iš jo naują sutvėrimą, dangaus kandidatą.

Antra, Bažnyčios misija yra vesti žmogų į išganymą, jį išganyti. Tai nėra vien dieviškas darbas, vien tik dieviška evoliucija, sudievinanti žmogų, bet yra darbas, kuriame yra sumaišyti du elementai: dieviškasis ir žmogiškasis. Tiesa, Dievo malonė, Apvaizdos planai yra labai svarbūs žmogaus išganymo darbe, bet lygiai svarbi yra ir žmogaus laisva valia, kuri gali nulemti vienaip ar kitaip žmogaus ir tautų likimą. Nors pranašai, apaštalai, kunigai dirbo ir taip sunkiai dirba išganymo darbą, tačiau jų darbo rezultatai priklauso nuo žmogaus laisvos valios, o ne nuo prievartos, nuo jėgos. Tiesa, tai yra sunkus bandymas tam, kuris dirba išganymo darbą, bet taip yra: dirbome visą naktį ir nieko nepagavome!

II. Antra, Dievo įsakymas mums turi būti šventas dalykas. „Irkitės į gilumą ir įmeskite savo tinklus valksmui". Žmogiškai kalbant, šis Kristaus paliepimas buvo nepriimtinas, nes prityrę žvejai geriau žinojo apie žvejybą ir jos galimybes, negu jų mokytojas iš Galilėjos. Tačiau, imant dievišku mastu, klausant savo Mokytojo įsakymo buvo viskas laimėta. „Dėl tavo žodžio", padarysime!

Mano brangieji, visa tai mes turėtume taikyti ir šiandien žmonių žvejonei. Mūsų apaštalavimo darbe yra per daug žmogaus, jo logikos, žinojimo, išskaičiavimo. Tačiau mes pirmiausia turime turėti savo mintyse Dievo mintį, Jo matavimo galią, Jo standartus, Jo intuicijas ir viską daryti pagal šventą Jo valią ir Jo įsakymus.

Kaip skaitome šios dienos Evangelijoje, Kristus norėjo parodyti apaštalams savo dievišką pagalbą labai ryškiu ir tiesioginiu būdu, todėl ir padarė stebuklą. Jis taip pat norėjo parodyti dievišką galią, kuri veda žmones į išganymą. Mūsų pareiga daryti ne tai, ką mes norime, bet ką Dievas nori ir pageidauja.

III. Mūsų viltys, prospektai ir darbas Dievo Karalystėje turi bazuotis Kristaus pasakymu: „Dėl tavo žodžių!"

Kaip matome, Kristus siunčia apaštalus atgal į jūrą, į jos gilumą, žvejonei. Mūsų pareiga yra Kristaus klausyti, paklusti Jo žodžiams, Jo įsakymams: „Ne jūs mane pasirinkote, bet aš jus išsirinkau, todėl eikite į pasaulį, mokykite visas tautas ir krikštykite jas" (Jn 15, 16). Taigi šie yra Kristaus žodžiai, kurių mums reikia klausyti, irtis į gilumą, užmesti tinklus, žvejoti žmones. Tikėkime, jei šiais Kristaus žodžiais mes šventai tikėtume ir pajungtume savo jėgas jiems realizuoti, mes tikrai galėtume sušukti su šv. Petru: „Atsitrauk nuo mūsų, Viešpatie, nes mes esame nuodėmingi žmonės". Tai mes sakytume ne dėl to, kad mums Kristaus pagalba nebereikalinga, ne, bet pamatę savo darbo padarinius, mes pajustume jėgą, ką gali žmogus padaryti, jei jis tvirtai ir visapusiškai pasitiki Dievu, Jo palaima, Jo malone.

Mano brangieji, mojuokite sparnus savo vaizduotei, meskite platų žvilgsnį į pasaulį, į tą amžinai banguojančią žmonių jūrą. Dievo vandenynai yra begaliniai ir pilni didžių turtų, pilni sielų. Turėkime drąsos. „Įleiskite tinklus valksmui". Milijonai žmonių dar mūsų laukia, ieško Šviesos, Kristaus... Darbo laukai platūs, pjūtis didelė... Tiems milijonams ne tik reikia tikėjimo, bet jie yra benamiai, apleisti, išalkę. Ir tuo atžvilgiu mūsų pagalba jiems yra labai reikalinga. Taigi šiandien visi kunigai ir pasauliečiai yra šaukiami irtis į gilumą žmonėms žvejoti. Rūpintis Kristaus mokslo plėtra ne tik savo ratelyje, bet ir visame pasaulyje. Krikšto Sakramentu tapome Kristaus Karalystės nariais ir Bažnyčios mistinio Kūno nariais, kartu mes pasiėmėme dalį atsakomybės už Kristaus mokslo platinimą žemėje.

Taigi daugiau drąsos ir atsakomybės Kristaus darbe. Turėkime daugiau pasitikėjimo Kristumi ir jo palaima. Nors aplinkui

siaučia ir baisios audros, bet jei mes pasitikime Dievu ir į savo darbą įnešame ir savo dalį, tai galime laukti, kad Dievas mūsų darbą palaimins ir greitai pamatysime savo apaštalavimo vaisius. Taigi nuo dabar jūs jau žvejosite žmones.

Amen.

5-asis sekmadienis po Sekminių, 1965

Vidus ir išorė

Šios dienos Evangelijos skaitymas yra paimtas iš Kristaus Kalno pamokslo. Savo Kalno pamoksle Kristus galingais ir neatšaukiamais žodžiais trumpai ir aiškiai išdėsto savo mokslą, savo Karalystės programą. „Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta, o aš jums sakau..."

Prieš Kristaus atėjimą pas žydus vyravo didelė konfuzija religiniuose dalykuose. Buvo susidarę daug srovių, nuomonių ir partijų. Todėl Kalno pamoksle Kristus daro aiškų skyrimą, kas seniesiems buvo pasakyta ir ką Jis sako ir ko iš savo sekėjų reikalauja.

Todėl Kristus iš savo klausytojų ir sekėjų reikalauja trijų dalykų: 1) būti vidaus žmogumi, 2) siekti aukštų idealų ir 3) būti žmonėmis, mylinčiais savo artimą.

1. Būti vidaus žmogumi. „Jeigu jūsų teisybė nebus didesnė už Rašto žinovų ir fariziejų, jūs neįeisite į dangaus karalystę". Čia Kristus plaka Rašto žinovus ir fariziejus dėl jų per didelio ir perdėto nukrypimo į išorę, už jų per didelį dėmesį įstatymo raidei, o mažiau jo dvasiai. Ir šv. Jonas tą patį sako: „Dvasia yra, kuri gaivina, kūnas nieko nepadeda. Žodžiai, kuriuos aš Jums kalbėjau, yra dvasia ir gyvybė" (Jn 6, 64). Todėl Kristus iš savo

sekėjų reikalauja vidinio žmogaus nusiteikimo, dvasinės žmogaus nuotaikos.

Tiesa, Dievo garbinime, liturgijoje, mes vartojame išorinius veiksmus, ceremonijas. Mūsų liturgikos dėka Dievo namai tampa didingi, mistiški, kilnūs. Tačiau mes neprivalome pamiršti, kad visi mūsų išoriniai Dievo garbinimo veiksmai turi kilti iš sielos gilybės, iš tikėjimo, meilės ir pagarbos.

Brangieji, stebėdami šių dienų pasaulį, mes pastebime jo didelį palinkimą į išorinius dalykus. Ši pasaulio dvasia lengvai veikia ir mus, krikščionis, kuriems Kristus įsako būti vidaus žmonėmis. Todėl mūsų pareiga yra kartkartėmis pabėgti nuo gyvenimo triukšmo, įeiti į save, paskęsti maldoje, mąstyme, kad tokiu būdu dažnai perkratinėję save galėtume išvengti išorinio gyvenimo pavojų. Dažnai įeidami į savo vidų, mes išvengsime religiniame gyvenime sausų, išorinių formų, kurios neturi nieko bendro su mūsų dvasia. Be vidinės atramos mes taptume kaip nuginkluoti galingos armijos kariai ir mūsų pašaukimas – būti gyvenimo druska ir pasaulio šviesa – būtų tik tušti žodžiai ir varpo balsas, kuris kitus kviečia eiti bažnyčion, bet pats neina.

Antra, būti aukštų idealų žmonėmis. „Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta, bet aš jums sakau..."

Mano brangūs klausytojai, šis Kristaus pasakymas išreiškia antitezę, priešpriešinimą Senajam Įstatymui. Tačiau šiuo pasakymu Kristus neatmeta senosios tvarkos, įstatymo. Anaiptol, Jis išpildo jį iki jotos, iki mažiausios hebrajų kalbos alfabeto raidės. Tačiau Kristaus mokslas eina dar toliau, dar giliau. Klausydami Jo ir sekdami Kristumi, mes neprivalome klausti savęs: „Ką galiu daryti? Mums nereiktų visada kartoti, kad mes turime pildyti Dievo valią. Juk mes žinome, kad ir vergas pildo savo pono valią, bet tuo pačiu metu už nugaros spaudžia prieš jį savo

kumštį ir trypia koja. „Aš turiu" reiškia, kad esu priverstas ką nors daryti. Tačiau sakyti, kad aš noriu vykdyti Dievo valią, reiškia džiaugsmą, laisvos valios auką, reiškia laisvo, o ne vergo žmogaus veiksmą. Tai reiškia, kad toks žmogus pildo Dievo valią iš meilės savo Viešpačiui, tarnaudamas Jam, jis siekia dvasinio tobulumo, gyvenimo šventumo. Taip Kristus iš mūsų reikalauja įstatymo dvasios, būti idealų žmonėmis, eiti toliau už tai, ką aš privalau daryti, ir daryti visa iš meilės Dievui.

Ir paskutinis dalykas: būti artimo meilės žmonėmis. Todėl, jei tu atiduodi savo dovaną prie altoriaus ir tenai atsimeni, kad tavo brolis turi šį tą prieš tave, palik savo dovaną tenai, ties altoriumi, eik pirma susiderinti su savo broliu, o paskui atėjęs atiduosi savo dovaną.

Meilė yra naujasis Kristaus religijos įsakymas. Šios meilės pagautas pats Kristus plovė savo apaštalams kojas, gera darydamas, gydydamas ir žmonių vargą lengvindamas, perėjo visą Palestinos žemę.

Meilė yra tikrasis krikščionybės pinigas. Kur jos trūksta, trūksta pagrindinės krikščionybės esmės ir turinio. Todėl Kristus ir reikalauja, kad, atėjus Jį pagarbinti, pirma išorinių dovanų aukojimo turėtume artimo meilės, atleidimo, nuolaidumo, pasiaukojimo, meilės. Kristus reikalauja, kad atėjus Jį pagarbinti, pamirštume visus ginčus, nesutarimus, neapykantos, piktumą; priešingai mes negalime vadintis krikščionimis, Kristaus sekėjais. „Ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams", kalbame Viešpaties maldoje.

Todėl, kai mes aukojame savo auką Viešpačiui, pirmiausia dėkime ant Jo altoriaus savo širdį, savo sielą, be dėmės, be keršto, be neapykantos, ir tokios aukos Dievas niekada nepaniekins.

Mano Brangieji, šių dienų pasaulis yra pilnas karo griuvėsių, pilnas kerštо ir neapykantos. Atsiminkime, kur yra griuvėsių, ten yra daugiau erdvės, daugiau tuštumos, ten yra ir daugiau vietos mūsų pagalbai, artimo meilei. Mūsų pareiga yra atnaujinti pasaulį, persmelkti jį Kristaus dvasios. Tad pradėkime šiandien pat, nuo savęs, nuo savo namų, nuo savo šeimos, nuo savo tautos. Tegul Kristaus meilės srovė užlieja visą pasaulį. Tad dažnai kalbėkime su šv. Pranciškumi: „Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu".

Amen.

13-asis sekmadienis po Sekminių, 1965

Mano Brangieji, šiandien mes esame gerokai nutolę nuo praėjusios Gavėnios ir Velykų laikotarpio, kurio metu dauguma iš mūsų buvome apvalyti nuo nuodėmės raupsų, kaip ta dešimtis vyrų, apie kuriuos šiandien kalba šv. Evangelija. Tačiau tik vienas iš dešimties sugrįžo padėkoti Kristui už pagydymą. Todėl ir Bažnyčia, skaitydama savo tikintiesiems šią Evangelijos ištrauką, nori ypač pabrėžti, kad tik vienas sugrįžo pareikšti padėką už gautą malonę.

Žodis „padėka" graikiškai reiškia „Eucharistiją". Tad ar daug iš mūsų nuo praėjusių Velykų, sekdami dėkingojo samariečio pavyzdžiu, atėjo padėkoti Kristui už pagydymą, pasiimti šv. Eucharistiją?

Toliau. Analizuojant šios dienos mišių maldas, aiškiai yra pastebimas skirtumas, kurį Bažnyčia daro tarp pažadų, duotų Abraomui, ir Mozės įstatymo. Įstatymas pats vienas negali išgelbėti žmogaus. Tik pažadas, kurį mes gavome per Kristų,

mus išgano. Tik tie, kurie tiki Kristų, bus išgelbėti. Todėl mes turime stengtis didinti savo tikėjimą, savo vietą ir meilę, palaikančią mumyse Dievo malonę. Tam pasiekti Bažnyčia kviečia mus kiek galima dažniau dalyvauti šv. Mišių aukoje ir priimti šv. Komuniją. Mat Krikštas, kurį mes priėmėme būdami maži, yra tik maža pradžia mūsų dvasinio ir krikščioniško gyvenimo. Mums brėstant, didėja ir mūsų dvasinė kova. Atsinaujinimas ir augimas Kristuje yra lėtas procesas. Jis yra reikalingas dažno puoselėjimo, budėjimo ir apsišarvavimo šviesos ir žinojimo šarvais, kurie yra būtini ir leistini mūsų dvasinio tobulėjimo ginklai. Todėl šios dienos Mišių sekretos maldoje kalbame:

„Būk malonus, Viešpatie, savo tautai ir šioms dovanoms, kad šia auka permaldautas suteiktum mums nuodėmių atleidimą ir greitai išklausytum mūsų maldas".

Šv. Mišių aukos ir mūsų aukojamųjų dovanų dėka ir prie jų jungdami savo gyvenimo kryželius mes viliamės Kristaus užtarimu Dangiškojo Tėvo, mūsų Dievo atleidimo. Eucharistija yra stipriųjų duona, maistas, kurio mums reikia šiai žemiškai kelionei atlikti ir pasiekti savo amžinojo gyvenimo tikslą.

Toliau. Prieš ir po Komunijos maldoje mes esame įspėjami apie šį dvasinį maistą ir jo ypatybes:

„Suteik mums, Viešpatie, iš dangaus duonos, turinčios savyje visokio gardumo ir visokio geriausio skonio".

„Priėmę dangiškuosius sakramentus, meldžiame, Viešpatie, kad, siekdami amžinojo išganymo, nuolat darytume pažangą".

Šios dienos Mišių pagrindinei minčiai paremti Bažnyčia griebiasi 73-sios psalmės, kuri yra viena iš įspūdingiausių visame psalmyne. Joje išreiškiamas skausmas dėl šventyklos išniekinimo. Psalmistas apraudoja šventyklos išgriovimą, kurį įvykdė babiloniečiai, ir maldauja Dievo pasigailėjimo.

Suprantama, kad šventykla, apie kurią psalmė kalba, išreiškia kiekvieno žmogaus sielą, krikštu dedikuotą Dievo garbei, o dabar tapusią nuodėmės ir šėtono verge. Be to, šioje psalmėje rašytojas prisimena Dievo sukurtojo pasaulio grožį, savo tautos iš Egipto vergijos išlaisvinimą ir šaukiasi Dievo, kad šis ateitų jam į pagalbą ir gelbėtų savo tautą. Lygiai taip pat ir Bažnyčia nepaliaudama rūpinasi visais savo nariais ir tais, kurie Krikšto vandeniu nuplauti ir pagydyti nuo raupsų, tačiau tik vienas iš dešimties ateina jai padėkoti.

Mano Brangieji, analizuodami šią psalmę, mes negalime manyti, kad tai, kas joje sakoma, yra praeities dalykai. Tai netiesa: ir šiandien pasaulyje dar daugelyje vietų, neaplenkiant ir mūsų šalies, Lietuvos, Bažnyčia yra persekiojama, Dievo šventyklos išniekintos, tikinčiųjų dvasia laužoma ir žeminama. Todėl ir šiandien, kaip ir anuomet, kaip 73-sios psalmės autorius, galėtume šauktis: „Kam gi, Dieve, atstūmei galutinai, ir tavo rūstybė užsidegė prieš Tavo ganyklos avis?"

Tačiau psalmės autorius baigia savo giesmę viltimi, kuri yra išreikšta gradualo maldoje: „Pažvelk, Viešpatie, į savo sandorą ir neužmiršk galutinai savo vargdienių sielų. Kelkis, Viešpatie, gink savo bylą, atsimink savo tarnų paniekinimus. Viešpatie, tu buvai mums prieglauda iš kartos į kartą. Kelkis, Viešpatie, ir gink savo bylą ir neužmiršk tavęs šaukiančiųjų balso".

Taigi, dalyvaudami šios dienos šv. Mišių aukoje, mes turime rimtai pagalvoti apie Bažnyčios rūpestį dėl savo atpuolusiųjų narių ir apie Bažnyčios sunkią padėtį kai kuriose komunistų valdomose šalyse. Tegul tos dvi aplinkybės, dėl kurių Bažnyčia kenčia ir aimanuoja, ir mus paskatina prie uolesnio savo religinių pareigų ėjimo ir dažnesnio Sakramentų priėmimo. Mes, mūsų siela, yra Dievo šventykla. Per krikštą ji buvo pašvęsta Dievui. Todėl

niekad neleiskime, kad joje viešpatautų priešas, nuodėmė. Be to, uoliai rūpinkimės ir savo brolių išganymu. O ta tamsa, kuri šiandien viešpatauja pasaulyje, tegul mūsų nenugąsdina. Dažnai kalbėkime: aš pasitikiu tavimi, Viešpatie, aš sakau: Tu mano Dievas, Tavo rankose mano ir viso pasaulio likimas.

Amen.

1-asis sekmadienis po Sekminių, 1968

Mieli klausytojai, jei Kristus būtų palikęs tik savo Kalno pamokslą ir daugiau nieko, būtų užtekę Jam įamžinti savo vardą. Ir mūsų Bažnyčia, žinodama Kristaus Kalno pamokslo svarbą ir aukštą mokslą bei gražius pamokymus, naudoja jį beveik daugumai sekmadienių po Sekminių Evangelijoms. Todėl ir šios dienos Evangelija, kurią ką tik girdėjote, yra dalis Kristaus Kalno pamokslo.

Todėl šiandien norėtume šio Kalno pamokslo šviesoje pasvarstyti tris dalykus:

1. Saugokitės netikrų pranašų. Tai yra rimtas Kristaus įspėjimas savo mokiniams ir sekėjams. Šis įspėjimas buvo reikalingas tada, jis reikalingas ir mūsų laikais, kada tiek daug netikrų mokslų, pranašų, pačios Bažnyčios viduje ir už jos sienų. Todėl ir šiandien Kristus mus įspėja saugotis netikrų pranašų, kurie ateina pas mus avies kailyje, bet viduje yra plėšrūs vilkai, ir kad iš jų vaisių, darbų pažinsite juos... Netikrieji pranašai skelbia savo išgalvotą lengvą išganymo kelią. Jų žodžiuose nėra tiesos. Tuo tarpu Kristus mus įspėja, kad kelias į dangų yra siauras ir tiesus. Kas ne su manim, tas prieš mane, kad vienas yra jūsų mokytojas – Kristus. Todėl ir šv. Paulius, greičiausiai turėdamas

galvoje netikrus pranašus, šiais žodžiais įspėja savo meto žmones: „Yra žmonių, kurie jums kelia neramybę ir nori iškreipti Kristaus Evangeliją. Nors ir angelas iš dangaus skelbtų jums kitą evangeliją, negu esame jums paskelbę, tebūnie prakeiktas, tai reiškia – atskirtas“ (Sal 1, 8).

Mes esame laimingi, būdami nariai tos Bažnyčios, kuriai Kristus paliko mokymo, valdymo ir pašventinimo galią. Bažnyčia su savo vyriausiu ganytoju popiežiumi, kuriam Kristus tikėjimo ir doros dalykuose suteikė neklaidingumo dovaną, budi ir saugo mus nuo netikrų pranašų ir jų skelbiamo mokslo. Todėl jei mes nenorime būti suvedžioti ir aukos iš savęs pasidariusių pranašų, turime visada savo nusistatymus derinti su Bažnyčios autentišku mokymu ir jiems nuolankiai paklusti. Ypač tai svarbu mūsų dienomis, kai tiek įvairių nuomonių ir netikrų pranašų priviso visur ir visokių, o mūsų priešas, politinis ir religinis, ieško infiltracijos kelių, kad mus, Kristaus Mistinio Kūno narius, suskaldytų, sukiršintų, o tai padaręs – pavergtų. Kad tarp mūsų netrūksta kvailių ir naivių, labai aišku. Todėl mums reikia budėti, dar labiau suglausti gretas ir nepasitikėti avies kailiu, po kuriuo slepiasi plėšrus žvėris. Apie tai įspėja apaštalas Paulius savo žmones, tas pats įspėjimas tinka ir šiandien. Laikykitės Bažnyčios, kaip kūdikis motinos prijuostės ir, anot Evangelijos, būkite gudrūs kaip žalčiai ir malonūs kaip balandžiai.

2. Antras dalykas, kurį iškelia šios dienos Evangelija: vykdyti Dievo valią.

„Ne kiekvienas, kuris man sako: „Viešpatie, Viešpatie, įeis į dangaus karalystę, bet tik tas, kuris vykdo mano danguje esančio Tėvo valią“.

Ilgos kalbos, įvairūs pažadai bei geri norai Dievo karalystėje mažai ką reiškia, jei visa tai nėra palydima gerų darbų. Yra

sakoma, kad gerais norais ir pragaras grįstas. Šv. Jonas sako: „Kas daro tiesą, tas eina į šviesą, kad jo darbai pasimatytų, nes jie padaryti Dievuje“ (9, 21).

Žvaigždės, planetos, saulė, žemės gravitacijos jėga, nakties ir dienos keitimasis, metų laikai, sąžinės ramybė, tautų ir žmonių sugyvenimas bei bendra pasaulio gerovė yra Dievo valios vykdymo padariniai. Dievo valios vykdymas yra mūsų aukščiausias troškimas ir tikslas laike ir amžinybėje.

Dievo valios priešingybė yra nuodėmė. Kas su ja susideda, tas yra paklydęs keleivis, klajūnas. Tai yra didžioji žmogaus būties tragedija. Tai yra mūsų gyvenimo tikslo praradimas. Antra vertus, sugebėjimas ir mokėjimas susiderinti su Dievo valia yra aukščiausias žmogaus sugebėjimo veiksmas. Tai vertybė, kurią gali padaryti tik laisvas žmogus.

3. Antroji šio mūsų mąstymo dalis, Dievo valios vykdymas, natūraliai mus veda prie trečio klausimo: duoti vaisių. Tik darbais vaisingas žmogaus gyvenimas atitinka Dievo valią. Kaip sako šios dienos Evangelija, „geras medis duoda gerų vaisių, o netikęs – blogų. Geras medis negali duoti blogą vaisių, o netikęs medis – gerų. Kiekvienas medis, kuris neveda gerų vaisių, yra iškertamas ir metamas į ugnį“.

Taigi mes Dievo akyse esame medis, prie kurio stovi mūsų Kūrėjas, laukdamas vaisiaus. Pirmieji krikščionys šią mintį puikiai suprato, todėl jų gyvenimas buvo pilnas gražiausių vaisių. Jų gražus ir pavyzdingas gyvenimas atvertė daug pagonių. Jiems tikėjimas buvo meilės ir gailestingų darbų gyvenimas. Iš anų laikų net ir priežodis yra kilęs: „Žiūrėkite, kaip jie myli vieni kitus!“ Klemensas Aleksandrietis sako, kad apaštalas Matas savo pamoksluose dažnai primindavo savo sekėjams, kad dėl pagonių blogo elgesio tarp krikščionių yra kaltas pats krikščionis,

nes jis savo geru pavyzdžiu nepaveikė pagonio gerai ir padoriai elgtis.

Todėl ir šiandien, jeigu pasaulyje yra tiek blogio, kerštо ir neteisybės, ar tai nėra kalta pati krikščionybė, vienas bilijonas krikščionių, kurių pareiga pildyti Dievo valią, būti derlingu medžiu, gyventi meilės evangelija ir šalinti visas pasaulio neteisybes.

Tad pradėkime patys nuo savęs. Tegul mūsų tikėjimas tampa gyvas ir veiklus. Kristus iš mūsų reikalauja visiško lojalumo jo evangelijai, jo įstatymams. Gyvenkime taip, kad žmonės, matydami mūsų gerus darbus, garbintų Dievą, esantį danguje.

Amen.

5-asis sekmadienis po Sekminių, 1968

Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta, o aš jums sakau...

Mano Brangieji, šie Kristaus Kalno pamokslo žodžiai, kuriuos skaitome šios dienos šv. Mišių Evangelijoje, yra įspūdingi ir aiškūs. Jie kupini jėgos, skelbia Dievo karalystės programą žemėje. Apskritai Kristaus Kalno pamokslas turi gilią filosofiją, yra pilnas gilių minčių ir kartu dvelkia paprastumu, atvirumu. Laikydamiesi Kristaus Kalno pamokslo, mes galime pasiekti aukščiausią žmogaus būties tikslą – išganyti savo nemirtingą sielą. Šiam reikalui Kristus duoda mums tris įspėjimus.

Pirma. Būti vidiniu žmogumi. „Jeigu jūsų teisybė nebus didesnė už Rašto žinovų ir fariziejų, jūs neįeisite į Dangaus karalystę".

Kristus smerkė fariziejus ir Rašto žinovus, nes jie domėjosi tik išoriniais dalykais. Jų visų rūpestis buvo, kaip išpildyti įstatymo raidę, o ne jos dvasią. Kristus sako: „Dvasia gaivina, kū-

nas nieko nepadeda. Žodžiai, kuriuos aš Jums kalbėjau, yra dvasia ir gyvybė" (Jn 6, 64).

Tiesa, Dievo garbinimo apeigose yra išorinių veiksmų. Tačiau mes neturime pamiršti, kad visi mūsų religiniai veiksmai, apeigos, liturgija turi turėti atramą mūsų dvasioje, turi kilti iš mūsų sielos gyvybės, paeiti iš mūsų tikėjimo, meilės ir pagarbos Dievui.

Brangieji, pasaulyje, kuriame mes gyvename ir veikiame, yra pilna išorinių dalykų, pilna reklamų, išorės... Tie dalykai mus labai veikia, daro mus tam tikra prasme beždžionėmis, pamėgdžiotojais. Užtenka mums pamatyti keistai pasirėdžiusį, kitaip apsikirpusį, nusiskutusį, tuoj mumyse kyla noras tokius pamėgdžioti, pasekti, visai negalvojant, kad taip elgdamiesi daromės keistuoliais. Tačiau krikščionis turi būti vidinis žmogus. Kiekvienas mūsų veiksmas turi pereiti per dvasios prizmę, turi turėti gerą intuiciją ir tikslą.

Toliau. Vidinei dvasios giedrai išlaikyti mes turime rezervuoti dalį savo gyvenimo tylai, dvasiniam susikaupimui, maldai, kad, gyvendami išorinių dalykų pritvinkusiame pasaulyje, aplinkumoje, nepaskęstume išorinio pasaulio bangose. Tada yra rimto pavojaus, kad mūsų tikėjimas gali virsti sausomis pamuilėmis, tik išoriniais veiksmais, be gilesnės atramos mūsų dvasioje. Tada mes galime tapti kaip nuginkluoti armijos kariai, bejėgiai būti žemės druska ir pasaulio šviesa.

Antras dalykas: krikščionis turi būti aukštų idealų žmogus. „Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta, bet aš sakau..."

Kristus mums iškelia antitezę, didesnį reikalavimą. Tačiau tai sakydamas Kristus nepanaikino Senojo Įstatymo. „Aš atėjau nepanaikinti, bet papildyti", – sako Kristus. Ir tai Jis įsakė išpildyti jį iki „jotos", tai yra iki mažiausios hebrajų kalbos alfabeto raidės.

Tačiau to dar maža. Kristus eina toliau. Jis iš mūsų reikalauja džiaugsmingos ir laisvos tarnybos. Mes turime klausti savęs ne tik: „Ką aš turiu daryti?“, bet ir „Ką pajėgiu daryti?“ Mes neturėtume sakyti, kad turiu vykdyti Dievo valią. Juk ir vergas vykdo savo pono valią, bet kaip dažnai tuo pačiu metu jisai spaudžia kišenėje savo kumštį ir tyliai murma prieš jį, prieš jo valią.

„Aš darau gera, einu į bažnyčią, pildau savo pareigas, siekiu savo asmens tobulumo, šventumo ne iš baimės dėl būsimos bausmės, bet todėl, kad Dievas yra mane mylintis Tėvas, o aš esu Jo brangiausiu krauju atpirktas tvarinys. Mano kūnas yra medžiaga, bet gaivinama dvasios. Aš gyvenu laike, bet esu skirtas amžinybei, esu Šv. Dvasios šventovė, esu gimęs mirti šiame pasaulyje, kad pereičiau į amžiną gyvenimą. Taigi krikščionio tarnyba yra pildyti Dievo valią iš meilės Dievui.

Ir trečia. Krikščioniui neužtenka siekti asmens tobulybės ir mylėti Dievą, jis turi būti ir artimo meilės žmogus. Ko vertas būtų mėnulis, jei ir aukštai pakibęs erdvėje gėrėtųsi saulės spinduliais, bet tų spindulių nežertų žemei, paskendusiai nakties tamsybėje. „Todėl, jei tu atiduodi savo dovaną prie altoriaus ir tenai atsimeni, kad tavo artimas turi šį tą prieš tave, palik savo dovaną tenai, ties altoriumi, eik pirma susiderinti su savo broliu, o paskui atėjęs atiduosi savo dovaną“ (Jn 5, 20–22).

Brangieji, skaitydamas šiuos Kristaus žodžius, aš dažnai pagalvoju: kas atsitiktų, jei mes, visi žmonės ir kunigai, pildytume šiuos Kristaus žodžius taip, kaip jie yra pasakyti? Ištuštėtų mūsų bažnyčios, kunigas pabėgtų nuo altoriaus, suūžtų mūsų bėgančių atsiprašyti, mašinos...

Meilė yra Kristaus religijos naujasis įstatymas. Jis plovė savo mokiniams kojas, jiems tarnavo, nepasmerkė paleistuvės moters, sakydamas, „Eik ir daugiau nebenusidėk“, pasigailėjo atgailaujan-

čios Magdalenos, atleido kaltes latrui ant kryžiaus, sakydamas, „jau šiandien tu su manimi būsi rojuje“, „atleisk jiems, Dieve“, tarė, kybodamas ant kryžiaus, savo budeliams, perėjo visą Palestinos žemę, darydamas gera, gydydamas kūno ir dvasios ligas.

Todėl, pirmiausia, Kristus iš mūsų reikalauja, ateinant į bažnyčią prie altoriaus atnešti atlaidumo ir dovanojimo dvasią, o paskui tik išorinį Jo pagarbinimą, apeigas. Todėl mūsų visų pareiga yra, dalyvaujant šv. Mišiose, patikrinti savo širdis ir protus.

Amen.

10-asis sekmadienis po Sekminių, 1968

Fariziejus ir muitininkas

Mano brangieji, manau, kad atsimenate, jog praėjusio sekmadienio Evangelija baigėsi žodžiais: „Mano namai yra maldos namai“. Šios dienos Evangelija mus moko, kaip reikia melstis, kai ateiname į Dievo namus. Ir tai Kristus mus moko ne nuobodžiu pamokslu, bet klasišku palyginimu apie fariziejų ir muitininką. Tai du pavyzdžiai, kuriuos Kristus mums pateikia: vengti pirmojo puikybės ir sekti antrojo nusižeminimu. Tuo keliu eidami, išmoksime gerai melstis ir mūsų malda bus maloni Dievo akyse.

Kristus, norėdamas pavaizduoti gerą maldą, savo palyginimą pradeda žodžiais: „Du žmonės atėjo į bažnyčią melstis. Vienas buvo fariziejus, kitas muitininkas“.

Šie du žmonės, užėję į šventyklą, išryškina tikrosios maldos prasmę, kurią mes išreiškiame, sakydami, kad malda yra sielos pakilimas į Dievą. Nors iš šalies žiūrint, abu žmonės, atėję į

bažnyčią, daro tą patį dalyką, tačiau dvasiniu atžvilgiu juodu yra priešingybė vienas antram, nes vieno malda tampa pasmerkimu, antrojo – išganymu.

Pirmiausia, fariziejaus elgesys atsiduoda išdidumu. Jis stovi. Nerodo pagarbos Dievui. Šv. Raštas sako: „Gerbkite mano šventyklą, nes aš esu jūsų Viešpats" (Kun 19, 30). Fariziejus, kaip tas Senajame Įstatyme vaizduojamas Oza, kuris nevertai tiesė ranką paliesti Viešpaties skrynią, apie jį Šv.Raštas sako: „Dėl per didelės drąsos užsidegė Viešpaties rūstybė prieš Ozą, ir jis mirė tenai prie Dievo skrynios" (2 Sam 6, 7).

Toliau. Fariziejaus malda nėra kas kita, kaip puikybės skraiste paslėpta veidmainystė. Fariziejaus maldai trūksta maldos žodžių. Jo maldoje nėra sielos pakilimo į Dievą, nėra Dievo ieškojimo... Fariziejaus maldoje nėra širdies šauksmo, kuris pajėgtų pakelti jį iš dvasinės biednystės ir verstų maldauti atleidimo ir pagalbos. Jis savo maldoje neprašo Dievo malonės, bet įkyriai išskaičiuoja savo nuopelnus, paskandindamas liguistame savęs patenkinime. Fariziejaus padėkos malda yra tuščia retorika, žodžiavimas...

Pagaliau fariziejaus maldoje nėra tikrų maldos jausmų. Skaičiuodamas savo gyvenimo nuopelnus, jis negailestingai plaka kitus, vadindamas juos: „plėšikais, neteisiais, svetimoteriais".

Brangūs klausytojai, ir šiandien anų amžių fariziejas turi daug draugų ir sekėjų, kurie bažnyčion ateina ne melstis ir geresnis išeiti, o save parodyti, kitus teisti, niekinti ir save Dievo akivaizdoje aukštinti. Šv. Augustino žodžiais tariant, jie ateina ne melstis, bet save girti ir niekinti besimeldžiantį.

Tuo tarpu, kokia graži ir skirtinga yra muitininko malda. Jis nesigina, kad esąs nuodėmingas žmogus, ir tai parodo savo elgesiu, žodžiais, širdimi...

Jis stovi atstu, nedrįsta nė akių pakelti į dangų, mušasi į krūtinę sakydamas: „Dieve, būk gailestingas man nusidėjėliui". Muitininkas žino, kad akys, kurios nusidėjo, turi būti nuleistos žemyn. Jo visa malda yra pilna prašymo pasigailėti, aplaistyta ašaromis, nuoširdi, kylanti iš pačios sielos gilumo, pilna vilties ir pasitikėjimo.

Brangieji, muitininko malda yra geras maldos klasikinis pavyzdys. Ir mes taip turime melstis, jei norime, kad Dievas mūsų maldą ir šauksmą išgirstų ir išklausytų! Svarbiausia, mūsų maldai reikia nusižeminimo. Šv. Raštas sako, kad „nusižeminusio žmogaus malda pasiekia debesis, dangų" (Sir 35, 21).

Mūsų maldai reikia paprastumo, kūdikiško atsidavimo, tokio kaip Dovydo, kuris, norėdamas atsidėkoti Dievui už Jo palaimą, apsivilkęs lininiu ephodu, šokinėjo apie Viešpaties arką. Arba kaip Saliamonas, kuris ir būdamas didžios garbės apogėjuje nebijojo net žmonių akivaizdoje atsiklaupti prieš Viešpaties altorių ant abiejų kelių ant žemės ir ištiesti rankas į dangų.

Mūsų maldai reikia pasitikėjimo, kurį turėjo pranašas Elijas. Jis, ištikus baisiai sausrai, užlipo ant Karmelio Kalno viršūnės ir parpuolęs kniūbsčias ir padėjęs veidą tarp savo kelių, karštai meldėsi. Dangus apsiniaukė, kilo debesys, vėjas ir užėjo didelis lietus (3 Kar 8, 54).

Mums reikia melstis kaip meldėsi Judita baisaus mirties pavojaus akivaizdoje, kai jos Tėvynei grėsė priešų sunaikinimas. Ji užsidarė savo kambarėlyje, apsivilko ašutine, pasibarstė galvą pelenais, parpuolusi ant žemės ilgai meldėsi, o paskui staigiai pakilusi, kupina pasiryžimo, bėgo į priešų stovyklą atnešti Oloferno galvos, to žmogaus, kuris baisiomis nelaimėmis grasė Juditos Tėvynei ir jos žmonėms (Jdt 9, 1).

Mes turime melstis, kaip meldėsi Dovydas, kuris, nesigėdino pulti žemėn ir plėšti savo rūbus atgailaudamas ir sakė: „pec-

cavi Domino – nusidėjau Viešpačiui". Ir Natanas Dievo vardu atsakė Dovydui: „Viešpats atėmė tavo nusidėjimą".

Mūsų malda turi būti be pretenzijų, vientisa, paprasta, pilna atsidavimo Dievo Apvaizdai ir jos valiai.

Čia reikia atsiminti Zachiejų, kuris, būdamas mažo ūgio, bet norėdamas tik iš smalsumo pamatyti praeinantį Kristų, užlipo į šilkmedį. Kristus jį pastebėjo tupintį medyje ir jam tarė: „Zachiejau, lipk žemyn, nes man reikia dar šiandien apsilankyti tavo namuose".

Lipk žemyn! Net ir už smalsumą Viešpats atlygina. Taip visada įvyks, jei ir mes nusileisime žemyn iš puikybės, nežinojimo, neapykantos ir kitų niekinimo medžio. Tada Kristus užsuks ir į mūsų namus, ir į mūsų sielos pastogę. Tai yra gražios maldos vaisius: paruošti Kristui kelią į mūsų namus, į mūsų širdį.

Brangieji, istorija kartojasi. Ir šiandien per pasaulį keliauja du žmonės. Ir šiandien jie užeina bažnyčion melstis. Čionai užeina ir fariziejus, ir muitininkas. Ir šiandien vienas pareina į savo namus nuteisintas, kitas ne. Kodėl? Kadangi fariziejus save aukština, o muitininkas save žemina. Ir Kristus savo šios dienos Evangeliją baigia: „Kiekvienas, kuris save aukština, bus pažemintas, ir kas save žemina, paaukštintas. Duok, Dieve, kad nuo šiandien mes visi, kai tik ateisime į bažnyčią, pareitume į savo namus paaukštinti.

Amen.

13-asis sekmadienis po Sekminių, 1968

Dėkingumas

„O kur devyni?“ Tai žodžiai, kuriuos Kristus pasakė atėjusiam padėkoti už išgydymą iš raupsų žmogui. Šis dėkingasis žmogus buvo ne žydas, ne Kristaus tautos žmogus, bet svetimšalis, samarietis.

Brangūs klausytojai, šios dienos Evangelija, nors ir trumpa, tačiau pilna gilių minčių. Šiandien būtų galima kalbėti apie maldos galybę, išpažinties reikalą, paklusnumą ir dėkingumą. Tad šiandien nors trumpai prisiminkime dėkingumą, kuris yra viena gražiausių kultūringo ir išauklėto žmogaus dvasios žymių.

Kiekvienos nuodėmės pagrinde yra nedėkingumas. Visa žmonijos nupuolimo istorija yra pagrįsta nedėkingumu. Adomas ir Ieva, pridėkime prie jų ir Šviesos nešėją Luciferį, yra kalti nedėkingumu. Nors viską, ką jie turėjo, buvo gavę iš Dievo, tačiau jie atsisakė būti dėkingi Kūrėjui, kuris yra visų dovanų ir turtų davėjas ir kūrėjas.

Turbūt nesuklysime teigdami, kad pasaulyje nėra tokio žmogaus, kuris nebūtų patyręs nedėkingumo. Vienas kardinolas yra pasakęs: „Žmogus pamiršta dešimt kartų padarytą jam malonę, bet visada atsimena vieną kartą neišpildytą prašymą“. Šekspyras yra pasakęs: „Nedėkingas vaikas yra aštresnis negu kirmino dantys“. Tai yra pasakymai, paremti gyvenimo realybe, paimti iš mūsų pačių gyvenimo. Tai rodo, kokia sugedusi ir keista yra žmogaus prigimtis, kaip toli nueina žmogus, kai jisai pamiršta būti dėkingas, ir kiek skausmo sukelia tėvų širdžiai vaikai, kurie atsisako paklusti savo gimdytojams, didžiausiems savo gyvenimo geradariams.

Taigi nedėkingumas žmogaus žmogui yra tikrai nehumaniškas, bet padėtis tampa dar blogesnė, kai žmogus atsisako būti dėkingas pačiam Dievui. Anot šv. Bernardo, žmogaus nedėkingumas Dievui yra lyg karštas tyrlaukių vėjas, kuris išdžiovina pamaldumo šaltinius, Dievo gailestingumo potvynius ir malonės lietų...

Kristus savo gyvenime labai retai yra daręs priekaištų. Tačiau dėl raupsuotojų nedėkingumo iš Kristaus lūpų išsprūdo priekaištas: o kur devyni?

Tarp raupsuotųjų buvo devyni žydai ir vienas samarietis, kurie buvo apsikrėtę baisiausia liga, kurią pagydyti anų laikų medicina buvo bejėgė. To negana! Raupsais sergantis žmogus būdavo išskirtas iš bendruomenės gyvenimo, namų, šeimos. Paliktas tik sau nelaimingasis palengva ligos suėstas mirdavo... Dešimties raupsuotųjų kūnai buvo pagydyti, bet devynių sielos liko užkrėstos nedėkingumo raupsais. Tik samarietis, svetimšalis, sugrįžo padėkoti, buvo dėkingas...

Brangieji, „O kur devyni?" Jie atstovauja man ir jums! Nors mes ir laikome save kultūringais žmonėmis, žinome visas elgesio taisykles, esame išstudijavę kiaurai visą „Nebūk storžievis" knygutę ir susipažinę su aukštosios klasės žmonių etiketu, tačiau dažnai mes pamirštame savo gerą elgesį ir dėkingumą Dievui.

Šv. Raštas šv. Pauliaus lūpomis klausia mūsų: „Ką turi, ko nebūtum gavęs?"

Dievas mums davė gyvybę, sveikatą, laisvę, ... orą, kurį kvėpuojame, valgį, kurį valgome, rūbą, kuriuo esame apsidengę... Dar pridėkite begalinį skaičių dvasinių gėrybių ir dovanų... Mes meldžiamės, duodame dovanas, uždegame žvakeles, užsakome šv. Mišias, darome pažadus, prašydami Dievo kokios nors ma-

lonės ir t.t. Tačiau ar daug kas iš mūsų sugrįžta pakartoti panašius veiksmus, kai Dievas mūsų maldą išklauso ir įvyksta tai, ko mes norėjome ir troškome?..

Brangūs klausytojai, kasmet švenčiame dieną, pavadintą „Padėkos Diena". Daugiau ar mažiau tą dieną visi dėkojame Dievui už gautąsias malones ir palaimą. Tačiau mūsų tikėjimas reikalauja daugiau. Mūsų visas gyvenimas turėtų būti nuolatinė padėkos malda Dievui. Taip daro ir mūsų Katalikų Bažnyčia. Ji kasdien, kas valandą ir net kas minutę didžiąja savo Mišių auka dėkoja Dievui ir dalija šv. Komuniją, kuri taip pat reiškia Eucharistiją – padėką. Nuo saulės užtekėjimo iki vėlyvo vakaro nenusileidžia kunigo rankos, iškeltos konsekracijos metu su pašvęsta Ostija, kurioje pats Kristus, nekruvinu būdu, aukojasi savo Tėvui už mus, atlikdamas aukščiausią padėkos aktą visų mūsų vardu. Todėl šv. Augustinas ir sako: „Ką tik darai, kalbi, rašai, viską daryk didesnei Dievo garbei". O psalmistas taip gieda: „Mano siela, šlovink Viešpatį ir niekad nepamiršk, kiek daug gero Jis tau yra padaręs, Jis išgelbėjo tave nuo pražuvimo, pasigailėjimu ir meile apvainikavo Tave..."

Taigi, mielasis žmogau, gyvenk taip, kad tavo gyvenimas taptų nuolatine padėkos malda Dievui. Dėkok Jam ne tik tada, kai tau gerai sekasi, bet ir tada, kai skausmas ir nelaimės aplanko tavo namus. Atsimink, kad šiame pasaulyje viskas turi savo prasmę. Po audros visada ateina graži diena. Kai tave ištinka nelaimė, sakyk su kantriuoju Jobu: „Dievas davė, Dievas atėmė, tegul būna šventa Jo valia".

Amen.

17-asis sekmadienis po Sekminių, 1968

„Yra vienas įsakymas, dėl kurio aš turiu rausti, tai, kad mano gerasis Dievas turėjo man įsakyti, kad aš jį mylėčiau“, – sako šv. Augustinas.

Mieli klausytojai, skaitydamas šios dienos Evangeliją, aš dažnai klausiu pats save, kokio atsakymo tikėjosi Rašto žinovas, kai jis Kristaus klausė, koks didžiausias įsakymas įstatyme? Kristus jam atsakė, pacituodamas pirmąjį Dekalogo įsakymą, kurį žydai kalbėdavo du kartus per dieną: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visomis mintimis ir savo artimą kaip patį save“.

Mieli klausytojai, mes tai esame girdėję tiek kartų, kad beveik nebedaro mums jokio įspūdžio. Tačiau Dievo ir artimo meilė iškelia vieną religijos esminį aspektą, tai yra santykį tarp žmogaus ir jo Dievo, tarp žmogaus ir jo artimo. Ir ta meilė turi būti abipusė. Jei kas myli ir nėra mylimas, tai tokia meilė nėra tikra.

Visas Senasis Įstatymas, Biblija, yra nepertraukiamas Dievo asmeninės meilės dokumentas žydų tautai ir atskiram jos nariui. Tiesa, Dievas neapsireiškė jiems matomu būdu, kaip matomas asmuo, tačiau jis veikė ir dirbo jų naudai. Jis išgelbėjo žydus iš vergijos, padarė juos savo tauta, Jis kalbėjo į juos per Mozę ir pranašus. Dievas rūpinosi jų reikalais, juos baudė, ir baudžiami jie nesiliovė tikėję, kad Dievas juos myli. Todėl šios tiesos dvasia mes kalbame šios dienos gradualo psalmėje: „Palaiminta giminė, kurios Dievas yra Viešpats. Palaiminta tauta, kurią Jis pasirinko nuosavybe“. Dievo meilė savai tautai pasiekė aukščiausią laipsnį, kai Jėzus Kristus stovėjo prieš juos kaip įsikūnijusioji Dievo meilė žmogui. „Ką manote apie Mesiją?

Kieno Jis sūnus?“ Jis yra Dievo sūnus. Jis yra Dievo meilė, tapusi kūnu, žmogumi!

Brangieji, žmogui reikia meilės. Kai mes kalbame apie meilę, mums yra įprasta galvoti apie mylimą asmenį. Tas asmuo gali būti vyras, žmona, tėvai, mylimasis, kūdikis, draugas... Mat meilei reikia kito asmens, asmens, kuris būtų gyvas ir realus. Ir meilė turi būti abipusė.

Toliau. Meilė yra brangus dalykas. Ji mus pakelia ir pakeičia. Anot Goldbrunner'io, meilėje pasireiškia žmogaus asmenybė ir joje išmoksta žmogus pažinti, kas yra jo sielos gelmėje.

Mes negalime gyventi be meilės. Žmogus, kuris nemyli, yra pats nelaimingiausias, nes jo širdis yra sukurta mylėti. Čia aš turiu galvoje ir žmogaus meilę. Negalime mylėti Dievo, jei mes uždarome savo širdį žmogui. Apie tokius Peguy sako, kad tie žmonės, kurie nemyli nieko, jie tik įsivaizduoja mylį Dievą.

Čia mes susiduriame su problema, kaip galime mylėti Dievą, kurio nematome? Viena mes turime atsiminti: jei to būtų negalima, Dievas nebūtų mums įsakęs. Dievas neįsako negalimo, nepajėgiamo dalyko. Dievą pažinti ir Jį mylėti mums daug padėtų geresnis ir gilesnis pažinimas Šv. Rašto, iš kurio trykšte trykšta Dievo meilė ne tik žydų tautai, bet ir visai žmonijai, ir mums. Dievo meilę mes galime pažinti iš gamtos grožio, iš Sakramentų paguodos, liturgijos ir net kentėdami. Be to, pažvelkime kiekvienas į savo gyvenimą ir pamatysime, kiek daug Dievo meilės momentų esame patyrę, gavę, išgyvenę...

Mes turime mokytis iš mūsų savitarpio meilės, kaip pakilti prie Dievo meilės. Nėra lengvesnio kelio pakilti prie Dievo meilės, kaip nuoširdžiai besimylinčių vedusių pora, nesavanaudis vyras ir nuoširdi žmona, kurie myli vienas kitą visa širdimi ir mintimis. Jie turi dėkoti tik Dievui, nes tik Jo meilė suvedė juos draugėn.

Tačiau mes turime saugotis meilės pavojų: savanaudiškumo ir egoizmo. Savanaudiškumas užmuša žmogišką ir dievišką meilę. Meilė tik tada didėja ir stiprėja, kai viskas yra vertinama mylimo asmens požiūriu, ar tai būtų žmonių ar Dievo meilė.

Pagaliau, reikia atsiminti, kad dieviškoji ir žmogiškoji meilė yra trapi, nes mes esame trapūs ir linkę į savimeilę, individualizmą. Todėl meilei reikia atgaivos, tobulinimo. Mes visi esame asmenybės, todėl turime elgtis vienas su kitu kaip su asmenybe, o ne kaip su daiktu. Geriausias meilės išbandymas, kai mes trokštame ir veikiame, kad mūsų mylimasis būtų ir kitų mylimas. Iš čia ir turi kilti noras apaštalauti, dalyvauti katalikiškose akcijose, kad ir kiti pažintų Dievą ir Jį labiau pamiltų.

Pabaigai noriu pasakyti, kad Kristus gerai pažino žmogaus prigimties silpnumą ir mūsų meilės trapumą. Todėl Paskutinės Vakarienės metu, prieš artėjančią kančią, savo meilei įrodyti Jis paliko mums Šv. Eucharistiją, kuri yra didžiausia ir galutinė Dievo meilės dovana žmogui. Žmogus, nors ir silpnas, bet maitindamasis Šv. Eucharistija, stiprės, ir tokiam bus lengva mylėti Dievą už viską labiau, o artimą kaip patį save.

Amen.

19-asis sekmadienis po Sekminių, 1968

Jisai siuntė savo tarnus pašaukti pakviestųjų...

Brangūs klausytojai, būti kviečiamam yra garbingas dalykas. Tuo pareiškiama kviečiamajam pagarba. Kvietimo svarbumas pareina nuo to asmens, kuris kviečia, padėties. Karaliaus kvietimas savo pavaldiniui būtų be galo aukštas ir svarbus, o jo nepaisymas

– prilygtų net karui. O ir tarp lygių asmenų kvietimas yra mandagumo dalykas, išauklėto žmogaus dvasios žymė. Kas to nepaisytų, būtų nemandagus, neišauklėtas, storžievis.

Kvietimo klausimas yra keliamas ir šios dienos Evangelijoje. Čia kalbama apie karalių, kuris, savo sūnui keldamas vestuves, siunčia tarnus šaukti žmonių į vestuvių puotą.

Brangieji, suprasti šios dienos Evangelijos mintį nėra sunku. Tam nereikia didelės išminties.

Žmogus Karalius yra Dievas. Jis rengia pokylį savo sūnui ir kviečia jame dalyvauti visus žmones. Priimdami Krikštą, mes tapome Kristaus, Dievo sūnaus, sūnumis ir dukromis. Be to, mes gavome ir kvietimą dalyvauti Dievo garbės pokylyje: dabar čia, žemėje, Kristaus Kūno ir Kraujo, Eucharistijos, pokylyje, o po mirties – dangaus garbės bankete.

Kvietimas dalyvauti Kristaus Eucharistiniame pokylyje yra nuolatinis mums priminimas, nes nuo jo priėmimo pareina mūsų būsimoji garbė ir laimė, nuo jo priklauso ir mūsų amžinybė. Kristus mums sako: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas neragaus mirties per amžius".

Skaudu girdėti, skaitant šios dienos Evangeliją, kad daugelis kviestųjų atmetė Dievo kvietimą dalyvauti Jo sūnaus vestuvių pokylyje. Bet dar blogiau, kad kviestieji, užuot dalyvavę vestuvėse, vieni nuėjo lauko arti, kiti – prekiauti. O blogiausia, kad tarp kviestųjų buvo ir tokių, kurie Dievo pasiuntinius, kviečiančius į vestuves, išniekino ir nužudė.

Brangūs klausytojai, šis Dievo kvietimas galioja ir šiandien. Jį skelbia Bažnyčia, popiežius, vyskupai ir kunigai. Kunigystės Sakramentu jie įsipareigojo būti Dievo šaukliais į Jo karalystės pokylį. Gal ir mes, kaip anie Evangelijos kviečiamieji, šį Dievo kvietimą verčiame niekais, nueidami sau kas į ūkį, kas į prekybą.

Tačiau neužtenka kvietimą priimti. Vykdami į vestuves, turime turėti ir vestuvių rūbą. Karalius, įėjęs puotaujančiųjų pažiūrėti, pamatė ten vieną žmogų be vestuvių drabužio ir jam tarė: „Bičiuli, kaip čia įėjai, neturėdamas vestuvių drabužio?“ (Mt 22, 11).

Dievas, vesdamas mus išganymo keliu ir žinodamas mūsų trapią prigimtį, paliko mums ir Atgailos sakramentą, kuris yra mūsų vestuvinio drabužio valykla. Šis Sakramentas atkuria mumyse Dievo malonę, kuri yra ne kas kitas, kaip vestuvių drabužis, leidžiantis mums dalyvauti Kristaus vestuvių puotoje, Šv. Eucharistijoje. Todėl šv. Augustinas ir sako, kad „Eucharistija, šv. Komunija, yra mūsų sielos gyvybė taip, kaip siela yra kūno dvasinis variklis“.

Mūsų fizinis gyvenimas yra sudėtinga mašina, komplikuotas procesas. Nepastebimai mumyse vyksta nuolatinis irimas ir nuolatinis atsinaujinimas. Sakoma, kad maždaug per septynerius metus žmogaus kūnas visiškai atsinaujina. Besidaugindamos naujos ląstelės mūsų kūne pratęsia mūsų fizinį buvimą.

Tas pats vyksta ir mūsų dvasios gyvenime. Gerai pradėti labai svarbu. Tačiau to maža. Tai ne viskas. Mums reikia nuolat augti, atgimti, atsinaujinti. Todėl ir šios dienos Mišių skaitinyje, šv. Paulius laiške Efeziečiams, primenama, kad reikia atsinaujinti savo proto dvasinėje gelmėje, apsivilkti nauju žmogumi, sutvertu pagal Dievą teisume ir tiesos šventume (Ef 6, 9–23).

Giriamas ne tas sportininkas, kuris gerai pradeda bėgimą, bet tas, kuris bėgo iki pabaigos, teisingai bėgo ir laimėjo... „Kokia nauda būtų tam žmogui, – sako šv. Augustinas, – kuris kadaise būtų sekęs Kristumi, bet nebūtų ištvėręs visą gyvenimą, iki karsto lentos, iki kapo angos... Atlyginimus ir medalius gauna tik ištvermingieji ir laimėtojai“.

Brangieji, Dievas mus sutvėrė mūsų neatsiklausęs, tačiau Jis negali mūsų išganyti be mūsų laisvos valios pritarimo. Šv. Paulius įspėja Efezo gyventojus, sakydamas: „Nebūkite tad neprotingi, bet supraskite, kokia yra Viešpties valia“ (Ef 5, 17).

Tad šiandien, išgirdę Karaliaus kvietimą į vestuvių puotą, suminkštinkime savo širdis. „Mano jaučiai ir penimi veršiai papjauti ir viskas surengta. Ateikite į vestuves“ (Mt 1, 4).

Brangieji, mes turime tik du pasirinkimus: būti su vestuvių drabužiu, pašvenčiamąja Dievo malone, arba būti išmestiems laukan į amžinybes, kur bus verksmo ir dantų griežimo. Koks tai baisus atsakingumas! Tad darykime viską, kad turėtum vestuvių drabužį.

Amen.

23-iasis sekmadienis po Sekminių, 1968

Iš širdies gelmių šaukiuosi tavęs, Viešpatie, Viešpatie, išgirsk mano balsą! Iš širdies gelmių šaukiuosi tavęs, Viešpatie.

Brangūs klausytojai, lapkričio mėnesį mes švenčiame dvi labai reikšmingas šventes. Lapkričio pirmoji yra skirta prisiminti triumfuojančiai Bažnyčiai, tiems, kurie perėjo šią žemę darydami gera ir pasiekė amžinąją laimę. Lapkričio 2 diena yra skirta prisiminti vėlėms, kurios, neatsiteisusios Dievo teisingumui, laukia skaistykloje tos palaimingos dienos, kada pateks į dangų, pasieks amžinąją laimę. Mat niekas sutepto negali patekti į Dangaus karalystę.

Tos abi šventės išpuola rudenį. Nubirę ir pageltę lapai, sutrumpėjusios ir šaltos dienos liudija didelius pasikeitimus gam-

toje. Kitais žodžiais sakant, gamta ruošiasi žiemai, savotiškai mirčiai, kad vėliau, pavasarį, vėl galėtų pabusti naujam gyvenimui. Todėl Tėvas Parsch, kalbėdamas apie liturginius metus, šį bažnytinį kalendoriaus laiką vadina: „bažnytiniu rudeniu".

Ir šios dienos Evangelija mums byloja apie mirtį, kaip apie miegą, kaip apie preliudiją, įžangą, kaip apie žmogaus pabudimą amžinybėje.

Šv. Paulius šios dienos Mišių skaityme visai, tiesa, neminėdamas mirties, kalba apie mūsų pilietybę danguje, nes, ten norint patekti, visiems reikia pereiti per mirties angą. Štai to garsiojo vyro žodžiai:

„Broliai, visi būkite mano sekėjai ir žiūrėkite į tuos, kurie elgiasi pagal mūsų pavyzdį. Daugelis – apie juos ne kartą esu jums kalbėjęs, o dabar su ašaromis kalbu – elgiasi kaip Kristaus kryžiaus priešai. Jų galas – pražūtis, jų dievas – pilvas, ir jų garbė – gėda. Jie temąsto apie žemės daiktus. Tuo tarpu mūsų tėvynė danguje, ir iš ten mes laukiame Išgelbėtojo, Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris pakeis mūsų vargingą kūną ir padarys jį panašų į savo garbingąjį kūną ta galia, kuria jis sau visa palenkia. Taigi, mano broliai, mano mylimieji ir išsiilgtieji, mano džiaugsme ir mano vainike, tvirtai stovėkite viešpatyje, mylimieji" (Fil 3, 17–21; 4, 1).

Tiesa, yra daug žmonių, kurie baiminasi kalbėti apie mirtį, vengia apie ją mąstyti, prisiminti. Mat žmogaus žemiški ryšiai yra tokie glaudūs, jog atrodo, kad beveik joks išsiskyrimas nuo savo šeimos, draugų, krašto ir užsiėmimo nėra įmanomas ir negalimas.

Tačiau krikščionis žmogus turėtų turėti visai kitokį požiūrį į gyvenimą ir mirtį. Juk, tiksliau pasakius, šis gyvenimas nėra pats tikslas žmogui. Jis yra tik tam, kad žmogus pasirengtų gerai mirčiai, kuri atidarytų jam laimingos amžinybės vartus.

Todėl visi žemės turtai, visą ką tik žmogus žemėje turėjo, yra Dievo apvaizdos jam patikėta, turi vieną ir tą patį tikslą ir objektą: sielos išganymą. „Ką padėtų žmogui, kad jis ir visą pasaulį laimėtų, bet pražudytų savo sielą", – sako apaštalas Petras. Sakoma, kad nelaimė yra Dievui proga padėti žmogui. Šios dienos Evangelija kalba apie žmogų, kurį buvo ištikusi skaudi nelaimė. Jis buvo netekęs didžiausio savo turto, vienintelės dukters, jaunos, dar nė dvylikos metų neturinčios. Negailestingoji mirtis buvo nuskynusi šios mergaitės gyvybę.

Todėl suprantama, kodėl vyresnysis, mirusios mergaitės tėvas, skuba pas Kristų su prašymu: „Viešpatie, mano duktė ką tik mirė, bet ateik, padėk ant jos savo ranką, ir ji bus gyva". Ir Evangelija sako, kad Kristus atsikėlė ir sekė jį su savo mokiniais.

Kelyje į vyresniojo namus atsitiko kitas įvykis. Vargšė moteris, dvylika metų sirgusi kraujo plūdimu, baimės apimta, bijojo net prašyti stebuklo, nes ji pati sau viena sakė: „Jei aš paliesiu tik jo drabužį, pagysiu". Kristus, suprasdamas jos mintis, jai tarė: „Pasitikėk, dukterie, tavo tikėjimas tave išgelbėjo". Ir tą pačią valandą moteriškė pasveiko.

Kristus, atėjęs į vyresniojo namus, jau rado žmonių, susirinkusių į mergaitės laidotuves. Jie pūtė vamzdžius ir ūžė, kaip sako Evangelija, prisilaikydami ano meto žydų papročių. Jėzus jiems tarė: „Pasitraukite, nes mergaitė nemirusi, ji miega". Jie tik juokėsi iš Jo. Jisai paėmė mergaitę už rankos, ir mergaitė atsikėlė.

Brangieji, gilus nelaimingos ir sergančios moteriškės tikėjimas ir atsidavimas Dievui sugrąžino jai sveikatą. Taip pat ir žydų vyresniojo gilaus tikėjimo dėka mergaitės mirtis virto miegu, pabudimu.

Koks skirtingas yra gyvenimas, kuriame nėra vietos tikėjimui. Tačiau ar žmogus tiki ar ne – amžinybė laukia visų. Skirtumas tik toks – kur nėra tikėjimo, mirties valanda yra didžios baimės momentas. Tuo tarpu žmogui, kuris gyvena pagal Dievo įsakymus, mirtis yra tik užuolaidos pakėlimas naujam gyvenimui, naujo, gražaus gyvenimo pradžia, kur jis matys Dievą akis į akį.

Todėl šv. Paulius, žinodamas, koks laukia tikinčiojo žmogaus atlyginimas, klausia: „Kurgi tavo ši pergalė? Kurgi mirtie, tavasis geluonis? Kristus yra mano gyvenimas ir mirtis mano pelnas“ (1 Kor 15, 55).

Tai toks yra mirštančio krikščionio nusistatymas. Gyvenimas krikščioniui yra kelionė, o jos pabaiga – mirtis, mirtis Viešpatyje su viltimi sutikti savo dangaus Tėvą. Didysis teologas Suarez'as savo mirties agonijoje pasakė: „Niekad nebūčiau tikėjęs, kad tokia lengva būtų mirtis“. Tą patį gali pasakyti kiekvienas žmogus, kuris savo žemės kelionės laiką yra atidavęs savęs tobulinimui, artimo balsui ir Dievo garbei.

Brangūs klausytojai, šv. Paulius sako, kad Dievas tik ieškantiems yra atlyginimas. Mes turime Jo ieškoti, kaip šios dienos Evangelijoje minimas vyresnysis, kuris net skubėdamas ieškojo Kristaus. Įsivaizduok Kristų, stovintį šalia mirusios mergaitės lovos ir liečiantį jos ranką. Iš Jo šventų lūpų pasigirsta aramėjų kalba ištarti žodžiai: „Talitha cumi“ – „Mergaite, kelkis!“ Taigi iki galo suprastos krikščionybės žodyne nėra žodžio mirtis. Tikras krikščionis nemiršta. Jis tik užmiega Viešpatyje. Todėl pirmųjų krikščionių antkapiuose niekur nerasi parašyta, kad žmogus mirė, rašoma „miega“, „ilsisi“, „laukia prisikėlimo“. Todėl ir Lietuvos dainius, raminadamas motiną, kurios sūnus eina ginti Tėvynės, sako: „Neverk, motinėle, kad tavo sūnus eis ginti brangiosios Tėvynės, kad pavirtęs kaip ąžuolas girių puikus, lauks teismo dienos paskutinės“.

Brangieji, klausantis šių mano žodžių, gali kilti toks klausimas: Kada žmogus yra pasirengęs tam didžiam žygiui – peržengti amžinybės slenkstį?

Šv. Aloyzo gyvenime yra užrašytas toks atsitikimas: Vieną dieną būsimas šventasis kartu su kitais savo draugais žaidė mokyklos kieme. Prie jo priėjęs viršininkas paklausė: „Aloyzai, ką tu darytumei, jei dabar tau reikėtų mirti?" Aloyzas ramiai atsakė: „Žaisčiau toliau!"

Mūsų sąžinė yra mūsų gyvenimo rodyklė. Paklauskite jos, ji jums atsakys! Jei sąžinė sakytų: „Gyvenk taip ir toliau, būk tokios pat nuotaikos maldoje, mintyse, gyvenimo būde", vadinasi, tu esi gerame kelyje į laimingą amžinybę ir tau mirties nėra ko bijoti.

Amen.

Paskutinis sekmadienis po Sekminių, 1968

Tai buvo 1944 m. spalio 8 d. Graži vėlyvo rudens diena. Anos dienos įspūdžius niekas negalės ištrinti iš mano atminties. Tada aš pamačiau Danielio skelbtąją „sunaikinimo baisenybę", esančią šventoje Lietuvos žemėje. Tos baisenybės vardas – 20 amžiaus Atila, raudonasis tvanas. Mes viską palikome, nebegrįžome net švarko pasiimti. Vargas buvo tomis dienomis motinoms su kūdikiais. Jos bėgo, glausdamos prie krūtinės savo kūdikius, saugodamos juos, kaip nuo plėšriausio liūto. Laimė, kad tada nebuvo žiema. Tai buvo baisios dienos, kurių niekas įsivaizduoti negali.

Tiesa, mes bėgome nuo mirties, bet prieš save mes matėme rudą žvėrį, kuris taip pat tykojo mus sunaikinti, sudraskyti. Ir

kažin kas būtų su mumis atsitikę, jei tos dienos dėl išrinktųjų nebūtų buvusios sutrumpintos. Tik Dievo gailestingumo ir tų išrinktųjų žmonių maldų dėka mes buvome išgelbėti. Jie lyg kokie perkūnsargiai nuleido Dievo rūstybės žaibą į vandenynus, į tyrus, į neapykantos vietas...

To dar maža. Atsirado ir netikrų kristų, ir netikrų pranašų. Jie suvedžiojo žmones savo neva stebuklais ir ženklais. Ir daugelis net iš išrinktųjų jais patikėjo, kaip sako šios dienos Evangelija, ir vėliau jie buvo naujųjų valdovų sunaikinti dvasia arba kūnu.

Brangūs klausytojai, šiandien mes baigiame bažnytinius metus. Ne veltui Bažnyčia primena mums pasaulio pabaigą ir jo atėjimo ženklus. Tačiau ne tai mums svarbu. Mes žinome, kad šis senelis pasaulis kada nors mirs... Mums tai sako Apreiškimas. Tai liudija ir mokslas, kad šis pasaulis nėra amžinas, kad jis baigsis... Kadangi apie pasaulio pabaigą yra daug spėliojimų ir hipotezių, bet mažai konkrečių žinių, todėl eikime prie kito pasaulio, prie žmogaus... Juk šalia universo, šio didžiojo pasaulio, su milijardais žvaigždžių, planetų, anot graikų filosofų, yra mažasis pasaulis, mikrokosmos, tai žmogus, tai tie ir aš, tai mes ir jie... Tiek kosmos, didysis pasaulis, tiek ir mažasis, mikrokosmos, turi pabaigą. Todėl nesuklysime pasakę, kad po 100 metų nė vieno iš čia susirinkusių nebebus tarp gyvųjų, mes jau būsime mirę, užgesę, suirę... Taigi mano pasaulio pabaiga yra tikra ir neišvengiama.

Mes žinome, kad šiame pasaulyje niekas savaime neatsiranda ir niekas nežūna, tik keičiasi. Šiam pasauliui sukurti reikėjo Aukštesnės galios įsikišimo, ir šiam pasauliui sunaikinti reikės taip pat naujo veiksmo, kuris atneštų jam pabaigą. Ir žmogus mirdamas netenka savo formos, žmogiškosios išvaizdos, jo kūno atomai išsisklaido, pereidami į kitas formas, į kitus tvarinius.

Tačiau mirtis nėra žmogaus būklės pabaiga. Jau romėnai sakydavo: „non omnis moriar“, „ne visas mirsiu“. Mat žmogui šalia jo fizinio kūno yra nemari, kurianti, nerimstanti, nemirtinga siela, su savo atskiru pasauliu, norais, sumanymais, ateitimi. Kūnas sielai yra tarnas, veikimo priemonė, kaip lakūnui lėktuvas, mašinistui mašina.

1. Kad žmogaus siela yra nemirtinga, mums skelbia archeologijos ir istorijos mokslai. Visa žmogaus praeitis liudija, kad visais laikais žmonės tikėjo sielos nemirtingumu. Tai byloja senkapiai, įvairios iškasenos, Egipto faraonų piramidės, senovės raštai ir t.t. Ir šiandien mes nerasime tautos, nors ir primityvios, netikinčios sielos nemirtingumu.

2. Kas yra mirtis? Tai žmogaus kūno derančių dalelių, atomų, iširimas. Žmogaus siela yra dvasinė, nesudėta iš dalių, ji yra vientisa, nedaloma, nesikeičianti, todėl ir negali mirti, nes kas yra dvasia – nemiršta. Mes nesakome mano „aš“, kai buvo jaunas, mano „aš“, kai buvo suaugęs, bet sakome: kai aš buvau jaunas, paaugęs ir taip toliau. Mūsų „aš“ niekada nesikeičia, nors kūnas ir keistųsi.

3. Dvasia gali gyventi ir be kūno. Juk dažnai gyvenime būna, kad paliegusiame kūne būna didinga dvasia!

4. Žmogus gali savo kūną valdyti. Atsisakyti, kas malonu, daryti, kas nemalonu. Žmogus gali sau gyvybę atimti. Dar niekur negirdėjome, kad gyvulys nusižudytų. Tai įrodo, kad žmoguje yra kai kas daugiau negu kūnas. Mat žmogus gali įveikti net ir galingą gyvybės mistiką.

5. Be to, mums liudija sielos esimą metapsichinis pasaulis, vizijos, aiškiaregystė, telepatija ir mokslinis okultizmas.

6. Visus šiuos archeologinius, istorinius, psichologinius, ir metafizinius sielos įrodymus ir jos nemirtingumą liudija ir Šv. Raš-

tas, Kristaus mokslas. Sielos nemirtingumas yra pagrindinė Kristaus religijos mokslo tiesa.

Taigi, girdėdami šiandien Evangelijoje apie pasaulio pabaigą, atsiminkime, kad mes ne visai mirsime, suirus mūsų mirtingiems šarvams, mes pereisim į naują, dvasinį pasaulį. Mirtis yra tik naujo gyvenimo, naujos egzistencijos pradžia, naujo pasaulio išvydimas. Todėl ir gedulingų Mišių prefacijoje Bažnyčia gieda: kad mirtimi gyvenimas tik pasikeičia, bet nepanaikinamas.

Tačiau čia mums reikia pagalvoti, kad ir šis gyvenimas turi prasmę, tikslą. Mūsų tikėjimas sako, jog žmogus gyvena žemėje, kad Dievą pažintų, Jį mylėtų ir Jam tarnautų. Taigi nuo šių pareigų tinkamo atlikimo priklausys ir mūsų pomirtinis sielos gyvenimas. Todėl prisimindami savo pasaulio pabaigą, pagalvokime, ar mūsų gyvenimas yra tikslingas, ar jis veda į laimingą pabaigą. „Ką padėtų žmogui, jei jisai ir visą pasaulį paveldėtų, o savo sielą pražudytų". Yra sakoma: „Dar niekas, būdamas mirties patale, nesigailėjo buvęs geras krikščionis". Todėl savo sielos gilumoje atnaujinkime savo ryžtą ir tikėjimą į Gyvąjį Kristų, kuris mums aiškiai pasakė: „Kas tikės į mane, tas nematys mirties per amžius". Baigiu psalmininko Dovydo žodžiais: „Viešpatie, tavimi pasitikiu ir nebūsiu sugėdintas per amžius". Amen.

4-asis sekmadienis po Sekminių, 1969

Plaukite į gilumą ir užmeskite savo tinklus valksmui.

Brangieji, šios dienos Evangelijoje yra žmogaus darbo palaiminimas. „Užmeskite savo tinklus" – šis Kristaus paliepimas

yra nepaliaujamas priminimas dirbti, įjungiant visas savo fizines ir dvasines jėgas. Todėl kai kas šios dienos Evangeliją vadina darbo Evangelija.

1. „Mokytojau, mes, kiaurą naktį vargę, nieko nesugavome. Tačiau, kad sakai, užmesim".

Mes turime dirbti, nes tokia yra Dievo valia. „Plaukite į gilumą ir užmeskite savo tinklus valksmui". Tai buvo Mokytojo įsakymas apaštalams. Ir jie Kristaus paklausė, ir jų žvejonė tapo didžiausiu pasisekimu.

Pradžios knygoje skaitome pirmuosius Dievo žodžius, susijusius su darbu. „Veiskitės ir dauginkitės ir pripildykite žemę, ją pavergdami sau (Pr 1, 28).

Ir pats Dievas yra lyg nepailstantis darbininkas. Jis ne tik sutvėrė visatą, bet ją valdo, palaiko ir budi, rūpindamasis mažais ir dideliais dalykais. Kai Kristus šabo dieną pagydė žmogų, žydai pradėjo jį persekioti. Kristus jiems atsakė: „Mano tėvas veikia iki šiol, ir aš veikiu". „Man reikia daryti darbą to, kuris mane siuntė, kolei yra diena; ateis naktis, kada niekas nebegalės nieko daryti".

Taigi Kristus, gyvendamas žemėje, paliko mums darbo pavyzdį ir savo palaiminimą. Kas savo darbą, nesvarbu, koks jis yra, gerai atlieka, tas eina Kristaus pėdomis, tas telkia sau Kristaus palaimą.

2. Dirbti Dievo garbei. „Tačiau, kad sakai, užmesim". Čia glūdi visa darbo didybė ir pasekmė Dievo garbei, nes Dievas taip nori, nes tokia Jo valia.

Mūsų darbas negali būti vergiškas, be aukštesnės idėjos, vien tik už atlyginimą. Kiekvienas darbas turi būti tarnavimas Dievui. Ką tik darote, darykite Dievo garbei. Viskas didesnei Dievo garbei. Mūsų dirbančios rankos turi būti Kristaus rankos,

mūsų širdis, protas, gabumai turi būti lyg tai būtų Kristaus, mūsų dieviškojo mokytojo, darbas. Tokia dvasia dirbamas darbas bus sėkmingesnis, mažiau varginantis, kūrybingas, prasmingesnis. Darbas, palydėtas rytmetinės maldos, turės daugiau iniciatyvos, džiaugsmo... Vakarinės maldos šviesoje pamatysime trūkumus, kuriuos pašalinę, galėsime siekti didesnės pažangos, tobulėti, geriau atlikti savo pareigas ir t.t. Visa tai teiks dirbančiam pasitenkinimą savo darbu ir pats darbas bus geresnis, o to taip dažnai šiandien pasigendama.

3. Dievas darbą laimina. „Jie užgriebė tokią didžiulę daugybę žuvų, kad tinklai buvo beplyštą".

Mes neturime dirbti tik už atlyginimą, ar tai būtų žemiškas darbas ar kitoks. Mes turime dirbti pareigos jausmo vedami, sąžinės diktuojami, mes turime taip dirbti, kad savo gyvenimo vakare galėtume pasakyti: „Dieve, baigiau darbą, kurį Tu man buvai paskyręs".

Toliau. Mes turime teisę laukti atlyginimo už savo darbą. Pats Kristus sako: „Darbininkas yra vertas savo užmokesčio". Toliau Kristus sako: „Džiaukitės ir linksminkitės, nes jūsų užmokestis didelis danguje".

Tiesa, ne visada ir ne visi mūsų darbai tuoj neša mums palaimą ir vaisius. Ne visi mūsų darbai vainikuojami, kaip anų žvejų-apaštalų darbas gausia žvejone Genezareto ežere. Mes negalime būti darbo padarinių garbintojai. Ne visada tai, ką mes gyvenime sėjame, pribręsta prieš mūsų akis, mūsų amžiuje. Apskritai reikia pasakyti, kad kiekvienas augimas yra nepastebimas, lėtas, reikalauja daug laiko, kantrybės, laukimo... Ne visi darbininkai gali didžiuotis kasdien savo darbo vaisiais, pvz., kaip mūrininkas, kuris, vadovui atėjus, nulipęs nuo sienos, tuoj pamato, kaip aukštai išaugo jo mūrijama siena. Daugelis darbi-

ninkų niekada nemato savo darbo padarinių, nes jie atlieka tik mažytę dalelę tų darbų, po kurių turi išeiti, pvz., lėktuvas, automobilis, mašina į mėnulį važiuoti ir t.t.

Tačiau visai nesvarbu matyti galutinius savo darbo rezultatus, tačiau svarbu, kaip ir su kokiu nusiteikimu mes savo darbą atliekame. Ateis diena, kai mes būsime nustebinti, koks gausus bus Dievo atlyginimas už gerai ir sąžiningai atliktą darbą. „Tiek daug ir tiek mažai" – bus mūsų nustebimas.

Amen.

6-asis sekmadienis po Sekminių, 1969

Brangūs klausytojai, Evangelijose yra užrašyta du duonos padauginimo stebuklai.

Pirmasis, atrodo, buvo skirtas parengti žmonėms prie „gyvenimo duonos", Šv. Eucharistijos įsteigimui, o antrasis – įspėti žmones, kad pirma ieškotų Dievo Karalystės ir jos teisingumo, o visa kita, įskaitant ir duoną, bus pridėta.

Brangieji, „ieškoti pirma Dievo Karalystės ir jos teisingumo" tiko Kristaus laikais, tinka ir šiandien, ypač, kai mus spaudžia ekonominės bėdos bei problemos. Šis Kristaus patarimas labai paprastas: pirma, reikia pasirūpinti sielos reikalais, o visa kita bus pridėta. To, kuris maitina visą tvariniją, o žmogui pažadėjo duoti kasdieninės duonos ir kitų žemiškų gėrybių. Brangieji, šiems Kristaus žodžiams suprasti reikia trijų dalykų: 1) laikytis tam tikrų principų, 2) žiūrėti dalykų esmės ir 3) turėti gyvą tikėjimą į Dievo Apvaizdą.

I. Laikytis gyvenimo principų, normų.

Apskritai reikia pasakyti, kad šių dienų žmogus yra sumenkęs daugelyje dalykų. Jis nebetiki Evangelijos tiesa. Daug savo gyve-

nimo klausimų žmogus sprendžia vien tik žemiškomis priemonėmis, pamiršdamas esminius savo buities reikalus. Iš žmogaus veiksmų atrodo, kad jis virtęs tik žemės kirminėliu. Šv. Pauliaus įspėjimas, kad mes čia, žemėje, neturime pasiliekančio miesto, bet ieškome būsimo, – yra tapęs gyvenimo utopija, nerealybe. Šių dienų žmogus visą savo dėmesį yra nukreipęs į ekonominius dalykus, palikdamas nuošalėje savo dvasinį gyvenimo pradą. Toks žmogus, atmetęs savo dvasios primatą, pasidaro pats sau despotas, nieko nevaržomas, pats sau ponas. Su šia dvasine būsena žmoguje pradeda veistis ydos, prasideda moralinis nuosmukis. Mat turtai, kurių žemiškasis žmogus taip liguistai ieško, nesiderina su žmogaus galutine prigimties paskirtimi, jo dvasia. Taigi, jei šiandien pasaulis nerieda, kaip mes norėtume, tai todėl, kad idėjos, kurios šiandien sukasi žmogaus galvoje, yra daugiau iliuzijos, negu realybė. Išsigelbėjimas yra tik vienas: grįžti prie principų, Dievo ir Evangelijos šviesos. Šios vertybės, nors ir senos, yra nepakeičiamos ir amžinos.

II. Reikia žiūrėti dalykų esmės.

Pirmiausia reikia žinoti, kieno laive sėdime. Ant kieno malūno rato pilame vandenį? Kokios idėjos dominuoja ir nulemia mūsų gyvenimą ir veiksmus? Ar mes esame gyvenimo smilgos, dėl mažiausio vėjelio svyruojančios į šalį? Ar mes esame žmonės su stuburu? Ar mes esame negyvos upės žuvys, srovės nešamos? Didžios dvasios žmonės nebijo gyvenimo sunkumų, aukos, vargų. Dorybės ir savęs tvarkymas yra visada reikalingas, ypač yra reikalinga išminties dorybė. Ji padeda nustatyti ribas tarp dvasinių ir medžiaginių vertybių. Gyvenimo trūkumai grūdina dvasią, įneša atgailos ir išsižadėjimo momentų į mūsų gyvenimą. O tai padeda pakelti gyvenimo vargus, kurių vis vien negalime išvengti, nes jie yra mūsų ribotos prigimties dalis ir

būtinybė. Todėl ir Kristus, liepdamas pirma ieškoti Dievo karalystės, ir tik tada pažadėjęs pridėti, „kas reikalinga", neuždraudė rūpintis ir žemiškais dalykais. Anaiptol! Kai Kristus mokė „Tėve mūsų" maldos, tuoj po Dievo pagarbinimo, liepė prašyti kasdieninės duonos. Tačiau vienas dalykas yra duoti „kas reikalinga", ir visai kas kita – yra perteklius. Šių dienų žmogus yra daugiau susirūpinęs ne tiek, „kas jam reikalinga", kiek gyvenimo gėrybių pertekliumi, kuris žmogų nuvertina, padaro vergu ir be laiko nuvaro į kapus. Mes pamiršome Kristaus įspėjimą, kai turime daugiau, negu reikia, duokime išmaldą.

Taigi Dievas išklausys mūsų maldas, jei mes prašysime ne rytojaus, bet kasdieninės duonos. Kristus, padaugindamas duoną ir žuvį, nieko kito nepridėjo, nes tai būtų lyg perteklius, nes žuvis ir duona buvo to laiko žmonių pagrindinis ir sveikas maistas.

III. Ir pagaliau, spręsdami gyvenimo problemas, visada pasitikėkime Dievo Apvaizda. Tas, kuris rėdo laukų lelijas, tas, kuris maitina oro paukščius, dar labiau rūpinasi žmogumi, sutvertu pagal paties Dievo paveikslą ir panašumą. Todėl Kristus ypatingu būdu ir dažnai pabrėždavo Dievo Apvaizdos reikalą. Štai kaip vaizdžiai Kristus kalba apie Dievo Apvaizdą: „Kur jūs matote tokį tėvą, kad duonos prašančiam vaikui duotų akmenį? Arba prašančiam žuvies, – atkištų gyvatę? Arba jei prašančiam kiaušinio – paduotų jam skorpioną? Jeigu jūs, būdami nelabi, mokate savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų Tėvas iš dangaus suteiks Šventąją Dvasią tiems, kurie jo prašo" (Lk 11, 10–13).

Tiesa, modernusis žmogus, turėdamas galvoje gamtos išteklius, gal ir nenorėdamas paneigti Apvaizdos tvarką, yra sukūręs žemės ūkio ir finansų ministerijas. Tačiau iki šiol jokia ministerija nėra pajėgusi pašalinti pasaulyje neturtą. Dėl to dažnai

kaltinama kokia nors viena žmonių klasė. Tačiau tai juokinga. Nėra neturtas pašalintas ir ten, kur klasės yra visai panaikintos ir žmonės padaryti vienalyte bandos bendruomene. Pvz., Sovietų Rusija. Tačiau Šv. Raštas mums primena, kad vargšų niekad netrūks žemėje, kad visada vargšų turėsime tarp savęs... Taigi visada bus Dievo Apvaizda, visada bus ir žmonių, kuriems Dievo Apvaizda bus reikalinga. Tačiau turime atsiminti, kad pamaitintoji minia pirma ieškojo Dievo, kantriai klausėsi Kristaus mokslo, o tik paskui Kristus ją pamaitino. Tuo tarpu šių dienų žmogus prisimena Dievą, kai jį ištinka nelaimė, nepasisekimai, nusivylimai, ligos... Anot tėvo Venckaus, tada Dievas tampa mūsų elektromechanikas...

Pamaldusis Tobijas, būdamas prie savo gyvenimo saulėlydžio, pasišaukęs savo sūnų, jam taip kalbėjo: „Mano turtai, kuriuos aš tau palieku yra negausūs ir menki. Tačiau nebijok, sūnau, nors tu ir būsi neturtingas, tačiau tau nieko netrūks gyvenime, jei mylėsi Dievą, darysi gera ir vengsi nuodėmės".

Amen.

8-asis sekmadienis po Sekminių, 1969

Šios dienos Evangelija, mano brangieji, kalba apie žmogaus santykį su Dievu, kaip Kūrėju, Viešpačiu ir Teisėju. Žmogaus gyvenimas žemėje įgauna tikrą prasmę tik tada, kai žmogus tampa visiškai priklausomas nuo Dievo. Skaitydami Bažnyčios istoriją, randame, kad seniau klaidatikiai neigdavo vieną kurią tikėjimo tiesą, pvz., Kristaus dievystę, Švč.Trejybę ir t.t. Tuo tarpu šių dienų žmogus sugalvojo naują ereziją, kuri neigia ne vieną kurią nors tikėjimo Tiesą; šių dienų eretikas atmeta viso-

kią žmogaus priklausomybę Dievui ir vietoj Dievo iškelia pats save. Todėl šiandien mes matome pasaulyje dvi sroves: žmones, kurie pripažįsta Dievą, kaip visatos Kūrėją, ir žmones, kurie mato pasaulyje tik materiją, medžiagą ir žmogų laiko nuo niekieno nepriklausomą. Pastarajai srovei įsigalėjus pasaulyje, mes turėtume geležinę vergiją ir baisios jėgos viešpatavimą, kurio pavyzdys gali būti dabartinė Sovietų Sąjunga. Todėl šiandien, klausydami Evangelijos, pasimokykime apie reikalą žmogui priklausyti Dievui, pasiduoti jo viešpatavimui, jo valdžiai.

I. Mes pripažįstame, kad yra Dievas, Kūrėjas ir Viešpats. Jis yra mūsų Tėvas ir Teisėjas. Mes tikime, kad esame Dievo vaikai ir broliai Dievuje. Mūsų santykis tarp Dievo ir artimo yra meilės ryšiai. Tarp mūsų nėra jokio skirtumo – mes visi esame lygūs Dievo akyse. Tarp mūsų gali būti vyresniųjų brolių, o ne mūsų pavergėjų. Mūsų vertė pareina nuo mūsų gerų darbų, kurie tokiais yra laikomi ne žmonių, bet tik paties Dievo sprendimu. Prieš Dievą atsakys kiekvienas, didis ir mažas, vargšas ir turtuolis, valdantis ir pavaldinys. Didžiausias mūsų pašaukimas yra išganyti savo sielą, kuri yra nemirtinga, nesunaikinama. Ji yra iš Dievo išėjusi ir į jį ji turi grįžti. Taigi mūsų Viešpats ir Valdovas yra Dievas, mūsų Kūrėjas. Mes pripažįstame jo valdžią mums asmens, valios ir visais mūsų gyvenimo aspektais. Dievas yra tas „turtingas Evangelijos žmogus, kuris samdė žmones į savo vienuolyną. Tas pats „turtingasis valdovas" kada nors pasakys ir mums: „Duok apyskaitą savo užvaizdavimo, nes tu nebegali toliau būti užvaizda".

Dievo valdžia apima visą visatą, universą. Šv. Raštas sako: „Jis, kuris pažvelgia į žemę, ir ji dreba, paliečia kalnus, ir jie smilksta (Ps 103, 32). „Kalnai tirpsta kaip vaškas Viešpaties akivaizdoje visos žemės valdovo akivaizdoje" (Ps 96, 5). Pagal

Šv. Raštą, kuris yra Dievo įkvėptas, nėra vietos laikotarpio, krašto, kuris būtų išjungtas iš Dievo valdžios. Todėl Šv. Paulius sako: „Amžių Karaliui, nemariajam, neregimam vienam Dievui gyrius ir garbė per amžių amžius". Toliau Apreiškimo knygoje skaitome: „visi tvariniai, esantys danguje, žemėje, po žeme, ir jūroje ir visa kas juose yra, skelbė: Sėdinčiajam soste ir Avinėliui tebūnie gyrius, ir pagarba, ir valdžia per amžių amžius!"

Taigi, brangieji, kas tinka visatai, tinka ir visatos daliai, atskiram asmeniui. Dievas yra mūsų tvėrėjas ir tik Jam mes priklausome. Tai paneigti reikėtų visiškai paneigti krikščionybę. Kaip angelai, cherubinai ir serafinai lenkiasi prieš Dievą, taip ir mes, mirtingieji, turime prieš jį klauptis ir pripažinti Jo valdžią. Todėl su Šv. Raštu mes turėtume dažnai kartoti: „Viešpatie, tu didis ir garbingas savo galybėje, ir nė vienas negali apveikti tavęs. Tau tetarnauja visi Tavo kūriniai, nes tu tarei, ir įvyko, siuntei savo dvasią, ir buvo sutverta, ir nėra kas pasipriešintų Tavo balsui" (Jdt 16, 16).

Taigi, jei Dievas yra mūsų Viešpats, tai mes esame Jo paveldiniai, Jo namų ir Jo gėrybių prievaizdai, administratoriai. Todėl mes griežtai atmetame žmogaus sudievinimą ir visišką, nepriklausomą žmogaus viešpatavimą žmogui. Mes esame tik kristoforai, Dievo nešėjai, tarnaujantys Aukščiausiajam savo valdovui. Šv. Augustinas sako: „Žmogau, buvo laikas, kad tavęs nebuvo, tačiau atsiradai – ką tu duosi už tai Dievui? Tu nusikaltai, Dievas tave atpirko – kuo tu, žmogau, atsilyginsi už tai? Ką tu turi toliau, – klausia tas pats Augustinas, – ko nebūtumei gavęs iš Dievo?" To negana. Mes ne tik esame gavę, bet gavę veltui, be ypatingo užsitarnavimo: ir gamtinių ir antgamtinių dovanų.

Iš to išplaukia, kad mes turime ne tik Dievo valdžią pripažinti, bet ir tai valdžiai nuoširdžiai paklusti. Mes turime savo

Valdovą pažinti, mylėti ir jam tarnauti. Mes turime savo gyvenimą tvarkyti ir viską spręsti pagal Dievo norus ir pageidavimus. Mes turime pildyti Dievo valią, kuri yra išreikšta Dievo įsakymuose.

II. Pripažinti Dievo valdžią nėra vergija, kalėjimas. Žmogus yra labiausiai laimingas tada, kai jis žino, kad Dievas yra jo veiksmų ir norų valdovas. Tada jo sąžinėje viešpatauja ramybė ir pasitenkinimas, nes jis žino, kad Dievui tarnauti yra didžiausia žmogaus garbė ir jo asmens išaukštinimas. Toks žmogus gerai žino, nors jis yra sukurtas iš nieko, tačiau nešioja savyje Dievo paveikslą, nors silpnas – tačiau Dievo vaikas, nors gyvenęs žemėje, bet priklausąs Dangui.

III. Mūsų Dievas bus ir mūsų Teisėjas. „Duok savo prievaizdavimo apyskaitą, nes jau nebegalėsi būti prievaizdu" (Lk 16, 2). Laimingi būtume, jei mūsų Teisėjas tą valandą pasakytų: „Gerai, gerasis ir ištikimasis tarne; kadangi tu buvai ištikimas su nedaugeliu, aš patikėsiu tau daugelį; įeik į savo Viešpaties džiaugsmą".

Tad, brangūs klausytojai, išmintis reikalauja, kad mes dažnai ir rimtai pagalvotume apie tą valandą ir atsakomybę, darytume sau prietelių apgaulingų turtų pagalba, kad mes, kai numirsime, būtume priimti į amžinąsias padangtes. Jeigu jūs nebuvote ištikimi žemėje su apgaulingais turtais, kas jums patikės tikruosius? Jeigu jūs nebuvote ištikimi tam, kas svetima, kas duos jums tai, kas jūsų? Taigi dažnai žiūrėkime, kad, turėdami reikalą su žemiškais turtais, neprarastume dangiškųjų.

Amen.

9-asis sekmadienis po Sekminių, 1969

Kristus, žvelgdamas į Jeruzalės miestą, verkė jo ir sakė: „O kad tu šiandien suprastum, kas tau atneša ramybę! Deja, tai paslėpta nuo tavo akių. Tu sulauksi dienų, kai tavo priešai apjuos tave pylimu, apguls iš visų pusių ir suspaus tave; jie parblokš ant žemės tave ir tavo vaikus su tavimi ir nepaliks tavyje akmens ant akmens, nes tu nepažinai savo aplankymo meto" (Lk 19, 43–44).

Brangūs klausytojai, žmogaus širdis turi savitą kalbą. Širdies kalba nėra išreiškiama žodžiais. Žmogaus širdies kalba yra ašaros. Jos gali būti džiaugsmo ir liūdesio ašaros.

Kristaus ašaros, apie kurias kalba šios dienos Evangelija, yra meilės ir užuojautos ašaros, kylančios iš Jo dieviškos širdies savo žmonėms, savam miestui, savai tautai. Šis verkiančio Kristaus vaizdas yra toks didingas ir dieviškai gražus, kad, giliau į jį įsimąsčius, žmogus paskęsta misticizme, dvasinėse gilybėse.

Be to, papildykime verkiančio Kristaus vaizdą Jo ištartais žodžiais, ir gausime visą žmogaus tragizmą:

„Kad tu šiandien pažintumei, kas Tau atneša ramybę. Deja, tai paslėpta nuo tavo akių. Tu sulauksi dienų, kai tavo priešai apjuos tave pylimu, apguls iš visų ir suspaus tave, jie parblokš ant žemės tave ir tavo vaikus su tavimi ir nepaliks tavyje akmens ant akmens, nes tu nepažinai savo aplankymo meto".

Brangūs klausytojai, čia Kristus mato baisų Dievo nuosprendį, krintantį ant aklos ir užsispyrusios savo tautos. „Jeruzale, Jeruzale... Kiek kartų norėjau surinkti tavo vaikus, tarsi višta savo viščiukus po sparnais, o tu nenorėjai" (Lk 13, 34).

Kristaus pranašystė išsipildė. Nepraėjo nė 30 metų, kai baisi nelaimė ištiko išrinktąją žydų tautą ir jos miestą Jeruzalę. Mat žydai, norėdami išsilaisvinti iš Romos vergijos, sukilo. Impera-

torius Oktavianas atsiuntė savo pulkus žydams malšinti. Romos pulkams vadovavo žiaurus ir kerštingas vadas Titas. Žydai laikėsi ištisus metus, bet po to romėnai, įsiveržę į miestą, pradėjo baisias žudynes. Anot Flavijaus ir Plinijaus liudijimo, žuvo apie milijoną žydų. Jie buvo tąsomi, kariami, kad net nelikę medžio, ant kurio nebūtų kabėjęs žydas. Kiti gelbėdamiesi pabėgo į kitus kraštus, o gražioji Jeruzalės šventykla buvo sugriauta iki pamatų, taip kad neliko akmens ant akmens.

„Tu nenorėjai!" Tai žodžiai, kuriuos Kristus taiko ne tik žydų tautai, bet ir kiekvienam žmogui, kiekvienam miestui, kiekvienai tautai...

Dievas žmogaus neteisia. Mes patys save teisiame. Mūsų pačių sąžinė yra mūsų kaltintoja, liudininkė, advokatė ir teisėja.

Galėjai, bet nenorėjai, tai yra mūsų laisvos valios balsas, klausimas. Dievas nė vieno neverčia. Savo laisva valia mes save pasmerksime arba išteisinsime. Mūsų motina, atnešdama mus į šį pasaulį, neturėjo mūsų sutikimo, bet išganyti be mūsų laisvos valios sutikimo nė Dievas negali. Mat Dievas davė mums laisvą valią ir ją respektuoja.

Brangieji, kiekviena siela, brangiausiu Kristaus krauju atpirkta ir pašvęsta Švč. Sakramentais, yra šventasis Dievo miestas, naujoji Jeruzalė. Nuo pat mūsų gimimo „neišskaičiuojami Kristaus dvasiniai turtai", gaunami per septynis Sakramentus, yra mūsų gyvenimo nuosavybė. Ką daugiau Dievas galėjo mums duoti? Tiesa, mes esame laisvi, mes galime Dievo malonės atžvilgiu būti indiferentai, nerūpestingi, galime jas priimti, atmesti, prarasti. Viskas pareina nuo mūsų geros ir laisvos valios. Galėjau, bet nenorėjau.

Kartą Kristus, kalbėdamas Chorazino ir Betsaidos gyventojams, prikaišiojo jiems dėl jų netikėjimo ir širdies kietumo šiais žodžiais:

„Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Jei Tyre ar Sidone būtų įvykę tokių stebuklų, kokie padaryti pas jus, jie seniai būtų atsivertę ir atgailėję ašutine bei pelenuose“ (Mt 11, 21).

Šv. Jonas savo apreiškimo knygoje, rašydamas Efezo vyskupui, sako: „Tu praradai savo pirmykštį užsidegimą. Gailėkis ir rūpinkis savo pirmykščiu darbu arba aš turėsiu ateiti pas tave ir nušalinti tave nuo šios vietos“.

Brangūs klausytojai, joks žmogus, jokia siela, neturi savo išganymo užtikrinimo arba apdraudos dokumentų, kurie apsaugotų mus nuo Dievo malonės praradimo, nesvarbu, kas, kur ir ką šiame pasaulyje daro, kokias pareigas eina, kokią vietą užima. Todėl šv. Paulius mus visus įspėja: „Kas tariasi stovįs, težiūri, kad nekristų“.

Kas įvyko su kadaise gražiai gyvavusia Katalikų Bažnyčia Šiaurės Afrikoje? Kas įvyko su kadaise gražiai klestėjusia Katalikų Bažnyčia Rytų Europos tautose, kurios davė Bažnyčiai daug šventųjų, garsių ir mokytų žmonių! Jos pasitraukė iš tikrosios Bažnyčios dukterų skaičiaus, užleisdamos savo vietą naujoms tautoms. Tokie dalykai vyko ir vyksta tautų gyvenime, tas pats kartojasi ir individo gyvenime. Kodėl taip? Į tai atsako pats Kristus: nes tu nenorėjai!

Taigi, žmogau, šventasis Dievo mieste, pažink ir tai kas šiandien tau neša ramybę. Stumtelk savo širdies duris, įleisk jon gryno oro, saulės, įleisk į savo sielos gelmes belaukiantį Kristų, jo malonę ir pažink savo aplankymo metą. Neduok, Dieve, kad Gailestingasis Viešpats kada nors ir mums nepasakytų: galėjai, bet nenorėjai!

Amen.

13-asis sekmadienis po Sekminių, 1969

Dėkingumas

Argi ne dešimt pagijo? O kur devyni?“

Žodžiai iš šios dienos Evangelijos.

Mano brangūs klausytojai, krikščionybė mus moko pašvęsti Dievui ne tik sekmadienį, bet ir kiekvieną savaitės dieną. Krikščionybė, įjungdama dieviškos šviesos į mūsų darbą, kentėjimus ir nusigalėjimus, mūsų darbą padaro kilnų ir perkelia jį į antgamtinę sritį. Ji taip pat moko mus būti ištikimiems, geriems, atlaidiems, atsiminti kitus ir būti dėkingiems savo kasdieninio gyvenimo kelyje. „Argi ne dešimt pagijo? O kur devyni?“, – Kristus mums primena dėkingumo pareigą žmogui ir Dievui. Keldamas šį klausimą, Kristus primena dėkingumo svarbą.

1. Brangieji, Kristaus laikais raupsų liga buvo baisi žmogaus nelaimė. Šia liga sergantis žmogus buvo išjungtas iš bendruomenės gyvenimo. Todėl ir sako: „Jie stovėjo atstu“, nesimaišė su minia. Tačiau Kristus, nors jie stovėjo ir atstu, išgirdo jų šauksmą. Ir ne veltui! Kristus padaro didelį stebuklą. Jis liepia eiti pasirodyti kunigams, nes pagal anų dienų papročius kunigai išdavinėdavo nuo raupsų pagijimo raštelius, kad pasveikusysis galėtų vėl būti priimtas į bendruomenę. „Ir atsitiko, – kaip sako šios dienos Evangelija, – beeidami jie pasveiko“.

Kaip žinome, medicinos dėka šiandien raupsų liga tapo nebaisi, ji yra pagydoma. Tačiau Dievo gailestingumas reikalingas ir toliau. Šiandien raupsų liga tapo nuodėmės simboliu. Kristaus laikų raupsų liga buvo kūno nelaimė. Šių dienų raupsų liga yra sielos bėda. Kristus pagydė nuo kūno raupsų, kurie galėjo ėsti ir doriausią žmogų, o ką bekalbėti apie sielos raupsus, kurie

paliečia aukštesniąją mūsų prigimties pusę? Todėl šioje srityje mes daug labiau patiriame Kristaus gydomąją galią, Jo tėvišką globą, Jo nepaliaujamą rūpestį žmogaus sielos reikalais, ypač kai mus ėda dvasios raupsai, nuodėmė.

II. Būdinga, kad visi dešimt vyrų prašė Kristaus pagalbos, jiems visiems Kristus liepė eiti pasirodyti kunigams, visa dešimtis kelyje pasijuto pagiję, tačiau padėkoti sugrįžo tik vienas. Jis sugrįžo, garbino Dievą didžiu balsu ir dėkojo, parpuolęs veidu prie Kristaus kojų. Būdinga ir tai, kad tas, kuris sugrįžo Kristui padėkoti, buvo ne Jo šalies žmogus, o svetimtautis, ne žydas.

Brangieji, dėkingas žmogus yra kilnus žmogus. Dėkingumas yra išauklėto žmogaus svarbiausia žymė. Nuostabu, užtenka su žmogumi pakalbėti ir tuoj išgirsti nusiskundimų apie gyvenimo nedėkingumus. Iš kur tas nedėkingumas ateina?

Pirmiausia nedėkingumas kyla iš pamiršimo. Priežodis sako: „kad iš akių, tai ir iš atminties". Dažnai tie, kurie atsimena, dėkoja.

Dėkingumo dorybė, būdama natūrali, pirmiausia turi būti praktikuojama žmonių santykiuose. Jei mes turime būti dėkingi vieni kitiems už padarytas geradarystes, tai ką kalbėti apie žmogaus santykius su Dievu. Kas yra didžiausias žmogaus geradaris, jei ne Dievas? Kaip dažnai mes pamirštame dėkoti ir būti dėkingi Dievui, iš kurio mes viską esame gavę. Todėl šv. Paulius, rašydamas Korinto krikščionims ir primindamas dėkingumą Dievui, klausia: „Ką jūs turite, ko nebūtumėte gavę iš Dievo?"

Kiekviena nauja diena, kiekviena ryto aušra, kiekvienas duonos trupinėlis yra Dievo Apvaizdos dovana, todėl reikalingi mūsų padėkos. Dievo globa gaubia mus nelyginant kaip oras ir šviesa. Mes esame lyg pavergti Dievo atpirkimo ir pašventimo

malonėse. Net ir už kentėjimus bei vargus, kuriuos mes patiriame, turime būti Dievui dėkingi, nes ateis diena, kurioje ir kentėjimai nušvis visai nauja šviesa, nauja dvasia ir įgaus amžinųjų vertybių atpildą.

Pagaliau, kaip mes turime būti dėkingi Dievui?

Pirmiausia, kaip šv. Paulius sako: būk dėkingas Dievui. Garbė Dievui aukštybėse. Dėkok Dievui dėl Jo didelės garbės.

Toliau. Šv. Mišių auka yra nuolatinės Dievui padėkos aktas. Mes dėkojame Dievui per Kristų mūsų Viešpatį, kuris Mišiose yra auka ir pats aukotojas.

Mūsų komunija, mūsų dienos užbaiga, vakaro malda turi būti dėkingumas.

Mes turime būti visada dėkingi Dievui, nes Jis yra verčiausias mūsų padėkos ir atsiminimo. Kitais žodžiais sakant, mūsų visas gyvenimas turi būti nuolatinė padėkos malda Dievui, nes Jisai, anot psalmisto, „Kiekvieną sutvėrimą pripildo savo palaima".

Šv. Raštas, ypač psalmės, yra kupini padėkos maldos pavyzdžių. 102-ąja psalme norėčiau ir baigti šį savo žodį:

Mano siela. Šlovink Viešpatį
Ir visa, kas yra viduje manęs, šlovink Jo šventą vardą.
Mano siela, šlovink, Viešpatį
Ir nepamiršk Jo visų geradaryščių.
Juk Jisai atleidžia visas tavo kaltes
Juk Jisai gydo visas tavo negales,
Juk Jisai išvaduoja tavo gyvybę nuo žuvimo ir
apvainikuoja tave savo malone ir pasigailėjimu.
Juk Jisai sotina tavo gyvenimą gėrybėmis ir
kaip erelio atnaujina tavo jaunystę...

Tad, mieli klausytojai, niekada nepamirškime dėkoti. Visada būkime dėkingi Dievui ir žmogui, kuris dažnai Viešpaties siųstas jums gerą daro. Dėkokime tad Viešpačiui, kurio gerumas neturi nei ribų, nei saiko, nei laiko, dėkokime Jam visada. Amen.

25-asis sekmadienis po Sekminių, 1969

(arba 6-asis sekmadienis po Trijų Karalių)

Garstyčios grūdas

Mieli klausytojai, šios dienos Evangelijoje kalbama apie garstyčios grūdą, vaizduojantį Bažnyčios išaugimą ir plėtrą per amžius. Iš nedidelio ir nedrąsaus būrelio Kristaus mokinių, kuriems Kristus patikėjo Evangelijos sėklą, išaugo į milžinišką krikščioniškos bendruomenės medį, po kurio šakomis šiandien prieglobstį randa apie 500 milijonus žmonių.

Tiesa, nors šiandien mes ir matome Bažnyčios medį išsišakojusį po visą Žemės rutulį, tačiau jo šakos dar nėra išsiskleidusios visomis kryptimis. Šio medžio pavėsyje dar nė pusė žemės keleivių nėra radę sau poilsį. Kitaip sakant, Bažnyčia dar turi augti, dar turi plėstis.

Iš botanikos mokslo mes žinome, kad medis auga tik tada, kai bendrauja visos jo dalys: šaknys ir kamienas, šakos ir lapai turi savo dalį, turi savo paskirtį. Panašus dalykas vyksta ir Bažnyčios medžio augime. Todėl šią mintį pabrėždamas šv. Paulius savo laiške Efeziečiams nurodo, kad visi Kristaus Mistinio Kūno nariai, kiekvienas pagal savo paskirtį, turi bendradarbiauti, siekdami to paties tikslo – vykdyti Kristaus Kūno augimą.

Kokia mums dalis yra skirta Bažnyčios medžio augime? Kristus yra Bažnyčios medžio šaknys. Kamieną sudaro Kristaus vietininkas su vyskupais. Šakos – kunigai su rinktiniais tikinčiaisiais. Lapai – visi, kurie per Krikšto Sakramentą tapo įjungti į Bažnyčios vaikų šeimą.

Taigi, jei mes esame Bažnyčios medžio šakos, nuo mūsų pareina Bažnyčios medžio augimas platyn ir aukštyn. Mes turime gaivinti lapus, krauti žiedus, duoti vaisių. Tai mes atliksime, jei būsime organiškai įsijungę į kamieną ir šaknis: Bažnyčią, Kristų. „Aš esu vynmedis, o jūs šakelės, – kalbėjo Išganytojas. – Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių; nuo manęs atsiskyrę, jūs negalite nieko nuveikti" (Jn 15, 5).

Jeigu mes esame lapai, tai nuo mūsų priklauso medžio gražis, puošnumas ir jo gajumas. Mat lapai gaivina medį, perteikia reikalingas oro dalis ir saulės spindulių šilumą. Tas pačias funkcijas bei pareigas ir mes turime, būdami Bažnyčios lapai. Mes turime Bažnyčią puošti ir gaivinti dieviškosios saulės spindulių šiluma. Mes turime tą medį maitinti antgamtinio gyvenimo oru. Tai padaryti mes galime tik tada, kai mūsų siela yra nuolat nukreipta į dievišką saulę.

Brangūs klausytojai, Bažnyčios medį, kaip ir gamtos medį, drasko ir blaško audros. Tų audrų jai netrūko, vidinių ir išorinių. Ją draskė savieji, ją draskė svetimieji... Tas pat kartojasi ir šiandien. Ir šiandien mes ją regime sužalotą, apdraskytą. Kai kurios jos šakos yra palūžusios, beveik išdžiūvusios. Lapai nudraskyti, pageltę, išdžiūvę... Yra vietų, kur Bažnyčia kenčia istorijoje negirdėtą persekiojimą. Jos vadai grūdami į kalėjimus, tikintieji niekinami, laikomi antraeiliais piliečiais... Yra vietų, kur ta pati Bažnyčia, nepersekiojama ir naudodamasi visomis laisvėmis, ilsis kaip brangi medžiaga, laukdama rankos, kuri ją įdėtų į pastatą, leistų

Bažnyčiai augti, plėstis ir žydėti. Gal atsimenate, kad Romoje, II Vatikano Susirinkimo pradžioje, Italijoje buvo surengta ir geležinės sienos, tyliosios Bažnyčios vardu, paroda. Lankytojų knygoje buvo rastas toks iš anapus vieno vyskupo įrašas: „Nevadinkite mus tylinčia Bažnyčia. Jūs, laisvėje esantieji, kurie nieko nedarote mums padėti, ne mes, jūs esate tylinčioji Bažnyčia".

Kartą, kai apaštalai, jausdami savo žmogiškus ribotumus, baiminosi dėl ateities, Kristus juos padrąsino, sakydamas: „Nebijok, mažasis būreli, jums Dievas patikėjo savo karalystės ateitį". Todėl ir mes, nesvarbu, kas dėtųsi aplink, niekada neturėtume nustoti tikėjimo ir vilties ateitimi. Sunkūs laikai, audros iškelia ir išryškina asmenybes. Audros metu tik lengvi daiktai yra vėjo blaškomi ir mėtomi. Man teko matyti Lietuvoje audros išverstą mišką. Visi medžiai, kaip silkės statinėje, buvo išguldyti, suversti. Tačiau tie medžiai, kurie augo pamiškėje, buvo nuo pat mažens audrų mėtomi, lankstomi, atsilaikė ir didžiai audrai užėjus, o tie medžiai, kurie augo vienas kito artumoje, neleido savo šaknų gilyn, pasitikėdami kitų medžių užuovėja, užėjus audrai visi buvo išversti, išguldyti.

Todėl ir mes neturėtume bijoti audrų, nes yra sakoma, kad dorybės auga išbandymuose. Mūsų pastangos ir dovanos, sujungtos su Dievo pagalba, gali mus padaryti stiprius, nenugalimus. Niekas stiprus negimsta. Visi iš silpnų, iš mažų stipriais, dideliais tampa.

Būkime ištikimi mažuose dalykuose ir tapsime dideli. Juk Kristus, kalbėdamas apie žmogaus sugebėjimus, yra pasakęs: „Gerai, šaunusis ir ištikimasis tarne! Kadangi buvai ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius" (Mt 25, 21). Tik palaipsniui vystydamasis organizmas išauga normalus ir stiprus. Iš mažesnių gabalų sumūrytas namas visada yra stipresnis. Panašiai yra ir dvasios gyvenime. Todėl ir Kristus sako: „Kas ištikimas mažmožiuose, tas

ištikimas ir didžiuose dalykuose, o kas nesąžiningas mažmožiuose, tas nesąžiningas ir dideliuose dalykuose“ (Lk 16, 10).

Kaip šiandien Evangelija sako, kad iš mažo garstyčio grūdo išaugo medis, kad iš mažos mielių saujelės įsimaišė visa tešla, tai yra pragmatinis Bažnyčios ateities ženklas. Kas šiandien vyksta Bažnyčioje, yra tik laikinas dalykas. Šių dienų audros kai kurias Bažnyčios šakas gal ir nulauš, tačiau Bažnyčios šaknis ir kamieną dar labiau sustiprins, kad jokios vėtros nebebus jai baisios. Išlikusios šakos bus stipresnės. Jos plačiausiais lapais lapos ir gražiausiais žiedais žydės. Jos žemę gaivinančiu pavėsiu pridengs, o dangų nuostabiais vaisiais, šventaisiais, papuoš. Tad ir mes būkime tas ištikimasis Kristaus būrelis, išlikusiomis ir gaivalingomis Bažnyčios medžio šakomis.

Amen.

12-asis sekmadienis po Sekminių, 1970

Ką veikia Kristus Švč. Sakramente?

Brangūs klausytojai, kad Kristus yra Švč. Sakramente, mes neabejojame, nors fiziškai, savo pojūčių dėka, negalime patikrinti. Mes tai tikime, nes Kristus, būdamas Dievas ir Žmogus, pats suklysti ir mūsų suklaidinti negali. Todėl „tai yra mano kūnas, tai yra mano kraujas“ Kristui Paskutinės Vakarienės metu ištarus, duona virto Jo kūnu, o vynas – Jo krauju. Ir padalijęs Pirmąją Komuniją savo mokiniams, pridūrė: „Tai darykite mano atminimui“. Šiais žodžiais Kristus suteikė apaštalams galią kartoti tą patį, ką Jis pats buvo padaręs, o iš apaštalų tą galią paveldėjo Jo įpėdiniai kunigystės Sakramento keliu. Ir tas pat dabar, mūsų dienomis, yra kartojama šv. Mišių metu.

Visa tai turint galvoje, ne vienam plačiau galvojančiam, gali ateiti mintis, ką Kristus nuolat veikia Švč. Sakramente altoriuje. Tai yra protingas klausimas. Mat Kristus, būdamas Dievas, negali neveikti. Kristus atėmė gyvybę iš figos medžio už jo nevaisingumą, grasino amžina bausme žmogui, kuris nieko gero nedarė. Tačiau, jeigu ir ausį pridėtume prie tabernakulio, altoriaus namelio durų, neišgirstume jokio triukšmo, jokio kvėpavimo, jokios gyvybės ženklo, pojūčiais pažįstamo.

Ką Kristus veikia pasislėpęs po duonos ir vyno pavidalais, genijaus gilumu bei paprastumu yra pasakęs šv. Augustinas. Anot jo, Kristus Švč. Sakramente daro tą patį, ką Jis darė gyvendamas žemėje, tai esą ne kas kita, kaip Kristaus gyvenimo tęsinys žemėje. Taip kaip Kristus prieš 2000 metų perėjo žemę darydamas gera, gydydamas ligonius, mokydamas tiesos kelio, taip Jis daro ir šiandien, darys ir rytoj, ir visuomet. Aiškiau sakant, kaip tada Kristus gyveno tarp žmonių, kad jiems darytų gera, juos mokytų ir gydytų sielos ir kūno ligas ir save paaukotų už jų sielų gerovę, taip ir šiandien iš tabernakulio namelio Kristus mus moko tiesos ir meilės kelių, nors Jo žodžiai nėra girdimi žmogaus ausims. Jis guodžia nusiminusius, ramina nuliūdusius, stiprina vargstančius, gaivina ir duoda jėgų dvasinei kovai kelyje į dangiškąją laimę, sielos išganymą.

1. Taip! Kristus mus moko ne skambiais žodžiais, ne oro ir TV bangomis, ne per laikraščius ir knygas, bet pavyzdžiu, paprastumu, nusižeminimu... Jis, prisidengęs paprastos duonos išvaizda, mus moko neieškoti išorinės garbės, gyvenimo blizgučių, dūžtančios laimės, nes tie dalykai nepadarys žmogaus laimingo. Jis mums negirdima kalba sako, ieškok dvasinio kuklumo, rūpinkis savo vidaus švara ir blizgesiu, gyvenk tvarkingai ir gražiai.

2. Toliau. Kristus Švč. Sakramente mus moko mylėti artimą. Jis taip pamilo žmones, kad pasiliko tarp mūsų nuolat gyventi. Jis mirė ant Kryžiaus už visus žmones. Jis pasiliko žmonių sielos valgiu, duodančiu antgamtinę gyvybę. Jis nuolat permaldauja Dievą, ypač šv. Mišių aukoje, sakramentiniu būdu atnaujindamas Kalvarijos kalno auką už žmonijos nuodėmes.

Maža to. Jis, kaip Mozė, nenuleisdamas rankų, maldauja dangiškąjį savo Tėvą ištvermės dvasinėse kovose, pergalės prieš blogį.

3. Be to, santykyje su artimu Kristus Švč. Sakramente duoda mums kantrybės pavyzdį. Kristus, gyvendamas žemėje, buvo dieviškai kantrus. Už skriaudas atsilygindavo meile. Tačiau tada Jo meilės kančias, nors meile kvėpuojančias, visi matė. Šiandien jo kančių niekas negali pajusti. Jos taip yra paslėptos, kad jokio skausmo nerodo, kai yra niekinamas šventvagystėmis, išjuokiamas ir persekiojamas. Jis yra meilė ir į visa tik meile atsako... Kaip kantriai Kristus dažnai visų pamirštas ir apleistas laukia Altoriaus Namelyje ateinančiųjų jį aplankyti. Jis meldžia už jį apleidusius, siunčia jiems šventus įkvėpimus, skatina būti geresniems, sąžiningesniems, nuoširdesniems.

4. Kristus, būdamas Švč. Sakramente, mus moko, kaip turime mylėti ir gerbti savo dangiškąjį Tėvą. Kristus, gyvendamas žemėje, dažnai sakydavo, kad Jo maistas yra pildyti Dangaus Tėvo valią. Jis dažnai melsdavo: „Tėve, tebūnie, kaip tu nori".

Nuostabu, kad Sen.Testamente yra pasakyta, jog būsimasis pasaulio gelbėtojas, Mesijas, tarp kitų vardų bus vadinamas ir Emanueliu, tai reiškia „Dievas su mumis". Tikrai šiandien galime sakyti, kad Kristaus gyvenimas Eucharistijoje geriausiai išreiškia tą pranašų tiesą – „Dievas su mumis"!

Kristus kaip ir savo mirtingame kūne kadaise, taip ir dabar Švč. Sakramente, gydo nuo įvairių ligų, ypač nuo sielos ligų.

Mat Kristus yra tas pats šiandien, ir bus rytoj, koks buvo ir anais laikais. Tai paliudyti galėtume kiekvienas iš mūsų... Kiek kartų ir mes, puolę prieš Kristų altoriuje, esame atgavę dvasios pusiausvyrą, sielos džiaugsmą, vietą. Kiek kartų Kristus, atėjęs į mūsų širdis šv. Komunijoje, grąžino mums norą gyventi, aukotis kitų gerovei ir kantriai nešti savo pašaukimo kryžių.

Baigiant reikėtų pasakyti, kad nedaug yra pasaulyje tautų, turinčių tokį gilų ir nuoširdų tikėjimą į Kristų Švč. Sakramente, kaip mes, lietuviai. Tik prisiminkime Kražių skerdynes, kur susirinkę lietuviai žemaičiai su spragilais gynė savo bažnyčią, kad iš jos nebūtų išneštas Švč. Sakramentas. Lietuvis, praeidamas pro Didįjį Altorių arba išstatytą Švč. Sakramentą, ne tik priklaupdavo ant abiejų kelių, bet dažnai pabučiuodavo šaltos ir nešvarios bažnyčios grindis. Tiesa, gal tūlas pasakys, kad tai „tamsumas". Tačiau reikia nepamiršti, kad „vardas" nepakeičia daikto esmės. Auksas, jeigu jis yra auksas, žibės ir pelenuose. Ir lietuvių „vadinamasis tamsumas" yra vertybė, kuri daro stebuklus. Tik mūsų kaimas išlaikė sveiką tautos kamieną, kalbą, atsispyrė spaudos draudimo laikotarpiu ir šių dienų užkariautojams, bet kada nors, nukritus geležinei uždangai, vėl sužibės to mužiko aukso saga ir tas jo neva „tamsumas" atneš jam ir visai mūsų tautai didelę garbę.

Tad ir mes, būdami garbingos lietuvių tautos vaikai, nepamirškime pamaldumo į Švč. Sakramentą. Uoliai ir reguliariai dalyvaukime mišiose, dažnai eikime Sakramentų ir galėdami nepraeikime pro bažnyčią neaplankę Kristaus, esančio Altoriaus Sakramente. Religingas žmogus yra panašus į paukštį, kuris čiulba ir ant lūžtančios šakelės, nes žino, kad, jai nulūžus, jis nekris su ja kartu žemėn.

Amen.

14-asis sekmadienis po Sekminių, 1970

Abejingumas tikėjimui

Šios dienos Evangelija, mano mieli klausytojai, mums primena labai svarbią tiesą: žmogaus abejingumą tikėti. Daugelis mokinių, kaip sako Evangelija, girdėdami Kristų sakant, kad jis esąs gyvoji duona, pasitraukė šalin ir jau nebevaikščiojo su juo. Kristus, kreipdamasis į dvylika, paklausė: „Ar ir jūs norite pasišalinti?" Simonas Petras Kristui atsakė: „Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius".

Brangūs klausytojai, jei mirštantį žmogų paklaustume, ką daryti su tuo ar anuo dalyku, jis dusliai atsakytų: „Man vis tiek". „Man vis tiek", – tai mirštančio atsakymas į gyvenimo klausimus. Tačiau žmogaus gyvenimas nesibaigia mirtimi. Mirtis tai perėjimas iš žemiškos tėvynės į amžinąją tėvynę. Kaip mirštąs žmogus jau yra abejingas žemiškiems reikalams, taip abejingumas pomirtinės tėvynės atžvilgiu yra dvasiško sulavonėjimo ženklas.

Maža to. Abejingumas religijai ir pomirtinei mūsų tėvynei yra išdavikiškas nusikaltimas. Žmogus, kuris šiame gyvenime nesirūpina amžinosios tėvynės reikalais, kurion jį mirtis anksčiau ar vėliau pašauks, daro sau mirtiną žaizdą.

Kaip negyva žuvis yra visiškai abejinga, kuria kryptimi ją vandens srovė neša, taip žmogus, kuris yra abejingas gyvenimo krypčiai, vedančiai į amžiną tėvynę, yra sulavonėjusios dvasios žmogus. Toji gyvenimo kryptis yra religija, jos šviesa – tikėjimas, energija, duodanti pajėgumą ta kryptimi savo gyvenimą kreipti ir vesti, tai Dievo meilė, savo atspindžiu apimanti visa, kas gera. Jei kas yra šiems dalykams abejingas, tai yra panašus į mirštantį keleivį, kuris yra visiškai abejingas prieš jį gulinčiam keliui.

Taigi abejingumas tikėjimo dalykuose yra dvasios susnūdimo ženklas. Juk žmogus turi protą tiesai pažinti, atsakyti į gyvenimo klausimus. Kad tai tiesa, mes žinome, kiek daug genialių žmonių tikėjime rado ir randa svarbiausių žmogaus gyvenimo problemų sprendimą. Tad jei kuris žmogus nerodo jokio susidomėjimo tikėjimo dalykais, neieško didžiųjų gyvenimo problemų sprendimo ir į viską atsako „man vis tiek", tas žmogus yra protiškai apmiręs, jis serga. Apetito netekimas yra ženklas, kad kas nors negerai su žmogaus kūno sveikata. Taip pat ir protui netekus apetito pažinti tiesą yra ženklas, kad netvarka su žmogaus dvasia.

Kristus yra pasakęs, kad „kiekvienas nedorėlis neapkenčia šviesos ir neina į šviesą, kad jo darbai aikštėn neišeitų" (Jn 3, 20). Mat sveikoms akims yra maloni saulės šviesa, o skaudančioms – skausmą sukelia. Abejingumu uždaromi žmogaus dvasios langai, kad neįeitų tikėjimo šviesa ir jos spinduliai nežadintų jo keltis iš miego.

Vienas keliautojas, keliavęs per Afrikos Sacharą kartu su savo palydovu, pasakoja, kaip juodu, atėjus vakarui, susėdo valgyti vienoje vargšės lūšnelėje. Jo palydovas išvyniojo savo maistą ir rado jį pilną kirminėlių. Kad jų nematytų, paprašė mane užgesinti žiburį, kad tamsoje galėtų suvalgyti savo sugedusį maistą.

Be to, abejingumas tikėjimo dalykuose yra lygių teisių suteikimas tiesai ir klaidai. Robertas Maederis sako: „Kas religiniuose klausimuose skelbia savo neutralumą, tas tuo parodo, kad arba visai nesupranta pagrindinių tiesų bei dangaus ir žemės ryšio, arba nepajėgia atskirti gerą nuo pikto, „taip" nuo „ne", šviesą nuo tamsos, dieną nuo nakties, tiesą ir klaidą laiko lygiateisėmis".

Abejingumas tikėjimo dalykuose yra taip pat charakterio stokos ženklas. Mat charakteris yra pilnos ir atbaigtos asmenybės ženklas, žmogaus visiškas atitikimas tarp jo pažinimo ir veikimo. Charakterio žmogus kalba ir gyvena, kaip galvoja. Besąlyginė meilė tiesai yra pats gražiausias žmogaus asmenybės bruožas. Sveikos dvasios žmogus tikėjimo klausimais turi tvirtą ir aiškų „taip" ir „ne", o ne „man vis tiek".

Iš tikrųjų, kas savo gyvenime abejingas tikėjimo dalykams, tas jau yra ir tikėjimo priešas. Kas ne su manim, sako Kristus, tas prieš mane. Pilotas, kuris Kristų ir Barabą palaikė lygiais tik tam, kad gyvenimo aplinkybių verčiamas Kristų pasmerktų mirti, o Barabą paleistų. Abejingumas tikėjimo dalykams veda į tikėjimo tiesų išsižadėjimą. Mat žmogus yra vieninga būtybė. Jei jis negyvena taip, kaip galvoja, tai tuoj pradeda galvoti taip, kaip gyvena, t.y. tuoj tampa savo esančios padėties fanatiškas gynėjas.

Mat žmogaus gyvenimas yra jo laisvo apsisprendimo padaras. Kai apsisprendžiama ne pagal tikėjimo tiesą, tai apsisprendžiama pagal joms priešingus sprendimus. Šiam skilimui įvykus, nuoširdus abejingumas, kuris visuomet yra greit praeinanti sielos būsena, užleidžia vietą veidmainiškam abejingumui, o pastarasis veikslesniuose iš prigimties žmonėse užleidžia vietą priešingumui tikėjimo tiesoms ir dažnai tokioms, kurios pateisina faktišką žmogaus dvasios būseną.

Kiekviena liga turi savo priežastį. Ir abejingumas tikėjimo dalykams turi savo priežasčių.

Pirma, tai ignoravimas arba nežinojimas tikėjimo tiesų, arba jų klaidingas supratimas, kuris veda žmogų prie donkichotiškos kovos prieš tikėjimą. Šios priežasties įkarštyje žmogus pradeda neskirti tiesos nuo klaidos. Jo galvoje susikuria tikėjimo karikatūra, prieš kurią jis kovoja arba bent ignoruoja.

Antroji priežastis – tai gyvenimas jusliniais malonumais, Dex'as, gard time etc. Žmogus, paskendęs jausminiame pasaulyje, pasidaro nejautrus dvasios dalykams. Tikėjimo tiesos, kurios jam įkyriai kalba apie jo esamą dvasinę padėtį, palengva tampa nereikalingos, varginančios atgyvenos, nemoderniškos ir atmestinos... Pradžioje abejojama, vėliau ignoruojama, o dar vėliau, jei dėl ramumo reikia gintis, neigiama.

Trečioji priežastis – žmogaus valios sugedimas. Žmogaus valia, netekusi objektyvaus gėrio bei tiesos meilės, pradeda rūgti ir gesti savimeilės ugnyje. Tada žmogus viskam tampa abejingas, jis atmeta viską, kas jo „aš" nėra apčiuopiamai naudinga.

Tad, mieli klausytojai, jūs esate dviejų tėvynių piliečiai, todėl iš jūsų lūpų tegul niekad neišsprunka, sprendžiant svarbiausius gyvenimo klausimus, „man vis tiek". Atsiminkime, kad nuo vienokio ar kitokio jų išsprendimo, pareina mūsų amžinosios tėvynės laimėjimo laidas.

Amen.

16-asis sekmadienis po Sekminių, 1970

Apeigų prasmė

„Jis pasivėdėjo jį nuošaliau nuo minios, įleido savo pirštus į jo ausis, palietė seilėmis jo liežuvį, pažvelgė į dangų, atsiduso ir tarė jam: „Efata!", tai yra: „Atsiverk!" (Mk 7, 33–34).

Kartą vienas amerikietis kunigas, lankydamasis Konstantinopilyje (Stambule), užėjo ir į Šv. Sofijos bažnyčią. Jis ten pamatė besimeldžiančius musulmonus. Jie lingavo priekin ir atgal. Atsiklaupę lenkėsi prie žemės, kakta liesdami grindis.

Kunigas, susidomėjęs tuo keistu meldimosi būdu, pradėjo teirautis, kodėl jie taip linguoja. Tą reikalą išstudijavęs, patyrė, kad toks Mahometo patvarkymas buvo daugiausia sveikatos sumetimais. Mat tų kraštų rytiečiai, pietų karščio veikiami, yra tingūs, nejudrūs. Mahometas jautė, kad tokie kūno judesiai, toks išsimankštinimas, atneš geresnę nuotaiką jo žmonėms. Be to, žemės lietimas kakta turi ir dvasinę prasmę – nusižeminimo mintį.

Brangūs klausytojai, tuos dalykus prisimename ryšium su šios dienos Evangelija, kur kalbama apie kai kuriuos Kristaus veiksmus pagydant kurčnebylį. Kristus pasivėdėjo jį nuošaliau, įleido savo pirštus į jo ausis; pažvelgė į dangų, atsiduso... Tai buvo taip pat išoriniai ženklai, susiję su dvasinių malonių teikimu. Be abejojimo, Kristus galėjo ir be tų veiksmų panorėti, ir kurčnebylys būtų išgijęs. Tačiau Kristus padarė kitaip, norėdamas palikti liudijimą, kad Jo santvarkoje tam tikrus veiksmus, išorinius ženklus, apeigas gali lydėti dvasinė malonė.

Todėl ir mes turėtume savęs klausti, ar suprantame bažnyčioje ir namuose krikščioniškų apeigų prasmę? Gal ir mes, kaip ir tie musulmonai, linguojame, nežinodami kam ir kodėl.

Įeidami bažnyčion, mes žegnojamės švęstu vandeniu. Ar prisimename, kad žegnojimasis reiškia Išganytojo kryžių, o vanduo primena mūsų sielos švarumą, nuplovimą visų nereikalingų minčių, kad, atėję į bažnyčią, visiškai susikaupę, garbintume Dievą ir aktyviai dalyvautume šv. Mišių liturgijoje.

Įėję bažnyčion, priklaupiame. Ar daugelis iš mūsų pagalvoja, kad lenkiame savo kelius prieš Kristų, esantį Švč. Sakramente? Evangelijos ir „Credo" metu mes stovime, nes Evangeliją, kurios mes klausome, esame pasirengę ne tik priimti, bet, reikalui esant, ir ją ginti, o „Credo" metu mes išpažįstame savo tikėjimą

ir esame pasiryžę tikėjimo tiesas priimti. Ar daugelis tai darydami prisimename šią apeigų mintį?

Išorinės apeigos įtraukia į pamaldas visą žmogų – ne tik sielą, bet ir kūną – į maldą. Ir civiliniame gyvenime, giedodami himną, mes atsistojame, nes šiuo išoriniu veiksmu labiau išreiškiame pagarbą savai tautai ir t.t.

Jau šv. Augustinas sakė, kad vaizdingi išoriniai dalykai, susieti su religiniais aktais, sustiprina mūsų tikėjimą ir pamaldumą; šv. Ignacas, jėzuitų ordino įkūrėjas, didžiai brangino apeigas ir prie jų pratino savo narius. Mat katalikybėje gilusis dieviškumas yra išreiškiamas vaizdais, pojūčiais, kuriuos sukelia simboliai. Šitaip atkeliamas Dangus į žemę, šitaip nuolankiai ir pamaldžiai nusilenkiama prieš Viešpaties paslaptis ir stebuklus. Be to jausmo religija miršta. Kas kartą, kai mes dievobaimingai žvelgiame į liturginį veiksmą, prieš mus atsiskleidžia koks nors religinės minties perlas.

Vieną kartą didysis vokiečių poetas Goethė keliavo po Italiją ir užsuko į Šv. Petro baziliką. Didžiąją savaitę prisižiūrėjęs katalikų apeigų, tas protestantas rašytojas buvo sužavėtas liturgijos turtingumo. Jis rašo: „Štai jau ir praėjo Šventoji savaitė su savo kančiomis... Bažnytinė muzika nepaprastai graži, o ypač „Miserere" ir in proferijų – priekaištai, kuriuos Nukryžiuotasis kelia savajai tautai. Jos giedamos Didįjį penktadienį. Tą akimirką, kai su visa savo didybe popiežius žengia nuo sosto pagarbinti kryžiaus, o visi kiti pasilieka savo vietose, kiekvienas būna tyliai susikaupęs, o choras gieda: „Populmeus, manoji tauta, ką aš tau padariau? Atsakyk man?" Tai buvo pati gražiausia valanda mano gyvenime. Aš tuo buvau sujaudintas iki sielos gelmių. Aš tuo giliai stebėjaus..."

Liturgistas Descartes'as, aiškindamas apeigas, duoda tokį palyginimą: brangakmenis nebūna įtaisytas į menkos vertės

medžiagą. Ne! Jį įstato į auksą, į ką nors gražaus, brangaus. Lygiai ir mūsų brangios maldos, mūsų jungtis su Dievu, privalo turėti gražias formas, kurios išreiškiamos parinktomis apeigomis. Kaip talentingai nupieštas paveikslas tinkamai perteikia vaizdą bei mintį, taip ir religinė mintis, išgyvenama drauge su išoriniais ženklais, išmąstymais, apeigomis.

Taigi, brangūs klausytojai, dalyvaudami liturgijoje, apeigose, dalyvaukime visur siela ir kūnu. Dalyvaukime sąmoningai ir pamaldžiai. Kiekvienas gamtoje randa savo kryptį: upė vingiuoja jūrų link, bitė atskiria gėles, iš kurių gali rinkti medų, erelis kyla į saulę, medžio šaka jungiasi su kamienu, saulės spindulys – su saule, upelis – su versme, taip ir siela per maldą vienijasi ir kyla į Dievą.

Amen.

16-asis sekmadienis po Sekminių, 1976

Gerasis Ganytojas

Brangūs klausytojai, šios dienos Mišių tema apie gerąjį Ganytoją ir avis. Reikia pasakyti, kad ši gerojo Ganytojo tema yra labai mėgstama Šv. Rašte.

Apskritai piemuo, ganytojas, reiškia žmogaus dvasios laisvumą. Piemuo yra arti gamtos, natūralus, laisvas. Dažnai piemuo su savo avimis keliauja iš vienos vietos į kitą. Be to, jis yra ne tik arti gamtos, bet ir gerai sutaria su ganomomis avimis, draugiškai su jomis elgiasi. Avys klauso jo nurodymų, pažįsta piemens balsą, juo pasitiki. Piemuo jas gina ir saugo.

Nuostabu, kad senovės laikais Artimųjų Rytų karaliai taip pat buvo vadinami „ganytojais“, mat, biblinė ganytojo sąvoka

patiko ir pasauliniams valdytojams. Taip pat ir Dievas Senajame Testamente yra vadinamas „Izraelio ganytoju". Nenuostabu, kad ir Kristus ne kartą save vadina ganytoju. Ir šis gerojo ganytojo Kristaus paveikslas buvo labai mėgstamas pirmaisiais krikščionybės amžiais, todėl vėliau ir vyskupai bei kunigai buvo pradėti vadinti ganytojais, pastoriais.

Taigi pirmasis ir antrasis šios dienos Mišių skaitymas sukasi apie ganytojo paveikslą. Pirmajame išreiškiamas nepasitenkinimas esančiais religiniais vadais ir minimas pažadas gerojo ganytojo, kuris kils iš Dovydo giminės. Jis suves ganomuosius krūvon, draugėn. Tai aiškus būsimojo Kristaus Atpirkėjo paveikslas.

Ir trečiasis skaitymas vaizduoja Kristų, kuris gailėjo gausios minios žmonių, nes jie buvo lyg avys be piemens.

Gerojo Ganytojo Mišiose sakome: „Viešpatie, tu esi Gerasis Ganytojas. Tu už savo avis atidavei savo gyvybę. Suteik, kad mes čia, žemėje, sektume tavimi, kaip geru Ganytoju, ir taip būtume nuvesti į dangaus amžinojo gyvenimo pievas".

1. Pirmiausia, mums reikia ieškoti Gerojo Ganytojo globos ir pajusti jos būtinumą. Kaip rašytojas Brohaška sako: „Kai mes jaučiame kančią dėl savo kreivo gyvenimo, tai yra ženklas, kad mes esame kelyje į Gerojo Ganytojo meilės patyrimą".

2. Antra, mūsų ryšys su Geruoju Ganytoju turi būti nuoširdus ir tvirtas, pilnas pasitikėjimo ir klusnumo. Mat mes esame žmonės, turintys silpnybių ir dažnai suklumpantys. Todėl tik tvirtas ir nuolatinis pasitikėjimas Geruoju Ganytoju pajėgs mus grąžinti iš klystkelių į teisingą ir tiesų kelią.

3. Turime atsiminti, kad Kristus, Gerasis Ganytojas, nors gyveno prieš 2000 metų, tačiau mūsų nepamiršta ir dabar, Jo ganytojiška globa lydi mus visada. Jis į savo vietą paliko apaš-

talus, jų įpėdinius vyskupus ir jų pagalbininkus kunigus. Todėl su jais turi būti mūsų glaudūs ir nuoširdūs ryšiai.

4. Svarbiausia ganytojo pareiga yra ginti ir maitinti savo avis. Todėl Kristus mums paliko tikėjimo tiesas, Eucharistiją ir liepė saugotis netikrų pranašų, kurie, būdami viduje plėšrūs vilkai, eina į mus avies kailyje. Todėl mūsų ganytojai įspėja mus saugotis pavojingų filosofijų, nepadorių knygų, filmų, teatrų, laikraščių, nes tai gali sugriauti mūsų dvasinį gyvenimą, mūsų moralę, ir visa tai gali baigtis didžiausia katastrofa: savo nemirtingos sielos pražudymu.

Šv. Leonas mus įspėja: „Dievo tautoje yra daug ganytojų, tačiau jiems visiems vadovauja Petras. Šv. Petras, kaip aukščiausias ganytojas, yra paties Kristaus mums paskirtas. Todėl jam priklauso mūsų pasitikėjimas ir klusnumas.

Vieną kartą po Areolės mūšio Napoleonas išėjo pasidairyti po stovyklą. Buvo naktis. Jis pastebėjo, kad vienas sargybinis miega. Atsargiai paėmęs jo šautuvą, Napoleonas stojo į jo vietą sargybon. Nubudęs sargybinis ir pamatęs, kas už jį budi, labai nusigando ir, puolęs imperatoriui į kojas, sušuko: „Dabar aš esu žuvęs!"

Tačiau Napoleonas jam atsakė: „Nebijok! Aš niekam apie tai nesakysiu. Tau reikia dovanoti, kad, būdamas narsus karys, po tokių sunkių kautynių užsnūdai. Tik kitą kartą išsirink patogesnį momentą miegoti".

Brangūs klausytojai, mūsų gyvenimas yra nuolatinė ir varginanti kova. Mes turime budėti. Tačiau ne kartą ir mes, kaip tas Napoleono karys, užmiegame. Tada Kristus, mūsų Gerasis Ganytojas, už mus budi, perspėja mus sąžinės balsu, pamokslo žodžiu, geros knygos, laikraščio sakiniu, gero draugo patarimu arba priešo pabarimu... Žodžiu, ne žmogui išskaičiuoti būdus, kaip Dievas prakalba į mus! Net ir kiekvienas kentėjimas turi

dvigubą tikslą: arba tai yra Dievo šauksmas, kuris sako: „Žmogau, tavo keliai yra negeri, taisykis“, arba kentėjimas yra Gerojo Ganytojo, budinčio šalia mūsų, pasveikinimas: „Aš noriu tave padaryti tobulesnį negu esi“.

Amen.

14-asis sekmadienis po Sekminių

Dievo Karalystė ir jos teisybė

Įdomi yra šios dienos Evangelija. Tai yra mažas fragmentas iš Kristaus Kalno pamokslo, kuris yra viso Kristaus mokslo santrauka.

Tačiau ne vienas, girdėdamas šią Evangeliją, gali pamanyti, kad nereikia žmogui rūpintis valgiu, drabužiu. Geriau nusižiūrėti, anot Evangelijos, dangaus paukščius, kurie nei sėja, nei pjauna, nei kluonus krauna, tačiau yra pavalgę. Taip pat ir su laukų lelijomis. Jos gražiau pasipuošusios negu Saliamonas visoje savo garbėje. Žodžiu, galėtume šaukti su Neapolio gyventojais, kurie, polentos ir duonos pavalgę, guli po fikuso medžiais ir sako: *Dalce for niente!* Saldu nieko neveikti!

Taip! Viskas, ką Kristus yra mums pasakęs, tiesa. Juk jis yra Dievas-žmogus. Jei kas nors prieštarauja mūsų protui, tai reiškia, kad mes ne viską tinkamai suprantame.

Kad mes galėtume pasiekti Dangaus paukščių laisvę ir laukų lelijos nerūpestingumą, turime išpildyti kai kurias sąlygas. Tada tikrai tapsime lyg tie dangaus sparnuočiai ir laukų lelijos.

1) Pirmiausia, mes neturime tarnauti dviem valdovams.

Jau Senajame Testamente yra pasakyta: „Aš esu Tavo Viešpats. Neturėk kitų dievų, tik mane vieną“. O Kristus aiškiai

yra pasakęs, kas ne su manim, tas prieš mane. Vadinasi, kito kelio nėra. Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai.

Taigi čia ir yra ta kryžkelė, kurioje žmonija išsiskiria. Vieni nueina Dievui tarnauti, kiti Mamonai, pinigui, tuščiai garbei, egoizmui. Ir iš čia kyla visa mūsų gyvenimo katastrofa ir nelaimė. Žmonės, užuot tarnavę Dievui, ieško savo „aš" patenkinimo, ieško daugiausia gyvenimo malonumų, pasitenkinimo. Tokių žmonių esama. Tikslas yra jie patys. Jų nepasotinami norai, tuščia garbė ir kūniški malonumai. Ir tokie žmonės yra baisiai nelaimingi. Nors jie ir šypsosi, tačiau savo sieloje slepia gilų liūdesį, patiria didelį nepasitenkinimą ir be prasmės gyvenimą. Jų pilvas yra jų dievas, jų darbų tikslas yra jų tuščiagarbė.

To negana. Žmogus, užmiršęs Dievą ir pamilęs Mamoną, gali padaryti ir padaro baisių nusikaltimų. Nes Dievo karalystės vaikų dvasia yra meilė, o Mamonos karalystės vaikų dvasia yra kerštas ir neapykanta. Todėl mes matome, kaip šiandien lengvai naikinamos tautos, visur įsiviešpatavo vergija. Visas pasaulis šiandien yra dėl to susirūpinęs, žmonės pasidarė bailūs. Žmonės bėga, vargsta, stato, o paskui, kaip vaikas savo malūnėlį, sunaikina, sugriauna. Tikrai šių dienų žmogus nori savo rūpesčiu padidinti savo ūgį.

2) Ką daryti? Žmonija turi grįžti į tą kryžkelę, iš kurios ji išsiskyrė, sekdama paskui Mamoną, velnio karalystę ir pradėti ieškoti pirmiausia Dievo karalystės ir jos teisybės, o visa kita bus pridėta: valgio, drabužių ir t.t.

Tikroji Dievo karalystė bus danguje. Tačiau Kristus liepia mums ją ir čia, žemėje, kurti. Šios karalystės Viešpats yra Dievas, Visatos kūrėjas ir palaikytojas. Visą savo valdžią yra pavedęs savo Sūnui, mūsų atpirkėjui ir Broliui. Jis yra mūsų Vadas ir Karalius. Mes visi turime jungtis meile su Juo ir tarp savęs

Jame, su Juo, per Jį ir Jame. Vadinasi, Dievo karalystės pagrindas yra tarpusavio susiklausymas ir meilė, artimo labas, o ne egoizmas ir savimeilė, kaip Mamonos karalystėje. Ta vieno antram meilė ir yra Dievo karalystės teisingumas, teisybė.

Jei tai mes suprantame, tada ir šios dienos Evangelija mums būtų aiški. Jeigu žmonės savo gyvenimo tikslu padarytų Dievo Karalystės ieškojimą ir meilę, tada mes nebūtume taip baisiai susirūpinę savo gyvybe ir rūbais. Žmogus dirbdamas dėl kito, dėl artimo ir sau laimę pasiekia. Vaižgantas yra pasakęs: „Kitiems laimės trokšdamas, pats laimingas tapau". Jei tai mes suprastume, tada žmonės neskerstų vieni kitų. Tada mes taptume kaip tie dangaus sparnuočiai ir laukų lelijos. Tiesa, visai neišnyktų kūno rūpesčiai, kol mes jį turime, bet tie rūpesčiai būtų tokie lengvi ir malonūs, jie žmogaus nevargintų, nedarytų jo susirūpinusio, nervingo, kerštingo. Nereikėtų jam bijoti gyvenimo pablogėjimo, ekonominės krizės, karų. Jo santaupų bankas būtų artimo laimė, o už indėlių procentus – jo paties laimė, meilė, džiaugsmas, ramybė, kantrumas, susitaikymas, skaistybė.

Juk jūsų Tėvas žino, kad maisto ir rūbo jums reikia. Pasaulyje yra užtektinai gėrybių, jame nėra tik tvarkos ir meilės. Todėl ieškokime visų pirma Dievo Karalystės, „jos teisybės, o visa kita bus mums pridėta". Kada krikščionis pagaliau tai supras? Tad melskimės: „Viešpatie, teateinie tavo karalystė".

Amen.

15-asis sekmadienis po Sekminių

Trys Kristaus numirusių prikėlimai

Šv. Raštas, norėdamas pavaizduoti Kristaus darbus, trumpai sako, kad Jis perėjo gera darydamas Palestinos žemę. Kur tik jis pasirodydavo, jį sekdavo žmonių minios. Jis jas mokydavo, maitindavo stebuklinga duona ir žuvimi, varinėjo velnius, gydė žmonių kūno ir sielos negalias. Tačiau labiausiai mus stebina prikėlimai iš numirusių, kurių, be abejojimo, Kristus yra daug padaręs, bet Evangelijoje užrašyti tik trys.

Mums šiandien svarbu ne tiek patys stebuklai, kiek tie žodžiai, kuriuos Kristus ištarė prikeldamas numirėlius, nes kiekvienas dieviškojo Mokytojo žodis turi gilią prasmę ir mus pamoko daug būsimų dalykų.

Kristus prikeldamas Jahiro dukterį jai sakė, kad mergaitė nėra mirusi, bet miega. Žmonės tai girdėdami juokėsi, nes jie visi buvo įsitikinę, kad mergaitė yra mirusi Ir Kristus tai žinojo. Bet šiam savo pasakymui davė kitokią prasmę. Mat pagal Kristaus mokslą mirtis yra tik miegas, laikinas išsiskyrimas, kol kūnas bus pašauktas į sielos užtarnautą garbę. Mums suprantama, kodėl pirmieji krikščionys kapus vadindavo Dormitorium arba poilsio vieta, kur žmonės ilsis. Ir mes lietuviai sakome, ilsėkis ramybėje ir t.t. Reiškia, krikščioniui pagal Kristaus mokslą nėra mirties, kuri jį sunaikintų, yra tik laikinas išsiskyrimas. Tą Kristaus mokslo tiesą patvirtina ir mūsų sąžinė, ir bendras tautų tikėjimas.

Antrasis Kristaus prikėlimas iš mirusių yra šios dienos aprašomas įvykis. Kada Kristus sujaudintas našlės likimo ir ašarų, prikelia jos sūnų iš numirusių, sakydamas: „Neverk! Jaunikaiti, sakau tau, kelkis“. Iš šių žodžių atrodo, kad Kristus draudžia

savo mirusiųjų ir brangiųjų verkti. Ne. Ir pats Kristus, sakoma Evangelijoje, kad verkė. Verkė jis užkietėjusios Jeruzalės, savo tautos, verkė jis prieš savo kančią, verkė jis ir prikeldamas Lozorių, savo mylimą draugą. Taigi daug kartų minima Šv. Rašte, kad Kristus verkė. Mat jis buvo žmogus tarp žmonių. Panašus į mus visu buvo, išskyrus nuodėmę. Jo pasakytas motinai našlei: „Neverk" ir „jaunikaiti, sakau tau, kelkis", reiškia, kad mes neturime verkti pavydo ir išmetinėjimo ašaromis. Visur ir visada mes turime sutikti su Dievo valia, nes nežinome, kodėl tas ar kitas įvyko. Mes turime visada savo ašaras sujungti su šventa Dievo valia ir kaip Jobas, sopulių suspaustas, visų turtų ir vaikų netekęs, ramiai su giliu gailesčiu širdyje pasakė: „Dievas davė, Dievas ir atėmė, tebūnie jo šventa valia". Be to, žinokime, kad mirtis yra tik miegas ir ateis laikas, kad mes, jaunikaičio pavyzdžiu, kelsimės.

Paskutinį prikėlimą Kristus palydi žodžiais, kurie iškelia visą jo mokslo didumą, dvasiškumą ir amžinumą. Jis pasakė, prikeldamas Lozorių, kad „Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas, kas tiki mane, gyvens per amžius". Be to, pridėkime prie to Kristaus mirties pergalę, prisikėlimą iš numirusių ir gausime visą Kristaus mokslą apie gyvenimą, kuriame daugiau mirties nebėra, yra tik gyvenimas, gyvenimas, kuris nepažįsta saulės nusileidimo, be sutemų, naktų ir audrų, gyvenimas amžinas meilėje. Todėl apie mirtį apaštalas Paulius, turėdamas šį Kristaus pasakymą, sako: „Mirtie, kur tavo galia?"

Taip, mirties nėra ten, kur yra Kristaus mokslo šviesa, kur šviečia gerumas, paremtas tikėjimu ir darbais. Kristaus mokslas turi būti mums tiesa, kelias ir gyvenimas. Tada mirties nebus. Tačiau žmogus miršta dvejopai: kūnu ir siela. Sielos mirtis yra sunki nuodėmė, kuri užmuša, panaikina mumyse antgamtinę Die-

vo malonę, ir mes tampame piktosios dvasios tarnais. Šv. Augustinas sako: „Kristus jaudinosi dėl jaunikaičio mirties, o šiandien Bažnyčia verkia tūkstančių savo sūnų dėl jų dvasinės mirties". Ir šiandien tūkstančiai, kaip anuomet Palestinoj, keliasi iš dvasios mirties, nuodėmės, per Kristaus mums atneštą malonę. Todėl ir mes, jei šiandien išgirdome Dievo žodį, neužkietinkime savo širdies, nes ir mums Kristus šiandien sako: „Jaunikaiti, sakau tau, kelkis!"

Amen.

17-asis sekmadienis po Sekminių

Pažinimas, įstatymas ir Meilė

Žmogus yra vienintelis padarinys pasaulyje, galintis protauti, spręsti. Jis turi protą. Tačiau, nors žmogus ir turi protą, bet dažnai juo nepasinaudoja. Jo protas nedirbdamas atrofuojasi, atšimpa, atbunka. Ką reiškia protauti? Tai ieškojimas daiktų priežasties. Šių dienų žmonės nenori gilintis į daiktų esmę, į priežastis. Jie yra panašūs į vaikus, kuriuos traukia ne daikto priežastingumas, bet daiktų spalva, forma, spindėjimas. Jie lyg kūdikiai jais pažaidžia, pasidžiaugia, gerokai sugadina ir numeta. Todėl mes matome pasaulyje gilią žmogaus minties atrofiją, išsigimimą, nieku nesidomėjimą. Šių dienų žmogų traukia tik žaidimai ir duona. Tuo tarpu žmogaus protas turėtų mus vesti prie gamtos priežastingumo, prie pažinimo. Pažindami, mes pastebėsime įstatymą, kuriuo laikosi visa gamta ir pagal jį eina. Suradusiam įstatymą žmogui paaiškės kita tiesa, kad įstatymas vienas negali būti. Turi būti įstatymo leidėjas. Taigi jis prieis prie pirmykštės daiktų priežasties – Dievo. Ieškodamas tiesos, žmogus nuo nerašyto gamtos įstatymo prieis prie rašyto Kūrėjo

įstatymo, kurį ras užrašytą Šv.Rašte ir paliudytą ištikimų liudininkų ir tūkstančius metų žmonių brangintą. Taigi mes nuo pažinimo prieisime prie įstatymo, kurį turime pildyti.

Tačiau daugelis žmonių, priėję įstatymą, čia ir sustoja. Jie mano, kad išpildyti įstatymą jau yra viskas. Tad koks skirtumas būtų tarp krikščionio ir žydo? Vienas eina į Sinagogą, kitas – į bažnyčią, vienas turi tokį ceremonialą, antrasis – kitokį. Kiti, pildydami įstatymą, mano jį atlikę, jam viskas gerai. Tokie žmonės dažnai tenkinasi ilgomis topo maldomis, išsigalvotomis maldų formomis ir t.t.

Šv. Raštas sako, kad raidė užmuša, dvasia daro gyvą. Kas gi yra ta įstatymo dvasia? Įstatymo dvasia yra meilė. Todėl atkreipkite dėmesį į 10 Dievo įsakymų. Išskaičiuojama 10 įvairių pareigų ir draudimų, o viskas, kaip šiandien Evangelija sako, mylėsi Dievą visa širdimi, visu protu, visomis jėgomis, o artimą kaip pats save. Ir Kristus sako, jei nori būti išganytas, turi mylėti. Reiškia jau įstatymų nebėra, yra meilė. Žmogus veikia, darbuojasi, susilaiko ne dėl to, kad yra įstatymas ir fantazija, bausmė, bet todėl, kad jis myli. Jis eina bažnyčion ne dėl to, kad yra įsakyta, o todėl, kad jis Dievą myli, šelpia artimą ne dėl to, kad įsakyta, bet kad jis myli, žmogus tramdo kūną, remia savyje dvasios viešpatavimą ne dėl to, kad tai yra draudžiama, bet dėl to, kad tai yra priešinga įstatymo dvasiai, meilei. Todėl Šv. Paulius sako, jei aš ir angelų kalbomis kalbėčiau, pranašystės dovaną turėčiau, savo kūną atiduočiau nuplakti ir visą savo turtą išdalyčiau vargšams, bet neturėčiau meilės, aš būčiau niekas, man tai nieko nepadėtų.

Kas tai yra toji meilė, apie kurią taip dažnai girdime gatvėse, kinuose, teatruose, knygose ir dainose? Turbūt nėra kito taip nužeminto žodžio, kaip meilė. Tuo tarpu šis žodis yra nepapras-

tai stebuklingas, neišsemiamas, kilnus, prasmingas, gilus. Šv. Jonas tuo žodžiu pavadino patį Dievą. *Deus charitas est*, – sakė jis. Tai yra ta dvasia, kuri aukojasi, kenčia, neieškodamas mados, sau garbės nei jokio kito, tik kitam padėti, dėl kito aukotis, kitam naudingas būti, save pamiršti. Iš to, jei mylėsite vienas kitą, pajus, kad jūs esate mano mokiniai, – sako Kristus. – Amžina meile aš jus pamilau. Dėl mūsų jis save atidavė išniekinti mirčiai, mirčiai iki Kryžiaus meilės aukos. Meilė privertė Kristų pasilikti altoriaus Sakramente, tylioje meilėje amžinai. Tos meilės užgauta Teresėlė Kūdikėlio Jėzaus mylėjo ir kentėjo. Aš galėčiau eiti ir pragaran, kad ten galėčiau tik mylėti. Tačiau ji pati atsako, kad pragaras yra vieta, kur nebėra meilės. Meilė vertė ponią E. Leseur trejus metus aukotis už savo vyro atsivertimą, meilė vertė šv. Moniką skendėti ašarose ir maldoje 30 metų, kol jos sūnus Augustinas atsivertė.

Taigi meilė nėra kūno karštis, meilė nėra kūno geidulys, meilė nėra savanaudiškumas, meilė nėra kūnas. Meilė yra amžina, ji niekada nesibaigia, nepripažįsta vakaro, saulėlydžio, meilė neišnyksta, ji tveria amžinai. Jei mes sakome, kad manęs nebemyli, tai ženklas, kad jis jūsų ir nemylėjo, meilės nebuvo. Meilė negali baigtis niekuomet.

Amen.

18-asis sekmadienis po Sekminių

Sentive cum Ecclesia

Šv. Paulius savo laiškuose kalba, kad Kristus yra vynmedis, o mes to vynmedžio šakelės, kad Bažnyčia, Kristaus įkurtoji Draugija, yra dvasinis Kristaus kūnas, kurio galva yra Kristus,

o mes visi esame to kūno nariai. Mes žinome, koks santykis yra tarp viso kūno ir jo narių. Jei skauda koks narys, visas kūnas nesijaučia gerai, žmogaus nuotaika krinta, o kartais kurio nors nario rimtas sukrėtimas gali atnešti net visam kūnui, organizmui, mirtį.

Tas pats tinka ir Bažnyčios gyvenime. Negali, pvz., vienos šalies tikintieji nesidomėti arba nesijaudinti, jei kitoje šalyje Bažnyčia yra persekiojama, niekinama, jos vadai ir ganytojai inkriminuojami, todėl, kad jie yra Kristaus kūno nariai, Bažnyčios sūnūs ir dukterys.

Jūs, kurie skaitote laikraščius, žinote, kad šią savaitę Jugoslavijoje bolševikų teismas nuteisė 16 metų kalėti Zagrebo katalikų arkivyskupą ir 15 kunigų. Visas pasaulis protestavo prieš šį nežmonišką bolševikų žygį, pradedant popiežiumi, kardinolais, vyskupais ir net Amerikos prezidentas pasiuntė protesto telegramą.

Man, kuris pažįsta tą raudonąją 20 amžiaus gėdą, šis įvykis daug pasako. Ar mes šiandien nestovime prieš dilemą, kuri vienaip ar kitaip nulems mūsų ateitį ir Bažnyčios, tautų gyvenimą. Šv. Jonas savo Apreiškime rašo apie įvairių spalvų raštelius. Jis sako: „Kai atplėšė ketvirtąjį antspaudą, aš išgirdau ketvirtosios būtybės balsą sakant: „Ateik!" Ir aš regėjau: štai pasirodė palšas žirgas, o jo raitelio vardas buvo Mirtis ir paskui jį sekė mirusiųjų pasaulis. Jiems buvo duota valdžia ketvirtadalyje žemės, kad žudytų kardu, badu, maru ir žemės žvėrių dantimis" (Apr 6, 8). Ar šitie Šv. Jono žodžiai šiandien nesipildo? Nors ir sakoma, kad karas baigėsi, tačiau kardas veikia. Badas šiandien yra daugybės priešas. Taigi mirtis siaučia visur, o Sibiro žvėris naikina ten nuvežtus Europos gyventojus. Baisūs dalykai šiandien vyksta pasaulyje. Todėl ir mes negalime šioje kovoje

būti abejingi. Juk ir mes esame Kristaus mistinio, dvasinio kūno nariai. Ką daryti?

1) Mes turime gyventi bendru Bažnyčios, Kristaus mistinio kūno, gyvenimu. Mes negalime nesisieloti, jei kuriame krašte yra krikščionys persekiojami, jų teisės niekinamos ir jie, lyg baisiausi nusikaltėliai, tąsomi po teismus. Mes turime, kaip sako šv. Tertulianas: „Sentive cum Ecclesia" – jausti, gyventi kartu su Bažnyčia. Džiaugtis jos laimėjimais, liūsti, jeigu jai tenka kentėti nuo priešų.

2) Katalikas nėra liurbis, kad jis turi visuomet tylėti, visi gali jį niekinti, jo teises ignoruoti ir t.t. Ne! Kiekvienas katalikas, tikintis, yra taip pat ir vieno ar kito krašto pilietis. Jis turi ir gali naudotis bendrais piliečių įstatymais. Jis gali dalyvauti politiniame gyvenime, siekti demokratiniu būdu valdžios, imtis atsakingos vietos vadovaujamose sferose.

Be to, katalikas turi teisę ir savo tikėjimą bei įsitikinimus ginti, savo idėjas platinti. Jis turi eiti į socialinį gyvenimą su savo krikščionišku mokslu ir tvarka.

Tačiau šiandien tarp krikščionių jaučiamas nuovargis, nesiorientavimas, nenoras dirbti, aukotis. Tuo tarpu tarnams miegant, kaip sako Evangelija, velnias sėja kūkalius į kviečius. O tų kūkalių šiandien visur yra prisėta. Jau kai kuriuose kraštuose jie visai užvaldė dirvą, ten krikščionims statomos kartuvės, kalėjimai, jie marinami badu, tremiami. Ar tai kartais nėra mums bausmė, kad mes, turėdami tokią šaunią gyvenimo programą, kurią įvykdžius, būtų visiems gera gyventi, netektume darbo, pragyvenimo ir džiaugsmo. Kodėl šiandien išbadėjusiųjų minios, daugybė darbininkų labiau klauso Markso „Kapitalo", negu Kristaus Evangelijos, kodėl jie mieliau lenkiasi Stalinui, negu Dievui? Kodėl?

Vokiečių pamokslininkas Fiedleris sako, kad bolševizmas yra krikščionių neatliktos pareigos padarinys. Kad tai esąs Dievo botagas krikščionims plakti. Čia yra daug tiesos! Mes gyvenimo iniciatyvą, vadovavimą, kūrybą, perdavėme gatvės žmogui, žmogui nusikaltėliui, žmogui moraliai puolusiam, žmogui, kuriame yra velnias. Jis, tas homo, nori šiandien valdyti, versdamas niekais visus kultūros lobius, mokslą, religiją. Jam rūpi tik patenkinti žemiausius geismus, duoti duonos ir žaidimų ir savo kerštą išlieti ant visų kitų žmonių. Šiandien tai jau daug kur vyksta slaptai, o kitur jau viešai. O krikščionys vis dar miega. Ar jūs negirdite, kaip jie giliai alsuoja? Tai „miegančiosios bažnyčios" vaikai, kaip sako Emilis Fiedleris.

Aleksandro Didžiojo kariuomenėje buvo karys, taip pat vardu Aleksandras. Tačiau jis buvo menkos dvasios, nedrausmingas ir darė gėdą visai kariuomenei ir jos vadui. Kartą jį Aleksandras Didysis pasišaukė ir įsakė: „Keisk savo vardą arba gyvenimą!" Taip ir mums daugeliui tinka šie žodžiai. Keiskime savo gyvenimą arba gražų ir kilnų krikščionio vardą, nes mūsų darbai, mūsų elgsena, mūsų pasyvumas, mūsų gyvenimas nesutinka su Kristaus Evangelijos normomis ir tiesomis. Taip, mes esame neveiklumo stabo ištikti, apie kurį šiandien kalba Evangelija, mums viena lieka – keltis ir pradėti vaikščioti. Patiems persiimti Kristaus mokslu ir nešti jį į supagonėjusį ir nuo Kristaus nutolusį gyvenimą. Ir pamatysite, jei mes tai suprasime ir stengsimės daryti, stebėsis minios, kaip sako ši Evangelija, kad žmonėms Dievas davė tokios galios. Tad supraskime tai, kol laikas, nes mums jau katakombos yra paruoštos.

Amen.

22-asis sekmadienis po Sekminių

Fariziejai, Kristus ir mes

Fariziejai buvo žydų valdančioji partija. Tai turtuoliai, vyresnieji kunigai, aukštieji valdininkai. Jie, būdami valdžioje, išlepo, pasidarė neaktyvūs, laikė žmones apkrovę įvairiomis prievolėmis bei įstatymais, o patys savo privačiame gyvenime mažai paisė Mozės įstatymų, pasninkų. Fariziejai, aiškindami Raštą, buvo priėję prie išsigimimo. Pvz., asilą iš duobės šabo dieną galima ištraukti, žmogų – ne. Mozė buvo įsakęs nenešti valgio iš vieno namo į kitą. Fariziejai pervedė vielą, vadinamą heruba, tai laikoma po vienu stogu. Šabo dieną žydui buvo įsakyta tik 1000 žingsnių eiti nuo namų. Tačiau fariziejus, paėjęs 1000 žingsnių, sako, kad, Viešpatie, tebūnie čia mano namai, ir vėl eina 1000 žingsnių. Mozės buvo įsakyta nevažiuoti šabo dieną, tai fariziejus išaiškino, kad užsisėsti ant arklio, tada reiškia plaukia. Galima. Fariziejus, atėjęs į bažnyčią, melsdavosi, – ačiū, Viešpatie, kad aš nesu toks, kaip anas...

Jau šv. Jonas, pradėjęs skelbti tyruose Kristaus atėjimą, kai fariziejai bėgo pas jį, juos pavadino angių veisle. Reikalavo iš jų atgailos vaisių...

Ir Kristus matė tokį veidmainingą fariziejų elgesį ir smarkiai juos peikė. Kristus juos vadino pabaltintais karstais, kurių viduje yra dvokiantis lavonas. Vadino juos veidmainiais, akliais ir t.t.

Tas Kristaus tiesos žodis fariziejams nepatiko. Jie ieškojo visokiausių būdų, kaip Kristų apkaltinti. Tačiau jie nieko negalėjo pasakyti prieš Kristaus asmenį. Nes Kristus galėjo jų paklausti, kas iš jūsų galite manyje parodyti nuodėmę.

Tačiau fariziejai norėjo Kristų įtraukti į politinę koliziją su valdžia. Šv. Rašte yra užrašyti du atsitikimai.

1) Svetimoteriavimu sugauta moteris. Užmušti akmenimis. Jei pritars – žmogžudys. Jei išteisins – eis prieš Įstatymą. Jei kas esate be nuodėmės, meskite pirmas į ją akmenį. Visi nuėjo galvas nuleidę. Niekas! Eik ir nebenusidėk.

Antrasis. Ar reikia mokėti ciesoriui mokesčius? Veidmainiai, kam mane gundote? Kieno pinigas? Atiduokite, kas ciesoriaus ciesoriui, kas Dievo – Dievui.

Bet tuo nesibaigė fariziejų kova su Kristumi. Jie jį nukankino, prikaldami ant Kryžiaus.

Panašiai nutinka ir šiandien. Fariziejus šiandien tapo veidmainio sinonimu. Fariziejus reiškia veidmainis. Tai yra žmogus, kuris vieną mano, kitą daro, sako. Tai žmogus, kuris nori nuduoti šventą, gerą, dorą, tuo pridengdamas savo palaidą gyvenimą. Tai žmogus, kuris meiliais žodeliais traukia žmogų neva į gerą, o paskui išnaudoja, apiplėšia, moraliai ir materialiai. Žodžiu, žmogus, kuris viešumoje yra vienokios spalvos, vienokio nusistatymo, o privačiame savo gyvenime jokių Kristaus Evangelijos nuostatų nepaiso. Nuostabus dalykas, Kristus buvo atlaidus visokiems nusidėjėliams, tačiau veidmainiams Jis pasakė neatšaukiamai stiprių žodžių, juos pasmerkė ir juos išskyrė iš Dangaus karalystės paveldėjimo. Nes jų teisybė nėra pakankama pasiekti amžinai laimei.

Tad pažiūrėkime ir mes, ar nėra mumyse veidmainystės dvasios. Ar mes esame tokie pat viduje, kaip išorėje? Ar savo elgesiu, kalba apreiškiame mes patys save tokiais, kokie esame iš tikrųjų? Gal mes esame su kauke ant galvos ir tą kaukę, nuėję į tamsą, į savo kambarėlį, ją pasidedame ir tampame kitokie? Veidmainiai apgaudinėja tik patys save. Mes galime apgauti kitą, bet ne save ir Dievą. Juk mes esame tokie, kokie esame, kai mūsų niekas nemato. Tad nusivilkime veidmainystės rūbą ir apsivilkime nusižeminimo, meilės ir teisybės rūbais.

Amen.

Švč. Trejybės šventė

Švč. Trejybės šventė, 1953

Šiandien, mano mieli klausytojai, Bažnyčia švenčia Švč. Trejybės sekmadienį, skirtą pagarbinti vieną Dievą Trejybėje.

Švč. Trejybė yra didžiausia mūsų Tikėjimo paslaptis. Todėl Bažnyčia, atšventusi Kalėdas, Velykas ir Sekmines, sąmoningai iškelia prieš mūsų akis Švč. Trejybės paslaptį, kaip mūsų religijos ir apeigų aukščiausią viršūnę ir centrą.

Švč. Trejybė suteikia mūsų protui naujo pasigėrėjimo, nes šios tiesos pažinimas praplečia mūsų žinojimo akiratį: materialistinis arba bedieviškasis mokslas ribojasi tik materialiniu, juslinių daiktų pažinimu. Ir kada toks mokslas prieina prie visatos suvokimo ir galutinės daiktų esmės pažinimo, jis tampa bejėgis ir turi sustoję pasakyti: „Nežinome ir nežinosime". Žinoma, kartu paneigdamas pats save. Nes tikrojo mokslo kelias yra išrasti ir ieškoti...

Tikrojo mokslo pareiga yra sutikti, kad sutvertieji daiktai ir jų grožis kalba apie begalinį, amžinąjį, nesutvertąjį Grožį, kuris viršija žmogiškąjį pažinimą. Mokslui nereikia neigti to, kas viršija jo pažinimo galią, bet kur žmogaus proto galia baigiasi, neskubėti su neigimais, bet leisti, kad toliau žmogus būtų vedamas tikėjimo, pagrįsto Dievo apreiškimu.

Apreiškimas yra duotas, tuo mes neabejojame, todėl, jei protas ir mokslas, neprasilenkia su savo paskirtimi ir neviršija savo galios, visada žmogus prieis prie Dievo esimo, nes žmogaus

protas ir pats mokslas paeina iš to paties šaltinio, vienybės, kuri yra apreiškimo davėja ir jo įkvėpėja. Todėl, jei būna prieštaravimų tarp mokslo ir tikėjimo, tai kyla iš žmogaus pažinimo pusės.

Taigi Kristus, apreikšdamas mums Švč. Trejybės paslaptį, suteikė mums didelio džiaugsmo ir šviesos. Nebereikia žmogui Dievo idėjų maišyti su visokiais įsivaizdavimais, suplakti jį su pasauliu ir t. t. Kaip vaikas geidžia pažinti savo tėvą, per kurį jis gavo gyvybę, taip teisingas buvo žmonių troškimas pažinti Dievą, mūsų visų Kūrėją ir Tėvą. Švč. Trejybės paslaptis mums apie tai pasako.

Viršuje visos visatos, ant visų daiktų, ant visų tvarinių, amžinai gyvena ir stovi: Tėvas, Sūnus ir Šv. Dvasia.

Tėvas duoda gyvybę visai tvarinijai, iš jo, lyg iš šaltinio, teka į mus gyvybė ir gyvenimas. Sūnus savo išmintimi tvarko visatą, vesdamas tvarkos, grožio ir harmonijos takais. Šv. Dvasia, tai Gėris, kuri reiškiasi gyvenimo grožiu, skatina mus į šventumą ir į gyvenimo tobulybę.

Įžvelgę giliau į Švč. Trejybę, mes suprantame, kad Dievas yra meilė. Apreiškimas mus moko, kad Sūnus gimsta iš Tėvo ir kad iš Tėvo ir Sūnaus paeina Šv. Dvasia. Tiktai pavaizdavimo ir analogijos panašumo pagalba teologai mėgina išreikšti šį Švč. Trejybės paslaptingą ir nuostabų gyvenimą. Dievo Tėvo mintis yra asmuo, yra Žodis, yra Sūnus; toliau, Tėvo pažinimas yra Žodis – Sūnus; ir tarp Sūnaus, Žodžio, yra Meilės ryšys, kuris taip pat yra asmuo – Šv. Dvasia. Taigi Dievas yra meilės bedugnė!

Žiūrėk į Saulę, kuri atrodo lyg kokia ugnies ir šviesos begalybė, kuri taip pat yra palaikytoja gyvybės visoje žemėje. Taip lygiai nesuprantamas yra ir Dievas, šaltinis visos gyvybės, ne-

įsivaizduojamas ir neišsemiamas meilės šaltinis, valantis ir tvarkantis visą visatą ir visokią gyvybę žemėje ir visur.

Natūralu, kad, besivaizduojant Švč. Trejybę, spontaniškai, savaime, prieš mūsų akis iškyla trys dalykai, kuriuos mirštantis filosofas Rosmini kalbėjo rašytojui Aleksandrui Monzoni: *garbinti, tylėti ir džiaugtis.*

Tad garbinkime Švč. Trejybę, giedodami šiandien kartu su Bažnyčia: „Tave garbiname, Tave šloviname, o Švenčiausioji Trejybe!"

Tylime ir lenkiame galvas ne kaip vergai prieš savo poną. Bet kaip ištikimi vaikai prieš savo dangiškąjį Tėvą, kuris per savo Sūnų Jėzų Kristų mums apreiškė savo veido grožį, Švč. Trejybės paslaptį. Mes žinome, kad Kristus savo mokslą parėmė stebuklais ir pranašystėmis, jog jis, būdamas Dievas, negali nei pats suklysti, nei mūsų suklaidinti.

Toliau. Džiaugiamės, nes Švč. Trejybės paslapties apreiškimu buvo praplėstas mūsų žinojimas. O labiausiai mus džiaugtis verčia, kad Trejybė, kuri yra pati tobuliausia meilė, yra ir mūsų kiekvieno gyvenimo tikslas ir kelias, mūsų amžinoji laimė. Todėl teisingai sako Arso klebonas, kad žmogaus siela paskęs Dievuje kaip vandens lašas jūroje.

Taigi šiandien, švęsdami Švč. Trejybės šventę, pakelkime savo galvas aukštyn. Pažadėkime Dievui visą savo širdį, visą savo meilę, visą savo ištikimybę ir tikėjimą. Dėkokime, kad jis mus sutvėrė, kad galime jo siekti, kaip mūsų galutinio ir paskutinio tikslo. Ir melskimės, ir budėkime, kad mūsų amžinoji Tėvynė būtų Švč. Trejybės garbėje.

Amen.

Švč. Trejybės šventė, 1964

„Vos suprantame mes tai, kas yra žemėje, ir vargiai surandame, kas prieš akis guli, kas gi ištirs, kas yra danguje? Kas atspės tavo, Dieve, mintis?“ (Išm 9, 16).

Bažnyčia, paminėjusi Kristaus gimimą, atšventusi Velykas, tuoj po Šv. Dvasios šventės, Sekminių, pirmąjį sekmadienį skiria ypatingai pagerbti Švč. Trejybę.

Tiesa, kad yra Dievas vienas, bet trijuose asmenyse, sudaro giliausią mūsų tikėjimo paslaptį. Senajame Testamente kalbama apie Švč. Trejybę, bet mes apie ją sužinome tik iš Kristaus Apreiškimo Naujajame Testamente. Tačiau ir apreiškime mes jos neįstengiame suprasti.

Savo protu mes pažįstame Dievą tik per kūrinius, o kūriniuose Dievas apsireiškia savo prigimtimi, kuri tėra viena, ir savybėmis, kurios bendros visiems trims Dievo asmenims. Todėl visiškai neįmanoma vien tik protu pažinti, kad Dievybė yra trys asmenys. Juo labiau kad ir Dievo pažinimas, kurį turime net po apreiškimo, yra mumyse gana netobulas. Tad ką bekalbėti apie vieno proto pažinimą. Neveltui sako šv. Paulius: „Dabar mes regime [Dievą] lyg veidrodyje, mįslingu pavidalu“ (1 Kor 13, 12).

Žinodami iš apreiškimo, kad Dievas yra vienas trijuose asmenyse, mes savo protu matome, kad čia nėra jokio prieštaravimo, ir pasiremdami apreiškimu, galime arčiau įžvelgti į Švč. Trejybės paslaptį.

Kai sakome, kad Dievas yra vienas, o dieviškieji asmenys trys, tai mes netvirtiname, kad Dievas yra vienas ir kartu trys dievai, arba kad yra trys dieviški asmenys ir drauge vienas asmuo. Dievuje yra viena prigimtis, o trys asmenys. Bet prigimtis

ir asmuo visai ne tas pats. Pvz., augalai ir gyvuliai turi prigimtį, bet neturi asmens. Toliau. Yra būtybių, kurios turi vieną prigimtį ir vieną asmenį. Tai žmogus. O tobuliausia būtybė turi vieną prigimtį, bet asmuo ne vienas, bet trys.

Bažnyčios Tėvai, remdamiesi Šv. Raštu, apreiškimu, stengėsi įsimąstyti į Švč. Trejybės paslaptį. Ypač įdomus čia yra šv. Augustinas. Štai kaip jis galvoja: kadangi žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą (savo siela), todėl šv. Augustinas, pasiremdamas žmogaus sielos galiomis, protu ir valia, stengėsi bent kiek arčiau prieiti prie Švč. Trejybės paslapties. Taip mąstyti Augustinui padėjo ta aplinkybė, kad Šv. Rašte Dievo sūnus, antrasis Švč. Trejybės asmuo, yra vadinamas taip pat Žodžiu. Suprantama ne garsiniu, bet dvasiniu Žodžiu. Žodis, prieš išeidamas iš mūsų burnos, turi pirma gimti mūsų mintyje, kaip sąvoka, idėja, įvaizdis. Kol tokios sąvokos mintyje neturime, negalime kalbėti. Pvz., kad ištartume žodį „žmogus", mes pirma turime protu suprasti, kas yra žmogus, kitaip sakant, turime turėti prote žmogaus sąvoką. Šią sąvoką galime vadinti dvasiniu žodžiu. Jis yra pirmesnis už tąjį, kurį ištarsime garsiai. Panašiai Dievas nuo amžių pažįsta kuo tobuliausiai pats save, turi kuo pilniausią savo paties sąvoką, arba dvasinį žodį.

Mūsų sąvokos yra netobulos, negyvybiškos. Ne taip yra su Dievu. Jo žodis yra Jo tobuliausios būtybės išraiška, turinys, yra pats Dievas, tikras gyvojo Dievo gyvasis Sūnus, todėl Šv. Raštas sako: „Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas" (Jn 1, 1; 2 Kor 4, 4). Be to, Šv. Rašte antrasis Švč. Trejybės asmuo yra vadinamas pirmojo asmens paveikslu, atvaizdu.

Toliau. Šv. Augustinas, aiškindamas Šv. Dvasios kilmę, griebiasi kitos mūsų sielos galios, valios arba meilės. Dievas Tėvas

ir Dievo Sūnus myli vienas kitą. Ši meilė yra tokia tobula, kad ji pasireiškia, kaip trečiasis Švč. Trejybės asmuo, Šv. Dvasia. Ji eina drauge iš Tėvo ir Sūnaus, kaip kad Tėvas ir Sūnus kartu myli vienas kitą. Ji yra Tėvo ir Sūnaus, kaip atskirų asmenų, dieviškos meilės ryšys ir vienybė. Be to, ji yra Dievo šventumo raiška, todėl vadinama Šventąja Dvasia.

Taigi Dievuje yra trys asmenys: Tėvas, Sūnus ir Šv. Dvasia, bet tik viena prigimtis. Tie asmenys skiriasi vienas nuo kito ir kiekvienas jų yra tikras Dievas. Tačiau yra ne trys Dievai, o tik vienas Dievas. **Tai ir yra Švč. Trejybės Paslaptis.**

Kalbant apie Švč. Trejybę, reikia žinoti, **kas yra prigimtis**, ir kas yra asmuo?

a) **Prigimtimi vadiname tai**, kas sudaro kokios nors būtybės rūšį ir kuo tos rūšies būtybės skiriasi nuo kitos rūšies būtybių. Pvz., kodėl Petras ir Jonas yra žmonės, o ne gyvuliai, augalai, akmenys. Nes jie tos pačios prigimties.

b) Toliau. **Asmeniu** vadiname tai, kuo viena protinga būtybė skiriasi nuo kitos protingos būtybės, ji yra pati sau, ir negali būti kita. Pvz., Petras nėra Jonas ir Jonas nėra Petras.

Taigi Dievuje yra viena dieviška prigimtis ir trys asmenys, todėl Tėvas nėra Sūnus ir Sūnus nėra Šv. Dvasia.

Kad Dievuje yra trys asmenys, mes žinome **tik iš apreiškimo**, Šv. Rašto, Kristaus mokslo. Ši tiesa Šv. Rašte yra aiški ir ryški. **Šv. Rašte** aiškiai pasakyta: „Eikite ir mokykite visas tautas, krikštydami jas vardan Tėvo, Sūnaus ir Šv. Dvasios". Trys yra, kurie liudija danguje: Tėvas, Žodis ir Šv. Dvasia; ir tie trys **„yra viena"**. Taip pat daugelyje Šv. Rašto vietų yra minimas Sūnus, kaip skirtingas nuo Tėvo, ir Šv. Dvasia, kaip skirtinga nuo Tėvo ir Sūnaus. Pvz., Tėvas myli sūnų ir visa atidavė į jo rankas. Aš ne vienas, su manim yra, kurs mane siuntė, Tėvas. Aš melsiu, Tėvą, kalbėjo

Kristus, ir jis duos jums kitą Globėją, tiesos Dvasią. O Globėjas, Šventoji Dvasia, kurį mano vardu Tėvas atsiųs, „jus išmokys" jis „visko ir viską primins, ką esu jums pasakęs" (Jn 14, 26).

Apie Švč. Trejybę mums liudija ir kitas apreiškimo šaltinis – Tradicija. Pačių pirmųjų Bažnyčios Tėvų veikaluose randame aiškiai išreikštą mokslą apie Švč. Trejybę. Pvz., šv. Ignacas, šv. Justinas, šv. Fulgencijus ir kiti. Iš tų laikų yra užsilikusi ir maldelė į Švč. Trejybę: „Garbė Tėvui ir Sūnui, ir Šv. Dvasiai". Arba žegnojimosi malda: „Vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šv. Dvasios", arba maldų pabaigos žodžiai: „per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, tavo Sūnų, kuris su tavimi gyvena ir viešpatauja, Šv. Dvasios vienybėje, Dievas, per visus amžių amžius".

Taip pat Šv. Raštas moko, kad kiekvienas Švč. Trejybės asmuo yra tikras Dievas.

Pvz., apie Tėvą Kristus sako: tai yra amžinasis gyvenimas, kad jie pažintų Tave, vienatinį tikrąjį Dievą, ir kurį tu siuntei, Jėzų Kristų.

Apie Sūnų pasakyta: Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą ir Žodis buvo Dievas.

Apie Šv. Dvasią: Petras pareiškė Ananijui, kuris melavo apaštalui, – „Ananijau, kam sugundė Šėtonas Tavo širdį, kad meluotumei Šv. Dvasiai? Ne žmonėms tu pamelavai, bet Dievui".

Visi trys Švč. Trejybės asmenys yra tik vienas Dievas, nes visi trys dieviškieji asmenys turi tą pačią vieną ir nedalomą dieviškąją prigimtį.

Kristus yra pasakęs, kad aš ir Tėvas esame viena. Šv. Jonas sakė: „Yra trys, kurie liudija danguje, Tėvas, Žodis ir Šv. Dvasia ir tie trys **yra viena**".

Brangieji, tą suprasti, tiesa, mes neįstengiame. Tai ne nuostabu. Mes daug ko nesuprantame, nes mūsų protas yra ribotas.

Mes nesuprantame pilnai prasmės ir tų daiktų, kuriuos mes matome, vartojame ir jaučiame, o ką kalbėti apie tobuliausią ir aukščiausią Esybę, Dievą, kuris yra visko pradžia ir Kūrėjas.

Nors mes visiškai Švč. Trejybės ir nesuprantame, tačiau labai svarbu mums žinoti apie šią paslaptį.

Pirmiausia, mes esame mylimi Švč. Trejybėje vieno Dievo vaikai, skirti per amžius su juo būti. Šv. Paulius sako: „Jūs jau nebesate svetimi ir atėjūnai, bet esate piliečiai drauge su šventaisiais ir Dievo įnamiai". O vaikams juk ne tik dera, bet ir reikia kuo daugiau žinoti apie savo tėvą.

Antra, žinodami apie Švč. Trejybę, mes geriau suprantame savo atpirkimo ir pašventimo paslaptis.

Žinodami, kad Dievuje yra daugiau negu vienas asmuo, žinome, kad mus atpirko ir pašventė pats Dievas, bet ne koks jo atsiųstas angelas. Todėl apaštalas Jonas ir sako: „Dievas taip pamilo pasaulį, kad davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris į jį tiki, nežūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą". Todėl ir Bažnyčia Didžiosios savaitės apeigose gieda: „O neapsakoma meilės didybe, kad vergui atpirkti atidavei savo Sūnų".

Trečia, visas mūsų sielos gyvenimas yra paženklintas Švč. Trejybės ženklu.

Mes buvome pakrikštyti Švč. Trejybės vardu, jos vardu mes gauname nuodėmių atleidimą, savo maldas mes baigiame Švč. Trejybės vardu ir, mums mirus, Bažnyčia melsis už mus: „Nors ir nusidėjo, bet neišsižadėjo Tėvo, Sūnaus ir Šv. Dvasios, bet į juos tikėjo".

Ir pagaliau Švč. Trejybė mums primena, kad mūsų, krikščionių santykiai būtų pagrįsti meile ir pagarba vieni kitiems. Dievas, artimas ir aš esame trys, tai savotiška Trejybė. Kaip gražu būtų, kad mes, pažindami Dievą, pažintume ir savo artimą, kaip savo brolį, kurių mūsų visų Tėvas yra pats Dievas.

Todėl, švęsdami Švč. Trejybės sekmadienį ir įsigilinę į šios paslapties gilybę, supraskime ir savo misiją, kurią Šv. Raštas išreiškia žodžiais: „Būkite šventi, kaip aš esu Šventas".

„Amžių Karaliui, nemariajam, neregimam, vienam Dievui, gyrius ir garbė per amžių amžius".

Amen.

Švč. Trejybės šventė, 1985

Brangieji, praėjusį sekmadienį atšventėme Šv. Dvasios šventę. Šį sekmadienį švenčiame Švč. Trejybės šventę. Ir tai darome logiškai. Mat per Kalėdas minėjome Kristaus gimimą žmogumi, per Sekmines šventėme Šv. Dvasios, trečiojo Švč. Trejybės asmens, apsireiškimą apaštalams ir Bažnyčioje. Ir šiandien Bažnyčia mus kviečia stabtelti prie pačios Švč. Trejybės esmės, kad Dievas yra vienas, bet trijuose asmenyse: Dievas Tėvas, Dievas Sūnus ir Dievas Šv. Dvasia.

Savo protu mes pažįstame Dievą tik per kūrinius, o kad Dievas yra vienas, bet trijuose asmenyse, yra visiškai neįmanoma protu pažinti. Juo labiau kad Dievo pažinimas, kurį turime net ir po apreiškimo, yra gana netobulas. Tad ką bekalbėti apie Dievo pažinimą vien protu. Todėl šv. Paulius mus įspėja. Jis sako: „Dabar mes regime [Dievą] lyg veidrodyje, mįslingu pavidalu" (1 Kor 13, 12).

Tad vienintelio Švč. Trejybės pažinimo reikia ieškoti Šv. Rašte, Biblijoje, apreiškime.

Pirmiausia, kalbant apie Švč. Trejybę, reikia žinoti, kas yra prigimtis ir kas yra asmuo?

Prigimtimi vadiname tai, kas sudaro kokios nors būtybės rūšį, ir kuo tos rūšies būtybės skiriasi nuo kitos rūšies būtybių.

Pvz., kas sudaro tai, kad Petras ir Jonas yra žmonės. Mat jie abu yra tos pačios prigimties.

Toliau. **Asmeniu vadiname tai**, kuo viena protinga būtybė skiriasi nuo kitos protingos būtybės, ji yra pati sau, negali būti kita, pakartojama. Pvz., Petras nėra Jonas ir Jonas nėra Petras. Iš to, kas pasakyta, aiškėja, kad mes kiekvienas turime vieną žmogaus prigimtį ir vieną asmenį. Tai mano „aš", tai mano nepakartojama būties savybė, tai mano brangiausias turtas.

Tuo tarpu Dievas turi vieną dievišką prigimtį ir tris asmenis.

Kaip sakėme, šios tiesos pažinti protu mes nepajėgiame, ji yra tikėjimo paslaptis. Vienintelis šaltinis jai pažinti yra apreiškimas, Šv. Raštas, Kristaus mokslas. Ši tiesa Šv. Rašte yra aiškiai ir ryškiai išreikšta.

Šios dienos Evangelija mums sako, kad Kristus, nusivedęs savo mokinius ant kalno, jiems tarė: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje. Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Dievo Tėvo, ir Sūnaus ir Šv. Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs. Ir štai aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos" (Mt 18, 18–20). Kitoje vietoje sakoma: **„Trys yra, kurie liudija danguje: Tėvas, Žodis (suprask Sūnus) ir Šv. Dvasia ir tie Trys yra viena"**. Taip pat daugelyje vietų Šv. Rašte yra minimas Sūnus, kaip skirtingas nuo Tėvo, ir Šv. Dvasia, kaip skirtinga nuo Tėvo ir Sūnaus. Pvz., sakoma, kad Tėvas myli Sūnų ir viską atidavė į jo rankas. Aš čia ne vienas, sako Kristus, su manimi yra ir tas, kuris mane siuntė, Tėvas. Aš melsiu Tėvą, kalbėjo Kristus, ir jis duos kitą Globėją, Tiesos Dvasią. O Globėjas – Šv. Dvasia, kurį Tėvas mano vardu atsiųs, ji išmokys jus visko ir viską primins, ką esu jums pasakęs" (Jn 14, 26).

Toliau. Apie Švč. Trejybę mums liudija ir kitas apreiškimo šaltinis – **Tradicija**. Pačių pirmųjų Bažnyčios Tėvų raštuose 1–2 šimtmetyje randame aiškiai išreikštą mokslą apie Švč. Trejybę. Pvz., šv. Ignacas, šv. Justinas, šv. Fulgeneijus ir kiti. Net iš tų laikų yra užsilikusi ir maldelė, kurią mes ir šiandien kalbame į Švč. Trejybę: „Garbė Dievui Tėvui, ir Sūnui ir Šv. Dvasiai". Arba mūsų kasdieninė malda, kryžiaus ženklas: „ Vardan Dievo Tėvo ir Sūnaus ir Šv. Dvasios". Ir maldą užbaigiame žodžiais: „Per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, Tavo Sūnų, kuris su Tavimi gyvena ir viešpatauja, Šv. Dvasios vienybėje, Dievas per visus amžių amžius".

Taip pat Šv. Raštas sako, kad kiekvienas Švč. Trejybės asmuo yra tikras Dievas.

Pvz., apie Tėvą Kristus sako: „Tai yra amžinasis gyvenimas, kad jie pažintų Tave, vienatinį tikrąjį Dievą ir kurį Tu siuntei, Jėzų Kristų".

Apie Sūnų pasakyta: „Pradžioje buvo – Kristus – Žodis, tas Žodis buvo pas Dievą ir Žodis buvo Dievas".

Apie Šv. Dvasią Petras pasakė Ananijui, kuris melavo apaštalui: „Ananijau, kam sugundė Šėtonas tavo širdį, kad meluotumei Šv. Dvasiai?

Ne žmonėms tu pamelavai, bet Dievui".

Taigi, visi trys Švč. Trejybės asmenys yra tik vienas Dievas, nes visi trys dieviškieji asmenys turi vieną ir tą pačią nedalomą dievišką prigimtį.

Kristus yra pasakęs, kad aš ir Tėvas esame viena. Šv. Jonas sako: „Yra trys, kurie liudija danguje, Tėvas, Sūnus – Žodis ir Šv. Dvasia, ir tie trys yra viena".

Mieli broliai, visiškai suprasti Švč. Trejybės mes negalime. Tai nenuostabu. Mes daug ko nesuprantame, mūsų protas yra

ribotas. Mes nesuprantame iki galo prasmės ir tų daiktų, kuriuos mes matome, vartojame ir jaučiame, o ką kalbėti apie pačią kilniausią ir aukščiausią Esybę Dievą, kuris yra visko pradžia ir kūrėjas. Mes Švč. Trejybei suprasti galime griebtis tik vaizdų, panašumų, pasikartojimų. Pvz., šv. Patrikas, airių tautos apaštalas, skelbdamas airiams krikščionių mokslą, Švč. Trejybei paaiškinti griebėsi dobilo lapo, kuris turi vieną bendrą kotelį ir trišakį lapelį. Kiti ima šį pavyzdį: vyras, žmona, vaikas. Mat jaunuolis savo širdyje nešioja sukurtos mergaitės vaizdą ir ieško tam vaizdui atitikmens ir pagaliau randa tokią ir ją veda. Juodu kuria šeimą. Iš jų meilės ateina kūdikis, kuriame jie abu mato save patį. Tėvas, motina, vaikas.

Iš Bažnyčios Tėvų daug apie Švč. Trejybę yra rašęs šv. Augustinas, Hyponos Afrikoje, vyskupas.

Apie Augustiną yra išlikusi tokia legenda, istorija. Kartą jisai, galvodamas apie Švč. Trejybę, vaikščiojo Vidužemio jūrų pakraščiais. Beeidamas jis pamatė mažą vaikutį, kuris, išsikasęs smėlyje duobę, su žuvies kiautu pilstė jūros vandenį į duobutę. Augustinas jo paklausė: „Vaikeli, ką čia veiki"? Jis atsakė: „Noriu šios milžiniškos jūros vandenį supilti į šią smėlio duobutę". Augustinas nustebo tokiu neįprastu berniuko atsakymu ir pradėjo jam aiškinti, kad tai esą negalima, neįmanoma. Tada vaikutis jam atsakė: „Aš greičiau supilsiu šios jūros vandenį į šią duobutę, negu tu suprasi, kas yra Švč. Trejybė".

Brangieji, nors mes iki galo ir nesuprantame Švč. Trejybės paslapties, tačiau ši tiesa daug ko mus moko.

– Pirmiausia mes esame Dievo, Švč. Trejybėje vieno, mylimi vaikai, skirti per amžius su juo būti. Šv. Paulius todėl sako: „Jūs nebesate svetimi ir atėjūnai, bet esate piliečiai drauge su šventaisiais ir Dievo įvaikiai".

– Antra, žinodami apie Švč. Trejybę, mes geriau suprantame savo atpirkimo vertę, mes žinome, kad mus atpirko ir pašventė pats Dievas, o ne koks jo siųstas angelas. Todėl apaštalas Jonas sako: „Kad Dievas taip pamilo pasaulį, jog davė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris jį tiki, nežūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą". Todėl ir Bažnyčia Didžiosios savaitės apeigose gieda: „O neapsakomos meilės didybe, kad vergui atpirkti atidavei savo sūnų".

– Trečia. Visas mūsų sielos gyvenimas yra paženklintas Švč. Trejybės ženklu.

Nes buvome pakrikštyti Švč. Trejybės vardu. Jos vardu mes gauname nuodėmių atleidimą, ir kiti Sakramentai yra teikiami Švč. Trejybės vardu. Švč. Trejybės vardu mes baigiame visas maldas ir, mums mirus, Bažnyčia melsis už mus: „Nors ir nusidėjo, bet neišsižadėjo Tėvo, Sūnaus ir Šv. Dvasios, bet į juos tikėjo".

– Pagaliau Švč. **Trejybė** mus moko, kad mūsų, Kristaus sekėjų, santykiai turi būti pagrįsti meile ir pagarba vieni kitiems. Dievas, artimas ir aš esame trys, tai savotiška trejybė. Kaip būtų gražu ir girtina, kad mes, pažindami Dievą, pamiltume savo artimą kaip savo brolį, nes mūsų visų tėvas yra Dievas. Juk mes meldžiame: „Tėve mūsų..." Mes šaukiame: Aba – Tėve!

Todėl, švęsdami Švč. Trejybės šventę ir įsigilinę į šią paslapties gilybę, supraskime ir savo pašaukimo didybę, kurią Šv. Raštas išreiškia žodžiais: „Būkite šventi, kaip Jūsų dangiškasis Tėvas yra šventas".

Amen.

Dievo Kūno šventė

Dievo Kūno šventė, 1957

Vienas žmogus paruošė didelę vakarienę ir pakvietė daug svečių.

Brangūs klausytojai, palyginimas apie didelę puotą, apie kurią kalba šios dienos Evangelija, reiškia Eucharistiją ir tos puotos šeimininką patį Kristų. Praėjusį sekmadienį mes minėjome pačią aukščiausią mūsų tikėjimo paslaptį – Švč.Trejybę, o šį sekmadienį Bažnyčia mus veda prie kitos Dievo meilės misterijos – Švč. Sakramento.

Mes žinome, kad meilė negali būti statinė, stovinti. Meilė yra veikli, visada ieškanti vienybės ir artumo su savo mylimu objektu. Ir tą objektą radusi meilė tampa visada užimta, pildanti daugybę pareigų bei privilegijų, einančių iš meilės objekto ir pačios meilės vienybės. Toliau meilė turi plėstis ir būti plečiama. Todėl tikroji meilė yra visada susižiedavusi, susijusi su auka. Meilė palenkia širdį aukai ir auka patikrina širdį meilėje. Tad auką galima vadinti tikrosios meilės termometru, patikrinimu.

Brangūs klausytojai, tokios meilės pavyzdį mes randame pasaulio atpirkimo istorijoj. Meilė ir auka paskatino Kristų palikti dangaus grožybes ir gimti Betliejaus gyvulių tvarte. Meilė ir auka vertė Kristų pereiti visą Palestinos žemę, darant gerą, gydant ligonius nuo kūno ir sielos ligų. Kalno pamokslas yra pats ryškiausias Kristaus meilės paminklas, antro tokio pasaulyje nėra

ir nebus. Tačiau didžiausias Kristaus meilės aktas įvyko ant Kalvarijos kalno, nes nėra didesnės meilės už tai, jei kas deda savo gyvybę už savo artimą. Ir šis Kristaus meilės veiksmas kartojamas Eucharistijoj, Dieviškosios meilės Sakramente.

Lyg atsimokant už šį Meilės Sakramentą, Kristus iš mūsų reikalauja tik vieno dalyko – tikėjimo. Jis prašo mūsų tikėti Jo pažadu, kad Jis bus visada mūsų „gyvybės duona". Be to, Kristus prie šio pažado pridėjo daugiau, būtent, kad, valgydami šią gyvybės duoną, mes gyvensime per amžius. Kitais žodžiais tariant, dalyvaudami šiame Kristaus bankete, užtikrinsime savo garbingą prisikėlimą ir laimingą amžinybę, nes Kristus toliau sako: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują turės amžiną gyvenimą ir aš jį prikelsiu paskučiausioj dienoj".

Mes žinome, kad, kai pirmą kartą Kristus ištarė šiuos žodžius, daugelis Jo mokinių pasitraukė nuo Jo sakydami: kaip mes galime valgyti žmogaus kūną ir gerti jo kraują? Kristus tada, žiūrėdamas į apaštalus, laukė jų pasisakymo šiuo reikalu, primindamas: ar ir jūs norite mane palikti? Tada šv. Petras, visų apaštalų vardu, tarė: „Viešpatie, kur mes eisime nuo Tavęs, juk tik tu turi amžinojo gyvenimo žodžius, mes tikime, kad Tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus".

Brangieji, meilė už meilę. Tai yra tikrosios meilės įrodymas. Kristus mus kviečia į savo meilės vakarienę, todėl, jeigu mes Jį mylime, jo kvietimą turime priimti ir vienytis su Kristumi šv. Komunijoje. Be to, eucharistinė meilė reikalauja meilės ir kitiems, nes Kristus, išdalijęs Pirmąją Komuniją apaštalams Paskutinės Vakarienės metu, jiems kalbėjo: „Aš jums duodu naują įsakymą, kad jūs vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau, kad ir jūs taip mylėtumėte vienas kitą! Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai" (Jn 13, 34–35).

Vertai priėmus Kristų Komunijoj, dangiška ramybė įsiviešpatauja mūsų sielose. Rodos, lyg pats dangus nužengia ir priartėja prie žmogaus būties, nes Kristaus pažadėtoji ramybė atsiranda mūsų širdyse: ramybę aš jums palieku, ramybę aš jums duodu. Tegul jūsų širdys nenusigąsta ir tenebijo.

Kalbant apie šv. Komuniją ir puotą, man prisimena vienas vaizdas, kurį mačiau Lietuvoje. Man teko keletą kartų dalyvauti vestuvių vaišėse. Už stalo sėdėjo jaunieji, jų svečiai, „veselninkai", gardžiai valgė, gėrė ir krykštavo. O prie durų stovėjo būrys kaimo vaikų, kurie vėpsojo, laukdami, kad kas paduotų pyrago gabalą arba saldainį. Kažką panašaus matome ir išgyvename kiekvieną sekmadienį čia, bažnyčioje. Laikai Mišias, atsisukęs palaimini žmones Komunijai, ir štai būrys žmonių pakyla iš jūsų tarpo, o kiti lieka vietose, lyg tie vaikučiai prie durų, rodos, kažko laukdami, kažko norėdami... Tuo tarpu Kristus visus kviečia prie Komunijos stalo ir kviečia net kasdien. Nes geriausias klausymas Mišių yra jų metu priimti kartu su kunigu šv. Komuniją. Sąlygos priimti kasdien Komuniją yra labai paprastos: 1) būti be sunkios nuodėmės ir 2) turėti gryną intenciją, tai yra ieškoti Dievo garbės ir savo sielai palaimos. Tiesa, daugelis sako, kad kasdien priimti Komuniją esame neverti! Tai netiesa. Mes niekad negalime būti visiškai verti priimti šv. Komuniją. Nė angelai nėra verti. Mūsų silpnumas ir Kristaus meilė verčia mus artintis prie jo stalo ir jį priimti.

Todėl šiandien, švęsdami Dievo Kūno šventę, iš visos širdies gilybės dėkokime Kristui už Švč. Sakramento įsteigimą, už pasilikimą mūsų altoriuose, už norą net kasdien ateiti į mūsų silpnas ir dažnai svyruojančias širdis. Kiekvienų mišių metu Kristus į mus kalba: „Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir alkstate, ir aš jus atgaivinsiu". Būkime tad dažnos Komunijos

mylėtojai, patys dažnai eikime ir raginkime savo vaikučius. Būkime dėkingi, atsimokėkime Kristui meile už meilę.

Amen.

Dievo Kūno šventė, 1958

Šiandien mes švenčiame Dievo Kūno šventę. Tai šventė, kuri mums primena didelę tiesą ir kartu atsakomybę, kad Dievas gyvena tarp mūsų, kad Jis kviečia mus į savo pokylį, kurį Jis mums paliko Paskutinės Vakarienės metu, prieš pat savo kančią ir mirtį. Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas, imkite ir gerkite, tai yra mano kraujas. Ir tai darykite mano atminimui.

Šios dienos Evangelija rodo, kad Dievo malonė ir žmogaus pastangos turi veikti išvien. Dievas nėra diktatorius. Jis respektuoja, gerbia mūsų laisvą valią, kad jos dėka mūsų veiksmai būtų pelningi ir mūsų tarnyba eitų iš laisvos valios, o ne iš prievartos. Tai mes turime visada atsiminti ir jausti atsakomybę už savo sielos išganymą. Dievas mus šaukia, duoda malonę, o jei mes atsisakome, tai atsakomybė tenka mums patiems.

1. Nuostabiai gražiai yra pradedama šios dienos Evangeliją: „Vienas žmogus paruošė didelę vakarienę ir pakvietė daug".

Senajame Testamente rašoma, kad karalius Asneras rengęs didelį pokylį, kuris esąs ne kas kita, kaip vaizdas šv. Eucharistijos, Kristaus pokylio, Naujojo Testamento puota, į kurią ir mes visi esame kviečiami. Tai tas pokylis, apie kurį Dievo Kūno šventės apeigose skaitome: „O šventasis pokyli, kuriame Kristus yra priimamas, kuriam Jo kančios atminimas yra atnaujinamas, mums suteikiama malonė ir yra duodamas būsimos garbės užtikrinimas".

Įsikūnijęs Kristus, Dievo Sūnus, tapęs mūsų žemiškosios kelionės bendrakeleiviu, lydi mus naktį ir dieną, trūkumų, skausmo ir mirties valandą, visur ir visada. Jis savo šv. Komunija, tuo dangiškuoju maistu, maitina ir stiprina mus, kad, eidami per šį gyvenimą, nepailstume, nesukluptume ir nežūtume. Todėl Kristus kviečia mus į savo pokylį, kad jame galėtumėm rasti savo gyvenimo tikslą, kentėjimų prasmę ir galutinį laimėjimą – gyvenimo vainiką.

Tačiau nėra atlyginimo be pastangų. Čia ir kyla klausimas, kaip mes pasinaudojame Dievo malone? Kai Dievas į mus kalba, mes pradedame abejoti arba išsisukinėti. Kai Kristus sakė: „Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas", tuojau atsirado žmonių, kurie klausė: kaip galima valgyti žmogaus kūną? Kai Kristus kviečia į savo parengtą pokylį, žmonės pradeda atsikalbinėti, ieškoti pasiteisinimo ir taip atsisako Dievo malonės, kuri tik viena gali žmogų išganyti ir išgelbėti. Žmogus, turėdamas laisvą valią, tą gražiausią žmogaus žymę, atsisako bendradarbiauti su Dievu paties žmogaus svarbiausioje byloje – sielos išganyme, žmogus atsisako priimti Dievo malonę, Jo kvietimą.

Žmogus, kuris aukščiau kelia kūno reikalus, žemiškus rūpesčius, savo profesiją, atsako: „Pirkau ūkį". Jis neturi laiko aukštesniems dalykams.

Žmogus, kuris ir naktis pašvenčia, kad daugiau uždirbtų, daugiau pinigo padarytų, savo prekybą išplėstų, atsako: „Pirkau penkis jungus jaučių. Laikyk mane ištesintu..."

Žmogus, kuris yra paskendęs gyvenimo malonumuose, kurie jam trukdo pakilti aukščiau prie kilnesnių gyvenimo idealų ir pasiryžimų, trumpai ir aiškiai atsako į Kristaus kvietimą: „Vedžiau žmoną". Tai yra pats lengviausias ir trumpiausias, labiausiai paplitęs žmogaus pasiteisinimas sekti Kristumi, ateiti į

Kristaus pokylį, pataisyti gyvenimą, valgyti jo Kūną Švč. Eucharistijoje.

Tačiau Kristus, baigdamas šį palyginimą, pasako baisią tiesą, kuri ir mus kiekvieną turėtų sujaudinti iki sielos gilumos, kad nė vienas anų pakviestųjų žmonių „neragaus mano vakarienės". Kas kaltas? Atsakyk pats, klausytojau!

Dievo malonė, sykį Kristaus pelnyta žmogui, ieško progų veikti, lyg užtvenktas vanduo ieško plyšių išbėgti, ištekėti. Dievo malonė laukia žmogaus, kuris ją priimtų ir leistų per savo laisvą valią jai veikti, tobulinti žmogų ir padaryti jį šventą. Šv. Jonas Apreiškime sako: „Taigi prisimink, nuo kur nupuolei, atsiversk ir vėl imkis pirmykščių darbų, o jeigu ne, – jei neatsiversi, – tai aš ateisiu ir išjudinsiu tavo žibintuvą (Apr 2, 5). Tai įvyko su išrinktąja žydų tauta, kuri daug kartų atmetė Dievo sutartį. Tačiau labiausiai žydai nusikalto, atmesdami atėjusį Mesiją. Jie nepažino savo tautos aplankymo. Šv. Matas Evangelijoje kalba apie galimybę aukštai iškilti ir paskui žemai pulti, jei su Dievo malone nėra bendradarbiaujama, ji nepriimama. „Vargas tau, Chorazine! Vargas tau, Betsaida! Jeigu Tyre ar Sidone būtų įvykę tokių stebuklų, kokie padaryti pas jus, jie seniai būtų atsivertę ir atgailoję su ašutine bei pelenuose. Todėl gi sakau jums: Tyrui ir Sidonui bus lengviau teismo dieną negu jums! Ir tu, Kafarnaume, negi būsi išaukštintas iki dangaus? Tu nugarmėsi iki pragaro! Jei Sodomoje būtų įvykę tokių stebuklų, kokių įvyko tavyje, ji stovėtų dar ir šiandien. Todėl sakau jums: 'Sodomos žemei bus lengviau teismo dieną negu tau'" (Mt 11, 21–24).

Štai toks yra Kristaus nusiskundimas miestais, kurie atmetė Jo malonę ir kvietimą. Tai žmonės, kurių rankose yra užgesusios žvakės, kurių induose nebėra aliejaus, kai duryse pasirodo jų dangiškųjų vestuvių sužadėtinis Kristus.

Dievo malonė panaši į ugnį. Ji padaro aklą, kas jos neužsidega; sudegina tą, kuris jos artybėje nesušyla, ir naikina tuos, kurie, ją turėdami, neauga išmintimi ir malone pas žmones ir pas Dievą.

Amen.

Dievo Kūno šventė, 1959

Devintinės

Brangūs klausytojai, šios dienos Dievo Kūno šventės Mišiose kalbame: „Suteik, meldžiame, Viešpatie, savo Bažnyčiai vienybės ir ramybės dovaną, kurią mistiškai išreiškia aukojamosios aukos".

Vienybė yra brangi Dievo dovana. Ji padaro tautas ir žmones stiprius ir neįveikiamus. Šią vienybės idėją gražiai nusako Amerikos krašto motto: „United we stand, divided we fall" „vieningi būdami, mes išliksime, susiskirstę būdami, žūsime". Šis kraštas, kuriame mes dabar gyvename, yra vertas pagyrimo: vienybe jis buvo sukurtas, vienybe jis išliko ir išsilaikė iki šių dienų, gerokai brandindamas tos vienybės vaisius, kuriais ir mes šiandien naudojamės. Dar daugiau, tos vienybės dėka šiandien šis kraštas tapo vienijančia jėga nesutarimų pilname pasaulyje. Tokią pat vienybę, bet tik platesnėje skalėje, mes matome ir Katalikų Bažnyčioje. Nesvarbu, kad šalia jos vyksta nepaliaujamas tautų, žemių, valstybių ir žmonių keitimasis, Bažnyčia išlaiko savo būties kursą nenutrauktą, nepakeistą ir nesvyruojantį. Jeigu kur nors pasaulyje Bažnyčia yra užpulta erezijos arba schizmos, kurios graso jos vienybei, tuojau dedamos visos pastangos tai vienybei atstatyti. Tačiau, jei tos pastangos vienybei

atstatyti nepadeda ir nusikaltusioji dalis Bažnyčios įspėjimų neklauso, tada yra pavartojamas nuo Bažnyčios atskyrimo metodas, nes tikėjimo kraujas turi likti išlaikytas tyras ir nepažeistas. Tokiu būdu Katalikų Bažnyčia ir pasidaro tuo, kuo yra: nepajudinama tiesos tvirtovė pasaulyje.

Toliau, mano brangieji, šios dienos Mišiose kunigas meldžia, kad Viešpats Dievas tą vienybę Bažnyčioje išlaikytų, vadindamas ją dovanos vardu, kurią mistiškai išreiškia aukojamos aukos, atnašos, tai yra Kristaus Kūnas ir Kraujas. Šią Eucharistinę Bažnyčios vienybę mes matome visur. Jos dėka mes esame jungiami draugėn su visais tikinčiaisiais, nesvarbu, kur jie būtų. Ir jei gyvenimo audros išbloškia mus iš namų ir verčia mus atsidurti svetur, toli nuo savo gimtų namų, mes galime lengvai atskirti, kur yra katalikų maldos namai, bažnyčia, nes apie tai mums aiškiai byloja ne kas kitas, kaip tik altoriaus tabernakulis ir Komunijos kroteliai. Eucharistinis Kristaus Kūnas mums tada, nors ir tyliai, bet aiškiai kalba, kad čia yra mistinis Kristaus Kūnas – Bažnyčia, ir mes tada pasijuntame, nors ir tarp svetimų žmonių, lyg esą savo gimtojo krašto bažnyčioje, nes mus visus riša to paties tikėjimo vienybė.

Pagaliau, kur yra vienybė, ten yra ir taika, ir ramybė. Todėl šiandien šv. Mišiose meldžiame ne tik vienybės, bet prašome suteikti ir ramybės dovaną, kuri taip pat yra mistiškai išreiškiama Eucharistijoj. Iš tikrųjų, galima rasti pasaulyje ramesnį kampelį kaip tabernakulis? Čia viešpatauja taikos kunigaikštis. Iš čia plaukia upėmis vidinis sielos džiaugsmas į tuos, kurie nuoširdžiai pasirengę prie jo artinasi. Iš altoriaus tabernakulio, lyg iš kokio aukštybės bokšto, sklinda į visą pasaulį taikos ir ramybės balsas, kviečiantis rūpesčiuose paskendusį žmogų iš čia semtis jėgos ir ramybės. Čia gali paklydęs žmogus rasti savo sielos

ramybę ir gėrėtis dangaus giedrumu. Čia, prie tabernakulio, ir šventasis gali ragauti būsimųjų dangaus džiaugsmų. Čia yra paguoda, čia yra suraminimas, čia yra lyg ta begalinė jūros ramuma, kuri neturi ribų ir yra tokia didelė, kad gali patenkinti kiekvieno žmogaus širdį nuo vieno pasaulio krašto iki kito.

Todėl, mano brangieji klausytojai, dėkokime šiandien Eucharistiniam Kristui už šias dvi vienybės ir ramybės dovanas. Jos yra vertesnės už visus tautų ir žmonių ginčus bei nesutikimus. Šiame dulkių ir nesutarimų pasaulyje būkime su Kristumi, nes tik jame mūsų nerami širdis gali rasti vienybę ir taiką.

Amen.

Dievo Kūno Šventė, 1970

Brangūs klausytojai, praėjusį sekmadienį minėjome pačią didžiausią mūsų tikėjimo paslaptį, – Švč.Trejybę. Šį sekmadienį Bažnyčia mus veda prie kitos Dievo meilės misterijos – Švč. Sakramento.

Mes žinome, kad tikroji meilė turi būti reikli, visada ieškanti vienybės ir artumo su savo mylimu objektu, asmeniu. Ir tą objektą radusi, meilė netampa pasyvi, bet yra visada veikli, užimta, pildydama daugybę veiksmų, einančių iš mylinčio ir mylimo asmens vienybės.

Toliau meilė turi plėstis ir būti plečiama. Todėl tikroji meilė yra glaudžiai susijusi su pasiaukojimu ir atsidavimu. Meilė palenkia širdį pasiaukojimui ir pasiaukojimas, auka, patikrina širdį meilėje. Auka yra tikrosios meilės mastas, barometras, nes be aukos nėra meilės, ir nėra meilės be aukos...

Brangūs klausytojai, panašios meilės pavyzdį randame ir pasaulio atpirkimo istorijoje. Meilė ir auka paskatina Kristų pa-

likti dangų, gimti Betliejaus gyvulių tvarte, pereiti Palestinos žemę, darant gerą, gydant kūno ir sielos ligonius ir skelbiant iki tol pasaulyje negirdėtą mokslą. Tačiau didžiausias Kristaus meilės aktas įvyko ant Kalvarijos kalno, kur Jis laisvu pasirinkimu iš meilės mirė už savuosius. Apie tai ir Jis pats yra pasakęs, kad nesą didesnės meilės už to, kuris atiduoda savo gyvybę už savo artimą.

To dar maža. Kristus, Paskutinės Vakarienės metu, išvakarėse prieš savo kančią, įsteigė Švč. Sakramentą ir įsakė apaštalams tai kartoti ir daryti Jo atminimui, kol Jis vėl ateis į šį pasaulį.

Toliau. Prie Švč. Sakramento steigimo Kristus pridėjo dar vieną dalyką. Jis pasakė, kas valgys mano kūną ir gers mano kraują, tas nematys mirties per amžius. Kitais žodžiais sakant, kas dalyvauja šioje Kristaus Eucharistinėje puotoje, tas užtikrina sau garbingą prisikėlimą ir laimingą amžinybę.

Tiesa, kai kas mėgina šiuos Kristaus žodžius aiškinti alegoriškai, perkelta prasme. Net ir dalis Kristaus mokinių pasipiktino, sakydami, kaip galima valgyti žmogaus kūną ir gerti jo kraują? Jie pasitraukė nuo Kristaus. Jei tai būtų Kristus supratęs alegoriškai arba perkelta prasme, jis tuoj būtų dejuojančiuosius savo mokinius sudraudęs ir paaiškinęs savo žodžių tikrąją prasmę. Tačiau Kristus, pasilikęs prie savo pirmykščio teiginio, žiūrėdamas į pasilikusius savo mokinius ir apaštalus, paklausė: „Ar ir jūs norite mane palikti?" Tada Petras, po trumpos tylos, visų apaštalų vardu tarė: „Viešpatie, kur mes eisime nuo tavęs, tik tu vienas turi amžinojo gyvenimo žodžius, mes tikime, kad Tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus".

Brangūs klausytojai, tikrosios meilės kelias yra meilė už meilę. Taigi, jei Kristus mus kviečia į savo meilės puotą, mes jo kvietimą turime priimti. To iš mūsų reikalauja Kristaus meilė.

Be to, eucharistinė meilė reikalauja meilės ir kitiems. Mat Kristus, išdalijęs Pirmąją Komuniją apaštalams Paskutinės Vakarienės metu, kalbėjo: „Naują Įstatymą aš Jums duodu, kad mylėtumėte vienas kitą, kaip aš jus mylėjau. Iš to pažins jus, kad jūs esate mano mokiniai".

Toliau. Vertai priimantiems šv. Komuniją, Kristus yra pažadėjęs sielos ramybę. Jis, įsteigęs šv. Eucharistiją, kalbėjo: „Ramybę aš jums palieku, savo ramybę aš jums duodu. Tegul jūsų širdys nenusigąsta ir tenebijo".

Kalbant apie šv. Komunijos puotą, man prisimena vaizdas, kadaise matytas Lietuvoje. Man teko dalyvauti vestuvių puotoje. Už stalo sėdėjo jaunieji ir svečiai „veselninkai". Visi gardžiai valgė, gėrė, krykštavo... Tuo tarpu prie durų stovėjo būrelis kaimo vaikų, laukdami, kad kas pasiūlytų gabalą pyrago arba saldainį. Kažkas panašaus vyksta ir mūsų bažnyčiose. Per kiekvienas Mišias būrys žmonių pakyla priimti šv. Komunijos, o kita dalis lieka suoluose, kažko laukdami, kažko norėdami... Geriausias būdas dalyvauti šv. Mišiose yra kartu su kunigu priimti šv. Komuniją. Sąlygos šv. Komunijai priimti yra labai paprastos: būti be sunkios nuodėmės ir turėti gryną intenciją, tai yra ieškoti savo sielai palaimos ir Dievui garbės.

Tiesa, yra žmonių, kurie sako, kad dažnai priimti šv. Komuniją esą neverti. Tai tiesa. Niekas negali būti tikrai vertas priimti šv. Komuniją. Tačiau mūsų silpnumas ir Kristaus meilė verčia mus artintis prie Jo stalo ir Jį priimti. Be to, Kristus įsakė mums valgyti Jo kūną ir gerti Jo kraują ne dėl to, kad mes būtume verti, bet dėl to, kad mūsų siela yra reikalinga dvasinio peno, kaip mūsų kūnas yra reikalingas fizinio maisto.

Todėl šiandien, švęsdami Dievo Kūno šventę, iš visos širdies gilybės padėkokime Kristui už įsteigimą Švč. Sakramento, už

matomu būdu pasilikimą tarp mūsų, už norą net kasdien ateiti į mūsų silpnas ir svyruojančias širdis.

Šį savo žodį norėčiau baigti šv. Tomo parašytu himnu, sekvencija, skirta Dievo Kūno šventei. Šis šventojo himnas trumpais žodžiais išsako visą Švč. Sakramento teologiją. Štai jis:

Garbink, siela, Atpirkėją,
Garbink Vadą ir Globėją,
Skaidraus džiaugsmo kupina.
Kad ir kaip beužsimosi,
Niekada neapgiedosi
Jo kaip reikiant ar gana.

Šventė šiandien ypatinga:
Minima diena garbinga
Duonos gyvos ir šventos;
Kuri, duota brolių miniai
Vakarienėj Paskutinėj,
Lieka pas mus visados.

Laime aidi mūsų siela,
Skrisdama į salę mielą
Švento ilgesio sparnais,
Kur žmonijos Atpirkėjas,
Mus visus didžiai mylėjęs,
Valgo su savo draugais.

Už to vakarienės stalo
Nuostabiu būdu be galo
Gimė sandora nauja:
Tai, kas buvo vien šešėlis,

Tikras Dievo Avinėlis
Paverte džiugia tiesa.

Tai, ką Kristus salėj veikė,
Sakė, jog kartoti reikia,
Kol gyvens žmonių vaikai.
Šitais žodžiais pasirėmę,
Duoną ir vyną paėmę,
Juos pakeičiame šventai.

Kristaus Kūnas, valgis šventas,
Nemažėja, neišsenka;
Kiek jo buvo, tiek ir bus.
Visi gauna tiek, kiek vienas,
Nors maitina jis kasdieną
Nesuskaitomus pulkus.

Valgo geras, valgo blogas,
Tačiau vaisius nevienodas:
Čia – gyvybė, ten – mirtis.
Gerasis sau dangų laimi,
O blogojo laukia baimė;
Tai likimo paslaptis.

Kai sulaužai aukos Duoną,
Nesvyruoki nusiminęs,
Nes dalis tiek pat talpina,
Kiek turėjo visuma.
Tavo perlaužtas vien ženklas,
Kristui neįvyko nieko.
Jis juk ir toliau palieka
Toks, koks buvo visada.

Angelų štai regim valgį,
Žmonėms gailestingai duotą –
Tikrą Dievo vaikų puotą,
Kurios niekšai neragaus.
Ji nuo amžių pažadėta:
Tai vaizdavo Izaokas,
Avinėlis paaukotas,
Mana, siųsta iš dangaus.

Visiems žinoma tebūna,
Kad duona pavirsta Kūnu,
O vynas – Kristaus Krauju.
Pojūčiai nieko nesako;
Nuolanki dvasia tai mato
Vien tikėjimu gaju.

Iš pavidalų skirtingų
Tikrai, nors ir slėpiningai,
Žvelgia Kristus į tave.
Abejonei nėra vietos:
Visas Kristus pasilieka
Tiek Kūne, tiek Kraujyje.

Jėzau, davęs tokį maistą,
Vesk, kur laikas nebesaisto –
Į garbingą Dievo rojų,
Kur tau amžinai dėkoja
Šventieji ir angelai.

Amen.

Dievo Kūno Šventė, 1975

Brangūs klausytojai, šiandien mes švenčiame Dievo Kūno šventę. Švenčiausias Sakramentas yra pats didžiausias turtas Katalikų Bažnyčioje. Tai yra Dievas su mumis. Tai yra ypatinga Kristaus dovana Jo sekėjams, Jo broliams. Todėl suprantama, kodėl Dievo Kūno šventė, kur sąlygos leidžia, yra švenčiama ir pažymima procesijomis, išoriniu dėkingumu ir meile Kristui, esančiame Švč. Sakramente.

Dievo Kūno šventė kelia mums kai kuriuos klausimus. Kodėl mes tikime į Švč. Sakramentą? Kodėl mes tikime, kad tikrai yra Kristus duonoje ir vyne su savo kūnu ir krauju, su savo žmogyste ir dievyste? Gal mes tai tikime, nes nuo pat mažens mus taip mokė? Gal todėl tikime, kad ir kiti panašiai daro, tiki?

Svarbiausia, mes tikime, kad Švč. Sakramente yra Kristus, nes mes tikime į Kristaus dievystę, nes jis, būdamas Dievas, negali nei pats suklysti, nei mūsų suklaidinti. Kitaip jis nebūtų Dievas. O Kristus yra pranašų išpranašautas Mesijas, Atpirkėjas, pats kilniausias iš visų žmonių. Niekas negalėjo jame rasti nuodėmės. Jis skelbė niekad negirdėtą ir kilnų mokslą, savo skelbiamoms tiesoms paremti vartojo stebuklus, išpranašavo daug būsimų dalykų ir padarė didžiausią stebuklą: pats prisikeldamas iš numirusiųjų. Už Kristaus skelbiamas tiesas galvas padėjo beveik visi apaštalai, minios pirmųjų krikščionių, ir tūkstančiai ėjo ir eina Kristaus nurodytu keliu, nepaisydami persekiojimų, kančių, mirties. Šiandien pati krikščionybė, tvėrusi 2000 metų, yra ryškus Kristaus dievystės įrodymas, nes jei Bažnyčia būtų tik žmogaus kūrinys, ji seniai būtų subyrėjusi į skeveldras. Taigi, turėdami prieš akis tuos faktus, mes neabejodami galime teigti,

kad Kristus tikrai yra Švč. Sakramente, nes tam paliudyti mes turime ne žmogaus, o paties Kristaus-Dievo liudijimą.

Dabar pažiūrėkime, kaip tai vyko.

1) Kristus pažada įsteigti Švč. Sakramentą. Tai vyko Kafarnaumo miestelyje, kitą dieną po stebuklingo duonos padauginimo.

Jėzus kalbėjo: „Iš tiesų, iš tiesų, sakau jums, jūs ieškote manęs, ne todėl, kad esate matę ženklų, bet kad prisivalgėte duonos lig soties"... „Tai ne Mozė davė jums duonos iš dangaus, bet mano Tėvas duoda jums iš dangaus tikrosios duonos. Dievo duona nužengia iš dangaus ir duoda pasauliui gyvybę". Tuomet žmonės ėmė prašyti: „Viešpatie, duok visuomet mums tos duonos!" Jėzus jiems atsakė: „Aš esu gyvybės duona! Kas ateina pas mane, niekuomet nebealks, ir kas tiki mane, niekuomet nebetrokš" (Jn 6, 26, 34). „Aš esu gyvybės duona. Jūsų tėvai dykumoje valgė maną ir mirė. O štai ši duona yra nužengusi iš dangaus, kad, kas ją valgys, nemirtų. Aš esu gyvybės duona, nužengusi iš dangaus. Kas valgys šią duoną – gyvens per amžius. Duona, kurią aš duosiu, yra mano kūnas už pasaulio gyvybę" (Jn 6, 50–51).

Tuomet žydai ginčijosi tarp savęs, sakydami: „Kaip jis gali mums duoti valgyti savo kūną?"

Jėzus jiems atsakė: „...jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės! Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas turi amžinąjį gyvenimą, ir aš jį prikelsiu paskutiniąją dieną. Mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas" (Jn 6, 52–55).

Daugelis jo mokinių, tai išgirdę, sakė: „Kieti Jo žodžiai, kas gali jų klausytis?" Nuo to meto daug jo mokinių pasitraukė šalin ir jau nebevaikščiojo su juo. Taigi Jėzus tarė Dvylikai:

„Gal ir jūs norite pasitraukti?“ Jam atsakė Simonas Petras: „Viešpatie, pas ką mes eisime?! Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius. Mes įtikėjome ir pažinome, kad tu Dievo Šventasis“ (Jn 6, 67–69).

Jei tai, ką Kristus kalbėjo, reikėtų suprasti perkelta prasme, metaforiškai, tikrai Kristus būtų neleidęs pasitraukti daugeliui jo mokinių, būtų mielai jiems paaiškinęs, kad jis čia kalbąs perkelta prasme. Ir jeigu jis to nepadarė, tai aišku, kad Kristus kalbėjo apie save kaip būsimą duoną, kurią jis duos savo sekėjams dvasinio maisto forma Paskutinės Vakarienės metu.

2) Lygiai po vienerių metų, ką Kristus kalbėjo Kafarnaume, įvykdė Paskutinės Vakarienės metu, Didįjį ketvirtadienį, prieš savo kančią. Jis paėmė į savo rankas duoną, ją laimino, laužė, sakydamas: „Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas“. Tada paėmęs vyno taurę laimino ir tarė: „Imkite ir gerkite, tai yra mano kraujas, kuris už jus ir daugelį bus pralietas nuodėmėms atleisti“. Ir tuoj pridūrė: „Tai darykite mano atminimui“.

Čia Kristus ne tik įvykdė savo pažadą, bet ir davė apaštalams galią tą patį daryti. Iš apaštalų tą galią paveldėjo jų įpėdiniai kunigystės Sakramento keliu, ir ši galia atėjo iki mūsų laikų. Dabar tas pat yra daroma kiekvienų Mišių metu, Konsekracijos momentu. Kunigui, šventimų galia apšarvuotam, ištarus Kristaus žodžius, duona virsta Kristaus kūnu ir vynas – Kristaus krauju.

Eikime toliau. Nė 30 metų nepraėjus nuo Paskutinės Vakarienės įvykio, kai buvo įsteigtas Švč. Sakramentas, šv. Paulius Laiške Korintiečiams rašė: „Taigi kas nors valgo tą duoną ir geria Viešpaties taurę nevertai, tas bus kaltas Viešpaties kūnu ir krauju“. Ir tuojau dar griežčiau pabrėžia: „Nes kas valgo ir geria nevertai konsekruotą duoną ir vyną, tas valgo ir geria sau

teismą, neatskirdamas Viešpaties kūno", t.y. neatskirdamas Viešpaties kūno, esančio duonos bei vyno pavidalu, nuo paprastos duonos ir vyno. Taigi, šv. Paulius ir sako, kad tas, kuris nevertai valgo konsekruotą duoną arba vyną, daro tokį pat nusikaltimą, tarsi išniekintų Viešpaties kūną ir kraują, esantį žmogaus kūno ir kraujo pavidalu. Žodžiu, šv. Paulius aiškiai deda lygybės ženklą tarp Viešpaties kūno ir kraujo ir Švč. Sakramento.

Pagaliau ir pati Bažnyčia, kuri *ex professo* paties Viešpaties Jėzaus pavedimu stovi tikėjimo bei doros tiesų sargyboje, visada mokė to paties, ko Kristus mokė ir liepė tikėti. Tarp kitų visuotinių konsiliumų ir Tridento Bažnyčia iškilmingai pakartojo pirmųjų krikščionių tikėjimą, kad Švč. Sakramente yra Kristus su savo žmogiškąja ir dieviškąja prigimtimi ir su dieviškos asmenybės didybe.

Be to, dar norėčiau priminti šitokį atsitikimą, kuris įvyko Bolseno mieste 1263 metais, kai iš konsekruotos ostijos per šv. Mišias pradėjo tekėti kraujas ir suliejo korpuralą. Tą įvykį matė ir tyrė kritiškiausi ir išmintingiausi to laiko protai, kaip Tomas Akvinietis ir Bonaventura. Popiežius Urbonas IV, paveiktas šio įvykio tikrumo, 1264 metais įsteigė Dievo Kūno šventę, kurią mes šiandien ir švenčiame, reikšdami dievišką pagarbą Kristui Švč. Sakramente.

Taigi, mieli klausytojai, Švč. Sakramento įsteigimo faktas yra pagrįstas paties Kristaus – Dievo žodžiu, kuris mums yra šventas, nes Jis, būdamas Dievas, mūsų suklaidinti ir pats suklysti negali.

3) Baigdami, pažvelkime giliau į Kristaus gyvenimą Eucharistijoje. Čia mes pamatysime didelį Kristaus nusižeminimo stebuklą – misteriją. Įsikūnydamas Kristus tampa vergu, gimdamas Betliejuje silpnu kūdikiu, Kalvarijos kalne jis save nužemina iki pasmerkto nusikaltėlio, o Švč. Sakramente jis save nužemina iki paprastos kasdieninės duonos gabalėlio.

Toliau. Kristus Paskutinės Vakarienės metu, duodamas savo kūną valgyti ir savo kraują gerti apaštalams, prieš savo akis turėjo būsimuosius šimtmečius su šimtais kankinių, tamsias katastrofas, persekiojimus, arenas, mirties kameras, getus, Sibirą... Jis turėjo matyti apaštalus, triūsiančius misionierius, silpnus žmones, šventuosius, didvyrius – ir Jis žinojo, kad tik „Gyvoji Duona" gali jiems suteikti tvirtybės, suraminimo ir vilties. Jis matė taip pat ir tas minias žmonių, suklupusių prieš Švč. Sakramentą ir besisemiančių sau kasdieninės stiprybės savo gyvenimui. Taigi Švč. Sakramente Kristus mums teikia tvirtybės, ištvermės, paguodos ir meilės... Todėl, kiek mūsų sąlygos leidžia, naudokimės ta dangaus duona, dažnai ir šventai. Ypač dabar, kai Komunijos pasninkas yra sumažintas iki vienos valandos laiko. Tegul nebūna šv. Mišių, kurių metu mes kartu su kunigu nepriimtume šv. Komunijos. „Kas valgo mano Kūną ir geria mano Kraują, tas nemirs per amžius".

Amen.

Dievo Kūno Šventė, 1995

Yra sakoma, kad lietuvių kalba turi apie 150 000 žodžių. Jiems visiems surašyti reikėtų didelės knygos. Tačiau iš tų daugybės žodžių, ne tik mūsų, bet ir kitų kalbų, labiausiai nuvertinti ir pažeminti yra trys žodžiai: siela, daina ir meilė.

Nekalbėkime šiandien apie sielą, apie tą nemirštamą žmogaus galią. Taip pat šiandien palikime nuošalyje ir dainą, kurios aidus girdime, atsukę radiją, TV, teatruose ir t.t. Pakalbėkime šiandien apie vieną iš tų trijų labiausiai pažemintą žodį: meilę.

Kas yra meilė? Vienam meilė yra stebuklingas žodis, kitam – kūno aistra. Trečiam meilė reiškia pasiaukojimą, išsižadėjimą, dar kitam meilė yra tik saldus žodis, kadaise nerūpestingomis dienomis nepagalvotai pasakytas, kabaretuose, šokių salėse, naktiniuose pobūviuose girdėtas ir t.t.

Tad kas yra meilė? Ką reiškia šis stebuklingas žodis? Filosofai meilę vadina styga, ištiesta tarp dviejų sielų, kuri, Dievo pirštо liečiama, nuaidi rojaus grožio akordais.

Senovės romėnai žodį meilė laikė didelėje pagarboje. Šis žodis jiems buvo šventas. Jo nevartodavo kasdieninėje kalboje, o tardavo visada pagarbiai, šventai. Pasak padavimo, Roma buvo įkurta toje pačioje vietoje, kur laukinė vilkė penėjo du pamestus kūdikius: Romulą ir Remą. Vėliau tai meilei pažymėti romėnai įkūrė miestą, kurį pavadino Meile, Amor. Kad šis žodis išlaikytų savo paslaptingumą bei šventumą, miesto kūrėjai žodį meilė paslėpė po mums nieko nesakančiu žodžiu: Roma. Tačiau šį žodį skaitant atbulai, jis nuskamba dievišku meilės žodžiu – Amor.

Į nekrikščioniškų tautų meilės sąvoką giliausiai yra įžvelgęs prancūzų rašytojas Šatobrianas. Jis savo knygoje „Atala" vaizduoja dviejų laukinių žmonių meilę, meilę šventą, meilę be dėmės, pilną pasiaukojimo, galingesnę net už mirtį.

Tačiau meilė visu savo pilnatvės spindesiu sužėri tik krikščionybėje, Kristuje. Niekas iki Kristaus meilės taip neišaukštino, niekas jos taip neiškėlė, niekas to žodžio tiek neišsakė, kaip mūsų dieviškasis mokytojas. Šv. Jonas, greičiausiai išmokęs iš Kristaus, pasakė, kad *Deus est amor* – Dievas yra meilė.

Toliau tas pats Jonas Evangelistas kalba apie tris dieviškąsias dorybes: tikėjimą, viltį ir meilę. Tikėjimo aktu tikime, ką Kristus mums apreiškė. Turėdami viltį, viliamės, kad kada nors

mūsų troškimai ir viltys išsipildys. Tačiau tikėjimas ir viltis baigiasi su žmogaus mirtimi. Laimingiesiems danguje nebereikia tikėjimo, nebereikia jiems ir vilties, nes nebėra ko viltis. Jų tikėjimas ir viltis baigėsi meile, kuri yra pats Dievas. Taigi tikėjimas ir viltis, anot apaštalo, baigsis, o meilė tvers amžinai...

Dievo meilės trupinėlių mes apsčiai matome ir gamtoje, tame Dievo meilės stebukle. Kiek čia yra grožio, didybės, išminties, žaismo, darnos. Ar visa tai nėra Dievo meilės išsiliejimas, ar tai nėra taurė, perpildyta kvepiančio Dievo meilės vyno, kuris liejasi per taurės kraštus?..

Tačiau didžiausias Dievo meilės stebuklas yra pats žmogus, nes jis tik vienas pajėgia suprasti meilės prasmę ir jos veiksmą. Mat visa, kas sutverta, yra tik rėmai stebuklingam paveikslui, žmogui, tai centrinei gamtos figūrai, kurios paskirtis yra Dievas.

Meilė yra gero ir pikto pažinimo raktas. Biblija, žmogaus išganymo istorija, mus moko, kad ne visuomet žmogus sugebėjo ir mokėjo tinkamai meilę suprasti ir savo jėgas skirti aukščiausiai meilės versmei, Dievui, tarnauti. Čia ir įvyko lūžis, žmogaus nupuolimas, atsisakymas tarnauti Dievui, aukščiausiai meilei.

Tačiau Dievo meilės didybė ir tuo nesibaigia. Žmogui pakelti ir padėti ateina Kristus, Atpirkėjas. Mat Dievas taip mylėjo pasaulį, žmogų, kad jam atpirkti, grąžinti atgal į meilę, nepagailėjo net savo vienatinio sūnaus. Taigi Kristus yra ne kas kitas, o meilės įsikūnijimas. Todėl, kas pažįsta Kristų, tas supranta, ką reiškia meilė.

Šv. Raštas sako, kad Kristus mus pamilo amžina meile. Jis perėjo skersai ir išilgai Palestinos žemę, darydamas gera. Jis tūkstančius pagydė, tūkstančiams grąžino sielos ramybę, širdies

nekaltumą, tūkstančius suramino ir pastiprino slidžiuose gyvenimo labirintuose, tūkstančiams Kristus parodė ir rodo gyvenimo prasmę ir išmintį.

Maža to. Iš Kristaus burnos liejosi pilni meilės, išsižadėjimo, pasiaukojimo žodžiai. Kristus ne tik kalbėjo, skelbė savo meilės mokslą, bet jį antspaudavo savo mirties antspaudu, tikrumu. Degdamas žmogaus meile, Jis ima ant savo pečių sunkų kryžių ir kopia su juo į Kalvarijos kalną, kad čia mirtų iš meilės už žmogų. Ir ant kryžiaus Kristus dvelkia meile. Jo ištiestos rankos – žmogui priglausti. Jo perdurtas kairys šonas, kur yra širdis, tai jo dieviškosios meilės centras. Sužeistos Kristaus kojos kalba apie ilgą kelionę, beieškant nuklydusio ir nedėkingo žmogaus.

Kristus eina dar toliau. Jo meilei nėra galo. Prieš savo mirtį, Paskutinės Vakarienės metu, Kristus, norėdamas pasilikti su savaisiais, parodė savo meilės gelmes, paėmęs duonos, tarė: „Štai mano kūnas". Paėmęs į savo palaimintas rankas vyno taurę, tarė: „Štai mano kraujas". „Tai darykite mano atminimui". Tuo Kristus padarė dar vieną savo meilės stebuklą, pasilikdamas konsekruotos duonos ir vyno pavidaluose tarp mūsų iki pasaulio pabaigos. Be to, Jis įsakė šia dieviška duona mums sotintis. Imkite ir valgykite! Imkite ir gerkite! Kas valgys mano kūną ir gers mano kraują, tas nematys mirties per amžius.

Taigi, brangūs klausytojai, svarstydami Kristaus gyvenimą, galime suprasti, ką reiškia žodis meilė. Milijonai iš meilės Kristui aukojasi Dievui ir artimui. Milijonai kenčia ir miršta Kristaus meilės vedami ir pelnydami nemirtingos garbės vainiką.

Tad šiandien, švęsdami Kristaus Kūno šventę, paklauskime savęs, ar mes suprantame šią Didžiąją meilės paslaptį, prieš kurią lūžta kiekvienas ginklas, prieš kurį yra bejėgis visoks pasaulio tironas. Toji meilė yra mūsų Baltoji ostija, tai mūsų dva-

sinė puota, į kurią ir mes kiekvienas esame kviečiami dalyvauti. „Imkite ir valgykite". Kristus per daug mus myli, kad atsisakytų mus pakviesti. Jei mes šioje puotoje nedalyvaujame, tai esame patys kalti.

Anot pal. Bedos, Kristus žmogų kviečia į ketveriopą savo meilės puotą: į savo mokslo puotą, malonės ir šventumo puotą, šv. Komunijos puotą ir į amžinosios savo garbės puotą. Kartais Jis mus kviečia per savo angelus, gerus žmones, sąžinės balsu, stebuklais, nelaimėmis, pasisekimais ir nepasisekimais. Todėl šiandien, jei išgirsi Dievo balsą, neužkietink savo širdies, gal paskutinis kvietimas, gal paskutinis aplankymas. Nėra didesnio nedėkingumo, kaip paniekinti meilę. Mieli klausytojai, čia kalbama apie labai rimtus dalykus, čia svarstomas amžinos laimės klausimas, amžino gyvenimo meilėje klausimas.

Amen.

Atsimainymo šventė, 1978

Viešpatie, gera mums čia būti!

1. Mano brangieji, Taboro kalnas yra mūsų žemiškosios kelionės tikslas. Ten Dievas gyvena su žmonėmis. Ten žmonės jį mato akis į akį. Ten nėra nieko sutepto. Ten nėra nei mirties, nei skausmo, nei dejonių, ten kiekviena ašara nušluostoma nuo kiekvieno akių. Ten Dievo spindėjimas bei skaistumas apšviečia kiekvieną. Ten yra suvesta visa garbė ir šlovė. **Ten gera būti**. Ten yra laimė, kurios niekur kitur negalima rasti. Anot šv. Pauliaus, „ ten yra tiek laimės, kad mes **dabar** nei suprasti, nei įsivaizduoti jos nepajėgiame". Todėl mūsų gyvenimo tikslas ir yra veržtis pirmyn, kopti aukštyn, kad pagaliau pasiektume Taboro kalno viršūnę, amžinąją mūsų tėvynę. Čia mes turime pasekti šv. Pauliumi, kuris savo laiške Filipiečiams, sako: „...pamiršęs, kas užpakalyje, aš veržiuosi pirmyn, į tikslą, siekiu laimikio aukštybėse, kurio Dievas kviečia mane siekti Kristuje Jėzuje".

2. **Žavus yra Taboro kalnas, bet į jį įlipti nėra lengva**. Mat kaip į kiekvieną aukštą kalną, taip ir į Taborą kopiant, susiduriama su kliūtimis ir sunkumais. Tiems sunkumams nugalėti reikia ištvermingumo, pasiryžimo, sugebėjimo ir pasiaukojimo. Jei kalnų sporto mėgėjai dėl trumpai trunkančio pasigėrėjimo kopia į aukščiausius kalnus, rizikuodami net savo gyvybe, tad kas galėtų mus sulaikyti nuo kopimo į Taborą, kur mūsų laukia nesibaigiantis gėris ir amžinoji laimė. Mūsų žemiškosios būties atbaigimas.

3. **Kopti į Taboro kalną – reiškia atsimainyti.** Ir Kristus atsimainė. Jo veidas sužibo kaip saulė, o drabužiai tapo balti kaip sniegas. Kristus kalbėjo Nikodemui: „Jei kas neatgims iš aukštybės, negalės regėti Dievo karalystės".

Nikodemas paklausė: „Kaip gali gimti žmogus, būdamas nebejaunas. Argi jis gali antrą kartą įeiti į savo motinos įsčias ir vėl užgimti?" Jėzus atsakė:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau Tau: kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę".

„Kas gimė iš kūno, yra kūnas, o kas gimė iš Dvasios, yra dvasia".

Taigi turime atgimti iš nuodėmės, kurioje esame gimę, kad gyventume malonės gyvenimą, į kurį esame pašaukti Kristuje. Šv. Paulius ragina „atsižadėti žmogaus gyvenimo būdo, žlugdančio žmogų apgaulingais geismais, ir apsivilkti nauju žmogumi, sutvertu pagal Dievą teisume ir tiesos šventume, kad taptumėte vidiniais žmonėmis ir kad Kristus per tikėjimą gyventų mūsų širdyse, būtumėte įsišakniję ir įsitvirtinę Dievo meilėje.

Mes neturime būti maži vaikai, siūbuojami ir nešiojami bet kokio mokymo vėjelio, žmonių apgaulės, gudrumo, vedančio į klystkelius. Mes turime siekti vyriško subrendimo ir Kristaus pilnatvės amžiaus saiko". Tai toks yra kelias, vedąs į Taboro kalną.

4. Ir pagaliau ant Taboro kalno Kristaus **žmogiškoji prigimtis** suspindėjo dievišku grožiu. Tai liudija, kad ne tik mūsų siela, bet ir kūnas **yra pašauktas į Dievo garbę.**

Šv. Paulius, kalbėdamas Korinto tikintiesiems apie kūno iš numirusių prisikėlimą, pažymi, kad kūnai kelsis ne tokie, kokie dabar yra, bet bus permainyti. Jis rašo: „Vienoks saulės švytėjimas, kitoks mėnulio blizgesys ir dar kitoks žvaigždžių žėrėji-

mas“. Net ir žvaigždė nuo žvaigždės skiriasi spindėjimu. Taip ir su mirusiųjų prisikėlimu. Sėjamas gundantis kūnas, keliasi negundantis.

Pasakojama, kad kai Makedonijos karaliui Pilypui jo siųstieji žvalgai pranešė apie Atėnų miesto grožį ir jo begalinius turtus, karalius staigiai pakilo ir kumščiu trenkė į stalą, sakydamas: „Atėnai turi būti mano“. Ir Pilypas tuojau davė įsakymą ruoštis karo žygiui, ir neilgai trukus Atėnų miestas buvo Makedonijos karaliaus Pilypo valdžioje.

Taigi, mieli klausytojai, apie Taboro kalno puikumą ir jo grožį mums liudija ne koks nors žmogus, o pats Kristus, kuris mums kalba, kad ausis negirdėjo, akis neregėjo, nei žmogui į galvą neatėjo, ką parengė Dievas tiems, kurie jį myli. Tad ir mes, kaip tas karalius Pilypas, turime sušukti „Taboras turi būti mūsų!“ Ir mes visi į jį turime kopti, kovoti ir dirbti, nepaisydami gyvenimo sunkenybių ir kliūčių, kad, mūsų žemiškojo gyvenimo saulei nusileidus, Taboro kalnas taptų mūsų amžinai. Ir kad mes galėtume su apaštalais Petru, Jonu ir Jokūbu sušukti: „Viešpatie, mums čia gera būti!“

Amen.

Žolinė (Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų šventė)

Žolinė, 1954

Marija ir šių dienų Lietuva

Turbūt, mieli klausytojai, nėra pasaulyje kitos tokios tautos, taip giliai ir esmingai suaugusios su Marijos garbinimo kultu, kaip lietuvių tauta. Marijos garbinimas turi kažką nepaprasto, gilaus, lietuvio sieloje, ko mes visai arba mažai užtinkame kitose tautose.

Dar prieš gimimą lietuvė motina paveda savo kūdikį Marijai. Jam užgimus, motina kalba kūdikiui „Marija, globok šį mano kūdikį, kad jisai augtų laimingas ir sveikas". Vaikui susirgus, visas viltis lietuvė deda į Mariją. Lietuvė motina po gimdymo neina tiesiog į bažnyčią, bet ji Marijos pavyzdžiu nori būti įvesdinta, kad kunigas jai atkalbėtų specialias Bažnyčios skiriamas maldas. Tik gaila, kad šis gražus paprotys yra beveik išnykęs tarp lietuvių išeivių.

Lietuvė motina, supdama vygę, Marijos giesmes giedodavo, palydėdama jas, be abejojimo, su geriausiais linkėjimais savo širdyje brėstančiam savo sūnui arba dukrai.

Pirmoji malda, kurios moko savo kūdikį, yra „Tėve mūsų", bet gražiausia Marijos malda: „Sveika, Marija..." Vėliau, pri-

ėmus Pirmąją Komuniją, kiekvienas jos vaikas yra įrašomas į Marijos Brolijas, kad jos dukra arba sūnus taptų Marijos legiono dvasiniu kariu.

Du jauni žmonės, pažadėję meilę vienas antram prie altoriaus ir gavę Bažnyčios palaiminimą, nebėga laukan, bet, lietuvės motinos išmokyti, eina prie Marijos altoriaus pasimelsti ir padėti po jos kojomis gėlių puokštę.

O kiek daug tų Marijos giesmių! Jos giedamos namuose ir bažnyčiose: Marijos valandos ir gegužinės pamaldos giedamos bendrai, o dažnai net kaimais, prie Marijos koplytėlių arba prie pakelės kryžių. O tie mistiškieji rarotai anksti Advento rytą, dar prieš aušrą, yra virtę didelio į Mariją pamaldumo išraiška.

Toliau. Marijos atlaidų gausybė, net po keliolika kai kuriose parapijose. Visos Lietuvoje esančios stebuklingos vietos yra beveik Marijos, o ne ko kito. Tik prisiminkime Vilnių, Šiluvą, Pažaislį, Žemaičių Kalvariją ir paskutiniu metu Girkalnyje Marijos Apsireiškimus.

Be to, kas galėtų pasakyti, kiek Lietuvoje yra bažnyčių, skirtų Marijos garbei? Kiek puošnių ir meniškų altorių jose?.. Laukai, pakelės, pamiškės, kapai, kryžkelės ir keliai yra nusagstyti Marijos koplytėlėmis, kuriose dažniausiai vaizduojama Motina su 7 kalavijais perverta širdimi.

Mes žinome iš istorijos, kad sunkiais Lietuvai laikais Marija ateidavo jai į pagalbą. Mes žinome laikus, kai Lietuvoje buvo likę tik 7 kunigai. Marija, apsireiškusi Lietuvoje, atgaivino lietuvių tikėjimą, atnešė atgimimą, o Dievo Apvaizda siuntė šventą ir uolų vysk. Merkelį Giedraitį, kuris buvo tas Marijos įrankis grąžinti tikėjimą Lietuvoj, ypač Žemaičių žemėje. Lietuva buvo išgelbėta nuo protestantizmo ir liko ištikima tikrajai Kristaus Bažnyčiai.

Tačiau palikime, kas buvo praeityje, stabtelkime prie šių dienų lietuvio santykių su Marija.

Jūs ir aš esame liudininkai, su kokiu tikėjimu ir meile Lietuvos liaudis glaudėsi prie Marijos pirmosios bolševikų okupacijos metu. Lietuviai, sugrūsti į kalėjimus, kai iš jų buvo atimti rožančiai, dirbo juos iš apyžalės duonos ir kalėjimuose jį kalbėdavo. Mūsų jaunimas Marijoj matė savo tautos išsigelbėjimą. Kostas Bučius, Telšių amatų mokyklos mokinys, bolševikų žiauriai nukankintas Rainių miškelyje, savo dienoraštyje rašo, kad jis sau stiprybės kovoje prieš okupantus semia iš pamaldumo Marijai. Kitas jaunuolis, Hermenegildas Žvirgždinas, Telšių gimnazijos mokinys, taip pat Rainių miškelio kankinys, savo paliktuose užrašuose sako, kaip jis, klūpodamas prie Marijos altoriaus Telšių Katedroje, prašo savo dangiškosios Motinos globos, kad nepalūžtų idealizmo ir bandymų kelyje. Ir mes žinome, kad tuodu jaunuoliai mirė tokia baisia kankinių mirtimi, kuriai negalėtų prilygti joks Bažnyčios kanonizuotas kankinys.

Tuo Lietuvių tautos bandymo metu dar labiau aidėjo Marijos giesmės ir dar kokios galingos ir aistringos. „Mes trokštame Dievo, o Marija, kaip šaukia nuolat mūs širdis. Jo meilė mums tai ne vergija, bet mūs garbė ir mūs dalia; priglausk, Šv. Panele, mažus, didžius, senus, į Dievo Sūnų rodyk kelią, tegul Jis globoja ir valdo mus". Arba Maironio:

„Marija, Marija, palengvink vergiją, išgelbėk nuo priešo baisaus".

Tačiau jums, klausantiems šių mano žodžių, gali ateiti į galvą mintis, jei lietuviai taip mylėjo Mariją, kodėl po pirmojo bolševikmečio atėjo antrasis, daug baisesnis, kurio pabaigos toli gražu dar nematyti? Kodėl?

Kodėl šeimininkė minko ilgiau tešlą tortui kepti, negu paprastai duonai? Kodėl kūdros vanduo dvokia ir yra pilnas visokiausių gyvių? Kodėl šaltinio vanduo, bėgantis per akmenis, uolas, įvairius kliuvinius, ir dažnai galvotrūkčiais krisdamas žemyn, yra tyras kaip krištolas ir malonus gerti? Kodėl menininkas, norėdamas iš gabalo marmuro iškalti statulą, jį daužo, varto, kol pagaliau pasirodo žmogaus panašumas ir grožis? Kodėl motina gimdydama kenčia skausmą, o pagimdžiusi kūdikį džiaugiasi, kad pasauly gimė žmogus. Kodėl Marija verkė po kryžiumi, o šiandien mes švenčiame jos Dangun Ėmimo šventę? Kodėl Kristus, atpirkdamas žmones, pasirinko kryžiaus mirtį? Kodėl akys daugiausia verkusios yra gražesnės ir gilesnės, į žmogų žiūrinčios?

Tad, klausytojau, pasvarstyk ir atsakyk! Tik vieną atsimink, kad kentėjimai turi savo prasmę, tik reikia mokėti didžiadvasiškai juos pakelti. Šv. Raštas sako: „Kaip auksas yra tiriamas ugnyje, taip žmogus kentėjimuose". Tad tikėkime, ir tikėkime nesvyruodami, kad mūsų tauta yra Dievo Apvaizdos ruošiama ir mėginama didžiam ir aukštam pašaukimui. Ji kelsis iš dabartinės kančios gryna kaip akies lėlytė, jos vaikų didvyriški žygiai per amžius žibės žmonijai.

Neabejoju, kad Marijos garbinimas ir šiandien vaidina svarbų vaidmenį Lietuvoje, ypač tarp Sibire ištremtųjų mūsų brolių. Aš manau, kad šie Marijos giesmės žodžiai jiems tikrai daug reiškia: „Tiktai tu viena lieki šiandien paguoda ir viltis".

Bet ką tau, laimingasis žmogau, galima būtų šiandien pasakyti. Mums, kuriems tik per kažkokį apsirikimą pavyko išlįsti iš po geležinės uždangos, pirmiau negu ji išsidavė. Mums, kurie nežinome, kur maisto dėti ir kaip savo kūną penėti, kurie gyvename pilnuose patogumų namuose, sėdime minkštuose fote-

liuose, važiuojame puikiais limuzinais, kurie, pamiršę Marijos vaikelio pareigas, dažnai neatliekame reikalingiausių tikėjimo ir tautinių pareigų. Mums per toli bažnyčia, jei patogiai sėdėdami turime į ją važiuoti. Mes taip pamilome veršį, kad būtiniausiems dalykams praradome supratimą aukoti ir remti. Mes esame beveik dvasiškai ir praktiškai atsijungę nuo lietuviškų ir religinių tradicijų, tautos kančių ir t.t. Kodėl taip? Todėl, kad mūsų gyvenime nebėra skaidrinančios kančios. Mūsų gyvenime visko yra kaip kūdroje, tačiau iš kūdros niekas negeria vandens, jis geras tik laukams laistyti...

Aš norėčiau Tau, mielas klausytojau, šiandien, Marijos, mūsų žemės Motinos, vardan padiktuoti 10 įsakymų, kuriuos, gyvendami svetur, mes dažnai turėtume prisiminti ir vykdyti.

Aš esu Lietuva, tavo Tėvynė, kenčianti naujoj vergijoj, nes mane vėl pardavė nelaisvėn.

1. Neturėk kitos tėvynės be manęs ir nemylėk jos labiau už mane.

2. Neminėk mano vardo be pagarbos, bet stenkis visur jį kelti ir ginti.

3. Prisimink mano tautines ir religines šventes, turėk dosnią ranką ir karštą širdį man nelaimėje padėti.

4. Gerbk tuos, kurie mano vardą iškėlė, nors tie mano didieji sūnūs ir skirtųsi savo pažiūromis.

5. Neužmiršk savyje ir kituose lietuviškumo, nesišalink tautiškumo ir religinio darbo, nekraipyk savo pavardės ir nedarkyk mano kalbos.

6. Netepk nepadoriu elgesiu ir darbais savęs ir mano gero vardo.

7. Nemeluok, kad esi kitoks; neišsižadėk savęs ir manęs prieš kitus jiems pataikaudamas.

8. Nevok iš manęs mano vaikų juos nutautindamas, kalbėk su jais namie lietuviškai, išmokyk lietuviškai skaityti ir rašyti.

9. Nesisavink netinkamų svetimų papročių ir nesakyk, kad jie tau labiau dera negu manieji.

10. Negeisk kitos tautybės žmonos, o pasirink iš mano dukrų, ir būkite abu ištikimi man, nors svetur tektų akis užmerkti.

Tad, mieli klausytojai, šiandien, švęsdami ir mūsų Tautos Motinos Dangun Ėmimo šventę, džiaukimės visi Viešpatyje, dėl kurios į dangų paėmimo džiūgauja angelai ir drauge garbina Dievą. Tos kelios palaidai mestos mintys tegul mus atnaujina dvasia. Pažvelgę į praeitį, pasisėmę iš jų stiprybės ateičiai, dar sparčiau, dar drąsiau, Dievui ir Marijai padedant, kiekvienas nuoširdžiai eikime savo pasirinktuoju pašaukimo keliu.

Amen.

Žolinė, 1958

Praėjusį penktadienį, mano brangūs klausytojai, kartu su visu katalikiškuoju pasauliu paminėjome Šv. M. Marijos Ėmimą į dangų. Atsižvelgdamas į šios šventės svarbumą, nutariau nors trumpai apie šią šventę šiandien ir kalbėti.

Marijos Ėmimo į dangų šventė, arba Žolinė, kaip ją lietuviai vadina, yra pati žymiausia šventė, skirta Marijos garbei. Ši šventė iki galo atskleidžia atbaigtą Marijos gyvenimą, jos žemiškosios kelionės pabaigą ir begalinį Marijos išaukštinimą danguje.

Turint galvoje Marijos misijos kilnumą ir svarbą žemėje, nedaug žinome iš jos gyvenimo, ypač apie paskutines Marijos gyvenimo dienas, jos mirtį. Marijos asmuo yra toks svarbus visame žmogaus atpirkimo plane, kaip svarbus yra oras, saulė ir vanduo

žmogaus kūniškame, fiziniame gyvenime. Apie tai, tiesa, mes nedaug kalbame, tačiau tai nesumažina saulės, oro ir vandens reikšmės ir svarbos žmogaus gyvenime. Kad apie Marijos paskutines dienas randame mažai žinių, tai aiškinama tuo, kad krikščionybės pradžioje visas dėmesys buvo kreipiamas į Kristaus asmenį ir Jo mokslą, todėl mažiau buvo sustota prie Marijos gyvenimo faktų. Tą patį galima pasakyti apie šv. Juozapą, šv. Joną Krikštytoją ir apaštalus, kurių asmuo, atsižvelgiant į laiko reikalavimus, buvo palikti nuošalyje, vėlesniam laikui.

Sprendžiant iš žydų papročių, Marija turėjo būti 15–16 metų, kai jai apsireiškė angelas ir ji buvo pažadėta vyrui, vardu Juozapas. Marija turėjo būti 49-erių metų, kai Kristus paliko šią žemę, ir šv. Jonas apaštalas, paties Kristaus pavedimu po kryžiumi, tapo Marijos globėju ir gynėju. Manoma, kad Marija, Kristui įžengus į Dangų, dar gyveno 16 metų žemėje. Visą šį laiką ji buvo apaštalų ir pirmųjų krikščionių įkvėpėja ir drąsintoja sunkiomis jų gyvenimo valandomis ir kilniame jų apaštalavimo darbe. Marija mirė būdama 64-erių metų.

Šv. Jonas Damaskietis, gyvenęs 8 amž. po Kristaus, taip rašo: „Marija mirė Jeruzalėje, netoli tos vietos, kur Kristus su apaštalais valgė Paskutinę Vakarienę. Marija buvo palaidota Alyvų kalne, šalia savo tėvelių Joakimo ir Onos ir šv. Juozapo, jos sužadėtinio. Kai Marija mirė, rašo toliau Damaskietis, prie jos mirties patalo buvo visi apaštalai, išskyrus šv.Tomą. Kai šis atvyko, jau Marijos kūnas buvo padėtas į kapą. Šv. Tomas labai norėjo nors mirusią Mariją dar kartą pamatyti ir su ja atsisveikinti. Jo prašymu Marijos kapas buvo atidarytas. Tačiau, atidarius kapą, Marijos kūno jame nebebuvo. Buvo rastos tik drobulės, į kurias buvo įvynioti mirtingieji Marijos palaikai. Iš jų, kaip pasakoja šv. Jonas Damaskietis, pasklido nepaprastai ma-

lonus kvapas, ir visų apaštalų bendru įsitikinimu, Tas, kuris iš Marijos kūno ėmė sau žmogaus prigimtį, įsikūnydamas joje ir būdamas Aukščiausiojo Dievo Sūnus iš jos gimė, kad atpirktų žmones iš nuodėmės vergijos, panorėjo, kad ir Marijos kūnas, būdamas skaistus ir nesuteptas, nepūtų žemėje, bet būtų pakeistas ir paimtas į dangų, suteikiant Marijos kūnui tą išaukštinimą, kurį Kristus yra žadėjęs kiekvienam teisiam žmogui po paskutinio teismo šio pasaulio pabaigoje". Taip baigia savo pasakojimą šv. Jonas Damaskietis apie Marijos mirtį.

Trisdešimt metų po Marijos mirties, šv. Jonas apaštalas, tas ištikimasis Marijos globėjas, savo Apreiškimo knygoje aprašo viziją, kurioje Jis taip kalba: „Ir pasirodė danguje didingas ženklas: moteris apsisiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas" (Apr 12,1). Svarbu pažymėti, kad ne tik mes, Katalikų Bažnyčios vaikai, šią šv. Jono viziją priskiriame Marijai, bet tą patį daro net ir musulmonai.

Pirmą kartą Marijos Ėmimo į dangų šventė yra minima istoriko Epifanijaus, kuris gyveno 4 amž. po Kristaus. Tačiau šią šventę šis istorikas vadina Marijos užmigimo arba perėjimo švente. Tuo aiškiai norima pasakyti, kad Marijos mirtis buvo daugiau panaši į miegą, perėjimą, negu į mirties sunaikinimą, sunykimą. Tai suprantama, nes Marija, atsižvelgiant į Kristaus nuopelnus, išimties keliu buvo apsaugota nuo nuodėmės, todėl tapo apsaugota ir nuo kūno sunykimo, mirties, kuri yra ne kas kita kaip bausmė už nuodėmes. Tą garbę Marija gavo tuoj mirusi, iš anksto, nelaukiant Paskutiniojo teismo dienos.

Mano brangūs klausytojai, nereikia būti didelės vaizduotės žmogumi, kad bent truputį suprastume, koks turėjo būti danguje džiaugsmas, kai Marija, užbaigusi savo šventą, bet kupiną vargo, sopulių ir trūkumų gyvenimą, buvo paimta į dangų ir padaryta

Dangaus ir žemės, Angelų ir Šventųjų Karaliene. Tą džiaugsmo dieną šiandien mes ir minime. Tad ir mes džiaukimės, nes Marijos išaukštinimas yra kiekvieno Marijos gerbėjo asmeninis išaukštinimas. Juk Marija yra mūsų dvasinė Motina, mūsų kenčiančios tautos Karalienė ir globėja. Todėl visada pasitikėkime Marija, kad ir kaip žemai mes būtume puolę, kaip labai jos pagalbos būtume reikalingi, ji visada yra pasirengusi mums padėti. Ypač pasitikėkime Marijos globa šiais sunkiais ir pavojingais laikais. Marija niekada neapleis savo vaikelių. Ji turi mūsų vargus savo širdyje. Tad dažnai kalbėk: „O Marija, mano tautos ir mano Karaliene ir mano Motina, aš Tavo esu ir visuomet noriu būti. Globok ir saugok mane, kaip savo daiktą ir nuosavybę, kad šiame dulkių ir vilionių pasaulyje nepaklysčiau šunkeliuose, bet visada, Tavo Sūnaus malonės padedamas ir stiprinamas, galėčiau siekti tų idealų, dėl kurių Tu gyvenai ir sielojais šioje žemėje, kad vis galėčiau kopti doros keliu aukštyn, į gėrio ir grožio aukštybes, prie Tavo, mano dangiškoji Motina, sosto papėdės".

Amen.

Žolinė, 1965

Mano brangūs klausytojai, nors Marijos į Dangų Ėmimas yra vėliausiai Bažnyčios paskelbta dogma, tačiau ši šventė yra viena seniausių Marijos švenčių. Ir tai ne tik katalikų Bažnyčios kalendoriuje, bet ir graikų. Todėl protestantai, prieštaraudami šiai dogmai, parodo neišvengiamai didelį Bažnyčios nesupratimą, nes Marija tikrai išreiškia Kristaus kūną – *par excellence* ir Marijos kūno išaukštinime mes išreiškiame galutinį visos atpirktos žmonijos išaukštinimą.

Visi Šv. Rašto tekstai, taikomi Marijai, ženklina ne tik ją, bet ir pačią Bažnyčią. Kaip Marija, taip ir Bažnyčia, yra Kristaus sužieduotinė, vykdanti Kristaus darbą žmonijai gelbėti. Tiek Marija, tiek ir Bažnyčia yra tikinčiųjų Motina. Kaip Marija, taip ir visa Bažnyčia viliasi būti atkurta su kūnu ir siela paskutinio teismo dieną. Taigi šioje perspektyvoje mes turime įžvelgti ir pajusti didžiulį Marijos vaidmenį. Mat Marija ne tik reprezentuoja mistinio kūno žmogiškąją pusę, bet ji yra narė to mistinio kūno ir savo pozicija pirmoji po paties Kristaus, mistinio kūno galvos. Taigi mes, aukštindami Mariją, iš tikrųjų skelbiame ir aukštiname tikėjimo keliu galutinį visos žmonių rasės išaukštinimą ir pakeitimą.

Šios dienos Mišių maldos vyksta su šių tiesų ženklu. Intradoje, arba Mišių pradžios maldoje, yra vartojami Apreiškimo žodžiai, kurie yra taikomi Bažnyčiai ir Marijai.

„Ir pasirodė danguje didingas ženklas: moteris apsisiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas".

Bažnyčia, ta naujoji Jeruzalė, pasirodys visoje savo didybėje laikų pabaigoje. 97-oji psalmė, skaitoma po Introito maldelės ir išreiškia tą galutinį Kristaus laimėjimą, jo antrąjį ir garbingą atėjimą.

Šios dienos lekcijoje, paimtoje iš Juditos knygos, vėl kalbama apie Marijos ir Bažnyčios pergalę prieš šėtoną, kuris yra išreiškiamas Holoferno asmenyje. Mergaitės Juditos asmuo ryškiai reprezentuoja Mariją, jos rolę žmonijos atpirkimo dvasia. Tai yra Ievos ir žalčio istorija su priešingais padariniais. Čia mes turime didvyrę, drąsią moterį, kuri išgelbsti Dievo tautą nuo neteisingo ir žiauraus pavergėjo. Šiam tikslui pasiekti Judita pavartoja savo moterišką grožį ir patrauklumą, kad tik kaip

nors nugalėtų priešo jėgas. Taip ir Marija savo galutiniu išaukštinimu sumaišė šėtono užmačias, todėl kartu su visa Bažnyčia, mes garbiname Mariją kaip blogio nugalėtoją.

Toliau. Šios dienos Evangelija kalba apie Marijos vizitą Elzbietai, kuri taip pat buvo nėščia, laukdama būsimojo Jono Krikštytojo. Šis Marijos apsilankymas, dar prieš atpirkimą, buvo Elzbietos negimusio kūdikio pašventinimas didžiai jo misijai skelbti ateinantį Kristų.

Ką Marija padarė Jonui, lygiai tą patį ji daro ir visiems Bažnyčios nariams. Per Mariją, Marijos dėka, mes turime Kristų ir todėl, kaip Elzbieta, ir mes turime Mariją garbinti ir ją aukštinti, nes per ją atėjo mums išganymas, atpirkimas.

Eikime toliau. Aukojimo maldoje yra išreiškiama ta žūtbūtinė kova tarp Marijos ir šėtono, tarp Bažnyčios ir šėtono. Mums nėra sunku įžvelgti ir pastebėti, kad ir šiandien Bažnyčia, būdama laiko varžtuose, yra įtraukta į žmogaus atpirkimo kovą. Ši neišvengiama kova tarp Kristaus ir šėtono karalystės eina be sustojimo kiekvieno žmogaus sieloje, kiekvienoje mūsų buities fazėje. Marijos rolę šioje kovoje galima lengvai atpažinti, Ji yra su savo Sūnumi Jo Bažnyčioje. Marija, pasakydama Archangelui Gabrieliui savo „fiat" – tebūnie, tapo mūsų kovų dalininke.

Tad mums daugiau nieko nelieka, kaip šioje kovoje prašyti Dievą šios dienos Mišių maldos žodžiais:

„Viešpatie, tavo tautai teateina pagalbon Dievo Gimdytojos malda: kadangi žinome ją su kūnu buvus paimtą į dangų, tegu pajuntame jos užtarimą jai esant dangaus galioje".

„Dievo Gimdytojos malda". Ką tai reiškia? Tai reiškia besąlygišką atsidavimą Dievo ir artimo tarnybai. Jei mūsų gyvenimas yra pagrįstas ta pačia meilės ugnimi Dievo garbei ir žmogaus išganymui, kaip Marijos gyvenimas, tada Marijos troški-

mas matyti visus žmones išganytus per mūsų darbą ir misiją bus dar labiau pagreitintas ir užtikrintas.

Taigi ši gražioji Marijos šventė turi vieną didžiausią mintį – palaikyti gyvą mūsų tikėjimą į mūsų pačių prisikėlimą laikų pabaigoje. Marija, įsijausdama į savo misiją žemėje ir vėliau danguje, aplankydama Elzbietą, sukūrė tą gražųjį *Magnificat* – Mano siela šlovina Viešpatį – himną, kuris išreiškė visą Marijos dvasios būseną ir jos rūpestį žmogumi, jo išganymu. Ji visus savo sugebėjimus priskiria Dievui. Todėl ir mes, švęsdami Marijos Ėmimo į dangų šventę, dažnai kartokime tą jos sielos himną: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju, nes didžių dalykų padarė man Visagalis, ir šventas yra jo vardas".

Amen.

Žolinė, 1971

„O Marija, mano meile! Kai tik prisimenu tave savo širdyje, tuoj palieka mane visoks sunkumas ir prislėgimas. Tu, kaip ryto aušra, prasiverži pro žemišką skausmą, nušviesdama man visą gyvenimą".

Brangūs klausytojai, nors Marijos Dangun Ėmimas yra vėliausiai Bažnyčios paskelbta dogma, tačiau ši šventė yra viena seniausių Marijos švenčių. Ji jau šeštame šimtmetyje buvo švenčiama ne tik Vakarų, bet ir Rytų Bažnyčiose. Todėl tos krikščionių bažnyčios, kurios prieštarauja šiai dogmai, parodo didelį Bažnyčios nesupratimą, nes Marija tikrai išreiškia Kristaus kūną *excallance*, o Marijos kūno išaukštinime mes išreiškiame visos atpirktosios žmonijos išaukštinimą.

Visi Šv. Rašto tekstai taikomi Marijai, reiškia ne tik Marijos asmens, bet ir pačią Bažnyčią, Kristaus mistinį kūną. Ir Marija, ir Bažnyčia yra Kristaus sužadėtinė, tęsianti Kristaus atpirkimo darbą gelbėti žmoniją. Ir Marija, ir Bažnyčia yra visų tikinčiųjų motina. Ir Marija, ir visa Bažnyčia viliasi būti atkurta su kūnu ir siela paskutinio teismo dieną, laikų pabaigoje.

Taigi šioje perspektyvoje mes turime įžvelgti ir didžiulį Marijos vaidmenį. Mat Marija ne tik atstovauja Mistinio kūno žmogiškajai pusei, bet ji yra to Mistinio kūno narė, ir savo padėtimi pirmoji po paties Kristaus, Mistinio kūno, galvos. Taigi mes, gerbdami ir aukštindami Mariją, kartu skelbiame ir aukštiname būsimą visos žmonių rasės išaukštinimą ir perkeitimą.

Šių dienų pirmame skaityme, paimtame iš šv. Jono Apreiškimo knygos, kalbama apie moteriškės pergalę prieš slibiną. Tada aš girdėjau didį balsą danguje, sakantį: „Dabar atėjo išganymas ir galybė, mūsų Dievo karalystė ir valdžia!"

Toliau. Šios dienos Evangelija kalba apie Marijos vizitą Elzbietai, kuri taip pat buvo nėščia, laukėsi savo sūnaus, būsimojo Jono Krikštytojo, Kristaus pranokėjo. Šis Marijos apsilankymas dar prieš atpirkimą buvo Elzbietos negimusio kūdikio pašventinimas didžiulei misijai skelbti ateinantį Mesiją, Kristų.

Ką Marijos apsilankymas padarė Jonui, tą patį Marija daro ir visiems Bažnyčios nariams, nes per Mariją mes turime Kristų ir todėl, kaip Elzbieta, mes turime Mariją aukštinti, ją gerbti ir mylėti, nes per ją atėjo mums išganymas, atpirkimas.

Eikime toliau. Šios dienos skaityme taip pat išreiškiama ir žūtbūtinė kova tarp Marijos ir šėtono, tarp Bažnyčios ir šėtono. Mums nėra sunku įžvelgti, kad ir šiandien Bažnyčia, būdama laiko rėmuose, yra įtraukta į žmogaus išganymo kovą. Ši kova tarp Kristaus ir šėtono karalystės eina be paliovos kiekvieno žmogaus sie-

loje. Šioje kovoje Marijos rolė yra lengvai suvokiama. Ji yra su savo sūnumi Jo Bažnyčioje. Marija, pasakydama Archangelui Gabrieliui savo „fiat", tebūnie, tuo pačiu tapo mūsų kovų dalininkė.

Todėl ir šios dienos Mišių maldoje mes prašome: „Viešpatie, Tavo tautai teateina pagalbon Dievo Gimdytojos malda: kadangi žinome ją su kūnu buvus paimtą į dangų, tegul pajuntame jos užtarimą jai esant dangaus garbėje".

„Dievo Gimdytojos malda". Ką tai reiškia? Tai reiškia besąlygišką atsidavimą Dievo ir artimo tarnybai. Jei mūsų gyvenimas yra pagrįstas ta pačia meilės ugnimi Dievo garbei ir žmogaus išganymui, kaip Marijos gyvenimas, tada Marijos troškimas matyti visus žmones išganytus per mūsų darbą ir misiją bus dar labiau pagreitintas ir užtikrintas.

Taigi ši gražioji Marijos šventė turi vieną didžiausią mintį – palaikyti mūsų gyvą tikėjimą į mūsų pačių prisikėlimą laikų pabaigoje. Marija, įsijausdama į savo misiją žemėje, ir vėliau danguje, pakartojo tą puikų himną – *Magnificat* – Mano siela šlovina Viešpatį. Šis himnas išsako visą Marijos dvasios būseną. Ji visus savo sugebėjimus priskiria Dievui, sau nieko nepalikdama. Todėl ir mes ne tik šiandien, švęsdami Marijos Dangun Ėmimo šventę, bet dažnai ir visuomet kartokime tą jos sielos giesmę: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju, nes didžių dalykų padarė man Visagalis, ir šventas yra Jo vardas".

Amen.

Žolinė, 1982

Marija ir šių dienų Lietuva

Mano brangieji, šiandien, rugpjūčio 15 d., švenčiame savo Dangiškosios Motinos, Mergelės Marijos, Dangun Ėmimo šventę, Žolinę. Kaip žinome, pagal šio krašto papročius Žolinės šventės metu dirbti sunkų darbą nėra draudžiama, tačiau tą dieną kiekvienas katalikas, sulaukęs septynerių metų, turi išklausyti šv. Mišias.

Tad norėčiau šia proga pakalbėti apie Mariją ir šių dienų Lietuvą.

Brangūs klausytojai, turbūt nėra pasaulyje kitos tokios tautos, kuri taip giliai ir prasmingai būtų suaugusi su Marijos garbinimo kultu, kaip lietuvių tauta. Marijos garbinimas turi kažką nepaprasto, gilaus, lietuvių sieloje, ko mes visai arba mažai užtinkame kitose tautose.

Dar prieš gimimą lietuvė motina paveda savo kūdikį Marijai. Jam gimusiam motina kalba: „Marija, globok šį mano kūdikį, kad jis augtų laimingas ir sveikas". Aš neabejoju, kad daug dabar klausančių mano žodžių yra savo motinų paaukoti Marijai, Jos globai. Vaikui susirgus, visas viltis lietuvė motina deda į Mariją. Ji yra geriausia ir patikimiausia jo gelbėtoja ir gydytoja. Lietuvė motina, pagimdžiusi kūdikį, neina tiesiog į bažnyčią, bet Marijos pavyzdžiu nori būti įvesdinta, dažnai kartu su kūdikiu ant rankų ji pasirodo zakristijoj, kad kunigas ją įvesdintų ir atkalbėtų jai specialias Bažnyčios maldas ir ji gautų palaiminimą. Tik gaila, kad šis gražus ir girtinas paprotys yra beveik išnykęs tarp lietuvių išeivių. Reikėtų jį vėl atnaujinti ir palaikyti.

Lietuvė motina, supdama vygę, gieda Marijos giesmes. Matydama savo kūdikio nekaltas akis, jį palydi savo geriausiais linkėjimais bei troškimais, kurdama savo širdyje jam šviesią ateitį.

Pirmoji malda, kurios lietuvė motina moko savo vaiką, yra „Sveika Marija". „Jau jis, ji, moka Sveika Marija sukalbėti". „Onute, Jonuk, pakalbėk kunigėliui", – dažnai giriasi lietuvė motina, sutikusi savo parapijos kunigą. Tik vėliau į vaiko maldų sąrašą ji įtraukia „Tėve mūsų" ir kitas maldas...

Vėliau, priėmus Pirmąją Šv. Komuniją, kiekvienas jos vaikas turi būti įrašomas į Marijos Broliją, kad jos sūnus arba dukra taptų Marijos legiono dvasinis karys.

Du jauni žmonės, savo vestuvių dieną, pažadėję meilę vienas antram prie Dievo altoriaus ir gavę Bažnyčios palaiminimą, nebėga laukan, bet lietuvės motinos išmokyta dukra eina prie Marijos altoriaus pasimelsti ir padėti po jos kojomis gėlių puokštę, kaip savo išsaugotos nekaltybės simbolį.

O kiek jų daug tų Marijos giesmių! Jos giedamos namuose ir bažnyčiose. Marijos Valandos ir gegužinės pamaldos giedamos bendrai, o dažnai net kaimais, prie Marijos koplytėlių arba prie pakelių kryžių. O tie mistiškieji rarotai ankstų Advento rytą, dar prieš aušrą, yra virtę didele pamaldumo Marijai išraiška.

Toliau. Marijos garbei atlaidų gausybė, net po keletą kai kuriose parapijose. Visos Lietuvos stebuklingosios vietos yra beveik tik Marijos, o ne kieno kito. Tik prisiminkime Šiluvą, Žemaičių Kalvariją, Vilniaus Aušros Vartus, Pažaislį ir kt.

Be to, kas galėtų pasakyti, kiek Lietuvoj buvo bažnyčių Marijos garbei? Beveik pusė Telšių vyskupijos bažnyčių nešioja Marijos titulus, yra skirtos Marijos garbei. Kas suskaičiuos tuos puošnius ir meniškus Marijos altorius, kurių dažnai randame po keletą beveik kiekvienoje Lietuvos bažnyčioje. Laukai, pa-

kelės, pamiškės, kapai, kryžkelės ir keliai takeliai yra nusagstyti Marijos koplytėlėmis, dažniausiai vaizduojančiomis Motiną su septyniais širdį pervėrusiais kalavijais. Mes žinome iš Lietuvos Bažnyčios istorijos, kad sunkiais Lietuvai laikais Marija ateidavo į pagalbą jos žmonėms. Mes žinome laikus, kai Lietuvoj buvo likę tik septyni kunigai.

Marija, apsireiškusi Šiluvoj, atgaivino lietuvių tikėjimą, atnešė atgimimą. Dievo Apvaizda siuntė Lietuvai šventą ir uolų vyskupą Merkelį Giedraitį, kuris buvo Marijos įrankis grąžinti tikėjimą Lietuvoj, ypač Žemaičių žemėje. Šitaip Lietuva buvo išgelbėta nuo protestantizmo ir prūsų krašto likimo, vėl tapdama ištikima tikrosios Bažnyčios dukra.

Tačiau palikime, kas ten buvo praeityje, stabtelkime prie mūsų dienų lietuvio santykių su Marija.

Jūs ir aš esame gyvi liudininkai, su kokia meile, atsidavimu ir tikėjimu Lietuvos liaudis glaudėsi prie Marijos pirmosios bolševikų okupacijos metu. Lietuviai, sugrūsti į kalėjimus, kai iš jų buvo atimti rožančiai, juos dirbo iš neiškepusios duonos ir jį, kur buvo galima, net bendrai kalbėdavo.

Mūsų jaunimas matė Marijoj savo tautos išsigelbėjimą. Kostas Bučius, Telšių amatų mokyklos mokinys, bolševikų žiauriai nukankintas Rainių miškelyje, savo dienoraštyje rašo, kad jis sau stiprybės kovoje prieš okupantus semia iš pamaldumo į Mariją.

Kitas jaunuolis, **Hermenigildas Žvirgždinas**, Telšių gimnazijos mokinys, taip pat Rainių miškelio kankinys vedamas į pirtį išmetė lapelį, kuriame rašė motinai, kaip jis kankinimų metu pamerktas iki kaklo žiemos metu šaltame vandenyje nepraranda vilties melsdamasis į dangiškąją Motiną ir liepė savo motinai neliūdėti dėl jo – jis niekad nepalūžo savo išbandymo

ir idealizmo kelyje. Ir tuodu jaunuoliai kartu su kitais septyniais savo draugais buvo taip žiauriai bolševikų nužudyti Rainių miškelyje, kad net jų kančių didumui ir žiaurumui negalėtų prilygti joks Bažnyčios kanonizuotas kankinys.

Brangūs klausytojai, aš jaučiu, kad jūs norite klausti: jei lietuviai taip mylėjo ir myli Mariją, kodėl po pirmosios bolševikų okupacijos atėjo antroji, daug baisesnė, daug žiauresnė, o kas svarbiausia, daug ilgesnė okupacija, kurios pabaigos niekas negali pamatyti ir nuspėti. Kodėl?

Atsakydamas į šį klausimą, noriu jūsų paklausti? Kodėl šeimininkė ilgiau minko tešlą tortui kepti, negu paprastai duonai? Kodėl kūdros vanduo dvokia ir pilnas visokių nešvarumų ir gyvių? Kodėl šaltinio vanduo, bėgantis per kliūtis, akmenis bei uolas ir stačia galva krisdamas žemyn, yra **tyras kaip kristolas ir gardus gerti?** Kodėl menininkas, norėdamas iš marmuro gabalo iškalti statulą, jį daužo, bando, kol pagaliau iš jo pasirodo žmogaus išvaizda ir grožis? Kodėl moteriškė, gimdydama kenčia skausmą, o pagimdžiusi kūdikį džiaugiasi, kad pasauliui gimė žmogus? Kodėl Marija graudžiai verkė po kryžiumi, o šiandien mes švenčiame jos Danguje Išaukštinimo šventę? Kodėl Kristus, atpirkdamas žmogų, pasirinko žiaurią ir žeminančią Kryžiaus kančią ir mirtį? Kodėl akys, iš kurių daugiausia yra ištekėjusių ašarų, yra gražesnės ir skvarbiau sminga į žmogų?

Tad, brangūs klausytojai, **pamėginkite atsakyti**. Tik viena atsiminkite, kad kentėjimai turi savo prasmę, tik reikia mokėti didvyriškai juos pakelti. Šv. Raštas sako: „Kaip auksas yra tiriamas ugnyje, taip žmogus kentėjimuose".

Todėl tikėkime nesvyruodami, kad mūsų Tauta yra Dievo Apvaizdos ruošiama ir mėginama dideliam ir aukštam pašau-

kimui. Ji kelsis iš dabartinės kančios gryna ir skaisti, kaip ryto rasa ir jos vaikų didvyriški žygiai žibės per amžius visai žmonijai.

Iš to, ką mes žinome apie Lietuvą, galime susidaryti vaizdą, kad Marijos garbinimas ir šiandien turi žymų vaidmenį Lietuvoj ir Sibiro tremtyje. Reikia manyti, kad šie Marijos giesmės žodžiai: „Tiktai tu viena lieki šiandieną paguoda ir viltis" – jiems tikrai daug reiškia. Be to, pasiskaitykite Sibiro tremtinių maldų knygelę *Marija, gelbėk mus* ir pamatysite, su kokia meile ir pasitikėjimu lietuvis Sibire šaukiasi į Mariją: „Motina, prie ko gi, o prie ko gi pulsime, prie ko šauksimės tame didžiame suspaudime, apleidime ir skurde? Pažvelk, o Motina, į mūsų vargo ir ilgesio sutrintas širdis, į mūsų iš šalčio ir alkio pamėlusias lūpas. Grąžink mus į šalį, kurią mums pats dangus dovanojo, į kryžių ir bažnyčių žemę, į kraštą, kurį Tu nuo amžių pamėgai. Leisk mums vėl išvysti Tavo gausius malonėmis paveikslus, šventoves. Leiski vėl mums visiems giedoti padėkos ir meilės himnus Gailestingumo Jėzui ir Tau, gailestingumo Motina, kuri pažadėjai išmelsti visų kalčių atleidimą".

Bet ką tau, laimingasis žmogau, galėčiau šiandien tuo klausimu pasakyti? Mums, man ir tau, kurie per apsirikimą išlindome iš po geležinės uždangos, pirmiau negu ji užkrito ant mūsų brolių?

Mums, kurie nežinome, kur maisto dėti ir kaip savo kūną penėti, mums, kurie gyvename pilnuose patogumų namuose, važiuojame puikiais limuzinais, tačiau pamirštame Marijos Vaikelio pareigas, dažnai neatliekame reikalingiausių ir esminių tikėjimo ir tautinių pareigų. Mums yra per toli bažnyčia, jei patogiai sėdint reikia bent pusvalandį į ją važiuoti. Mes taip pamilome aukso veršį, kad būtiniausiems dalykams praradome

supratimą aukoti ir remti. Mūsų veikimas tapo panašus į **tvisto šokį**, kuriame yra daug karščiavimosi, daug judesių, bet vis toj pačioj vietoj. Mes pradedame palengva atsijungti nuo religinių ir lietuviškų tradicijų, tautos kančios. Mes žengiame į užmaršt̨į.

Kodėl taip? Mat mūsų gyvenime nebėra skaidrinančios kančios. Mūsų gyvenime yra visko, taip kaip kūdroje, tačiau niekas **negeria kūdros vandens**; jis tinka tik laukams tręšti, laistyti... Dėl stokos pasiaukojimo irsta mūsų šeimos, jų santaika. Užtenka mažiausios priežasties ir namuose kyla pragaras, kuris priveda prie neleistinų ištuokų, o ką tada bekalbėti apie religines ir tautines pareigas, ištikimybę savo kraštui, vaikų auklėjimą ir t.t. Tik išgėręs toks tipelis dar sudainuoja: Lietuvi, ar tau negaila lietuviškų dainų... Mat, kai protas nustoja veikti, **pasąmonė** teisingai prabyla.

Tad, brangūs lietuviai, švęsdami savo Dangiškosios Motinos Dieną, nepamirškime savo didžios išeivio misijos: likti ištikimam savo kraštui, perduoti tą misiją savo vaikams, nepalūžti riebaus gyvenimo kelyje prieš didžiuosius savo tikėjimo idealus. Materialines gėrybes palenkime dvasios tarnybai ir išlikime nesutepti šiame dulkių ir chaoso pasaulyje.

Amen.

Šv. Rožančiaus šventė

Šv. Rožančiaus šventė

Spalio mėnuo yra vadinamas Rožančiaus mėnesiu. Šį mėnesį yra speciali Rožančiaus šventė, kurią švęsime antradienį, spalio 7 d.

Rožančius yra labai sena maldos forma. Ji siekia net pirmuosius krikščionybės amžius. Mes žinome, kad krikščionys persekiojimų metu, būdami kalėjime, kalbėdavo poterius, laikydami kaklo grandinėlės karolėlius rankoje. Vėliau, nors ir nebuvo ypatingo tų poterių skaitymo būdo, tačiau krikščionys, norėdami išprašyti kokios nors Dievo malonės, kalbėdavo tam tikrą skaičių „Tėve mūsų" arba „Sveika Marija" maldų.

Tačiau dabartinę išvaizdą rožančius gavo iš šv. Domininko, Dominikonų ordino įkūrėjo. Penkioliktame šimtmetyje Prancūzijoje kilo baisi erezija. Albigiečiai žudė krikščionis, lyg pašėlusius šunis. Buvo mėginta ginklu su jais kovoti, tačiau nesėkmingai. Šv. Domininkas, paprašęs Marijos pagalbos, pradėjo platinti maldą, kurią jis pavadino rožiniu arba Rožančiumi. Ši malda turėjo 5 „Tėve mūsų", 50 „Sveika Marija" ir 5 „Garbė Dievui Tėvui" ir Kristaus kančios apmąstymus. Ši malda labai sparčiai paplito ir davė nuostabių vaisių, kad per trumpą laiką ši baisi erezija pradėjo silpnėti ir nykti.

Taigi ši nauja maldos forma labai greitai paplito pasaulyje, ji tapo galingu ginklu krikščionių rankose. Ir dažnai krikščionys sunkiausiais istoriniais momentais jos pasigaudavo. Prisiminkime turkų grasinimą prie Lepanto. Ir čia per rožančiaus maldą

Marija įkvėpė krikščionių kariams drąsos ir išgelbėjo Europos kultūrą nuo azijatų. Tas pats pasakytina ir apie mūšį prie Vienos, kur keliariopai didesnės musulmonų jėgos buvo sutriuškintos, kada krikščionių kariai kovėsi kovos lauke, o visi pasaulyje krikščionys kalbėjo Marijos rožančių. Tiems įvykiams paminėti bažnyčia įvedė specialią šventę ir visą spalio mėnesį pašventė rožančiaus maldai, Marijos garbei.

Rožančius yra ne tik galinga, bet ir graži malda. Ji sudėta iš Viešpaties maldos, kurios autorius yra pats Kristus. Joks protas, joks rašytojas negali sugalvoti gražesnės maldos. Joje yra išreikšti visi žmogaus troškimai, socialiniai santykiai ir pergalė prieš blogį. Toliau. Šioje maldoje vyrauja „Sveika Marija" malda. Jos pusė yra sudėta iš angelo Gabrieliaus pasveikinimo Marijai, Apreiškimo metu pasakyta, o „Šventoji Marija" yra Bažnyčios pridėta kaip nuoširdus siekis, vedantis į tą Mergelę, kuri sutrypė žalčiui galvą ir atnešė pasauliui išganymą, melskis už mus nusidėjėlius, dabar ir mirties valandą. Toliau. Kiekviena 10 „Sveika Marija" mes garbiname Švč. Trejybę, sakydami garbė tebūnie Tėvui, Sūnui ir Šv. Dvasiai per amžius. Be to, rožančiaus malda nėra tik lūpų malda, bet ji yra ir minties. Mes, kalbėdami rožančių, mąstome Kristaus gyvenimą nuo mirimo iki garbingo į dangų žengimo. Žodžiu, iki pirmojo atpirkimo triumfo, pergalės.

Tiesa, ne vienas gal pasakysite, kad rožančius yra nuobodi malda, nes vis tą patį reikia kartoti. Ne. Negali būti nuobodu, kada yra kartojama. Kur yra meilė, ten nebūna žodžių arba jie labai sumažėja. Šventųjų malda būdavo paprasta. Jie dažnai kartodavo vieną žodį *myliu* ir jiems būdavo giliausia ir gražiausia malda. Kristus dažnai kartoja Mama, mamyte, bet motinai, nei kūdikiui tai niekada neįgrysta. Taigi, jei rožančius mums yra nuobodi malda, tai ne rožančius yra kaltas, o mes patys. Mums

trūksta to kūdikiško nuoširdumo, apie kurį Kristus yra pasakęs, jei nepasidarysite kaip kūdikiai, neįeisite į dangaus karalystę.

Pagaliau rožančius yra kilni malda. Tai yra Dievo valios atspėjama malda, dangiška malda. Nuostabu. Visų didžiausių apsireiškimų metu Marija turėjo ant rankos rožančių ir liepė melstis. Atsiminkime 18 a. Marijos apsireiškimą Lurde. Ji turėjo rožančių ant rankos. Tą patį reikia pasakyti ir apie vėliausią Marijos Apsireiškimą Fatimoje, Portugalijoje. Ir čia Marija turėjo ant savo nekaltų rankų persvėrusi rožančių. Taip pat Marija šių apsireiškimų metu liepė kalbėti rožančių ir pažadėjo per šią maldą suteikti prašomą malonę.

Brangieji, ar buvo kada baisesni laikai už šiuos. Šiandien nė mirusieji neturi ramybės kapuose. Jiems lupami aukso dantys, bombos jų lavonus išmeta iš duobės. Baisi grėsmė graso pasauliui raudonosios lavinos pavidalu. Ji eina viską naikindama, kaip karštą vasarą gaisro ugnis. Los Angeles Examiser mačiau tokį paveikslą. Baisus žmogus, kuris kaktoje turėjo plaktuko ir kūjo ženklą, stūmė milžinišką rutulį, kuris traiškė žmones, kiti galvas suspaudę bėga šaukdami, o dalis, pabėgusi kiek tolėliau, apduję šaukiasi dangaus pagalbos, rankas grąžydami ir melsdamiesi. Jau mūsų Tauta yra tos mašinos traiškoma, daug žmonių mirė, tik dalis dar bėga, bet kažin ar išbėgs? Ar jų nepavys tas baisusis žmogus? Mes gyvename baisius laikus. Joks kraštas negali būti ramus ir miegoti. Mus išgelbėti gali tik darbas, sujungtas su gilia ir galinga rožančiaus malda, ir prašymas Dievo pasigailėti. Nes tik toji, kuri sutriuškino piktajam galvą ir atnešė pasauliui Išganytoją, gali ir šiandien mums padėti, „Tu tiktai viena lieki šiandien mūsų paguoda ir viltis". Kažin ar pasaulis tai supras?

Amen.

Šilinė

Dviejų švenčių ženkle, 1946 09 08

Šiandien, Brangieji, mes švenčiame dvejopą šventę: Marijos gimimo ir lietuvių tautos šventę. Šią dieną visas pasaulis švenčia, ją gerbia ir brangina. Tačiau lietuvio širdžiai ši diena yra kur kas artimesnė ir prasmingesnė. Šią dieną kiekvienas lietuvis, kad ir kur jis būtų, laisvės šalyje ar ištrėmime, pavergtoje savo žemėje ar pagaliau šaltame ir tolimame Sibire, ją prisimena, atjaučia ir giliai išgyvena.

Žmogaus gimimu ateina pasaulin palaima ir pakeitimas. Didžiojo Amerikos prezidento Vašingtono gimimu atėjo šiam kraštui gerovė, palaima ir laimė. Hitlerio gimimu vėliau pasaulin atėjo vargas, skurdas, tautų išnaikinimas. Ir šiandien mes minime vieno asmens gimimo dieną. Tai paprastos Nazareto mergaitės Miriam, arba Marijos, Dievo mylėtojos. Jos gimimas buvo lyg aušra naujos eros žmonijos istorijoje, jos sūnus Jėzus Kristus – Dievas-žmogus – atnešė pasaulin niekad negirdėtos palaimos meilės religiją, sukūrė nepakeičiamą socialinę santvarką, įprasmino žmogaus gyvenimą žemėje, išgelbėjo žmogų iš nuodėmės vergijos, pakeldamas jį į Dievo vaikų ir Dangaus paveldėtojų eiles. Taigi Marijos gimimas yra didžiai palaimingas žmonijai, todėl suprantama, kodėl krikščioniškas pasaulis nepamiršta tos didžiosios savo geradarės, iš kurios gimė didžiausias ir nepralenkiamas pasaulio geradarys – Kristus. Todėl Marijos gimimo šventė mums, krikščionims, yra didžiai brangi

ir arti širdies, nes tai yra tautos ir mūsų geradarės, mūsų motinos gimimo diena. Per ją mums užteka išganymo saulė, per ją mes tapome išaukštinti, todėl ji tapo mūsų dvasine motina ir užtarėja.

Tačiau gimsta ne tik žmonės, bet ir tautos. Dievo apvaizda į tautų šeimą pašaukė ir mus, lietuvius. Mums Apvaizda skyrė gabalėlį žemės prie Baltijos jūros, Nemuno ir Vilnios žiotyse. Šiame krašte iškilo žmonės, kuriuos istorija vadina lietuviais. Tai šeimai, tautai ir mes turime laimės priklausyti. Be to, ši tautos šventė nėra aklai išgalvota.

Persikelkim mintimis į Vytauto Didžiojo laikus, kai Lietuva buvo pasiekusi savo didybės apogėjų, viršūnę. Tada lietuvių tauta pasireiškė kaip vieningas, organizuotas branduolys ir galėjo stoti į kitų tautų eiles. Didysis jos kunigaikštis Vytautas, pasiekęs aukštą lietuvių tautos subrendimą, sumanė karūnuotis Lietuvos karaliumi. Buvo nustatyta ir data: 1430 m. rugsėjo 8 d. Viskas jau buvo parengta iškilmėms. Karūna turėjo ateiti iš Romos popiežiaus. Tačiau pasiuntiniai skirtą dieną neatvyko. Juos lenkai kelyje užpuolė, atėmė karūną ir sutrukdė Vytauto teisingam norui tapti Lietuvos karaliumi. Svečiai turėjo išvažiuoti, o Vytautas dėl lenkų klastos baisiai susikrimto ir po kelių savaičių mirė. Tačiau šis didysis lietuvių tautos noras neišnyko. Vytauto karūnavimo data tapo mums labai reikšminga ir kasmet lietuvių švenčiama. Rugsėjo 8-oji tapo lietuvių tautos švente.

Po kelių šimtų metų Bažnyčia, greičiausiai nieko nežinodama apie mūsų tautos šventę, tą pačią dieną pašventė Marijos gimimui paminėti. Tačiau čia aš matau ne aklą supuolimą, bet gilią Dievo apvaizdos mintį. Lietuviai buvo geri pagonys, tapę krikščionimis jie lyg koks brangakmenis nušvito Bažnyčios tautų eilėse. Tarp kitų gerų ypatybių lietuviai ypač pasižymi Marijos gerbimu. Lietuva yra vadinama *Terra Mariana*. Jos paveikslas puošia lietuvio

namus, Marijos koplytėlės saugo lietuvių žaliuojančius laukus ir sodybas, jos medalikėlis guli ant karštos lietuvio krūtinės. Marijos šventyklos: Žemaičių Kalvarija, Šiluva, Aušros Vartai, Girkalnis ir tūkstančiai kitų skelbia ir liudija gilią lietuvių tautos meilę savo dangiškajai motinai Marijai. Todėl ir prasminga yra šios dienos šventė: Marijos gimimas ir lietuvių tautos diena.

Todėl šiandien iš kiekvieno lietuvio širdies veržiasi kilniausi jausmai Marijai su gilia ir nužeminta malda, nes tą Mariją mylinčią tautą ištiko nuo amžių negirdėta nelaimė. Į lietuvių tautos šventą kūną įsimetė žmonijos maras – bolševizmas. Prašykime, kad Marija, tiek amžių globojusi ir gynusi mūsų tautą, ją užtartų pas Aukščiausiąjį ir jai sugrąžintų brangiausią turtą – nepriklausomybę ir laisvę. Baigiu poeto Maironio žodžiais: „Mes klystantys žmonės, maldaujam malonės, Marija, maldų neatmesk".

Amen.

Dviejų švenčių ženkle, 1969

Brangieji, rytoj yra rugsėjo 8-oji, Marijos gimimo ir lietuvių tautos šventė. Rugsėjo 8-ąją dieną visas pasaulis švenčia ir brangina. Tačiau lietuvių širdžiai toji diena yra kur kas brangesnė, artimesnė ir gilesnė. Šią dieną kiekvienas lietuvis, kad ir kur jis būtų, laimės šalyje ar ištrėmime, pavergtoje savoje žemėje ar šaltajame Sibire, ją prisimena ir giliai išgyvena. Todėl ir mes, ištremtieji Ievos vaikai, gyvendami šioje palaimingoje grožio šalyje, negalime tyliai praeiti nepaminėję rugsėjo 8-osios, Marijos gimimo dienos ir mūsų garbingos tautos dienos.

Žmogaus gimimu pasaulin ateina palaima arba prakeikimas. Didžiojo Amerikos prezidento Washingtono gimimu šiam

kraštui atėjo gerovė ir pažanga. Tuo tarpu Hitlerio gimimu pasaulin atėjo skurdas, tautų naikinimas ir griuvėsiai. Tą patį galima pasakyti ir apie didžiausią pasaulio teroristą Staliną, kurio gimimas pasauliui atnešė ašaras, vargą ir negirdėtą genocidą.

Šiandien mes minime vieno asmens gimimo dieną: tai paprastos Nazareto mergaitės Miriam, arba Marijos, Dievo mylėtojos, kaip ją žmonės dažniausiai vadindavo, – gimimo dieną. Marijos gimimas buvo lyg ryto aušra, skelbianti pasauliui naujos eros pradžią. Jos sūnus Jėzus Kristus – Dievas-žmogus – atnešė pasauliui naują, meilės religiją, sukūrė nepakeičiamą socialinę santvarką, įprasmino žmogaus gyvenimą žemėje, išgelbėjo žmogų iš nuodėmės vergijos, pakeldamas jį į Dievo vaikų ir Dangaus paveldėtojų eiles. Taigi Marijos gimimas atnešė palaimą visai tvarinijai. Tad suprantama, kodėl krikščioniškasis pasaulis nepamiršta šios savo didžiosios geradarės, iš kurios gimė Dievas-žmogus, Kristus, pasaulio ir mūsų Viešpats.

Todėl Marijos gimimo šventė mums krikščionims yra brangi ir arti širdies, nes tai yra kartu ir mūsų kiekvieno dangiškosios Motinos gimimo diena. Per ją mums užtekėjo Išganymo saulė, per ją mes tapome išaukštinti, todėl Marija tapo mūsų dvasine Motina ir užtarėja. Tad rugsėjo 8-oji yra mūsų kiekvieno ir kartu visų mūsų Motinos gimimo diena. Diena, kupina kilnaus džiaugsmo ir prasmės, diena, kurią kiekvienas turi atsiminti ir žinoti, kad pasaulyje yra motina, kuri mus sergsti, budi ir lydi per šį dulkių ir purvo sklidiną pasaulį.

Tačiau gimsta ne tik žmonės, bet ir tautos. Dievo Apvaizda į tautų šeimą pašaukė ir mus, lietuvius. Mums Apvaizda skyrė gabalėlį žemės prie Baltijos jūros, Vilnios ir Nemuno žiotyse. Šiame Dievo piršto paženklintame krašte iškilo žmonės, kuriuos istorija vadina lietuviais. Tai tautai ir tu, ir aš turime laimės priklausyti.

Persikelkime dabar mintimis į Vytauto Didžiojo laikus, kai lietuvių tauta buvo pasiekusi savo didybės apogėjų, viršūnę. Ji buvo vieninga, organizuota ir galinga. Jai trūko tik išeiti į kitų tautų eiles, į viešumą kaip monarchinė valstybė. Didysis jos kunigaikštis Vytautas, kurio sumanumu ir darbu lietuvių tauta išliko, sumanė karūnuotis Lietuvos karaliumi. Tam buvo nustatyta ir data 1430 m. rugsėjo 8 d. Viskas jau buvo parengta iškilmėms. Karūna turėjo ateiti iš Romos, iš popiežiaus. Tačiau pasiuntiniai skirtu laiku neatvyko. Juos lenkai kelyje užpuolė, atėmė karūną ir taip sutrukdė Vytauto teisingą norą tapti Lietuvos karaliumi. Svečiai turėjo išvažiuoti, o Vytautas dėl šios lenkų klastos baisiai susikrimto ir po kelių savaičių mirė. Tačiau šis didysis lietuvių tautos noras neišnyko. Ši Vytauto karūnacijos diena tapo mums giliai prasminga ir kasmet lietuvių švenčiama. Rugsėjo 8-oji liko lietuvių tautos šventė! Ji tapo lietuvių tautos subrendimo diena.

Brangieji, Marijos gimimo diena sutampa su mūsų Tautos diena. Aš čia norėčiau įžvelgti gilią Dievo Apvaizdos mintį, o ne aklą atsitiktinumą. Lietuviai buvo geri pagonys, o tapę krikščionimis jie lyg koks brangakmenis nušvito Bažnyčios tautų eilėse. Tarp kitų gerų ypatybių lietuviai ypač pasižymi dideliu Marijos garbinimu. Todėl ne veltui Lietuvą popiežiai yra pavadinę Terra Mariana, Marijos žeme. Jos paveikslai puošia lietuvio namus, Marijos koplytėlės saugo lietuvių žaliuojančius laukus ir sodybas. Jos medalikėlis guli ant karštos lietuvio širdies. Žemaičių Kalvarija, Šiluva, Aušros Vartai Vilniuje, Pažaislis, Girkalnis ir šimtai kitų vietų skelbia ir liudija gilią lietuvių tautos meilę savo dangiškajai motinai Marijai. Todėl ar neprasminga yra šios dienos šventė: Marijos gimimas ir lietuvių tautos diena.

Todėl šiandien, mieli klausytojai, iš mūsų širdžių tegul veržiasi kilniausi jausmai Marijai su gilia ir nužeminta malda. Mariją mylinčią tautą ištiko nuo amžių negirdėta nelaimė. Į lietuvių tautos šventą kūną įsimetė žmonijos maras – bolševizmas. Ji pavergta ir skaudžiai kankinama. Prašykime, ypač šiandien, Marijos jos gimtadienio proga užtarimo pas Teisingąjį Dievą, kad ji, tiek amžių globojusi ir gynusi mūsų tautą, padėtų jai sugrąžinti laisvę ir nepriklausomybę. Mes klystantys žmonės, maldaujam malonės, Marija mūsų maldų neatmesk.

Amen.

Dviejų švenčių ženkle, 1978 09 08

Mielieji, praėjusį penktadienį buvo rugsėjo 8-oji. Tai mūsų tautos ir Marijos gimimo šventė. Kadangi tai buvo darbo diena, todėl prisiminkime tas dvi šventes šiandien.

Yra sakoma, kad žmogaus gimimu pasaulin ateina palaima arba prakeikimas. Kaip žinome, didžiojo Amerikos prezidento Washingtono gimimu šiam kraštui atėjo nepriklausomybė ir laisvė. Stalino ir Hitlerio gimimu į šią žemę buvo atnešta skurdas ir tautų naikinimas, genocidas.

Rugsėjo 8-oji yra skirta pagerbti gimimui Nazareto mergaitės Marijos, kurios gimimas ženklino naujos eros aušrą. Marijos sūnus Jėzus Kristus atnešė pasaulin meilės ir doros religiją, suformavo naują socialinę santvarką, pagrįstą teise bei teisingumu, įprasmino žmogaus gyvenimą, pakeldamas jį į dangaus paveldėtojų eiles. Todėl suprantama, kodėl Bažnyčia nepamiršo šios didžiosios savo geradarės ir pažymi jos gimimą specialia švente.

Tačiau gimsta ne tik žmonės, bet ir tautos. Dievo apvaizda, vykdydama savo amžinuosius planus, į pasaulio tautų tarpą įrikiavo ir mus, lietuvius. Mums teko gabalėlis žemės prie Baltijos jūros, Nemuno ir Vilnios žiočių. Šioje vietoje iškilo žmonės, kuriuos istorija vadina lietuviais. Šiems tautos vaikams ir mes turime laimės priklausyti. Rugsėjo 8-oji yra skirta šiai mūsų tautos šventei paminėti, ją švęsti.

Tačiau ši lietuvių tautos šventės data nėra aklai, pripuolamai parinkta. Joje glūdi didelė ir reikšminga istorinė tiesa, faktas.

Nusikelkime mintimis į Vytauto Didžiojo laikus, kai Lietuva buvo pasiekusi savo apogėjų, viršūnę. Tada lietuvių tauta pasireiškė kaip vieningas ir organizuotas branduolys. Ji prilygo visoms ano meto civilizuotoms tautoms.

Vytautas, kurio genijaus dėka Lietuva pasiekė savo tautinį brandumą, sumanė papuošti savo galvą karaliaus karūna, vainikuotis Lietuvos karaliumi. Šiam svarbiam įvykiui jau buvo nustatyta ir data: **1430 m. rugsėjo 8 d.** Karališkasis Vytauto vainikas turėjo ateiti iš Romos, iš popiežiaus. Tačiau pasiuntiniai skirtą dieną neatvyko. Juos kelyje užpuolė Lietuvos priešai, atėmė iš pasiuntinių karūną ir šitaip sutrukdė Vytauto teisingą ir teisėtą norą tapti Lietuvos karaliumi. Sukviestieji svečiai turėjo išvažiuoti, visi planai sugriuvo, o **pats Vytautas dėl šios baisios priešo klastos** skaudžiai išgyveno, susikrimto. Tas labai pakenkė jo senyvo amžiaus žmogaus sveikatai. Ir Vytautas, neužsidėjęs ant savo galvos karaliaus vainiko, po kelių savaičių mirė. Tačiau šis didysis lietuvių tautos noras, nors ir Vytautui mirus be karaliaus vainiko, nebuvo pamirštas, rugsėjo 8 diena tapo lietuvių tautos švente.

Daug metų vėliau Bažnyčia, greičiausiai nieko nenumanydama apie mūsų Tautos šventę, rugsėjo 8-ąją, paskyrė Marijos

gimimui švęsti. Daugelis čia įžiūri ne aklą sutapimą, o gilią ir prasmingą Apvaizdos planą, mintį.

Lietuviai buvo geri pagonys. Jie laikėsi savo senosios religijos taip stipriai ir atkakliai, kad Lietuva paskutinė iš visų Europos tautų priėmė krikščionybę, tapdama tarp Europos krikščionių tautų Benjamine, pačia jauniausia dukra, vėliausiai priėmusi krikštą, krikščionybę.

Lietuviai, tapę krikščionimis, kaip koks deimantas nušvito Bažnyčios tautų eilėse. Tarp kitų gerų savybių lietuviai ypač pasižymėjo teisingumu, darbštumu ir nuoširdžiu Marijos garbinimu. Ne veltui Lietuva buvo pavadinta Marijos žeme, Terra Mariana. Jos paveikslai išpuošė lietuvių lūšnelių sienas. Marijos koplytėlės saugojo lietuvio prakaitu laistomus laukus ir sodybas. Jos medalikėliai gulėjo ant karštos lietuvių krūtinės. Lietuvos žemė išgarsėjo Marijos šventovėmis: Linkuva, Žemaičių Kalvarija, Aušros Vartai ir kitos vietovės, skirtos Marijos garbei. Tai liudija negestančią lietuvių tautos meilę ir prieraišumą savo dangiškai Motinai.

Nepriklausomybės metais Lietuva šauniai švęsdavo savo Tautos šventę. Visas kraštas sumirgėdavo trispalvėmis vėliavomis. Tą dieną į gatves pasipildavo moksleivių, ūkininkų ir šviesuomenės būriai bendram tautos džiaugsmo maršui. Lietuvos kariuomenė Tautos šventei pasirodydavo visu savo grožiu. Kaune, Laikinojoje sostinėje, suskambėdavo Laisvės Varpas, skelbdamas naujai atgimusiai tautai laisvės grožį ir jos kainą. Visose Lietuvos bažnyčiose gaudė vargonai, sūkuriais kilo maldos į Aukštybių Dievą „už dovanas laisvės brangios didžiai".

Brangieji, jau praėjo kelios dešimtys metų, kai nutilo Tautos šventės džiaugsmai. Baisus žmonijos maras – bolševizmas įsimetė į mūsų Tautos šventės sąnarius, grasindamas mirtinai juos

pakąsti. Tačiau, nepaisant skaudžios priespaudos, mūsų tauta tebėra gyva, nepraradusi savo sielos ir noro būti laisva ir nepriklausoma.

Ir ateis laikas, kada iš mūsų tautos kovų semsis drąsos ir užsidegimo net ir didžiosios tautos.

Taigi nors ir šių metų mūsų Tautos šventė yra atausta giliu liūdesiu, tačiau šis liūdesys yra paženklintas tikėjimu į lietuvių tautos prisikėlimą. Tad šia proga ryžkimės patys išlaikyti savo tautos savitumus, kalbą, kultūrą, papročius, jos vertybes ir gelbėti visais būdais į vargą patekusius savo tautiečius, kovoti ir dirbti su Lietuvos pavergtais žmonėmis už jų šventas teises, kurių iš mūsų atimti neturi teisės joks žemės despotas. Bendrai dirbdami, tikėkime, kad mūsų tautos likimas yra mūsų pačių ir Dievo rankose. Taigi didelis įsitikinimas savo teise ir tvirtas pasiryžimas laimėti kovą su despotiška prievarta turi anksčiau ar vėliau baigtis mūsų tautos pergale ir triumfu. Tad ir šiandien, kaip ir visais sunkiais Lietuvių tautos momentais kartu su mūsų broliais Lietuvoje viltingai giedokime: „Marija, Marija, palengvink vergiją, išgelbėk nuo priešo baisaus...“

Amen.

Misijų diena

Misijų diena, 1946 10 20

Kristus, misionieriai ir mes

Šiandien visas Katalikų pasaulis švenčia Misijų dieną.

Brangieji klausytojai, mintimis persikelkime į tuos laikus, kai dar Kristus gyveno žemėje. Kristaus svarbiausias uždavinys buvo skelbti Dievo Karalystę. Evangelija sako, kad Jėzus perėjo išilgai ir skersai Palestinos žemę, skelbdamas Evangeliją ir darydamas gera. Tačiau Kristaus pasiuntinybė nesibaigė jo įžengimu į Dangų. Kristus, prieš palikdamas žemę, jau prieš tai turėjo išsirinkęs 12 apaštalų ir prieš žengdamas į dangų tarė jiems: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai. Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės – bus pasmerktas“ (Mk 16, 15–17).

Šitą Kristaus misiją nuo pat Bažnyčios pradžios Apaštalai labai uoliai pildė. Po Šv. Dvasios atsiuntimo jie išsiskirstė po įvairias pasaulio šalis. Vieni nukeliavo į Indiją, kiti – į Armėniją, šv. Petras su Pauliumi atvyko Romon, o šv. Paulius net buvo nukeliavęs iki Ispanijos. Atsimenant ano meto susisiekimo priemones ir kelionių pavojingumą, reikia pasakyti, jog tai buvo dideli darbai padaryti.

Vėliau apaštalų pavyzdžiu sekė jų įpėdiniai. Jie dar toliau išplatino Evangelijos mokslą Europoje, nugalėdami stabmeldystę ir pagonybę. Maža to. Evangelija misionierių buvo pernešta ir per vandenynus, ir šiandien nėra pasaulio dalies ir net krašto,

kur nebūtų skelbtas Kristaus mokslas, Evangelija. Todėl prieš šiuos Kristaus mokslo pionierius mes lenkiame savo galvas, kad jie, nepaisydami ir sunkiausių gyvenimo sąlygų, mirties pavojų, ryžosi tiems didingiems išganymo ir kultūros darbams.

Ir šiandien Bažnyčia labai rūpinasi misijomis, Kristaus mokslo platinimu tarp stabmeldžių. Ir šiandien daug jaunų vyrų ir moterų išsižada savo krašto, tėvynės, namų židinio, šeimos laimės ir eina ten, kur juos šaukia Kristus – gelbėti sielų, platinti išganingąjį Kristaus mokslą.

Tačiau skelbti Kristaus mokslą dar ne viskas. Reikia, kad Kristaus mokslu žmonės gyventų, pagal jo dėsnius tvarkytų savo gyvenimą, viešą ir privatų. Kad kiekvienas krikščionis taptų gyvenimo dėsniu ir šviesa, miestu ant kalno, kurį visi mato, juo gėrisi ir garbina Dievą, kuris yra Danguje. Tad suprantama, kokią prasmę ir reikšmę įgauna misijų darbas. Neužtenka medį pasodinti, reikia jį nuolat prižiūrėti, laistyti, pririšti, kad vėtros neišverstų, kol jisai užaugs į stiprų, audrų ir kaitros nebijantį stipruolį. Taigi misionieriaus darbas yra dieviškas, bet labai sunkus ir varginantis.

Kristus yra pasakęs: „Eikite ir skelbkite...“ šie žodžiai yra taikomi ne tik misionieriams, bet ir kiekvienam katalikui. Mes visi turime būti misionieriais, Kristaus mokslo platintojais, turime patys Kristaus mokslą pažinti, jį išstudijuoti. Savo šeimą tvarkyti pagal Kristaus Evangelijos gyvenimo dėsnius. Privačiame ir viešame gyvenime nesigėdinti veikti ir elgtis pagal Evangelijos dvasią ir reikalavimus. Abejojantį sustiprinti, klystantį perspėti, visur ir visada pagal savo išgales daryti gerus darbus ir t.t. Tada ir mes būsime misionieriai. O darbo mums yra užtektinai visur ir be stabmeldžių kraštų. Kai šv. Vincentas Fazeras rengėsi vykti misionieriauti į tolimas žemes, jis išgirdo stebuklingą įspėjimą:

„Vincentai, tavo misijų laukas – Italija“. Tad pagalvoji, ar turi prasmės misijų darbas tarp stabmeldžių, kai tarp mūsų, krikščionių, yra tūkstančiai tokių, per kurių kaktą seniai nubėgo krikšto vanduo, kurie Sutvirtinimo metu tapo Kristaus kariais, o šiandien arba nieko nenori girdėti apie Kristų arba savo purvinomis kojomis ir nešvankiu gyvenimu mindo Evangelijos dėsnius. Taip. Tai tiesa! Ir anais laikais, kai Kristus su apaštalais nuvyko į Sidoną ir Choraziną, vietos žmonės juos išvijo. Apaštalai užsidegė pykčiu, prašydami Kristų, kad jis siųstų ugnį iš dangaus ir tuos miestus sudegintų. Kristus jiems pasakė, kad jie nežiną dar kieno dvasios esą. Tačiau Jis pasakė, kad Ninevės gyventojams bus lengviau teismo dieną, negu šiems miestams. Jeigu jiems, nineviečiams, būtų skelbta Evangelija, gal jie būtų darę atgailą... Atrodo, kad ir mums teismo dieną bus sunkiau, negu kokiam nors laukiniui, kuris mažai arba visai nieko nežino apie Kristų. Mes atsakysime, kad turėjau progą pažinti Kristaus mokslą, bet atmečiau, galėjau nueiti į netolimą bažnyčią, bet nenuėjau. Galėjau, bet nenorėjau. O laukiniui bus pasakyta: norėjo, bet negalėjo... Koks baisus mums kaltinimas!

Kaip misijas remti?

1) Malda. Melskimės už misijų pasisekimą, o labiausiai už misionierius ir pašaukimus į misionierius. Kristus, matydamas žmones, ligonius ir vaikus, sako, kad jie atrodė, kaip avys be piemens. Toliau Kristus sako: „Pjūtis didelė, o darbininkų maža. Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį“ (Lk 10, 2).

2) Remkite Misijas. Misijos daug kainuoja. Misionierių parengimas, jų išlaikymas, namų pastatymas, be to, kartu su skelbimu reikia aprengti ir sušelpti, duoti materialią auką. Misionieriui reikia pastatyti namą, mokyklą, bažnyčią, įsigyti

susisiekimo priemonę. Todėl reikia daug pinigų. Tad atsiminkime, kad mūsų rankose yra Bažnyčios ateitis ir jos klestėjimas, jei malda ir savo materialia parama remsime jos pastangas ir troškimus.

Tad ši Misijų diena tebūnie mums gilesnio ir sąmoningesnio savo tikėjimo pažinimo ir įsijautimo į ją diena. Melskimės uoliai už misijų reikalus, o savo apgaulingais turtais darykime bičiulių Dievo Karalystei. Baigiu Kristaus žodžiais: „Ką padarėte tiems mažutėliams, man padarėte..."

Amen.

Misijų sekmadienis, 1960

Yra Bažnyčios paprotys, kad vienas sekmadienis per metus ypatingu būdu būtų skiriamas misijoms. Tuo norima pabrėžti, kad žmonės nepamirštų vieno didžiausio darbo – padėti ir rūpintis misijų reikalu. Tokį sekmadienį mes šiandien ir švenčiame.

Mes šiandien prisimename tuos Kristaus žodžius, kuriuose glūdi visa misijų dvasia: „Kaip Tėvas siuntė mane, taip ir aš jus siunčiu". Prie šių žodžių galima pridėti ir kitus žodžius: „Pjūtis didelė, o darbininkų maža. Prašykite pjūties šeimininką, kad atsiųstų daugiau darbininkų į savo pjūtį". Be to, pridėsime žodžius: „Aš atėjau įžiebti žemėje ugnies ir taip norėčiau, kad ji liepsnotų" (Lk 12, 49).

Prieš daugelį metų didysis Tautų apaštalas šv. Paulius rašė savo tikintiesiems: „Aš esu skolingas graikams ir pagonims". Šį jo pasakymą galima taip išversti: mes, kurie pažįstame Kristų ir jo palaimą nešantį mokslą, esame skolingi visiems tiems, kurie Kristaus nepažįsta.

Brangieji, ar mes kada nors pagalvojame, ką reiškia tikėjimas mūsų gyvenime? Tiesa, dažnai, nes tikėjimą veltui gavome, veltui jis ir yra duodamas, neįvertiname tikėjimo palaimos ir reikšmės. Užtenka tik kiek pažvelgti į žmogų, kuris tikėjimo neturi. Kaip jis elgiasi, kai jį ištinka gyvenimo bandymai, nelaimės?..Tokie žmonės dažnai praranda gyvenimo pusiausvyrą, patenka į dvasios ir proto sąmyšį, padaro tokį individą baisiai nelaimingą ir baisias kančias kenčiančiu žmogumi.

Tikintis žmogus supranta gyvenimo prasmę, tikslą. Jam aiškus jo gimimas, auklėjimosi svarba, pašaukimas, gyvenimo atsakomybė. Todėl tarp tikinčio ir netikinčio yra begalinis dvasinis skirtumas. Vienas siekia savo dvasia neišmatuojamos erdvės, žino, kam jis gyvena, aukojasi, kenčia, o kitas, nematydamas gyvenimo prasmės arba nepažindamas tikėjimo, kenčia vienas, nerasdamas savo pašaukimo. Tokio žmogaus gyvenimas yra kupinas beprasmės kančios ir nepažinimo, kuris dažnai jam atima ir patį įgimtą norą gyventi, būti žmogumi...

Todėl ir šv. Paulius, matydamas milijonus žmonių, klaidžiojančių dvasios tamsybėse, priminė savo krikščionims dėkingumo dorybės reikalą. Jis rašo Efezo gyventojams: „Jūs buvote be Kristaus..., be išganymo ir tikėjimo pažado, už tai būkite dėkingi Kristui, per kurį jūs gavote tikrąjį pažinimą ir tikėjimo palaimą".

Pirmiausia mes turime būti Kristui dėkingi už atgailos sakramentą. Tapę krikščionimis, mes nenustojome būti žmonėmis su silpnybėmis, todėl Kristus mums paliko apsiplovimo sakramentą – atgailą. Per ją mes gauname savo moralinių naštų palengvinimą, sielos nuskaidrinimą, kalčių atleidimą, rūpesčių ir baimės sumažinimą. Turėdami Kristų, mes galime pasikliauti pasakojimu apie Sūnų palaidūną, kuris išeikvojo tėvo lobį, žemai puolė, tačiau tikro ir nuoširdaus gailesčio sujaudintas grįžta į

savo tėvo namus, iš kur jis buvo išėjęs, jį tėvas maloniai priima ir grąžina jam visas teises, sušaukia savo tarnus ir liepia džiaugtis ir linksmintis, nes sūnus, kuris buvo pražuvęs, grįžo.

Mes turime būti Kristui dėkingi už malonės gyvenimą. Kristus sako: „Aš atėjau į pasaulį, kad duočiau jums gyvybės ir apsčiai jos jums duočiau".

Dievo malonė yra mums duodama dovanai, ne už mūsų užsitarnavimus. Mes ją gauname iš Dievo meilės žmogui. Mes esame ne tik Dievo tvariniai, bet ir Dievo vaikai, Dievo Karalystės pavaldiniai. Taigi būti tikinčiuoju yra begalinis išaukštinimas. Todėl šis mūsų neužtarnautas, bet iš Dievo meilės gautas išaukštinimas padaro mus skolingus tiems, kurie Kristaus nepažįsta, nežino nieko apie Dievą, tikėjimą ir pareigas.

Toliau. Be tikėjimo ir malonės gyvenimo, mes, tikintieji, galime didžiuotis Eucharistija, ta gyvybės duona, tuo dvasiniu penu, kuris dar labiau mus sujungia su Dievu. Ir kiek žmogus, tikintis, nuoširdus Komunijos ėmėjas, randa joje dvasinio suraminimo, pastiprinimo, kančių palengvinimo, tobulėjimo... Todėl kiek daug mes esame skolingi tiems Azijos, Afrikos gyventojams, kurie apie šv. Komunijos dvasines saldybes niekad nieko nėra girdėję. Tačiau jei tais dvasiniais turtais, Kristaus mums suteiktais, mes naudojamės, tai nėra mūsų gerumo arba nuopelnų dalykas, tai tik gerojo Dievo mums didžiausia dovana: gimti iš krikščionių tėvų ir būti Kristaus sekėju, nesvarbu, kad dažnai mes to nesame verti, ypač, kad koks azijietis arba afrikietis yra daug geresnis už mus, nors tų galimybių ir gyvenimo sąlygų neturėjo, tad kokia didelė yra mūsų atsakomybė būti Kristaus išpažintojais ir kiek daug mes esame skolingi tiems, kurie Kristaus visai nepažįsta. Tad mūsų pareiga, gavus meilės iš Dievo, iš meilės Dievui perduoti tikėjimą ir kitiems. Ir jei

negalime Kristaus mokslo kitiems skelbti, būti misionieriais, tai bent prisidėkime ir savo kentėjimais, prašydami Dievo malonės ir pasigailėjimo paklydimuose paskendusiam pasauliui.

Tongos salos vietiniai gyventojai laiko didžiausiu nusikaltimu vienam valgyti. Pasitaiko, kad anos šalies gyventojas išbūna kelias dienas nevalgęs, kol atsiranda kitas žmogus, su kuriuo jis gali pasidalinti valgiu arba vaisiais. Mūsų tikėjimas yra brangesnis už Tongos salos gyventojų maistą. Todėl ir mūsų pareiga šia Dievo dovana dalintis su kitais. Juk ir melsdamiesi, kai kalbame – „Tėve mūsų", nesakome: – duok man kasdienės duonos, bet prašome: duonos duok mums... Ar čia neišreiškiama bendruomenės, pasidalijimo, bendrumo, dvasia? Todėl mes esame labai atsakingi ne tiek už tai, kad kiti yra neturtingi, nepajėgūs, o už tai, kad mes esame turtingi Kryžiaus ir atpirkimo nuopelnais. Todėl nesirūpinti savo artimo tikėjimo pažinimu tolygu sakyti su Kainu, užmušusiu savo brolį Abelį: „Aš nesu savo brolio sargas". Tačiau mes esame savo brolio sargai. Ir ateis laikas, kai Dievas iš mūsų pareikalaus atsakomybės, tardamas, *custos quid de nocte* – sarge, atsakyk, ką darei, kai pasaulyje buvo tamsu, o mano šviesos ten nenešei; kai pasaulyje buvo skurdas – tu jo nemažinai; kai pasaulyje buvo klaida – tu jos neaiškinai. *Custos quid de nocte?*

Taigi Kristaus paliepimas skelbti Evangeliją visai tvarinijai ir mus įpareigoja. Todėl šią Misijų dieną visi tapkime misionieriais: malda ir materialine pagalba. Ir tai darykime ne dėl kokių nors išskaičiavimų, o tik dėl to, kad Dievas mums yra geras ir ką mes turime, yra Dievo ir iš Dievo, o mes esame tik jo gėrybių administratoriai. Dievo turtai yra pavesti mums, kad jie padėtų išganyti mūsų sielas, o ne per turtus jas pražudyti.

Tad ar žinai, kad vienas bilijonas žmonių pasaulyje uždirba tik 2 dol. per savaitę, ar žinai, kad 2/3 žmonijos eina gulti nevalgę ir neturi kuo savo pliko kūno pridengti; o ką begalvoti apie galimus pasilinksminimus bei džiaugsmą. Taigi, kol pasaulyje bus bent vienas žmogus nepažinęs Kristaus, mes vis būsime skolingi ir šią skolą reikės mums išlyginti, nes kitaip mes būsime skolininkais Viešpačiui, iš kurio mes tikimės, atlikę misijų dienos pareigas, gauti investuotą kapitalą ir procentą amžinojo gyvenimo pavidalu.

Amen.

Visi Šventieji

Visi Šventieji, 1959

Tepadaugina ir tepagausina Viešpats jūsų meilę vienų kitiems ir visiems, kaip ir mes ją jums turime.

Šv. Pauliaus žodžiai

Mieli klausytojai, gal Jums tylią ir giedrą rudens naktį teko stebėti žvaigždėmis nusėtą dangų. Be abejo, prieš Jūsų akis atsivėrė dieviškai gražus vaizdas. Ar jūs pagalvojote tada, kad šių šviesių dangaus taškų, kuriuos mes žvaigždėmis vadiname, yra ne tūkstančiai ir milijonai, bet milijardai. Jų ir geriausia akis apimti negali, joks mokslo žinojimas, naudodamas ir tobuliausius prietaisus nepajėgia jų suskaičiuoti.

Maža to. Žvaigždžių yra ne tik daug, bet jos yra milžiniško dydžio. Sakoma, kad jos esančios milijonus kartų didesnės už mūsų Žemę ir Saulę. Pagaliau būdinga ir tai, kad tos visos žvaigždės, lyg susitarusios, saulei užtekėjus, pranyksta, jų nebematyti...

Mano brangieji, šiandien mes švenčiame Visų šventųjų šventę, šventę, kuri daug kuo panaši į žvaigždėtą dangaus vaizdą. Šiandien sustoję mes stebime kitas žvaigždes, kurias šventaisiais vadiname. Dalį tų šventųjų, kaip ir žvaigždes, mes pažįstame ir jų vardus žinome. Tačiau nesuklysime pasakę, kad, be tų žinomų, šventųjų, kaip ir žvaigždžių danguje, yra tūkstančiai, milijonai...

Jų niekas nei vardų, nei kapų nežino. Jiems niekas nei paminklų nestato, apie juos knygų nerašo, poetai ir dainiai jų neapdainuoja. Jų vardai ir skaičius yra tik Dievui žinomi, jų vardai yra aukso raidėmis įrašyti „gyvenimo knygoje". Tai visi tie, kurie atsiskyrė su šiuo pasauliu, būdami Dievo malonėje; kurie visur ir visada vykdė Dievo, o ne savo valią, kurie visur ir visada švietė ne savo šviesa, jie žėrė ne savo meilę, bet Dievo, todėl jie, lyg tos dangaus žvaigždės, šviečia mums tamsią gyvenimo naktį ir kartu yra paskendusios Dievo didybės šviesoje. Štai ką šv. Jonas Apreiškimo knygoje rašo apie šventuosius ir jų skaičių danguje: „Paskui regėjau: štai milžiniška minia, kurios niekas negalėjo suskaičiuoti, iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų. Visi stovėjo priešais sostą ir Avinėlį, apsisiautę baltais apsiaustais, su palmių šakomis rankose. Jie šaukė skambiu balsu: 'Išgelbėjimas iš mūsų Dievo, sėdinčio soste, ir Avinėlio'" (Apr 7, 9–10).

Nors ir koks gražus yra žvaigždėtas dangus, tačiau tai tik pusė to, ką reiškia Visų šventųjų šventė. Šios šventės prasmė ir tikslas nėra vien tik stebėtis žvaigždėmis nuaustu dangumi, bet kartu ir pasekti šventųjų pavyzdžiu. Kitais žodžiais sakant, mums patiems reikia tapti dvasinio dangaus šviečiančia dulke: Dievo šventuoju.

Tačiau gal tūlas, klausydamasis šio mano raginimo, pasakys, kad tai yra nerealus dalykas. Kaip aš galiu tapti šventu, šventa? Ar tai nėra tik padangėmis skraidymas? Juk mes esame paprasti mirtingi žmonės, linkę į pasaulietiškus, nuodėmingus dalykus, kaip aš su tokiu balastu galiu atsiplėšti nuo žemės ir kilti aukštyn, tapti šventu?.. Gal tu, Dievo žodžio skelbėjau, liepdamas mums tapti šventais, nežinai, kad šventumas yra nedaugelio rinktinių žmonių privilegija ir pašaukimas? Kaip ne kiekvienas gali būti geras kalnų laipiotojas, taip lygiai ne kiekvienas gali būti

šventuoju. Yra žmonių, kurie, turėdami sugebėjimų ir sveikatos, įkopia į aukščiausio kalno viršūnę, o kiti jų patrauklumu ir grožiu gali stebėtis ir gėrėtis būdami žemai, kalnų papėdėje.

Pirmiausia, mano brangieji, šventieji nėra genijai. Yra gimusių literatūros, meno, muzikos genijų. Pvz., Mozartas buvo toks nuostabus muzikos vunderkindas, kad būdamas tik devynerių metų jau važinėjo po Europos sostines, savo muzikiniais sugebėjimais stebindamas prikimštas auditorijas žmonių. Kai kas panašiai galvoja ir apie šventuosius, kad jie esą vunderkindai, gimę nuostabiomis aplinkybėmis ir su šventumo ženklu. Tiesa, prie šventųjų pervertinimo prisidėjo ne pedagogiški ir ne psichologiški šventųjų gyvenimo aprašymai, jų autoriai. Jie dažnai šventuosius vaizduodavo tikrai ne žmonėmis, o kažkokiais antžmogiais. Perskaičius tokių autorių šventųjų gyvenimo aprašymus, tuoj kyla mintis: ne Tau, ne Tau, mirtingas žmogau, pasekti jų pavyzdžiu...

Tačiau šiandien šventieji yra perduodami visai kita dvasia. Šių dienų šventųjų gyvenimo autoriai stengiasi parodyti šventąjį, koks jis iš tikrųjų buvo, su visa gyvenimo realybe, kova ir laimėjimais. Šių dienų knygose šventasis yra vaizduojamas toks, kaip jūs ir aš, kuriam nieko nebuvo svetima, kas žmogiška; žmonės net su silpnybėmis ir klaidomis. Tik visi vienu balsu sutinkame, kad Marija, atsižvelgiant į Kristaus nuopelnus, nuo pat savo gimimo buvo laisva nuo visų kūno ir dvasios konfliktų, nes ji buvo nekaltai pradėta, be gimtosios nuodėmės. Bet mes savyje nešiojame dvejopą įsakymą. Mes matome gerą, tačiau darome blogą. Didysis Tautų Apaštalas šv. Paulius apie tai yra taip pasakęs: „Aš nešioju savo sąnariuose kitą įsakymą, kuris prieštarauja mano dvasios įsakymui". Priešindamasis tam „kitam įsakymui" Paulius tapo šventuoju.

„Galėjo tie, galėjo anie, kodėl ne tu“, – dažnai klausdavo savęs šv. Augustinas, kuris turėjo sunkių ir ilgų kovų kelyje į šventumo garbę. Apie tai užtenka paskaityti jo „Išpažinimus“, kur jis vaizdžiai aprašo savo dvasines kovas, kilimus ir puolimus, šviesius ir tamsius savo gyvenimo taškus. Augustinas laimėjo. Jis tapo didžiausiu visų laikų Bažnyčios šventuoju.

Toliau prisiminkime šv. Kamilių Lelietį, gyvenusį 16 amžiuje. Jis buvo kariškis, prancūzas. Gyveno laisvą ir linksmą gyvenimą. Dažnai taip prasilošdavo, kad neturėdavo ko valgyti ir kuo apsirengti. Tačiau visa, ką jis bandė, jį darė dar nelaimingesnį, dar dvasiškai skurdesnį. Jisai ryžtasi tapti vienuoliu. Bet ir čia nesiseka. Dėl nepagydomos kojos į vienuolyną nepriimamas. Ką jisai daro? Palieka savo gimtąją Prancūziją ir vyksta į Romą. Čia Kamilius gauna darbo Šv. Jokūbo ligoninėje slaugyti nepagydomus ir užkrečiamomis ligomis sergančius ligonius. Čia prasideda Kamiliaus kilimas aukštyn. Jis taip pamėgsta savo darbą, kad į jį įdeda visą savo sielą, su meile, pasišventimu, gailestingumu ir apaštalavimo dvasia tarnauja ligoniams, guosdamas ir ruošdamas juos gerai ir laimingai mirčiai. Netrukus Kamilius iš paprasto slaugytojo tampa ligoninės direktoriumi. Čia jis įveda naują tvarką ir panašių ligoninių įkuria beveik visuose Europos kraštuose. Iš to paprasto žmogaus Dievo apvaizda padarė kilniausią ir gražiausią meilės darbą, kuris, ir Kamiliui mirus, yra dirbamas toliau jo dvasios sekėjų. Šiandien šio labdario kūnas ilsisi Šv. Magdalenos bažnyčioje, Romoje, o jo siela, šviesi, kaip ryto aušrinė, džiaugiasi šventųjų laime danguje. 1746 m. pop. Benediktas XIV Kamilių paskelbė šventuoju.

Mano brangieji, tokių ir panašių pavyzdžių yra daug tarp vyrų ir moterų, kaip iš saulių pasidaro pauliai kelyje į Damaską, į šventumą.

Amen.

Vėlinės

Vėlinės, 1975

Kaip Jėzus numirė ir prisikėlė, taip Dievas ir tuos, kurie užmigo, susivieniję su Jėzumi, atsives kartu su Juo. Ir kaip Adome visi miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti.

Apaštalo Pauliaus žodžiai

Žinomas austrų rašytojas Artūras Šahnitzlesis viename savo veikale yra pasakęs, kad, turint valandėlę laisvesnio laiko, nieko nėra naudingesnio, kaip pagalvoti apie mirtį, pamedituoti apie ją. Tačiau nedaug kas nori paklausyti šio patarimo, ypač mūsų laikais, kai troškimas gyventi, prailginti gyvenimą, galima sakyti, yra tiesiog neribotas, įgavęs net liguistumo požymių. Tačiau ar mes to norime ar nenorime, gyvenimas ir mirtis eina savo keliu: mes žaidžiame su gyvenimu, o mirtis žaidžia su mumis.

Senąjį, antikinį, prieškrikščioniškąjį pasaulį mirties faktas didžiai slėgė ir liūdino. Kristaus prisikėlimu iš numirusiųjų pasauliui atsivėrė nauji, vertingi horizontai. Mirtis jau nebebuvo toji pabaisa, kuri žmogų sudrasko ir niekais paverčia. Jau ir iš jo, to sauso skeleto, buvo galima šį tą „išsunkti". Tiesa, 13-ajame šimtmetyje, garsioj giesmėj „Dies Irae" – Rūsčią Dieną – Tomo Calaniečio parašytoj, pasigirsta šiurpūs tonai, bet šalia jos šv. Pranciškaus *Saulės giesmėj* į mirtį jau kreipiamasi kaip į sesę. Šventasis poetas savo himne pirmiausia kreipiasi į mirtį, kviesdamas ją garbinti Viešpatį:

„Tegarbina Tave, o Viešpatie, visi Tavi sutvėrimai, ypačiai puikioji sesė Saulė, kuria dienas ir mus tu apšvieti.

Jinai graži ir, žėrėdama didžiu spindesiu, mums atneša, Aukščiausiasis, Tavo vardą.

Tegarbina Tave, o Viešpatie, sesuo mirtis mūs kūniškoji, nuo kurios nė vienas gyvasai žmogus negali pabėgti. Vargas tiems, kurie numirs nusidėjimuose mirtinguose".

Šv. Pranciškaus mirties samprata paveikė ir didįjį poetą Goethe, kuris savo kūrinyje „Faustas" mirtį taip pat vadina seserimi.

Kai pasenęs Faustas savo jaunystės klaidas yra išpirkęs gerais darbais, kai senatvės vargai ir negalios ima varginti, iš tolo jis mato artėjančią mirtį, kurią pasitinka veikiau draugišku, negu priešišku jausmu:

„Jau debesys kaupias, jau žvaigždės pradingo, iš tolo, iš tolo, iš tolio slaptingo ateina ji, sesė, ateina – mirtis."

Anais vienalytiško krikščioniško tikėjimo laikais, kai dar tebeaidėjo šv. Pranciškaus *Saulės himnas*, didysis italų poetas Dantė savo *Dieviškojoje komedijoje* parodė savo tyrą, nesudrumstą tikėjimą į mirtį. Mirties fakto akivaizdoje Dantė pasakė: „Teesie Tavo valia". Ir savo maldą į Mariją taip šventiniu žodžiu išreiškė:

Tik Tu viena esi vilties teikus,
Tik džiaugsmo Tavyje vienoj turėjau,
Padėt, geroji, amžiais, man ateiki.
Pagelbėk: ribą jau esu priėjęs,
Pro ją turėsiu veikiai aš praeiti,
O neapleisk manęs, brangi Guodėja.

Pagaliau Goethe savo *Faustą* užbaigia mažorine giesme – *chorus mysticus*, kur sako, kad praeinami daiktai tėra amžinybės simbolis, kad mirtis tėra vartai į amžinąjį gyvenimą.

Didžiojo dramaturgo Šekspyro laikais, besibaigiant viduramžiams ir pereinant į naujus laikus, literatūroje ir mene norėta parodyti mirties šiurpumą ir žiaurumą. Tačiau Johnas Danne, turėdamas prieš akis Kristaus prisikėlimo iš numirusių faktą, apie mirtį štai kaip byloja:

Kelkis puikybėn, mirtie, nors kai kas
Laiko galinga tave, moterie,
Nenužudysi manęs, nors žiauri,
Kelsiu patekęs į tavo rankas:
Kai amžinybei užmigęs pabūsiu,
Mirsi, mirtie, ir tavęs nebebus.

Po II Vatikano susirinkimo, pertvarkant mirusiųjų liturgiją, buvo daugiau pabrėžiama prisikėlimo, o ne liūdesio valanda. Iš laidotuvių apeigų beveik išnyko juoda liūdesio spalva, užleisdama vietą mėlynai ir baltai spalvai. Patariama, atvežus mirusį į bažnyčią, jo karstą apdaryti baltu rūbu, o šalia karsto pastatyti Velykinę, Kristaus prisikėlimą vaizduojančią žvakę. Seniau gedulingose mišiose visur aidėjo sunkūs ir graudūs akordai, o dabar pasigirsta net Velykinės nuotaikos aleliuja.

Popiežius Jonas XXIII buvo realistas. Jisai parodė, kaip krikščionis turi gyventi ir mirti. Jis kalbėjo: „mano bagažai yra supakuoti, aš esu visuomet pasiruošęs išvykti, nes kiekviena diena yra tinkama mirčiai!"

Tačiau tūlas gal pasakys: „aš nenoriu galvoti apie mirtį." Tai natūralu. Tai reiškia, kad tu esi normalus. Mat kūrėjo pirmykščiame plane mirčiai vietos nebuvo. Savęs gelbėjimo jausmas yra pats stipriausias žmogaus natūros instinktas. Nuodėmės atpildas yra mirtis. Taigi mirtyje bažnyčia nori matyti viltį, naujo gyvenimo aušrą. Tačiau ji nesmerkia ir ašarų, nes kiekvienas

išsiskyrimas su brangiais ir mylimais žmonėmis kelia liūdesį, o tuo labiau išsiskyrimas, įvykęs dėl artimo žmogaus mirties. Ir šv. Paulius pataria tik taip liūdėti, kad mūsų liūdesys nesudarytų įspūdžio, jog mes neturime vilties į amžinąjį gyvenimą.

Taigi, mielas žmogau, šią Vėlinių dieną noriu Tau pakartoti garsiojo valdovo Kserkso žodžius. Kai jis buvo užkariavęs didelius žemės plotus, vienu metu stebėdamas nuo kalno savo karius, pradėjo verkti. Užklaustas, kodėl verkiąs, jis atsakė:

„Praeis šimtas metų, ir nieko neliks iš tos daugybės žmonių, kurie štai dabar yra prieš mano akis".

Taigi nereikės nė šimto metų, o nebeliks nieko nė iš mūsų, nė iš daugelio mūsų artimųjų žmonių. Tie, kuriuos laikome mirusiais, išvykę pirma mūsų. Mirtis nėra viso ko pabaiga, o tik įžengimas į tobulą gyvenimą. Viktoras Hugo sako:

„Nenustosiu kartojęs: mirtis nėra naktis, bet šviesa, nėra pabaiga, bet pradžia, nėra niekas, bet amžinybė."

Tačiau Tihamer'is Toth'as mus įspėja: „Kaip bus su manim, kai stosiu prieš Dievo akis? Jis mane sutvėrė deimantu, o aš pavirtau juoda anglimi. Jis sutvėrė mane tyrą, kaip krištolą, o aš suodžiais apsinešiau... Jis mane sutvėrė žaliuojančia pieva, o aš tapau išdegintu dirvonu".

Anot Maceinos, mirtis fizine prasme yra ne kas kita, kaip pašaukimo nutraukimas. Tai įsakymas tarnams susitikti pas savo valdovą ir parodyti, kiek talentų yra laimėta aname būties žaidime.

Taigi, švęsdami Vėlines ir atsimindami savo mirusius, žinokite, kad mirtis yra taip tikra, kaip rytojaus diena, kaip naktis po dienos, kaip žiema po vasaros. Todėl kaip rūpinamės rytojaus diena, naktimi ir žiema, taip rūpinkimės ir mirtimi. Pasiruošimas mirčiai tegali būti vienas – doras gyvenimas, nes kaip padoriai praleista diena baigiasi maloniu poilsiu, taip doras gyvenimas – ramia mirtimi.

Amen.

Kristaus Karaliaus šventė, 1962

Žymus lenkų rašytojas Ossendowski savo kelionių knygoje „Sacharos siela" aprašo rytiečio žmogaus mistinę sielą. Tarp daugelio dalykų jis mini vieno prancūzo keliautojo susitikimą su pagonių kunigu. Šis prisipažįsta girdėjęs šį tą apie Kristų ir net tikįs į Jį. Jis savo kalboje Kristų vadina – Aisa.

„Aisa buvęs ne tik pranašas, bet ir Dievas", – pasakoja pagonis prancūzui. Toks žmogus, kuris, visai pamiršęs save, aukojasi dėl kitų, turi būti ir Dievas. Aisa kaip tik taip darė. Jis yra tikrai gailestingas Dievas.

„Ar nežinai? – kalbėjo prancūzas, – kad yra daug žmonių, kurie pasišvenčia dėl kitų laimės ir gerovės, bet mes jų nelaikome Dievais?" – „Taip, – patvirtino pagonis. – Tačiau anie žmonės turi džiaugsmo ir pasitenkinimo savo gyvenime, jie turi šeimas, namus, jie yra žmonių žinomi ir gerbiami. Tuo tarpu Aisa buvo visų apleistas, vienišas. Jis tikrai turėjo būti Dievas".

Šiam pasikalbėjimui pasibaigus, pagonis paprašė prancūzą papasakoti jam daugiau apie Kristų. „Išmokyk mane, kaip reikia melstis į Aisą", – maldavo pagonių kunigas.

Čia prancūzas labai susigėdęs turėjo prisipažinti, sakydamas: „Aš negaliu, deja, tavęs patenkinti, nes aš pats nemoku melstis".

Mano brangūs klausytojai, šis atsitikimas yra tikrai liūdnas ir įspėjantis. Pagonis prašo krikščionį papasakoti jam apie Kris-

tų, ir šis turi prisipažinti, kad jo nepažįstąs. Tai būtų ne taip skaudu, jei šis atsitikimas būtų tik išimtis. Tačiau su skaudančia širdimi turime sutikti, kad šiandien yra daug žmonių, kurie save vadina krikščionimis, bet mažai pažįsta Kristų, mažai Jį myli ir mažai gyvena pagal Jo valią.

Todėl šiandien, švęsdami Kristaus Valdovo šventę, turėtume geriau Kristų pažinti, kad Jį pažinę galėtume nuoširdžiau Jį mylėti ir pagal Jo mokslą gyventi.

Mano brangūs klausytojai, krikščionybė yra paremta dviem ramsčiais: tikėjimu į Kristų ir tikėjimu į Dievą. Kitos religinės mūsų tikėjimo apraiškos: malda, bažnyčios lankymas, ėjimas Sakramentų, užlaikymas įsakymų, susidrausminimas, labdarystės darbai, yra paremtos kaip tik šiais dviem principais: tikėti Dievą, tikėti Kristų.

Mokslas, kad Kristus yra Dievo Sūnus, yra tartum raktas į visą mūsų tikėjimą. Visos mūsų tikėjimo tiesos sukasi apie Kristų. Mes ir vadinamės krikščionimis, nes žiūrime į pasaulį kristocentriniu požiūriu. Kas netiki į Kristų, negali vadintis krikščioniu.

Tiesa, reikia sutikti, kad buvo tokie laikai, kai vadintis ir būti krikščioniu buvo tas pats. Tačiau šiandien mes nutraukėme „būti" ir palikome tik „vadintis". Šiandien gyvename tokį amžių, kur milijonai bacilų veisiasi ne tik dulkėtose miesto gatvėse, bet ir dvasiniame žmonių gyvenime. Mūsų didmiesčių oras yra užterštas sudegusio gazolino, molekulių prisigėrusiomis dulkėmis ir mašinų dūmų liekanomis.

Žmogaus protas taip pat yra užkrėstas bakterijų. Žmogus šiandien klaidžioja filosofinėse subtilybėse, priešreliginėse tendencijose. Šių dienų modernioji literatūra yra priešinga Kristui. Visuomenė, skaityba, pasilinksminimų vietos yra persiėmusios

tokia nuotaika, kuri menkina Kristaus mokslą, tikėjimą ir krikščioniškąją moralę. Todėl natūralu, kad ir mes, gyvendami tokioje aplinkoje, kvėpuodami tokiu oru, negalime išvengti nukrikščionėjimo įtakos ir dvasios.

Mes kasdien į savo plaučius įtraukiame didelį kiekį džiovos bakterijų, tačiau sveikas žmogus visai to nepastebi, nes stiprios jo kūno pasipriešinimo jėgos bacilas sunaikina greičiau, negu jos spėja pakenkti žmogaus sveikatai.

Taigi, mano brangūs klausytojai, panašus dalykas vyksta ir dvasiniame mūsų gyvenime. Jeigu mes tikrai pažįstame savo religiją, turime susidarę sveiką ir gyvą požiūrį į gyvenimą, nepaisant ir nepalankios aplinkumos, kai ateina gyvenimo audros, bandančios mūsų tikėjimą ir moralę, mes lengvai jas nugalime ir Kristus mumyse triumfuoja.

Tiesa, tūlas gali pasakyti, kad yra daug girdėjęs ir skaitęs apie Kristų ir krikščionybę. Tai teisybė. Bet ar giliai yra Kristaus mokslas įaugęs į mūsų prigimtį? Toliau. Ar esame kada ragavę Kristaus mokslo aukštumas, jo didybę ir gilybę. Reikia daug darbo, pažinimo ir Dievo malonės, kad Kristus visas galėtų mumyse veikti ir būti mūsų mylimas. Taigi Kristų gerai pažinti yra ne kas kita, kaip Jį vis labiau mylėti ir tapti antruoju Kristumi.

Be to, pažindami Kristų, mes pažįstame ir patį Dievą. Tiesa, Dievas yra didžiausia pasaulio misterija, didysis slėpinys. Žmogus yra bejėgis Jį iki galo pažinti. Tačiau niekas šioje žemėje tiek daug mums nėra apie Dievą kalbėjęs ir apie Jį apreiškęs, kaip Jėzus Kristus. Kristus save vadina Dievo atvaizdu, Dievo šlovės atšvaitas ir jo esybės paveikslu (plg. Žyd 1, 3). Kai Pilypas paprašė Kristaus: „Viešpatie, parodyk Tėvą, ir bus mums gana". Jėzus jam taria: „Pilypai... Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą" (Jn 14, 9).

Toliau. Skaitome Evangelijose, kaip žydai, susirinkę švęsti Velykų į Jeruzalę, norėjo matyti Kristų. Kažkas panašaus vyksta ir šiandien. Ir mes norime matyti Kristų. Tačiau nepamirškime, kad Kristų pažinti ir Jį matyti yra du skirtingi dalykai. Mes žinome, kad tūkstančiai žmonių matė Kristų, bet ne visi Jį pažino, ne visi Jį rado, ne visi priėmė Jo mokslą. Ir Judas matė Kristų. Jis buvo su juo net trejus metus, tačiau jis Jį išdavė. Kristų matė vyriausieji kunigai, fariziejai, Pilotas, Erodas, bet jie Kristų atmetė. Minios žmonių matė Kristų Verbų Sekmadienį ir jam šaukė Osana, Penktadienį Jį nukryžiavo. Taigi šie visi matė Kristų, bet jie Jo nerado.

Mes esame tie, kurie Kristaus nematėme, bet įtikėjome. Mes esame tie palaimintieji, apie kuriuos Kristus sako netikėliui Tomui: „Palaiminti, kurie nematė ir įtikėjo". Mes esame tie, kurie gimėme iš krikščionių tėvų, gavome Kristaus mokslo pažinimo pradžią jaunystėje ir mokyklos suole. Tačiau ar daug ką mes žinome apie Kristų. Ar daug yra meilės ir tarnavimo Kristui mūsų gyvenime? Taigi Kristų matyti ir gimti krikščioniu nėra gana. Reikia Jį pažinti ir Jį pamilti.

Mūsų gyvenimas yra pilnas kančios. Kas tas kančias gali pasaldinti, jei ne meilė, kylanti iš Kristaus pažinimo. Juk niekas geriau nepažino žmogaus sielos ir kūno kančių, kaip Kristus. Jis pats kančios keliu nuėjo iki mirties ant kryžiaus. Jis apvainikavo ją didinga pergale, prisikėlimu.

Mūsų gyvenimas yra pilnas nuodėmės. Tik Kristaus tinkamas pažinimas ir Jo išganingas mokslas gali suteikti puolusiam žmogui jėgos. „Viešpatie, būk gailestingas man nusidėjėliui", – tai nepaliaujamas nuodėmingo žmogaus šauksmas, į kurį atsakymą gali duoti tik Kristus. Pagaliau, kai ateina neišvengiama paskutinė valanda, tada visi žmogų apleidžia, jokios priemonės ir že-

miškos galybės nebegali jam padėti. Tik Kristaus kryžius ir Jo pažinimas yra vienintelė mirštančio žmogaus viltis ir paguoda.

Pagaliau Kristus yra viso mūsų gyvenimo raktas ir centras. Jis dalijasi mūsų džiaugsmu, liūdi su mumis kančioje ir budi šalia mūsų bandymų metu. Ant vieno seno varpo buvo išrašyti šie labai reikšmingi žodžiai: „Vivos voco, mortuos plango, fulgara frango" – „Gyvuosius šaukiu, mirusius apverkiu ir laužau žaibus". Tai galime pasakyti ir apie Kristų. Jis šaukia gyvus, mažus ir didelius, mokytus ir nemokytus, turtingus ir vargšus į save, į savo Tėvo namus. Jis liūdi mirusiųjų. Ne tiek dėl kūno, kiek sielos mirusiųjų. Jo balsas skatina keltis ir kilti į aukštybes, į Saulę. Jis laužo žaibus. Teisingai apie jį giedama: „Ar kyla tautos, ar svyra karalystės, vos Dievas prabyla – tuoj žemė nurimsta...Jis lankus trupina, ietis laužo, skydus ugnimi sunaikina" (Ps Dievas mūsų prieglauda).

Ir paskutinis dalykas: kaip šių dienų žmogus gali gyventi laikydamasis Kristaus mokslo reikalavimų?

Tiesą pasakius, yra lengva svajoti apie „senus, gerus laikus". Seniau, girdi, gyvenimas buvęs lengvesnis, žmonės geresni... Taip kalba tūlas senosios kartos žmogus.

Pirmiausia, atsiminkime, kad krikščionybė yra neišsemiamas jėgų šaltinis. Krikščionybė nėra uždara neveiklos būklė. Ji nėra surašytų įstatymų kodeksas, pelyjantis bibliotekos lentynoje. Krikščionybė yra gyvybės tėkmė, keliaujanti kartu su gyvenimu, su bėgančiu laiku, nevengianti sutikti ir spręsti visus gyvenimo klausimus, kuriuos Dievo Apvaizda yra mums numačiusi ir skyrusi. Todėl tikras krikščionis nebijo gyvenimo, neišsigąsta gyvenimo bandymų, nestovi rankas susinėręs, nėra svajotojas senųjų laikų ir nebijo dabarties. Jis yra visada pasirengęs gyvenimo problemas spręsti Kristaus mokslo šviesoje.

Taigi ne tas yra modernus krikščionis, kuris bėga paskui kiekvieną dienos madą, leidžia save veikti kiekvienam dienos įvykiui, bet modernus krikščionis yra tas, kuris pro Evangelijos prizmę žiūri į kiekvieną naują mintį, naują idėją, naują gyvenimo formą, sugebėdamas kas ten yra gero ir vertingo įjungti į savo protavimą ir veiklą. Ir jei toks žmogus randa ten bent kiek gyvenimo aukso, vertybių, jis mielai pakels vargą ir triūsą, kad nuo rastos vertybės būtų pašalintos visos dulkės, ir kas verta būtų įjungta į jo gyvenimo vertybių skalę.

Tikras krikščionis yra visada optimistas, nors aplink jį siaustų neviltis, sugedimai, sumišimai. Kristaus sekėjas žino, kad šioji ašarų pakalnė niekad nebus rojus. Iš šios planetos niekada nebus pašalintos nelaimės, ligos, mirtis. Amžinoji taika žemėje yra utopija. Žmogaus prigimtis, kuri yra linkusi į blogį, visada padarys klaidų ir nuodėmių. Visada bus politinių ir ekonominių krizių, griaunančių ramybę ir taiką. Taigi visa tai krikščionis turi žinoti. Be to, jis turi taip pat atsiminti, kad krikščionybė neina atgal, ji nestovi vietoj, bet žengia į priekį. Todėl krikščionis turi dirbti ta linkme, kad pasaulis greičiau priartėtų prie žmogiškai suprasto idealo, kad veikiau pasaulin ateitų Kristaus karalystė, kad visi žmonės persiimtų Kristaus mokslo dvasios ir meilės. Ši yra pirmoji ir svarbiausia progreso sąlyga. Mes nežinome, koks pasaulis bus po 100 metų, bet viena žinome, kad mūsų pareiga yra veikti ir dirbti.

1931 m. popiežius Pijus XI, atidarydamas Vatikano radijo stotį, pasakė viso pasaulio krikščionims kalbą. Jo kalbos pirmieji žodžiai buvo: *Laudatur Jesus Christus*. Vos tik pasigirdus popiežiaus balsui, iš Maskvos radijo prasidėjo Morzės aparato trukdymo ženklai. Ryto metą viename Austrijos dienraštyje buvo įdėtas Žemės rutulio paveikslas, ant kurio buvo dvi ra-

dijo stotys: Vatikano ir Maskvos. Šio paveikslo apačioje buvo parašas: „Kuris galingesnis?"

Brangūs klausytojai, tai yra tikrai aktualus klausimas. Kuris galingesnis? Kristus ar Jo priešai? Už ką šiandien žmogus apsispręs: ar už krikščionišką kultūrą, ar už naują vandalizmą?

Be abejo, gimti krikščioniu yra didžios laimės dalykas ir kartu didelė Dangaus dovana.

Bet to maža. Prie šios Dievo dovanos pridėkite gyvą Kristaus pažinimą, pagrįstą krikščionišku gyvenimu, ir gausite mūsų ieškomą veiklą, modernišką ir autentišką krikščionybę, turinčią paties Kristaus dviejų tūkstančių metų išbandytą pažadą: „Vaikeliai, pasitikėkite manim, aš nugalėjau pasaulį".

Amen.

Kristaus Karaliaus šventė, 1966

Išstatytas didžiam pažeminimui, apvilktas suplyšusiu raudonu karališkos išvaizdos purpuru, žiauriai erškėčiais apvainikuotas, su į rankas įbrukta lazda, simbolizuojančia neva valdžią, Kristus buvo paklaustas: „Ar tu esi Karalius?" Ir Kristus visa savo dieviškos garbės didybe atsakė: „Tu pasakei, aš esu Karalius".

1925 metais visas katalikiškas pasaulis minėjo šešiolikos šimtų metų jubiliejų nuo Visuotinio Nicėjos (325) susirinkimo, kuriame Kristaus Dievybė buvo oficialiai Bažnyčios deklaruota. Tais pačiais metais Pijus XI įvedė Kristaus Karaliaus šventę, įsakydamas ją švęsti visame pasaulyje paskutinį spalio mėnesio sekmadienį. Tą mes šiandien kartu su viso pasaulio katalikais ir darome. Be to, Šventasis Tėvas, įvesdamas šią šventę, turėjo ir kitą mintį. Mat Pirmasis pasaulinis karas baigėsi, palikdamas

gilias ir skaudžias žaizdas žmonių protuose ir širdyse. Dėl karo padarytų skriaudų ir didelio vargo, neribotos žmonių ir tautų neapykantos, valdžios autoriteto sumenkėjimo ir netikusios ekonominės santvarkos beveik visame pasaulyje buvo klaiki padėtis ir sąmyšis. Žmonės, būdami dvasiškai prislėgti ir neturėdami ateities perspektyvų, moraliai sumenko ir daugelis net neteko tikėjimo į Dievą. Šiai pasaulio situacijai gelbėti ir besiplečiančiam blogiui kelią užkirsti pirmasis stojo Pijus XI, tarp kitko ir įvesdamas šią Kristaus Karaliaus šventę, tuo norėdamas priminti žmonėms ir tautoms tikėjimo svarbą ir ragindamas kurti žemėje Kristaus tvarką ir Jo karalystę.

Brangūs klausytojai, kaip matote, ši šventė yra nauja, tik šios šventės vaizduojamoji mintis yra sena. Jau net pranašas Izaijas kalbėjo apie Kristų, kaip apie Taikos Kunigaikštį. Ir Angelas Gabrielius, sveikindamas Mariją, kalbėjo: „... kurį pavadinsi Jėzumi ... jis viešpataus Jokūbo namuose per amžius, ir jo viešpatavimui nebus galo" (Lk 1, 31, 33). Ir trys Rytų Išminčiai, sekdami Betliejaus žvaigždę, ieškojo gimusio žydų Karaliaus. Ir pagaliau ant Kristaus kryžiaus Pilotas įsakė užrašyti: Jėzus Nazarietis, žydų Karalius.

Mes žinome, kad kas išgelbsti savo kraštą nuo priešo, tas tampa to krašto teisėtas valdovas. Ir Kristus savo Karaliaus teises įgijo mirtimi ir prisikėlimu, išgelbėdamas mus iš nuodėmių vergijos ir pelnydamas mums dangų. Šv. Jonas sako, kad Teismo dieną visas pasaulis pripažins Kristų kaip Karalių Karalių ir Viešpačių Viešpatį...

Toliau Kristaus Karaliaus, kaip ir kiekvieno teisėto valdovo, valdžią galime suskirstyti į 1) įstatymų leidžiamąją, 2) teisiamąją ir valdomąją.

Kristus naudojo įstatymų leidžiamąją galią, duodamas naujus įstatymus bei sprendimus. Jis sako, kad jam yra duota visa valdžia danguje ir žemėje.

Kristus naudojo ir teisiamąją galią. Jis yra pasakęs: kad mano Tėvas nieko neteisia, bet visą teismą pavedė Sūnui, kad visi gerbtų Sūnų, kaip gerbia Tėvą. Kas negerbia Sūnaus, tas negerbia Tėvo, kuris yra jį siuntęs.

Pagaliau Kristaus valdomoji galia buvo nemažiau pažymima ir akcentuojama per visą jo gyvenimą. Šv. Lukas apie tai sako, kad jo karalystei nebus galo.

Tačiau, mieli klausytojai, kalbant apie Kristų, kaip Karalių, reikia atsiminti, kad jo karalystė yra dvasinė, ne žemiška. Todėl ir Pijus XI, skelbdamas Kristaus Karaliaus šventę, pažymi, kad Kristaus Karalystė jau buvo minima Senajame ir Naujajame Testamente; ir kad ši jo karalystė buvo ne žemiška, bet dvasinė. Be to, Bažnyčia visada laikėsi Kristaus pasakymo: atiduoti kas ciesoriaus – ciesoriui, o kas Dievo – Dievui. Taip pat ir pats Kristus yra pasakęs, kad jo karalystė nėra iš šio pasaulio.

Kristaus dvasinis karaliavimas žmonėms ir tautoms yra nusakomas taip: kiekvienas individas ir tautos turi pripažinti Kristų jų širdžių, proto ir valios karaliumi, pripažinti jo begalinę visų meilę. Civiliai valdžios įstatymai neturi prieštarauti Dievo įstatymams, bet visuose dalykuose mūsų širdis, protas ir valia turi būti palenkti viską žinančiam dieviškam protui ir viską viršijančiai jo dieviškai valiai.

Todėl, brangūs klausytojai, šios naujos šventės tikslas ir yra kasmet priminti žmonėms ir tautoms jų didelę atsakomybę Kristui, amžinajam mūsų Karaliui. Moderniškais laikais yra nusiteikimas pakeisti šią dievišką Kristaus religiją į netikrą natūralinę religijos formą ir net į pozityvų ateizmą, bedievybę. Mes matome, kas šiandien vyksta pasaulyje, kur Kristus Karalius nėra pripažįstamas. Ten viešpatauja vergija, žmogaus pažeminimas ir išnaudojimas. Tikėkime, kad žmogus bent klysdamas įsitikins,

jog pasaulyje yra tik du keliai: su Dievu – į žmogaus išaukštinimą arba be Dievo – į žmogaus sugyvulėjimą, vergiją. Tik mums vieno gaila, kad praktiškai ši pamoka žmogui ir tautoms kainuoja daug gyvybių, turtų ir, kas svarbiausia, laisvės. Tai mums liudija visos tautos, esančios už geležinės ir baubo uždangos, ten, kur viešpatauja bedieviškas žmogus, nepripažįstantis Kristaus Karaliaus valdžios ir teisių.

Taigi, brangūs klausytojai, šiandien mes, laisvieji, švęsdami Kristaus Karaliaus šventę, atnaujinkime savo ryžtą ir meilę Kristui Karaliui, kuris, tiesa, neturi savo žemės, savo kardo, savo tankų, bet yra sielų ir širdžių Karalius, kad pagaliau ir šių dienų pasaulis, kuris taip pat yra paskendęs nesantaikoje ir sumenkėjime, vėl rastų Kristuje suraminimą, viltį ir tikėjimą.

Atnaujinkime šiandien ir savo krikšto, pirmosios Komunijos, Sutvirtinimo Sakramento įžadus, kad šios šventės nuotaikos paveiktos mūsų sielos dar labiau sustiprėtų savo tikėjime ir mes taptume lojaliais Kristaus Karalystės nariais. Mums, Kristaus Karalystės piliečiams, didžiausia pareiga yra dirbti, kad šioji karalystė greičiau ateitų žemėn, kad Kristaus karalystės įstatymai būtų užlaikomi ir Kristaus taika įsiviešpatautų tautose, nes nėra, anot Šv. Rašto, kito pamato tautoms ir žmonėms sutarti, sugyventi kaip Kristus ir Jo Karalystė.

Amen.

Kristaus Karaliaus šventė, 1967

Brangieji, šv. Jonas savo Evangelijoje pateikia faktą, kaip Kristus penkiais duonos kepalėliais ir žuvimi stebuklingu būdu pamaitino žmonių minią, kuri įspūdžio ir nuostabos pagauta

norėjo Jį padaryti savo karaliumi. Tačiau Kristus, pajutęs jų nuotaikas, pasislėpė nuo jų ir pats vienas pasitraukė į kalnus.

Tai dar ne viskas. Panašiai Kristus yra pasielgęs ne vieną sykį. Kai žmonės, matydami Jo nuostabius darbus, norėdavo Jį padaryti savo žemišku Valdovu, nuo jų Kristus pabėgdavo.

Nepaisant to, Kristus prisipažino ir nepaneigė, kad Jis esąs Karalius. Ir tai Jis padarė iškilmingai ir viešai, stovėdamas teisme prieš Pilotą: „Tu pasakei, aš esu Karalius".

Taigi paties Kristaus liudijimu – Jis yra Karalius. Jis yra tas didysis Mesijas Karalius, kurio žmonija laukė šimtmečius.

Atėjus laiko pilnatvei, Jis atėjo žemėn steigti savo Karalystės, Bažnyčios, kurioje Jis moko, pašvenčia ir valdo, ruošdamas žmoniją tobulai ir amžinai savo Karalystei danguje.

Kaip žinome, ano meto žmogus nepripažino Kristaus kaip Mesijo ir Karaliaus. „Mes nenorime, kad Jis mums viešpatautų", – šaukė įtūžusi minia. Mat Kristus neatėjo būti žemės valdovu, žemiškuoju, duonos ir žuvies Karaliumi. Pats Kristus Pilotui pasakė: „Mano Karalystė ne iš šio pasaulio".

Tuo Kristus norėjo pabrėžti, kad Jo Karalystė neturi teritorijos ribų. Jo Karalystė neturi kariuomenės, valiutos, sostinės, policijos. Kristaus Karalystė, paneigusi įprastines žemės karalių prerogatyvas, ypatybes bei reikalavimus, yra tapusi nuostabiu istoriniu paradoksu. Tiesa, mes, būdami susigyvenę su Bažnyčia, Kristaus Karalyste, to nepastebime, visa tai priimame paprastai, be ypatingų svyravimų, pripažindami tiesą, kad Bažnyčia yra kartu ir dieviška, ir žmogiška; kad Ji yra dvasinė karalystė laikinoje tvarkoje, karalystė, kuri yra pasaulyje, bet nepasaulinė.

Toliau. Ne tik Kristaus Karalystė yra unikatas, savotiška, bet savotiškas yra ir šios Karalystės kūrėjas. Mat Kristus, būdamas

Dievas ir žmogus, turėjo Dievo galybę ir jėgą, savo rankoje laikančią visą pasaulį, kartu jis turėjo kūdikio gležnumą, buvo panašus į žvakės šviesą, kuriai užpūsti užtenka ir mažiausio vėjelio... Kristuje slėpėsi beribė Dievo tobulybė kartu su ribotais žmogaus sugebėjimais bei silpnybėmis. Kristus norėjo, kad Jo karalystė būtų Jo paties replika, panašumas. Kitais žodžiais tariant, Bažnyčia yra Kristus, pasireiškiantis laike ir erdvėje.

Taigi Bažnyčia yra dieviškumo ir žmogiškumo mišinys. Ji yra dieviška, nes Kristus yra jos galva. Ji yra Dievo dvasinė šventovė žemėje. Joje gyvena Šv. Dvasia, kuri ją veda ir teikia jai gyvybės ir jėgos.

Tačiau Bažnyčia yra sudaryta iš žmonių. Ji yra taip pat ir žmogiška. Kristus, tapdamas žmogumi, sutapo su mumis visapusiškai, išskyrus nuodėmę. Kristus, tapdamas Bažnyčios mistiniu, dvasiniu kūnu, priėmė ir jos kūną, kurį sudaro žmonės, kurie nėra laisvi nuo nuodėmės. Todėl Kristus apjungė ne tik tai, kas yra Bažnyčioje ir mumyse gero ir švento, bet taip pat, kas joje yra silpna ir nuodėminga. Todėl Bažnyčia, Kristaus karalystė, nors ir turi tobulą galvą ir sielą, tačiau savo nariuose yra netobula. Jos nariai gali suklysti ir nusidėti.

Toliau. Bažnyčia išorine valdymo tvarka yra Dievo ir žmogaus gaminys. Kristus Bažnyčiai teikia pagrindines ir nekintamas išraiškas, o žmogus jai duoda visa tai, kas joje yra pakeičiama, patobulinta.

Iš romėnų Bažnyčia pasisavino *inris posidentia* įstatymą, organizaciją, autoritetą ir vienybę.

Prieš 2000 metų germanų pasaulis Bažnyčiai davė laisvę, savižvalgą ir nuolatinį savo asmens pajutimą.

Viduramžiai Bažnyčiai pridėjo spindesį bei karališko puošnumo.

Graikų pasaulis Bažnyčiai davė garbės, pagarbos ir paslapties jausmą.

Tačiau šie visi žmonių ir kultūrų įnašai kartu davė Bažnyčiai ir tų kultūrų silpnybes. Juk mes žinome, visa kas tik yra žmogaus sukurta, yra gero ir blogo mišinys, kombinacija tobulo ir netobulo. Nuo to nė Bažnyčia nėra išimtis. Savo dieviška sudėtimi ji yra tobula ir be dėmės. Tačiau savo žmogiška sudėtimi ji yra reikalinga patobulinimo, reformų, atsinaujinimo.

Brangūs klausytojai, šiandien mes švenčiame Kristaus Karaliaus šventę. Jei mylime Kristų, tai turime mylėti ir Jo Karalystę, Bažnyčią. Jei mūsų meilė Bažnyčiai nėra aktyvi, ja nesirūpiname, nedirbame dėl jos, tai mūsų pagarba Bažnyčiai yra paviršutiniška ir netikra. Mumyse be paliovos turi degti gili meilė Kristui ir Jo Bažnyčiai. Mes turime mokėti atpažinti Bažnyčioje niekad nesikeičiantį ir galingą Kristų, ir kartu turime suprasti, kas Bažnyčioje yra matoma, keistina ir netobula. Tiesa, mes neturime ir negalime užsimerkti prieš žmogiškumus Bažnyčioje, bet ir turime daryti visa, kad juos pataisytume ir jų vengtume. Ypač todėl, kad tie žmogiškumai, kurie pasitaiko Bažnyčioje, yra mūsų pačių, Bažnyčios narių, silpnybės, pradedant popiežiais ir baigiant paprasčiausiu laukų sermėgėliu. Kiekvienas Bažnyčios narys, nesvarbu, kas ir kokiu smuiku grotų, jei negyvena pagal Kūrėjo valią, trukdo dieviškumo veikimą Bažnyčioje ir gausina joje žmogiškumo apraiškas. Jeruzalės žmonės, žiūrėdami į nukryžiuotą Kristų, matė Jį silpną ir pažemintą. Jie matė tik žmogišką Kristų. Todėl jie ir nepriėmė Jo kaip savo Atpirkėjo. Mes turime taip gyventi, kad mūsų silpnybės neuždengtų Kristaus dieviškumo Bažnyčioje, kad Kristus Karalius joje būtų gyvas, spindintis, be dulkių, mylimas ir gerbiamas. Todėl šiandien, švęsdami savo Valdovo šventę, ryžkimės dar uoliau dirbti, kad šiame dulkių ir tam-

bės pasaulyje greičiau ateitų Kristaus Karalystė: Karalystė tiesos ir gyvenimo, Karalystė šventumo ir malonės, Karalystė teisybės, meilės ir taikos.

Amen.

Kristaus Karaliaus šventė, 1969

Ar krikščionybė kalta?

Mano brangieji, kiekviena liturginė šventė daro mūsų dvasiai tam tikrą įspūdį. Ypač tai pajuntame per šventę, kuri išreiškia tam tikrą valdžios titulą, pvz., Karaliaus, Valdovo ir t.t. Tuo atveju mes išgyvename tarp realybės ir šventės prasmės begalinį kontrastą. Jei Kristus yra Karalius, tai kur ta Jo Karalystė, jos teisingumas ir meilė? Kur tos minios žmonių ir kur tos tautos, kurios sektų paskui Kristų ir gyventų laikydamosi Jo mokslo principų? Kodėl pasaulyje tiek daug neteisybės ir purvo; kodėl pasaulyje tiek daug neapykantos ir keršto, kur yra toji palaimintoji Kristaus dvasia? Būdinga, kad dažnai dėl to viso yra kaltinama krikščionybė.

Prancūzijos karalius Aloyzas IX mėgo save vadinti Aloyzu Poissy. Mat Poissy mieste jis buvo pakrikštytas, ir vadindamas save tuo vardu norėjo parodyti, kad jis nepaprastai didžiuojasi būdamas krikščionis.

Būti krikščioniu! Mano brangieji klausytojai, ar mes, kurie tokiais esame gimę, taip pat tuo vardu didžiuojamės ir ar pajuntame tą realybę, kurią šis vardas žymi?

Kadaise Kalėdų Angelas piemenims kalbėjo: „Nebijokite! Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą, kuris bus visai žmonijai. Šiandien jums Dovydo mieste gimė Išganytojas, kuris yra Kristus, Viešpats“ (Lk 2, 10–11).

Mano brangūs klausytojai, ar Kristus tebėra džiaugsmas ir žmonijos išgelbėjimas? Ar galėtumėm su šv. Pauliumi ir šiandien pasakyti: „Jėzus Kristus vakar, šiandien ir tas pats per amžius? (Žyd 13, 8). O gal teisūs yra tie, kurie mums įkyriai šaukia: „Šių dienų krikščionybė yra pavargusi, šių dienų krikščionybė išgyvena bankrotą?"

Ar šiaip, ar taip galvotume, tačiau šis reikalas mums turi labai rūpėti. Kad mūsų gyvenime kažko trūksta, kad žmogaus gyvenime yra jaučiama organizacinė klaida, tai aišku. Tačiau ar čia yra kalta krikščionybė, ar žmogus, kuris šį pasaulį ir jo reikalus nori tvarkyti savarankiškai ir pats gyventi be Kristaus, be Dievo ir Jo mokslo? Ar mes kalti dėl to, kad esame arba nesame krikščionys? Atsakymas gali būti tik vienas: pamatinis akmuo yra iškritęs iš mūsų gyvenimo ir mes tapome žmonės ant ledo, nes nutolome nuo Kristaus, mes nukrikščionėjome.

Pasaulyje gali būti tik viena alternatyva: su Kristumi arba be Kristaus; su Dievu arba be Jo. Tai yra svarbiausia šių dienų moderniojo žmogaus problema. Spręsdami šią problemą, mes negalime nepastebėti dviejų dalykų.

Pirma, reikia sutikti su liūdnu faktu, kad net ir tie, kurie yra gimę krikščionimis, kurių vardai yra įrašyti į krikšto metrikų knygas, daugel iš jų negyvena pagal savo tikėjimo reikalavimus, daugelis iš jų nesupranta, kiek jie yra verti Dievo akyse? Įdomu, kiek tikėjimo įtakos yra mūsų viešame gyvenime, teatruose, universitetuose, spaudoje, įstaigose, fabrikuose, ligoninėse ir t.t.? Pažvelkime į vedusiųjų gyvenimą, ištikimybę, teisingumą prekyboje, pasilinksminimus, ar daug ten yra krikščioniškos dvasios ir principų?

Tad kur yra to nejautrumo religijai priežastis?

1) Pirmiausia, mes nesugebame suformuoti savyje tikro Kristaus paveikslo. Daugelis iš mūsų, kurie religijos atžvilgiu esame

šalti, galėtume būti entuziastingi Kristaus sekėjai, jei mes Kristų daugiau pažintume. Nieko mes negalime mylėti, jei ko nepažįstame. Pirma reikia mylimą objektą pažinti; pažinus kyla meilė, kuri paskui skatina mus Dievui tarnauti, aukotis ir gyventi. Kristaus nepažinimas yra pats didžiausias pavojus tikėjimui.

2) Toliau. Dalis žmonių palieka Kristų dėl tikėjimo silpnybių. Tokie žmonės labiau vertina aukso dulkes, negu patį auksą. Nesimokykime iš krikščionių nusikaltimų ir silpnybių, nes ir tikintysis yra silpnas ir nuodėmingas žmogus.

Kai kas priekaištauja krikščionybei, sakydamas, kad mūsų tikėjimas esąs per daug perkrautas taisyklėmis, dogmomis ir protavimais. Taip gali kalbėti žmogus, kuris niekada savo gyvenime nėra pažinęs Kristaus meile degančios širdies.

Kai kas vėl daro priekaištą, kad, girdi, pas jus viskas esą paremta jausmais, ekstaze. Toks žmogus neįstengia suprasti tos geležinės logikos dėsnių, ant kurių stovi mūsų tikėjimo pastatas.

Tūlas vėl sako: „Aš galiu tikėti, bet man nepatinka krikščionybės griežtumas, būsimojo teismo baimė, nes, galvodamas apie tai, aš niekada negaliu būti ramus". Toks žmogus nežino, kad Kristus yra ne tik griežtas teisėjas, bet taip pat nusidėjėlių draugas, tėvas ir gydytojas, kuris atėjo pasaulin gelbėti žuvusiųjų ir visų žmonių.

Pagaliau kiti sako: „Aš negaliu būti krikščionis, nes tie, su kuriais man tenka gyventi ir dirbti, tiesa, mėgsta gražiai kalbėti, bet jų gyvenimas yra priešingas krikščionybės mokslui". Bet, žmogau, ar tu negirdėjai tūkstantį kartų kartojant, kad visa tai nėra krikščionybė. Ar tu negirdėjai, kad neužtenka Kristų tik vienu liežuviu išpažinti, bet reikia ir pagal Jo mokslą gyventi: viešai ir privačiai, visur ir visada! Kokia nauda iš tokio tikėjimo, jei širdis neatitinka, ką kalba liežuvis?

Nepaisant viso to, kas čia pasakyta apie tikėjimo nepažinimą ir nejautrumą, mes gyvenime susiduriame su tokiais žmonėmis, kurie viešai ir slaptai kovoja prieš Dievą. Šioje kovoje, be abejo, pirmą vietą užima bedieviškasis komunizmas, kuris šiai kovai vesti yra pakinkęs meną, techniką, spaudą, mokyklą, radiją, televiziją ir visą valstybinį aparatą. Ši pragariška kova nesiriboja vien tautomis, esančiomis po komunizmo valdžia, bet ji siekia daug toliau, kad beveik nesuklysime pasakę, jog nebėra pasaulyje krašto, kur daugiau ar mažiau, slaptai ar viešai nebūtų kovojama prieš Dievą, tikėjimą. Ir šią kovą nebegalima daugiau laikyti pusmokslio žmogaus parašyta knyga, ši kova nebėra daugiau Valtero pajuokos ir pagiežos stilius arba Nietzschės kontrastų ir išgalvotų neigimų bei tvirtinimų mišinys, bet ši kova tapo politiniu masių judėjimo sąjūdžiu, kuris šiandien rimtai graso ne tik tikėjimui, bet ir visai krikščioniškai kultūrai.

Brangūs klausytojai, diena iš dienos girdėdami apie baisius tikinčiųjų persekiojimus ir matydami atvėsusį krikščionių gyvenimą, galime atsakyti į klausimą: Ar čia kalta krikščionybė? Ne! Ne krikščionybė kalta, bet žmonės, kurie atmetė Kristaus mokslo principus, atvedė pasaulį prie bedugnės kranto.

1931 metais Anglijoje nepaprastai iškilmingai buvo paminėta 20 metų sukaktis nuo Pirmojo pasaulinio karo pabaigos. Visame krašte vyko taikos susirinkimai. 1919 metais vienas kalbėtojų pareiškė: jei žmonės būtų laikęsi Kristaus mokslo, šiandien pasaulis galėtų būti ramus ir laimingas.

Brangūs klausytojai, šiuose kalbėtojo žodžiuose yra išreikšta auksinė tiesa. Jie galiojo ne tik tada, 1919 metais, bet galioja ir šiandien, galios ir visuomet.

Krikščionybė yra taikos, džiaugsmo ir gėrio religija. Tik Kristui, tam taikos kunigaikščiui gimus, dangaus angelai giedojo:

„Ramybė geros valios žmonėms“. Vėliau Jis pats kalbėjo: „Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę. Ne taip aš ją duodu, kaip duoda pasaulis“ (Jn 14, 27). Kristaus mėgstamiausias pasveikinimas buvo: „Ramybė jums“.

Brangūs klausytojai, koks didelis skirtumas būtų pasaulyje, jei žmonės laikytųsi krikščioniškosios tiesos. Leiskime tuo reikalu į mus prabilti pačiam Tautų apaštalui šv. Pauliui: „Meilė tebūna be veidmainystės. Bodėkitės pikto, laikykitės gero. Nuoširdžiai mylėkite vieni kitus broliška meile; lenktyniaukite tarpusavio pagarba. Nebūkite apsileidę, bet uolūs, karštos dvasios, tarnaukite Viešpačiui. Džiaukitės viltyje. Būkite kantrūs varge, ištvermingi maldoje... Džiaukitės su besidžiaugiančiais, verkite su verkiančiais. Sutarkite tarpusavyje. Niekam nebūkite ką nors skolingi, išskyrus tarpusavio meilę, nes kas myli, tas įvykdo įstatymą... Kaip dieną, elkimės padoriai, saugodamiesi apsirijimo, girtavimo, palaidumo, neskaistumo, nesantaikos ir pavyduliavimo. Apsivilkite Viešpačiu Jėzumu Kristumi“ (Rom 12, 9 – 15, 8, 13–14). Taip baigia apaštalas. Jei mes to viso nematome pasaulyje, ar čia kalta krikščionybė?

Toliau. Laisvė buvo ir yra didžiausias žmogaus troškimų idealas. Kiek dėl jos pasaulyje išlieta kraujo ir paaukota gyvybių? Tačiau tik toji laisvė yra vertinga, kurios šaknys yra išaugusios iš prigimtinės žmogaus teisės. Be laisvės, paremtos prigimtine teise, negali egzistuoti nei individas, nei jokia socialinė santvarka. Yra sakoma: jei laivas neklauso vairininko, tai jis klauso bangų, kurios jį pražudo. Ne tas yra laisvas, kuris daro ką nori, bet tas, kuris sugeba norėti, ką turi daryti. Pannonhalom'o vienuolyne yra paveikslas, vaizduojantis statinę, iš kurios dėl trūkusio lanko liejasi brangus vynas. Po tuo paveikslu yra būdingas parašas: „Libertate periit“ – „Dėl laisvės žuvo“.

Prieš keliolika metų italų knygų rinkoje pasirodė knyga, kurios autorius buvo Giovanni Papini. Šis žmogus daug metų klaidžiojo, ieškodamas tiesos. Po skaudžių gyvenimo nusivylimų jis paliko miesto triukšmingas gatves ir pasitraukė į nuošalumą. Čia jis rado Kristų, sielos ramybę ir gyvenimo harmoniją. Šios nuotaikos įtakoje Papini parašė knygą, kurią pavadino „Kristaus istorija". Ši knyga, galima sakyti, žaibiškai paplito po visą pasaulį ir buvo išversta į beveik visas pasaulio kalbas. Šis faktas ryškiai parodė, kad šių dienų žmogus, nors ir paskendęs gyvenimo blizgučiuose, technikoje, materialinėje gerovėje, tačiau instinktyviai ilgisi aukštesnių dalykų, prasmingesnio gyvenimo. Būtų nepaprastai išmintinga, jei mes, eidami per šio gyvenimo rinką, sektume tą gudriąją ir išmintingą moterį, kuri atėjusi į parduotuvę ieško prekės su gera ir ištirta „marke". Šiame dulkių ir sąmyšio pasaulyje visada ir visur turime ieškoti „prekių", ant kurių yra pati didžiausia „markė" – Kristaus kryžiaus antspaudas. Tai yra pati didžioji gyvenimo filosofija, tai yra žmogaus menininko kelias ir išmintis. Duona ir pinigai yra reikalingi. Tačiau ne jie yra žmogaus gyvenimo tikslas. Todėl visi tie, kurie žada žmogų padaryti laimingą be Dievo ir religijos, nepažįsta žmogaus širdies polėkių ir jos gilybės. Žmogaus širdis yra tokia maža, kad ja negalėtų pasisotinti nė išalkęs šuo. Antra vertus, žmogaus širdis yra tokia didelė, begalinė, kad jai patenkinti nepakanka nė viso pasaulio su jo turtais, grožiu ir malonumais. Tai mums liudija Kristus, didieji pasaulio mintytojai, gyvenimo praktika ir net ištisos tautos, mėginančios kurti socialinę santvarką be Dievo, be Kristaus religijos principų.

Taigi krikščionybė yra gyvybė, tekanti iš paties Kristaus.

Amen.

Kristaus Karaliaus šventė, 1973

Brangūs klausytojai, šios dienos Mišių profacijoje kunigas gieda: Tu savo vienatinį sūnų, amžinąjį kunigą ir visatos karalių, patepei garbės aliejumi, kad Jis žmoniją nuostabiai atpirktų ir kad, į savo valdžią paėmęs visą kūriniją, tavo didybei atiduotų amžiną ir visuotinę karalystę: tiesos ir gyvybės karalystę, šventumo ir malonės karalystę, teisingumo, meilės ir taikos karalystę.

Šiandien pasaulis alksta tikros Meilės, Tiesos, Teisingumo ir Taikos karalystės. Kiek šiandien pavergtų žmonių, kuriems atimta laisvė mylėti ir tarnauti Dievui. Tai 20-ojo amžiaus žmogaus apiplėšimas! Norima uždaryti narvelyje žmogų, kuris savo proto dėka skrieja raketomis tolimiausiose dangaus erdvėse. Ar gali žmogų patenkinti žemiškasis stogas, kai jo širdyje Dievo įdiegtas ilgesys Tiesai, Teisingumui ir Meilei? Žmogus, atsisėdęs prie gausiai apkrauto stalo, pasotins savo kūno alkį, bet jo dvasia bus alkana, nes ji yra sutverta Tiesai, Teisingumui ir Meilei. Todėl šv. Augustinas sako: „Sau mus sutvėrei, Viešpatie, tad mano širdis bus nerami, kol nepasieks poilsio Tavyje".

Išplėšk iš žmogaus Dievą, jis nusitvers netikrą dievą. Ir taip amžinai kartojasi anoji drama, kuri kadaise vyko prie Sinajaus kalno. Kai Mozė 40 dienų buvo pasitraukęs į kalnus, kad ten melstų gyvąjį Dievą, Izraelio vaikai tuojau pasidarė auksinius veršius. Ir šiandien, kai Rusijos žmonėms yra išplėštas Dievas, jie pasigamina valstybės geležinius veršius. Jei jau kartą išplėšiamas Dievas iš tautos, iš jos išplėšiama ir laisvė... O tauta be laisvės, tai tik vergų kolonija. Ten slankioja pažemintųjų vergų minios, alkanos laisvės, kurių širdyse it ugninė lava žėruoja

Dievo ilgesys. Lamennais sako: „Atimkite iš visatos Dievą, ir visata bus niekas kitas, o tik didžioji iliuzija".

Ir ką gi tada reiškia tokia valdžia, kuri stato Babelio bokštus, tūkstančius fabrikų, mokyklų, ligoninių. Viskas grius, nes visa tai statoma be kampinio akmens, ant smėlio... Kas iš tokių mokyklų, jei jose studentui galvon kalte kalama išmintis, kad Dievas yra miręs, ir kad žmogus yra visagalis dievas, kuriam tereikia, kad jo pilvas būtų pilnas. Teisingos civilizacijos pamatas yra ne miestų daugumas, ne jų didumas, ne gausūs derliai, bet žmonių rūšis, kurią kraštas duoda. Mūsų civilizacija tegali išlikti tik priimdama krikščionybės dėsnius – yra pasakęs vienas valstybininkas.

Tad nesistebėkime, kad tokioje materialistinėje atmosferoje šiandien pasaulyje vyksta rūgimo procesas. Todėl daugeliui pagrįstai kelia baimę, ar mes nesame išvakarėse naminių karų, kruvinų skerdynių, gaisrų. Ir po to gali eiti tironija, žmogaus nužmoginimas, vergija, kurią jau neša beveik pusė mūsų planetos žmonių.

Tiesa, kai kas į mūsų jaunimo nerimastavimą žiūri kaip į teigiamą reiškinį, kad pažadintų sočiosios visuomenės sąžinę. Sakoma, kad toks jaunimo maištavimas rodo jo geresnio pasaulio ilgesį. Tai reiškia, kad jaunimas budi dėl šviesesnio krašto ir tautos rytojaus.

Tačiau reikia baimintis, kad tuos maištavimus kelia toks jaunimas, kuriam mokykla iš jo širdies išplėšė Dievą ir įskiepijo jam, kad nereikalinga jokia antgamtinė atrama. Ir matome, kad toks jaunimas yra egoistinis, be jaunatvės idealizmo, patriotizmo. Ir esant tokiai dvasinei būsenai atsiveria nihilizmo gelmės, iš kur plaukia nusivylimas gyvenimu, atsimetimas nuo moralės varžtų, žiaurumas. Toks jaunimas šiandien, nuo narkotikų apsvaigęs, dūksta parkuose, miesto gatvėse.

Pagaliau, koks yra suvešėjęs šiandien kriticizmas! Ir kas šiandien nekritikuojamas? Visuomenė, valdžia, partijos, mokslo įstaigos, senesnioji karta. Kritikuojama moralė, Bažnyčia, tikėjimas... Žmogus nieko negalėtų padaryti, jeigu jis lauktų tol, kol galės užplanuotą dalyką taip padaryti, jog niekas jame nerastų ydų. Dėlės ir ūdros – abejos kanda. Tačiau pirmosios ligoniui teikia sveikatos, antrosios neša mirtį. Panašiai yra ir su pavaldiniais, gero siekiančiais kritikais. Kas mažiausiai nuveikia, tas daugiausia ir rūsčiausiai kritikuoja. Ant Upsalos universiteto sienos yra toks užrašas: „Savarankiškai galvoti yra gerai, bet dar geriau teisingai galvoti". Ar galima kritikuoti dieną, kad ji šviesi, arba naktį, kad ji tamsi? Niekad nebus pakeisti Kristaus apreikštosios tiesos bei moralės pagrindai. Tai būtų Kristaus asmens suklastojimas. Kristus buvo ne vien tik sentimentalus pamokslininkas Kalno pamoksle. Tiesa, toks Kristus yra mėgstamas, bet nemėgstamas, kai kalba apie atneštą kalaviją, apie skyrybų pasmerkimą, vaikų žudymą, paskutinį teismą, pragarą. O vis tik Tiesa yra nedaloma. Ji yra amžina, kaip granito uola. „Aš esu gimęs ir atėjęs į pasaulį, kad liudyčiau tiesą. Kas brangina tiesą, klauso mano balso", – sako Kristus.

Bažnyčia visada buvo karo būklėje ten, kur kėsinamasi į žmogaus sąžinės laisvę, kur valstybė nori paglemžti ne tik žmogaus privatinę nuosavybę, bet ir jo sielą, jo asmens teises. Ten, kur valstybė reikalauja iš žmogaus tarnauti tik valstybei, partijai, tie, kurie jai atsisako paklusti, yra žudomi, tremiami, paverčiami bepročiais... Niekados Bažnyčia nepritars, kad teologija užleistų vietą psichologijai, išpažinčių klausytoją pakeistų psichologas, atgailą iškeistų į gydomuosius vaistus, kunigą į mokytoją ir bažnyčias į klinikas. Tokių žmonių visuomenė būtų praradusi visą savo individualumą, jos paskiri nariai būtų lyg

žirniai puode, nes jų religija yra valstybinė. Jų moralė yra ta, kurią skelbia valstybė. Todėl šiandien Rusija turi savo valstybinį katekizmą, eretikus, inkvizitorius, koncentracijos stovyklas. Todėl ten pavergtasis krikščionis gyvena ugnies ir kraujo dienas.

Brangieji, mes būtume veidmainiai, jei pasiteisintume pasmerkę bedievybę, komunizmą, rėkdami, koks baisus yra raudonasis priešas žmogui. Perreformuoti pasaulį Kristaus Karaliaus Evangelijos dvasia yra tik vienintelis būdas pirmų pirmiausia reformuoti save. Pasaulis šiandien apimtas tikros panikos ir sumišimo, jis pats nežino, kurį kelią pasirinkti. Ir todėl nieko mums nepadės, jei mes vien tik lūpomis šūkausime: „Eikite tuo keliu, kuris veda į religiją! Eikite prie kryžiaus! Eikite prie Kristaus!" Pasaulis yra labai sužvėrėjęs, mūsų šauksmo neklausys. Bet jis mus seks. Tai reiškia, kad mes turime eiti pirm jo. Kristus ne tik anam jaunuoliui tarė: „Ateik ir sek paskui mane", bet ir mums kiekvienam.

Taigi Kristų pripažinti Karaliumi neužtenka tik žodžiais. Reikia Jį jausti, reikia Jam pripažinti pirmenybę ir savo valia Jam paklusti. Reikia kovoti dėl Jo karalystės stiprėjimo žemėje, stengiantis laimėti sielas Jo karalystei. Kristus yra tas, kuris per trejus metus sukėlė didžiausią revoliuciją, kokią tik pasaulis matė, ir Jis nė vieno kito kraujo nepraliejo, jis praliejo tik savo. Tad Jam šlovė ir galybė per amžius!

Amen.

Adventas

Adventas, 1959

Katalikų Bažnyčia yra gera žmonių mokytoja ir auklėtoja. Ji nuoširdžiai rūpinasi, kad žmonės vis labiau Kristų pažintų, gyventų pagal Jo mokslą ir atliktų svarbiausią pareigą žemėje – išganytų savo sielą. Todėl Šv. Raštas sako: „Ką padėtų žmogui, jeigu jis ir visą pasaulį pelnytų, bet pražudytų savo sielą".

Bažnyčia, siekdama žmogaus išganymo, tarp kitų dalykų, per metus lyg kokiame ilgame filme vaizduoja svarbesnius Kristaus gyvenimo įvykius, apvilkdama juos tam tikru ceremonijų rūbu, apeigomis, ištisiniais veiksmais, kad labiau galėtume juos išgyventi ir pasisavinti.

Šis bažnytinis filmas turi tris dalis: Kalėdų, Velykų ir Sekminių.

Šiandien kaip tik baigiame senuosius bažnytinius metus ir kitą sekmadienį pradėsime naujuosius liturginius bažnytinius metus: Adventą – Kalėdų laikotarpį.

Paskutinį sekmadienį po Sekminių ir pirmąjį Advento sekmadienį Bažnyčia skaito labai baisingą Evangeliją apie pasaulio pabaigą ir teismą. Bažnyčia tuo mus rimtai įspėja susimąstyti, daugiau įeiti į save ir paklausti: iš kur aš ateinu, kas aš esu ir kur aš einu?

Kai kas gali pamanyti, kuriems galams šis Adventas, juk Kristus jau seniai atėjęs ir žmoniją atpirkęs? Taip! Kristus žmones atpirko. Kristaus atėjimas arba Adventas yra trejopas: Pirmiausia, Kristaus, kaip Dievo, gimimas iš Tėvo nuo amžių, antra, Kristaus

gimimas, kaip žmogaus iš Marijos maždaug prieš 2000 metų ir trečiasis – Kristaus gimimas mumyse, mūsų sieloje. Mat Dievas atpirko puolusį žmogų, bet nebegrąžino jam veltui suteiktų malonių. Jis turi tas malones pats užsidirbti, sau pelnyti. Kristus savo Kančia ir Mirtimi, lyg kokiame banke paliko nesuskaičiuojamus turtus, kuriuos mes turime pasiimti, jais naudotis, jei norime savo sielą išganyti. Tie Kristaus užpelnyti turtai į mus teka įvairiais keliais, kanalais, laidais. Tai Sakramentai, malda ir geri darbai.

Tad, mielieji, Adventas nėra tiktai prisiminimas tų istorinių laikų, kai išganymo išsiilgę žmonės laukė ir ilgėjosi ateinančio Išganytojo, šaukdami: „Rasok dangau, išliekite debesys mums Išganytoją", bet ir metas, kad Kristus užgimtų ir mumyse, nes, nors ir tūkstantį kartų Kristus būtų Betliejuj gimęs, maža iš to būtų mums nauda, jei Jis neužgimtų mūsų kiekvieno širdyje.

Kad tai pasiektume, turime pasiryžti šį šventą Advento laiką praleisti rimtai. Skirti daugiau laiko Kristaus asmens pažinimui, vengti triukšmingų pasilinksminimų ir pasiruošti gerai adventinei išpažinčiai, be kurios vargu gali būti linksmos ir laimingos Kalėdos, nes tik rami sąžinė ir taika su Dievu yra didžiausias žmogaus turtas ir laimė.

Antras dalykas, Adventas yra maldos metas. Ne veltui Advento metu Bažnyčia savo liturgikoje dažnai primena maldos reikalą, liepia pabusti iš miego, pamesti tamsybės darbus ir apsivilkti Kristumi, nes, girdi, arti yra mūsų išganymas, atpirkimas. Malda yra žmogaus kalba su Dievu, todėl joje lyg kokiame veidrodyje pamatome savo dvasios plikumą ir Dievo reikalą mūsų varganame gyvenime.

Trečias dalykas, kurio Advento metu neturėtume pamiršti, tai geri darbai. Šv. Jokūbas, apaštalas, kalbėdamas apie gerus

darbus sako: „Tikėjimas be gerų darbų yra miręs". Jis sako, kad šėtonas tiki ir dreba. Kaip kūnas ir siela sudaro gyvą žmogų, taip tikėjimas ir geri darbai sudaro gyvą tikėjimą. Taigi tikėjimas be gerų darbų yra lavonas, yra be gyvybės ir bedvasis kūnas. Taigi savo apgaulingų turtų pagalba, sako Šv. Raštas, kraukite turtus, kurių nė vagys neišvagia, nė kandys nesuėda. Kraukite savo turtus į tuos bankus, kurie išmoka visą šimtą procentų.

Be to, mūsų tautiečiai, giminės, artimieji gal neturės nė juodos duonos ant Kalėdų stalo? Ar jau pasiuntėme jiems siuntinėlį? Ar padarėme jiems džiaugsmo? Mes negalėsime ramiai švęsti Kalėdų ir sėdėti prie gėrybėmis apkrauto stalo, jei mūsų brolis, lyg tas Senojo įstatymo Lozorius, žiūrės į mus, trokšdamas pasisotinti trupiniais, krintančiais nuo mūsų stalo ir po stalu, mūsų numestais apgraužtais kaulais.

Taigi pradėkime Adventą nauja dvasia. Daugiau susitelkimo, daugiau Sakramentų, tolesnio pareigų ėjimo ir daugiau gerų darbų. Rimtai praleistas Adventas yra Kalėdų džiaugsmo laidas. Tad pažvelkime aukštyn ir pakelkime galvas, nes mūsų atpirkimas artinasi. „Dangus ir žemė praeis, o mano žodžiai nepraeis".

Amen.

2-asis Advento sekmadienis, 1962, 1978

Mano brangieji, per du Advento sekmadienius Bažnyčia skaito Evangelijas apie šv. Joną Krikštytoją. Iš to, kas Evangelijoje yra parašyta apie šv. Joną, galima lengvai susidaryti jo asmens vaizdą. Jis tikrai buvo supermenas. Ir pats Kristus, aptardamas šv. Jono Krikštytojo asmenį ir jo darbą, sako: **„negims iš moters didesnio už Joną Krikštytoją"**.

Mes žinome iš Biblijos, kad Jono gimimo garsas buvo plačiai pasklidęs po visą Jordano kraštą. Jo gimimas iš anksto buvo angelo apreikštas. Jis buvo senstelėjusiems tėvams brangi Dangaus dovana. Jonas buvo skirtas didžiai misijai: paruošti Išganytojui kelią! Nenuostabu, kad kai kurie laikė jį Mesijumi.

Tuo tarpu Jono Krikštytojo tėvai buvo tik paprasti vargingi kaimo žmonės. Jie vieno tetroško – **vaikščioti Dievo įsakymų keliu ir būti teisūs Dievo akyse.**

Trumpai sakant, iš Biblijos aprašymo galima susidaryti gan aiškų vaizdą, kad Zacharijas ir Elzbieta, susilaukę savo sūnaus Jono, buvo tikrai idealios šeimos pavyzdys.

Mielieji, mes visi esame savo namų gaminiai. Dažniausiai esame tokie, kokius namai mus padaro. Dažnai mes puolame jaunimą, vaikus, kad jie negeri, neklauso savo gimdytojų ir t. t. Tačiau ar pagalvojame, kad mūsų vaikai yra 70 proc. mūsų pačių fotografija, 20 proc. aplinkumos ir tik 10 proc. priklauso vaikui. Už kiekvieną patekusį į teismą vaiką dažniau teisiami jo tėvai. Mat vaikai dažnai būna tik tėvų blogo pavyzdžio arba nesugebėjimo auklėti ir formuoti vaisius.

Tad jei norime, kad mūsų visuomenė atsinaujintų, turime mūsų namus formuoti Kristaus dvasia. Reikia, kad kiekvieno krikščionio namai taptų bažnyčia. Kristaus atpirkimo kryžius turi kaboti pačiame namų centre, garbingiausioje vietoje. Mūsų namuose turėtų būti praktikuojamos visos šeimos dorybės. Tėvai neturėtų visko versti į savo pusę, viešpatauti, turi suprasti vienas kitą, mylėti ir gerbti. Mes esame per seni, kad kas mus pakeistų. Mus gali tik sulaužyti, bet ne ištiesinti. Todėl reikia daugiau supratimo ir pagalbos. Daugiau atleidimo. Meilė ir taika namuose yra pats didžiausias turtas. Dėl to reikia atsisakyti

menkniekių, daug ko nematyti, daug ką nutylėti, kad savitarpio meilė ir namų taika nebūtų pažeista.

Toliau. Grąžinkime religiją į namus. Dažnai religija būna tik sekmadienio malda. Ir tai ne visiems! Įveskime bendrą maldą prie stalo prieš ir po valgio. Turėkime kartu gegužines ir birželines pamaldas. Atsiminkite, šeima, kuri kartu meldžiasi, kartu ir gyvena. Tokiai šeimai negresia skyrybos, barniai, nesutarimai. Ir tik pagalvokite, jei tėvai taip elgiasi, kokį didelį ir vertingą pavyzdį jie duoda savo vaikams, ir tokioj šeimoj tikrai brėsta nauji Jonai Krikštytojai, ano didžio vyro dvasios žmonės.

Brangieji, yra nuostabu, kad beveik visi didieji Bažnyčios vyrai paeina iš gerų namų. Šventųjų gyvenimo aprašymuose skaitome, kad koks nors šventasis kilo iš dievobaimingos šeimos arba turėjo šventą motiną. Šv. Antuza buvo šv. Krizostomo motina, šv. Silvija – šv. Grigaliaus Didžiojo motina, šv. Emilija – šv. Bazilijaus motina; šv. Monika – šv. Augustino motina. Taigi, galima sakyti, kad dori ir geri tėvai, ypač pamaldi ir protinga motina, yra Dangaus palaima vaikams.

Tuo tarpu bloga motina yra nelaimė vaikams. Žiauriojo Nerono motina buvo žmogžudė. Bedievio Voltero motina buvo palaido gyvenimo moteris, kuri savo dienas leisdavo Paryžiaus gatvėse. Tėvas Venantus Buesingas savo knygoje *Dearly beved* pasakoja, kad kartą miesto gatvėje buvo pagauta mergaitė ir nuvesta į seselių laikomus pataisos namus. Ji buvo tik 20 metų. Pamačiusi įstaigos kapelioną, puolė jam po kojų, sakydama: „Kunige, nebark manęs, aš neturėjau geros motinos".

Dabar keletas žodžių jaunimui. Mes žinome, kad šv. Jonas paūgėjęs paliko namus ir išėjo mokytis pas atsiskyrėlius. Tais laikais nebuvo kolegijų, universitetų. Jis išėjo į tyrus. Ir ten jis

buvo, kol Dievas jį pašaukė skelbti ateinančio Mesijaus. Jonas išaugo vienumoj. Čia jis subrendo charakteriu ir dvasia. Jo rūbai buvo kupranugario kailis. Jis valgė džiovintus ir paspragintus skėrius bei laukinių bičių medų. Tai buvo žmogus, kuris mokėjo sau įsakyti, mokėjo savo jausmus tramdyti ir juos palenkti savo valios ir proto tarnybai. Tai buvo žmogus, kuris nebijojo vargo, sunkumų, kovos. Todėl taip subrendo, kad buvo vertas Kristaus pirmtako vardo ir tokio nepaprasto Kristaus pagyrimo. Ir jis baigė savo gyvenimą apvainikuotas kankinio vainiku. Visi didieji žmonės dažniausiai ateina iš neturtingų namų. Gyvenimo sunkumai, neturtas būna jų ateities didybės pagrindas. Jie kaip auksas yra ištiriami ugnyje, kad paskui atsiskleistų visa savo didybe ir galybe. Šv. Raštas sako: palaimintas vyras, kuris nuo pat jaunų dienų moka nešti savo naštą. Būti jaunystėje gyvenimo ristiku visada apsimoka. Tiktai negyvos žuvys plaukia pasroviui. Jaunystės paklydimai yra dideli įsiskolinimai, kuriuos senatvėj reikės grąžinti su aukštais procentais. Todėl laimingas tas jaunuolis, kuris savo jaunystę praleidžia be tokios skolos, jam niekad nereikės gailėtis savo netinkamai praleistų jaunystės dienų.

Yra du įsakymai, prieš kuriuos jaunas žmogus dažnai suklumpa: 4-asis ir 6-asis Dievo įsakymai.

Jeigu tu prasilenki su 4-uoju Dievo įsakymu, tu užsitrauki paties Dievo rūstybę. O jeigu tu nusikalsti prieš 6-ąjį Dievo įsakymą, tu darai savo būsimą gyvenimą nelaimingą ir apkartini savo senatvę.

Kadaise mačiau tokį paveikslą. Baltais, kaip žydinti obelis, plaukais ant kelmo sėdi senis. Iš jo akių byra ašaros. Po paveikslu toks parašas: „Jaunystės nusikaltimai yra senatvės kančios".

Amen.

4-asis Advento sekmadienis, 1962

Prie Kalėdų slenksčio

Mielieji, po poros dienų švęsime vieną didžiausių mūsų tikėjimo švenčių – Kalėdas. Dar kartą Bažnyčia šv. Jono Krikštytojo lūpomis ragina ruoštis ir pasitikti Kristų, kuris jau stovi prie mūsų namų slenksčio. Šv. Jonas ragina mus taisyti kelią, tik, žinoma, ne tą asfaltinį ir cementinį, kuriuo šiandien bažnyčion atvažiavome, bet Kristui kelią į mūsų širdis.

Kad geriau pažintume tą dangiškąjį svečią, kurį rengiamės pasitikti per Kalėdas, ne veltui šios dienos Evangelija mini ir tuos žmones, kurie Kristaus gimimo metu buvo garbės ir valdžios apogėjuje, viršūnėje. Pamatysime, kad tos anuometinės gyvenimo iškamšos visai nublanksta prieš Kristaus asmens kilnumą ir mokslą. Todėl naudinga yra bent trumpai į juos pažiūrėti.

Tiberijus, prieš tapdamas imperatoriumi, buvo didelis karo vadas. Taip pat ir neblogas administratorius. Tačiau tapęs Romos imperatorium, nukrypo į baisius žiaurumus, moraliai labai žemai puolė. Tiberijaus įsakymu buvo nunuodytas jo brolio vaikas Germanikas ir pastarojo motina, našlė Agripina. Jis įkūrė pretorijų ir šnipų organizaciją, tuo apsunkindamas piliečių laisvės gyvenimą. Tiberijus mirė Kapri saloje, suėstas lytinių ligų, savo tarno Makrono nuslopintas.

Antrasis žmogus, minimas šios dienos Evangelijoje, yra Pilotas. Tai Romos imperatorius, gubernatorius Palestinai. Keista, kad Piloto vardas yra patekęs ir į mūsų maldą „Tikiu Dievą Tėvą“, – kaip žmogus, kurio vardas išreiškia bailumą, nerūpestingumą ir niekšybę. Pilotas dėl savo bailumo padarė nusikaltimą, pasmerkdamas Kristų mirčiai, nusiplovė rankas, manydamas esąs

nekaltas. Tačiau jo rankos liks raudonos amžinai ir Piloto niekšybė bus minima tol, kol saulė tekės rytuose ir leisis vakaruose.

Trečiasis Evangelijoje minimas asmuo yra Erodas. Tai sūnus kito Erodo, kurio įsakymu bus iššudyti Betliejaus nekalti vaikeliai. Šis iš savo tėvo paveldėjo žiaurumą ir buvo pilnas prietarų. Gyveno konkabinate su savo brolio žmona. Jo įsakymu buvo nukirsdinta ir šv. Jono Krikštytojo galva.

Kiti du Evangelijoje minimi žmonės yra vyriausieji žydų kunigai: Anas ir Kaifas.

Anas buvo persenęs. Todėl savo valdžią buvo perleidęs savo žentui Kaifui. Juodu yra ryškūs atstovai anuometinio žydų kunigų luomo. Jie mažai žiūrėjo įstatymo dvasios, viską krovė ant žmonių pečių, o patys mažai ko paisė. Anui ir Kaifui yra priskiriama ir minios sufanatizavimas bei sukurstymas reikalauti Kristui mirties – mums Jo nereikia, nukryžiuoti...

Mes, kurie šiandien pažįstame Kristų, galime drąsiai tvirtinti, kad šios dienos Evangelijoj vaizduojami žmonės buvo visai priešingi Kristui ir jo mokslui. Jie vartojo ginklą ir melą žmonėms pavergti, sukruvino žemę iki raudonumo, sėjo vargą ir ašaras. Tuo tarpu Kristus ne kitų, bet savo kraują išliejo dėl žmonių, kad juos sau laimėtų ir laimingus padarytų, meile ir gailestingumu juos paženklino, kad jie galėtų vadintis Dievo vaikais, Dievo, kurio vardas yra Meilė. Anie tautų vadai žmones laikė vergais, kaip avių bandą: vilnai ir mėsai. Tačiau Kristus, kuris gimė jų valdymo metu, pats tapo žmonių broliu, dėl kurių jis nedvejodamas žengė ant kryžiaus, kad tuo savo veiksmu padarytų galą kūno ir sielos vergijai. Anie Senojo Įstatymo sielų ganytojai ganė patys save, bet ne jiems pavestuosius. Jie maitinosi pienu. Kaip sako pranašas Ezechielis, jie dėvėjo kailius ir skerdė riebiąsias, nelankė sergančiųjų, nesirūpino paliegusiais,

neieškojo nuklydusiųjų, bet norėjo jiems viešpatauti griežtumu ir jėga. Tuo tarpu Kristus jiems trumpai ir aiškiai atsakys: „Aš esu gerasis Ganytojas ir duodu savo gyvybę už savo avis". Todėl šv. Jonas Krikštytojas, visa tai turėdamas galvoje, ir šaukia, kad žmonės rengtųsi pasitikti ateinantį Kristų, kuris kerštо ir nuodėmės pasaulį pakeis į šventumo ir meilės gyvenimą.

Šv. Jonas Krikštytojas iš savo klausytojų reikalauja dviejų dalykų: pašalinti iš savo širdžių nuodėmę, išsivilkti iš senojo žmogaus ir apsivilkti nauju žmogumi. Kad tai įrodytų, jis reikalauja apsikrikštyti vandeniu, kuris yra sielos švarumo ir skaistumo simbolis. Visa tai yra negatyvi atgailos pusė: pašalinti, išsivilkti, nusiplauti...

Toliau. Šv. Jonas reikalauja pozityvios, kūrybinės atgailos, visiško perversmo, savęs revoliucijos. Graikai pasakytų metaforiškai – visiškas savęs pakeitimas. Šv. Jonas tai išreiškia simboliais. Kiekvienas slėnys tebūnie užpiltas, kiekvienas kalnas ir kalnelis nužemintas, ir kas kreiva tebūnie tiesu, kur nelygu tebūnie lygūs keliai.

Kiekvienas slėnys turi būti užpiltas. Tikras krikščionis neturi bijoti gyvenimo kovos ir baimintis. Neturi pasiduoti dvasiniam pasyvumui, tinginystei, nežinojimui. Krikščionybė, kuri iš savo sekėjo reikalauja nusižeminimo, kaip esminio elemento jos pastate, nereiškia dvasios gesinimo, priespaudos ir menkystės. Krikščionis, teisingai suprasdamas nusižeminimą, kartu išgyvena ir savo didybę, savo pašaukimo reikšmę ir tas didžias pareigas, kurias jis turi atlikti Dievui, artimui ir sau, kad laimėtų amžinojo gyvenimo vainiką. Krikščioniškas nusižeminimas mums primena, kad mes patys nieko negalime, kad mums priklauso tik nuodėmė, tik ji viena yra mūsų išradimas ir turtas. Tuo tarpu visa kita priklauso Dievui, tik Jame, per Jį ir su Juo mes viską galime ir

pajėgiame. Tik vienas Dievas yra didis ir galingas, o mes prieš Jį tik smilga pakelės, svyruojanti ir lūžtanti... Toliau. Mes esame Dievo vaikai, aukščiausi Jo tvariniai žemėje, todėl turime stovėti aukščiau kitų tvarinių, medžiagos, tuščios garbės, kas žmogų, kaip psichologinę būtybę, menkina ir žemina. Taigi tokioj skalėj stovintis žmogus natūraliai artės į šventumą, asmens tobulybę ir gilesnį Dievo pažinimą, kuris skatins jį daryti gera ir savo artimui.

Kiekvienas kalnas ir kalnelis turi būti sužemintas. Nuodėmė yra vienintelė kliūtis pasiekti Dievą, o labiausiai puikybės nuodėmė. Dėl šios nuodėmės krito pragaran dievybės angelas Liuciferis, nes norėjo būti kaip Dievas. Dėl šios nuodėmės krito ir pirmieji Tėvai, norėdami pasidaryti lygūs Dievui. Puikybės nuodėmės priešingybė, kaip nusižeminimo pavyzdys, gali būti Marija, kaip sako Dante Alighieri, paprastutė, bet didi, viršijanti visus tvarinius, išrinkta būti Dievo Motina, kuri save vadino tik Dievo tarnaite: *ancilla Domini*. Ir ši Dievo tarnaitė įspėja visus tuščiagarbius ir išpuikusius savo sukurtoj *Magnificat* giesmėj: „Mano siela šlovina Viešpatį, mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju, nes jis pažvelgė į savo nuolankią tarnaitę. Štai nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos, nes didžių dalykų padarė man Visagalis, šventas jo vardas. Jis maloningas iš kartos į kartą tiems, kurie jo klauso. Jis parodo savo rankos galybę ir išsklaido išdidžios širdies žmones! Jis numeta galiūnus nuo sosto ir išaukština mažuosius. Alkstančius gėrybėmis apdovanoja, turtuolius tuščiomis paleidžia..." (Lk 1, 47–53).

Tebūnie lygūs keliai. Dievas yra mūsų gyvenimo šviesa. Šviesa nepasikeičia, kai lūžta jos spinduliai. Ir Kristus mus moko

kalbos tiesumo, kad ji būtų: taip, taip; ne, ne. Dievas nemėgsta dvilypių žmonių, žmonių, tarnaujančių dviem valdovams. Yra tik du frontai: „Kas ne su manim, tas prieš mane, kas nerenka su manim, tas barsto". Tik tiesakalbiai, vieno Valdovo tarnai, einantieji su Kristumi ir kūrybinės dvasios žmonės, kaip sako šios dienos Evangelija, išvys Dievo išganymą.

Praėjusio karo metu vienas anglų kareivis, kaudamasis Prancūzijoj prieš vokiečius, buvo taip sužeistas, kad staigiai neteko regėjimo. Paskutinis daiktas, kurį šis kareivis matė, pirm negu jo akių šviesa užgeso, buvo kryžius, stovintis šalia kelio, kur jis buvo sužeistas. Ilgą laiką šis kareivis, būdamas ligoninėj, kažkodėl dažnai kartojo: „Jis mane mylėjo, jis mane mylėjo..." Vėliau šis kareivis tapo kataliku ir papasakojo šį mano minimą atsitikimą, kuris sužeistam kariui padėjo surasti Kristų: „Jis mane mylėjo, jis mirė dėl manęs..."

Tai būdingas dalykas! Aklieji mato! Ar nėra įspėjimas ir mums, kurie turime akis, bet nematome; turime burną, bet nekalbame; turime ausis, bet negirdime; turime nosis, bet nesuuodžiame; turime rankas, bet neužčiuopiame; turime kojas, bet nevaikščiojame; turime gerkles, bet neišleidžiame garso. Tad jau laikas mums pajudėti ir atmerkti akis, kad pamatytume Kristų, stovintį prie mūsų gyvenimo durų.

Amen.

4-asis Advento sekmadienis, 1963

„Rasok, dangau, iš aukštybių, ir tegul debesys išlyja Teisųjį, teatsiveria žemė ir teišželdo Gelbėtoją". Šiais pranašo Izaijo žodžiais prasideda šių dienų Mišios.

Mielieji, per visus metus, kiekvieną sekmadienį, Evangelija yra pradedama skaityti žodžiais: „anuo metu". Anuo metu Jėzus tarė arba anuo metu tai įvyko ir t.t.

Tačiau šios dienos Evangelija yra daugiau panaši į istorinio dokumento skaitymą. Iš tikrųjų ji ir yra istorinis dokumentas. Tai yra tikras autentiškas aprašymas svarbiausio pasaulio įvykio, Išganytojo atėjimo, Kristaus gimimo, centrinės pasaulio figūros pasirodymo laike ir vietos aplinkybėse. Prieš Jo atėjimą žmonės žiūrėjo į ateitį, laukdami Jo pasirodymo, o po Jo gimimo visa žmonijos istorija žvelgia atgal, kaip į centrinį jėgos tašką.

Šios dienos Evangelija pagal šv. Luką yra aiškus istorinis dokumentas, nurodantis aiškiai Kristaus pasirodymo laiką. Evangelistas pradeda: „Penkioliktais ciesoriaus Tiberijaus viešpatavimo metais, Poncijui Pilotui valdant Judėją, Erodui gi esant Galilėjos tetrarchu, jo broliui Pilypui Iturėjos ir Trachonidės krašto tetrachu, Lisanijui Abilėnės tetrarchu, jo vyriausiais kunigais Anu ir Kajafu ir t.t. Šiuo metu turi pasirodyti Jonas Krikštytojas, kaip Kristaus kelio paruošėjas, tuo pačiu metu turi pasirodyti ir pats Kristus.

Brangieji, Evangelijos nėra vien tik religinės knygos, bet visų laikų istoriniai dokumentai. Per 2000 metų niekas nepajėgė Evangelijų tikrumo sumenkinti, paneigti. Anaiptol, šių dienų moksliniai kasinėjimai, iškasenos, vietos patvirtina Evangelijų tikrumą, jų istoriškumą. Taigi mums, tikintiesiems, tai yra labai svarbu, kad Evangelijos ne tik yra Dievo ranka parašytos knygos, Šv. Dvasios įkvėptos, bet, jei šios dienos Evangelija prasideda istoriniais skaičiais ir figūromis, tai reiškia, kad Evangelijos autorius norėjo pasakyti: 20-ojo amžiaus krikščionys būkite tvirti savo tikėjimu, jūsų tikėjimas yra paremtas protu, jo pagrindai yra nepajudinami, tvirti.

Tačiau šios dienos Evangelijos istoriškumas turi ir kitą tikslą. Mūsų pareiga yra išskaityti šį tą tarp eilučių, kaip Išganytojas aiškino laiko ženklus.

Skaitydami šios dienos Evangelijos aprašomųjų laikų istoriją, mes sužinome, kad tuo metu žydų ir viso pasaulio žmonių likimas buvo labai gailingas, ypač tos tautos, kuri turėjo būti išrinktoji ir skelbti pasauliui Išganytojo mokslą. Kaip žinome, kad tuo metu, kai anksčiau minėti valdovai viešpatavo, žydai buvo netekę savo nepriklausomo gyvenimo, laisvės. Jie nešė skaudų ir kietą romėnų jungą, kurį buvo uždėję Romos imperatoriai, pavesdami Šventosios Žemės valdžią keturiems savo gubernatoriams tetrarchams.

To negana. Jų dvasinė būsena buvo daug gailesnė negu materialiniai trūkumai. Jų kruvinos aukos, religinės apeigos, buvo bejėgės teikti išganymą ir atleidimą. Jos buvo tik nežymūs šešėliai ir figūros to, kas turi ateiti ir įvykti.

Brangieji, visa, kas čia pasakyta, yra gera pamoka ir mums. Yra didelė ir pagirtina išmintis nepasiduoti ir mūsų laikų sąmyšiui, suirutėms ir miražams. Istorija, jei mes sutinkame, kad tokia iš viso yra, priklauso Dievui. Dievas yra laikų Viešpats ir Mokytojas. Nors gal kam ir kitaip atrodo, tačiau Jis viešpatauja tautoms. Jo nematoma ranka kybo virš tautų ir žmonių likimo kelio. Jis panaudojo Atilą ir Hunesikę kaip savo rankos rykštę plakti ir bausti tautoms, kad jos eitų tuo keliu, kuriuo išmintis ir protas turėtų jiems diktuoti. Jis pažemina, auklėja, tyrina ir pašvenčia tautas, kaip geras ganytojas savo avis, kurios dažnai nori atsiskirti nuo bandos ir eiti savo keliu, nenumatydamos savo žuvimo pavojų. Ir šių dienų komunizmas, kuris graso visam pasauliui, ar tik nėra Dievo rankos rykštė krikščionims plakti už mūsų sustingimą, šaltumą, neveiklumą, pasyvumą...

Gražiausias pasaulio kampelis yra Maderos sala. Kai ją kadaise anglai atrado, joje buvo pilna šliužų, gyvačių, kenksmingų ir žalingų augalų, buvo baisios džiunglės... Ir ką jie padaro su šia sala? Jie ją padegė. Ugnies liepsnos nušlavė visą salą. Po to vėl ji buvo apsodinta gėlėmis, medžiais, joje priveista gyvulėlių, ir šiandien Maderos sala yra gražiausias žemės kampelis, jos rojus.

Ar Dievas nedaro panašiai ir su mūsų sala, kurią mes Žeme vadiname?

Mielieji, mes esame Kalėdų švenčių išvakarėse, arti Kristaus gimimo šventės. Visais amžiais žmonėms reikėjo išganymo, o labiausiai reikia jo mums. Ir šiandien šv. Jonas mums sako: darykite atgailą, nes Kristus yra arti. Anuomet žmonės paklausė Jono balso, kaip sako Evangelija, visa Jeruzalė ir Judėja ir visos Jordano sritys ėjo krikštytis, išpažinti savo nuodėmes.

Ir šiandien tas pats tyrų balsas, Jonas, mums sako: „Taisykite Viešpaties kelią. Darykite jo takus tiesius, kiekvienas slėnys tebūnie užpiltas, o kiekvienas kalnas ir kalnelis sužemintas, kas kreiva, tebūnie tiesu, kur nelygu, tebūnie lygūs keliai".

Brangieji, jei šiuos žodžius būtų galima išversti į šių dienų mūsų kalbą, tai šv. Jonas mums pasakytų: atlikite išpažintį prieš Kalėdas ir priimkite šv. Komuniją Kalėdų dieną ir padarykite jūsų tikėjimą šviesų ir spindintį, pagrįstą gerais darbais, Dievo ir artimo meilės pavyzdžiais. Todėl atsiminkime, kokia nauda būtų, jei Kristus gimtų ir 1000 kartų, bet negimtų mūsų širdyse. Atsiminkime, kad Dievas sutvėrė mus be mūsų atsiklausimo, bet išganyti mus negali be mūsų pritarimo, mūsų laisvos valios, mūsų bendradarbiavimo su Dievo malone.

Taigi, klausytojau, ruošdamas Kalėdų eglutę, dovanas, valgius, atsimink svarbiausią Kalėdų pasirengimą – Kristui kelią į savo širdį.

Amen.

3-iasis Advento sekmadienis, 1967

Brangieji klausytojai, šis, trečiasis, Advento sekmadienis, nors yra skirtas atgailos periodui, tačiau šio sekmadienio Mišios prasideda žodžiais: „Visada džiaukitės Viešpatyje, vėl sakau, džiaukitės!" To dar negana. Šios dienos mišioms vietoj mėlynos, atgailą reiškiančios spalvos, yra leista vartoti varinę spalvą. Be to, altoriai gali būti puošiami gėlėmis, vargonai gali groti giesmių tarpais ir diakonas gali dėvėti dalmatiką iškilmingose Mišiose!

Tad ir kyla klausimas, kodėl šį sekmadienį, kuris turėtų būti skirtas atgailai, taip stipriai yra pabrėžiamas džiaugsmo mokymas liturgijoje? Taip yra todėl, nes „Viešpats yra arti!" Imkime pavyzdį. Štai jaunos šeimos vyras yra pašauktas į kovą. Jis daug mėnesių yra atskirtas nuo namų, žmonos, vaikų... Vieną dieną ateina laiškas, pranešdamas apie tėvo sugrįžimą. Namuose prasideda pasiruošimas tėvui pasitikti. Laukimas kasdien auga. Atėjusi telegrama praneša, kad tėvas jau netoli namų. Kiekvienu momentu gali atsiverti namų durys ir įleisti iš kariuomenės grįžtantį tėvą. Šeimoje įsiviešpatauja didelis džiaugsmas, laimė.

Taip ir mes, Motinos Bažnyčios vaikai, esame iš anksto ruošiami Kristaus užgimimo šventei, Kalėdoms. Šis sekmadienis ir yra lyg pagreitintas Kalėdų džiaugsmas, kuris visiškai pražydės ir išsiverš Kalėdų Rytą!

Tačiau čia yra daugiau, negu tik būsimojo džiaugsmo skelbimas. Bažnyčia mus ragina giliau įžvelgti į jos širdį, kad suprastume, kad tikrasis džiaugsmo pagrindas ir šaltinis krikščionio gyvenime yra pašvenčiamoji Dievo malonė. Norėdama tai pabrėžti, Bažnyčia mus moko trijų dalykų: pirma, kad per pašvenčiamąją malonę Kristus mumyse gyvena, antra,

kad ji yra krikščionio žmogaus gyvybės versmė, ir trečia, kad tikrojo ir grynojo džiaugsmo priežastis yra Dievo malonė. Todėl šios dienos šv. Mišios mus moko, koks turi būti krikščionis, kaip jis turi elgtis ir kokia dvasia turi jame gyventi.

1. Šios dienos Evangelija vėl mums vaizduoja Joną Krikštytoją. Štai žydų vyriausios Tarybos nariai, atėję pas jį, nori žinoti, kas jis esąs ir ar jis esąs Mesijas. Jonas, nepalikdamas vietos mažiausiam abejojimui, atsako, kad jis nesąs mesijas ir net ne pranašas, o tiktai tyruose šaukiančio balsas. Tačiau prie šių žodžių žydų Tarybos nariams Jonas aiškiai pasako: „Mesijas yra tarp jūsų, bet jūs Jo nepažįstate!"

Brangieji, tai yra pagrindinė šios dienos Evangelijos mintis. Tokiais pat žodžiais Bažnyčia ir mums sako: „Viešpats yra tarp jūsų, bet jūs jo nepažįstate". Tiesa, Kristaus nebėra tarp mūsų žmogaus išvaizda, Jis yra danguje. Jis ateis vėl paskučiausiojo teismo dieną. Tačiau Kristus yra tarp mūsų kitokia forma, nematomas, pasislėpęs, pašvenčiamosios malonės būdu, forma.

Taigi Kristus malonės būdu gyvena mumyse, žmogus, kuris yra Dievo malonėje, yra narys mistinio Kristaus kūno, kurio galva yra pats Kristus. Taip kaip siela yra visų mūsų kūno organų gyvybė, taip Kristus gyvena žmoguje, kurio siela yra Dievo malonėje. Kristus sako: „Jei kas mane myli, tas laikys mano žodžius, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir pasidarysime pas jį savo buveinę" (Jn 14, 23). Šv. Paulius taip pat sako: „Ar jūs nežinote, kad jūsų sąnariai yra Šv. Dvasios šventovė". Ir Kristus, kalbėdamas apie Eucharistijos Sakramentą, sako: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, pasilieka manyje ir aš jame". Iš to mums aišku, kodėl pranašas Izaijas, vaizduodamas būsimąjį mesiją, vadina jį Emmanueliu, tai reiškia: „Dievas su mumis".

Ir pagaliau Kristus atėjo būti su mumis ne kuriam laikui, bet visuomet būti su mumis malonės forma. Palikdamas šį pasaulį, Kristus kalbėjo: „Aš būsiu su jumis iki pasaulio pabaigos".

Tačiau neužtenka būti pakrikštytam ir gauti Dievo malonę. Reikia, kad malonė mumyse augtų, stiprėtų, šviestų. Visiškas žmogaus subrendimas malonėje baigsis kitame pasaulyje, dieviškoje vizijoje, Dievo turėjime. Antra vertus, mes turime atsiminti, kad Dievo malonė yra didelis ir neįkainojamas turtas, tačiau įdėtas į dūžtantį indą greitai prarandamas, tai mūsų nuodėmingas kūnas. Todėl šį turtą mes turime stropiai saugoti. Šio turto vagių, tykojančių jį išvogti, yra visur. Todėl budėkime kaip ištikimi kariai, nešdami likiminės apsaugos sargybą.

2. Dievo malonė yra mūsų gyvenimo šaltinis, versmė. Ji turi aprėpti visus mūsų veiksmus, elgesį. Kristus sako: „Iš jų vaisių juos pažinsite". Mes negalime matyti, kaip medis auga, bet iš jo žalių lapų, žiedų ir vaisių mes žinome, kad medis yra gyvas. Taip ir Dievo malonė mumyse gali būti pažįstama iš mūsų gyvenimo vaisių, veiksmų, pavyzdžio. Šios dienos Mišių skaityme labai puikiai yra pavaizduoti keturi Dievo malonės gyvenimo vaisiai: 1. Jūsų gerumas tebūnie žinomas visiems žmonėms. 2. Pasitikėjimas Dievu. 3. Malda. 4. Sielos ramybė.

1. Jūsų gerumas tebūnie žinomas visiems žmonėms. Žmogaus gerumas, kuklumas yra jo asmenybės barometras. Pirmasis įspūdis apie krikščionį žmogų turi būti džentelmeniškumas ir malonus nusistatymas kitų žmonių atžvilgiu. Jis negali būti sentimentalus, bet draugiškas, be veidmainystės, paduodąs pagalbos ranką kiekvienam į vargą patekusiam žmogui. Šv. Petras duoda tokius patarimus moterims, tiesa, *jie tinka ir vyrams:* „Tegu puošia jus ne išorė – šukuosena, aukso gražmenos ar

ištaigingi drabužiai, – bet žmogaus širdies slaptumas: nesugadinta, švelni ir taikinga dvasia" (1 Pt 3, 3–4).

2. Antrasis Dievo malonės vaisius yra pasitikėjimas Dievu. Atsiminkime Kristaus Kalno pamokslą ir primygtinį kartojimą: „Nebūkite bailiai ir susirūpinę..." Tiesa, lengva yra būti švelniam, kukliam, geram, kantriam, kai visas mūsų gyvenimas teka gera vaga, joks blogos valios žmogus nepastojo mums kelio. Bet kas atsitinka, kai kliūtys pasitaiko? Šv. Paulius mus įspėja: „Ir kentėjimuose mes turime būti kantrūs ir santūrūs. Juk jūsų gerasis Tėvas, kuris leidžia gyvenimo bandymus ir kentėjimus, neleis jūsų gundyti taip, kad viršytų jūsų jėgas". Taigi ypatingai kentėjimuose Dievo malonėje esąs žmogus parodo savo pajėgumą.

3. Trečias Dievo malonės vaisius yra malda. Malda yra raktas į Dievo širdį. Ar Dievas išklausys mūsų maldą ir ateis mums padėti, ne taip jau svarbu, bet svarbiausia, kad žmogus melstųsi. Kas meldžiasi, tas jau yra suradęs Dievą arba ieško Dievo. Dievas į mūsų maldą turi tris atsakymus: „Taip, ne, palauk!" Be to, svarbu, kad tarp žmogaus ir Dievo būtų vaiko ir tėvo santykiavimo ryšys.

4. Ketvirtas Dievo malonės vaisius yra sielos ramybė. Tai didžiausias krikščionio žmogaus turtas. Šio turto gali pavydėti visi šios žemės vaikai. Jie, tiesa, yra apsikrovę žemiškais turtais, tačiau jų širdys yra be ramybės. Jie yra panašūs į persūdytų silkių prisikirtusią burną, kuri, kiek žmogus begertų vandens, niekaip negali numalšinti savo troškulio. Tačiau žmogus, kurio širdyje viešpatauja ramybė, yra panašus į kūdikį ant motinos rankų. Toks žmogus yra ne tik ramus savyje, bet jis gerai sutaria ir su savo artimu. Jis yra patenkintas savo pašaukimu, savo

profesija, savo darbu, savo priemonėmis, nors ir atrodytų, kad kitas krantas yra žalesnis už tą, ant kurio jis pats stovi. Juk gyvenime nėra namų be dūmų. Jei ne aš, tai kas kitas turės gatvę šluoti... Todėl, ką gali pakeisti gyvenime, keisk. Ko gali išvengti, venk, o visa kita kantriai ir atsidavusiai nešk, susitaikindamas su Dievo valia, *ir turėsi sielos ramybę, kuri yra gražiausias Dievo malonės turinčios sielos turtas.*

3. **Pagaliau kartu su** žmogaus sielos ramybe ranka rankon eina ir džiaugsmas, apie kurį taip vaizdžiai yra kalbama šios dienos Mišiose. Malonė yra pagrindas tikro krikščionio džiaugsmo. Kol Adomas gyvena rojuje, jį visur lydėjo džiaugsmo angelas. Viskas jį džiugino, viskas jam teikė džiaugsmą. Jis nepažino, kas yra liūdesys, nelaimė. Adomas džiaugėsi gamta, gyvuliais, daiktais, savo gyvenimo bendrininke Ieva, ypač visatos kūrėjas Dievas jam teikė beribį džiaugsmą. Jis laimingas kėlėsi rytą ir gulė laimingas vakare. Tą pirmųjų žmonių džiaugsmą sugriovė **nuodėmė**. Tada nuo jų atstojo džiaugsmo angelas, užleisdamas savo vietą skausmui. Ir nuo tada skausmas ir kentėjimai tapo žmogaus palydovu. Ir Dievo valia buvo perbraukta žmogaus valios skersinė ir taip liko **neatpirktas kryžius iki to laiko,** kol Kristus neatgulė ant jo, savo mirtimi mus atpirkdamas. Ir Kristaus mirtimi kryžiaus skersinė vėl buvo iškeista ir sujungta su tiesiąja kryžiaus linija, Dievo valia. Tačiau nors po atpirkimo visas džiaugsmas ir buvo grąžintas į žemę, bet kentėjimai liko keliauti kartu su mumis. Tačiau tai netrukdo mums būti laimingais, nes žmogus, žinodamas, kad jis yra atpirktas ir Dievo malonėje, nepaisydamas gyvenimo kentėjimų, jaučiasi laimingas. Krikščionis nėra ūpo žmogus, linksmas šiandien ir nuliūdęs rytoj. Krikščionis nėra peteliškė, skraidanti

nuo vieno spalvingo ir kvepiančio žiedo ant kito. Krikščionis yra realus žmogus su vidiniu romumu, atsidavęs ir įsitikinęs, kad jis, būdamas Dievo malonėje, be nuodėmės, yra laisvas kaip paukštis, jis yra vienybėje su Dievu, jo gyvenimas yra pasmerktas Dievuje. Tokio džiaugsmo persmelktos buvo ir tos trys Sibiro maldaknygę sukūrusios lietuvaitės, kurios, nepaisant skaudžių gyvenimo sąlygų, kalėjimo kančių, sunkių darbų, ligų ir visų pamiršimo, išlaikė savo sielos giedrumą ir gyvenimo viltį. Visa tai taip ryškiai veržiasi iš kiekvienos jų sukurtos maldos. Šitokia nuotaika, kylanti iš Dievo malonėje esančio žmogaus sielos, yra prošvaistė būsimojo mūsų džiaugsmo danguje. Ir toks žmogus, turėdamas šį turtą savo širdyje, nėra užsidaręs pats sau, bet jis trokšta savo turimu džiaugsmu dalintis ir su kitais, kurie yra reikalingi užuojautos, džiaugsmo, šviesos, gyvenimo saulės...

Mieli Broliai, kai šiandien Bažnyčia kviečia džiaugtis ateinančiomis šventėmis, pažvelkime patys į save, ar mumyse yra taikos ir džiaugsmo dvasios? Jeigu jos neturime, nelinksmos bus mūsų Kalėdos!

Todėl atidarykime savo širdį Dievo malonei. Viešpats yra arti mūsų namų durų! Atsiminkime, kad mūsų sielos namų durys neturi rankenos iš lauko pusės – besibeldžiančiam Kristui mūsų namų duris reikia atidaryti iš vidaus. Tai yra mūsų kiekvieno asmeninis, laisvas ir geros valios reikalas. Todėl jei mes pražudytume savo sielą, nekaltinkime nieko kito, kaip tik patys save. Baigiu šios dienos Mišių malda: „Meldžiame, Viešpatie, palenk savo ausį į mūsų prašymus ir savo malonės aplankymu apšviesk mūsų sielos tamsybes".

Amen.

2-asis Advento sekmadienis, 1969

Marija ir mes

Brangieji, žmogus gyvena, jaučia du pasaulius. Jis nėra angelas, bet nėra ir gyvulys. Jis turi angelo troškimus, bet kartu patiria ir gyvulio reikalavimus. Dažnai mes gėrimės kalnų viršūnėmis. Tačiau ne kartą, nuleidę akis, mes klajojame po pakalnes, slėnius, bedugnes. Dažnai norime būti ereliais, erdvių viešpačiai, tačiau dažnai mes esame kurmiai, besirausią į žemę, į purvą, į puvėsius...

Šio žmogaus prigimties dvilypumo mes negalime panaikinti, bet tik apvaldyti, pajungiant žemąją žmogaus prigimtį dvasios primatui.

Šiame žmogėjimo procese, kovoje, mes turime pavyzdį Marijos asmenyje. Kadangi rytoj mes švęsime Jos Nekalto Prasidėjimo šventę, todėl tebūnie ta šventė ir mūsų šio pašnekesio tema.

Marija, būdama Dievo išrinkta būti Kristaus Motina, nuo pat savo prasidėjimo buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės, gaudama malonės pilnatvės dovaną. Ji, lyg tas Alpių Momblanas su savo balta viršūne, iškyla aukščiau už visus žmones, sukeldama mumyse norą kilti aukštyn, tobulėti, ilgėtis prarastojo Rojaus ir viltis kada nors jį vėl pasiekti, jį laimėti...

Mūsų pralaimėjimo istorija yra paprasta. Per mūsų pirmųjų tėvų nusidėjimą mes tapome „neapykantos vaikais". Tačiau pirmieji tėvai, pajutę savo gyvenimo tragediją, gailėjosi ir gailestingasis Dievas jų pasigailėjo, pažadėdamas jiems atsiųsti Gelbėtoją. Taigi per Kristų mes tapome išgelbėti iš pralaimėjimo balos. To dar negana. Per Kristų mes daugiau laimėjome, negu per Adomą mes buvome praradę.

Ieva turėjo būti gyvųjų motina, tačiau tapo pavergtųjų motina. Ieva, išpažindama savo nusikaltimą, kalbėjo: „Žaltys mane apgavo". Tačiau antroji Ieva, Marija, gali kartoti Šv. Rašto žodžius: „Nuo pasaulio pradžios Viešpats mane pamilo, blogasis į mane neturėjo jokios valdžios". Marija atpirktam žmogui tapo tuo, kas Judita buvo Izraelio tautai. Ji išgelbėjo savo tautą nuo Holoferno grėsmės ir sunaikinimo, nukirsdama jam galvą. Ir kai Judita iš kovos lauko grįžo į Jeruzalę, jos tautos vaikai jai šaukė: „Tu garbė Jeruzalės, tu Izraelio džiaugsmas, tu mūsų tautos pasididžiavimas".

Plėskime šį vaizdą toliau. Prisiminkime dvi scenas iš Šv. Rašto.

Pirmasis veiksmas vyksta Rojuje. Žmogui puolus, Dievas skelbia sprendimą gundytojui: „Padarysiu nesantaiką tarp tavęs ir moteriškės, tarp tavo ir jos ainių. Ji sutrins slibinui galvą".

Kas yra toji moteriškė, kuri, žmogui nusidėjus, sau ir visiems laimės pergalę? Čia visi Biblijos aiškintojai sutinka, kad ta moteriškė yra Marija, kurią daug šimtmečių vėliau Angelas pavadins „malone apdovanotąja". Tai ta pati Moteriškė, dėl kurios **dar vėliau Bažnyčia paskelbs tikėjimo dogmą,** kad ji yra nekaltai pradėta, gimusi be gimtosios nuodėmės.

Antrasis veiksmas yra aprašomas Apokalipsėje, arba Apreiškimo knygoje, šv. Jonas rašo: „Ir pasirodė danguje moteris apsisiautusi saule, mėnulis po jos kojų, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas. Ji buvo nėščia ir dejavo kentėdama sąrėmius ir gimdymo sopulius... Slibinas sustojo priešais moterį, kad, jai pagimdžius, prarytų kūdikį. Ir ji pagimdė sūnų, berniuką, kuriam skirta ganyti visas tautas. Kūdikis buvo paimtas pas Dievą, prie jo sosto" (Apr 12, 1–5).

Brangieji, šis šv. Jono regėjimas yra tikriausias Marijos vaizdas. Taip pat ir vaizdas Bažnyčios, ypač paskutinių laikų, kai ji,

Bažnyčia, didžių persekiojimų ir skausmų suspausta, gimdo Kristų žmonių širdyse. Ta kova tarp moters ir slibino vyksta toliau. Ir šiandien yra tykojama praryti ir sunaikinti žmogų, jį nužmoginti, pavergti... Ta gėrio ir blogio kova vyksta tautose, ji vyksta ir kiekviename žmoguje. Tos kovos padarinius ir įtaką patiriame ir mes. Kaip dažnai senasis žmogus traukia mus žemyn, skatina nuo viršūnių leistis žemyn, klajoti... Todėl teisingai yra pasakęs poetas Baudelaire, kad civilizacija yra ne kas kita, o tik nuolatinis mėginimas atsikratyti gimtosios nuodėmės liekanų.

Taigi žmogus, siekiantis atpirkimo kovoje su slibinu ir jo sėbrais, Marijoje, Nekaltai Pradėtojoje, turi didžiausią savo kovos garantiją, nes ji pirmoji iš žmonių nugalėjo nuodėmę ir sutriuškino slibinui galvą. Be to, Marija yra aukščiausias ir gražiausias Dievo malonės žiedas. Ji malonės pilna, Viešpats su ja, ji pagirta tarp moterų. Todėl Bažnyčia jai gieda: „Visa graži tu esi, Marija, ir gimtosios nuodėmės sutepties nėra tavyje".

Taigi Marija yra ne tik pavyzdys kovoje prieš išganymo priešus, prieš blogį, bet kartu **kelias į šventumą, į pilnutinį žmogaus asmens išsišakojimą, į žmogaus prigimties atbaigimą.** Nekaltojo Prasidėjimo šventės lekcijoje Bažnyčia, suponuodama Marijos asmens šventumą, mums skaito iš Patarlių knygos šiuos žodžius: „Viešpats mane sukūrė, kai vos pradėjo atsiskleisti jo planai, prieš ankstyviausius jo darbus.

Aš buvau įtvirtinta nuo amžių, nuo pat pradžios, prieš pasirodant žemei.

Aš gimiau, kai dar gelmių nebuvo ir vandenys netryško iš šaltinių. Prieš įsispaudžiant kalnų gūbriams, pirma kalvų mane pagimdė; nebuvo dar padargo, nei žemės, nei laukų, nei pirmutinių pasaulio dulkių grūdo.

Kai kūrė dangų, ten aš buvau, ir kai skliautus kabino virš bedugnių, kai klojo debesis viršuj ir grindė gelmių šaltinius, kai brėžė jūrai jos ribas, kad vandenys stovėtų ten, kur liepė, ir dėjo žemės pamatus.

Aš buvau prie jo, visa tvarkydama, gėrėjausi kiekvieną dieną, nelioviau žaidusi jo prieglobstyje; žaidžiau ant jo žemės rutulio, pamėgusi žmonių vaikus.

Taigi, vaikeliai, klausykite manęs! Neatmeskite mano teikiamo mokslo išminties. Palaiminti, kurie laikosi mano kelio! Palaimintas žmogus, kuris manęs klauso, kasdien budi prie mano vartų ir laukia prie mano durų! Kas randa mane, randa gyvenimą ir laimi Viešpaties palankumą".

Amen.

3-iasis Advento sekmadienis, 1975

Kristų pasitinkant

Brangieji, per kiekvienas Kalėdas paštininkas į mūsų namus atneša šimtus kalėdinių atvirukų su besišypsančiais angelais. Tačiau kokia tragedija gaubtų žmogų, jei ta išorinė švenčių nuotaika nerastų atgarsio jo sieloje. Todėl, kai artėjame prie Kalėdų švenčių, ir klauskime kiekvienas savęs, ar aš užtektinai pažįstu Kalėdų Kristų, ar aš tinkamai esu pasirengęs Jį pasitikti ir įsileisti į savo širdį?

1. Daug žmonių nenori pažinti Kristaus, nes jie, pažindami Jį, pamatytų save, savo dvasios menkystę.

Kristus pirmiausia smerkia žmogaus nevaldomą išdidumą, ambiciją, kuri, kaip žinome, **buvo ir pirmoji žmogaus nelaimių nuodėmė**. Tiesa, nedaug kas viešai sako arba rašo, kad mes

norime būti viešpačiais, sau dievais, tačiau daug kas kalba ir rašo šiandien, kad žmogus galįs pats vienas pasirinkti sau tinkamus moralės dėsnius, pats vienas galįs tvarkyti savo gyvenimą. Ir šiandien jau mes matome, kad toks galvojimas yra kreivas. Jei mūsų gyvenimas nėra tvarkomas dieviškųjų moralės dėsnių – mūsų žinojimas virsta išsigimimu. Juo mes daugiau žinome, tuo didesniais kriminalistais tampame.

Mums apreiškimas sako, kad didžiausias blogio kūrėjas pasaulyje buvo šėtonas, kurio pirmykštis vardas buvo Liuciferis, šviesos, žinojimo ir pažinimo nešėjas. Jis buvo pats tobuliausias Dievo tvarinys iš visų angelų. Ir kas su juo atsitiko? Dauguma didžiųjų kriminalistų, diktatorių, despotų buvo labai gabūs žmonės. Niekada pasaulyje nebuvo tiek daug mokyklų, universitetų, laikraščių, knygų, bibliotekų, radijo ir televizijos stočių kaip šiandien. Tačiau kasdien mūsų laikraščiai yra pilni baisiausių nusikaltimų aprašymų. Jei mokslas ir visoks žinojimas nėra balansuojamas moralės dėsnių, jis nuosekliai mus veda į nusikaltimus, nelaimes, karus.

Pažinti Kristų trukdo ir mūsų pačių netikęs gyvenimas. Žmogus, norėdamas numalšinti savo sąžinę, mėgsta apie save kelti triukšmą, metasi į neprotingą veikimą, į išorę, kad negirdėtų savo sąžinės balso ir užpildytų savyje susidariusią tuštumą, vakuumą... Dėl to pradedama girtauti, laidokauti, vartoti narkotikus. Ką reiškia tie visi papuošalai ant ausų, kaklo, krūtinės... Ką reiškia švelnūs kūną dengiantys rūbai, jei žmogus yra praradęs savo vidinę ramybę. Tačiau Kristus mums sako, kad Dievo akyse nieko nereiškia nei deimantai, nei rūbai, nei aukšta kilmė, palyginti visa tai su sielos vertybe. Ne ką mes turime, bet kas mes esame, yra vertinga ir skaičiuojama... Būti Kristaus sekėju nėra tik sentimentalus, jausminis nusiteikimas,

bet nuolatinis Kristaus išpažinimas kiekvienoje gyvenimo formoje, kiekvienoje aplinkybėje, kiekviename pašaukime. Niekas mūsų neklaus teismo dieną, kuo būdamas tu Dievui tarnavai, bet kaip savo pareigas ėjai...

Šis pasaulis nėra žmogaus tikslas, o tik laiptas į aukštį. Visatos centras yra Dievas, o ne žmogus. Žinojimas ir tvarka yra be prasmės, jei nėra atremti į Dievą.

Graikų kalboje žodis žmogus reiškia „antropos". Tai reiškia sutvėrimą, kuris žiūri aukštyn. Kol mes savo tikslo ieškosime čia, žemėje, niekada nebūsime laimingi.

2. Būti Kristaus sekėju yra didelis džiaugsmas ir garbė. Kristus atėjo žemėn, kad mes turėtume apsčiau gyvenimo, prakilninti mūsų asmenybę, padaryti mus šventais.

Šiandien daug kalbama apie „Walfre stalte". Pakelti žmogų ekonomiškai, duoti jam daugiau gyvenimo patogumų... Viskas tai puiku! Tačiau ne vien duona žmogus yra gyvas. Jei tai tiesa, tai turtuoliai būtų patys laimingiausi žmonės pasaulyje. Tačiau, reikia pasakyti, kad milijonieriai proporcingai duoda daugiausia savižudžių. Mat žmogaus gyvenimas yra tiek vertas, kiek jis yra tikslingas. Ar galima vadinti vertingu gyvenimą to žmogaus, kuris, kaip juodas kirminėlis, dieną ir naktį, be atvangos, metas iš meto, pluša, dirba, nežinodamas, kas jo laukia, kai pasibaigs ši jo žemiškoji kelionė? Tuo tarpu vertingas gyvenimas yra toks, kai žmogus, nepaisydamas savo prigimties silpnybių, pajėgia sau viešpatauti, save apvalyti, moka atleisti, užjausti, suprasti, mylėti Dievą ir artimą. Ir nelaimei ištikus, toks žmogus nekeikia savo likimo, nepalūžta po gyvenimo smūgiais ir kenčia, bet sugeba palipti gyvenimo kopėčiomis vienu laiptu aukštėliau, tapti skaidresnis, šventesnis...

Brangieji, Kristus ne tik paliko mums savo pavyzdį, atpirkto žmogaus kelią, bet Jis mums paliko ir priemones: malonę, sakramentus.

Bažnyčios apeigynuose yra malda, skirta kalnų gyventojams ir į kalnus lipantiems, alpinistams laiminti. Ten sakoma: „Visagalis Dieve, laimink šias virves, lazdas, kirvius bei kalnų kopimo įrankius, kad tie, kurie jas naudos, keliaudami tarp prarajų, ledynų, sniego ir audrų, laimingai pasiektų kalnų viršūnę ir po to vėl saugiai sugrįžtų į savo namus. Šv. Bernarde, alpinistų globėjau, išmelsk iš Dievo malonę, kad lipantieji į kalnus pasiektų ne tik šio kalno viršūnę, bet ir patį mūsų Viešpatį Jėzų Kristų". **Kokia puiki mintis!** Kristus yra mūsų gyvenimo kalno viršūnė, kurią mes turime pasiekti, užlipti.

Šv. Augustinas, daug kartų ir ilgai klydęs, po savo atsivertimo dažnai kartodavo: „Vėlai pažinau, vėlai pamilau Tave, niekad nesikeičiančioji mano gėrybe".

Dievo malonės įkaitinti ir Kristaus pavyzdžio uždegti mes turime būti bent maža kibirkštėlė žemėje. Kiekvienos ugnies savybė yra degti, šviesti, šildyti ir gydyti. Kaip liepsna. Nesvarbu, kokioj padėty yra pati žvakė, visada jos liepsna kyla aukštyn. Tad ir mes, nesvarbu koks mūsų pašaukimas ir kaip Dievui tarnautume, turime eiti aukštyn, į kalnus... Dievo žmogus visada randa būdą ir galimybių, kaip Kristų mylėti ir jam tarnauti, apaštalauti. Zachiejus, būdamas mažo ūgio, lipo į medį, kad galėtų pamatyti praeinantį Kristų. Motiejus meta pelningą mokesčių rinkėjo vietą, kad taptų Kristaus apaštalu. Petras, nebijodamas nuskęsti, iš džiaugsmo šoka į vandenį, kad iš arčiau pamatytų prisikėlusį savo mokytoją.

Brangieji, todėl šios kelios mintys tegul mus paskatina dar labiau Kristų pažinti, jį pamilti ir eiti Jo nurodytu keliu. Netrukus

mes švęsime Kalėdas, Kristaus gimimo šventę, tarp kitų dalykų, nepamirškite ir savo sielos. „Ką žmogui padėtų, sako šv. Paulius, jei jis ir visą pasaulį laimėtų, bet savo sielą pražudytų". Adventinė išpažintis ir šv. Komunija Kalėdų rytą yra vienas iš ryškiausių įrodymų, kad mes einame Kristaus nubrėžtu keliu. Baigiu šv. Pauliaus žodžiais: „Broliai, džiaukitės Viešpatyje visuomet. Kartoju, džiaukitės! Viešpats yra arti".

Amen.

1-asis Advento sekmadienis, 1977

Šiandien švenčiame pirmąjį Advento sekmadienį. Taip pat pradedame naujus bažnytinius – liturginius metus.

Adventas primena, kaip žmonija su dideliu nekantrumu laukė pažadėtojo Mesijo. Jo laukė ne tik žydų tauta, apie jį žinojo iš pranašų ir Šv. Rašto, bet jo laukė ir kitos tautos. Romėnų poetas Virgilijus kalba apie ateisiantį pasaulio Gelbėtoją. Tas poetas liudija, kaip plačiai per tautas ėjo žinia apie būsimąjį Gelbėtoją, kaip žadino viltį, kad šviesa iš dangaus išsklaidysianti pasaulį užklojusias tamsybes.

Mesijo laukimas nė šiandien nėra visai pasibaigęs. Yra dar ne tik atskirų individų, žmonių, bet ir tautų, nepripažįstančių Kristaus, nepripažįstančių jo Išganytoju. Ir dar yra laukiančių ir klausiančių: „Ar tu esi Tas, kuris turi ateiti, ar mes kito laukiame", kaip anuomet Jono mokiniai klausė Kristaus. Tebeieško to kito, atsakymo *neieškodami* Kristaus Bažnyčioje.

Katalikų Bažnyčios liturgijoje Adventas yra pasiruošimas Kristaus gimimo šventei. „Viešpataujančiųjų Viešpats ateis su didele galybe ir didybe".

Kiekvienam tikinčiajam Adventas reiškia nuolatinį Kristaus laukimą. Mes visą laiką gyvename Advente – Kristaus atėjimo ženkle. Nežinome, kada jis sugrįš – „vakare ar vidurnaktį, ar prieš aušrą, ar ryte". Todėl būkite pasirengę, nes žmogaus sūnus ateis, kai nesitikėsite. Tai gražiai mums primena Kristaus palyginimas apie 5 gudrias ir 5 paikas mergaites.

Jėzus papasakojo savo mokiniams šį palyginimą: „Su dangaus karalyste bus panašiai, kaip su dešimtimi mergaičių, kurios, pasiėmusios žibintus, išėjo pasitikti jaunikio. Penkios iš jų paikos ir penkios protingos. Taigi paikosios pasiėmė žibintus, o nepasiėmė alyvos. Protingosios kartu su žibintais pasiėmė induose ir alyvos. Jaunikiui vėluojant, visos ėmė snausti ir užmigo. Vidurnaktį pasigirdo balsai: 'Štai jaunikis! Išeikite pasitikti'. Tuomet visos mergaitės atsikėlė ir taisėsi žibintus. Paikosios sakė protingosioms: 'Duokite mums alyvos, nes mūsų žibintai gęsta'. Protingosios atsakė: 'Kad kartais nepristigtų ir mums, ir jums, verčiau nueikite pas prekiautojus ir nusipirkite'. Joms beeinant pirkti, atėjo jaunikis. Kurios buvo pasiruošusios, įėjo kartu su juo į vestuves, ir durys buvo uždarytos. Vėliau atėjo ir anos mergaitės ir ėmė prašytis: 'Gerbiamasis, atidaryk, čia mes!' O jis atsakė 'Iš tiesų sakau jums: aš jūsų nepažįstu!' Taigi budėkite, nes nežinote nei dienos, nei valandos" (Mt 25, 1–13).

Taigi ir mūsų visų galutinis tikslas yra patekti į tuos Viešpaties namus, kur yra amžinoji laimė. Nuo mūsų priklauso pasirinkimas. Galiu, jei noriu. Galėjau, bet nenorėjau!

Todėl budėkime ir melskimės: „Gelbėk mus, Viešpatie, nuo viso pikto... ir gailestingai mums padėk, kad mes, iš nuodėmių išlaisvinti ir nuo visokių neramumų apsaugoti, su palaiminga viltimi lauktume mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus atėjimo".

Amen.

4-asis Advento sekmadienis, 1977

Mielieji, jeigu atidžiai sekėte Advento sekmadienių Evangelijas, *be abejonės*, pastebėjote, kaip Bažnyčia, Biblijos ir liturgijos pagalba ruošė mus Kalėdų šventei, Kristaus gimimui. Beveik per visus tris sekmadienius buvo kalbama apie Joną Krikštytoją, Kristaus pirmtaką, kaip Jis ruošė žmones Kristaus atėjimui ir krikštijo juos vandeniu, primindamas savo sekėjams, kad jis krikštijąs tik vandeniu ir atgaila, o po jo ateis kitas, kuriam jis nesąs vertas atrišti kurpių dirželio ir kad tas „kitas", krikštysiąs juos Šv. Dvasia ir ugnimi.

Ir pagaliau šios dienos Evangelija, skirta paskutiniam sekmadieniui prieš Kalėdas, kalba apie Kristaus šeimos gyvenimą, kuris aprašomas *Evangelijoje pagal Matą.*

Senovės žydų santuoka turėjo tris periodus arba etapus. Pirmasis periodas – pažadėjimas, kurį dažnai atlikdavo tėvai arba globėjai, ir dažnai vaikams net nežinant arba nepažįstant vienas antro. Ypač šis būdas buvo naudojamas, kai tėvai turėjo tik po vieną vaiką. Mat žydai galvojo, kad santuoka yra labai svarbus dalykas žmogaus gyvenime, todėl santuoka negali būti diktuojama tik pasijos bei širdies. Todėl tėvai jau iš anksto turėjo paruošti savo vaikus vedybiniam gyvenimui.

Antrasis žingsnis į santuoką buvo susižiedavimas. Tai buvo pačių sužadėtųjų sutikimo aktas. Mergaitė visada turėjo privilegiją atsisakyti tekėti už jai tėvų parinkto vyro. Kai ji atsisakydavo, pažadas netekdavo galios.

Susižiedavimas trukdavo vienerius metus. Tai buvo abiejų šalių legalus ir moralinis įsipareigojimas. Tai buvo kaip tik ta padėtis tarp Juozapo ir Marijos, apie ką kalba šios dienos Evangelija.

Trečiasis ir paskutinis etapas buvo pats santuokos ritualas bei apeigos. Jos būdavo atliekamos susižiedavimo periodo pabaigoje.

Terminai „vyras" ir „žmona" paprastai buvo taikomi ir susižiedavusioms poroms, nors dar ir nevedusiems. Todėl ir Juozapas yra vadinamas Marijos vyru, nors dar jaunuoliai nebuvo vedę.

Tuo metu Juozapas kaip tik surado labai rimtą šeimos problemą. Marija buvo rasta su kūdikiu. Evangelija taip sako: „Dar nepradėjus jiems kartu gyventi, Šventosios Dvasios veikimu, ji tapo nėščia. Jos vyras Juozapas, būdamas teisus ir nenorėdamas daryti jai nešlovės, sumanė tylomis ją atleisti. Kai jis nusprendė taip padaryti, per sapną pasirodė jam Viešpaties angelas ir tarė: **'Juozapai, Dovydo sūnau, nebijok parsivesti į namus savo žmonos Marijos,** nes jos vaisius yra iš Šv. Dvasios. Ji pagimdys sūnų, kuriam tu duosi vardą Jėzus, nes jis išgelbės savo tautą iš nuodėmių' (Mt 1, 18–22, 24). Atsikėlęs Juozapas padarė taip, kaip Viešpaties angelo buvo įsakytas, ir parsivedė žmoną pas save".

Žinoma, pati Marija, kuri žinojo jos prasidėjimo faktą, galėjo Juozapui paaiškinti. Tačiau ji to nedarė, žinodama, kaip jautrus būtų toks dalykas pasakyti, ir pats Juozapas vargu būtų pilnai patikėjęs. Todėl Marija visą šį reikalą paliko Dievui, pasitikėdama, nes Dievo apvaizda įvedė ją į šią situaciją ir pats Dievas ras geriausią išeitį. Ir kaip žinome, Marija neklydo, Juozapas, būdamas teisingas ir doras žmogus, įtikėjo Dievo apreiškimu ir pasiėmė Mariją į savo namus.

Juozapas yra vadinamas *tikru šventuoju.* Jo vardas Šv. Rašte yra minimas keturis kartus: *1) čia minėtas įvykis, 2) Kristaus gimimo metu Betliejuje, 3) bėgimo metu į Egiptą ir 4) Kristaus*

atradimo metu Jeruzalės šventykloje. Ir visais šiais atvejais nėra užrašyta nė mažiausio žodelio, ką Juozapas būtų ištaręs. Tačiau joks šventasis nebuvo taip gerbiamas ir aukštinamas, kaip Juozapas, mat jo asmens didybė glūdi jo pašaukime: būti Kristaus globėju žemėje. Jam pakluso pats Dievo sūnus, antrasis Švč. Trejybės asmuo. Kristus praleido savo jaunystę Juozapo globoje, dirbo ir pelnėsi kartu su juo duoną, dirbdamas dailidės darbą.

Bažnyčia, norėdama pagerbti šv. Juozapą, tą ištikimą Marijos ir Jėzaus globėją, paskelbė jį visos Katalikų Bažnyčios patronu, globėju.

Popiežius Sikstas, **1481 m.** įvedė šv. Juozapo šventę ir įsakė ją švęsti visame pasaulyje. **1937 m.** Popiežius Pijus XI paskelbė Juozapą **krikščionių darbininkų užtarėju.**

Popiežius Pijus XII 1955 m. įvedė naują šventę: Juozapo darbininko šventę.

Todėl ir mes, būdami Kalėdų šventės išvakarėse, prisiminkime tą didįjį mūsų tikėjimo patriarchą šv. Juozapą. Jo gražus pavyzdys tegul būna pavyzdys visiems mums. **Kaip Dievą mylintiems viskas išeina į gerą.** Tegul Šventoji Šeima būna pavyzdys tėvams ir vaikams. Tuomet, išlaikydami šeimas tikėjime, išlaikysime jas nepaliestas modernizmo moralų, išlaikysime jas lietuviškas, išpuoštas gražiais papročiais, nebijančias aukos ir darbo. Tad visi sveiki laukite šv. Kalėdų, kad, švenčių sulaukę, galėtume vaisingai išsiskleisti tiesai, grožiui ir meilei.

Amen.

Švč. Mergelės Marijos Nekaltasis Prasidėjimas

Marijos Nekaltojo Prasidėjimo šventė, 1963

Mano brangieji, žmogus išgyvena, jaučia du pasauliu. Jis nėra angelas, bet jis nėra ir gyvulys. Jis turi angelo troškimus, bet kartu išgyvena ir gyvulio sprendimus. Dažnai mes gėrimės kalnų viršūnėmis, bet dažnai nuleidę akis žvelgiame į pakalnę, į slėnius, į bedugnes. Dažnai mes norime būti ereliai, erdvių viešpačiai, bet dažnai esame kurmiai, besirausią į žemę, į purvą, į puvėsius.

Šio žmogaus prigimties dvilypumo mes negalime panaikinti, galime tik apvalyti, pajungiant žemąją žmogaus prigimtį dvasios primatui.

Šioje žmogėjimo kovoje mes turime pavyzdį Marijos asmenyje, kurios Nekaltojo Prasidėjimo šventę ir švenčiame šiandien. Marija, būdama Dievo išrinkta būti Kristaus motina, nuo pat savo prasidėjimo buvo apsaugota nuo gimtosios nuodėmės, gaudama malonės pilnatvės dovaną. Ji, lyg Alpių Monblanas su savo balta viršūne, iškyla aukščiau už visus žmones, sukeldama mumyse norą kilti aukštyn, ilgėtis prarastojo Rojaus ir viltis, kada nors jį pasiekti, tapti jo piliečiais.

Mūsų pralaimėjimo istorija yra paprasta. Per mūsų pirmųjų tėvų nusidėjimą mes tapome „neapykantos vaikais“. Bet Dievas,

mūsų gailestingasis tėvas, mūsų pasigailėjo. Per Kristų mes tapome išgelbėti iš pralaimėjimo balos. Dargi Kristuje mes laimėjome daugiau, negu buvome praradę per Adomą. Ieva turėjo būti gyvųjų motina, tačiau tapo nugalėtojų motina. Ieva, išpažindama savo nuodėmę, kalbėjo: „Žaltys mane apgavo". Tačiau Marija gali kartoti Bažnyčios jai taikomus žodžius: „Nuo pasaulio pradžios Viešpats mane pamilo, blogasis man neturi jokios valdžios". Marija atpirktam žmogui tapo tuo, kas Judita buvo Izraelio tautai. Ji išgelbėjo savo tautą nuo Holoferno grėsmės ir sunaikinimo. Ir kai Judita po pergalės grįžo į Jeruzalę, jos tautiečiai jai šaukė: „Tu garbė Jeruzalės, tu Izraelio džiaugsmas, tu mūsų tautos pasididžiavimas!"

Plėskime vaizdą toliau. Prisiminkime dvi scenas iš šv. knygų. Pirmoji jų yra užrašyta pirmoje Senojo Įstatymo knygoje, Pradžios knyga vadinama. Ir antroji – paskutinėje Naujojo Įstatymo knygoje, Apreiškimu vadinama. Abi šios scenos vaizduoja gėrio pergalę prieš blogį, atpirkimo darbą, iš kur aiškėja, kad Kristaus motina yra taip pat ir atpirktųjų motina.

I. Pirmoji scena vyksta žemiškame Rojuje. Žmogui nupuolus, Dievas priima sprendimą gundytojui: padarysiu nesantaiką tarp tavęs ir moteriškės, tarp tavo ir jos ainių. Ji sutrins slibinui galvą...

Kas yra toji moteriškė, kuri, nupuolus žmogui, sau ir saviesiems laimės pergalę? Čia visi Biblijos egzegetai, aiškintojai, sutinka, kad ta moteriškė yra Marija, kurią Angelas po daug šimtmečių vėliau pavadins „malonės pilnoji", yra ta pati moteriškė, kurią dar vėliau Bažnyčia paskelbs kaip tikėjimo dogmą, kad ji yra nekaltai pradėta, gimusi be gimtosios nuodėmės.

II. Antroji scena yra aprašoma Apokalipsės, arba Apreiškimo, knygoje. Šv. Jonas rašo: danguje pasirodė didingas ženklas: mo-

teris, apsisiautusi saule, mėnulis buvo po jos kojų, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas. Ji buvo nėščia ir dejavo kentėdama sąrėmius bei gimdymo sopulius. Pasirodė ir kitas ženklas danguje: štai didžiulis ugniaspalvis slibinas... Slibinas tykodamas sustojo priešais moterį, kad, jai pagimdžius, prarytų kūdikį. Ir ji pagimdė sūnų, berniuką, kuriam skirta ganyti visas tautas. Kūdikis buvo paimtas pas Dievą, prie jo sosto" (Apr 12, 1–5).

Brangieji, ta moteris tikriausiai yra Marijos vaizdas, taip pat vaizdas Bažnyčios, ypač paskutinių laikų, kai didžiausiuose skausmuose gimdo Kristų žmonių širdyse. Ta kova tarp moters ir Slibino vyksta ir toliau. Ir šiandien yra tykojama praryti žmogų, jį sunaikinti, nužmoginti. Ta gėrio ir blogio kova vyksta tautose, ją patiriame ir mes patys, kaip dažnai senasis žmogus traukia mus žemyn, verčia mus raudoti, dejuoti... Todėl teisingai yra pasakęs prancūzų poetas Baudelaire, kad civilizacija yra ne kas kita, kaip tik nuolatinis mėginimas atsikratyti gimtosios nuodėmės liekanų.

Taigi žmogus, siekiantis atpirkimo, kovoje su Slibinu ir jo apaštalais, Marijoje, Nekaltai pradėtoje, turi didžiausią savo kovų garantiją, nes Ji pirmoji nugalėjo blogį ir sutriuškino slibino galvą.

Toliau. Marija yra aukščiausias ir gražiausias Dievo malonės žiedas. Ji malonės pilnoji, Viešpats su ja, ji pagirta tarp visų moterų. Todėl Bažnyčia Jai gieda: Visa graži tu, Marija, ir gimtosios nuodėmės nėra tavyje.

Taigi Marija yra mums pavyzdys ne tik kovoje su išganymo priešais, blogiu, bet kartu ji yra kelias į šventumą, į visišką žmogaus asmens išsišakojimą, į žmogaus prigimties atbaigimą. Todėl šios dienos Mišių lekcijoje Bažnyčia, formuodama Marijos asmenį, mums sako: „Dabar tad, mano sūnūs, klausykitės

manęs! Palaiminti, kurie sergsti mano kelius. Klausykitės drausmės ir būkite išmintingi ir neatmeskite jos. Palaimintas žmogus, kuris klausosi manęs ir kuris budi kasdien prie mano durų. Kas mane randa, randa gyvenimą ir semiasi išganymo iš Viešpaties".

Amen.

Kalėdos

Pirmiausia, dėkoju poniai Stasei Pautienienei už kvietimą Kalėdų proga pasakyti šiuos kelis žodžius radijo bangomis.

Kai mes ruošiamės švęsti Kalėdas, prieš kelias dienas trys mūsų astronautai laimingai nusileido iš kelionės į Mėnulį. Tačiau šį kartą aš norėčiau kalbėti apie 1969 metų astronautus, kurie Kalėdas šventė ne žemėje, bet Mėnulyje.

Pirmiausia, mums svarbu, kad tie trys vyrai nėra kokie ištižėliai, bet tvirto charakterio pavyzdingi šeimos vyrai ir tėvai ir visi praktikuojantys savo tikėjimą. Pranciškus Bormanas yra baptistas, užauginęs du sūnus. Jokūbas Lowelis – baptistas, auginąs 4 vaikus, Vilimas Andersas – katalikas, vedęs katalikę, su kuria augina 5 vaikučius.

Šių vyrų ryžtas prilygsta didžiųjų atradėjų ir išradėjų ryžtui ir kai kuriuo atžvilgiu net viršija, o tikėjimas prilygsta Kristoforo Kolumbo, Amerikos atradėjo, tikėjimui. Rusų astronautas Titovas, sugrįžęs iš kosmoso, pasakė, kad ten neradęs Dievo. Šis jo teigimas nuskambėjo lyg vabalo samprata apie visatos žvaigždynų sudėtį. Gi mūsų astronautai, Kūčių vakarą, skrisdami apie Mėnulį, suprato Dievo galybę ir atsiuntė žemėn oro bangomis mums sveikinimą, kitų vadinamą pirmomis pamaldomis Mėnulyje.

V. Andersas pradėjo Pradžios knygos žodžiais: „Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę. O žemė buvo tyra ir tuščia, ir tamsybės buvo viršum gelmių, ir Dievo Dvasia sklendeno vir-

šum vandenų. Ir Dievas tarė: tepasidaro šviesa! Ir pasidarė šviesa. Ir Dievas matė, kad šviesa buvo gera, ir jis atskyrė šviesą nuo tamsybių; ir praminė šviesą Diena, o tamsybes Naktimi; ir pasidarė vakaras ir rytas – pirmoji diena" (Pr 1, 1–5).

Tada kapitonas Lowell'as tęsė toliau: „Dievas taip pat tarė: tepasidaro tvirtuma tarp vandenų, ir ji atskiria vandenis nuo vandenų! Ir Dievas padarė tvirtumą ir atskyrė vandenis, kurie buvo po tvirtuma, nuo buvusių viršum tvirtumos. Ir taip įvyko. Ir Dievas praminė tvirtumą (erdvę) Dangumi; ir pasidarė vakaras ir rytas – antroji diena" (Pr 1, 6–8).

Pulkininkas Bormanas, Apollo 8 viršininkas, perskaitė trečios dienos Dievo Kūrėjo darbus: „Dievas vėl tarė: vandenys, kurie yra po dangumi, tesusirenka į vieną vietą, ir tepasidaro sausuma! Taip ir įvyko. Ir Dievas praminė sausumą Žeme, o susirinkusius vandenis praminė Jūromis. Ir Dievas matė, kad tai buvo gera" (Pr 1, 9–10).

Pabaigę Šv. Rašto skaitymą, astronautai tarė: „Ir mes iš Apollo 8 baigiame, sakydami jums labanaktis, geros sėkmės, linksmų Kalėdų ir Dievo palaimos jums visiems – visiems ant gerosios žemės".

Paskui pulkininkas Bormanas radijo bangomis Šv. Kristoforo bažnyčion persiuntė šitokią savo maldą: „Suteik mums, o Dieve, regėjimą, kuriuo mes galėtume matyti Tavo meilę pasaulyje ir nedorybes žmonių klaidose. Duok mums tikėjimą pasitikėti Tavo gerumu, kad neapkęstume nežinojimo ir silpnybių. Suteik išminties, kad mes nuolat galėtume melstis suprasdami širdis, ir parodyk mums, ką mes kiekvienas galėtume padaryti, kad ateitų visuotinės taikos diena".

Šv. Rašto žodžiai, skaitomi Mėnulio orbitoje, apie 230 000 mylių nuo Žemės, pasiekė apie 100 milijonų klausytojų ausis.

Tai buvo didžiausios iš didžiausių Kalėdų išvakarėse pamaldos, kuriose Dievo žodžio klausė tiek daug žmonių.

Ir aš norėčiau baigti sakydamas: gražios dienos, geros sėkmės, linksmų Kalėdų ir Dievo palaimos jums visiems – visiems, šiapus ir anapus Los Angeles ribų, ir iki pasimatymo per Kalėdas Šv. Kazimiero šventovėje.

Amen.

Vidurnakčio Mišios, 1969

1. Nebijokite. Štai aš skelbiu jums didį džiaugsmą, kuris bus visai tautai. Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas" (Lk 2, 10–11).

Mieli klausytojai, šitai išvertus į mūsų 20-ojo amžiaus kalbą, reikštų:

„Visiems jums džiaugsmingų ir palaimintų Kalėdų, nes šiandien pasauliui gimė Išganytojas. Todėl linksminkitės ir džiaukitės. Kristus atėjo mūsų gelbėti iš nuodėmės, atnešė mums šviesą, džiaugsmą ir atpirkimą."

Mano brangieji, šią angelo paskelbtą žinią aš noriu pakartoti Jums, visiems čionai taip gausiai susirinkusiems į šią šventą vietą švęsti Kalėdų.

Taigi džiaugsmingų švenčių Jums visiems, čia esantiems ir nesantiems, visai Jūsų šeimai, visiems Jūsų namams, visiems mūsų parapijos nariams, broliams ir sesutėms Lietuvoje, šiame ir kitame pasaulyje!

Kalėdų džiaugsmas yra tikrasis džiaugsmas, nes jis kyla iš paties Dievo, nes tik jisai vienas gali patenkinti mūsų neramią širdį, kuri yra atverta džiaugsmui, džiaugsmui Viešpatyje.

Mes žinome, kad džiaugiamės tada, kai apturime ką nors gero, kilnaus, aukšto. Dievas yra pats aukščiausias gėris. Dievas yra pati gėrio esmė. Gėris. Todėl tik jis vienas gali mus visiškai patenkinti ir patenkinti amžinai. Tačiau čia, žemėje, tas gėris yra arčiausiai dangaus, kuris paeina iš pasitikėjimo paties Dievo. Todėl ir Kalėdų džiaugsmas padidėja, nes jis yra arčiau Dievo, ir Dievas arčiau mūsų...

Todėl, mielasis, šią šventąją naktį, kai dangus priartėja prie žemės, padėkok savo šv. Komunijoje, savo maldoje Kūdikėliui Jėzui, gimusiam žmogumi už atpirkimo malonę, stenkimės jį labiau mylėti, patikti ir jam tarnauti, tada šie kalėdiniai džiaugsmai kada nors pavirs nepaliaujamu ir neprarandamu džiaugsmu amžinybėje.

Amen.

Kalėdos, 1980

Suledėjusiomis lūpomis,
Ašarotomis akimis,
Nevilties iškankinti puolame
Prie tavo prakartėlės,
Šventasis Kūdikėli

Žodžiai iš Sibiro lietuvių maldų.

Mano brangūs klausytojai, Kristaus, Dievžmogio, gimimas, yra pats didžiausias įvykis žmonijos istorijoje. Nepaisant to fakto svarbumo, Kristaus gimimą supa kuklumo didybė, taip visada būdinga Dievui ir Jo darbams. Visagalis, beribių pasaulių Kūrėjas, ateina žemėn mažo, bejėgio ir silpno Kūdikio išvaizdoje. Tas, kuriam priklauso visi žemės gilybių turtai, žvaigždės,

planetos ir paukščių takai, gimė šaltoj urvinėj uoloj, apsuptas neprotingų sutvėrimų gyvulių. Kristus paniekina viską, ką pasaulio žmonės brangina: prabangą ir patogumus; garbę ir karalystes, dėl kurių vyksta peštynės, karai ir revoliucijos.

Toliau. Kalėdos mums rodo Kristų, kuris nuo Betliejaus prakartėlės iki Golgotos kryžiaus pabrėžia šviesųjį dvasios primatą, pirmenybę prieš bedvasę medžiagą. Nudvasėjusiam pasauliui Kristus skelbia dar niekada negirdėtą liudijimą: Palaiminti beturčiai, palaiminti romieji, palaiminti liūdintieji, palaiminti alkstą teisybės, palaiminti gailestingieji, palaiminti nesuteptos širdies, palaiminti taikieji, palaiminti persekiojamieji dėl teisybės... Taip, tik tokiems Kristaus sekėjams priklauso ateitis, tik jie paveldės žemę ir tik jų yra dangaus karalystė.

Dar tiksliau. Kalėdos mums kalba apie Dievo apvaizdą. Jos mums padeda suprasti Dievą, kuris iš nieko sutvėrė puikųjį pasaulį ir neša jį savo apvaizdos delne, tačiau pasislėpęs po Betliejaus prakartėlės menkumu, lyg atrodytų, kad Jo visai nėra, lyg kad Jis neturėtų balso istorijos įvykiuose, valdančiųjų parlamentuose, posėdžiuose. Ir moderniškas žmogus, nesuprasdamas tos „dieviškos politikos", tvarkosi ir gyvena „be Dievo", be Jo vardo savo konstitucijose, be Jo vardo savo himnuose, be Jo vardo savo įstatymuose, tačiau tas menkutis kūdikis judina kiekvieną atomą, milžiniškus dangaus kūnus ir nerimu sargdina kiekvieno žmogaus širdį. Ant jo delno yra mūsų tėviškės sodybos, mūsų sodai, šilojai ir laukai, ir mūsų maža širdis tik tol bus rami, kol savo rankoje kaip balandį jį laikai. Šiais jautriais žodžiais kalba lietuvis poetas.

Kalėdos yra ir vilties šventė. Šiandien pasaulis pasikliauna ginklais, fizine jėga. Nauji ir baisesni ginklai gaminami. Kiekvienas naujas ir mirtingas ginklas atrodo kaip žingsnis į sauges-

nį rytojų. Tautų vadai džiaugiasi, kai ginklavimosi lenktynių svarstyklės nusvyra jų naudai. Bet koks nusiminimas ir sąmyšis, kai priešui pavyksta sugalvoti kenksmingesnį ginklą, toliau nušauti raketą...

Tačiau Kalėdos teprimena mums dvasios ir Dievo pirmumą. „Ieškokite pirma Dievo karalystės ir jos teisybės, o kita visa bus jums pridėta", – sako Šv. Raštas. Juo mažiau mes galime pasitikėti savimi ir kitais, juo daugiau galime ir turime viltis Dievu. Juk Dievas daug geriau už mus supranta laisvės kainą, nes Jis yra beribė laisvė ir visiška nepriklausomybė.

Kristus gimė, kad mes galėtume tapti Dievo vaikais. Jis nori būti ne vergų Viešpats, o laisvų ir laimingų vaikų Tėvas. Kaip motina labiau myli ir akių nenuleidžia nuo sergančio kūdikio lopšio, taip Dievas stebi mūsų pažeminimą, persekiojimą ir skriaudas.

Dievas sutvėrė mus laisvus ir gerbia laisvę iki visiško, dieviško nuoseklumo. Jis nesikiša, kol mes pagalbos ieškome visur kitur, tik ne jame; kol mes savo viltį dedame tik į mūsų pačių ir mūsų draugų ginklus, tol Dievas laukia ir tyli...

Kalėdos skelbia taiką ir ramybę tik geros valios žmonėms, žmonėms, kurie yra taikoje su Dievu, su savo artimu. Tad rūpinkimės, kad Kristus gimtų ir viešpatautų mūsų širdyse ir kad žmonija, eidama savo kančių ir kryžiaus keliais, labiau kryptų į Dievą, kuris yra taikos, laisvės ir ramybės šaltinis.

Taigi, brangūs klausytojai, Kalėdos yra tautų didžioji viltis, į kurią anksčiau ar vėliau, bet tikrai suduš visos priešo gudrybės ir įmantriausieji jų ginklai. Tikėkime, jei Dievas nenorės, niekuomet iš tų ginklų nebus iššauta. Ryt tie ginklai gali būti nukreipti prieš juos pačius ir niekais paversti jų galijotišką galybę. Kardinolas Newmanas sako: „Mūsų žemė, kuri pavasarį išsiskleidžia lapais ir žiedais, vieną dieną išsiskleis bei išsivystys

į naują šviesos ir didybės pasaulį. Tai bus amžinasis pavasaris, kurio laukia visi krikščionys. Jis tikrai ateis, nors ir delsia. Todėl mes kasdien kalbame: Teateinie Tavo karalystė, Teesie Tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje".

Todėl ir mes, lietuviai, Kalėdų šventes švęsdami, daugiau vilčių dėkime į Kristų, jo skelbtą teisingumo, gėrio atėjimo idėją, kaip į pasaulio galiūnų konferencijas, kuriose vis dar yra perkama, parduodama, mainikaujama.

Kalėdų naktis

Prisimename tuos, kuriuos mylime ir tuos, kurie mus myli. Ir jie šiandien bent trumpam pamiršta pančius ir priespaudą. Ir jie šiandien gyvena viltimi. Ir jie šiandien skuba, pėsti ir važiuoti, į laiko nušiurintas bažnyčias. Ir jie šiandien, būdami padėtyje be išeities, bet ne be vilties, lūpomis ir širdimi kartu su mumis kartoja:

„Garbė Dievui aukštybėse,
o žemėje geros valios žmonėms".

Ana pirmoji Kalėdų naktis ir šis Kalėdų rytas, Betliejuje, Tėvynėje ir čia. Kalėdų įvykis – Kristaus įvykis skelbė ir skelbia, liudijo ir liudija, kad žmonijos istorijoje įvyko ir vyksta kažkas nepaprasto, kažkas nelaukto, kažkas nesitikėto.

„Skelbiu jums nepaprastą džiaugsmą".

Dievas surado žmogų, Betliejuje, Tėvynėje ir čia. Žmogų vienišą, naktyje.

Dievas surado žmogų pirm negu buvo žmogaus suprastas. Surado, nes myli. Jo gerumas tarp žmonių. Gimė žmonių Gelbėtojas.

Dievas surado tave, mane, mus visus šį rytą. Surado mus mūsų vienatvėje, mūsų nerime, mūsų naktyje. Surado mus skubančius gyvenimo vieškeliais, džiaugsme ar ašarose, čia ir Tėvynėje. Esam Dievo surasti. Surado ir suvedė prie prakartėlės. Surado mus pirm negu mes Jį atradome. Surado, nes mus myli. Kalėdų įvykis – Dievo gerumas tarp mūsų.

Kalėdų įvykio nuostaba liete liejasi ir trykšte trykšta šio ryto liturgijoje ir giesmėse. Dievas tikrai mus myli, nes gimė Žmogumi, kad atgimtume Dievui.

Mes gyvename laike. Mūsų buitis turi laiko rėmus. Kasdien plaukiame ar esame panardinti laiko srovėje. Laiką skirstome amžiais, metais, savaitėmis, dienomis. Laiką daliname valandomis ir sekundėmis. Laike, laiko rėmuose, laiko srovėje mus sustabdo ir mūsų dėmesį patraukia lemtingi įvykiai. Gerai žinome, kad laikas bei laiko srovė lieka nepermaldaujami: praeitis nepakeičiama, dabarties akimirka nesustabdoma, ateitis dar nežinoma.

Tačiau lemtingieji laiko krislai, įvykiai, patraukia ne tik mūsų dėmesį, bet ir mūsų širdis.

Kalėdos – Kristaus įvykis – ir yra vienas iš tų ypatingų momentų istorijoje, vienas iš tų lemtingų įvykių laiko srovėje ir laike. Lemtingasis Kristaus įvykis mus skandinte skandina savo nuostaboje:

„Garbė Dievui aukštybėse,
o žemėje Dievo ramybė jo mylimiems žmonėms!“ (Lk 2, 14).

Dievo gerumas tarp žmonių – tai Žmogumi gimęs Dievo Sūnus, tai Visagalis gimęs Kūdikis, tai Amžinasis gimęs laike, tai Istorijos Viešpats, gimęs istorijos srovėje. Visa tai dėl tavęs, dėl manęs, dėl mūsų. Visa tai dėl to, kad Dievas mus myli.

Šį šventą, pilną nuostabos Kalėdų rytą kartu pagalvokime apie save pačius laiko srovėje, apie Kalėdų įvykį – Dievo geru-

mą tarp mūsų – ir apie mūsų užduotį tapti Dievo sūnumis ir dukromis Dievo Sūnuje.

Esame nešami laiko srovės. Labai dažnai aiškūs dalykai yra sunkiai pastebimi. Mūsų dienos ir mūsų metai, mūsų šypsniai ir mūsų ašaros yra įrėminti laike. Diena ir metas, šypsnis ir ašara mus tempia ant laiko kurpalio. Laike gimėme, laike gyvename, laike pasenstame, laike mirštame. Žmogus ir laikas. Žmogus ištemptas ir tempiamas laike. Dažnai apie laiką net nepagalvojame. Džiaugsmas laiko srovę pagyvina, džiaugsmas laiko rėmus sušvelnina. Ašara laiko srovę pristabdo, aimana laiko rėmus paaštrina. Dar daugiau. Ar norime, ar nenorime, laike susiduriame akis į akį su dabarties akimirka. Su dabarties akimirka, kuri atskuba ir praūžia. Mes gi paliekame, atsiveriame naujai akimirkai, naujam žingsniui. Atskubėdama ir praūždama akimirka mus kviečia apsigalvoti, mus mokina pamilti arba nekęsti, mus priverčia apsispręsti arba už arba prieš, mus priverčia aptarti pačius save, kitus bei aplinką.

Ne sykį veltui norime šaukti su Goethės Faustu: „Akimirka, sustok! Tu tokia graži!" Tačiau mūsų šauksmas lieka tik širdies skausmas laiko srovėje: akimirka atskuba ir praūžia. Dabartis nesustabdoma.

Nepaisant to, dabartis – akimirka laiko srovėje – turi mums lemtingos reikšmės. Akimirka neša mums Dievo balsą, perduoda mums Dievo kvietimą įsijungti visiškai ir sąmoningai į gyvenimą. Suprasti, ko Dievas nori, reiškia galią būti ir išlikti žmogumi. Įsijungti į gyvenimą daugiau pažįstant, daugiau pamilstant, tampant geresniu, būnant laimingesniam, patarnaujant artimui, džiaugiantis ir džiuginant.

Akimirka neša mums Dievo kvietimą apsispręsti už tai, kas nuolat tiesa, už tai, kas tikrai gera, už tai, kad visur gražu. O

kokia brangi mums dabartis! Kokia brangi dabarties akimirka laiko srovėje! Visa bėda, kad ji nenuorama ir nesustabdoma. Tekėte teka, atskuba ir praūžia. Dažnai proga tapti geresniu, dažnai proga džiaugtis ir džiuginti, sprunka pro šalį nesuprasta ir neišnaudota. Čia ir yra mūsų žmogiškas tragizmas – pražiopsota proga tapti ir išlikti Dievo sūnumis ir dukromis Dievo Sūnuje.

Kalėdų įvykis – Dievo gerumas tarp mūsų. Žmogus be Dievo – žmogus, kuris nepatyrė Dievo gerumo, – bijo laiko srovės, bijo laiko rėmų. Laikas žmogui be Dievo buvo ir liko tik gimimo ir mirties rėmai. Laiko srovė žmogui be Dievo virsta užburtu ratu, amžinu grįžimu per atgimimą ir mirtį gamtoje: pavasaris-vasara-ruduo-žiema. Ir vėl iš naujo. Su pavasariu gamta atgimsta, su žiema – miršta. Žmogus be Dievo pasijunta tik dalele šio užburto ir užburiančio rato, pasijunta esąs pats užburtojo rato galioje. Žmogus pasijunta turįs savo pavasarį – pilną pažadų, savo vasarą – pilną žiedų, savo rudenį – pilną gerų ir blogų vaisių ir pagaliau savo žiemą – mirtį. Žmogus be Dievo pasijunta šio užburtojo rato gamtoje belaisviu. Žmogus be Dievo yra šio rato gamtoje belaisvis. Gyvenimas, kuriame nėra vietos Dievui, neturi ateities. Žmogui be Dievo nėra ateities. Toks žmogus gali laiką, laiko srovės laikrodį, užsukti tik dar vieneriems metams ir dar vieneriems, ir dar vieneriems metams. Tačiau pats žmogus – žmogus be Dievo – stovi vietoje: pasensta ir numiršta niekur nenueidamas. Žmogui be Dievo gyvenimas tampa narvu: be tikslo, be prasmės džiaugsmui ir ašarai.

Kalėdų įvykis – Kristaus įvykis – davė žmonijai ir žmogui naują laiko sampratą: Kristaus įvykis tapo laiko srovės dalintoju – laikas prieš Kristaus gimimą – ante Christum, ir laikas po

Kristaus gimimo – post Christum. Ši samprata žymi metus ne tik Romoje – krikščionybės centre, bet ir Washington'e, ir New York'e, ir Maskvoje, ir Pekine: tūkstantis devyni šimtai šešiasdešimt septintieji metai po Kristaus gimimo.

Su Kalėdų įvykiu – su Kristaus įvykiu – žmogus liko ir yra išvaduotas iš užburtojo laiko srovės rato. Kalėdų įvykio šviesoje laikas pasirodė ne užburtas gimimo-mirties ratas, ne trapus atgimimas, ne vien murdymasis gimimo-mirties cikle. Laikas po Kristaus gimimo pasirodė esąs aukštyn kylanti linija. Laiko srovėje žmogus sutinka Istorijos Viešpatį, laiko rėmuose žmogus įgalinamas tapti atbaigtu, tikrai laisvu, tikrai visapusišku žmogumi, krikščioniu – Dievo vaiku. Kalėdų įvykis apreiškė ir apreiškia vienišam žmogui, kad jis nėra vien tik salelė laiko srovėje, bet kad jis yra nuostabaus Dievo plano dalis. Kalėdų įvykis įsakmiai ir konkrečiai apreiškia, kad Istorijos Viešpats myli žmogų. Myli žmogų ir todėl įžengia į žmogaus laiką-istoriją, duodasi gundomas „visokiu būdu, kaip kad ir mes..." (Žyd 4, 15).

Kalėdų įvykis – Kalėdų nuostaba: Emmanuel – Dievas su mumis – Dievas nėra žmogaus priešas – Dievo gerumas tarp žmonių – Dievo gerumas tarp mūsų.

Šį šventą Kalėdų rytą pajuskime visa būtimi ir visa širdimi, kad nesame vienišos salelės, bet priklausome žmonijai, kurią Dievas myli. Priklausome žmonijai, kuri turi didelę paskirtį – kurti Dievo Karalystę visatoje. Pajuskime, kad laiko srovė – žmonijos istorija ir mūsų asmeniška istorija – yra lyg aukštyn kylanti strėlė. Tu ir aš, mes visi esame Dievo strėlės, Dievo iššautos strėlės, kurios vis sąmoningiau, vis ryžtingiau, vis savičiau ieško Didžiojo Taikinio, prasmės laiko rėmuose ir visatoje.

Kalėdų įvykis – Kristaus įvykis mus įpareigoja.

„Garbė Dievui aukštybėse,
o žemėje Dievo ramybė jo mylimiems žmonėms!"

Betliejaus prakartėlėje „Dievo išgananti malonė pasirodė visiems žmonėms, ugdydama mus, kad mes ... gyventume esamajame amžiuje santūriai, teisingai ir dievotai" (Tim 2,11–12). Blogas žmogus nemoka ir negali būti laimingas.

Kalėdų įvykis buvo, yra ir liks Dievo meilės žmogaus gyvenime (Mt 13, 33).

Kalėdų įvykis panašus į laiko „dirvoje paslėptą lobį" (Mt 13, 44). Mums reikia jį surasti, parduodant tai, ką turime, ir perkant aną dirvą (Mt 13,44). Kalėdų įvykis panašus į tinklą, išmestą „jūroje" – laiko srovėje – ir visokios rūšies žuvis sugriebiantį" (Mt 13, 45), ieškantį mūsų atsako.

Prakartėlė – Kūdikio Prakartėlėje – yra Kalėdų įvykio santrauka, sintezė. Prakartėlė su Kūdikiu yra Dievo gerumas tarp mūsų.

Šį rytą labiau negu bet kada nors mes išgyvename būtiną reikalą atnaujinti savyje tikėjimo, vilties ir meilės dvasią bei nuotaiką.

Tikėti! Tikėti į Dievo gerumą tarp mūsų. Tikėti į Dievo gerumą savo gyvenime, savo kelyje. Tikėti, kad Dievas mus myli.

Tikėti ne vien tik į tiesų rinkinį, bet tikėti į Tą, Kurio Gerumas yra tarp mūsų, Kuris tave, mane, mus visus myli.

Tikėti ne vien jausmu ar žodžiu. Bet tikėti pačiu gyvenimu, gyvenimu laike – tikėti lemtingoje dabarties akimirkoje.

Tikėjimas į gerumą, į Dievo gerumą tarp mūsų, duos mums viltį. Tikėjimas parodys, kad Dievas nėra mums priešas. Priešingai, Dievas „nori, kad visi žmonės būtų išgelbėti ir įgytų tiesos gyvenimą" (Tim 2, 4). Dievas nėra žmogaus priešas. Ti-

kint net padėtis be išeities nebus be vilties (2 Kor 4, 7). Dievas nepalieka žmogaus, kuris atsisako nusiminti ir pulti į nevilti (Rom 15, 5).

Tikėjimas į gerumą – į Dievo gerumą tarp mūsų – atvers mūsų širdis ir gyvenimą meilės jėgai. Kalėdų įvykis liudija, kad Dievas įsimylėjo žmogų. Žmogus yra Dievo mylimas. Tu ir aš – mes visi, jauni ir seni, vieniši, pavargę, apsiblausę bei pasimetę laiko srovės duburiuose, naktyje ar dienoje, džiaugsme ar aimanoje, – kartoju, mes visi esame Dievo mylimi. Jis pažįsta mus geriau negu mes patys save pažįstame. Jis pažįsta mus kaip savo meilės šedevrus.

Kadangi Jis mus pažįsta ir žino, Jis nori, kad mes ne tik būtume, bet kad mes taptume vis labiau ir labiau tuo, kuo esame: sūnumis ir dukromis Jo Sūnuje, Jo Gerume tarp mūsų, gerumu savo aplinkoje. Tik tas, kuris yra mylimas, gali ir moka kitą mylėti. Tik tas, kuris yra mylimas ir myli, turi drąsos gyventi, turi drąsos džiaugtis ir kentėti, turi drąsos džiaugtis ir džiuginti. Kalėdų įvykis – Dievo gerumas tarp žmonių – pilnas nuostabos. Dievo gerumas daro mus gerumu tarp žmonių.

„Garbė Dievui aukštybėse,
o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms".
Amen.

Kalėdų prasmė, 1988 m.

Nėra kitos šventės, kuri turėtų tiek daug išorės, tiek daug blizgesio, kaip Kalėdų šventės. Papuošalais ir elektros šviesa mirksi gatvės. Prekių jūroje skęsta galerijos, kuriose aidi duslūs Kalėdų giesmių ir dainų aidai. Kalėdų senelis, apsuptas vaiku-

čių klausinėja, kokių dovanų jie pageidauja. Ir mamytės, nugirdusios vaikučių norus, skuba pirkti dovanas ir dėti po Kalėdų eglute. O kiek tų Kalėdų metu rengiamų paradų. Anais metais žiūrėjau televizijoje Hollywood Christmas parade. Kiek daug išorės: orkestrai, dainos, šokiai, „staros" „žvaigždės", tarp jų ir mūsų Rūta, o kai pasirodė Christal Cafhedral Kristaus gimimo vaidintojų trupė, juos televizija parodė tik kelias akimirkas... Ši visa išorė, tie visi blizgučiai visai mažai teriša su Kalėdų dvasia ir neišreiškia tikrosios Kalėdų šventės minties. Tad ir klauskime save, kas yra tikroji Kalėdų esmė?

Mano brangieji, pranašų išsakytai laiko pilnatvei atėjus, Dievo Sūnus Jėzus Kristus, palikęs savo dangiškojo Tėvo sostą, perėjęs savo Motinos įsčių tamsybes, tapo žmogumi, kaip vienas iš mūsų, kad jį priėmusiems suteiktų galią tapti Dievo vaikais ir dangaus paveldėtojais. Kitais žodžiais sakant, Dievas atėjo ieškoti žmogaus.

Krikščionybė skiriasi nuo kitų religijų ne tik tuo ar kitu savo mokslo turiniu, dorovės reikalavimais, kulto apeigomis, bet pačia pagrindine savo linkme: krikščionybė yra priešprieša kitoms religijoms. Krikščionybėje ne mes einame į Dievą, bet Dievas eina į mus.

Apaštalas Šv. Jonas pirmajame laiške rašo, kad ne mes pamilome Dievą, bet Dievas mus pirmiau pamilo ir siuntė savo Sūnų, kuris tapo kūnu ir gyvena tarp mūsų.

Krikščionybė visų pirma yra istorinis įvykis, būtent Jėzaus Kristaus įsikūnijimas ir gimimas. Tai reiškia, kad Dievas veikia laike, kad jis įeina į žmonių istoriją ir daro sprendžiamuosius veiksmus. Krikščionybėje Dievas tampa žmogumi, aprėžia savo visagalybę, išsivelka iš savo didybės, kad taptų „kaip visi žmonės". Kristaus tapimas žmogumi nėra pasiėmimas žmogiškos

išvaizdos arba užsidėjimas žmogiškosios kaukės, tai pati žmogiškoji tikrovė. Kristus tikrai gimsta žmogumi ir juo lieka amžinai. Jis ir Tėvo dešinėje yra tikras žmogus. Žmogystė čia yra pakelta ligi perkeistos būsenos. Dievas į žmogystę atėjo ir pasiėmė ją kaip savastį. Taigi krikščionybėje ne žmogus yra Dievo ieškotojas, bet Dievas ieško žmogaus. Visas Kristaus viešasis gyvenimas yra pilnas žmogaus ieškojimo faktų.

Prisiminkime palyginimą apie nuklydusią avį. Kaip Dievas žmogaus beieškodamas randa jį įstrigusį erškėtyne. Jį išvadavęs neša savo glėbyje lyg prapuolusią avelę.

Dievas žmogaus ieško kaip pamestos drachmos, kaip žemės pirklys, sužinojęs ten esant turtų, tą žemę perka. Ir kas būdinga: – kiekvienos avelės, kiekvienos drachmos, kiekvienos brangenybės atradimas baigiamas celebracija, šventė. Danguje būsią daugiau džiaugsmo dėl vieno nusidėjėlio, darančio atgailą, negu dėl daugelio teisiųjų.

Tačiau nesupraskime klaidingai. Dievo troškulys krikščionybėje anaiptol nedingsta. Žmogaus širdis, kaip sako Augustinas, yra nerami, kol neatsiilsi Dievuje. Krikščionybėje – ne žmogus randa Dievą ir jame nurimsta, bet Dievas randa žmogų ir tuo jį nuramina. Dievas yra nužengęs į mūsų būtį ir priėmęs mūsų likimą, neišskiriant nė mirties. Kai krikščionis miršta, jis nenueina pas Dievą, bet Dievas jį pasiima, kaip savo nuosavybę, savastį.

Turėdami prieš akis šią Dievo slinktį žmogaus linkui, galime suprasti ir krikščionybės ėjimą į tautą, ir Dievo buvimą Tautos gyvenime. Kristaus žodžiai apaštalams: „Eikite į visą pasaulį (Mk 16, 25) ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones“ (Mt 28, 19). Kaip Kristus įsikūnijo žmogiškoje prigimtyje, taip krikščionybė privalo įsikūnyti Tautos istorijoje.

Šv. Petro bazilikos aikštėje Romoje yra milžiniškas obeliskas, kadaise atvežtas iš Egipto. Jame yra toks lotyniškas įrašas: *„Christus vineit, Christus regnat, Christus imperat"* – Kristus laimi, Kristus viešpatauja, Kristus valdo. Šią Dievo slinktį į mūsų Tautą turbūt geriausiai išsako ateitininkų himno žodžiai: „Dievas Lietuvą apveizdi ir gina, vesdamas ją stebuklingais keliais".

Kiek kartų Lietuva buvo laidojama, ir ji vėl prisikėlė. Paskutinieji įvykiai Lietuvoje visus domina, stebina, džiugina ir baimina. Po 50 baisios bolševikų okupacijos metų, po dvasinio ir fizinio žudymo ir kančios, pasaulio pamiršta, palikta išsigimusių budelių valiai, staigiai nušvinta laisvės spinduliai, viešai pasirodo tautiniai simboliai – vėliava, vytis, Gedimino stulpai, suskamba laisvos Lietuvos himnas. Užgožta tauta staigiai prašneko, lyg tas Kristaus išgydytas nebylys. Mūsų broliai, prirakinti prie vietos, negalėjo keliauti – aplankyti savo užjūrio brolių, o šiandien kiekvieną sekmadienį sutinkame naujų žmonių, atvykusių iš Tėvynės. Ištremtieji ir kaliniai paleidžiami į laisvę. Laiške iš Lietuvos rašo, kad vaikai vyko į Sibirą parsivežti savo tėvelių kaulelius ir iškilmingai su religinėmis apeigomis palaidojo savo tėviškės kapuose. Taigi ar šiaip ar taip galvosime, ar vienaip ar kitaip šiuos įvykius vertinsime, nors Lietuva tebėra okupuota ir toli nuo visiškos laisvės ir nepriklausomybės, tačiau kas po 50 metų žiaurios ir kruvinos kovos laimėta – reikia džiaugtis ir dėkoti Dievui. Sakau, dėkoti Dievui, nes plėšikui ir vagiui nedėkojama už sugrąžinimą pavogtų daiktų. Pasakojama, kai Gedimino kalne buvo iškelta laisvos Lietuvos vėliava, į katedros aikštę subėgo tūkstantinės minios žmonių, bet jie vėliavos nematė. Jie visi iš džiaugsmo verkė. Pranašas Izaijas kadaise kalbėjo: „Tauta, kuri buvo laikoma tamsybėje, išvydo skaisčią šviesą, gyvenantiems tamsybėje užtekėjo šviesybė". Tai-

gi po daugybės metų skriaudų, nusivylimų bei kančių tauta vėl atsigauna ir tikisi šviesesnės ateities. Tikrai: „Dievas Lietuvą globoja ir gina, vesdamas ją stebuklingais keliais".

Kitas dalykas, kuris mums šiandien rūpi: ką reiškia Kristaus gimimas mano gyvenime? Nejaugi mes minime prieš 2000 metų įvykusį gimtadienį? Jei taip, tai ši diena ne ką skirtųsi nuo kitų žymių asmenybių minėjimo.

Žydai turi tokį pasakymą, kad Dievas, negalėdamas visur būti, sutvėrė motiną. Tai tikra tiesa, išsakanti motinos meilę ir pasiaukojimą savo kūdikiui, tai dieviškos meilės trupinėliai, įdiegti į motinos širdį. Šį pasakymą norėčiau taip praplėsti: Dievas, negalėdamas visur būti, sutvėrė krikščionį. Mano bute kabo dailininkės Elenos Kepalaitės paveikslas. Jame vaizduojamas Kristus be rankų ir be kojų. Kristaus žodžiai apaštalams „Eikite į visą pasaulį ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones" yra taikomi ir mums. Kristus savo karalystės plėtrai vartoja mūsų rankas ir mūsų kojas.

Kai apaštalai pranešė Kristui, kad išalkusią minią reikia paleisti į namus, nes nebeturi ko valgyti. Jis atsakė: „ Jūs duokite jiems valgyti".

Mes turime aktyviai pradėti jame dalyvauti, jį išgyventi, jį sudabartinti, jį pasitikti 1988 m. gruodžio 25 dieną. Veltui Kristus būtų gimęs nors šimtą ir tūkstantį kartų, jeigu jis negimtų mūsų širdyje. Kiekvienos mišios yra Kalėdos. Tas pats Betliejaus kūdikėlis, palikęs savo dangiškojo tėvo namus, ateis į mūsų tarpą ir šių mišių metu. Ateis ne tam, kad būtų užrakintas šaltame ir tamsiame tabernakulyje, bet kad kiekvienas šių kalėdinių mišių dalyvis pasikviestų jį į savo širdį, į šiltą, mylinčią ir gyvą prakartėlę. Apaštalas Jonas sako: „Pas savuosius atėjo, o savieji jo nepriėmė. Visiems, kurie jį priėmė, jis davė galią tapti Dievo vaikais" (Jn 1, 12).

Kristus gimsta kasdien. Jis pasirodo mūsų laikais. Kristus save įvardijo alkano, ištroškusio, nuogo, pakeleivio ir kalinio asmenyje. „Aš buvau alkanas, jūs mane pavalgydinote, aš buvau ištroškęs, jūs mane pagirdėte, aš buvau nuogas, jūs mane aprėdėte, aš buvau pakeleivis, jūs mane į savo namus priėmėte, aš buvau kalėjime, jūs mane aplankėte". Taigi Kristus vaikščioja tarp mūsų įvairiomis žmogiškomis formomis. Jį sutinkame įvairių tautybių ir narių, luomo ir amžiaus žmonėse. Jį sutinkame kaip vargingą vaikutį, našlaitį, kaip pasimetusį jaunuolį, subrendusį žmogų, pagalbos reikalingą senelį. Visuose šiuose įvaizdžiuose yra pats Kristus.

„Kiek kartų jūs gero padarote vienam iš šių mano mažiausių brolių, man padarote", – sako Kristus.

Vienas pajūrio gyventojas mėgo vaikščioti jūros pakraščiu. Tyras oras, bangų ošimas ir jūros platybės jį gaivino ir stiprino. Vaikščiodamas jis pastebėjo, kad kartais šalia jo atsiranda kito žmogaus pėdos, bet žmogaus nematyti. Ši keistenybė jį stebino ir gąsdino. Ilgai galvojęs, jis nusprendė apie tą keistą įvykį pasakyti benediktinų vienuolyno abatui. Šis, kiek pagalvojęs, paaiškino: „Kai tu esi laimingas, Dievas eina šalia tavęs. O kai Tave vargai ir bėdos spaudžia, Jis neša Tave savo rankose". Tai šventa tiesa! Jis nešė ir mus per karo audras, saugojo nuo bombų ir granatų sprogimo, maitino lageriuose ir per jūrų platybes atnešė į amžinos vasaros šalį.

Brangūs broliai! Jūs netrukus išeisite iš šios šventovės į savo namučius vaišintis ir džiaugtis. Aš jus palydžiu lietuvišku atsisveikinimu: „Su Dievu! Eikite su Dievu. Džiugių ir Dievo gerumo pilnų Kalėdų švenčių!"

Amen.

2-asis sekmadienis po Kalėdų

Švč. Jėzaus Vardo šventė

Brangūs klausytojai, esame pirmojo sekmadienio po Naujųjų metų pamaldose. Šokiais ir apsvaigimu užbaigėm senuosius metus, šokiais ir apsvaigimu pradėjome Naujuosius. Kalėdos yra Kristaus gimimo šventė, mūsų dvasinio gimimo ir atsinaujinimo diena. Nuo sausio 1 d. skaičiuojame naujus metus, o mes tie patys, seni, raiši ir ligoti, nepasikeitę. Kodėl taip?

Manau, kad daugelis iš jūsų esate matę vaidinimą: „Naujieji žmonės". Ten yra aprašytas toks atsitikimas.

Vieną kartą jaunų žmonių būrys linksminosi pajūryje. Jie ten žaidė, gėrė, šoko, šėlo... Jie taip buvo paskendę muzikos ir šokių džiaugsmuose, kad nejautė jokio pavojaus, jokios nelaimės. Vakarų pusėje baisiai niaukėsi. Tai ženklas artėjančios audros, kuri gali atplėšti ledą ir kartu su šėlstančia minia nunešti į marių platybes. Senieji visa tai matė. Jie dideliu balsu šaukė mesti šokį ir grįžti namo. Tačiau jaunimas niekais vertė senųjų šauksmą ir dar labiau linksminosi. Pagaliau senieji griebėsi net tokios baisios priemonės. Jie padegė savo namus, manydami, kad jų vaikai, jaunimas, pamatę savo degančius namus, paliks ledą ir bėgs gelbėti ugnyje žūstančio turto. Tačiau ir tas nepadėjo. Jie šoko ir linksminosi, lyg kad viskas būtų puiku, negalvodami apie jokius pavojus.

Šniokščianti ir ūžianti audra atplėšė prie jūros pakraščio ledą ir su besilinksminančių žmonių minia pradėjo nešti į jūros gilybę, į šiltą srovę. Ledas greitai ištirpo ir visi žmonės žuvo jūros bangose.

Nežinau, ar tai yra istorinis faktas. Bet prisipažįstu, kad šis mano pasakojimas sukelia gilų įspūdį. Tai puikus moderniškojo

žmogaus paveikslas. Tie žmonės ant ledo, tai esame mes, žmonės be stuburo, žmonės be pagrindų, svyruojančios nendrės, vėjo blaškomi šapeliai. Po mūsų kojomis ledas, kuris mus neša į šiltą Golfo srovę, ledas ištirps, mes žūsime.

Man čia prisimena mūsų nepriklausomo gyvenimo dienos. Kiek kartų protingieji mūsų tautos žmonės mus įspėjo neperžengti padorumo ir taikingumo ribų. Keli iš mūsų paklausė jų balso? Sukilusi audra atplėšė mus nuo Tėviškės kranto ir nešė per Atlanto vandenyną, o iš mūsų akių nė dabar dar nėra išdilę mūsų sodybų gaisrų vaizdai. Dievas mums buvo geras. Jis ir leido mums, vienam ledui ištirpus, užkopti ant kito ir taip išsigelbėti. Per Naujuosius Metus mes girdėjome pasaulio išminčių balsą, liepiantį susimąstyti, pajusti artėjantį pavojų, atsipeikėti. Tarp jų buvo ir popiežiaus Pijaus XII balsas. Jis ragino pasaulį grįžti prie Kristaus, laikytis jo įsakymų, kurti pasaulyje taiką ant teisingumo ir meilės pagrindų. Jis ragino pašalinti karo baimę, grąžinti pavergtoms tautoms laisvę, atstatyti tarptautinį pasitikėjimą ir t.t.

Tačiau tie įspėjimai tai tyruose šaukiančiojo balsas. Jų niekas nepaiso. Žmonės ūžia, šėlsta lyg tas jaunimas ant ledo, nebodami netolimos savo pražūties ir mirties.

Kodėl taip yra? Mes sakome, kad žmonės nutolo nuo krikščionybės principų, kad žmonės nesilaiko Dievo ir Bažnyčios įsakymų, kad žmonės užmušė savyje sąžinę, tą įdiegtąjį Dievo balsą mumyse. Žmonės pasidarė egoistai. Žmogus žmogui tapo plėšrus vilkas.

Tačiau to visuotinio žmogaus apakimo priežasčių reikia ieškoti giliau, pačioje žmogaus prigimtyje.

Nėra žmogaus, kuris būtų visai tobulas. Nėra žmogaus, kuris būtų visiškai blogas. Kiekviename žmoguje yra gėrio ir blogio pradų. Tad galime teigti, kad nėra pasaulyje ir kažin kaip

nusikaltusio žmogaus, kurio sieloj nebūtų kibirkštėlės gėrio. Tą patį galime pasakyti priešingai. Todėl dažnai mes matome gyvenime, kaip netramdoma žemoji žmogaus prigimtis išsimuša į viešumą, apima minias žmonių, nuspalvina savaip visą gyvenimą ir išsiveržia baisių politinių, religinių, ekonominių ir socialinių sąjūdžių pavidalais. Tie sąjūdžiai, lyg ta šėlstanti jūros audra, pagauna minias negalvojančių žmonių ir neša juos į chaosą, kur jų laukia pražūtis ir sunaikinimas. Tad mūsų kiekvieno pareiga yra tramdyti savyje blogį ir ugdyti bei auklėti savyje gėrį. Kristus mums paliko Evangeliją, neklaidingą Bažnyčios mokymą ir Sakramentus. Tai priemonės, su kuriomis mes galime atsispirti prieš savo sugedusią ir į blogą linkusią prigimtį. Taigi visada atsiminkime ir savo mažiesiems dažnai kartokime, kad mūsų pirmutinis ir pavojingiausias priešas yra mumyse. Jis mus pradeda lydėti nuo pat lopšio ir neapleidžia iki karsto lentos. Kas sugeba susitvarkyti su tuo savo vidiniu priešu, tas niekuomet gyvenime nebus netvarkos ir nuodėmės sėjėjas.

Toliau. Tą nuodėmės pagadintą prigimtį gerai žino ir velnias, žmogaus išganymo priešas numeris pirmas. Jis visokiais būdais kursto žmogaus prigimtį, kad ji maištautų prieš protą ir valią. Šis piktasis dažnai ateina mokslo ir technikos pažangos vardu, gražių idėjų pavidalu, nes jo tikslas yra suvedžioti kuo daugiau žmonių.

Gal jūs esate girdėję arba ką nors skaitę apie Kotryną Emerich. Tai 18-ojo amžiaus stigmatizuotoji. Ji turėjo Kristaus kančios randus, kaip dabar Teresė Neuman Vokietijoje. Kotrynos Emerich regėjimus ir pranašystes yra surašęs Brentanas, kuris vėliau, Kotrynos gyvenimo šventumo paveiktas, atsivertė, tapo kunigu ir parašė apie ją platų veikalą. Pal. Emerich viename savo regėjime matė, kaip Kristus po savo mirties nužengė į

pragarus, tai Luciferis Kristaus paklausęs, kada jam bus suteikta laisvė, kada jisai vėl galėsiąs išeiti iš pragaro ir baigti mėginti suvedžioti žmones. Jam Kristus būk tai atsakęs, kad 50–40 metų prieš 2000 metų nuo mano gimimo.

Šių dienų karo baisybės, badas, žudynės, kerštas, dorybės ir nuodėmės suvienodinimas, moralinis žmonių apakimas ar nėra tie Kotrynos Emerich matytieji Luciferio karalystės ženklai, kurie turi pasirodyti prieš 2000 metų nuo Kristaus atėjimo žemėn. Kaip žinome, iki 2000 metų betrūksta tik 47-rių metų.

Dar kita aplinkybė yra mums labai svarbi. Mes pastebime, kad šiandien viskas verčiama aukštyn kojoms. Pvz., kas mūsų protėviams buvo šventa, dabar sakoma – tai dorybė. Kas buvo nuodėmė – tai sakoma prigimties dalykas, prigimtis to reikalauja. Kur seniau žmonės drebėdavo, bijodavo, dabar žmogus mefistofeliškai kvatojasi, juokiasi. Kas seniau buvo nekuklu, nepadoru, šiandien sakoma, jog reikia kūnui duoti saulės, oro – tai sveika. Už ką seniau bausdavo, šiandien laikraščiuose giriama, dedamos fotografijos, platūs aprašymai ir net statoma pavyzdžiu kitiems. Žodžiu, būtų galima visko prisakyti. Kaip matote, viskas aukštyn kojom.

Kodėl taip? Į šį klausimą meistriškai atsako senosios Rusijos filosofas ir mintytojas Solovjovas. Jisai sako, kad Mykolas angelas, nugalėjęs Luciferį, nugrūdo jį pragarant aukštyn kojom ir todėl šėtonas stengias apversti aukštyn kojomis ir žmonių gyvenimus. Nepasiduokime klaidinami!

Amen.

Sekmadieniai

Sekmadienio Mišios 1960 09 11

Šiandien yra katechetinis sekmadienis. Tai diena, kurią Bažnyčia mums nori priminti krikščioniškojo mokslo svarbą, jo pažinimo reikalą ir atsakomybę bei pareigas auklėjant mūsų jaunimą.

Seniau, kai mes gyvenome Lietuvoje, religinis auklėjimas bei mokymas mums neteikė daug rūpesčių. Visos mūsų mokyklos, pradedant pradine ir baigiant gimnazija bei specialia mokykla, turėjo kapelionus ir bent po dvi pamokas per savaitę. Šiandien mes atsidūrėme krašte, kur valdžios mokyklose nedėstoma religija. Todėl norint, kad mūsų vaikai gautų religinį auklėjimą, reikia ieškoti privačių katalikiškų mokyklų. Tačiau ir vėl bėda. Katalikų mokyklos dėl vietos ir lėšų stokos neįstengia priimti visų vaikų, norinčių jas lankyti; beveik pusė katalikų vaikų turi pasitenkinti viešomis mokyklomis, kuriose nėra religinio auklėjimo. Pvz., Los Angeles arkivyskupijoje yra maždaug 300 tūkstančių mokyklinio amžiaus katalikų vaikų, kurių tik 160 tūkstančių gali patekti į katalikų mokyklas. Tuo tarpu kita dalis lieka viešosiose mokyklose, kur nėra religinio auklėjimo. Todėl šiandien ir norime ypatingu būdu atkreipti dėmesį tų tėvų, kurių vaikai lanko viešąsias, be tikybos dėstymo mokyklas, kad jų šventa pareiga yra šalia mokyklos duoti bent reikalingiausią tikybos pažinimą ir auklėjimą. Ir ši pareiga tėvams yra bažnyčios iškelta, kitaip sakant, kas nepasirūpina savo vaikų,

lankančių viešąsias mokyklas, religiniu auklėjimu, sunkiai nusideda, nes neatlieka savo tikėjimo ir tėvų pareigos.

Toliau. Bažnyčios yra įsakyta, kad kiekvienoje parapijoje būtų krikščioniškojo mokslo Draugija. Jos tikslas yra plėsti tikėjimo pažinimą ir padėti kunigams atlikti tikėjimo platinimo pareigą. Parapijoje ir klebonas, kaip ir tėvai, yra atsakingas už religinio auklėjimo ir pažinimo platinimą parapijoje. Turint galvoje tėvų ir kunigų pareigas šioje srityje, galime tikėti, kad religinis auklėjimas yra bažnyčių ir tėvų bendrų pastangų padarinys.

Taigi tai, kas pasakyta, taikoma mūsų sąlygoms ir mūsų parapijai. Todėl turime padaryti šias praktines išvadas.

1. Mūsų parapija yra viena tų laimingųjų, turinčių savo reguliarią mokyklą, kurią lanko mūsų vaikučiai ir čia gauna iš prityrusių mokytojų religinį pažinimą ir auklėjimą. Todėl ši mokykla mums nekelia jokių rūpesčių.

2. Toliau. Ateinantį šeštadienį, 9.00 val. ryto, jau 11 metų iš eilės beveikianti prie parapijos mokslo metus pradės šeštadieninė mokykla. Ir čia nors kartą per savaitę mūsų vaikučiai bus mokomi tikybos ir supažindinami su krikščioniškojo auklėjimo principais. Taigi ir šis frontas religiniu atžvilgiu yra sutvarkytas.

Kiekvieną trečiadienį, pradedant nuo spalio 5 dienos, 4 val. po pietų, prie mūsų mokyklos seselės dėstys tikybą vaikams, kurie lanko viešąsias pradžios mokyklas. Čia, žinoma, daugiau ateina apylinkės amerikoniukai, bet nebūtų pro šalį, kad ir lietuvių vaikai, lankę apylinkės viešąsias pradžios mokyklas, atvyktų pasimokyti tikybos.

Prašom tėvus įsidėmėti, kad nuo šio penktadienio, rugsėjo 16 dienos 3 val., po pietų visi lietuviai, nesvarbu, kokią klasę būtų lankę High School, renkasi į parapijos salę tikybos pamokoms. Mūsų žiniomis, šioje mokykloje šiais metais bus

apie 15 lietuviukų, todėl nesunku jiems bus, jei tik netrūks geros valios ir tėvų kooperacijos, kad jų vaikučiai galėtų gauti bent minimalų religinį pažinimą ir auklėjimą.

Čia noriu padaryti vieną pastabą. Dažnai mums tenka nugirsti iš tėvų tokį pasakymą, kad mano vaikas yra prileistas prie Sakramentų, todėl jam tikybos nereikia. Tai labai netikęs pateisinimas, pridengiąs labai menką religijos pažinimą. Tikybinis auklėjimas negali baigtis pirmąja komunija ir konfirmacija arba pagrindinių tiesų pažinimu. Religinis auklėjimas yra gyvenimas ir jis turi eiti kartu su gyvenimu, kartu su vaiko augimu, jo protiniu ir dvasiniu brendimu, religija jam turi būti gyvenimo taisyklė, sugebėjimas atsakyti ir rasti atsakymus į visus dienos klausimus ir problemas. Ypač tai svarbu mūsų laikais, kai bedievybė ir materializmas po komunizmo priedanga mėgina savaip spręsti visas gyvenimo problemas, ne tik politines, socialines, bet ir religines, todėl šiandien būti religiniams klausimams abejingiems, ar per mažai susipažinusiems su savo tikėjimo tiesomis tai būti menka užtvara prieš besiplečiančią komunizmo ir bedievystės bangą. Mums neužtenka komunizmą atmesti, kaip netinkamą gyvenimo pažiūrą, mūsų pareiga yra kurti naują socialinę santvarką, kurioje Dievas yra mūsų visų Kūrėjas ir centras, kad mes esame prieš Dievą visi lygūs ir naudojamės lygiomis teisėmis ir kad mūsų pareiga yra vienas kitą mylėti ir dirbti bendrai visų gerovei, kad valdžia yra sukurta žmogui, o ne žmogus valdžiai, kurios pareiga yra tarnauti žmogui ir padėti jam siekti laikinų ir viršlaikinių tikslų. Tokią santvarką gali sukurti gyva tikinčiųjų žmonių visuomenė, kurios gyvenimo tikslas nėra vien materialinės gėrybės, bet laisva bendruomenė, laisvai tarnaujanti bendram gėriui ir siekianti galutinio tikslo – žmogaus įsijungimo į Dievą,

iš kurio jis yra išėjęs. Šiems tikslams siekti reikia religinio auklėjimo, kuris įstengtų duoti atsakymus į visas gyvenimo problemas ir klausimus. Todėl tokiai asmenybei susidaryti reikia ilgo ir planingo auklėjimo ir religinio pažinimo, be kurio nėra įmanomi jokie rimtesni gyvenimo pagrindai.

Toliau. Ką mes turėtume daryti su tais mūsų vaikais, kurie nelankė mūsų parapijos mokyklos arba kitos katalikų mokyklos, nelanko šeštadieninės mokyklos, nelanko High School ir negali ateiti trečiadieniais į tikybos pamokas? Tų vaikų tėvai turi pasirūpinti, kad jų vaikai lankytų parapijos tikybos pamokas. Kiek mums žinoma, kiekviena parapija tokias pamokas turi, tik tėvų pareiga savo vaikus ten užregistruoti ir reguliariai juos siųsti.

Galiausiai norėtume paraginti tuos vyrus ir moteris, kurie jaučia tikrą pareigą mokyti tikėjimo tiesų kitus, prisidėti prie katechetų. Jei tokių atsirastų, prašom užeiti į kleboniją ir prisistatyti. Nebijokite, jeigu jums trūksta žinių, tam yra specialios mokyklos, kursai, kur jūs būsite paruošti Kristaus karalystės platinimui šeimoje.

Nebūtų visiškai baigta, jei nepriminus pareigos ir suaugusiems, ypač išsilavinusiems žmonėms, gilinti savo tikėjimo pažinimą. Kas būtų iš daktaro, kunigo, jeigu jis, išėjęs iš universiteto, daugiau neimtų į rankas savo profesijos knygų? Kas būtų su tuo tikinčiuoju, kuris pasitenkintų gimnazijoje gautu tikybos pažinimu ir auklėjimu. Toks žmogus būtų panašus į vaiką, ant kurio pečių tebekybo vaikystės marškinėliai. Jis suaugo, subrendo, pasidarė vyras, moteris, o jo marškinėliai subyrėjo į gabalėlius, nes jie laiku nebuvo pakeisti į didesnius. Lygiai tas pats vyksta ir su mūsų tikėjimu. Kaip dažnai gyvenime nustembi sutikęs kataliką ir praktikuojantį žmogų, bet tuoj, jam pravėrus

burną tikybos klausimais, pamatai, koks jis yra atsilikęs, individualistas, turintis labai keistų įsitikinimų, kurių Bažnyčia niekada nėra skelbusi ir neskelbia, ir t.t.

Taigi šiandien, švęsdami Krikščioniškojo mokslo sekmadienį, pažiūrėkime kiekvienas į save, ar mes, kaip tikintieji, esame *up-to-date*, kaip sakoma, šiuolaikiniai. Pasirūpinkime patys labiau pažinti savo religiją ir rūpinkimės, kad mūsų vaikai jos gautų. Toliau. Pasirūpinkime, kad mūsų namuose būtų priemonių tikėjimui pažinti: Šv. Raštas, platus katekizmas, gera knyga ir laikraštis. Taip elgdamiesi pasieksime, kad greičiau pasaulin ateis Kristaus karalystė ir mūsų visuomenė taps uola, kurią nė pragaro vartai nenugalės.

Amen.

2-asis sekmadienis po Trijų Karalių, 1961

Vaikai, gerbkite savo tėvus

Mano brangūs klausytojai, šios dienos Evangelijoje mes skaitome apie Kanos Galilėjos vestuves, kur Kristus padarė pirmąjį savo stebuklą, paversdamas vandenį į vyną. Būdinga, kad Evangelija, aprašydama šį įvykį, nemini šių vestuvių jaunavedžių vardų. Todėl kai kas aiškina, kad tai daroma sąmoningai. Mat tuo norima pabrėžti, kad tai, kas ten vyko, reikia taikyti visai žmonijai, visiems jaunavedžiams, vyrui ir žmonai, tėvui ir motinai ir jų vaikams.

Todėl šiandien ir norėčiau kalbėti apie vaikų pareigas tėvams.

Ir šiandien norėčiau paklausti, ar kiekviena moderni krikščioniška šeima galėtų auklėti tokį tėvus gerbiantį sūnų, koks 5-ame amžiuje buvo pagonis romėnas Choriolanas.

Savo tautiečių ištremtas iš Romos, jis susikrimtęs eina pas savo tėvynės priešus. Jie išskėstomis rankomis priima šį kerštu degantį vyrą ir jam paveda visą savo kariuomenę. Ir Choriolanas priešo priešakyje traukia prieš tikrąją savo tėvynę, Romą.

Baisi panika apėmė romėnus. Jie suprato, kad jų sprendimas buvo per skubus ir neapgalvotas ir pasiuntė garsiausius savo vyrus maldauti Choriolaną pasigailėti miesto, savo tėviškės. Tačiau Choriolanas buvo nepermaldaujamas. Vėliau jį bandė permaldauti net kunigai, apsivilkę liturginiais rūbais, bet veltui. Atnešta jam ir didelė suma pinigų. Tačiau ir tai Choriolanas ironiškai atmetė. Ir kai jau atrodė viskas prarasta, į priešų frontą buvo pasiųsta būrys romėnų moterų su paties Choriolano motina Vetusija priešakyje. Ši puolė sūnui į kojas ir, rankas laužydama, meldė pasigailėjimo savo tėvo miestui. Ir ligi sielos gelmių įžeistas Choriolanas, kurį nei senatoriai, nei kunigai, nei pinigai negalėjo permaldauti, nusileido savo motinai. Jis pakėlė ją nuo žemės, apkabino ir tarė: „Motina, tu išgelbėjai Romą, bet praradai savo sūnų". Jis grąžino savo kariuomenę atgal pas vadą, kuris įtarė jį apgavimu, ir liepė Choriolaną nužudyti. Jis žuvo, bet jo pavyzdys ir šiandien, po daug šimtų metų, yra gyvas ir giliai pamokantis.

Tik prigimties jausmai viešpatavo Choriolano tėvų meilėje ir šis jausmas padarė jame stebuklą. Tačiau mes, krikščionys, esame įpareigoti mylėti savo tėvus ne vien šia natūralia meile, bet ir taip kaip Dievas nori, tai yra Dievo valia, kuri yra gilesnė ir garbingesnė vaikų meilė tėvams.

Nėra pasaulyje glaudesnio ryšio už tą, kuriuo pati prigimtis susiejo tėvus ir vaikus. Dažnai matome, kad Dievas tą ryšį rado nepatenkinamą, todėl jį sutvirtino atskiru įsakymu: gerbk savo tėvą ir motiną.

Vaikai tėvus turi gerbti ne tik dėl to, kad tėvai jiems davė gyvybę. Jei tai būtų tiesa, tai kiekvienas luošas gimęs vaikas, kurį tėvai apdovanojo šia nelaime, galėtų savo tėvų negerbti. Gerai išauklėtas sūnus ar dukra turi gerbti savo tėvus ir tada, jeigu jie nei skaityti, nei rašyti nemokėtų. Nesvarbu, ar tavo tėvas turtingas, ar tavo motina maloni, protingi, išsilavinę, ar jie pilni klaidų, žmogiškų silpnybių, net nuodėmių. Tai vis vien. Ir tuo atveju Dievas reikalauja tėvams pagarbos.

Tėvai yra Dievo pasiuntiniai, Dievo atstovai. Pasiuntinio vaidmuo yra visur ir visada šventas ir neliečiamas. Taigi ir ant moraliai puolusios motinos, ir ant piktadario tėvo kaktos taip pat žiba Dievo duotas tėviškos vertės atspindys.

Tai jautė ir anas jaunas vyras, kuris, eidamas gatve, sutiko būrį varomų kalinių. Jis prišoko prie vieno ir pabučiavo jam ranką. „Ką tu darai? – sušuko kalėjimo prižiūrėtojas, – tu bučiuoji kaliniui ranką?" „Taip, – jaunuolis atsakė, – bet šis kalinys yra mano tėvas".

Maži vaikai savo tėvus myli instinktyviai, nes jie yra arti tėvų. Didesni turi mylėti juos sąmoninga meile. Užaugę turi savo tėvus mylėti kuo rūpestingiau. Nes gimdytojo meilė mus turi lydėti visą gyvenimą, ir ši meilė turi pasilikti mumyse iki mirties. Geri vaikai už savo tėvus meldžiasi, o po jų mirties užsako už juos šv. Mišias, daro atminimus, stato tėvams antkapius, puošia juos gėlėmis ir visada gerai atsiliepia apie savo mirusius tėvus.

Toliau. Kodėl mes turime savo gimdytojus gerbti?

Seniesiems pagarba yra vienas iš giliausių žmogaus širdies apraiškų. Tačiau su apgailestavimu reikia pasakyti, kad šis kilnus žmogaus sielos nusiteikimas kartu su žmogaus dvasiniu sumenkėjimu pradeda blėsti, nykti. Man atrodo, kad mūsų jaunimas

per mažai skaito Šv. Raštą. Kiek ten yra daug pagarbos jausmų seniesiems, tėvams ir viršininkams. Kaip retai besutiksi jaunuolį, kuris užleistų vietą senesniam autobuse, bažnyčioje, salėje.

Gerbk savo tėvą ir motiną – šis įsakymas reikalauja daugiau, negu šiandien jaunimas nori suprasti. Gerbk, t. y., jei tėvai kalba, vaikai turi tylėti. Vaikai turi klausyti tėvų paliepimų ir pildyti jų valią. Pirmiau tai buvo savaime suprantama. Šiandien už klusnumą tėvai net dovanas perka!

„Kas muša savo tėvą ar motiną, turi mirti", – sako Šv. Raštas. Taip, jie ne kartą yra mušami. Tik paskaitykite šių dienų laikraščius, nueikite į teismo sales... Šv. Raštas, smerkdamas tokius vaikus, vartoja baisius žodžius: „akį, kuri paniekina savo tėvą ir savo motiną, varnas turi iškirsti ir jaunas erelis sulesti".

„Gerbk savo tėvą žodžiu, darbu ir kantrumu", – sako Šv. Raštas. „Visu kantrumu!" Tai turi girdėti visi, kurie turi senus tėvus.

„Mylimas drauge, – sako vienas pažįstamas kitam. – Atrodo, kad tu turi daug pajamų. Kur tu dedi pinigus?" Šis atsakė: „Iš dalies moku skolą, o likusią dalį duodu palūkanoms. Mat, kai aš buvau mažas, daug pinigų kainavau tėvams. Tai yra mano skolos našta, kurią dabar grąžinu savo seniems tėvams. Likusius pinigus skiriu savo vaikų mokymui. Jie yra kapitalas, kuris mano senatvėje duos palūkanų".

Tai yra puiki krikščioniška pažiūra. Atsiminkite, vaikai, galima išaugti batus, išeiti iš mokyklos suolo, iš lėlių vystymo periodo, išeiti net iš šeimos židinio, tačiau iš pagarbos tėvams niekada negalima išaugti. Nors ir kur bandytų gyvenimas tave iškelti, kokia garbe jis tave apvainikuotų, tačiau savo tėvus tu turi visada gerbti.

Aš nenorėčiau priklausyti tai rūšiai žmonių, kurie su pasigėrėjimu kalba ir dūsauja apie anuos, už nugaros palikusius laikus.

Atrodo, kad seniau žmonės buvo kitokie. Atsiminkime, kad kiekvienas amžius turi savo rūpesčių ir skausmų, šventųjų ir nusidėjėlių. Tačiau šiandien, matydami jaunuomenės nusikaltimus, šaukia tėvai, auklėtojai, teisėjai, dvasininkai. Bet kodėl taip yra, kodėl jaunoji generacija yra blogesnė už senąją? Juk niekada nebuvo tiek daug mokyklų, niekada nebuvo tiek daug besimokančios jaunuomenės, niekad neturėjome tiek daug jaunuomenės vadų, mokytojų, niekada nebuvo apie pedagogiką ir auklėjimą tiek rašoma ir kalbama kaip šiandien. Šiandien mokytis yra tiek daug moderniškų priemonių. Be to, mes žinome visas auklėjimo taisykles daug plačiau negu seniau. Tai kodėl taip bloga? Todėl, kad mums trūksta vieno ir to nieku kitu nepakeičiamo: mums trūksta religinio ir krikščioniško auklėjimo šeimoje. Todėl laimingas vaikas, kuris turi pamaldžius tėvus, nors jis augtų varge ir neturte. Taigi skelbkime pasauliui 4-ojo įsakymo įspėjimą.

Amen.

Sekmadienio Mišios, 1961

Prieš kelias savaites, mano brangieji, kalbėjome apie sekmadienio poilsį ir reikalą susilaikyti nuo sunkių darbų. Tai buvo negatyvi Dievo trečiojo įsakymo pusė. Trečiasis Dievo įsakymas turi ir pozityvią, įsakomąją dalį, kuri nurodo, ką mes turime šventą dieną daryti. Tik tada išpildome šį Dievo įsakymą, jei abi šias dalis išlaikome, lygiai kaip elektros lemputė tik tada šviečia, kai yra sujungti negatyvūs ir pozityvūs laidai.

Tobulas sekmadienio šventimas reikalauja uoliai dalyvauti šv. Mišiose. Neužtenka sekmadienį tik pusiau švęsti – laikytis poilsio; Bažnyčia įsako kiekvieną sekmadienį ir šventadienį

dalyvauti šv. Mišiose. Šios pareigos be rimtos priežasties apleidimas yra sunki nuodėmė.

Mano brangieji, taip skamba įsakymas. Tačiau mes daug lengviau galėsime įvykdyti šį įsakymą, jei suprasime, kokią didelę vertę turi sekmadienio Mišios žmogaus sielai.

1. Su Mišiomis praleistas sekmadienis teikia džiaugsmą ir dvasinį palengvinimą. Bažnyčia nori, kad, dalyvaudami šv. Mišiose, mes atsinaujintume, sustiprėtume savo dvasia ir lengvai galėtumėm pakelti dienos kaitrą ir gyvenimo naštą.

Mano brangieji, daug fizinių ligų siaučia pasaulyje. Tačiau dvasinės ligos yra daug pavojingesnės. Baisūs gyvenimo žiaurumai, dorovinis lepumas, prigavimai, jaunių nusikaltimai, plėšimai, begėdiškumai plaka mus be pertraukos tartum šėlstančios jūros bangos. Galime net pacituoti pranašo Ozijo žodžius: „Piktžodžiavimai, melas, žudynės, vagystės ir svetimoterystė įsigalėjo" (4,2).

Dažnai mes girdime kalbas apie mažakraujystę. Kokia tai liga? Ar per mažai turime kraujo? Visai ne! Žmogus turi užtektinai kraujo, bet jam trūksta raudonųjų kraujo kūnelių. Taip ir modernus žmogus rodo pakankamai religingumo, bet mažai gaivinančio elemento, kuris duotų jėgų ir stiprybės kasdieninio gyvenimo eigai. Geriausia tam priemonė yra nuoširdus sekmadienio Mišių klausymas.

2. Eikime dar toliau. Kiekvienas žmogus yra reikalingas dvasinio dinamo, bet labiausiai didmiesčio žmogus, nes miesto gyvenimas daužo mus iš visų pusių, mėgindamas išvilkti mus iš natūralios būklės. Ir čia sekmadienio Mišios gali daug mums padėti: padaryti patikrinimą – *check-up*.

Toliau. Miestas mus daro nervingus, verčia skubėti, gyvenimas pasidaro lyg filmo juostelė. Įspūdžių pagauti mes

juokiamės arba verkiame. Tik sekmadienio Mišios ir rimtis gali padėti mums grįžti į save, laikytis pastovumo, principų.

Dar toliau. Didmiestis iš mūsų padaro paviršutiniškais laikraščio mentaliteto žmonėmis, gaudančiais dienos sensacijas. Anksti rytą laikraštis, vakare vėl jis pasirodo... vis nauji ir nauji... Žmogus tampa perkrautas. Štai kino žvaigždė išsiskyrė antrą, trečią, ketvirtą kartą, ten savižudybė, nusikaltimai, bombų sprogdinimai, tas ir anas tironas šį ir aną pakalbėjo. Taigi, nori ar nenori, turi tuos dalykus skaityti. Tuo tarpu rimtai knygai, religiniam skaitymui nelieka laiko ir jėgų.

Ką dar didmiestis padaro iš mūsų? Mašinomis, tik mašinomis, nieko daugiau, nes monotoniška kasdienybė, aplinka ir žmonės, tarp kurių gyvename ir dirbame, padaro iš mūsų mašiną be sielos. Didmiestis mus padaro kalnų, pajūrio, treilerių, motelių ir restoranų žmonėmis. Mes dėl atvangos iš didmiesčio norime pabėgti, tačiau vakare, iš anksčiau minėtų vietų, grįžtame dar jautresni, nepailsėję, išsisėmę, o ryt vėl bėgame į darbą dolerio kalti. Tai yra vaizdas didmiesčio žmogaus, kuris, sumaišęs laikrodžio ratelius, nori, kad laikrodis rodytų jam tikslų laiką...

Receptas prieš šias visas ligas yra sekmadienis su šv. Mišiomis. Tik didžiosios Kalvarijų aukos pakartojimas ir tinkamas joje dalyvavimas suteiks mūsų pavargusiai sielai paguodos, jėgų kovai ir dvasinio džiaugsmo. Atsiminkite, kas pamaldžiai dalyvauja sekmadienio mišiose, tas visą savaitę jaus šv. Mišių palaimą. Nors tokiam ir gyvenimo našta liks nepasikeitusi, bet kova vyks be pykčio, vargai nekels depresijos ir pagundos nebus nuodėmingos.

Bažnyčios idealas nėra tas, kad žmonės sekmadienį apsivilktų gražiais rūbais, su maldaknygėmis eitų į bažnyčią ir po valandos dalyvavimo Mišiose, grįžę į namus, viską pasidėtų: drabužį,

maldaknygę, religines ir kitokias krikščioniškas mintis. Oi, ne! Sekmadienio Mišios turi tapti dvasiniu rezervuaru visos savaitės darbams, kentėjimams, bandymams... Sekmadienio įtaka turi būti pastebima mūsų maldoje, darbuose, pasikalbėjimuose. Ji turi šviesti mūsų draugams ir pavaldiniams. Žodžiu, mūsų gyvenime turi atsispindėti gyvas tikėjimas. Tada mūsų darbai taps malda, kiekvienas namų židinys – bažnyčia, o mūsų gyvenimas – patinkanti ir maloni Dievui auka.

Amen.

15-asis metų sekmadienis, 1971

Kristus, skelbdamas savo Evangeliją, dažnai vartojo palyginimus. Turbūt nesuklysime pasakę, kad pats gražiausias iš visų Kristaus palyginimų yra apie gerąjį samarietį. Jis niekad neišnyks iš žmonių atminimo, joks laikas jo neišdildys ir nepasendins, jis bus visada aktualus, svarbus. Šis palyginimas tinka ir mūsų laikams, ypač dabar, kai pasaulis yra susiskirstęs į dvi stovyklas, kad vieni antriems keršytų, vieni kitų neapkęstų. Mūsų Tėvynė Lietuva, kaip pradedantis vaikščioti vaikutis, keliasi ir virsta eidama penktuosius savo Nepriklausomybės metus.

Šis Kristaus gerojo samariečio pavyzdys turėtų būti ir mums, krikščionims, rimtas įspėjimas ir mūsų išskirtinė žymė. Mes esame verti tiek Kristaus sekėjų vardo, kiek mumyse dega šventa ir pasiaukojanti artimo meilė, gerojo samariečio dvasia.

Palikę teoriją nuošalėje, eikime pasivaikščioti po gyvenimą, ir ne Kristaus laikų, bet mūsų šių dienų gyvenimą.

Vienas klounas, kurio pareiga buvo linksminti žmones, buvo vedęs ir augino sūnelį. Kai jis dirbo cirke, jo trupė kartą sustojo

viename Visconsino miestelyje. Klounas buvo parengęs naują linksmą aktą, kuris turėjo sukelti daug juoko. Atlikdamas savo uždavinį, jis turėjo laikyti rankose kūdikį, paimtą iš slaugės.

Klounas jau buvo beišeinąs į areną, kai staiga jis gavo telegramą, kurioje buvo parašyta: „Mūsų sūnelis miršta". Berniukas buvo toli, New Yorko mieste. Tėvui iš skausmo plyšo širdis. Tačiau aikštėje jau griežė orkestras, minios juokėsi ir šaukė, laukdamos naujos programos, o klounas, kuris turėjo visus linksminti, stovėjo paplūdęs ašaromis. Su kraujuojančia širdimi jis turėjo eiti į areną ir juokinti kitus žmones.

Brangūs klausytojai, šis klouno pavyzdys yra vaizdas kiekvieno žmogaus. Visi mes turime savų kentėjimų bei rūpesčių. Jie ne tik širdį spaudžia, bet dažnai ašarą iš akių išsunkia. Tačiau tvirtos asmenybės net ir tokiomis sąlygomis įstengia rasti kitiems paguodos ir suraminimo. To iš mūsų ir Viešpats nori. Tai iškalbingai byloja ir šios dienos Evangelija apie gerąjį samarietį.

Taurios sielos žmogus galėtų paklausti: „Kaipgi mes galėtume būti tokie kaip tas samarietis?"

Žinoma, retai kada rasime pakelyje sužeistą žmogų. Dabar tuo pasirūpina valstybinės įstaigos su savo greitąja pagalba. Tačiau daug yra kitų žaizdų, be tų, kurias padaro kulkos ir peiliai. Nors mes retai aptinkame sužalotų kūnų, tačiau yra labai daug sužalotų širdžių. Gyvenimo kelyje mes dažnai sutinkame vyrų ir moterų, ir net jaunuolių bei vaikų, kurių širdis sudaužyta ir siela giliai kenčia. Kartais ta nelaimė atėjo atsitiktinai, kartais iš piktų žmonių, o kartais iš jų pačių kaltės, apsileidimo. Kad ir kaip ten būtų, vis vien jie žmonės, vis vien jie kenčia ir Apvaizdos siųstasis gailestingasis samarietis jiems taip pat reikalingas. Ar mes nenorėtume juo būti?

Tai pareis nuo to, kiek mes turime tikrai nuoširdaus jautrumo ir žmoniškumo sieloje. Ar mes įstengsime įžvelgti į nepasisekimo liūdesį? Ar mes suprasime vienatvės ir apleidimo kančią? Ar mes pajusime nedėkingumo padarytas nuoskaudas kito širdyje? Ar mes matysime ligos atneštą prislėgimą? Ar mes suprasime sunkią naštą, kurią žmogus užsidėjęs savo nuodėme?

Tokių žmonių mes kasdien galime sutikti. Gal tokių pasitaiko mūsų šeimoje, mūsų darbovietėje? Ar mes praeisime pro juos nematydami, nekreipdami dėmesio? Ar, priešingai, mes paguosime geru žodžiu, šypsena, tinkamu patarimu juos suramindami, paguosdami, į gerą kelią nukreipdami, kad jie nesijaustų vieniši, kad jie pamatytų, jog ir jiems yra prielankių širdžių, kurioms rūpi jų kančia ir kurios nori išvesti į saulėtesnes dienas.

Toliau. Dažnai mes esame savimylos. Mes nervinamės, kad pardavėjas greitai nepatarnauja, nepagalvodami, kad gal jo dėmesys išblaškytas dėl kokio jo artimo ir brangaus žmogaus ligos? Mes suirztame dėl mašinos vairuotojo nevikrumo, tačiau nepagalvojame, kad jis yra pavargęs nuo sunkaus darbo arba jo sielą spaudžia kitokie rūpesčiai.

Gamtininkai yra pastebėję, kad paukščiai, rudenį skrendantys į šiltus kraštus, kai jiems reikia perskristi plačius vandenis, dažnai silpnesnius ir mažesnius paukščius neša ant savo nugaros. Jeigu neprotingi sutvėrimai taip daro, kaipgi mes, žmonės, turėtume parodyti gerojo samariečio meilės kupiną širdį.

Antrojo karo metais New Yorko „Times" rašė apie dviejų priešingų armijų kareivių istoriją. Du kariai buvo sunkiai sužeisti ir gulėjo apkasuose netoli vienas kito. Vienas jų turėjo savo skardinėje šiek tiek vandens, o antrasis ne. Pastarasis prašė bent truputį atsigerti. Tas, kuris turėjo vandens, pastūmė jam savo skardinę atsigerti, nors jis ir buvo jo priešas.

Toliau. Ispanijos pilietinio karo metu vienas kunigas su surištomis užpakalyje rankomis buvo vedamas sušaudyti. Kai jis buvo pastatytas prie sienos, kunigas tarė savo budeliui: „Atrišk man rankas, aš noriu dar prieš mirtį tave palaiminti". Šis greitai atrišo kunigui rankas, ir šis jau ruošėsi daryti kryžiaus ženklą, bet tuo tarpu jo budelis kardu nukirto abi jo rankas ir kunigą nušovė.

Taigi šiandien, kai pasaulis yra paskendęs kerštо ir neapykantos jūroje (pvz., Jugoslavija), mūsų, kaip krikščionių, pareiga skleisti meilę žemėje, nes geriausias ginklas prieš kerštą yra meilė. Užšalusios žmonių širdys gali būti atšildytos tik meile, geru žodžiu, užuojauta, pagalba. Todėl matykime savo artimą ir nepraeikime pro jį, kaip gerasis samarietis užpilkime ant jo kūno ir sielos žaizdų aliejaus bei vyno, apriškime jo žaizdas, užsidėkime jį ant pečių, nugabenkime į užeigą ir rūpinkimės juo. Ir Kristus mus ragina: „Eikite ir darykite panašiai!"

Amen.

16-asis metų sekmadienis, 1971

Rūpestis

„Viešpatie, tau nerūpi, kad sesuo palieka mane vieną patarnauti? Sakyk, kad ji man padėtų". Tačiau Viešpats atsakė: „Morta, Morta, tu rūpiniesi ir sielojiesi daugeliu dalykų, o reikia tik vieno. Marija išsirinko geriausiąją dalį, kuri iš jos nebus atimta" (Lk 10, 39–42).

Brangūs klausytojai, šį amžių, kuriame mes gyvename, nesuklysdami galime vadinti komplikuotų rūpesčių ir nerimo amžiumi. Tai baimės, kaltės, atbukimo, susilaikymo, nusivylimo, abejonių, vienatvės ir nusiminimo amžius.

1. Pirmiausia, ar gali kas abejoti, kad mes gyvename baimės amžių.

Du Amerikos žymūs dvasininkai, norėdami žinoti, kokia svarbiausia studentų problema, pateikė jiems anketą su įvairiais klausimais. Jie sužinojo, jog dauguma studentų atsakė, kad jų didžiausia problema esanti baimė.

Toliau. Vienas laikraštininkas, rašęs religiniais klausimais, paprašė savo skaitytojų, kad šie parašytų, kokie klausimai jiems labiausiai rūpi, kas juos domina, kad jis galėtų tomis temomis rašyti laikraštyje. Iš atsakymų paaiškėjo, kad jo skaitytojai susirūpinę baime labiau, negu kokia nors kita gyvenimo problema.

Jei kas šiais atsakymais abejotų, tokiam reikėtų pažiūrėti, kaip šių dienų žmonės, mėgindami pabėgti nuo gyvenimo realybės, griebiasi alkoholio, opiumo, bevertybės, sekso ir net savižudybės.

Tiesa, tūlas pasakys, kad tai nėra nieko naujo. Tie dalykai esą seni, kaip sena pati žmonija. Užtenka paskaityti seniausią žmonijos knygą, Bibliją, ir ten rasi, kad žodis „baimė" yra dažnai vartojamas ir užtinkamas. Tačiau šių dienų žmogaus baimė skiriasi tuo, kad pats žmogus yra sukūręs savęs sunaikinimo būdus ir, atrodo, kad jis nėra moraliai pajėgus šias priemones tinkamai kontroliuoti, palenkti dvasios primatui. Nebūdamas tikras, kad turi tiek dvasinio jautrumo, kad galėtų turimą jėgą vartoti išmintingai ir kūrybingai, žmogus natūraliai pajunta nervingumą, baimę, netikrumą.

Vienas Rochester, Minesotos Mayo, klinikos psichiatras, sako, kad 75 proc. jo psichinių ligonių yra organiškai sveiki žmonės. Jie tik serga, kaip jis pavadino, „baimės neuroze". Be to, kitas analistas daktaras sako, kad 40 proc. jo gydytų žmonių

rūpinosi dalykais, kurie niekad jų gyvenime nebuvo įvykę, 30 proc. jų rūpinosi dalykais, kurie jau yra praėję ir kurių nebegalima pakeisti, 12 proc. buvo susirūpinę vien dėl įsivaizdavimo, 10 proc. krimtosi dėl kitų žmonių problemų ir 8 proc. žmonių buvo reikalingi tikro gydymo. Iš to, kas pasakyta, aiškėja, kad 92 proc. mūsų baimės neturi rimto pagrindo, kad baimė daugiausia kyla iš nesugebėjimo pasitikti gyvenimo faktus ir suprasti sąlygas, kuriomis mes gyvename.

2. Antrasis mūsų amžiaus požymis yra kaltės baimė.

Prašom mane suprasti, čia nesakoma, kad mes esame nekalti, tačiau būtų kvaila, kad dėl to kas nors leistų savo gyvenimą sudaužyti į šipulius, nes žmogus nusikalto, paklydo... Mes žinome, kad nuodėmė mus spaudžia, kankina, kol ji nėra nuplaunama nuoširdžiai ją išpažinus. Tačiau tai padarius, ji turi netekti savo lemiamo svorio mūsų sąžinei. Nepaisant to, dar daug žmonių ir po nuoširdžios išpažinties jaučia tam tikrą fizinį ar emocinį savo nusiteikimą ir santykių su kitais žmonėmis pasikeitimą. Kaip Wordsworth'as yra pasakęs, kad iš vieno padaryto nusikaltimo kyla tūkstantis baimingų dvasių ir bailių minčių. Ir Shaekespeare'as rašė: „Kartais atrodo, kad visi gamtos vargai būtų mielesni, negu vienas patirtas nusikaltimas".

Ir Kristus gerai žinojo, kaip kaltės baimė gali veikti žmogaus kūną. Jis ligoniui tarė: „Tavo nuodėmės tau atleistos, imk savo guolį ir eik". Tam žmogui nereikėjo gydytojo, jam reikėjo Išganytojo. Todėl ir šių dienų žmogui ne tiek reikia fizinės terapijos, kiek meilingojo Dievo, kuris mums gali duoti daugiau, negu mes prašome arba įsivaizduojame.

3. Baimė veikti. Dažnai mes savo dvasines pajėgas įjungiame į derėjimosi serijas. Mūsų religinės formos ir auklėjimas dažnai yra daugiau negatyvaus pobūdžio. Mes pamirštame daž-

nai pozityvią ir kuriamąją krikščioniškojo tikėjimo pusę. Kristus atėjo nesumenkinti mūsų gyvenimo, bet jį praturtinti, nesiaurinti jo galimybių ir gyvenimo užsidegimų, bet suteikti mums daugiau jėgos jį geriau išgyventi, jį vertesnį padaryti. Jis kalbėjo: „Aš atėjau jums duoti gyvybės, gyvenimo ir duoti jo daugiau, gausiau..." Taigi krikščionybė nėra virvė arba grandinės, tai galingi sparnai, kurių dėka gyvenimas pilniau ir giliau ištiriamas ir pažįstamas. Tikėjimas į Kristų suteikia religijai pilnatvę, o visiškas joje dalyvavimas suteikia žmogui pasitenkinimą ir džiaugsmą.

4. Nusivylimo baimė. Tai nemokėjimas prisitaikyti prie gyvenimo, tai nepasisekęs ieškojimas pagalbos ten, kur jos negalima rasti. Nesugebėdamas pažinti gyvenimo ir tinkamai prie jo prisiderinti, žmogus pradeda gyventi sapnų gyvenimą. Toks žmogus turėtų atsiminti, kad jokia problema negali viršyti Visagalio Dievo galybės. Pranašas Jeremijas kalbėjo: „Viešpats sakė, mano tauta išsižadėjo manęs, tikrojo šaltinio vandens, jie vietoj manęs išsikasė savo kiaurus šulinius, kurie negali sulaikyti vandens". Taigi žmogus savo troškulį gali numalšinti tik Dievuje, tikrajame gyvojo vandens šulinyje. Priešingi keliai veda į frustraciją, prie kiaurų šulinių, kurie negali sulaikyti vandens ir patenkinti žmogaus dvasios troškulį.

5. Kita mūsų amžiaus žymė yra nesugebėjimas apsispręsti. Tai padarinys nežinojimo arba bailumo. Yra užtektinai bloga nežinoti, ką reikia daryti, ir dar blogiau žinoti, ką daryti, ir bijoti tai daryti. Šv. Raštas sako: „Jei tu būsi nei šiltas, nei šaltas, aš išspjausiu tave iš savo burnos". Žmogus, nesugebėdamas apsispręsti, padaro daug dalykų beverčiais ir nereikalingais. Tačiau tas dar nereiškia, kad mes visi sugebame padaryti reikalingas išvadas, kad galėtume nesuklysti savo sprendime. Pa-

siteirauk, pasitark, pasitikrink ir veik, ir tikėk, kad Dievas tau padės. Tai yra išmintingo žmogaus kelias veikti ir veikti tada, kai reikia, o nelaukti kokios nors progos, kuri galbūt niekada nepasirodys.

6. Toliau. Mes gyvename vienatvės amžių. Tai amžius, kuris pasižymi nepastovumu. Yra milijonai žmonių, kurie neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, neturi pastovių namų. Tai 20-ojo amžiaus čigonai, kurie bastosi iš vietos į vietą, nesurasdami nuolatinės vietos. Be to, mūsų vienišumas pareina ir nuo gyvenimo tempo, gyvenimo greičio. Mes nebeturime vienas kitam, kaimynui laiko pasikalbėti, pabendrauti. Todėl namų ryšiai pairo ir bendruomeninis žmonių gyvenimas nustojo reikšmės, atšalo. Taigi tai bėdai pašalinti mums reikia grįžti į bendrinį ir kaimyninį gyvenimą, glaustis prie savos bažnyčios, savų žmonių, savos bendruomenės. Pirmųjų krikščionių bendruomenės buvo ryškūs broliško gyvenimo pavyzdžiai.

7. Pagaliau paskutinė šio amžiaus žymė yra nusiminimas, desperacija. Mes bijome ne tik dabarties, bet ir ateities. Mes kovojome dviejuose pasauliniuose karuose, tikėdami, kad pasaulin ateis nuolatinė taika ir tikrumas. Ir šiandien taikos ir tikrumo yra mažiau, negu buvo pirmiau. Mes palengva pradedame suprasti, kad didžioji žmogaus problema yra ne tiek vienokia ar kitokia valdžios forma arba paskira filosofija, kiek pats žmogus, jo žiaurumas, jo godumas, jo neatgimusi prigimtis. Todėl, jei mūsų viltis yra žmoguje, tai mes turime tikrai dėl to pulti į desperaciją, nusiminimą.

Mes esame krikščionys. Mes žinome, kad krikščionis savo viltį deda į Dievą. Mes žinome, kad Dievas nėra atidavęs žmonijos ateitį karo kurstytojams ir diktatoriams. Dievas tebėra Visatos Viešpats, ir Jo rankose yra mūsų ateitis.

Pagaliau, koks turėtų būti mūsų atsakas į šias mūsų amžiaus apraiškas. Gal pakelsime rankas ir pasiduosime, sakydami: „Mes nieko nebegalime padaryti!“ Toks nusistatymas netiktų krikščioniui. Mes, Kristaus sekėjai, gerai žinome, kad Kristus yra davęs į visa tai savo atsakymą.

Prieš baimę Jis sako, kad Viešpats yra mūsų prieglauda ir stiprybė ir skubanti pagalba varguose.

Nusikaltusiems Jis liepia palikti kreivus takus ir grįžti prie Dievo, nes jis yra gausus savo atleidimuose.

Neveikliesiems Kristus primena, kad Jis atėjo žemėn duoti daugiau ir gausiau gyvenimo.

Nusivylusiems gyvenimu Jis sako: „Ateikite prie manęs visi, kurie vargstate ir esate apsunkinti, aš jus atgaivinsiu“.

Vienatve sergantiems Jis kalba: „Štai aš esu su jumis iki pasaulio pabaigos“. **Pagaliau gyvenimo desperatams, nusiminėliams** Jis primena: „Jis yra amžinasis karalius, karalių karalius ir Viešpačių Viešpats“.

Gal kas pasakys, kad tai yra tik problemos suprastinimas, bet ne jos sprendimas. Visai ne! Mūsų pareiga buvo parodyti, kad, spręsdami žmogaus problemas, mes pamirštame Dievo pagalbos galią ir begalinę jos vertę. Todėl, rūpindamiesi gyvenimo klausimais, neturime pamiršti tos geriausiosios dalies, apie kurią šios dienos Evangelijoje kalba Kristus ir kuri iš mūsų nebus atimta.

Amen.

22-asis metų sekmadienis, 1971

Nusižeminimas

Brangūs klausytojai, Bažnyčia šiam paskutiniam vasaros sekmadieniui yra parinkusi Šv.Rašto tekstus, kurie ne tiek mums kalba apie dorybes, kiek apie nusiteikimus bei nuotaikas. Mūsų pačių nusiteikimas sau, mūsų artimui ir pačiam Dievui yra šios dienos Mišių tema. Ir nusiteikimas, kuris yra peršamas mums šiandien, yra nusižeminimas.

Pirmame skaityme kalbama, kad nusižeminimas kitų atžvilgiu visada susilauks tinkamo įvertinimo, pripažinimo: „Sūnau, ką tik darai, daryk su nuolankumu, ir tu būsi labiau mylimas, negu dovanų dalintojas", – sako Šv. Rašto Eklezinė knyga.

Be to, nusižeminimas patinka ir Dievui, nes nusižeminęs žmogus mato Dievą, koks Jis yra, tai yra mūsų gyvenimo Viešpats. Anksčiau minėtoje Šv. Rašto knygoje sakoma: „Nors Dievo galybė yra begalinė, tačiau Jis yra pagarbinamas nusižeminusiųjų".

Antrame skaityme šv. Paulius Laiške žydams, kuriems buvo gerai pažįstamas Senasis Testamentas, lygina jį su Naujuoju Testamentu, naująja Sandora, kurioje Dievas nužemina save prieš visus žmones, padarydamas visus juos lygius. Kristaus karalystėje nebėra nei laisvo, nei vargo, nei žydo, nei graiko, nes per Kristų visi žmonės tapo atpirkti, tapdami Jo broliais ir Dievo vaikais. „Jūs prisiartinote ne prie apčiuopiamos ir liepsnojančios ugnies, – sako šv. Paulius Laiške žydams... – bet jūs esate prisiartinę prie Siono kalno bei gyvojo Dievo miesto, dangaus Jeruzalės, prie nesuskaitomų tūkstančių angelų ir iškilmingojo sambūrio, prie danguje įrašytųjų pirmgimių Bažnyčios, prie visų Teisėjo Dievo, prie nuskaidrintų teisiųjų dvasių ir prie Naujosios Sandoros tarpininko Jėzaus" (Žyd 12, 18, 22–24).

Ir šios dienos Evangelija duoda du palyginimus. Pirmame kalbama apie asmenį, kuris, būdamas nusižeminęs, yra pagiriamas ir pagerbiamas kitų žmonių akyse. „Prieteliau, slink aukščiau! Tada Tau bus garbė visų svečių akivaizdoje. Kiekvienas, aukštinęs save, bus pažemintas ir kiekvienas save žeminęs, bus išaukštintas".

Antrame palyginime kalbama, kad Dievas atlygins tiems, kurie tarnauja savo broliams, nelaukdami iš jų atpildo, nes jie, būdami neturtingi, negali atsilyginti.

Kaip atrodo tikrai nusižeminęs žmogus? Lengviau būtų atsakyti, koks jis nėra.

Nusižeminęs žmogus nepretenduoja, neįsivaizduoja savęs didžiu. Tiesa, jis neneigia savo talentų bei laimėjimų, kad pasirodytų nusižeminęs. Jis priima, ką gauna, vartoja savo ir kitų labui. Nusižeminęs žmogus niekada neatkreips kitų dėmesį į savo sugebėjimus, kad pakeltų savo garbę, bet mielai panaudos talentus savo bendruomenės labui, šeimai, savo tautai, žmonių gerovei.

Toliau. Nusižeminęs žmogus žino savo sugebėjimus bei talentus. Todėl toks žmogus yra kartu ir dėkingas, nes jis žino, kad visa, ką jis turi, yra gerojo Dievo dovana. Šis įsitikinimas verčia jį būti dėkingam Dievui, savo draugams, savo šeimai, savo bendruomenei, artimui. Todėl jis gerbiamas ir mylimas kitų žmonių, nes į žmones žiūri kaip į gyvenimo dovaną ir yra visada pasirengęs jiems padėti, patarnauti, juos užjausti.

Pagaliau nusižeminęs žmogus veikia taip, kad Dievas būtų jam Dievas ir todėl jis patinka Dievui. Per nusižeminusį žmogų Dievas siunčia pasauliui daug palaimos. Kristus sako: „Mokykitės iš manęs, nes aš esu nuolankios ir nusižeminusios širdies". „Aš jums duosiu savo dvasios, su kuria jūs atnaujinsite žemės veidą".

Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulaičio raštuose randama tokia malda: „Jei valia prašyti, tai duok, Viešpatie, kad aš būčiau Tavo Bažnyčioje nelyginant ta pašluostė, puodkelė, kuria viską valo, o panaudoję meta šalin į tamsiausią ir bjauriausią kampą, tegul ir aš tapčiau panaudotas, kad tik Tavo Bažnyčioje būtų nors koks kampelis geriau išvalytas, kad tik Tavo name būtų šiek tiek švariau ir skaisčiau".

Taigi, anot šv. Pranciškaus Saleziečio, nusižeminimas tobulina mūsų santykius su Dievu, o ramumas bei meilingumas – santykius su artimaisiais. Tai balzamas, grimztąs kiekviename skystyje į dugną, reiškiantis meilingumą ir gerumą, kuris viską nugali ir iškyla iš dorybių kaip meilės žiedas.

Amen.

27-asis metų sekmadienis, 1971

Apaštalai kreipėsi į Viešpatį: „Padidink mūsų tikėjimą". O Viešpats atsakė: „Jei jūs turėtumėte tikėjimą, kaip garstyčios grūdą, jums paliepus šiam šilkmedžiui: 'Išsirauk ir persisodink jūroje', – jis jūsų paklausytų".

Mano brangieji, kinai, norėdami linkėti kam nors bloga, sako: „Kad tu gyventumei istorijos pasikeitimo metu". Pasikeitimo metą ir mes gyvename. Vienas pasaulis miršta, kitas gimsta skausmuose. Senojo pasaulio sienos griūva. Senoji tvarka irsta. Senasis gyvenimo būdas baigia savo dienas, senosios nuotaikos pradeda išblėsti. Pasaulis nyksta. Viskas netenka savo vertės. Visu kuo abejojama. Nieko nebėra švento. Mes esame linkę abejoti visais dalykais. Anot šv. Henry Van Dyke, vakar žmonės gyveno nusikaltimo ženkle, o šiandien jie gyvena abejojimo ženkle, skepticizme.

Ypač tai jaučiama tikėjimo reikaluose. Mes daugiau žaidžiame su religija, negu ją išgyvename. Mes esame panašūs į vaikutį, kuris pradžioje džiaugiasi gautu žaislu, paskui pradeda jį ardyti, o išardęs mėgina jį vėl sudėti, bet jam nebepavyksta... Branduolinio mokslo persunktas amžius paskelbė, kad Dievo idėja yra nepriimtina. Šis amžius atsisako pripažinti net pagrindines krikščionybės tiesas. Todėl kai kas net klausia, ar krikščionybė turi į tai atsakymą? Pranašų ir apaštalų autoritetas atiteko mokslo žmonėms. Šiandien vyriausieji kunigai yra ekonomistai, sociologai, psichologai, kompiuterių technikai ir tyrimų ekspertai, kurie pabrėžia, kad viskas turi būti išmatuojama ir pasveriama. Šiandien mes pagalbos ieškome ne prie altoriaus, bet laboratorijose. Abejojimai keliami ne tik šalia organizuotos religijos, bet ir pačioje Bažnyčioje, drįstama skelbti, kad Dievas, kurį jie gina, yra miręs.

Šiandien šiame mokslo ir atradimo amžiuje abejojimai kyla ir veisiasi kaip piktžolės. Abejojama gyvenimo prasme, gyvenimo tikslu, vertybėmis, morale, Šv. Raštu, Dievu, nemirtingumu.

Brangūs klausytojai, mes turime nepamiršti, kad gyventi šiame atomo ir erdvės mokslo amžiuje nėra lengva. Tačiau turime žinoti, kad net ir vaikystės amžiaus tikėjimas turi abejonių.

Sizoo aprašo arabą, su kuriuo po ilgos kelionės tyrais miegojo kartu palapinėje. Pabudęs vidurnaktyje, arabas pasijuto labai alkanas. Užsidegęs šviesą ir susiradęs maiše datulių dėžę, norėjo pasisotinti. Paėmęs vieną datulę ir prikišęs prie šviesos rado ją pilną kirminų, todėl numetė į šalį. Radęs ir antrą datulę su kirminais – padarė tą patį. Tada arabas, truputį pagalvojęs, užpūtė žvakę ir ramiai suvalgė visą dėžę sugedusių datulių. Taigi daug lengviau ir patogiau yra gyventi tokį gyvenimą, kuris nebeturi šviesos...

Tad ką krikščioniškasis tikėjimas gali pasakyti mums tokią gyvenimo valandą?

Kartą pas Kristų atėjo žmogus, vardu Nikodemas. Jis buvo labai išsimokslinęs žydas, priklausė valdančiai partijai, buvo kaip mūsų dienų senatorius. Nikodemas buvo teisės ir religijos žinovas. Jis buvo girdėjęs apie Jėzų ir Jo mokslą. Nikodemas negalėjo suderinti savo įsitikinimų su Kristaus mokymu, nors savo širdyje jautė jam daug simpatijos. Jis negalėjo pasakyti, apie Kristaus mokymą nei taip, nei ne. Todėl, pasinaudodamas nakties tamsa, nuskubėjo nepastebėtas pas Kristų ilgam, nuodugniam, atviram pasikalbėjimui. Jis paklausė Kristaus: „Kaip tai gali būti?" Sekant Kristaus ir Nikodemo pasikalbėjimą kiaurai, aiškėja, kad Kristus iškėlė jam du faktus: užtikrino ir įspėjo.

Pirmiausia, Kristus jam paaiškino, kad abejojimas gali būti atviros durys surasti tiesai. Yra nelaimingų žmonių, kurie mato tik tai, ko jie negali priimti. Nuoširdus abejojimas gali praturtinti žmogaus patyrimą. Todėl jo nereikia bijoti ir vengti. Tiesa nebijo šviesos. Juo daugiau šviesos, tuo gražesnė ir spalvingesnė tampa pati tiesa. Saulės spindulys, krintąs ant lavono, pagreitina jo puvimo procesą; saulės šviesa, krisdama ant gyvo medžio, skatina jį augti, teikia jam grožį ir stiprybę.

Per abejojimus ateina ir pažanga. Žemaitis, pasiekęs Palangą, sakydavo: „Palanga – pasaulio pabaiga". Kas būtų įvykę, jeigu jis, užuot neabejojęs, būtų paėmęs lentą ir nuplaukęs į Švediją? Portugalai, priėję prie jūros, sakydavo: „Non plus ultra" („Nieko daugiau už jos"). Tačiau atsirado Kolumbas, kuris suabejojo šia tiesa ir atrado naują pasaulį, kuriame, ačiū Dievui, ir mes radome šiltą vietą. Kai aš mokiausi mokykloje, buvo priskaičiuojama apie 10 000 dangaus žvaigždžių. Šiandien, kadangi kai kas abejojo šios tiesos tikslumu, yra atrasta jau ne

10 000, o 6 bilijonai visatų (universų) su savo saulėmis, žvaigždėmis, planetomis. Ir šitoks pasaulio pažinimas duoda turtingesnį Dievo didybės ir garbės pažinimą. Kartu ir mūsų tikėjimo išpažinimo malda tampa dar didesne tikrove, nes mes seniai kartojame: „Tikiu į vieną Dievą, Visagalį Tėvą, dangaus ir žemės, regimosios ir neregimosios visatos Kūrėją".

Buvo laikai, kai aukštą kūno temperatūrą mėgindavo numušti kraujo nuleidimu. Žmogus suabejojo šiuo gydymo tikrumu. Vėliau buvo išrasti antibiotikai, kurie šiandien padeda gausybei žmonių.

Tą patį galima pasakyti ir apie žmonių santykius. Štai vaikinas susipažįsta su mergina. Juodu patinka vienas antram, įsimyli, susižieduoja... Tačiau, kai vestuvių diena artėja, vaikinas ima abejoti, ar jis pasirinko jam skirtą merginą? Ar ji bus laiminga gyvendama su juo? Tą savo abejojimą jis pasako savo merginai. Juodu išsikalba, rimtai aptaria visus reikalus ir pabaigoje abu pasijunta tikresni, visi abejojimai pranyksta ir jų turėta meilė dar labiau sustiprėja.

Tas pats įvyksta ir su religijos klausimais. Kai Nikodemas su savo abejojimais atėjo pas Kristų, jis jo neatstūmė. Juodu sėdo drauge ir kalbėjosi net iki aušros, kurios šviesa ne tik išblaškė nakties tamsą, bet ir Nikodemo abejojimus. Jis tampa ištikimu Kristaus draugu net ir tada, kai visi Kristaus apaštalai išbėgioja. Nikodemas žydų teisme stoja ginti Kristaus, tuo prarasdamas savo tautos akyse reputaciją, vardą, prestižą. To dar negana. Jis Kristaus kūnui palaidoti užleidžia sau pačiam iškastą kapą.

Šv. Jonas Krikštytojas, pamatęs Kristų, paklausė: „Ar tu esi Tas, kuris turi ateiti, arba mes turime laukti kito?" Šį savo abejojimą vėliau paliudijo kankinio vainiku, visiška ištikimybe.

Apaštalas Tomas, išgirdęs pasakojimus apie prisikėlusį Kristų, suabejojo sakydamas: „Jeigu... neįleisiu piršto į vinių vietą... netikėsiu“. Šis jo abejojimas padarė jį Lidijos apaštalu ir kankiniu už tai, kuo pirmiau abejojo...

Todėl nebijokime abejonių. Nereikia įeinant į bažnyčią jų palikti bažnyčios prieangyje. Ne! Abejojimas yra tik neigiamas tikėjimo išpažinimas. Jei nebūtų tikėjimo, nebūtų nė abejojimo. Mes neabejojame tuo, ko nėra. Abejonė – tai svyravimas tarp neigiamo ir teigiamo arba negalėjimas nuspręsti, kur tiesa, o kur melas, kur įrodymai stipresni, o kur silpnesni. Tai abejonė tikrąja prasme. Niekas iš nuoširdžiai tikinčių negalėtų teigti, kad jis niekad nėra turėjęs abejojimų. Galia abejoti yra viena iš kilniausių žmogaus dvasios ypatybių. Tik gyvuliai neturi abejojimų. Jiems viskas aišku. Jie ir šiandien dar nežino, kodėl jų vietą užėmė automobiliai, traukiniai, lėktuvai... Žmogui abejoti yra ne tik teisė, bet ir pareiga. Kai abejonė ateina, klausi savęs: „Ką Dievas nori, kad aš sužinočiau?“ Šv. Paulius sako: „Viską ištirk, ir tvirtai laikykis to, kas yra tikra“.

Brangūs klausytojai, todėl šių dienų žmogaus abejojimai gal yra ženklas naujų, geresnių laikų? Iki šiol žmonės daugiau rūpinosi klausimais. Šių dienų žmogus pradeda liesti ir pačią religiją. Krikščionybė yra tokia religija, kuri nebijo nei būti klausiama, nei tikrinama. Daug krikščionių yra tapę bedieviais, nes jų religinis pažinimas yra lygus darželio vaikų lygiui. Įsivaizduokite vyrą, kuris dar vilkėtų kūdikio marškinėliais?

Ir pagaliau Kristus ne tik užtikrino, bet ir įspėjo Nikodemą. Abejojimo neužtenka išganymui pasiekti. Reikia skirti du dalykus: turėti abejonių ir gyventi abejonėje. Abejojantieji turi susitaikyti su tuo, kad tikėjime paslaptys neišvengiamos. Kaip reikia nakties, taip reikia ir paslapčių. Kaip naktis yra ne tam,

kad žiūrėtume ir tyrinėtume, o tam, kad nurimtume ir ilsėtumės, taip reikia nurimti ir susitaikyti su neišvengiamomis paslaptimis. Mat, anot Sterlinges, „Dievas yra paslaptis, kuri slepiasi, o pasaulis yra paslaptis, kuri nesislepia". Albertas Schweitzeris sako: „Aukščiausias pažinimas yra žinoti, kad mes esame apsupti paslapčių".

Religijoje nėra viskas padėta ant lėkštės. Mes žiūrime per aptamsintus akinius. Buvo valanda, kai Marija klausė Kristaus: „Sūnau, kodėl man taip padarei?" Buvo valanda, kai pats Kristus šaukė: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?"

Toliau. Kelias, vedęs į Dievą, yra keliariopas ir įvairus. Mendelsonas Jį surado muzikos garsuose, Ignacas Lojola skausme, Keats surado Dievą gamtos grožyje. Kartą Kristus kalbėjo savo mokiniams: „Ne jums yra suprasti ir žinoti Dievo laikus ir nuosprendžius". Kelyje į tikėjimą Dievas iš mūsų reikalauja nusižeminimo, o ne gudrumo. Gerai prezidentas Linkolnas yra pasakęs: „Pažink viską, kiek gali, protu, o kita visa priimk tikėjimu, ir tu būsi geras žmogus gyvenime ir mirtyje".

Pagaliau žmogus, paneigęs Dievą, artėja į moralinę katastrofą. Hitleris, paneigęs Dievą, nutiesė kelius į Buchenvaldo geto mirties krosnis. Komunizmas, paneigęs Dievą, sukūrė tokią žmonių bendruomenę, kuriai išlaikyti reikia Berlyno, geležinės ir Bamboo sienų. Jeigu mes būtume nuoširdūs, prisipažintume, kad dažnai netikime Dievą ne dėl to, kad turime abejojimų, o kad mumyse yra kažkas negerai su 10 Dievo Įsakymų, mūsų pačių moraliniu gyvenimu. Šių dienų ateistai kuria naują etiką, kurdami Dievą į savo pačių paveikslą, o ne atvirkščiai.

Brangūs klausytojai, atidžiau įsižiūrėję į šių dienų žmogų, matome, kad jis blaškydamasis kažko ieško, kažko ilgisi, jis ilgisi namų, jis ilgisi Dievo, kaip savo žmogiškosios būties cen-

tro. Ir prie Dievo jis artėja ne tiek sausu pažinimu, kiek visu savimi, visu kūnu ir tiek. Žmogus labiausiai tai išgyvena, kai jo gyvenimo šešėliai eina vis ilgyn ir ilgyn, kai jis vis daugiau pradeda atsiskirti nuo daiktų ir asmenų... Jo akys nebemato auksinių dangaus žvaigždžių, jo ausys nebegirdi rudens lapų šlamėjimo, jis prie savo lovos pamato šešėlį, kuris jam sako: „Tau laikas iškeliauti... Tau laikas eiti namo..."

Taigi, klausytojau, gyvenimas yra tik tiltas. Naudokis juo, bet nestatyk ant jo savo namų. Tai nėra tuščia svajonė, gimusi bepročio galvoje, bet vidinis balsas, kuris mūsų neapvils. Tad ženk per gyvenimą ne kaip pragaišties šešėlis, o kaip amžinybės spindulys.

Amen.

10-asis metų sekmadienis, 1972

Brangieji, štai prieš altorių mes matome porą vedusių žmonių, kurie šiandien švenčia savo moterystės gyvenimo auksinį jubiliejų. Turint galvoje šių dienų žmogaus nepastovumą, dažną santuokų irimą ir palankius civilinius įstatymus prieš moterystės pastovumą bei nesuardomumą, 50-ties metų gražaus bendro gyvenimo moterystėje jubiliejus yra tikrai vertas dėmesio ir pagarbos.

Todėl šia proga norėčiau pakalbėti apie vestuves ir vyną.

Vienas garbus rašytojas aprašo, kaip atrodžiusi pirmoji diena žemėje. Tai buvę kažkas nepaprasto, žavingo, didingo...

Žemėje buvę gražu, o dangaus skliautais ritosi ir juokėsi šiltoji saulutė, viską gaivindama, viską šildydama.

Toje žavioje situacijoje, šioje dieviškoje dramoje, buvo du artistai, du žmonės: mes juos vadiname Adomu ir Ieva. Kūrėjas,

prieš išleisdamas juos žemėn, jiems pasakęs: „Veiskitės ir dauginkitės, ir pripildykite žemę". Tai buvo pirmoji moterystė žemėje. Ją pats Dievas įkūrė ir pats palaimino. Jie jautėsi be galo laimingi ir patenkinti.

Toliau. Tas pats autorius rašo, kad pirmieji žmonės pastebėjo, kad malonioji saulutė vis bėga žemyn, vis toliau tolsta nuo jų. Nežinodami ką tai reiškia, jie pradėjo nuogąstauti, nerimti, nes tai buvo pirmoji jų gyvenimo diena žemėje.

Saulė jau visai leidosi, o iš Rytų pusės artėjo baisi ir įtartina tamsa. Ir gyvuliai pradėjo nerimti, mauroti. Ir žmogus, nežinodamas kur pulti ir ko griebtis, nusiminė, apgaubtas tamsos. Ir tai buvo pirmoji naktis žemėje.

Pagaliau po ilgų valandų susirūpinimo ir budėjimo, žmonės pamatė, kad Rytų pusėje tamsa palengva pradėjo švisti, aušti, vis darytis šviesiau, kol galiausiai vėl pasirodė ta pati saulutė, atnešdama žmogui ir visai gamtai kitą dieną. Ir taip be perstojo, naktis sekė dieną, diena – naktį. Ir taip žmogus su tuo apsiprato. Jam šis Kūrėjo stebuklas pasidarė kasdienybė, nuolatinis kartojimasis.

Tada žmogus pasijuto pastovesnis žemėje, pažindamas ir daugiau gamtos dėsnių, atvedusių prie per didelio savim pasitikėjimo. Ir čia žmonėms ateina pagalbon piktoji dvasia, liepdama jiems sukilti prieš Dievo valią ir jo įsakymus: pasidaryti panašiems į Dievą. Ir žmogus kapituliuoja. Laimingoji žmonių pora išeina pasaulin vargo vargti, dirbti ir kentėti, o mirties šmėkla, kaip ta vakaro tamsa, įsibrovusi į jų tarpą, nedavė jiems visiškos ramybės ir laimės. Ir taip žmonės tolo nuo Dievo ir klupo. Ir pirmasis moterystės gražus ryšys blėso, iro ir menkėjo.

Kristaus dvasios vestuvės. Istorijoje pasirodo laukiamasis Tautų mesijas, Kristus. Jo karalystės svarbiausias ramstis žemėje

buvo šeima. Jis stengėsi atstatyti ir grąžinti ją į Rojaus žmonių moterystės grožį, prasmę ir meilę.

Jis pats gimsta šeimoje. Jis pats auga ir bręsta joje 30 metų. Savo viešąjį gyvenimą jis pradeda nuo šeimos, dalyvaudamas vestuvėse ir čia padarydamas pirmąjį savo stebuklą: paversdamas vandenį vynu. Jis norėjo tuo pabrėžti, kad Jo santvarkoje moterystė yra ne tik Dievo palaiminta institucija, bet kad Jis moterystę padarys Sakramentu, suteiks vedusiems ypatingą malonę, kad savo svarbias ir atsakingas pareigas galėtų ištvermingai atlikti. Paversdamas vandenį į vyną, Kristus parodė, kad Jo įkurtoje moterystėje niekados nepritrūks vyno, tai yra, meilės, ištikimybės ir atsidavimo vienas antram.

Toliau. Kristus nurodė, kad moterystė turi būti neišardoma. Tik mirtis atleidžia nuo moterystės įsipareigojimų. Jis aiškiai pasakė: ką Dievas sujungė, žmogus negali išskirti. Tik neišardoma moterystė yra garantija naujai gyvybei augti ir tarpti. Be to, Kristus įsakė vedusiems vienas antrą mylėti. Ir tos meilės pavyzdį Jis davė pats.

3. Kristaus vestuvės su Bažnyčia. Kristus savo įsteigtąją Bažnyčią dažnai palygina su „sužadėtine", sakydamas apie ją „mano sužadėtinė", o pats save vadina jaunikaičiu. Jis už savo sužadėtinę, Bažnyčią, mylėdamas ją begaline meile, praliejo savo brangiausią kraują. Ir Kristus, tą savo meilę Bažnyčiai duoda kaip pavyzdį vedusiems, kad ir jie mylėtų vienas antrą, kaip Kristus myli savo Bažnyčią. Todėl ir šv. Paulius sako: „Vedusieji, mylėkite vieni kitus, kaip Kristus myli savo Bažnyčią". Taigi panašia meile turi pasižymėti ir krikščioniškoji moterystė: meilė, pasiaukojimas iki mirties, ištikimybė, atvirumas, pasitikėjimas ir visiškas atsidavimas.

4. Kristus ir Eucharistija. Pradedant popiežiumi ir baigiant kiekvienu iš mūsų, sudarome Kristaus sužadėtinę – Bažnyčią.

Kristus sako, kad vedusieji bus kaip vienas... „Vyras paliks savo tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du taps vienu kūnu“ (Mt 19, 5).

Ir Kristus nori būti su mumis viena. Jis Paskutinės vakarienės metu kalbėjo savo apaštalams: „Būkite viena, kaip aš su Tėvu esame viena; melskitės, kad būtų viena, vienos dvasios, vienos sielos, vieno nusistatymo“. Ir po to Jis paėmė duoną, laimino ją, laužė ir tarė: „Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas“. Ir „tai darykite mano atminimui“.

Šiais žodžiais Kristus įsteigė Švč.Sakramentą ir suteikė savo apaštalams galią tą patį kartoti; kad mes galėtume būti maitinami jo kūnu ir taptume viena su pačiu Kristumi, kuris yra Bažnyčios galva, o mes jos nariai. Tai yra mūsų dvasinė puota, dvasinės jungtuvės su Kristumi.

5. Amžinoji moterystė danguje. Pagaliau Kristus mus veda dar toliau. Tikroji Kristaus moterystė nesibaigia žemėje, Jo įsteigtoje Bažnyčioje. Ji kopia dar toliau, dar aukščiau. Ji yra amžina.

Kartą Kristus kalbėjo: Dangaus karalystė yra panaši į 10 mergaičių, kurios, pasiėmusios savo žibintus, išėjo pasitikti jaunikio ir jaunosios. „Penkios iš jų buvo paikos ir penkios – protingos. Taigi paikosios pasiėmė žibintus, o nepasiėmė alyvos. Protingosios kartu su žibintais pasiėmė induose ir alyvos. Jaunikiui vėluojant, visos ėmė snausti ir užmigo. Vidurnaktį pasigirdo balsai: 'štai jaunikis! Išeikite pasitikti!' Tuomet visos mergaitės atsikėlė ir taisėsi žibintus. Paikosios sakė protingosioms: 'Duokite mums alyvos, nes mūsų žibintai gęsta'. Protingosios atsakė: 'Kad kartais nepristigtų ir mums, ir jums, verčiau nueikite pas prekiautojus ir nusipirkite'. Joms beeinant pirkti, atėjo jaunikis. Kurios buvo pasirengusios, įėjo kartu su juo į vestuves, ir durys buvo uždarytos. Vėliau atėjo ir anos mergaitės

ir ėmė prašytis: 'Gerbiamasis, atidaryk, čia mes!' O jis atsakė: 'Iš tiesų sakau jums, aš jūsų nepažįstu!'" (Mt 25, 1–12).

Brangūs klausytojai, į moterystę, kurioje Kristus dalyvavo Galilėjos Kanoje; ne visi esame pašaukti arba ne visiems privaloma joje dalyvauti. Tačiau mums visiems reikia to vyno, kuris padaro mūsų gyvenimą lengvesnį, malonesnį, o tas vynas – tai brolių meilė Kristuje, aukos dvasia, tikėjimas, meilės darbai artimui. Tai yra ta alyva ir žibintai, kurių turėjo gudriosios mergaitės, laukdamos pasirodančio jaunikaičio – Kristaus. Dievo ir artimo meilės darbų dėka, jos buvo vertos dalyvauti amžinosiose Dangaus vestuvėse į kurias ir mes visi esame pašaukti. Tačiau žiūrėkime, kad ir mums nereikėtų tada sakyti: „Gerbiamasis, atidaryk!" ir išgirsti nepakeičiamą sprendimą: „Aš jūsų nepažįstu".

Noriu baigti vienu pavyzdžiu iš trijų ispaniškų apysakaičių. Ten rašoma, kad šv. Petras turėjęs dvi seseris. Viena buvo ištekėjusi, o antroji – vienuolė.

Kartą Dievas pasišaukia Petrą ir sako: „Petrai, mirė viena tavo sesuo. Ji jau yra pakeliui į dangų. Praverk dangaus duris ir įleisk ją į vidų, tačiau kad vos vos galėtų praljsti..." Petras pagalvojo, kad čia bus mirusi ištekėjusi sesuo. Nuskubėjęs prie dangaus vartų, pamatė ne ištekėjusią seserį, o vienuolę.

Po kiek laiko Dievas vėl pasišaukia Petrą ir jam sako: „Atidaryk dangaus vartus iki galo, nes mirė tavo ištekėjusioji sesuo". Ir Petras padarė, kaip buvo pasakyta. Tačiau jis negalėjo suprasti, kodėl vienuolė, kuri visą gyvenimą tarnavo Dievui ir artimui, vos vos galėjo praljsti pro dangaus vartus, o ištekėjusiajai dangaus vartai buvo atidaryti iki galo. Tada jam buvo paaiškinta: nesvarbu, kas kokiame pašaukime tarnauja Dievui, bet svarbu, kaip kas atlieka savo pareigas.

Todėl, brangieji, ar pareiga yra didelė ar maža, visuomet ji yra pareiga. Ji mums yra Dangaus įstatymas ir Dievo įsakymas. Amen.

19-asis metų sekmadienis, 1971

Tylus šlamėjimas

Mieli klausytojai, 1971 m. vasario 9 dieną, tuoj po šeštos valandos, visi Los Angeles gyventojai pabudo vienu metu. Pradžioje mažas žemės susvyravimas, o po to baisus žemės drebėjimas, kuris truko ne visą minutę, bet per tą laiką žuvo 62 žmonės ir buvo padaryta milijonai dolerių nuostolių. Dvi ligoninės buvo sugriautos. Mūsų autostrados buvo sudraskytos kaip plastikiniai žaisliukai. Be abejo, tą rytą daug maldų buvo pasiųsta dangaus link. Yra sakoma, kad nėra netikinčių kovos lauke. Jų nėra ir žemės drebėjimo metu. Tą vakarą Johnny Carter savo programos metu pastebėjo, kad šį vakarą „Grel ir Dead" draugijos susirinkimas esąs atšauktas.

Elijo pavyzdys: 1) stiprus vėjas griovė kalnus ir trupino uolas. Vėjui nutilus 2) ėmė drebėti žemė. Po žemės drebėjimo 3) tvieskė ugnis. Viešpaties nebuvo vėjuje, žemės drebėjime nei ugnyje. Viešpats pasirodė tyliame šlamėjime.

Važiuojant į skautų stovyklą prie Big Bearo ežero yra miestelis „Wheopering Pines" („Šnabždančios pušys").

Mūsų tautos genijus Čiurlionis sukūrė „Miško simfoniją". Dievas groja arfa. Miškas ošia, gaudžia, verkia...

Tad koks yra žmogaus kelias į Viešpatį?

Bougard sako: „Prie Dievo skrendame ne tiek genijaus ar mokslo sparnais, kiek meilės..."

Amen.

21-asis metų sekmadienis, 1972

Kristus – Dievas

Brangūs klausytojai, jei kas mūsų šiandien paklaustų, kuo mes laikome Kristų, kažin, ar visi sugebėtume duoti teisingą ir tinkamą atsakymą?

Turbūt iš mirtingųjų niekas negalėtų geriau atsakyti į šį klausimą, kaip šv. Petras. Jis tiesiai ir aiškiai pasakė: „Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!" Ir iš Kristaus jis susilaukia ne tik pagyrimo, bet ir ypatingo išskyrimo ir valdžios: „Palaimintas, Simonai; Jonos sūnau, nes ne kūnas ir kraujas tau tai apreiškė, bet mano Tėvas, kuris yra danguje. Ir aš tau sakau: tu esi Petras – Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią ir pragaro vartai jos nenugalės. Tau duosiu dangaus karalystės raktus: ką tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką atriši žemėje, bus atrišta ir danguje" (Mt 16, 17–19).

Brangūs klausytojai, kiekvienas žmogus, mylintis tiesą, paprastai kalba tai, ką mąsto. Kitaip sakant, tarp jo kalbos ir minties nėra skirtumo. Tokį žmogų mes vadiname tiesakalbiu. Todėl kaip tiesą priimame viską, ką toks žmogus skelbia, ne vien dėl to, kad jo skelbiamoji tiesa būtų mums visai aiški, bet todėl, kad tai skelbia tas, kurį žinome esant tiesakalbį. Be to, juo toks žmogus yra doresnis, tuo labiau jo žodžiai yra verti pasitikėjimo. Dar toliau. Jei tokio žmogaus skelbiamas tiesas liudija jo draugai – didelis tai liudijimas, bet dar didesnis, jei net priešai laiko tokį žmogų tiesakalbiu, negalėdami rasti jame klaidos nei melo žymių. Toks liudijimas yra dar svaresnis.

Visa tai reikia turėti galvoje, norint pažinti, kas yra Kristus. Erodo šalininkai bei fariziejai, tie mirtini Kristaus priešai, nekalbant apie Kristaus sekėjus, minios akivaizdoje, deja, atvirai

skelbė: „Rabbi, mes žinome, kad tu tiesakalbis ir mokini Dievo kelių tiesoje ir nė vienu nesirūpini, nes nežiūri žmonių asmens".

Tą patį galima pasakyti ir apie Kristaus asmeninį gyvenimą, jo dorovingumą. Štai Kristus prieš save turėdamas nedraugingas minias joms sako: „Kas iš Jūsų gali parodyti manyje nuodėmę?" Tą Kristaus priekaištą jie palydi tyla, nes neranda nieko pikto jam prikišti.

Toliau. Ką apie save kalba pats Kristus? Kuo Jis save laiko?

Jis save laiko didesniu už visokį sutvėrimą, didesniu už Senojo Įstatymo pranašus, patriarchus. Jis savinasi sau tokią galią, kuri išskirtinai priklauso tik vienam Dievui. Pvz., Kristus sako, kad paskutinę dieną Jis siųsiąs savo angelus surinkti išrinktiesiems, Jis sakosi esąs gyvųjų ir mirusiųjų teisėjas.

Be to, Kristus iš savo sekėjų reikalauja tokio atsidavimo, kokio gali tik Dievas reikalauti iš žmonių: „Kas myli tėvą bei motiną labiau už mane, tas nėra vertas manęs". Savo pamoksluose Kristus kalba kaip turįs dievišką galią, autoritetą: „Jūs girdėjote, kad seniesiems buvo pasakyta: neužmuši, nesvetimoteriausi, neprisieksi neteisingai.., aš gi jums sakau: kiekvienas, kuris pyksta ant savo brolio bus smerkiamas teisme, kiekvienas, kuris žiūri į moteriškę, norėdamas su ja nusidėti, savo širdyje jau su ja nusidėjo..."

Visas Kristaus Kalno pamokslas yra pilnas dieviškojo Įstatymų leidėjo nuotaikos. Jis praplečia Dievo Įsakymus ne kaip įgaliotas, bet savo galia, savo valdžia: „Pasakyta, o aš jums sakau".

Toliau. Kristus save laiko šabo, Dievui pašvęstos dienos, viešpačiu. Jis atleidžia savo vardu Dievui padarytus įžeidimus, nuodėmes, lyg jos būtų jam pačiam padarytos.

„Pasitikėk, sūnau, Tavo nuodėmės Tau atleistos“, – Kristus kalbėjo girdint Rašto žinovams paralyžiuotam žmogui. Jie piktinosi tokiu Kristaus elgesiu, mat jie laikė jį paprastu žmogumi, o čia Kristus savinasi Dievui priklausančią galią nuodėmes atleisti. Kristus jiems atsako: „Kas lengviau, ar pasakyti paralyžiuotam: 'Tau atleidžiamos nuodėmės' ar liepti: 'Kelkis, pasiimk neštuvus ir vaikščiok?' Bet, kad žinotumėte Žmogaus Sūnų turint galią atleisti žemėje nuodėmes, – čia jis tarė paralyžiuotajam, – 'sakau tau kelkis: imk savo neštuvus ir eik namo'. Šis atsikėlęs tuojau pasiėmė neštuvus ir visų akyse nuėjo sau. Visi be galo stebėjosi ir šlovino Dievą“ (Mt 2, 9–12).

Čia prisiminkime ir šios dienos Evangelijoje užrašytą faktą, kaip Petras Kristų pavadinęs Gyvojo Dievo Sūnumi, ir Kristus Petrą už tai pagiria ir suteikia jam aukščiausią valdžią, kurios nė pragaro vartai nenugalės.

Nuostabu, kaip Kristus kalba su Dievu. Dievą Jis vadina „mano tėvas“, o kai Jis kalba savo mokiniams, sako: „Jūsų tėvas“. Niekada savęs nekelia vienoje aukštumoje su žmonėmis. Tuo Kristus aiškiai nori pabrėžti, kad Dievas viena prasme yra Jo tėvas, kita prasme Jis yra žmonių dangiškasis Tėvas.

Pagaliau Kristus save laiko gyvybės ir mirties Viešpačiu. Jis sako: „Aš ir Tėvas esame viena“. Jis esąs Tėvo atspindys: „Kas mane mato, tas mato ir Tėvą“. Kristus, norėdamas šias tiesas įrodyti, kad žmonės dar labiau tikėtų, Jis liepia jiems tikėti Jo darbais: „Jei netikite mano žodžiams, tai tikėkite mano darbams, kuriuos aš darau savo žodžių teisingumui paliudyti“.

Kokius tat darbus Kristus čia turėjo galvoje? Aišku tuos, kuriuos gali tik Dievas daryti. Tai stebuklai, pojūčiams prieinami įvykiai, tačiau pranokstantys žmogaus ir gamtos jėgas, galias. Tik

Dievas, kuris yra gamtos jėgų bei jų dėsningumo autorius, gali jų veikimą sulaikyti arba nauju veiksniu papildyti.

Tiesa, čia reikia pasakyti, kad Kristaus kai kurie stebuklai buvo net viešai teismo nagrinėti bei patikrinti. Nepamirškime aklojo išgydymo. Teismas šaukė neregio tėvus paliudyti, kad šie pasakytų, kad išgydytasis esąs jų vaikas ir gimęs aklas. Iš to aiškėja, kad Kristaus laikais žmonės į Jo stebuklus žiūrėjo kritiškai, ir vis tiek net jo priešai turėjo jam pripažinti dievišką galią daryti stebuklus.

Pagaliau baigdami prisiminkime Šv. Rašte užrašytus tris Kristaus padarytus stebuklus: iš mirusiųjų prikėlimus, ypač jau irstančio Lozoriaus prikėlimą. Visa tai liudija, kad Jis yra mirties ir gyvybės Viešpats, o kartu ir Dievas. Tačiau pats didžiausias ir svarbiausias argumentas už Kristaus dievystę – tai Jo paties iš numirusiųjų prisikėlimas. Tai didysis Jo dieviškumo antspaudas. Tai jau žinojo ir suprato šv. Paulius, kuris sako, jei Kristus būtų neprisikėlęs, tai mūsų skelbimas ir jūsų tikėjimas būtų tuščias.

Taigi, brangūs klausytojai, Kristus priimdamas mūsų prigimtį, nusileido iki žmogaus, kad mus padarytų Dievo vaikais, savo broliais. Per Kristaus Įsikūnijimą žmogus tapo išaukštintas ir pagerbtas.

Todėl, jei Kristus yra Dievas, tai mes turime Jo klausyti ir pildyti Jo įsakymus.

Jei Kristus yra Dievas, tai visa, ką Jis skelbė, turime priimti rimtai ir atidžiai.

Jei Kristus yra Dievas, tai Jo pažadai turi teikti mums daug paguodos, suraminimo.

Jei Kristus yra Dievas, tai patrauklus turi būti Jo pavyzdys.

Jei Kristus yra Dievas, tai Jo kančia turi neįkainojamą vertę mūsų gyvenimui.

Jei Kristus yra Dievas ir mūsų Atpirkėjas, Dievas, tapęs žmogumi, tai Jis mūsų brolis, o mes tarp savęs broliai ir seserys. Ir tai broliškai vienybei liudyti Kristus paliko šv. Komuniją, kuri yra Kristaus brolių vienybės ir meilės simbolis. Tad šia dvasia aukokime Jam šią Mišių auką ir šv. Eucharistijoje junkimės su Kristumi ir tarp savęs brolių meilėje.

Amen.

27-asis metų sekmadienis, 1972

Brangūs klausytojai, girdėdami šios dienos Evangeliją, mumyse kyla du dalykai: begalinis Dievo gerumas ir kantrumas žmogui ir neapsakomas žmogaus nusmukimas ir jo nedėkingumas Dievui.

Savo išrinktajai tautai Senojo Įstatymo Dievas davė derlingą ir gerai įrengtą vynuogyną, tai yra, savo apreiškimą, globą ir Kanaano pažadėtą žemę, kad paruoštų ją ateityje priimti Mesiją, kuris nuvestų juos į amžinuosius Dievo namus, į Jo dangiškąją karalystę.

Tačiau žydų tauta turėjo kitus planus. Jie norėjo žemiškos karalystės. Tačiau Dievas buvo kantrus, dažnai atleido jiems jų neištikimybę. Dievas siuntė jiems eilę pranašų, kurie mėgino juos įtikinti ir įspėti, bet jie tuos Dievo pasiuntinius paniekindavo ir į jų įspėjimus nekreipdavo dėmesio.

Štai kaip pranašas Izaijas, gyvenęs 600 metų prieš Kristų, vaizduoja žydų tautą ir jos neištikimybę.

Aš giedosiu savo draugui giesmę apie jo meilę savo vynuogynui.

Mano draugas turėjo vynuogyną derlingame kalnelyje.

Jis sukasė jo žemę, išrinko akmenis ir pasodino rinktines vynuoges.

Jo viduryje pastatė bokštą, taip pat tenai įrengė ir spaustuvą. Jisai tikėjosi vynuogių derliaus, tačiau tesulaukė rūgščių uogų.

Dabar, Jeruzalės gyventojai ir Judo žmonės, spręskite apie mane ir mano vynuogyną.

Ką aš daugiau galėjau padaryti savo vynuogynui, bet nepadariau?

Kodėl, kai aš tikėjaus vynuogių derliaus, jame išaugo tiktai rūgščios uogos?

Dabar jūs pamatysite, ką aš padarysiu su savo vynuogynu!

Aš pašalinsiu jo tvorą, ir jis bus nuganytas, aš nugriausiu jo sieną, ir jis bus išmindžiotas.

Aš paliksiu jį apleistą, negenėjamą ir nepurenamą, apaugusį usnimis ir erškėčiais.

Aš įsakysiu debesims nebedrėkinti jo daugiau lietumi.

Juk galybių Viešpaties vynuogynas yra Izraelio namai, o Judo žmonės – jo rinktiniai daigai.

Jis tikėjosi teisumo, bet štai – pralietas kraujas, tikėjosi teisybės, bet štai – nuskriaustųjų šauksmas" (Iz 5, 1–7).

Pagaliau, „atėjus laiko pilnatvei", žemėje pasirodė Dievo siųstasis Mesijas. Jis savo žmogiškąją prigimtį ėmė iš savo tautos rasės, su jais gyveno ir jiems pirmiesiems skelbė savo meilės, atlaidumo, taikos ir gerosios naujienos karalystę. Jis stengėsi savo tautiečių širdis suminkštinti, siūlydamas jiems savo Tėvo gailestingumą. Tačiau jie liko kurti šiems Kristaus siūlymams... To negana. Jie prie savo užsispyrimo, vadovaujami vyresniųjų kunigų ir viršininkų, papildė dar didesnę nuodėmę: jie tapo paženklinti Dievo ir Sūnaus nužudymo nuodėme.

Tačiau jų planai čia ir baigėsi, tuo tarpu gailestingojo Dievo meilės ir gailestingumo planas ant Kalvarijų kalno tapo visos žmonijos didžiausiu triumfu ir pergale. Kristaus mirtis atnešė

pasauliui gyvybę ir atidarė Dievo karalystės vartus visoms tautoms ir visoms rasėms. Šis naujasis vynuogynas, į kurį buvo pakviesti dirbti visi žmonės: darbuotis Dievo garbei ir savo sielos interesams.

Brangūs klausytojai, mes krikščionys esame ta naujoji Kristaus tauta, pašaukta dirbti į Jo vynuogyną. Ar mes darbuojamės nuoširdžiai ir uoliai? Ar mūsų vynuogynas augina saldžias uogas, tinkamas vynui spausti? Jeigu mūsų atsakymas yra „taip", tai mes galime dėkoti gailestingam Dievui ir prašyti Jo laikyti mus šiame teisingame kelyje. Bet jei mūsų atsakymas būtų „ne", tai pasimokykime iš šios dienos Evangelijos. Kas atsitiko su žydų tauta, tas pats gali atsitikti ir mums, krikščionims, jeigu mes nebūsime ištikimi savo krikščioniškam pašaukimui? Didelę meilę Dievas rodė išaukštintajai Senojo Įstatymo tautai. Tačiau nepalyginti didesnė yra Dievo meilė ir nuoširdumas, rodomas mums krikščionims. Kas buvo daroma ir apreiškiama žydams, visa tai buvo tik šešėlis ir simboliai, palyginti su ta realybe, kuri buvo suteikta mums Kristaus įsikūnijimu ir atpirkimu. Seniau Dievas kalbėjo žmonėms per pranašus, o mums kalbėjo per savo paties Sūnų, kuris, priėmęs mūsų prigimtį, gyveno tarp mūsų, mirė ir įrodė savo meilę iki galo. Dievas žydams davė Kanaano žemę, o Kristus mus padarė savo dangiškosios Tėvynės paveldėtojais. Tačiau, didėjant geradarybėms, proporcingai didėja ir atsakomybė. Kam daug duota, iš to daugiau bus ir pareikalauta. Todėl, jei Dievas galėjo priekaištauti seniesiems, sakydamas: „Ką aš daugiau galėjau padaryti savo vynuogynui, bet nepadariau? Kodėl, kai aš tikėjaus vynuogių derliaus, jame išaugo tiktai rūgščios uogos?"

Kartą M.Gandhi, lankydamasis Europoje, krikščionybės lopšyje, pasakė šiuos reikšmingus žodžius:

„Pirmas dalykas, kurį aš patarčiau, kad visi krikščionys pradėtų gyventi taip, kaip mokė Jėzus Kristus.

Antra, patarčiau savo religiją darbais įgyvendinti, nevartojant prievartos ir jos nežeminant.

Trečia, skatinčiau, kad būtų labiau pabrėžiama artimo meilė, nes ji yra krikščionybės esmė ir siela".

Todėl, mieli klausytojai, šiandien, girdėdami Dievo žodį apie vynuogyną, kiekvienas pažvelkime į save ir klauskime, kokios rūšies aš esu Dievo vynuogynas, duodąs vynuogių derlių ar auginantis tik rūgščias uogas? Jei mums sąžinė išmėtinėtų, melskime: Dieve, pasigailėk manęs, neapleisk manęs, siųsk dar kartą iš Dangaus savo malonės debesis ir sudrėkink mano širdį savo meilės lietumi, kad aš vėl tapčiau derlingu ir derlių duodančiu vynuogynu. Atsigręžk, Galybių Dieve, pažvelk iš dangaus ir pasirūpink savo vynmedžiu. Sugrįžk pas mus, parodyk savo šviesų veidą ir mes būsime išgelbėti.

Amen.

16-asis metų sekmadienis, 1978

„Pjūties metu aš pasakysiu pjovėjams: „Pirmiau išrinkite rauges ir suriškite į pėdelius sudeginti, o kviečius sukraukite į mano kluoną"

Mt 13, 30.

Žodžiai šios dienos Evangelijos.

Mieli broliai, jau antras sekmadienis, kai mes girdime Kristaus palyginimus apie Dievo karalystę. Pvz., praėjusį sekmadienį girdėjome palyginimą apie gerą sėklą, kuri krito į skirtingą dirvą: prie kelio, ant uolų, tarp erškėčių ir dar viena nukrito į gerą žemę ir davė didelį derlių.

Pasėlys prie kelio – tai kiekvienas, kuris girdi kalbant apie karalystę ir nesupranta, ateina piktasis ir išplėšia iš širdies, kas buvo joje pasėta.

Pasėlys ant uolų – tai tasai, kuris, girdėdamas Dievo žodį, tuojau su džiaugsmu jį priima. Tačiau jis be šaknų – nepastovus žmogus. Ištikus kokiai negandai ar persekiojimui dėl žodžio, jis greit atkrinta.

Pasėlys tarp erškėčių – tai tas, kuris klauso Dievo žodžio, bet šio pasaulio rūpesčiai ir turto apgaulė nustelbia žodį, ir jis lieka nevaisingas.

Pasėlys geroje žemėje – tasai, kuris girdi ir supranta žodį ir duoda didelį derlių, kas šimteriopą, kas šešiasdešimteriopą, o kas trisdešimteriopą.

Šios dienos Evangelija vėl kalba apie gerą sėklą ir dirvą. Kitaip sakant, gera sėkla – Dievo žodis. Dirva – žmogaus širdis. Sėjėjai labai stebėjosi, kodėl pasėtuose geros sėklos kviečiuose atsirado raugių. Taip atsitiko tada, kai žmonės miegojo, nebudėjo. Mat priešas nemiega. Tarnai pasisiūlė šeimininkui tuojau pat išrauti rauges. Tačiau šeimininkas sulaikė juos ir pasakė, kad leistų joms augti kartu su kviečiais, o pjūties metu raugės bus atskirtos nuo kviečių, sudegintos, o kviečiai sukrauti į kluonus.

Mieli broliai, stebimės ir mes, kai matome pasaulyje tiek daug nedorybių ir piktų žmonių, kurie nesilaiko Dievo įsakymų, jį niekina ir net neigia Jo buvimą. Tačiau Dievas, kaip tas palyginimo šeimininkas, leidžia jiems siausti ir gyventi. Todėl ne vienam kyla klausimas, kodėl taip yra? Tačiau išmintingasis Dievas turi priežasčių taip elgtis.

Pirmiausia, sutverdamas mus, Dievas davė mums laisvą valią. Mes galime rinktis. Dievas nori iš mūsų laisvos tarnybos, o

ne vergo, kuris viską daro iš prievartos arba iš baimės. Kadangi esame laisvi, todėl ir mūsų veiksmai yra dorovingi. Galėjau, bet nenorėjau, galėjau, bet nedariau...

Toliau. Šeimininkas neleido rauti piktžolių, nes jos augo ne atskirai, bet susimaišiusios su kviečiais. Mat, jas raunant, būtų ištrypta daug kviečių ir visam pasėliui labai pakenkta. Dėl tos pačios priežasties ir gerasis Dievas leidžia ir piktiems žmonėms gyventi šiame pasaulyje. Mat jie gyvena kartu su geraisiais, nėra tik pavieniai, uždaros salos, bet artimai susiję su geraisiais. Jeigu Dievas baustų neklaužadas kokiomis nors nelaimėmis, tai turėtų nukentėti ne tik kaltininkai, bet ir nekaltieji. Be to, jeigu piktadarys, įvykdęs nusikaltimą, tuoj būtų Dievo nubaustas, tai jis būtų Dievo verčiamas daryti gerą, o tai prieštarautų Dievo duotai laisvai valiai. Todėl Dievas pakenčia šiame pasaulyje ir nedoruosius.

Trečia, su žmonėmis nėra taip kaip su raugėmis, piktžolėmis. Raugė niekada negali virsti kviečiu. Kas kita su žmogumi. Žmogus visada gali atsisakyti savo netikusio gyvenimo ir tapti Dievo karalystės kviečiu, geru žmogumi, daryti atgailą, pasitaisyti ir tapti net šventuoju, kaip, pvz., Marija Magdalena, šv. Augustinas ir daugybė kitų... Todėl šv. Augustinas sako: „Kas šiandien yra raugė, rytoj gali būti geriausios rūšies kvietys. Mat Dievas nori, kad visi žmonės būtų išganyti, o ne pasmerkti, todėl duoda laiko apsigalvoti ir pasitaisyti".

Deja, ne visada nedorėliai pasinaudoja Dievo kantrumu. Yra ir tokių, kurie net mirdami neapgailestauja. Tad kodėl Dievas juos pakenčia, o nebaudžia? Ogi todėl, kad iš jų ateina nemažai tam tikro gero. Šv. Augustinas sako: „Nedorasis gyvena arba tam, kad pasitaisytų, arba tam, kad dorąjį lavintų". Pvz., ateistas puola ir niekina tikėjimą. Tas jo elgesys paskatina gerąjį žmogų

savo tikėjimą ginti žodžiu arba raštu. Paskatina gerąjį labiau pažinti tikėjimą ir jį branginti. Pvz., jei kokie nedorėliai paima valdžią į savo rankas, kaip yra padarę komunistai Lietuvoje, jie tikėjimą ir tikinčiuosius persekioja, tremia, baudžia kalėjimu ir t.t. Tačiau tuo elgesiu jie stiprina tikinčiųjų tikėjimą ir ištikimybę Dievui net sunkiausių gyvenimo bandymų metu ir ne vienam tikinčiajam atneša kankinio vainiką. Mat audros metu į orą kyla, kas lengva, plunksnos, pūkeliai, dulkės, o sunkieji stovi nepajudinami ir audros metu. Taip yra ir su žmonėmis. Tik audrų ir bandymų metu iškyla tikrosios asmenybės.

Tačiau tūlas pasakys, kad nedorėliui, sukčiui, geriau sekasi šiame gyvenime, negu doram, sąžiningam žmogui. Mat ir čia gerasis Dievas, žinodamas, kad toks individas yra nepataisomas, nori jam būti geras bent šioje žemėje, todėl jam nestokoja žemiškų gėrybių, malonumų, sveikatos, laimės. Panašiai, kaip tas gydytojas, matydamas, kad ligonis yra nepagydomas, viską leidžia jam valgyti, ko tik jo širdis ir gomurys geidžia. Juk jis vis tiek mirs...

Taigi, jei žmogaus gyvenimas žemėje baigtųsi mirtimi, tai tuomet nedorėlių gyvenimas būtų geresnis negu doruųjų. Tada nieko kito neliktų: *corpe diem* – naudotis diena, jos malonumais, laime, nes viskas baigsis mirtimi. Tačiau Kristus mus įspėjo, kad pjūties metu, tai reiškia mirties valandą, raugės ir kviečiai bus atskirti: raugės sudegintos, o kviečiai sukrauti į kluoną. Duok, Dieve, kad mes visi būtume Dievo lauko kviečiai ir, atėjus mirčiai, būtume sukrauti į dangiškuosius kluonus, nes Šv. Raštas sako, kad nė akis neregėjo, nė ausis negirdėjo, nė žmogui į širdį neįėjo, ką Dievas parengė tiems, kurie jį myli.

Amen.

19-asis metų sekmadienis, 1981

Prie Dievo skrendame ne tiek genijaus bei mokslo sparnais, kiek – meilės. Kas nori įeiti į tikėjimo šventovę, tas neturi sakyti: 'Noriu matyti, bet privalo sakyti – noriu mylėti'. Meilės kelias visada veda į tikėjimą.

Bougaud

Žymusis mūsų Čiurlionis kartą rašė:

„O, Viešpatie, nušviesk, maldauju, mano kelią, nes jo nežinau. Išėjau gyvenimo procesijos priekin ir jaučiu, kad ir kiti paskui mane eis, bet tegul eina, kad tik ne šunkeliais".

Brangūs klausytojai, daugelis ir iš mūsų einame didžiosios žmonijos procesijos priešakyje: ar tai esame šeimos galva, ar vadovaujame kokiai nors organizacijai, ar esame šiaip įtakingesni žmonės savo bendruomenėje. Pagaliau nesvarbu, kiek žmogus turi šiokios tokios įtakos kitiems, labai svarbu, kad mūsų gyvenimas nieko nevestų į šunkelius. Anot Marijos Pečkauskaitės: „Kilti ir kelti ir veikliai tarnauti šviesos pasauliui".

Mes, lietuviai, turime daug gražių ir patrauklių pavyzdžių. Vincas Kudirka, mūsų Tautos himno autorius, didžiąją savo raštų dalį sukūrė gulėdamas ligos patale, džiovos kankinamas. Rašytojas Jonas Biliūnas, nujausdamas savo gyvenimo pabaigą, rašo: „Matydamas, kad galiu greitai atsidurti amžinybėje, griebiausi plunksnos. Gėda anksti mirti nieko nenuveikus. Vienam savo eilėraštyje jis maldauja: „Tu, Julyta, ant mano kapo pasodinki rožių ir lelijų, man kryželį pastatyki". Žmogaus gera įtaka yra jo sielos kultūros vaisius. Imkime poeto Milašiaus pavyzdį. Jis buvo Lietuvos ministras Paryžiuje. Save lietuviu laikė iki paskutinės savo gyvenimo minutės, nors nuo 11 metų

gyveno Prancūzijoje ir kūrė daugiausia prancūziškai. Jo tėvas buvo netikintis, motina – žydų kilmės. Milašius iš šeimos aukštų idealų nepaveldėjo. Savo gyvenimo tėkmėje bandė laimę pomėgiuose, moters meilėje, bet viskas apkarto. Jam atrodė, kad belieka tik gerti, miegoti ir mirti. Visa tai jis aprašo savo kūrinyje „Septynios vienatvės".

Maža to. Pagaliau Milašius pasiekė tokią desperaciją, kad savo minėtoje knygoje sako: „Mirusieji yra mažesni lavonai už mane".

Tokio juodo liūdesio valandą jis į save paleido šūvį. Laimei, jis nebuvo mirtinas. Būdamas ligoninėje, daug mąstė, o vėliau, susipažinęs su žymių konvertitų Pier Claudel, Maritain raštais, Milašius palinko į katalikybę. Po to jis daug keliavo, stebėjo gamtos grožį, iš jos pajuto kūrėjo išmintį. Dabar jis įsitikino, kad, kas tikrai myli, tas myli Dievą. Pagaliau tapo praktikuojančiu kataliku, daug skaitė Šv. Raštą. Vėliau vienam savo draugui rašė: „Katalikų Bažnyčia yra mūsų motina, dieviškosios ir žmogiškosios tiesos saugotoja".

Taigi tokiu skausmingu keliu Milašius atrado tikėjimą, Dievą. Tiesa, mums šis kelias yra lengvesnis, nes iš savo tėvų mes paveldėjome didįjį dieviškosios tiesos kraitį. Mums belieka jį mylėti, į jį gilintis ir jame augti, brėsti... Kaip karštoji saulė šviečia ir šildo, taip ir mūsų tikėjime įkaitusi širdis turi šviesti ir spinduliuoti visoje aplinkumoje.

„Žerti iš savęs gėrio spindulius, kuriais Dievas mums yra nušvietęs sielą, reiškia gyventi", – sako Marija Pečkauskaitė.

„Niekada nepamirškime, – sako ji, – kad, įmesdami į pasaulio iždą nors mažiausią gėrio dalelę, mes jau geriname pasaulį". Ir lašas ant išdžiūvusio liežuvio, anot Vaižganto, jau yra didelė dorybė.

Didelė paskirtis yra ypač tų, kurie plunksna arba gyvu žodžiu gali iškelti svarbesnę idėją. Mat gilesnė mintis, mesta į pasaulį, nedžiūsta, ji eina iš kartos į kartą brėsdama, stiprėdama, įgaudama kaskart tobulesnių formų ir naujų šalininkų.

Mieli klausytojai, uoli tiesos ir gėrio tarnyba ypač svarbi šiandien. Mes turime ryžtingai ginti krikščioniškąją kultūrą, kuri išaugo kankinių kraujo primirkusioje žemėje. Krikščionybės pabaiga reikštų mūsų kultūros ir civilizacijos galą.

Ir mūsų amžiais kenčianti motina Lietuva yra tos kovos avangarde. Sušaudytų partizanų drąsa, kalantų viršžmogiška auka mums primena, kad mažos tautos jėga glūdi jos narių dorovinėje stiprybėje, kuri padaro žmones dvasios galiūnais. Tauta, kuri ugdo tokius dvasios milžinus, yra nenugalima ir amžina.

Taigi tuo mes galime didžiuotis, nes esame šios tautos nariai. Tačiau neužtenka tuo didžiuotis, mums reikia pamėgti kilnesnį gyvenimą, būti apaštalais ir kovoti už tuos pačius idealus, dėl kurių nėra baisios ir ugnies liepsnos.

Šios dienos Evangelija sako, kad Petras, eidamas vandeniu, pajuto vėjo smarkumą, nusigando ir pradėjo skęsti. Jėzus tuoj ištiesė ranką, sugriebė jį ir tarė: „Žmogau, menko tikėjimo, kam suabejojai?“

Todėl ir mūsų gyvenimo kelrodžiu tebūna prieš pusantro tūkstančio metų šv. Augustino paskelbtas šūkis: „Mylėkime tai, ką tikime, ir skelbkime tai, ką mylime!“ Niekad nesuabejokime savo tikėjimo tikrumu, nors ir baisūs vėjai siaustų aplink, nes Viešpaties ištiestos rankos yra visuomet šalia mūsų.

Amen.

Mes turime liudyti Kristų, 1987 01 18

Brangūs klausytojai, šiandien vėl Evangelija kalba apie Kristaus krikštą. Štai kaip šis įvykis vaizduojamas Evangelijoje pagal Joną: „Matydamas ateinantį Jėzų, Jonas prabilo: 'Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę'. Jonas paliudijo: 'Aš mačiau Dvasią, lyg balandis nusileidžiančią iš Dangaus ir ji pasiliko ant jo. Aš jo nepažinojau, bet tas, kuris mane siuntė krikštyti vandeniu, buvo pasakęs: 'Ant ko pamatysi nusileidžiančią ir pasiliekančią Dvasią, tas ir bus, kuris krikštys Šventąja Dvasia'. Aš tai mačiau ir liudiju, kad šitas yra Dievo Sūnus "(Jn 1, 29–34).

Priimdami Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentus, tapome Kristaus liudininkais: mes turime Kristų pažinti, jį mylėti ir jam tarnauti.

Brangūs klausytojai, mes esame liudininkai dviejų šio amžiaus revoliucijų.

Kiekvienas revoliucijos skelbėjas, kilęs iš minios, stoja prieš tą pačią minią, žadėdamas savo sekėjams sukurti rojų žemėje.

Štai Hitleris, ateidamas su savo nacine programa, žadėjo vokiečių tautą iškelti iš pažeminimo į debesų aukštybes, padaryti vokiečius grynąja rase ir viso pasaulio valdove. Vokiečių moterys, gimdysiančios vaikus jų vyrų krauju pirktoje žemėje ir ramiai galėsiančios kaitintis saulėje, kaip anie krokodilai Libijos upės pakrantėje.

Matome, kaip klydo tas, kuris kadaise taip kalbėjo. Viskas įvyko priešingai. Nacių Vokietija tapo palaidota griuvėsiuose ir padalyta per pusę, o pats „pranašas" žuvo liepsnoje, savo paties įžiebtoje.

Be to, dar yra kitas mūsų amžiaus pranašas, kuris išalkusioms darbininkų minioms žadėjo sukurti žemėje „rojų", kur nebebus

skriaudikų nei skriaudžiamųjų, viešpataus lygybė, brolybė ir laisvė. Tai Lenino ir jo sėbrų pranašystės. Ir ką mes matome šiandien, – ši komunizmo sistema, turėdama visas pasisekimo galimybes, per 65 metus nepajėgia patenkinti net žmonių pilvų, o žmogui išlaikyti šios sistemos rėmuose reikia bombos, vielų ir Berlyno sienų. Panaikinkite tas užtvaras ir iš komunizmo „rojaus" išbėgs žmonės, kaip žiurkės iš skęstančio laivo.

Prieš 2000 metų Palestinos žemėje pasirodė savotiškos revoliucijos skelbėjas Kristus, kuris savo sekėjams žadėjo priešingus dalykus, negu komunizmas ir nacizmas.

Kristus prieš savo mirtį taip kalbėjo savo apaštalams: iš tikrųjų, iš tikrųjų sakau jums, jūs verksite ir raudosite, o pasaulis džiaugsis. Jūs būsite nuliūdę... Jie išmes jus iš bažnyčių (sinagogų). Ateina valanda, kad kiekvienas, kuris jus užmuš, tarsis tarnaująs Dievui. Bet aš tai jums kalbėjau, kad, atėjus tai valandai, atsimintumėte, jog aš buvau tai jums sakęs. Tai jie jums darys, nes nepažino Tėvo, nė manęs.

Brangūs klausytojai, pasakytume, tai tikrai miglota ateitis, tai tikrai menki pažadai! Bizniškos orientacijos žmogus tai pavadintų kvailyste. Kas norėtų tokiu vadu sekti, jei už tai žadama ašaros, raudos, nuliūdimas, išmetimas iš bažnyčių ir, kas keisčiausia, kad tai bus dovana, kaip tarnyba Dievui. Žmogiškai galvojant, tai išgirdę Kristaus sekėjai turėjo nuo Jo pabėgti. Tačiau jie to nepadarė. Jie tvirtai Jo laikėsi, nepaisydami ir tamsios ateities, kuri jų laukė. Kažkokia jėga jungė juos su Kristumi. Jie išliko ištikimi savo Mokytojui iki galo, iki žiaurios kankinio mirties.

Be to, toliau kalbėjo Kristus: daug dar aš turiu jums pasakyti, bet dabar jūs negalite pakęsti. Kada ateis Tiesos Dvasia, ji ves jus į visokią tiesą. Ji įrodys pasauliui, kas turi nuodėmę,

kas teisybę ir kam skiriamas teismas. Kada gi ateis Ramintojas, kurį aš Jums siųsiu nuo Tėvo, Tiesos Dvasia, kuri iš Tėvo eina, ji liudys apie mane. Ir jūs liudysite, nes nuo pat pradžios su manim esate.

Taigi, jei krikščionybė išvengė likimo katastrofos, tai todėl, kad ji turi Tiesos Dvasią, kurios dėka galima atskirti, kas turi teisybę, kas nuodėmę ir kam skiriamas teismas. Ji turi aiškią liniją. Ji mūsų nesuvedžioja. Ji moko mus tramdyti savąjį „aš", kurio nepažaboti norai atneša skriaudas pačiam ir kitiems; ji moko mus valdyti savo palinkimus, savo laisvą valią. Dėl krikščioniškų idealų ir įsitikinimų iš mūsų gali būti pareikalauta net aukščiausios aukos, mirties, kankinystės. Todėl Kristus mus įspėja: „Kas laimi savo gyvybę, praras ją, o kas dėl manęs prapuldytų savo gyvybę, atras ją. (Mt 10, 39). Iš tikrųjų, iš tikrųjų sakau jums, jei kviečių grūdas nekris į žemę ir nebus apmiręs, jis pasilieka vienas, o jeigu jis bus apmiręs, jis duoda vaisių". Taigi tokia yra gyvosios krikščionybės charakteristika: jeigu ją persekiosi, ji dar labiau augs ir stiprės. Jeigu tu nuo jos nusisuksi ir pradėsi vaikščioti kitais keliais, net ir tada tavo klaidos lieps tau grįžti į centrą, nuo kurio tu nutolai, nusisukai. Todėl istorija bus niekuo dėta, kad didieji žmonijos sukrėtimai, nepaisant baisių materialinių ir dvasinių nuostolių, vėl priartina žmogų prie krikščionybės, nuo kurios buvo nusisukta.

Krikščionybė nėra tik istorinis faktas. Krikščionybė yra gyvenimas, tekanti srovė, anot šv. Augustino, visada sena, visada jauna, kaip žydintis pavasaris. Krikščionybė yra ne tik dviejų tūkstančių metų senelė, bet ir mūsų dienų jaunuolė. Kiekvieno amžiaus žmogus yra atsakingas už krikščionybės pasisekimus ir vargus. Ir mes, kaip Jonas, esame Kristaus liudininkai savo amžiaus laike ir erdvėje. Mes naudojamės jos

palaima ir kartu esame atsakingi už jos nepasisekimus ir nelaimes. Pasaulis yra toks, kokie mes esame, ir mes esame tokie, koks yra pasaulis. Pasaulis yra mūsų paveikslas. Todėl, jei norime matyti naują pasaulį, turime patys tapti naujais, jei norime pasaulį matyti geresnį, patys turime tapti geresniais. Jeigu šiandien pasaulyje tamsu ir žvaigždžių nebematyti, tai yra dvi priežastys: arba pasaulyje yra tamsa arba nebėra žvaigždžių. Kristus iš mūsų nieko nereikalauja, kas yra neįvykdoma. Jis eina pirma mūsų su kryžiumi, ragindamas Juo sekti ir pagal Jo mokslą gyventi.

Vokietijoje, Liubecko katedroje, yra toks užrašas:

1. Jūs vadinate mane Mokytoju, bet manęs neklausote.
2. Jūs vadinate mane Šviesa, bet manęs nematote.
3. Jūs vadinate mane keliu, bet juo nevaikščiojate.
4. Jūs vadinate mane gyvenimu, bet juo negyvenate.
5. Jūs vadinate mane Išmintingu, bet manimi nesekate.
6. Jūs vadinate mane gailestingu, bet manęs nemylite.
7. Jūs vadinate mane turtingu, bet manęs nieko neprašote.
8. Jūs vadinate mane amžinu, bet manęs neieškote.
9. Jūs vadinate mane ištikimu, bet manimi nepasitikite.
10. Jūs vadinate mane kilniu, bet man netarnaujate.
11. Jūs vadinate mane Dievu, bet manęs nebijote.

Todėl jei aš jus atstumsiu, nepykite ant manęs.

Mano brangieji klausytojai, kartą Kristus taip kalbėjo savo apaštalams: „Kai ateis Šv. Dvasia, kurią aš Jums atsiųsiu nuo Tėvo, ji liudys apie mane. Ir jūs liudysite apie mane".

„Ir jūs liudysite apie mane". Tai įsakymas ir mums: liudyti Kristų, reiškia, pažinti Kristų, praktikuoti savo religiją, būti šviesa šiame tamsybės ir chaoso pasaulyje ir gyventi pilnutinį krikščionio gyvenimą: savo namuose, savo namų darbe, organizacijoj, visur ir visada.

New York'o zoologijos sode, prieš įeinant į vieną uolą, yra didelis veidrodis, ant kurio yra toks įrašas: „Lankytojau, dabar tu matysi patį pavojingiausią gyvulį žemėje". Žmogus, perskaitęs tokį įrašą, skuba į uolą, bet, deja, nieko ten neranda, todėl grįžta atgal prie veidrodžio skaityti įrašą. Jam nuėjus į uolą, įrašas pranyksta, ir žmogus veidrodyje mato tik save.

Brangūs klausytojai, yra tik du keliai: liudyti Kristų ir būti tikru žmogumi, krikščioniu arba būti pavojingiausiu žvėriu žemėje. Yra tik du keliai ir du pasirinkimai.

Amen.

3-iasis metų sekmadienis, 1987

Kas yra Kristus?

Broliai Kristuje, Jono Krikštytojo paruošiamoji misija Mesijui baigėsi jo suėmimu, kurį įvykdė Erodas, nes Jonas viešai skelbė, kad jam nevalia gyventi su savo brolio Pilypo žmona. Visa tai užgavo Erodo žmoną, kuri, degdama kerštu, paveikė karalių, kuris įsakė Jonui nukirsti galvą. Tai išgirdęs, Kristus iš Judėjos pasitraukė į Galilėją, ir sustojo prie Kafarnaumo ežero, Zabulono ir Neftalio giminių žemėje. Čia Kristus pradėjo naują savo mesijinę veiklos fazę. Reikia pasakyti, kad net prieš septynis šimtus metų prieš Kristų pranašas Izaijas taip išpranašavo šį įvykį: „Zabulono žeme ir Neftalio žeme! Paežerės juosta, žeme už Jordano, pagonių galilėja. Tamsybėje tūnanti tauta išvydo skaisčią šviesą, gyvenantiems ūksmingoje mirties šalyje užtekėjo šviesybė".

Tačiau Kristus ir toliau vartoja Jono Krikštytojo atgailai įprastą kvietimą: „Atsiverskite, nes dangaus karalystė čia pat". Be to, Jis čia pradėjo rinkti savo apaštalus. Pirmiausia Kristus pasikvie-

čia du brolius Simoną, kurį vėliau pavadins Petru (uola) ir jo brolį Andriejų. Vėliau jis pakvietė kitus du brolius: Zebediejaus sūnų Jokūbą ir jo brolį Joną. Visi keturi jo kviestiniai buvo žvejai. Jiems Kristus pasakė, kad nuo dabar jiems reikės žmones žvejoti.

Tad šiandien ir norėčiau mėginti atsakyti: Kas yra Kristus, kurį Jonas pavadino Dievo avinėliu? Kas yra tas Kafarnaumo ežero pakrantėje pasirodęs žmogus?

Prieš keliolika metų man teko matyti filmą: „Christ Superstar". Tarp kitų vaizdų yra tokia scena: nuvargęs Kristus, padėjęs galvą ant akmens, miega, tuo tarpu Magdalena gieda labai gražią ariją; ji klausia Kristaus, kas tu esi? Atrodai panašus į žmogų, bet tavyje yra kažkas daugiau, nesuprantamo? Atsakyk, kas tu esi?

Ir Nietzsches raštuose yra užrašyti šie įdomūs žodžiai: Jis sako: „Girdėdami sekmadienio varpų balsą, klauskime savęs: ar tai galima, kad tai būtų daroma dėl vieno prieš 2000 metų nukryžiuoto žydo, kuris save vadino Dievo sūnumi?"

Kas pagaliau yra Jėzus Kristus, apie kurį, kalbėdami Tikėjimo išpažinimą, sakome: „Tikiu ir į Jėzų Kristų, Dievo Sūnų".

Ir pats Kristus kartą klausė savo apaštalų: „Kuo jūs mane laikote? Ką jūs manote apie mane?" Šis klausimas yra kartojamas kiekviename amžiuje. Kiekvienas į jį nori rasti atsakymą. Mat Kristaus asmuo yra labai didis ir įdomus. Jis domina kiekvieną tiesos ieškantį žmogų, nes liečia giliausius žmogaus būties klausimus: arba esi su Kristumi, arba prieš Kristų. Arba jį mylėsi, arba jo nekęsi. Arba su Kristumi būsi laimingas arba, atmesdamas Jį, žūsi.

Sprendžiant Kristaus asmens problemą, įvairūs filosofiniai sąjūdžiai Kristui priskiria įvairiausius pavadinimus. Tačiau dažnai jie bijo pasakyti galutinį ir teisingą žodį, kad Kristus buvo

Dievas. Jie sako, kad Kristus buvęs revoliucionierius, kiti sako, kad jis buvęs net komunistas, pranašas, išmintingiausias žmogus pasaulyje, idealistas, didis mokytojas ir taip be galo...

Jei Kristus buvo revoliucionierius, kaip visi mūsų laikų revoliucionieriai, tai reikštų kiršinti, žudyti, meluoti, naikinti. Tačiau Kristus buvo toks revoliucionierius, kuris per trejus metus padarė tokią revoliuciją, kokios pasaulis negirdėjo ir nematė. Kristus neišliejo nė vieno kito žmogaus kraujo, o tik savo paties. Su Kristumi prasidėjo naujas laikas, naujas pasaulis. Išimkite krikščionybę, jos mokslą, kultūrą, civilizaciją iš žmonijos istorijos ir suprasite, ką reiškia Kristaus „nauju terminu" vadinama revoliucija. Kristaus mokslas nėra griaunantis dinamitas, tai raugas, kuris raugina ir kelia, jis yra pajėgus iš žmogaus padaryti šventąjį. Tai yra saulė, kurios spinduliai gydo, šildo ir kelia.

Kiti sako, kad Kristus buvęs komunistas. Tiesa, kad pirmųjų krikščionių bendruomenės tvarkėsi laisvai bendruomeniniais pagrindais. Kas taip kalba, tas nepažįsta nei komunizmo, nei krikščionybės.

Kristaus mokslo centre stovi žmogus, individas, asmuo, o ne partija, valdžia. Partija ir valdžia turi žmogui tarnauti, o ne atvirkščiai.

Komunizmas nepripažįsta privačios nuosavybės, o Kristus įsako laikytis visų 10-ties Dievo įsakymų, į kuriuos įeina septintasis ir dešimtasis Dievo įsakymas. Tarp Kristaus sekėjų buvo ne tik vargšų, bet ir turtingų žmonių, pvz., Morta, Magdalena, Salomė, Nikodemas, Zakiejus, Juozapas iš Arimatėjos. Kristus netikėjo utopija, kad visi žmonės esą lygūs. Priešingai, jis yra pasakęs: „Vargšų jūs visada turėsite". Kristaus palyginimuose, parabolėse yra daugybė posakių, terminų, pvz., atlyginimas,

tarnai, pirkti, parduoti, paskola, palūkanos. Tai rodo, kad Kristus pripažino socialinę santvarką, kuri Kristaus laikais buvo praktikuojama ir pagrįsta privačia nuosavybe.

Be to, Kristus nepripažino esant teisingą tokį turto paskirstymą, kuris yra pagrįstas neleistinais ekonominiais tvarkymais. Kristus smerkė beribį turtingumą ir privačią nuosavybę be atsakomybės ir pareigos. Kristus savo aštuoniuose palaiminimuose gailestinguosius vadina palaimintais, nes jie laimės gailestingumą. Jis ne tik turtingam jaunuoliui patarė lobį išdalyti vargšams, bet taip pat su skausminga širdimi įspėja turtinguosius, kad lengviau kupranugariui praliįsti pro adatos skylutę, negu turtuoliui įeiti į dangaus karalystę. Palyginime apie turtuolį ir Lozorių Kristus sako, kad turtuolis vien dėl savo širdies kietumo vargšų atžvilgiu buvo nugramzdintas į pragarą.

Taigi, kas buvo Kristus? Jeigu jis ne revoliucionierius, ne komunistas, ne koks idealus žmogus, mokytojas, genijus? Ar tas asmuo, kurio gimimo žmonija nekantriai laukė tūkstančius metų ir Jam užgimus milijonai per 2000 metų dėl Jo gyvena, aukojasi ir miršta, yra tik žmogus? Visais amžiais prieš ir po Kristaus pasaulyje buvo daug didelių žmonių, genijų, bet jie buvo tik žmonės. Tuo tarpu Kristus vaikščioja tarp mūsų jau du tūkstančius metų, tiesdamas sau kelius į žmonių širdis, nusidėjėlius darydamas šventais, paklydusius vesdamas į tiesą, palūžusius pakeldamas, kovojančius padrąsindamas, mirštančius priimdamas?!

Taigi Kristus formuoja žmonijos veidą. Jis kelia jai nerimą. Jis smerkia jų blogą gyvenimą ir nori transformuoti jos eigą.

Žmonių kartos ateina ir praeina. Jų hipotezės ir sistemos eina į šiukšlynus, bet Kristus yra visada čia pat, guosdamas nuliūdusius, pakeldamas nužemintus, stiprindamas gerus pasi-

ryžimus, civilizuodamas laukinius ir žerdamas šviesos spindulius ant nuodėmėje skęstančio pasaulio.

Ir pagaliau Kristus pats save laikė Dievu. Jo didžiausias troškimas buvo žmonių išganymas. Tačiau, kaip tikėti liudininku, kuris apie save liudija? Jei koks nors žmogus, kuris skelbia kilnų ir aukštos moralės mokslą ir pats gyvena šventą ir be dėmės gyvenimą, jo liudijimu reikėtų tikėti, jį priimti.

Tačiau to dar neužtektų. Ir Kristus tai žinojo. Jis pats sakė: „Jei netikite, ką aš sakau, tikėkite, ką aš darau". Kristus savo žodžius paliudijo stebuklais, pranokstančiais žmogaus pajėgumą ir galią. Ir pagaliau Kristus savo dievystę antspaudavo didžiausiu stebuklu: savo paties prisikėlimu iš numirusiųjų!

Ir dar reikia pridurti, kad Kristaus dievystę liudija ir pati 2000 metų amžiaus krikščionybė. Įsivaizduokite tuos milijonus žmonių ir tai per 2000 metų gyvenančius, kovojančius, pasiaukojančius, išsižadančius ir mirštančius Kristuje ir dėl Kristaus. Argi jie tai darė ir daro, kad Kristus buvo tik žmogus, o ne Dievas?

Taigi, jei Kristus nebūtų Dievas, tai jo Palestinos smėlyje įspaustas pėdas seniai būtų išdildęs vėjas, jo vardas dingęs iš žmonių atminties... Iš to, kas pasakyta aiškėja, kad Kristus mus įpareigoja. Jei Kristus yra Dievas, aš Jo turiu klausyti ir pildyti Jo įsakymus, nors jie būtų ir sunkūs. Jei Kristus yra Dievas, tai viską, ko jis mokė, aš turiu priimti. Jei Kristus yra Dievas, tai Jo pažadai teikia man daug paguodos. Jei Kristus yra Dievas, tai kaip patrauklus yra Jo pavyzdys. Ir jei Kristus yra Dievas, tai už vis labiau Jo pakelta kančia turi neįkainojamos vertės mano gyvenimui.

Kristus, būdamas Dievas, yra mūsų Atpirkėjas. Kristus, būdamas ir žmogus, yra mūsų brolis, ir mes visi esame tarp savęs broliai ir seserys.

Yra dvi krikščionių rūšys: Kristaus sekėjai ir pigioji laida: Kristaus gerbėjai.

Krikščionybė mirė daug kartų ir vėl prisikėlė, nes ji turi Dievą, kuris žino būdą išeiti iš kapo.

Amen.

Mes esame pasaulio šviesa, 1987 02 08

Mieli broliai ir sesės, šios dienos Evangelija yra tęsinys praėjusio sekmadienio, ten buvo kalbama apie 8-nis palaiminimus: palaiminti dvasingieji, nes jų dangaus Karalystė. Palaiminti liūdintieji, nes jie bus paguosti. Palaiminti romieji ir teisybės trokštantieji, palaiminti gailestingieji, palaiminti tyraširdžiai, palaiminti taikdariai, palaiminti persekiojamieji ir pagaliau palaiminti dėl Kristaus niekinamieji, persekiojamieji ir šmeižiamieji. Taigi, jei mes priklausome šių aštuonių palaiminimų kategorijai žmonių, tai mes esame sūrumo nenustojusia druska, mes esame pasaulio šviesa, miestas ant kalno, žiburys įstatytas į žibintuvą.

Mano brangieji, čia Kristus duoda mums krikščioniško gyvenimo sampratą: būti krikščioniu, reiškia būti šviesos nešėju. Supraskite, Kristus yra tikroji šviesa. Mes esame Kristaus šviesos atspindys. Kaip mėnulis gauna šviesą iš saulės, taip mes iš Kristaus, apie kurį pranašai skelbė, kad jis būsiąs pasaulio šviesa, nušviečianti tamsybes, teisingumo saulė. Žibintas nežiebiamas pats sau, bet kad šviestų tamsiame kambaryje. Mes dažnai barame vaikus sakydami: „Nedeginkite šviesos be reikalo". Taigi šviesa turi ne tik degti, bet turi turėti ir tikslą. Kristus mums sako: „Jūs pasaulio šviesa". Tad kaip mes turime šviesti?

1. *Mes turime šviesti natūraliai.* Kodėl rožė yra raudonos spalvos? Kokius dažus ji vartoja? Jokių? Ji nusidažo natūraliai.

Kodėl paukščiai gieda? Gal giedodami jie miške koncertą ruošia? Visai ne! Jie tai daro natūraliai. Giedojimas yra jų prigimties reikalas.

Kai apaštalai Petras, Jonas buvo areštuoti ir atvesti į teismą, jiems teisėjas uždraudė kalbėti apie Kristų. Tačiau apaštalai viešai teisėjui atsakė: „Mes negalime tylėti apie tai, ką patys matėme ir girdėjome". Kitais žodžiais tariant: „Mes esame šviesa ir mes turime šviesti".

2. *Mūsų šviesa turi būti aukos šviesa, laisva ir tikslinga.* Užvažiuokite nakties metu į Griffith Dorf observatorijos kalną ir prieš jūsų akis atsivers šviesų jūra. Ši šviesos jūra kaštuoja daug dolerių, ji nešviečia natūraliai. Jai reikia energijos. Ir altoriaus žvakė degdama trumpėja. Reikia pakeisti nauja. Lemputė perdega. Reikia naujos. Visa tai kaštuoja. Ir Kristaus atėjimas buvo begalinė auka, kančia ir kryžiaus mirtimi jis mus atpirko, jis tapo nesibaigianti šviesos versmė.

3. *Mes turime šviesti viešai, būti matomi.* Tai yra sunki pareiga. Mat yra žmonių, nemėgstančių šviesos. Ir Kristus yra pasakęs: „Yra žmonių, kurie labiau mėgsta tamsą, negu šviesą". Kai vagis ar kriminalistas eina vogti bei daryti nusikaltimą, jis pasirenka tamsią naktį. Kalinys, sėdėdamas tamsiame, be langų požeminiame rūsyje, įžiebus šviesą, užsidengia akis. Operoje ponia Makbet, ruošdamasi nužudyti Dunkaną, sako: „Tamsioji naktie, ateik ir tiršti pragaro dūmai pridenkite jį, kad aš nematyčiau jame mano aštraus peilio žaizdos"... Ir kad dangaus šviesa, pralindusi pro storą uždangalą, nesakytų man „sustok, sustok".

Kiekviename amžiuje buvo ir yra žmonių, bijančių šviesos. Tačiau tai neturi mūs gąsdinti ir padaryti mus žibintais, apvoštais po katilu. Mūsų tikslas šviesti visada ir visur. Mes neturime

bijoti krikščionio vardo, neturime jo gėdintis: „Kas išsigins mane žmonių akivaizdoje, to aš išsiginsiu savo Tėvo akivaizdoje". Tačiau atsiminkime, kaip žvakė negali šviesti galva žemyn, taip ir mes negalime šviesti, jei patys nesame tiesūs dvasia ir dora.

4. *Būkime savo aplinkos šviesa.* Švieskime ten, kur esame. Šviesa yra „demokratinė". Ryto saulė savo spindulius beria ir ant žemės purvų, ir ant žydinčių darželio gėlių. Žvakė vienodai šviečia vargšui ir karaliui. Yra angliška daina: Brighten the Corner Where you are". Nežinau, koks yra jūsų žibintas, kur jis stovi ir kokia jūsų profesija. Tai nesvarbu. Švieskite visiems, be išimties. Kitokios išeities nėra. Tik tada mes pasaulį padarysime miestu, stovinčiu ant kalno, kai mes visi būsime šviesos žiburiai. Uždenkite šios šventovės langus ir šios uždegtos altoriaus žvakės nepajėgs apšviesti visos šios erdvės. Bet užsidekime kiekvienas po žvakę ir užmaskuotas pastatas prakalbės nuostabiais šviesos spinduliais.

Pagaliau, kokie yra šviesos padariniai, vaisiai:

1. *Šviesa yra visada regima, matoma.* Šviesa nematoma dėl dviejų priežasčių: arba šviesos nėra, arba ji paslėpta po katilu. Nors ir kokia tamsi naktis būtų, vis vien užtekėjusi saulė išblaško tamsybės rūkus.

2. *Šviesa linksmina ir guodžia.* Tamsa slegia. Ji yra liūdesio simbolis. Tamsa sukelia baimę. Tamsa pakeičia daiktų išvaizdą ir žmonių veidus. Tamsoje mes matome baidykles, šmėklas. Šv. Jonas dangų vadina šviesos karalyste. Už mirusius mes meldžiame: „Amžiną atilsį duok jiems, Viešpatie, ir amžina šviesa tegul jiems šviečia". Kristus dažnai sakydavo: „Būkite linksmi ir džiaukitės". Jis tai sakė, sudrausdamas audras, atleisdamas nuodėmes, jis tai kartojo ligos ir mirties atvejais. Tik dieviškas žiburys gali mums nutiesti kelius į ateitį ir padėti teisingai

suprasti praeitį. Mes turime į mirtį žiūrėti ne kaip į uždarą gatvę, bet kaip į platų vieškelį, vedantį į Tėvo namus.

3. *Šviesa kelia, žadina, budina.* Tik prieš kelias valandas viskas skendėjo miege, tamsoje. Miegojo visa žemė, gyvuliai laukuose, tvartuose ir paukšteliai, paslėpę snapus ilsisi po savo sparnų antklode. Bet štai žemė sujuda. Pasirodo aušra, užteka saulė ir ateina žemėn po nakties tamsos pailsėjusi saulė ir visus prikelia gyvenimui, veiklai.

4. Šviesa gydo ir saugo. Vienas žymus Londono gydytojas Lappelt sako, kad ligonis, būdamas šviesiame kambaryje, greičiau sveiksta negu tamsiame. Kur neįeina šviesa arba mažai jos įeina, ten vyrauja ligos, puvimai ir rūdys.

5. *Ir pagaliau šviesa padeda mums matyti.* Ir gražiausios akys tamsoje nemato. Ir gražiausias veidas tamsoje atrodo nepatrauklus. Kristaus grožio spindesyje mes matome save. Kristaus šviesoje mes matome galimybę patiems tapti šviesa. Knygoje „Twice – Born hseu" autorius aprašo seną girtuoklį Juozą. Ten sakoma, kad jis pradėjęs gerti, dar būdamas prie motinos krūtinės. Niekas netikėjo Juozą matyti kitokį. Tačiau vieną dieną jis veidrodyje pamatė savo purviną ir degtinės iškreiptą veidą. Tada Juozas sušuko pats sau: „Nuo dabar aš turiu tapti kitokis". Ir nuo tos valandos girtuoklis Juozas tapo nauju žmogumi, jo gyvenimas nušvito nauja šviesa.

Mano brangieji, ir mes dažnai pažiūrėkime į Dievą, kaip tas nelaimingas Juozas į veidrodį. Ir mes suprasime, kad mūsų Atpirkėjas Kristus, pasirodęs pasaulyje kaip šviesa, toje šviesoje jis mums apreiškė Dievą, kaip meilę. Jis parodė, kad Dievas yra mūsų Tėvas. „Tėve mūsų, kuris esi danguje", jis mums liepė melstis. Jei taip, tai mes esame Dievo meilės šviesos nešėjai. Jei Dievas mūsų tėvas, tai mes tarp savęs esame broliai ir seserys.

Ir mus turi sieti meilės ir brolybės ryšiai. Mes turime tapti žemės druska ir pasaulio šviesa. Tad nebūkime ryku užvožtu žiburiu, bet įstatyti į žibintuvą, kad šviestume visiems, kas yra namuose, taip tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje, sako Kristus, „kad jie matytų jūsų gerus darbus ir šlovintų jūsų tėvą danguje".

Ir mūsų žymioji pedagogė Marija Pečkauskaitė šią šviesos teologiją išreiškia šiais žodžiais: „Kilti ir kelti, ir šiame dulkių pasaulyje uoliai tarnauti šviesos pasauliui". O mūsų naujasis palaimintasis Jurgis Matulaitis taip sako: „Aš noriu būti deganti žvakė ant Viešpaties altoriaus ir sudegti iš meilės Dievui ir artimui". Jurgio Matulaičio troškimas greitai išsipildys, kai šių metų birželio 28 d. jis popiežiaus bus paskelbtas palaimintuoju. Ir arkivyskupas Jurgis Matulaitis taps mums ne tik degančia žvake, bet ir galingu švyturiu, nušviečiančiu keliems šimtams lietuvių į amžinąją Šviesą, į mūsų dangiškojo Tėvo namus.

Amen.

15-asis metų sekmadienis, 1976

Brangieji, Kristus, siųsdamas savo mokinius apaštalauti, leido pasiimti tik lazdą. Jis jiems liepė: „Be lazdos, nieko neimti į kelionę – nei duonos, nei krepšio, nei pinigų dirže, – tik apsiauti kurpėmis, bet nesusivilkti dviejų palaidinių" (Mt 6, 8–9). Mat Kristus norėjo, kad Jo mokiniai neprisirištų prie turtų, vertintų dvasines vertybes ir pasitikėtų Dievo apvaizda. Jis bijojo, kad prisirišimas prie medžiaginių dalykų neaptemdytų dvasinių vertybių, neužstotų Dievo. Todėl Kristus ir savo Kalno pamoksle kalbėjo: „Palaiminti dvasingieji, nes jų yra dangaus karalystė".

Kai šiandien žmogus vertinamas pagal tai, ką jis turi, kokį darbą dirba, kiek uždirba, tai Eucharistija įspėja, kad žmogus labiausiai turi būti vertinamas už dvasines vertybes. Žmogus turi būti turtingas išmintimi bei dorybėmis. Todėl net netikintieji negali atsigėrėti šv. Pranciškaus Asyžiečio asmeniu, kuris nusivilko rūbus ir grąžino savo tėvui, kad neturte galėtų geriau tarnauti Dievui. Svarstant dvasinių vertybių pirmumą, mums verta prisiminti ir Kristaus žodžius Mortai: „Morta, Morta, tu rūpinies daugeliu dalykų, o reikia tik vieno". O tas „vienas" reiškia: „Pirmiausia ieškoti Dievo karalystės ir jos teisybės, o visa kita bus pridėta".

Prie žemiškų turtų prisirišimas dažnai virsta šykštumu. „Kas yra šykštumas? – klausia šv. Bernardas. – Tai nuolatinis gyvenimas neturte, bijant atsidurti neturte." Sokratas, paklaustas, kas yra šykštuolis, atsakė: „Tasai, kuris siekia gėdingo pelno ir nesirūpina savo tėvais ir draugais". Vokiečių priežodis sako: „Šykštumas – kaip ugnis: kuo daugiau dedi malkų, tuo karščiau dega".

Toliau. Gyvenimo praktika rodo, kad retai šykštuolis užbaigia savo dienas be ašarų – juk jis mažiausiai yra savininkas tų gėrybių, kurias taip rūpestingai renka ir slepia; jis telkia turtus plėšikams, svetimiems ir žemei. Todėl ir Kristus mus įspėja: „Negalima tarnauti Dievui ir Mamonai".

Turtas nėra blogas, o blogas yra šykštumas. Kiek didėja tavo banko knygelė, tiek daugink ir savo gerus darbus. Rytų išmintis sako: „Turtas, kaip mėšlo krūva, krūvoje dvokia, o iškratytas dirvoje daro žemę derlingą". Leonas XIII yra pasakęs: „Niekas nėra tiek turtingas, kad nieko nestokotų, niekas nėra toks vargšas, kad kitam negalėtų padėti".

Tiesa, taupumas yra reikalingas. Pasak Smilo, taupumą galima vadinti dorybės dukterimi, susilaikymo seserimi ir laisvės

motina. Taupumo reikia, kad galėtume padėti vargstantiems savo broliams, savo įstaigoms, spaudai, lietuvybei. Kas tai nedaro, paniekina krikščioniškos meilės įsakymą.

Taigi viskas, kas yra sutverta, skirta žmogui, neišskiriant ir turtų. Tačiau turtai, kaip ir peilis – su juo galima duonos atsiriekti arba gerklę persipjauti. Mat turtas turi eiti kartu su išmintimi.

Pasakojama, kai Saliamonas buvo išrinktas izraelitų karaliumi, jis prašė Dievą tik išminties. Šv. Raštas sako, kad jau Dievo Angelas pasakęs: „Kadangi Tu prašei nei turtų, nei garbės, bet išminties, todėl tu būsi išmintingas, o būdamas išmintingas, tu tapsi turtingas ir garbingas".

Todėl ir mes dažnai gyvenime prašykime Dievo išminties, o būdami išmintingi – būsime turtingi ir garbingi. Išmintingas ir laimingas yra tas, kuris gyvenime stengiasi būti toks, koks nori būti mirties atrastas.

Amen.

15-asis metų sekmadienis, 1979

Dievo misija žemėje

Šios dienos Mišių skaitymai yra skirti apaštalavimui.

Pirmame skaityme mes girdėjome, kaip Amosas buvo Viešpaties siųstas pranašauti Izraelio tautai ir įspėti ją apie ateinančias nelaimes.

Antrame skaityme šv. Paulius Laiške Efeziečiams iškelia begalinę žmogaus vertę, kad mes, žmonės, girdi, esame Dievo nuosavybė, paženklinti Šv. Dvasios, kuri yra mūsų paveldėjimo laidas jo nuosavybės atpirkimui, jo didybės šlovei.

Toliau. Šios dienos Evangelija mums kalba, kaip Kristus, siųsdamas savo mokinius apaštalauti, duoda jiems kai kuriuos pamokymus: 1) eiti po du, 2) pasiimti tik lazdą ir 3) apsiauti kurpėmis, 4) nebėgioti iš namų į namus, 5) jei kas nepriimtų, dulkes išeinant nusikratyti.

Tačiau šiandien sustokime ilgiau prie pirmojo skaitymo, kaip Dievas liepė Amosui eiti į Izraelį ir kalbėti jiems apie Jahvę-Dievą. Tačiau pranašas Amosas dėl savo skelbiamo žodžio buvo atmestas ir karaliaus, ir kunigų, ir netikrų pranašų.

Brangūs klausytojai, kas atsitiko su pranašu Amosu 800 metų prieš Kristų, tas pat vyko visais amžiais iki mūsų laikų, vyksta ir dabar.

Pranašas Amosas to meto valdžios žmonių buvo ištremtas ir nutildytas, nes jis prikaišiojo jų neteisybes, nežmonišką elgesį ir netikėjimą. Jeigu Betanijos karalius ir jo ministrai būtų paklausę pranašo įspėjimų, jie būtų išgelbėję žmones nuo tremties likimo ir jų tauta nebūtų buvusi nušluota nuo žemėlapio. Jie atsisakė paklusti Dievo žodžiui ir tapo kaimyninės pagoniškos tautos vergais.

Toliau. Kristų, kuris buvo Dievo siųstas grąžinti žmogų Dievui, ištiko dar skaudesnis ir žiauresnis likimas. Išrinktosios Dievo tautos vadai, būdami išdidūs ir įtarūs, nubaudė Kristų kriminalisto mirtimi, kaip visuomenės atmatą ir piktadarį.

Bažnyčią, kurią Kristus įsteigė tęsti jo mokslą žemėje, ištiko tas pats likimas. Tuometinė žydų valdžia stengėsi užgniaužti jaunutę bažnyčią ne tik Jeruzalėje, bet ir Palestinoje bei Sirijoje. Tačiau Dievas globojo savo bažnyčią ir visos priešo pastangos nuėjo niekais.

Po kelių dešimtmečių tą patį darė ir Romos imperatoriai. Per 300 metų jie nepajėgė nugalėti Kristaus Bažnyčios. Tūks-

tančiai krikščionių mirė kankinio mirtimi, ėjo į kalėjimus, kentėjo baisius persekiojimus, tačiau krikščionybė išliko gyva ir kūrybinga. „Krikščionių kraujas", kaip sako šv. Augustinas, „tapo krikščionybės sėkla". Bažnyčia, nepaisant baisių kančių ir mirties, augo ir plito po visą Romos imperiją, kol pagaliau Konstantinas Didysis davė Bažnyčiai laisvę.

Tačiau ir laisvę atgavusios Bažnyčios persekiojimai nesiliovė. Pradedant 4-uoju šimtmečiu, tai šen, tai ten vėl pasireikšdavo didesni bei mažesni Bažnyčios persekiojimai bei jos teisių varžymai, pareikalaudami iš tikinčiųjų aukų ir kančios.

Tačiau tie visi praeityje buvę Bažnyčios persekiojimai nublunka prieš Bažnyčios persekiojimus, vykstančius mūsų amžiuje. Antai vienas trečdalis pasaulio yra atsidūręs už geležinės ir siaubo sienų, kur vyrauja materialistinė ir ateistinė filosofija, visiškai priešinga krikščioniškai filosofijai ir mokslui. Komunistinėje sistemoje nėra vietos Dievui. Dievo sukurtas žmogus gautas dvasines savybes naudoja kovai prieš Dievą ir tikinčiuosius. Ir šiai sistemai palaikyti yra naudojamas ne tik mokslas, bet ir karinė jėga, subversija, melas.

Bet tai ne pati didžiausioji bėda. Yra baisiau, kad beveik pusę pasaulio tikinčiųjų per daug nejaudina pavergtųjų Dievo vaikų kančios. Vadinamosios krikščioniškos tautos yra pasidariusios nejautrios tikinčiųjų persekiojimams, jeigu tik nepaliečia jų esamos politikos ir ekonominių interesų. Visa tai parodo, koks silpnas yra tų tautų tikėjimas į Dievą ir kaip mažai tikėjimas veikia jų kasdieninį gyvenimą.

Ar daug kam rūpi kas šiandien vyksta Kombodžoje, Laose ir Vietname? Tūkstančiai žmonių, bėgančių nuo bedieviško komunizmo, plūduriuoja laivuose Azijos vandenynuose, laukdami, kad kas juos išgelbėtų ir pamaitintų. Pabėgėlių ekspertai

teigia, kad iki šių metų pabaigos tokių laivo žmonių bus ne mažiau kaip milijonas. Dabar esamomis sąlygomis ir turimomis gelbėjimo priemonėmis nedaug bus išgelbėta. Apie 70 proc. jų žus jūroje. Tai yra naujas „Holokaustas", apie kurį niekas filmų negamina, niekas protestų nekelia, niekas gatvėmis su plakatais nežygiuoja... Todėl teisingai vienas vyskupas iš bolševikų užimtų kraštų yra pasakęs: „Jūs mus vadinate tylinčiąja bažnyčia. Deja, jūs, laisvieji, esate tylioji bažnyčia, o ne mes, mes esame kovojančioji ir kenčiančioji bažnyčia". Kokia tai baisi tiesa! Užtenka tik paskaityti „Lietuvių katalikų Kroniką" ir galima įsitikinti, kaip mūsų broliai gina savo religines teises, nepaisydami pažeminimo, teismų, kalėjimo, ištrėmimų. O tarp mūsų yra ir tokių, kurie turtais aptekę, o Lietuvių religinei šalpai skiria tik dolerinę auką. Atsiminkime, jeigu pasaulis neatbus ir nepradės veikti, mes artėjame prie pasaulio susideginimo. Mat žmogus mano, kad jis gali gyventi be Dievo ir tik vien savo pastangomis valdyti pasaulį. Ir šių dienų reiškiniai rodo, kad be Dievo žmonija eina prie savižudybės, ir jeigu ta tėkmė laiku nebus sulaikyta, Žemės planetą ištiks baisi ir negirdėta nelaimė, kurios mes nė įsivaizduoti negalime.

Tad šios dienos Mišių skaitymai mus įspėja pranašų ir Kristaus žodžiais: pasaulis turi grįžti į Dievą, prie 10 Dievo įsakymų. Yra galima laikinai pašalinti Dievą, užsikimšti ausis pranašų žodžiams, laikinai pritildyti savo sąžinę, bet šiais pagrindais negalima sukurti žmonių gerovės, sveikų santykių tarp žmonių ir tautų. Atsiminkime, kad šis pasaulis yra ne kokio diktatoriaus šventykla, bet Dievo bažnyčia, kurioje jis teisingai reikalauja iš savo kūrinių, kad mes ją pažintume, mylėtume ir jam tarnautume.

Amen.

15-asis metų sekmadienis, 1982

Sekmadienio poilsis

Mano brangūs klausytojai, šią dieną aš noriu pakalbėti apie 3-iąjį Dievo įsakymą: Sekmadienį švęsk!

Psichologija mums sako, kad mes esame laiko, aplinkybių ir vietos vaikai. Šėlstantis miesto gyvenimas savo viliojimais pavergė mūsų sielas ir kartu sukėlė natūralaus grožio pajutimo jausmą. Todėl ne naujiena, kad mes dažnai ilgimės ramybės, tylos, susitelkimo... O čia taip malonu ir ramu, pasigirsta sielos atsidūsėjimas, aplankius kokią nors gamtos nuošalią vietelę.

Prisiminkime sekmadienio rytą. Tai gegužės mėnesio diena. Visur dvelkia paslaptinga ir raminamai veikianti tyla. Pasigirsta bažnyčios varpai. Žmonės skuba į bažnyčią. Žmonės, kurie per visą savaitę negirdėjo nieko, išskyrus mašinų ūžesį ir fabrikų sirenų staugimą. Bet šiai dienai jie nuprausė nuo savo veido anglių ir fabriko dulkes, šią dieną jie užsivilko geresnį rūbą ir šiandien, sekmadienį, jie vėl gali būti žmonėmis.

Mano brangieji, ar tai nėra Dievo didybės ir jo tėviškos meilės ženklas, kad Jis sekmadienio ramybei apsaugoti davė savo trečiąjį įsakymą.

Pradžios knygoje skaitome: „Ir Jis palaimino septintą dieną ir ją pašventino" (2, 3). Ir toliau Pradžios knygoje (20, 8–10) Viešpats taip sako: „Atmink, kad švęstum subatą. Šešias dienas dirbsi ir darysi visus savo užsiėmimus, bet septinta diena yra Viešpaties diena, kurioje nedirbsi jokio darbo, nei tu, nei tavo sūnus, nei tavo duktė, nei tavo tarnas, nei tavo tarnaitė, nei tavo gyvuliai, nei tavo ateiviai, kurie yra už tavo vartų".

Jokiam amžiuje žmogus neturėjo taip pagrįstos teisės, į sekmadienio poilsį, kaip kad mūsų laikais. Pažiūrėkime į darbinin-

kus, kurie 5–6 dienas stovi prie ausis ir nervus draskančios mašinos ūžimo; arba į fabriko direktorių, kuris kairėj rankoj laikydamas telefono ragelį, dešine rašo ir kartu derasi su prieš jį stovinčiu skyriaus prievaizdu! Tik pažiūrėkime į šio krašto darbo ir gyvenimo pulsą, tuomet suprasime, kad neperdedame tvirtindami, jog niekad žmogus taip neskubėjo, kaip šiandien... Tik įsivaizduokite, kas būtų iš mūsų, jei autostradose ir gatvėse nebūtų ženklų, varžančių mūsų norą skubėti, lėkti...

Ilsėtis mums įsako ne tik pozityvus Dievo 3-iasis įsakymas, bet taip pat ir žmogaus prigimtis. Medis duoda vaisių ne ištisą metą. Žiemos mėnesiais jis telkia jėgas, kad išaugintų vaisių. Lygiai ir žmogaus jėgos negali būti besaikiai naudojamos. Joms reikia atvangos, poilsio.

Istorijos lapuose randame pavyzdžių, kaip „gudragalviai" mėgino šį žmogaus poilsio įstatymą panaikinti. Tačiau iš to nieko neišėjo. Šiandien kiekvienas pripažįsta 3-iojo Dievo įsakymo naudingumą. Priešingu atveju mūsų nervai, mūsų sveikata, mūsų darbo jėgos neišlaikytų... Tuo atveju ir sekmadienį uždirbti pinigai būtų mums nereikalingi.

Šis Dievo įsakymas eina dar toliau. Sekmadienį draudžiami sunkūs fiziniai darbai ne tik mums, ir iš kitų negalima jų reikalauti. Tačiau, atsižvelgiant į gyvenimo sąlygas, leidžiami būtini namų ruošos, virimo ir švaros darbai. Taip pat ir maži rankų darbai, kurie atliekami laikui praleisti, poilsiui ir t.t.

Be to, yra sunkių darbų, kurių negalima atidėti. Tai nėra ideali padėtis. Šiandien žmogaus socialiniai reikalai yra tiek išaugę, kad kai kurie fabrikai turi veikti ir sekmadieniais, nes jų sustabdymas atneštų didelių nuostolių, pakenktų bendram gėriui. Toliau. Dievas sutvarkė ne tik poilsį, bet ir darbą. Šv. Raštas sako: „Savo veido prakaite valgysi duoną, kol tapsi dulke, iš

kurios esi sutvertas". Ir toliau tas pats Šv. Raštas sako: „Neužmiršk Viešpaties Dienų švęsti". Taigi Dievas pasmerkė ne tik tuos, kurie šventadieniais dirba, bet ir tuos, kurie visą savaitę švenčia, nes, anot Valančiaus, vanduo netekėdamas ir žmogus nieko nedirbdamas, genda ir niekais išeina.

Toliau, mieli klausytojai, sekmadienis turi ir kitą tikslą. Ištisą savaitę žmogus rūpindamasis duonos kąsniu, mažai turi laiko skirti savo sielos reikalams. Taigi sekmadienis yra sielos, dvasios, diena. Bažnyčia, sutvarkydama sekmadienio poilsį, išgelbsti mūsų buitį nuo materijos ir visiško nužmonėjimo. Juk kai pradėjo suktis pirmosios garo mašinos, turėjome kitokias viltis. Mes netikėjome, kad žmogaus išrasta mašina pavergs savo išradėją, žmogų. Šiandieninį žmogų mašinos visai užvaldė. Jokios pertraukos, jokio sustojimo daugiau nėra. Naujos mašinos, nauji išradimai, didesni, gudresni, nauji laimėjimai – ir pagaliau visas gyvenimas tapo mašina, o su juo ir žmogus. Čia su žmogumi taip įvyko kaip toje pasakoje, kai vienas burtininkas turėjo mokinį, kuris iš savo pono išmoko žodžius, kurių pagalba, jam nesant namuose, galėdavo iškviesti jo dvasią. Tačiau vargas, mokinys užmiršo formulę, kuria šį nemalonų svečią galėtų pašalinti. Ar neatsitinka panašiai ir su mūsų technika?

Brangūs klausytojai, šiame sielą pamirštančioje nervus ardančioje aplinkoje, šiame nuolatiniame motorų ūžime skamba Bažnyčios žodžiai: Broliai, aš netikiu, kad jus mašinos galėtų pražudyti, bet kartą per savaitę vėl tapkite žmonėmis. Bažnyčia to reikalauja ne sau, bet tavo gerovei, tavo sielai. Sekmadienį tu vėl turi priklausyti sau, savo sielai, savo šeimai, savo vaikams, savo kraštui, savo parapijai, savo Dievui... Turbūt niekad žmogus nesijaučia toks didis ir visiškai patenkintas, kaip sekmadie-

nį, kai po savaitės sunkaus darbo jis atlieka savo religinę pareigą ir gražiai bei kultūringai poilsiauja.

Brangūs klausytojai, ar žmonijos istorija prasidėjo tik mūsų dienomis? Ar tik mes skendėjame blizgučiuose ir jų šviesoje, kad tuo tarpu seniau žmonės tūnojo giliausioje amžinybėje? Iš tikrųjų mūsų laikai yra „dideli laikai"! Bet kokiu atžvilgiu? Dideliu idėjiniu chaosu, didelėmis neišsprendžiamomis problemomis, baisia nesantaika. Daugeliu atžvilgiu šių dienų žmogus nėra priaugęs savo laiko uždaviniams ir pašaukimui, kaip kad praėjusio šimtmečio žmogus. Aišku, technika, išradimais, niekas negali mūsų viršyti! Fizines jėgas sujungėme į nuostabią, stebuklus darančią darbo jėgą, bet medžiaga užvaldė mūsų dvasią labiau negu bet kada. Todėl mūsų išganymas glūdi darbo ir poilsio derinyje, kūno ir sielos saikingu aptarnavimu ir patenkinimu. Kad vėl taptume žmonėmis, ne mašinomis, mums reikia grąžinti sekmadienį į mūsų socialinį gyvenimą. Tad švęskime Viešpaties dieną nusižeminę ir dėkingomis širdimis, nes tik tada mums yra garantuota žmogiškosios didybės vertė ir palaima.

Amen.

16-asis metų sekmadienis, 1982

Mieli Broliai, šios dienos Mišių pagrindinė mintis yra sielų išganymas. Pirmame skaityme Jeremijas aprašo senojo įstatymo ganytoją, iškrypusį nuo savo pašaukimo. Dievas pranašo žodžiais bara juos, kad ganovai pražudė ir išblaškė Jo kaimenės avis, jomis nesirūpina ir t.t.

Toliau. Dievas pranašo lūpomis sako: „Aš surinksiu savo kaimenės avis iš visų kraštų ir sugrąžinsiu į jų ganyklą. Paskir-

siu jiems ganytojus, kurie jas sergės, kad jos nebijotų ir kad nė viena nepradingtų. Tas naujasis ganytojas bus vadinamas: „Viešpats – mūsų teisybė".

Kaip matote, šie Jeremijo žodžiai yra mesijiniai. Tas naujas ganovas yra Kristus – Mesijas.

Antrasis skaitinys iš šv. Pauliaus laiško aiškiai pasako, kad iki šiol buvusieji toli esate tapę artimi dėl Kristaus kraujo. Jis yra mūsų sutvirtinimas su Dievu. Mes esame naujas žmogus, jis iš dviejų priešingybių padarė vieną, kurie buvome arti ir kurie buvome toli, nes per Kristų vieni ir kiti galime prieiti prie Tėvo viena dvasia.

Ir pagaliau Evangelijoje Morkus mums aprašo, kaip apaštalai, plušę visą dieną ir sugrįžę pas Jėzų, apsakė jam viską, buvo mokę ir nuveikę. Kristui jie atrodė labai išvargę. Todėl Jis jiems tarė: „Eikite sau vieni į negyvenamą vietą ir truputį pailsėkite". Mat, kaip sako Morkus, daugybė žmonių ateidavo ir išeidavo, ir jiems nebūdavo laiko nė pavalgyti. Tačiau žmonės, matydami juos plaukiančius į negyvenamą vietą, krantais subėgo tenai, pralenkdami net mokinius. Jėzus, išlipęs į krantą, pamatė didžiulę minią ir Jam pagailo žmonių, nes jie buvo tarsi avys be piemens.

Štai kaip Kristus save kaip ganytoją pristato žmonėms: „Aš esu Gerasis Ganytojas. Gerasis Ganytojas duoda savo gyvybę už savo avis. Samdinys, kuris ne ganytojas, kuriam avys ne savos, pamatęs ateinantį vilką, palieka avis ir bėga".

„Aš pažįstu savo avis, toliau aiškina Kristus, ir manosios pažįsta mane. Aš turiu ir kitų avių, kurios ne iš tos avidės. Man reikia ir jas atvesti, kad būtų viena avidė ir vienas ganytojas".

Rusų rašytojas Dostojevskis savo romane „Didysis Inkvizitorius" duoda tokią jaudinančią sceną:

Didžiulio miesto aikštėje antrą kartą pasirodo Kristus. Aikštėje esanti žmonių minia Kristų tuoj atpažįsta, ima džiūgauti, veržtis arčiau, norėdama jį pagarbinti. Staigiai džiūgaujančioje minioje pasirodo Didysis Inkvizitorius, kuris, nieko neprataręs, greitais žingsniais prisiartina prie Kristaus ir nusiveda Jį į savo rūmus, kur susirinkęs vyriausias teismas kelia Kristui bylą, kurioje Jis kaltinamas už visas nelaimes ir katastrofas žemėje.

Būdinga, kad Kristus, kaip anuomet prieš Erodą, taip ir dabar, nuleidęs galvą tyli ir nieko nesako.

„Atverk savo burną pagaliau, – šaukia įsiutęs teisėjas, – pratark bent vieną žodį. Kad galėtume paskelbti nekantriai laukiančiai miniai".

Teisėjas, nesulaukdamas atsakymo, dar stipriau šaukia: „Šalin iš čia, laukan!" Ir žvėriškai stvėręs Kristų, ima Jį stumti pro duris laukan; Kristus, pristumtas prie durų, prieš apleisdamas salę, atsisukęs plačiu žvilgsniu permeta ją ir uždėjęs savo ranką ant teisėjo pečių, pabučiuoja jam į veidą ir staigiai išnyksta iš akių.

Salėje įsiviešpatauja mirtina tyla. Neteisiojo žmogaus veidas, paliestas dieviškų lūpų, pradeda drebėti ir jo akys apsilieja ašaromis. Šis Kristaus pabučiavimas taip paveikė teisėją, kad kažkoks neramumas kankino jį visą jo gyvenimą.

Brangūs klausytojai, nors ši istorija yra fantastiška, tačiau reikia pripažinti, kad ji yra gyvenimiška ir reali. Kristus, įsikūnijęs Dievo žodis, tapęs žmogumi, pabučiavo žmogaus veidą; kai jis, pasiėmęs ant savo pečių mūsų nuodėmes, buvo prikaltas ant kraujais pasruvusio kryžiaus ir pabučiavo mūsų veidą. Jis pabučiavo žmogų, kai prieš savo mirtį Paskutinės vakarienės kambaryje įsteigė Švč. Sakramentą. Jis padarė savo kryžiaus auką nesibaigiama malonės, atleidimo ir pasigailėjimo versme: „Aš guldau savo gyvybę už savo avis".

Toliau. Kristaus kaip Gerojo Ganytojo meilė eina dar toliau. Jis atiduoda savo kūną žmonėms maitintis ir pažadą į amžinybę: „Mano kūnas yra tikras valgis ir mano kraujas tikras gėrimas. Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas nematys mirties per amžius".

Brangūs klausytojai, Kristaus apsireiškimas žemėje buvo vienkartinis. Tačiau jo vizija yra amžina: „Aš turiu ir kitų avių, kurias man reikia atvesti". Šiai gelbėjimo misijai Kristus paliko kunigystę, savo gerojo ganytojo misiją – kunigą.

Mano brangūs klausytojai, kai mes išgirstame žodį „kunigas", mūsų vaizduotėje kyla mintis, kad kunigas nėra kaip visi žmonės. Pirmiausia, jis neturi savo šeimos, bet priklauso visų žmonių šeimai. Jis laimina kūdikius, sujungia moterystės ryšiais ir šventina mirusiųjų kapų duobę. Jis laimina gyvybės pavasarį, jaunystės meilės psalmę ir, gyvenimo vakarui atėjus, palydi žmogų į jo žemiškosios būties saulėlydį.

Kunigas – tai toks žmogus, kuris kelių valandų laikotarpiu gali susidėti savo turtą ir keliauti į kitą žemės pakraštį ne ginklu užkariauti žemių, bet dirbti tarp nelaimingų žmonių ir nešti jiems gyvenimo paguodą, kurią mes randame išsakytą žodžiu: amor, meilė.

Dažnai kunigas gyvena vienišas, nesuprastas, be paaukštinimų, be atpažintos žymės ir dažnai miršta apleistas, pamirštas. Ką kunigas skelbia, dažnai pasaulis vadina kvailyste, absurdu, fanatizmu... Tačiau kunigo gyvenimas yra Kristaus gyvenimas. Jo tikslas yra duoti Dievą žmonėms ir žmones Dievui.

Kunigas gyvenime yra viskas. Jis yra Dievo avidės sargas, tikinčiųjų tarnas, jų vadas. Jis yra švyturys įvairių srovių, mokslų ir filosofijų mišinys. Kunigas yra teisėjas ir doros klausimų vergas, paguoda kančiose, sustiprinimas mirštantiems. Kunigas tu-

ri gyvenimo žodį, žemės druską ir pasaulio šviesą, todėl kiekvieną kartą, kai mėginama šią šviesą pritemdyti ir šią druską išbarstyti, pasaulyje pasidaro tamsu. Žmonių dvasios griovimas ir visuomenė artėja prie fatalinės bedugnės. Ši tamsa dabar gaubia ir mūsų paliktąją šalį, kur Kristus ir Jo kunigai yra suvaryti į katakombas.

Kai Kristus kalbėjo apie save, kaip apie Gerąjį Ganytoją, tarp žydų kilo nesutarimas dėl Kristaus kalbos. Daugelis jų sakė: jis velnio apsėstas ir nustojęs proto; kam jo klausote? Kiti sakė: tai ne velnio apsėstojo žodžiai; argi gali velnias atverti aklųjų akis. Ar istorija nesikartoja? Ir ar žmonės ne tokie patys?

Mano brangūs klausytojai, šio savo žodžio pabaigoje norėčiau priminti labai jaudinantį ir herojišką epizodą iš misioniečiaus Tėvo Asnaghi gyvenimo. Jis kartu su šešiais kunigais kinų komunistų buvo gyvas palaidotas žemėje. Tik prieš kelias dienas Tėvas Asnaghi, rašydamas laišką savo motinai, lyg nujausdamas savo tragišką mirtį, sako: „Mama, jei mano kunigystės stula bus sutepta, tai bus ne kas kita, kaip kankinio kraujas".

Šv. Augustinas rašo: „Vienas tik yra kunigas, kuris nėra reikalingas mūsų maldų, tai kunigas per amžius, Jėzus Kristus". Maldos reikalingumą už kunigus labai gerai žinojo ir šv. Teresė. Savo dvasios dukterims ji taip rašė: „Jokia malda nėra tokia maloni Dievui ir tokia naudinga, kaip malda už kunigus". Kad už kunigus reikia melstis, mums davė pavyzdį ir pats Kristus. Atsisveikindamas su savo apaštalais Jis kalbėjo: „Tėve, neprašau Tavęs juos pasiimti iš pasaulio, bet kad apsaugotum juos nuo pikto".

„Kodėl aš sakau pamokslus? Kodėl aš mokau žmones iš sakyklos? Dėl ko aš gyvenu?" – klausia savęs šv. Augustinas. „Ir tik dėl to, kad mes, jūs ir aš, gyventume dėl Kristaus. Tai mano

garbė ir pasididžiavimas, kurio aš siekiu; tai yra mano džiaugsmas, kurio aš trokštu. Ir jeigu jūs manęs neklausytumėte, ir tada aš netylėčiau... Aš noriu išganyti savo sielą, bet ne tik savo, bet ir jūsų visų kartu".

Amen.

19-asis metų sekmadienis, 1982

Mano brangieji, jau keli sekmadieniai, kaip Bažnyčia mums aiškina, kaip Kristus, ruošdamasis įsteigti Švč. Sakramentą, rengia žmones prie šios tikėjimo tiesos priėmimo. Pirmiausia Jis maitina išalkusią minią fizine duona, darydamas ir lygindamas analoginiu būdu su savo kūnu ir savo krauju. Kristus pirma žada, paskui duoda, įsteigia Švč. Sakramentą. Kodėl jis taip daro? Mat nė viena religinė tiesa nėra patyrusi tiek daug klaidų ir abejonių, kaip realus Kristaus buvimas Švč. Sakramente. Tačiau nėra kitos tokios religinės tiesos, kuri teiktų tiek paguodos ir vilčių žmogaus sielai, besiveržiančiai į nenykstančios laimės horizontus, kaip tikėjimas į Kristaus buvimą Eucharistijoje.

Todėl šiandien norėčiau bent trumpai pakalbėti apie Kristaus realų, tikrą buvimą Altoriaus Sakramente, kad suprasdami šią tikėjimo tiesą dar labiau galėtume naudotis šio Sakramento jėgų versme.

Maždaug prie 2000 metų, Paskutinės Vakarienės metu, Kristus „mylėjęs savuosius, kurie buvo pasaulyje, parodė savo meilę iki galo" (Jn 13, 1), pasilikdamas pats po duonos ir vyno pavidalais maistu saviesiems, tai yra, kurie jau yra atgimę iš Šv. Dvasios antgamtiniam gyvenimui, saviesiems, kurių sielas jau gaivina dieviškoji gyvybė, panašiai, kaip siela kūną, saviesiems,

kurie, atgimę iš Šv. Dvasios, yra tapę „dalininkais dieviškosios prigimties“ (2 Pt 1, 4). Tai padaryti Jėzus buvo jau iš anksto pažadėjęs.

Po stebuklingo pamaitinimo penkiais kepalėliais miežinės duonos ir dviem žuvelėmis minios, kurioje vien vyrų buvo apie 5000, kitą dieną Kristus Kaparnaume toms pačioms minioms, norėjusioms vakar jį karaliumi apšaukti, tarė: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jūs manęs ieškote ne todėl, kad esate matę ženklų, bet kad prisivalgėte duonos lig soties“ (Jn 6, 26).

Toliau Kristus kalbasi su minia: „Iš tiesų, iš tiesų sakau jums, kas tiki, tas turi amžinąjį gyvenimą... Aš esu gyvoji duona, nužengusi iš dangaus. Kas valgys šią duoną, gyvens per amžius. Duona, kurią aš duosiu, yra mano kūnas už pasaulio gyvybę“ (Jn 6, 47, 51).

Tada žmonės pradėjo murmėti, kaip jis galįs jiems duoti valgyti savo kūną? Kristus, kai jo pasakymus žmonės suprasdavo ne taip, kaip turėtų suprasti, visada pataisydavo ir paaiškindavo tikrąją prasmę. Pvz., pasikalbėjimas su Nikodemu. Tačiau šiuo atveju, nepaisydamas žmonių murmėjimo, nepasitenkinimo, dar griežčiau tą patį pabrėžia: „Jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite Jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės!.. Mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas“ (Jn 6, 53, 55). Tuo Kristus patvirtino, kad žmonės, raidiškai suprasdami jo pasakymą, neklydo ir teisingai jį suprato.

Pagaliau Kristus šį savo pažadą išpildo „tą naktį, kurioje buvo išduotas“. Jis Paskutinės Vakarienės metu, pačiu iškilmingiausiu momentu, paėmęs duoną į savo rankas, dėkodamas laužė ir tarė: „Imkite ir valgykite. Tai yra mano kūnas“. Po to, paėmęs taurę vyno, maišyto su vandeniu, tarė: „Tai yra mano kraujas, naujosios sandaros, kuris bus išlietas už daugelį nuodėmėms atleisti“.

Brangūs klausytojai, tas, kuris savo žodžio galybe suvaldė audras, kuris keliais kepalėliais duonos pavalgydino minias, išgydė ligonius, prikėlė numirėlius, dabar jis paverčia duoną savo kūnu ir vyną savo krauju. Tas pats Kristus, stovėdamas prie Lozoriaus dvokiančio lavono, tarė: „Lozoriau, sakau tau, kelkis!" Ir Lozorius su visais įkapių rūbais stojo minios akivaizdoje gyvas ir sveikas. Tas pats Kristus Paskutinės Vakarienės metu paima duoną į rankas ir taria: „Tai mano kūnas". Ir savo žodžio galybe Kristus pakeitė duoną savo kūnu ir vyną savo krauju.

Toliau. Nepraėjus 30-čiai metų nuo to vakaro, kai Kristus, parodęs savo meilę iki galo, pasilikdamas tarp savųjų Švč. Sakramente iki pasaulio pabaigos, šv. Paulius Laiške Korintiečiams išdėsto, kaip Kristus įsteigė Švč. Sakramentą ir priduria: „Taigi, kas valgo tą duoną ir geria Viešpaties taurę nevertai, tas bus kaltas Kristaus kūnu ir krauju". Ir toliau dar griežčiau pabrėžia: „Kas valgo ir geria nevertai, tas valgo ir geria sau teismą, neatskirdamas Viešpaties kūno", tai yra neatskirdamas Viešpaties Kūno, esančio po duonos bei vyno pavidalu, nuo paprastos duonos ir vyno. Mat, kai mes sakome, kad tas žmogus yra kaltas vagyste ar žmogžudyste, tai reiškia, kad jis yra tą nusikaltimą padaręs. Taigi, anot šv. Pauliaus, kas nevertai valgo konsekruotą duoną ir geria konsekruotą vyną, daro tokį pat nusikaltimą, lyg būtų išniekinęs paties Kristaus kūną ir kraują, esantį to žmogaus kūno ir kraujo pavidalu.

Tačiau Šv. Rašto žodžiai nedaug ką reikštų, jei jo tikrumas bei supratimas nebūtų patvirtintas Tradicijos – nuolatinio Bažnyčios mokymo. Kaip suprato tą tiesą pirmieji krikščionys? Romos katakombose yra išlikę paveikslų, liudijančių jų tikėjimą realiu Kristaus buvimu Altoriaus Sakramente.

Toliau. Visos tikėjimo tiesos buvo puolamos ir neteisingai aiškinamos. To neišvengė ir Švč. Sakramentas. Bažnyčios vi-

suotiniai susirinkimai visas tas klaidas pasmerkė, o labiausiai Tridento susirinkimas, iškilmingai pakartojęs pirmųjų krikščionių tikėjimą, kad Švč. Sakramente tikrai yra Kristus su savo žmogiška ir dieviška prigimtimi.

Amžiams bėgant, kad žmogaus protui palengvėtų šią tiesą priimti, Dangus yra patvirtinęs nepaneigiamais faktais, stebuklais.

1263 m. Bolsaro mieste, šv. Mišių metu, iš konsekruotos ostijos pradėjo tekėti kraujas. Tą įvykį matė ne tik daug žmonių, bet ir du kritiškiausi ir giliausi to laiko protai: Tomas Akvinietis ir Boneventūra. Įsitikinus šio fakto tikrumu, Pop. Urbonas IV 1264 m. įsteigė Bažnyčioje Dievo kūno šventę, kuri ir dabar yra švenčiama. O Tomas Akvinietis ir Boneventūra sukūrė gražiausius himnus bei giesmes Švč.Sakramento garbei: pvz., *O Salutais Tantum Ergo, Parye lingua* ir kt.

Taigi Kristus mylėjęs mus iki galo, rado savo išminties lobynuose būdą pasilikti tarp mūsų iki pasaulio pabaigos, kad mus guostų, uždegtų mūsų širdis galinga meile ir būtų mūsų nuolatinis palydovas iki pat mūsų žemiškosios kelionės pabaigos. Baigsiu šv. Tomo giesmės žodžiais: „Jėzau, davęs tokį maistą,/vesk, kur laikas nebesaisto – /į garbingą Dievo rojų/kur Tau amžinai dėkoja/Šventieji ir angelai. Tavim grindžiam viltį tvirtą,/jog pasieksim, kas paskirta – Dangaus puotą ir jos gėrį,/ Ten, kur amžiais laimė žėri./To mes ilgimės karštai!

Amen.

17-asis metų sekmadienis, 1985

Į Tave, Viešpatie, krypsta akys kiekvieno,
Savo metu visiems duodi peno.
Atveri savo dosniąją ranką,
Sočiai maitindamas visa, kas gyva.

Šios dienos Mišių psalmė

Mieli broliai ir sesės lietuviai!

Šios dienos vedamoji Mišių mintis yra Dievo Apvaizda. Gerasis Dievas mus sutvėrė, palaiko ir maitina: savo žemės grūdu, savo dievišku žodžiu ir savo šv. Eucharistija.

Didysis Dievas, sukūręs šį pasaulį, juo rūpinasi ir palaiko. Be Jo galingos rankos šis gražusis Jo kūrinys subyrėtų į gabalėlius. Jis nustato žvaigždžių takus. Jis veda pasaulį tokiu keliu, kad visi daiktai liudytų Jo išmintį ir skelbtų Jo garbę.

Dievas nustato ir tautų eismo kelius. Mums tai liudija Šv. Raštas ir Bažnyčios istorija. Tiesa, dažnai pirmu pažvelgimu mes nepajėgiame suprasti Dievo tvarkos planų, dažnai mes juos vėliau suprantame, o daug dalykų mes niekad nesuprasime, nebent amžinybėje... Tačiau Dievas tvarko pasaulį begaline išmintimi, begaliniu gerumu, begaliniu teisingumu. Todėl psalmininkas, Dievo įkvėptas, šaukia: „Viešpatie, Viešpatie, kokie neperprantami yra tavo sprendimai ir nesuprantami yra Tavo Apvaizdos keliai".

Brangūs klausytojai, Dievas rūpinasi ne tik medžiaginiu pasauliu, bet ir mūsų gyvenimu, kiekvieno žmogaus likimu, reikalais. Pagal Šv. Rašto dvasią, nėra žmogaus, dėl kurio likimo Dievas nesirūpintų. Tas, kuris rūpinasi dangaus paukščiais ir laukų lelijomis, tas, kuris juos maitina ir rengia gražesniais rū-

bais negu Karalių Saliamoną, tuo labiau jam rūpi žmonių reikalai ir jų likimas. Šv. Raštas, norėdamas šią tiesą pabrėžti, sako: „Greičiau motina gali pamiršti savo kūdikį, negu Dievas pamirštų mus, žmones". Tas pats Raštas sako, kad Dievas rūpinasi net žmogaus gyvenimo mažybėmis, kad net žmogaus galvos plaukai esą suskaityti, Dievui žinomi.

Mes skaitome Patriarho Juozapo gyvenime, kaip jisai savo brolių buvo parduotas kaip vergas Egipto pirkliams. Būdamas vergijoje, Juozapas taip iškyla, kad tampa pirmuoju po faraono. Juozapo broliai, bado verčiami, atsibaldo į Egiptą pagalbos prašyti. Juozapas, gerai išklausinėjęs atvykėlius, juos atpažino. Ir užuot jiems keršijęs, Juozapas išsigandusiems broliams pasako labai gilią mintį: „Ne jūsų, bet Dievo valia, aš buvau pasiųstas į Egiptą".

Tiesa, daug kas vyksta pasaulyje, tačiau to priežastis nėra Dievas, jie nėra Dievo norimi bei laiminami. Dievas juos leidžia, nesulaiko jų eigos – tai įvairūs nusikaltimai, karai, ligos, kylančios dėl žmogaus ištvirkimo, ir t.t. Šie ir panašūs dalykai yra žmogaus laisvos valios pasekmės, padariniai. Bet ir tada, kai mes savo laisvos valios švaistymais ką nors negero padarome, ir tada Dievas moka iš blogio išgauti gėrį. Kitaip sakant, ir blogis Dievo Apvaizdos plane yra pajungiamas gėrio tikslams ir mūsų labui bei gerovei. Brolių nusikaltimas parduoti savo brolį Juozapą į Egipto vergiją tapo Juozapo asmeniniu iškilimu ir savo išdavikų brolių išgelbėjimu nuo baisios bado rykštės. Žydų tautos laisvės netekimas, buvo priežastis pagonims pažinti tikrąjį Dievą. Apaštalo Tomo netikėjimas į prisikėlusį Kristų, sako šv. Augustinas, daugiau padeda mūsų tikėjimui, negu tikėjimas visų kitų apaštalų.

Tą patį galime pasakyti ir apie pirmųjų krikščionių persekiojimus. Jų pasitraukimas į kitus kraštus padėjo krikščionybės

plėtrai. Airių tautos persekiojimai prisidėjo prie krikščionybės išsiplėtimo Australijoje, Amerikoje ir kituose kraštuose.

Ir pagaliau, ar dabartinė lietuvių tautos kančia nebus Dievo Apvaizdos plane priežastimi atgauti Lietuvai ir tų žemių, kurios teisėtai Lietuvai priklausė, ir kurių Lietuva Nepriklausomybės metais nebūtų galėjusi jų atgauti? Mes tik daina galėjome save raminti: „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim!"

Klausantis šių mano žodžių, ne vienam gali kilti mintis, kaip galima suderinti Dievo Apvaizdą su gero ir doro žmogaus vargu ir su blogo, sukčiaus žmogaus laime, pasisekimu? Šv. Raštas į tai atsako labai paprastai. Blogis, kurį doras žmogus kenčia yra laikinas ir dažnai išeina kenčiančiam į gerą. Be to, reikia sutikti, kad blogas žmogus šiame pasaulyje neturi tikros laimės ir Dievo žmogus tikros nelaimės, nes laimingas gali būti tik tas, kuris turi ramią sąžinę, vidinį džiaugsmą ir ramybę. Šių dalykų pakeisti ir duoti negali jokie pasaulio turtai, garbė bei malonumai. Niekas negali atstoti ramios sąžinės ir sielos ramybės. Vargšas elgeta su ramia ir gryna sąžine prie karaliaus rūmų durų yra laimingesnis už patį karalių, turtų, malonumų ir šlovės apsuptą, bet be sąžinės ramybės.

Tačiau galutinis žmogaus įvertinimas įvyks po mirties. Atsiminkime Kristaus palyginimą apie kviečius ir rauges. Šeimininkas neleido darbininkams išrauti atsiradusių kviečiuose raugių, bet liepė laukti pjūties meto. Tada šeimininkas, atėjus pjūčiai, atskirs kviečius nuo raugių. Kviečius supils į aruodus, o rauges sudegins krosnyje.

Šventieji, tie tikrieji gyvenimo menininkai, visada pildė Dievo valią, nors patyrė sunkių gyvenimo bandymų ir kryželių. Jie buvo laimingiausi ir nuotaikingiausi pasaulyje žmonės. Kodėl? Mat jie turėjo tą didįjį turtą: sąžinės ir sielos ramybę. Šv. Aloy-

zas žaidimų aikštėje paklaustas, ką jis darytų, jei tuoj pat reikėtų mirti. Jis greitai ir neabejodamas atsakė: „Žaisčiau toliau!"

Todėl ir mes, girdėdami Evangelijoje Kristaus duonos padauginimo stebuklą, atnaujinkime savo tikėjimą į Dievo Apvaizdą. Dėkokime Dievo Apvaizdai už visas mums suteiktas ir teikiamas malones, už sveikatą, kuria mes džiaugiamės, už darbą, kurį dirbame, už profesiją, kurią turime, už kasdieninės duonos gausą, namų šilumą ir šeimos palaimą. Tad dažnai kalbėkime: Viešpatie, teesie tavo valia, ar dirbu, ar vaikštau, ar ilsiuos. Viešpatie, teesie Tavo valia ir tada, kai nežinau, kodėl? Viešpatie, teesie Tavo valia kančioje, varge ir sopulių ženkle!

Amen.

17-asis metų sekmadienis, 1988

Į Tave, Viešpatie, krypsta akys kiekvieno,
Savo metu visiems duodi peno,
Atveri savo dosniąją ranką,
Sočiai maitindamas visa, kas gyva.
Ps 144

Mieli broliai ir sesutės lietuviai!

Šios dienos vedamoji Mišių mintis yra Dievo Apvaizda. Gerasis Dievas mus sutvėrė, palaiko ir maitina: savo žemės grūdu, savo dievišku žodžiu ir savo Šv. Eucharistija.

Be Jo galingos rankos šis gražusis Jo kūrinys subyrėtų į gabalėlius, kaip krištolinis puodas. Dievas veda pasaulį tokiu keliu, kad visa, kas jame sutverta, bylotų Jo išmintį ir skelbtų Jo garbę.

Dievas nustato ir tautų eismo kelius. Tai liudija istorijos mokslas, ypač Šv. Raštas ir Bažnyčios istorija. Tiesa, dažnai iš pirmo žvilgsnio mes nepajėgiame suprasti Dievo planų: dažnai juos vėliau suprantame, o daugel dalykų niekad nesuprasime, nebent amžinybėje, anapus žmogiškosios būties ribų... Tačiau Amžinasis Dievas, sutvėręs šį bekraštį pasaulį su laikų kaita ir daiktų įvairove, tvarko jį savo begaline išmintimi, begaliniu gerumu, begaliniu gailestingumu ir begaliniu teisingumu. Todėl psalmistas, sužavėtas šio pasaulio grožiu ir jo slėpiniais, šaukia: „Viešpatie, Viešpatie, kaip neperprantami yra Tavo sprendimai ir nesuprantami yra Tavo Apvaizdos keliai!" Ir mūsų poetas Antanas Vienažindys, stebėdamas Lietuvos vasaros nakties idiliją, grožį, taip sako:

Oigi gražus gražus tolimasis dangus,
Kada man pašauksi ten, Dievuliau brangus?
Kada aštrius takus šios žemės pareisiu?
Kada žvaigždėmis grįstu keliu vaikštinėsiu?

Brangieji, Dievas rūpinasi ne tik medžiaginiu pasauliu, bet ir mūsų gyvenimu, kiekvieno žmogaus likimu, kiekvieno žmogaus reikalais. Lietuviškas priežodis sako: „Žmogus šaudo, o Dievas kulkas nešioja". Nėra žmogaus, kurio likimu Dievas nesirūpintų. Jėzus kalbėjo savo mokiniams: „Pasižiūrėkite į varnus. Jie nesėja ir nepjauna, neturi nei sandėlių, nei kluonų, bet Dievas juos maitina. Jūs nepalyginti vertesni už paukščius!.. Įsižiūrėkite, kaip auga lelijos. Jos neverpia ir neaudžia. Bet sakau jums: nė Saliamonas pačioje savo didybėje nebuvo taip pasipuošęs, kaip kiekviena iš jų. Jeigu Dievas taip aprengia laukų gėlę, šiandien žydinčią, o rytoj metamą į krosnį, tai dar labiau pasirūpins jumis, mažatikiai!" (Lk 12, 24, 27–28).

Šv. Raštas, norėdamas Dievo rūpestį žmogumi pavaizduoti, griebiasi motinos meilės. Girdi, kaip motina negali pamiršti savo kūdikio, taip Dievas negali pamiršti žmogaus. Ir čia pat priduria: jei motina ir pamirštų savo kūdikį, tai aš jūsų nepamiršiu. Dievas rūpinasi net žmogaus gyvenimo mažybėmis. Net žmogaus galvos plaukai esą suskaityti, žinomi.

Mes skaitome Patriarcho Juozapo gyvenime, kaip jis iš pavydo brolių buvo parduotas į vergiją Egipto pirkliams. Būdamas vergijoje, jis iškyla ir tampa pirmuoju po faraono, mūsų kalba šnekant, ministru pirmininku. Juozapo broliai, bado verčiami, atsibaldo į Egiptą prašyti pagalbos. Juozapas, gerai išklausinėjęs, atvykėlius atpažįsta. Tačiau savo broliams nekeršija. Jis pasako jiems labai gilią ir prasmingą mintį: „Ne jūsų, bet Dievo valia aš buvau pasiųstas į Egiptą".

Toliau. Pasaulyje vyksta daug dalykų, kurių priežastis nėra Dievas. Jie nėra Dievo norimi bei leidžiami, pvz., įvairūs žmogaus iškrypimai, ištvirkavimai, AIDS, kaip čia Amerikoje vadinama. Šie ir panašūs dalykai yra žmogaus laisvos valios padariniai, pasekmės. Ir pats Dievas šią žmogaus teisę respektuoja, gerbia. Mat laisva valia nereiškia, kad mes galime daryti, kas mums patinka. Ne! Laisva valia yra sugebėjimas daryti tai, kas moralu ir teisinga. Todėl vienintelis ir pats patikimiausias vaistas prieš AIDS yra „Don't do it – nedaryk". Tai parašyta Senajame ir Naujajame Testamente.

Bet ir tada, kai žmogus savo laisvos valios švaistymais nukrypsta nuo doros ir teisingumo kelio, ir tada Dievas moka ir iš blogio išgauti gėrį. Dievo meilės plane ir blogis yra pajungiamas gėrio tarnybai. Judas, išduodamas Kristų mirčiai, prisidėjo prie žmonijos atpirkimo. Tačiau Kristus apie Judą yra pasakęs: „Geriau, kad jis būtų negimęs". Brolių nusikaltimas prieš savo

brolį Juozapą padėjo Juozapui iškilti ir išgelbėti savo išdavikus brolius nuo bado mirties.

Mes visi žinome, kad Stalino žiaurumai ir 1940 metų birželio įvykiai pražudė daug mūsų tautiečių, kurie buvo išvežti į Sibirą, į Tolimuosius Rytus lėtai ir žiauriai mirčiai. Iš Lietuvos išvarė ir mus ne kas kitas, o tik tas pats sužvėrėjęs Stalinas. Jei ne birželio įvykiai, niekas iš Lietuvos nebūtų mūsų išviliojęs. Mes ją taip mylėjome ir jos nepriklausomu gyvenimu taip džiaugėmės. Tačiau Dievo Apvaizda šią mūsų nelaimę padarė palaima mūsų pavergtam kraštui. Mes tapome savo Tėvynės laisvės šaukliais, 20-ojo amžiaus knygnešiais, okupanto iškankintai Tėvynei materialinių gėrybių nešėjais. Taigi, anot prof. Ereto, emigracija nėra prakeikimas, tai misija. Krikščioniškai tautai nėra padėties be išeities. Po Kristaus prisikėlimo kiekviena situacija yra paženklinta prisikėlimu ir prisikėlimo iš mirties dovana žmonijos istorijai. Kristus mus skatina ir į dabartinę Lietuvos situaciją žiūrėti ir mokytis įvykius vertinti ne iš jos nešamos grėsmės, o iš jos glūdinčios palaimos. Su tironų mirtimi miršta ir jų sistemos, su tironų mirtimi keliasi kankiniai gyventi ir šviesti.

Ir pagaliau, kaip suderinti Dievo Apvaizdą su doro žmogaus vargais ir blogo žmogaus laime bei pasisekimais. Šv. Raštas moko, kad doro žmogaus vargai yra laikini ir dažnai turi laimingą pabaigą. Tuo tarpu blogasis neturi tikros laimės, nes laimingas gali būti tik tas, kuris turi ramią sąžinę ir vidinę ramybę. Šių vertybių neduoda jokie pasaulio turtai, jokia garbė; jokie malonumai. Taigi niekas negali atstoti ramios sąžinės ir sielos ramybės. Vargdienis su ramia ir gryna sąžine prie karaliaus rūmų durų yra laimingesnis už patį karalių, turtų, malonumų ir šlovės apsuptą, bet be sąžinės ramybės. Amerikos sta-

tistika rodo, kad didžiausią savižudžių skaičių duoda turtingieji, dažnai žmonių vadinami laimingais.

Tačiau galutinis žmogaus įvertinimas įvyks po mirties. Atsiminkime Kristaus palyginimą apie kviečius ir rauges. Šeimininkas neleido darbininkams išrauti atsiradusių kviečiuose raugių, bet liepė laukti pjūties meto. Šeimininkas, suprask Dievas, atėjus pjūčiai, atskirs kviečius nuo raugių. Kviečius supils į aruodus, o rauges sudegins krosnyje.

Todėl ir mes, girdėdami šios dienos Evangelijoje apie Kristaus duonos padauginimo stebuklą, atnaujinkime savo tikėjimą į Dievo Apvaizdą. Dėkokime Dievui už visas mums suteiktas ir teikiamas malones: už sveikatą, kuria džiaugiamės, už darbą, kurį dirbame, už profesiją, kurią turime, už kasdieninės duonos skalsą, už namų šilumą ir šeimos palaimą. Dažnai melskimės: „Viešpatie, teesie Tavo valia, ar dirbu, ar vaikštau, ar ilsiuos. Viešpatie, teesie tavo valia ir tada, kai nežinau, kodėl? Viešpatie, teesie tavo valia kančioje, varge ir sopulių ženkle".

Amen.

28-asis metų sekmadienis, 1971

Brangūs klausytojai, šios dienos Mišių Evangelija, nors ir trumpa, tačiau yra gili ir pamokanti. Šiandien būtų galima kalbėti apie maldos galybę, išpažinties reikalą ir apie dėkingumo dorybę.

Tad šia proga, nors ir trumpai, prisiminkime dėkingumą, kuris yra viena gražiausių kultūringo ir išauklėto žmogaus žymių.

„Argi ne dešimt pagijo? O kur devyni?" Tai Kristaus žodžiai, pasakyti žmogui, atėjusiam padėkoti už išgydymą iš raupsų ligos. Nuostabu, kad tas dėkingasis žmogus buvo ne žydas, bet

svetimšalis, samarietis, tai žydas vedybiniu keliu susigiminiavęs su pagonimis.

Brangūs klausytojai, būkime atsargūs, nesmerkime tų devynių, kurie pagiję neatėjo Kristui padėkoti. Mat, juos smerkdami, galime pasmerkti patys save. Kai tik sutinkame tą, kuris mums turėtų būti dėkingas, tuojau tai atsimename, tuo tarpu mes dažnai pamirštame tą asmenį, kuriam patys turėtume būti dėkingi. Kinų išmintis sako: „Nedėkingas tas, kuris gerdamas vandenį užmiršta šulinio kasėją arba kuris valgydamas žirnius neprisimena to, kuris juos pasėjo.

Tai jau tokia žmogaus prigimtis. Dažnai šuo pavizgins uodegą, žirgas paglostytas sužvengs, bet žmogus, patyręs gera, greitai pamiršta, neatsimena...

Todėl Šv. Rašte, Tobijo knygoje, primenama: „Visada būkite dėkingi Dievui, nes Jis yra pats didžiausias mūsų geradarys, kūrėjas, palaikytojas, maitintojas, saugotojas..."

Taip pat ir šv. Paulius Laiške Korintiečiams sako: „Būkite dėkingi Dievui savo širdyje".

Šv. Jonas Auksaburnis, tas didysis kalbėtojas, sako: „Kaip mes galime prašyti Dievą naujų dalykų, jeigu už gautuosius dar nesame Jam padėkoję".

Dėkingumas yra gražiausias žmogaus sielos rūbas, pats ryškiausias kultūringo žmogaus požymis. Žmogus yra aukščiausias Dievo tvarinys žemėje, ir kai jis dėkoja Dievui, su juo kartu dėkoja ir visa tvarinija.

Nepaisant dažnų žmogaus nedėkingumo apraiškų, yra daug ir šviesių asmenybių, kurios nepamiršta būti dėkingos Dievui ir žmogui.

Kai karalius šv. Liudvikas sužinojo apie savo motinos mirtį, gilaus skausmo apimtas, įstengė pasakyti:

„Mano Viešpatie ir mano Dieve, aš Tau dėkoju, kad tu mano mielą motiną taip ilgai išlaikei. Aš ją mylėjau labiau, negu visus pasaulio tvarinius. Tačiau Tu ją pasikvietei į savo karaliją. Tebūnie tavo valia".

Kai italų lėktuvų eskadrilė, nugalėjusi Atlantą, atskrido į Chicagą, jiems pagerbti buvo surengti pietūs, į kuriuos atsilankė 5000 žmonių. Drąsieji lakūnai sukalbėjo maldą prieš valgį.

Kai lakūnų vadas Balbo atvyko į pamaldas katedroje, jam buvo pasakyta, kad jiems visiems yra paruoštos garbės vietos presbiterijoje. Tačiau jis atsisakė:

„Mes atėjome čionai ne paradui, atvykome padėkoti Dievui, todėl verčiau pasiliksime suoluose su visais žmonėmis".

Kai šv. Mišių metu suskambėjo varpelis: „Sanctus, Šventas, Šventas", Balbo sukomandavo visiems lakūnams „ant kelių". Ir visi tie drąsieji Atlanto nugalėtojai pasiliko klūpoti iki Komunijos pabaigos, duodami gražų dėkingumo ir pamaldumo pavyzdį.

Tačiau yra ir kitokių pavyzdžių.

Kartą prie stalo motina pridėjo vaikučiams į lėkšteles gardaus šokoladinio pudingo. Tėvas ta proga norėjo duoti dėkingumo pamoką ir paklausė: „Na, vaikučiai, ką dabar reikėtų mamytei pasakyti?! Visi vaikai, kaip susitarę, atsakė: „Mamyte, krauk daugiau!"

Taigi ir mes, apkrauti ir pertekę Dievo gėrybėmis, dažnai pasakome: „Viešpatie, krauk mums daugiau". Kiek pažadų, maldų ir kitokių pasižadėjimų esame padarę karo metu ir būdami lageriuose? Ar daug jų išpildėme? Dauguma mūsų maldų yra prašymo pobūdžio, o labai mažai – padėkos. Tik nelaimės ištikti mes bėgame ir atsimename Dievą. Joks misionierius Lietuvoje pirmosios okupacijos metu nesuvarė į bažnyčias tiek žmonių,

kiek Stalino žiaurūs persekiojimai. Ir kas atsitiktų, jei žemė sudrebėtų arba bomba nukristų. Nebūtų tuščių vietų Bažnyčioje.

Todėl būkime visada dėkingi. Pirmiausia būkime dėkingi didžiausiam geradariui Dievui, paskui mūsų gimdytojams ir kiekvienam žmogui, padavusiam nors ir šalto vandens stiklinę. Atsiminkite, kad Dievas, anot Walterio, turi dvi buveines: vieną danguje, kitą dėkingo žmogaus širdyje. Dėkingi žmonės, kaip derlingi laukai, pasėtą grūdą sugrąžina dešimteriopai.

Amen.

32-asis metų sekmadienis, 1974

Mano mielieji, šios dienos Mišių pirmame skaityme, paimtame iš Makabėjų knygos, pasakojama, kaip žydai, būdami sirų pavergti ir ambicingo karaliaus Antiocho valdomi, turėjo pakelti skaudžią vergiją, tikėjimo persekiojimus, žiaurumus.

Pasakojimas apie septynis brolius ir jų motiną, girdėtas šiose Mišiose, yra istorinis faktas. Ir ne vienintelis. Panašių kankinimų būta ir daugiau. Jų randama ne tik Palestinoje, bet ir Egipte, Graikijoje ir kitur.

Vienas brolis kalbėjo: „Ką tu nori išgauti iš mūsų? Mes esame pasiryžę verčiau mirti, negu peržengti savo protėvių įstatymus".

Antrasis brolis, paskutinį kartą atsikvėpęs, tarė: „Tu nelabasis, nužudei mus šiame gyvenime, bet pasaulio Valdovas prikels mus amžinam gyvenimui, nes mes mirštame dėl jo įstatymų".

Trečiasis šaukė: „Iš dangaus gavau šiuos sąnarius, bet dėl Dievo įsakymų dabar jų išsižadu, nes turiu viltį, kad jis man juos sugrąžins".

O ketvirtasis brolis taip kalbėjo: „Mums geriau pasirinkti mirtį iš žmonių rankų, pasitikint Dievu, kad jis mus prikels, bet tau nebus prisikėlimo į gyvenimą".

Mano brangieji, šie širdį veriantys vaikų ir motinų, mirštančių už savo tikėjimą, pavyzdžiai yra be galo brangūs ir nepamirštami. Jie išpažino savo tikėjimą ne tik žodžiais, bet ir veiksmais, dėl savo šventų ir religinių įsitikinimų pasirinkdami tironų jiems skirtus žiaurius kankinimus ir nežmonišką mirtį. Šiame kančios kelyje ir bandymuose jie buvo palaikomi savo didvyriškos motinos pavyzdžio ir gyvo tikėjimo. Tačiau jie visi pasitikėjo Dievo teisingumu ir meile, laukdami garbingo ir amžino atpildo kitame pasaulyje.

Mano brangieji, nemanykime, kad žmogus yra daug kuo pasikeitęs. Čia kalbamoji istorija buvo maždaug prieš 4000 metų. Ji kartojasi ir šiandien. Tik gal keičiasi metodai ir tironai. Per amžius milijonai krikščionių padėjo savo galvas už tikėjimą, už tiesą, teisingumą. Jų netrūksta ir šiandien, šiame vadinamajame kultūros ir civilizacijos amžiuje. Ir šių dienų kankiniai yra skaičiuojami ne šimtais, bet tūkstančiais ir milijonais.

Taigi istorija kartojasi. Tad persikelkime šiuo momentu ne į svetimą ir ne į nepažįstamą žemę, bet į mūsų tėvynę Lietuvą, kurią mes mylime, dėl jos dirbame ir aukojamės. Ir ten yra ne septyni broliai ir ne viena motina, bet šimtai tūkstančių, ginančių savo tikėjimą ir įsitikinimus ir mirštančių už juos.

Didžiu heroizmu spindėjo kankinys arkivyskupas Mečislovas Reinys, kai būdamas žiauriame kalėjime, vienam kaliniui žuvus, kitus guodė: „Neliūdėkime... nukankintieji kovoja drauge su mumis. Jie sustiprins mūsų gretas. Tebūnie pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą. Jie gyvens amžinai.

Šventas ryžtas skamba ir mano buvusio profesoriaus ir rektoriaus vysk. Vincento Borisevičiaus žodžiuose, pasakytuose bol-

ševikų teisme: „Šiandien teisme didžiuojatės jūs, bet galutinai laimės Kristus ir Lietuva".

Vysk. Teofilius Matulionis, kai antrą kartą buvo suimtas raudonųjų budelių, ryžtingai jiems tarė: „Aš pažįstu jūsų koncentracijos stovyklas ir jūsų kankinimus, todėl manęs jūs nepagąsdinsite".

„Times" korespondentas Seegler'as, skaitydamas pranešimą lietuviams, su pasididžiavimu pabrėžė, kad Lietuva iš visų trijų Pabaltijo valstybių geriausiai yra išlaikiusi savo tautinę ir religinę tapatybę ir visa tai jis priskiria giliam lietuvio tikėjimui. Jis deda daug vilčių, kad Lietuva, nepaisant baisių ir sunkių persekiojimų, gali išlikti ir keltis sveika savo religine ir tautine dvasia.

„Times" pateikia J. P. Smitt įspūdžius iš Lietuvos, kurioje jis lankėsi 1973 m.

Jis rašo: „Sistema, kurią komunistai įvedė Rusijoje, menkai veikia pačioje Rusijoje, bet dar menkiau ji veikia Lietuvoje. Žmonės aiškiai nekenčia vergijos, nes gyvenimas beviltiškas. Tačiau jis visur mato lietuvio pasipriešinimą, gyvą tikėjimą į savo tautos prisikėlimą. Savo įspūdžius jis taip baigia: „Aš niekad neužmiršiu Lietuvos žmonių, kurie ne dėl savo kaltės, o tik dėl to, kad jų kraštas yra mažas, tebėra pasmerkti gyventi sovietinio jungo laukinėje vergijoje. Ir visa tai dedasi 1973 mūsų Viešpaties metais".

Mieli broliai, mes nesame naivūs ir netikime, kad ir Makabiejų laikais visi žydai išlaikė savo tikėjimą ir nenusilenkė tironams, daugelis jų pasirinko priešo kelią, lengvesnį, patogesnį, turtus, garbę... Tokių svyruojančių žmonių netrūksta ir šiandien. Mat nė vienas žmogus nepasirinks kankinystės kelio, jeigu jis pirma giliai ir gyvai netikės; tai, ką jis tiki ir praktikuoja, yra nepakeičiama ir šventa tiesa.

Broliai, mes gyvename viename iš nelaimingiausių laikotarpių žmonijos istorijoje. Dalis pasaulio yra padariusi milžinišką mokslinę, techninę ir medicininę pažangą. Visa tai pakėlė žmogaus gerovę ir pailgino jo gyvenimą. Tačiau su ta materialine gerove nėjo žmogaus dvasinė gerovė. Todėl pasaulyje atsirado savanaudžių žmonių ir tautų, pamirštančių kitų žmonių, mažiau laimingų ir pasiturinčių, reikalus. Yra šioje planetoje milijonai žmonių, mirštančių badu. Kita dalis pasaulio yra bedieviško komunizmo valdžioje. Šis, prisidengęs socializmo rojaus utopija, neša dirbančiam žmogui nepakeliamą vergiją ir visišką žmogaus pažeminimą, padarydamas jį tik aukštesnės klasės gyvuliu be vilties į amžinybę. Tačiau šios žmonijos istorijoje išbandytos kaip nevykusios sistemos negali išgelbėti žmogaus ir jo pasaulio. Mums reikia grįžti prie krikščioniškai suprastos žmogaus koncepcijos, kad mūsų visų Dievas yra Viešpats, kad mūsų visų brolis yra Kristus, kad tarp savęs mes esame broliai. Krikščionybės idealas, sako Chestertonas, nebuvo išbandytas ir rastas su trūkumais. Jis buvo rastas sunkus ir paliktas neišbandytas.

Mano brangieji, šios dienos Evangelija kviečia mus būti prisikėlimo vaikais. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad, nepaisant ir tamsiausios valandos, mes tikime į prisikėlimą – savo asmeninį, savo tautos ir visos žmonijos, nes Kristaus atėjimas į žmogaus istoriją įprasmino žmogaus kančią ir davė jam vilties nugalėti.

Prieš ketverius metus vienas lietuvis, Simas Kudirka, dramatiškai mėgino pabėgti į laisvę. Tačiau jo pastangos sudužo į baisią sieną: jis buvo draugų atiduotas atgal budeliams spardyti, mindžioti ir pusgyvį atgal išsinešti į savo laivą. Ir šiam vyrui, kaip ir mums visiems, atrodė tada, kad jo laisvės ir išsivadavimo viltis galutinai žuvusi. Ir kas galėjo tikėti, kad tas pats žmogus, ketveriems metams praslinkus, ir jau nebe vienas, o lydimas

savo brangios žmonos, vaikų ir motinos, atvyks į šį laisvės kraštą kaip mūsų tautos didvyris ir Dievo planų stebuklas. Todėl nenuostabu, kad jau yra žmonių, kurie nebetiki į Lietuvos prisikėlimą, puola į desperaciją, nuleidžia rankas, kapituliuoja. Kiti, nematydami kitos išeities, kimba ant bolševikų meškerės, tikėdami, kad tai liko tik vienintelis kelias padėti Lietuvai. Tačiau Kudirkos atvejis parodo, kad yra Dievo Apvaizdos kelias, kuris gali žmogaus ir tautų kančias pasukti į gerą, į prisikėlimą. Todėl būkime visada ištikimi nemirštantiems idealams, nebijokime aukotis ir dirbti dėl jų pergalės, pasitikėdami Dievo pagalba ir jo Apvaizda. „Mūsų šiandieninė dalia sergėtis, kad neliktume žmonės silpnuoliai". Savęs įprasminimo užduotyje tai nėra dėkingas kelias. Priimkime tą kelią, kaip gal vieną iš tų stebuklingųjų kelių, kuriais Dievas veda ir Lietuvą, ir savo apvaizdoje ją laikydamas, dvasios galiūnus rengia jos ateičiai. Šiandien reikia savo siekimuose matyti amžinuosius planus, kuriuose yra ir mūsų tautos troškimai, ir tikslai. (Taip kalba ir istorikas Sužiedėlis.)

Todėl, šių Mišių dalyvi, junkis kartu su manim šių Mišių aukoje, maldaudamas kartu: „Viešpatie, mano malda pas tave tenueina, pakreipk savo ausį į mano graudingą šauksmą".

Amen.

15-asis metų sekmadienis, 1977

Mozė, skelbdamas Dievo įsakymus savo tautai, taip kalbėjo: „Klausyk Viešpaties, savo Dievo, balso, laikykis Jo įstatymų ir įsakymų ir sugrįžk pas Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi ir visa savo siela. Tai ką šiandien tau skelbiu, nėra nei virš tavo

supratimo, nei tau nepasiekiamas. Jis yra ne danguje, kad tau nereikėtų sakyti: 'Kas pakils į dangų ir jį mums žemyn parneš, kad mes jį išgirstume ir jo laikytumės?' Taip pat jis nėra už jūrų, kad tau nereikėtų klausti: 'Kas perplauks jūras ir jį mums atneš, kad mes jį išgirstume ir jo laikytumės?' Bet žodis yra visai arti tavęs, tavo lūpose ir tavo širdyje, kad tu jį vykdytumei".

„Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visomis jėgomis ir visu protu, o savo artimą, kaip save patį! Tai daryk ir gyvensi".

Genialusis lietuvių dailininkas Mikalojus Čiurlionis kartą rašė: „O Viešpatie, nušviesk, maldauju, mano kelią, nes nežinau jo. Išėjęs priekin mūsų procesijos, jaučiu, kad ir kiti paskui mane eis, bet tegul eina, kad tik ne šunkeliais".

Daugelis iš mūsų, eidami gyvenimo vieškeliu, gali patekti tos didžiosios žmonių procesijos priešakin: ar kaip šeimos galva, ar kaip organizacijos vadovaujantis asmuo, ar šiaip įtakingas žmogus savo aplinkumoje. Pagaliau kiekvienas iš mūsų turime įtakos kitiems, todėl svarbu, kad ta įtaka nieko nevestų į šunkelius, priešingai, kad mūsų gyvenimas būtų pavyzdingas ir kūrybingas, kad mes visada budėtume, žiūrėdami, ką galime padaryti gero kitiems. „Mylėkite, ką tikite, skelbkite, ką mylite".

Mes turime daug gražių pavyzdžių: praeityje ir dabartyje. Sakysime, Vincas Kudirka didįjį savo raštų palikimą sukūrė gulėdamas ligos patale, džiovos kankinamas. Jonas Biliūnas viename savo laiške rašo:

„Matydamas, kad galiu greitai atsidurti amžinybėje, griebiausi plunksnos. Gėda anksti mirti, nieko nepadarius"...

Žmogaus gera įtaka – tai jo sielos kultūros vaisius. Ir kaipgi kartais sunku į tą aukštesnį sielos kultūros laipsnį kopti. Imkime pavyzdį iš lietuvio poeto Milašiaus gyvenimo. Jis buvo Lie-

tuvos ministras Paryžiuje. Visą savo gyvenimą laikė save lietuviu, nors nuo 11 metų gyveno Prancūzijoje ir rašė daugiausia prancūziškai. Jo tėvas buvo netikintis, o motina žydų kilmės. Milašius iš savo šeimos didelių idealų nepaveldėjo. Bandė nusiraminimo ieškoti pomėgiuose, bandė moters meilėje sau laimę rasti, bet tas viskas apkarto... Atrodė, kad jam belieka tik gerti, miegoti ir mirti... Taip jis aprašė savo dvasinę būseną „Septyniose vienatvėse".

To negana. Pagaliau Milašius pasiekė tokią desperaciją, jog jautėsi, kaip minėtoje knygoje sako: „Mirusieji yra mažesni lavonai už mane". Tokio juodo liūdesio valandą jis į save paleidžia šūvį. Laimė, tas šūvis nebuvo mirtinas. Mąstydamas ligoninėje, o vėliau susipažinęs su žymių konvertitų raštais, kaip Bourget, P. Claudel, Maritain – Milašius palinko į katalikybę. Jis daug keliavo, stebėjo gamtos grožį, kūrėjo išmintį. Jam ir bedvasė kieta uola tapo nutašyta mylinčios ir skaisčios amžinybės. Pagaliau tapo praktikuojančiu kataliku, skaitė Šv. Raštą, Bažnyčios Tėvų raštus. „Katalikų Bažnyčia yra mūsų motina, dieviškos ir žmogiškos tiesos saugotoja", – vėliau rašė vienam belgų poetui.

Mylėkite, ką tikite, skelbkite, ką mylite...

Toliau. Marija Pečkauskaitė, ta Žemaitijos laukų dukra, ragina: „Žerti iš savęs gėrio spindulius, kuriais Dievas mums yra nušvietęs sielą, reiškia gyventi. Niekada neužmirškite, kad, įmesdami į pasaulio iždą nors mažiausią gėrio dalelę, jau geriname pasaulį. Gražių gražiausios akys ir gražių gražiausios lūpos nesudaro gėlės, jeigu pro jas nepasireiškia siela. Pasaulyje girdėti dejavimai, ir sielą skaudžiai degina krintančios kančių ašaros. Pasaulis trokšta gėrio ir širdies. Tad, anot Vaižganto: „Ir lašas ant išdžiūvusio liežuvio jau yra didelė geradarybė".

„Mylėkite tai, ką tikite, ir skelbkite tai, ką mylite!“

Toliau. Aukšta misija yra ypač tų, kurie plunksna arba gyvu žodžiu gali daryti įtaką kitiems. Solomas Jabitas todėl sako: „Gilesnė mintis, mesta į pasaulį, nežūsta: ji eina iš vieno amžiaus į kitą brėsdama, stiprėdama, įgaudama kaskart tobulesnių formų ir naujų sekėjų“.

Ši tiesos ir gėrio tarnyba ypač svarbi šiandien, šiame tamsybės ir konfuzijų amžiuje. Atrodo, kad pats Liuciferis, komunizmo apdaru, pradėjo siautėti pasaulyje. Todėl rašytojas Eliot, laimėjęs Nobelio premiją, įspėja: „Krikščionybės pabaiga reikštų europinės kultūros galą“.

Amžiais kenčianti motina Lietuva taip pat kviečia mus pamėgti krikščionišką gyvenimo kelią ir būti apaštalais. Mažos tautos jėga yra dorovinė stiprybė, kuri padaro žmones dvasios galiūnais. Todėl Vaižgantas sako: „Tauta, kuri ugdo dvasios milžinus, kuri laisto juos meilės ašaromis, yra nenugalima“. Tai vaizdžiai byloja ir mūsų broliai pavergtoje Lietuvoje. Nepaisant baisių ir gudrių persekiojimų, lietuvių tauta tebėra nepalūžusi savo dvasia, reikėtų tik mažiausios kibirkštėlės, ir ji galėtų virsti visuotiniu okupanto išvijimu.

Todėl ir mūsų gyvenimo kelrodžiu tebūnie šis šv. Augustino šūkis, mestas prieš 1500 metų: „Mylėkite tai, ką tikite, ir skelbkite tai, ką mylite!“ „Tad tebūnie Dievo žodis tavo lūpose ir tavo širdyje, kad tu jį vykdytumei“.

Amen.

26-asis metų sekmadienis, 1977

Mano brangieji, kalbėti apie Dievo teisingumą yra labai nedėkinga tema. Mes labiau mėgstame klausytis apie Dievo gerumą, šventumą, gailestingumą, apie Dievo išmintį, galybę, grožį... Tačiau mažai mėgstame girdėti apie Dievo teisingumą. Dauguma nenori apie tai visai užsiminti, nors to ir nepaneigia.

Būdinga, kad tai, ko mes nenorime Dievui pripažinti, labai mėgstame akcentuoti teisingumą, santykiaudami su kitais, su savo artimu. Kad tik mūsų teisės nebūtų pažeistos, kad mes būtume teisūs, tačiau, kai mūsų veiksmai susiduria su Dievo teisingumu, Jo įsakymais, mes sumaniai ir greitai mėgstame išsisukinėti, teisintis. Mat kad ir kaip mes besielgtume, vis vien turime skaitytis su teisinguoju Dievu ir Jo reikalavimais.

Ir Kristus, skelbdamas savo mokslą, dažnai savo klausytojams primindavo Dievo teisingumą, ypač tada, kai jo klausytojų dalis imdavo abejoti apie dieviškąjį teisingumą. Kristus kalbėjo: „Todėl sakau jums: teismo dieną žmonės turės duoti apyskaitą už kiekvieną pasakytą tuščią žodį" (Mt 12, 36). Kitoje Evangelijos vietoje Kristus sako: „Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną pragare" (Mt 10, 28). Prie to, kas čia pasakyta, galima pacituoti Kristaus žodžius, pasakytus Judui: „Geriau jam būtų buvę negimti" (Mt 26, 24).

Tačiau Dievo teisingumas ne tik mus įspėja, bet kartu teikia ir paguodą, ypač kai pasaulyje yra tiek neteisingų žmonių ir neteisybių. Ir tos neteisybės yra tokio dydžio, kad dažnai žmonės pradeda abejoti ir pačiu Dievo teisingumu. „Ar tikrai Dievas yra teisingas?" – dažnas klausiame. Kaip galima suderinti Dievo teisingumą su šių dienų pasaulyje vykstančiomis netei-

sybėmis? Kodėl blogieji triumfuoja, o gerieji kenčia ir vargsta? Jei Dievas yra teisingas, kodėl leidžia blogiui klestėti ir nesudraudžia blogai darančiųjų, ir t.t.

Šv. Paulius, rašydamas romėnams, sako: „Jis [Dievas] kiekvienam atmokės už jo darbus" (Rom 2, 6).

Mums, krikščionims, matant, kad neteisingiesiems sekasi, nereikėtų nuogąstauti. Tegul dėl to mūsų tikėjimas nesusvyruoja. Mes žinome, kad Dievas yra teisingas ir už žmogaus darbus kiekvienam bus atlyginta.

Be to, nėra tokio žmogaus, kuris savyje neturėtų ir ką nors gero, nebūtų ką nors gero gyvenime padaręs. Taip pat nėra žmogaus, kuris ir kažin kaip būtų tobulas, būtų visai be dėmės. Mat Dievas yra toks geras, kad negalėdamas blogajam atlyginti pomirtine amžina laime, duoda jam daugiau žemiškų gėrybių, turto, pasisekimo.

Prisimenu tokį atsitikimą. Lietuvoje, į kaimą, buvo atvežtas gydytojas. Šis labai skubiai apžiūrėjo sergantį ligonį ir išrašęs vaistų, jau sėdo vežiman grįžti namo. Išbėgusi iš namų šeimininkė, pradėjo šaukti: „Pone daktare, pamiršote pasakyti, ką duoti ligoniui valgyti? Gydytojas, ilgai negalvojęs, tarė: „Duokite viską, ko tik ligonis prašys!" Tai, reiškia, kad jam nebėra vilties išgyti.

Taip lygiai elgiasi su mumis ir dangiškasis Tėvas, kai Jis mato, kokiais keliais mes einame, todėl dėl savo gerumo jis duoda žemiškų gėrybių perteklių, žinodamas, kad amžinybėje toksai negaus atlyginimo.

Mieli klausytojai, kai matysite blogųjų laimę, atsiminkite šios psalmės (Ps 36) žodžius:

„Nenusimink, matydamas darančius pikta, nedorėliams nepavydėki.

Jie veikiai suglebs, tartum šienas, suvys kaip žolė, kur žaliuoja.

Būk Dievui ramus, juo pasitikėk. Nesikarščiuok, matydamas žmogų, kuriam viskas sekas, žmogų, kuris kitam spendžia žabangas.

Kiek palūkėki, ir nieko neliks iš pikto darančio, nė kur jo stovėta, tos vietos nerasi. Viešpačiui rūpi teisiųjų likimas ir jo priešai suvys, kaip pievų laikinas grožis, išnyks nelyginant dūmai".

Tačiau, nors ir daug kalbėtume apie Dievo teisingumą, vis vien liks daug neatsakytų klausimų.

Kodėl saulė šviečia geriems ir blogiems? Kodėl lietus laisto gerojo ir blogojo laukus? Kodėl audra nušlavė gerojo pasėlius, o nepalietė blogojo? Kodėl Dievas leido mirti jaunai motinai, ir palikti 5 našlaičius vaikus? Ir čia galėtume išvardyti tuos „kodėl" ne dešimtį, bet 1000 kartų.

Į tai gali atsakyti tik Dievo pasiuntinys „mirtis", kuri savo šalta ranka pasiims kiekvieną ir bet kurioje vietoje. „Ir štai elgeta mirė, – kaip sako šios dienos Evangelija, – ir buvo angelų nuneštas į Abraomo prieglobstį. Mirė taip pat ir turtuolis ir atsidūrė pragaro kančiose".

Brangieji, paviršutiniškai galvojant, Dievo teisingumas mus sukrečia. Tačiau taip neturėtų būti. Verčiau tai turėtų mus paskatinti gyventi pilnutinį krikščionišką gyvenimą, daugiau daryti gerų darbų. Juk mes Dievo turėtume klausyti ne dėl to, kad Jis teisingas, bet kad mes jį mylime, ne dėl to, kad mes jo bijome, bet kad jį mylime. Mūsų meilės didumas bus mūsų atpildo saikas. Šv. Raštas sako, kad Dievas atlygins ir už vandens stiklą, paduotą ištroškusiam iš meilės Dievui. Taip kaip saulei rytą patekėjus atgyja ir mažiausia gėlytė, taip lygiai nebus pamiršti ir smulkiausi mūsų geri darbeliai, padaryti iš meilės

Dievui, kai Jo teisingumo saulė savo dieviškais spinduliais nužers visą tvariniją, prikeldama amžinai, be saulėlydžio dienai. Tad pasitikėkime Dievu, kaip mažas kūdikėlis pasitiki savo motina. Juk „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų, kad kiekvienas, kuris tiki, nepražūtų, bet turėtų amžinąjį gyvenimą" (Jn 3, 16).

Tad „Tu, Dievo žmogau, siek teisumo, maldingumo, tikėjimo, meilės, ištvermės, romumo. Kovok šauniąją tikėjimo kovą, užsikariauk amžinąjį gyvenimą, kuriam esi pašauktas".

Amen.

15-asis metų sekmadienis, 1995

Kristus, skelbdamas savo Evangeliją ir norėdamas, kad žmonės geriau įsimintų, vartojo palyginimus. Turbūt nesuklysime pasakę, kad pats įdomiausias yra palyginimas apie gerąjį samarietį. Šis Kristaus palyginimas yra amžinas, jis buvo aktualus Kristaus laikais, jis yra aktualus ir mūsų laikais, ypač mums, lietuviams, kai mūsų Tėvynė Lietuva, kaip pradedantis vaikščioti vaikutis, žengia savo šeštuosius nepriklausomybės metus.

Klounas, kurio pareiga buvo linksminti žmones, buvo vedęs ir augino kelių metų sūnelį. Jo cirkas tuo metu davė programą Visconsino valstijoje. Klounas buvo parengęs naują ir linksmą aktą. Atlikdamas šį uždavinį, jis turėjo laikyti savo rankose kūdikį, paimtą iš slaugės.

Prieš klounui išeinant į areną, staiga jis gauna telegramą: „Mūsų sūnelis miršta". Berniukas buvo New Yorko mieste. Tėvui iš skausmo plyšo širdis. Tačiau aikštėje jau orkestras griežė išėjimo maršą ir susirinkusi minia žmonių šaukė ir plojo lauk-

dami išeinant klouno. Nepaisydamas savo ašarų, skaudžia širdimi, jis turėjo eiti į areną ir juokinti kitus žmones.

Visi mes turime savo kentėjimų bei rūpesčių, o vis tik krikščionio pareiga nešti tikintiems paguodą, suraminimą. Apie šią pareigą mums kalba ir Kristaus palyginimas apie gerąjį samarietį.

Žinoma, retai kada rasime pakelyje sužeistą žmogų. Dabar tuo pasirūpina valdžios įstaigos su savo greitąja pagalba. Tačiau yra kitokių žaizdų, ne peilio ar kulkos padarytų... Retai aptiksime sužalotą kūną, bet daug sužalotų širdžių. Gyvenimo kelyje mes sutinkame vyrų ir moterų ir net jaunuolių bei vaikų, kurių sužeistos sielos labai kenčia. Kartais tos nelaimės atėjo atsitiktinai, kartais dėl jų pačių kaltės, apsileidimo. Kad ir kaip būtų, vis tiek jie yra žmonės ir gailestingasis samarietis jiems labai reikalingas. Mes turime suprasti vienatvės ir apleidimo kančią, mes turime suprasti nedėkingumo žaizdas kito širdyse, mes turime suprasti ligos atneštą prislėgimą. Pagaliau suprasti, kokią sunkią naštą žmogus užsideda, ieškodamas kūno malonumų, eidamas nuodėmės keliu. Nepalikime ir jų pakelėje gulėti.

Gerasis samarietis, krikščionis, neturi būti savimylis. Mes nervinamės, kad padavėjas greitai neaptarnauja, nepagalvojame, gal jo dėmesys išblaškytas dėl jo artimo ar brangaus žmogaus ligos. Mes erzinamės dėl mašinos vairuotojo nevikrumo, tačiau nepagalvojame, kad jis yra pavargęs nuo dienos darbo arba jo širdį slegia kokia nors nelaimė.

Gamtininkai yra pastebėję, kad paukščiai, kai rudenį keliauja į šiltus kraštus, skrisdami per plačius vandenis, silpnesnius ir mažesnius paukščius stipresnieji neša ant savo nugaros. Jei taip daro neprotingi sutvėrimai, kaip ir mes, žmonės, ar mes neturime parodyti savo gerą širdį ir suteikti pagalbą savo artimui, esančiame fizinėje bei moralinėje bėdoje.

Antrojo karo metu New York „Times“ rašė apie dviejų priešingų armijų karių istoriją. Du kariai buvo sunkiai sužeisti ir gulėjo apkasuose netoli vienas kito. Vienas jų savo skardinėje turėjo truputį vandens, antrasis ne. Pastarasis prašė bent truputį atsigerti. Nors jie buvo priešai, šis pastūmė skardinę savo priešui atsigerti.

Tuo tarpu ispanų pilietinio karo metu vienas kunigas surištomis užpakalyje rankomis buvo vedamas sušaudyti. Pastatytas prie sienos kunigas tarė savo budeliui: „Atrišk mano rankas, aš noriu tave prieš mirtį palaiminti“. Budelis greitai atrišo kunigui rankas ir šis jau ruošėsi daryti kryžiaus ženklą, bet tuo tarpu budelis kardu nukirto kunigo rankas ir kunigą nušovė.

Tai kerštо pavyzdys. Jis siaučia ir Kinijoje, ir Čečėnijoje ir Jugoslavijoje. Tačiau mūsų pavyzdys yra gerasis samarietis. Kur yra neapykanta, ten turime sėti meilę. Užšalusios žmonių širdys gali būti atšildytos tik meile, geru žodžiu, užuojauta, pagalba. Todėl, matydami savo artimą, savo tautietį, nepraeikime pro jį kaip levitas, kaip kunigas, bet būkime tuo geruoju samariečiu, užpilkime ant jo kūno ir sielos žaizdų aliejaus ir vyno, apriškime jo žaizdas, uždėkime jį ant savo pečių, nugabenkime jį į užeigos namus ir rūpinkimės juo.

„Kas iš šitų trijų tau atrodo buvęs artimas patekusiam į plėšikų rankas?“ – paklausė Kristus jaunuolį. Šis atsakė: „Tas, kuris parodė jam gailestingumo“. Jėzus jam tarė: „Eik ir tu taip daryk!“

Amen.

15 metų parapijai, 1956

Mano mielieji, šiandien mes minime savo parapijos 15 metų sukaktį. Kai pagalvoji, kad dauguma mūsų esame kilę iš parapijų, kurios yra 200–500 metų senumo, minėti 15 metų sukaktį, atrodo kažkaip juokinga ir nerimta.

Taip, kas buvo ten, mūsų gimtojoje žemėje, ir kas dabar dedasi čia, kur mums reikia gyventi, daug kuo skiriasi, todėl minėti 15 metų parapijos įkūrimą yra reikšminga ir reikalinga.

Pirmiausia, kas yra parapija? Kaip žinome iš liturgijos, Katalikų Bažnyčia yra suskirstyta į didesnius ir mažesnius vienetus. Visą Katalikų Bažnyčią valdo Romos vyskupas, šv. Petro įpėdinis, Kristaus vietininkas žemėje, žmonių dėl savo pareigų šventumo ir aukštumo vadinamas šv. Petru arba popiežiumi. Visa Katalikų Bažnyčia yra suskirstyta į vyskupijas, kurias valdo popiežiaus skirti vyskupai. Kelios vyskupijos sudaro parapijas arba metropolijas. Mažiausia ląstelė Bažnyčios organizaciniame kūne yra parapija, kurią valdo vyskupo skiriamas kunigas, vadinamas klebonu. Keliolika parapijų dar sudaro dekanatą, o didesnės parapijos dar turi filiją arba misijas, bet prie jų paprastai negyvena kunigas, o pamaldos laikomos tik progomis.

Toliau. Parapijos gali būti teritorinės. Tokiose parapijose žmonės gyvena tam tikrose, vyskupo nustatytose vietose, ir visi tose ribose gyvenantys žmonės priklauso tos vietos parapijai. Yra kitos rūšies parapija, vadinama tautine arba personaline.

Tai tokia parapija, kuri neturi ribų su kitomis parapijomis, bet yra lyg kokia parapija parapijoj ir tokiai parapijai priklauso paprastai vienos tautos arba vienodų apeigų žmonės – tokios rūšies parapija yra ir mūsiškė. Mums yra pavesta rūpintis visais lietuviais, gyvenančiais Los Angeles arkivyskupijoje, tai yra nuo San Jean Capistrano iki Santa Barbaros. Žmogus negali priklausyti Katalikų Bažnyčiai, jeigu jis nepriklauso parapijai. Tik per parapiją tikintysis priklauso Bažnyčiai. Tad labai svarbu priklausyti kokiai nors parapijai, kad galėtum būti Bažnyčios organizacijos nariu. Nes kaip Tertulianas sako: „Be Bažnyčios nėra Išganymo". Ypač reikia padėti tautinės parapijos nariui, nes tokiam dažnai galima susigundyti bėgti iš parapijos į parapiją, kad išvengtų pareigų, duoklių. Tai būtų nerimtas ir neleistinas dalykas. Apsispręsti ir priklausyti vienai parapijai, pasiimti ant savo pečių jos vargus ir džiaugsmus ir būti jos gyvas narys yra pareiga kiekvieno sąžiningo ir nuoširdžiai tikinčio žmogaus.

Parapija visada buvo, yra ir bus svarbi žmogaus gyvenimo institucija. Savo parapijoje tu kūdikiu būdamas buvai pakrikštytas ir tapai teisėtu Bažnyčios nariu ir Dangaus paveldėtoju, nes be krikšto ir tikėjimo niekas negali būti išganytas, pasiekti antgamtinę laimę. Savo parapijoj tu priėmei pirmąją Komuniją, Sutvirtinimo, atgailos Sakramentą, savo parapijoj tu užaugai ir susiradai gyvenimo draugą arba draugę; parapijoje klebonas sekmadienį ir per didesnes šventes turi laikyti mišias, aukodamas jas už parapiją. Iš viso per metus turi atlaikyti 87 mišias. Tie patys tavo parapijos kunigai bus prie tavo lovos, kai tu susirgsi ir jie tave išlydės kelionėn, prieš kurią net šventieji dreba. Ir iš tavo parapijos Bažnyčios, po karštų ir ilgų maldų, tave išlydės į poilsio vietą, kapus. Maža to. Tave ir mirusį tavo parapija prisimins savo maldose ir tu dalyvausi visuose parapijos

nuopelnuose ir maldose, kol tik tavo parapija bus šioje žemėje. Taigi dvasiniu požiūriu nėra ištikimesnio draugo už parapiją. Ji tave lydi lyg motina per visą gyvenimą ir net už jo. Todėl būk jos ištikimas ir uolus narys.Toliau. Kaip sakiau, mūsų parapija yra tautinė. Mes esame ne tik vieno tikėjimo žmonių grupė, bet ir vienos tautybės, vieno kraujo, vienos rasės žmonės. Todėl ši aplinkybė dar labiau mus suartina ir suriša. Be to, ši aplinkybė mūsų parapiją padaro skirtingą nuo kitų parapijų ir jai uždeda naujų pareigų ir rūpesčių.

Dievas mus sutvėrė ne tik žmonėmis, bet Jis mus įstatė į tam tikrus rėmus, padarė mus šios ar kitos tautos vaikais. Šiuo atžvilgiu mes esame lietuviai. Visais laikais lietuviška parapija turėjo aukštą ir sunkią misiją, bet šiandien jai šie reikalai dar labiau pasunkėjo. Ypač kai mes nebeturime metropolijų, savo tautinės laisvės, savo krašto, iš kur galėtų plaukti į mus gyvybė ir atsinaujinimas. O dar pridėjus neribotą šio krašto laisvę, gerovę, chaosinę šių dienų padėtį – mūsų tautinei gyvybei gresia rimtas pavojus. Be to, materializmas ir bedievybė komunizmo forma veikia ne tik mus, našlaičius be Tėvynės, bet visus žmones ir griauna kiekvieną dvasinę ir moralinę pastangą bei barjerą. Todėl šiuo atžvilgiu parapija tampa pirmąja ir stipriausia uola prieš visokį krikščioniškam mokslui priešingą judėjimą ir kartu yra geriausia priebėga išlikti krikščioniui ir lietuviui. Tik krikščionybė Tėvynės meilę, žinoma, teisingai suprastą, laiko dorybe. Kas nemyli savo krašto, savo Tėvynės, tas nėra geras krikščionis, ir todėl negali būti geras parapijietis. Mes stebimės žydų tauta, kuri taip nuostabiai išsilaiko, net neturėdama vieningos savo kalbos. Tikėjimas ir meilė Tėvynei – Izraeliui- ištikimybė Dievui yra tas pats dalykas. Todėl ir mums reikėtų labiau stiprinti tikėjimą, kuris padaro mus tobulais žmonėmis ir gerais savo Tėvynės nariais.

Kiekviena dorybė, taip pat ir Tėvynės meilė, reiškiasi darbais. Mes, būdami toli nuo savo krašto, tai turime labai gerai žinoti. Kalbėdami mes mažai ką galėsime padaryti, kiekviena mūsų idėja turi būti pagrįsta darbu, konkrečiais planais, nebijoti aukos ir kartais net didžios, kad tik išsilaikytum, pasiekti nubrėžtą tikslą. Todėl išeivijoje būdami turime visomis išgalėmis remti lietuviškas įstaigas, kurios padeda mums tautinėje kovoje ir sulaiko, sulėtina mūsų ir mūsų vaikų nutautėjimą. Prie tokių įstaigų pirmiausia priklauso lietuviška parapija, nes tik parapija apima visą žmogų ir giliausius jausmus bei sielos galias.

Šiandien, švęsdami savo parapijos 15 metų sukaktį, galime tvirtinti, kad šios kolonijos lietuviai savos parapijos reikalus visiškai suprato ir įvertino savo darbu ir auka. Jei per tą trumpą laiką parapija galėjo padaryti tokią milžinišką pažangą, tai rodo, kad mūsų žmonės supranta savos lietuviškos parapijos paskirtį ir savo pareigas. Tačiau dar ne viskas padaryta. Dar mus slegia 38 000 dol. skola, reikia mokyklos, galvojame net apie senelių prieglaudą, be to, šiandien mes ryžtamės praplėsti salę, nes padaugėjo žmonių, todėl dabartinė pasidarė per maža ir neatitinka mūsų sąlygų. Todėl daug nuveikta ir daug padaryta.

Todėl dėkokime Dievui, kad jis mus globoja ir siunčia žmonių, kurių gerumu mes galime progresuoti ir stiprėti. Prisiminkime tą senelį kunigą, kuris vyskupo atleistas iš pareigų palieka savo tėviškę, vyksta į šį tolimą kraštą kurti lietuviškos parapijos, kuri šiandien yra tapusi gyviausia ir labiausiai auganti lietuviška parapija visoj Amerikoje. Prisiminkime ir tuos, kurie jau mirė arba dar gyvena, kad tikėjo tuo, ką tas kunigas jiems kalbėjo, nes šiais laikais tikėti stebuklais nėra lengvas dalykas, tačiau jie tikėjo ir jam padėjo savo darbu ir aukomis bei visokia parama. Tegul Gerasis Dievas jam ir visiems mūsų parapijos

pionieriams, gyviems ir mirusiems, duoda ramybę amžiną ir atpildą jau čia, žemėje.

O mes, ant kurių pečių užkrito ši našta, neturėtume nieko bijoti, tik privalome dirbti ir viltis, nors kokia tamsa mus suptų ir baisi audra apie mus siaustų. Mes visada būkime ištikimi savo kraštui ir tam tikėjimui, kurį paveldėjome iš savo tėvelių.

Taigi pratęsti savo tautinei gyvybei vienintelė viltis yra tavo lietuviška parapija, todėl būk jos ištikimas narys, ją remk ir daryk, kad ir Tavo gyvybės tęsėjai vaikai eitų tuo pramintu keliu.

Amen.

Žmogus nėra vienas, 1960

Mano Brangieji, mes gyvename mokslo eros aušros periode. Šios aušros prošvaistė kasdien didėja, berdama naujus šviesos spindulius ir apreikšdama naujus Kūrėjo pėdsakus bei planus.

Pradžioje norėčiau padaryti dvi pastabas. Pirma, šių dienų mokslas nieko neišranda, ko prieš tai nėra buvę. Kitais žodžiais tariant, mokslininkai dalykus atranda, o ne išranda. Antra, tie nauji mokslo horizontai atskleidžia naujus ir nuostabius dalykus, su moksliniu nusižeminimu ir tikėjimu pagrįstu pažinimu, mus kaskart labiau priartina prie Pasaulio Kūrėjo – Dievo.

Cressy Morison, buvęs New York'o mokslo akademijos prezidentas savo knygoje „Žmogus nėra vienas", pateikia septynis samprotavimus, kodėl šiandien mokslo vyras atranda Dievą ir tiki į Jį.

1. Matematikos dėsniai, kuriais yra pagrįsta visata, rodo, kad yra protingas Inžinierius, kuris tai suplanavo ir įvykdė.

Šis mokslininkas liepia paimti dešimtį rutuliukų ir pažymėti juos nuo vieno iki 10 skaičiais. Toliau jis liepia juos sumesti į

kišenę ir gerokai supurtyti, sumaišyti. Ir dabar pataria imti iš eilės po vieną, ir po kiekvieno išėmimo, vėl likusius sumaišyti. Matematiškai kalbant, jūsų pirmoji galimybė sudėti rutuliukus nuo vieno iki 10 paeiliui bus vieno santykis su 10, antrojo traukimo santykis bus 100, trečiojo — 1000 ir t.t., taip nuo pirmojo traukimo jūsų galimybės santykis pasieks neįtikėtiną skaičių, kuris bus 1=10 bilijonų. Jei netikite, tai, parėję namo, pabandykite. Tačiau įspėju, kad suskaičiuoti iki 10 bilijonų mūsų gyvenimas yra per trumpas.

Jei tą patį taikytume reikalingoms gyvybės atsiradimo sąlygoms žemėje, kur, turint galvoje milijonines gyvybės funkcijas ir paskirtis, jau nebus 1=10, kur yra 10 bilijonų galimybių, bet gausime skaičių, kuris bus lygus labiau begalybei, negu pasakiškam skaičiui. Todėl sakyti, kad gyvybė žemėje atsirado atsitiktinai, yra lygu absurdui.

Paieškokime daugiau matematinių dėsnių gamtoje.

Mūsų žemė, sukdamasi apie savo ašį, prie ekvatoriaus daro 1000 mylių per valandą. Leiskime, kad žemė sukdamasi darytų 100 mylių per valandą. Kas tada? Mūsų dienos ir naktys būtų 10 sykių ilgesnės. Kas tada įvyktų? Saulė išdegintų augalus ir tokių ilgų naktų metu visos šaknys iššaltų.

Toliau. Saulės paviršiaus temperatūra yra 10 000 Farenheito ir ji yra tiek nutolusi nuo žemės, kad šildo ne per daug ir ne per mažai. Leiskime, jei saulė imtų duoti pusę savo radiacijos kiekio, mes sušaltume, o jei pusę jos radiacijos kiekio padidintume, iškeptume.

Mūsų žemelė yra pasvirusi 23 laipsnių kampu. Kodėl taip? Todėl, kad mes turėtume metų sezonus. Jei žemė tokio pakrypimo neturėtų, ji visa pavirstų ledu. Maža to. Pvz., jei mūsų mėnulis būtų nuo žemės tik 50 000 mylių, o ne tokiu

atstumu, kokiu jį Kūrėjas pastatė, jūrų ir vandenynų bangos būtų tokios didelės ir tai du kartus per dieną, kad jos apsemtų ir aukščiausius kalnus.

Taigi šitai rodo begalinį Protą, kuris visa taip išmintingai suplanavo ir sutvarkė.

2. Kiekvienos gyvybės išradingumas siekti tikslo rodo tvarkantį Protą ir Išmintį.

Kas yra gyvybė? Niekas to nežino. Gyvybės negalima nei pasverti, nei išmatuoti. Tačiau gyvybė turi jėgą, kuri pajėgia perskelti net uolą. Gyvybė yra užkariavusi vandenis, sausumą ir orą, erdvę. Ji užkariavo elementus, versdama juos atsipalaiduoti, sudaryti naujas kombinacijas.

Gyvybė yra panaši į geriausią skulptorių, kuris nudailina daiktus. Ji panaši į artistą, kuris kiekvienam medžiui padaro skirtingus lapus, žiedus, nudažo kiekvieną gėlę skirtingomis spalvomis. Gyvybė yra panaši į muziką, kuri kiekvieną paukštelį išmokė skirtingai giedoti jo meilės giesmę. Ji išmokė kiekvieną vabzdį pašaukti skirtingu balsu. Maža to. Gyvybė yra nuostabus chemikas, kuris duoda vaisiams skonį, gėlėms kvepėjimą ir t.t.

Šis paprasta akimi net neįžiūrimas lašelis protoplazmos, peršviečiąs, kaip drabužiai sugeba judėti ir traukti iš saulės energiją. Ši vientisinė celė turi savyje jėgą duoti gyvybę kiekvienam sutvėrimui, mažam ir dideliam. Ji yra galingesnė už augmeniją, gyvulius ir žmones, nes tik iš jos pareina visa gyvybė. Gamta pati sau nesukuria gyvybės, nei ugnimi žėrinčios uolos ir bedruskiai vandenys negali sukurti gyvybės. Tad kas ją padarė?

3. Gyvulių pasaulis mums kalba apie protingą Tvėrėją, kuris jiems įdiegė galingą instinktą.

Šiam teiginiui pagrįsti Morisonas duoda pavyzdį iš lašišų gyvenimo. Jaunos lašišos, daug metų praleidusios jūroje, grįžta

atgal į savo upę, į tą pačią vietą, kur jos buvo gimusios. Jeigu mėgintume perkelti į kitą srovę, jos tuojau pažintų, kad nėra savo kelyje ir visais būdais mėgintų prasiskinti kelią, kol patektų į tą patį kelią, kuriuo jos prieš tai keliavo.

Tačiau dar nuostabesnis dalykas vyksta su unguriais. Ši nuostabi žuvis, sumitusi iš upių, baseinų ir ežerų tūkstančius mylių iš Europos keliauja į Bermudų jūros gilumas neršti ir ten, atsivedusi vaikų, miršta. Jaunieji unguriukai, be senųjų pagalbos, sugeba grįžti atgal į tas pačias vietas, upes, ežerus, baseinus, iš kurių jų tėvai buvo iškeliavę. Be to, dar niekad nepasitaikė Amerikos ungurių pagauti prie Europos krantų, nei Europos – Amerikos vandenyse. Ir dar nuostabiau, kad Europos unguriai grįžta į savo tėvų vandenis kelerius metus vėliau negu Amerikos unguriai. Mat Europa yra toliau, todėl reikia didesnio subrendimo kelionei atlikti. Iš kur tad visas šis sugebėjimas, žinojimas, impulsas?

4. Žmogaus galia protauti suformuoja protaujantį kūrėją.

Iki šiol dar joks gyvulys nepajėgė pasiekti savo sugebėjimo rekordo, pvz., suskaičiuoti iki 10 arba suprasti to skaičiaus prasmę. Mat gyvulio instinktas yra panašus į vieno muzikos instrumento garsą. Šis garsas yra puikus, bet ribotas. Tuo tarpu žmogus savyje turi visų instrumentų garsus. Proto dėka žmogus gali kurti, mąstyti, tuo parodydamas, kad žmoguje atsispindi viso pasaulio Kūrėjo proto kibirkštėlė.

5. Nuostabi gyvybės branduolio (genoso) galia, kurioje glūdi visos gyvenimo charakteristikos skirtumai.

Gyvybės branduolys, kuriame glūdi visi gyvulių ir žmonių skirtumai, būtų toks mažas, kad sudėjus visus kartu, nebūtų pilnas siuvamasis žiedas. Šis genas, branduolys, gyvena kiekvienoje gyvybės celėje ir yra raktas į žmogaus, gyvulio ir

augalo charakteristikas, skirtumus. Taigi tame viename siuvamajame žiede yra skirtumai 3 bilijonų žmonių, gyvenančių dabar Žemėje. Vadinasi, šis mažytis genas turi savyje visus gyvybės pradmenis ir yra viso pasaulio gyvybės šeimininkas. Ar tai nesako, koks didis ir galingas turėjo būti tas Protas, kuris šiuos dalykus taip sugalvojo ir surėdė.

6. Pusiausvyra gamtoje byloja apie nepaprastą Protą, kuris ne tik leido gyvybes, bet ir tvarko jų buvimą, egzistenciją.

Prieš daugelį metų viena kaktusų rūšis buvo atvežta ir pasodinta Australijoje kaip apsaugomoji tvora. Pasodinti kaktusai pradėjo taip smarkiai veistis, kad kai kur sunaikino miestelius, kaimus ir ūkius, ir žmonės, palikę savo sodybas, turėjo bėgti kitur. Pradėta ieškoti priemonių šiam augalui sulaikyti. Mokslininkai atkreipė dėmesį į insektus, vabzdžius, kurie nieko kito neėda, o tik kaktusus ir ant jų veisiasi. Nuostabus dalykas, kad tie kaktuso insektai sustabdė jo augimą ir padarė šį augalą nebepavojingą kraštui. Ir tie mažyčiai insektai palaiko kaktuso augimo lygsvarą.

Tai tik vienas pavyzdys. Panašių pavyzdžių, palaikančių gamtoje pusiausvyrą, yra rasta visame Žemės rutulyje. Tačiau kyla įdomus klausimas, kodėl šie įvairiai ir greitai besiveisiantys insektai neužkariauja žemės? Atsakymas paprastas. Mat jie kvėpuoja ne plaučiais, kaip žmogus, bet tūbomis, vamzdžiais. Ir kas nuostabu: nors insektas ir auga, tačiau jo kvėpuojamieji vamzdeliai neauga proporcingai su juo pačiu ir tas sulaiko jų augimą. Priešingu atveju, jei to nebūtų, insektai užaugtų tokie dideli, kad ir pats žmogus nebegalėtų gyventi Žemėje. Tik įsivaizduokite žiogą liūto didumo!

7. Ir paskutinis mokslininko Morisono argumentas Dievo buvimui įrodyti: tik vienintelis žmogus gali susidaryti Dievo idėją ir prieiti prie Dievybės esimo. Šis žmogaus sugebėjimas

per matomus dalykus įžvelgti nematomus yra be galo didelis, begalinis, neturįs ribų. Šio įžvalgumo dėka žmogus gali prieiti prie dvasinės realybės, kuri jam padeda surasti patį Dievą ir Išmintį, kuri taip ryškiai ir nuostabiai atsispindi tvariniuose, o labiausiai žmoguje, kuris ne tik yra Dievo leistas, bet ir pašauktas į Dievo kūrybos darbą, atrasti naujus Jo tvarinijos mazgus, juos atrišti, kad juos matant žmogui atsivertų akys ir jis pamatytų savo Kūrėją, kuris yra kelias, tiesa ir gyvenimas. Todėl mokslininkas Morisonas savo knygą baigia psalmės žodžiais, parašytais prieš kelis tūkstančius metų, tad tie žodžiai yra moksliniu ir dvasiniu atžvilgiu tikri: „Visa tvarinija skelbia Dievo garbę ir dangūs rodo Jo nuostabius darbus".

Amen.

Kodėl privalome eiti į bažnyčią, 1961

Mano brangieji, praėjusiuose dviejuose pamoksluose kalbėjome, kad sekmadienis yra skirtas poilsiui ir kad sekmadienį reikia išklausyti šv. Mišias. Šiandien norėčiau atsakyti į du klausimus: **1) ar reikia eiti į bažnyčią ir kodėl?**

Kad Dievą garbinti galima visur, neprieštarauja nei Šv. Raštui, nei bendram Bažnyčios mokymui. Dievas yra visur: gamtoje, kambaryje, bažnyčioje, mūsų sielose. Bet mūsų tikėjimas besimeldžiančiam žmogui nurodo ypatingą vietą – **tai Bažnyčia.** Kartą Kristus kalbėjo: „Kai tu panorėsi melstis, eik į savo kambarėlį ir užsirakinęs, melskis savo Tėvui, esančiam slaptoje, o tavo Tėvas, regintis slaptoje, tau atlygins" (Mt 6, 6). Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad tai esą viešosios maldos, bažnyčios ir iš viso išorinio, Dievo bendro garbinimo neigimas.

Jokiu būdu ne! Viešpats kalba prieš veidmainingus, gerais savo darbais besididžiuojančius fariziejus, kurie mėgdavo melstis ant kiekvieno gatvės kampo. Kad iš tikrųjų Kristus neuždraudė bendros, viešos maldos, aišku iš šios Šv. Rašto vietos, kurioje Jis akcentuoja bendrą maldą: „Kur du ar trys susirinkę mano vardu, **ten ir aš esu tarp jų**“ (Mt 18, 20).

Be to, pats Kristus meldėsi ne tik vienas išėjęs į dykumas, bet ir viešai, laikydamasis įvairių apeigų: keldavo akis ir rankas į dangų, Paskutinės Vakarienės metu su apaštalais kalbėjo himną ir Alyvų kalne meldėsi klūpodamas.

Jei kas norėtų melstis savyje paskendęs, tyloje – gerai. Ir Išganytojas taip meldėsi. Bet toks turi atsiminti, kad ir Kristus ėjo į bažnyčią. Štai Evangelijoje pagal Luką skaitome, kad jis atėjo į Nazaretą, kur buvo užaugęs, įėjo, kaip **buvo papratęs**, šabo dieną į sinagogą ir atsistojo skaityti (4, 16).

Taip pat ir apaštalai reguliariai lankydavo bažnyčią. Apie tai rašoma Apaštalų darbuose.

Tad ar yra tinkamesnė vieta maldai už bažnyčią? Ir čia norėčiau priminti vieną įdomų faktą. Katalikų Bažnyčia, kuri reikalauja viešo Dievo garbinimo, palydimo akį veriančių spalvų... arba prisiminkime, kad ir savo paliktąją žemę, kai mes tylų pavasario vakarą ėjome žaliuojančiais laukais, gėlėtomis pievomis, tada mes, be abejo, girdėjome žavingą lakštingalos giesmę, o mėnulis, lyg koks šviesus statinės dugnas, ritosi erdve, laimindamas sutvėrimą visą... Tokiomis aplinkybėmis mūsų sielą užvaldo maldingas, pakilus jausmas. To niekas negali užginčyti. Tačiau prisiminkime, kad visa tai yra tik nepastovus, sentimentalus ir praeinantis jausmas. Koks tolimas yra šis sielos blykstelėjimas nuo rimto, pastovaus, jėgų teikiančio ir gyvo religingumo.

Tiesa, didmiesčio žmogus mielai bėga į gamtą. Mat savisaugos instinktas jį ten veda. Juk Dievas nesutvėrė nei smogo, nei troškinančio didmiesčio oro, nei gatvių asfalto... Jis sutvėrė žvaigždėmis blizgantį dangų, šviečiančią saulutę ir kvepiančias gėles. Todėl žmogus ilgisi originalios Dievo kūrybos, o ne žmogaus sukurtų ir jį kankinančių dieglių. Tas viskas gerai, bet pirma į bažnyčią, o paskui į gamtą. Bažnyčios niekas negali pakeisti. Joje mes randame kažką daugiau, joje mes randame Kryžiaus aukos sudabartinimą, Kristų, čia mes randame aukščiausią Dievo garbinimo būdą, šv. Mišias. Mes neturime vertingesnių maldos pratybų, kaip dalyvavimas šv. Mišiose. Sujunkime kartu visų žvaigždžių spindulius ir jie visi nenustelbs saulės šviesos. Taip ir mūsų privačių maldų vertė ir visi geri darbai toli atsiliks ir nuo vienos šv. Mišių aukos.

Taigi jokie kalnai negali atstoti Kalvarijos kalno aukos. Paukščių giesmės, gražios naktys ir kitokios gamtos grožybės negali pakeisti šv. Mišių, kurios duoda jėgų, moraliniam ir dvasiniam gyvenimui, nes jos padeda mūsų širdims giliau pajusti Dievą.

Toliau. Šv. Mišios ne tik padeda mūsų širdims giliau pajusti Dievą, bet ir pakelia mūsų sielas prie Dievo ir moko mus tikros maldos. Juk malda yra ne kas kita, kaip sielos pakėlimas į Dievą. Juk ir šv. Mišios mus moko melstis taip, kaip nori mūsų tikėjimas: sujungti maldą su gyvenimu, dorą, pamaldų gyvenimą su darbo ir kūrybos gyvenimu.

Tačiau gal kitas pasakys, kad aš neturiu laiko sekmadienio mišioms. Jei taip, tai atsimink, kad tu **uždusi** beieškodamas kasdieninės duonos ir dolerio. Atsiminkite, kad tik maldoje mes įgauname jėgų, drąsos ir darbštumo. Vėl sakau, kad jokia malda negali pakeisti šv. Mišių. Kas pamaldžiai išklauso

šv. Mišias, tas, kaip Mozė be baimės gali leistis žemyn nuo Sinajaus kalno, žinodamas, kad, sugrįžęs prie savo pareigų, niekad per toli neatsitrauks nuo savo Kūrėjo. Jis taps linksmesnis, darbštesnis ir lengvai pakels visus gyvenimo vargus ir bandymus.

Nėra didesnio likimo smūgio, kaip nebemokėti melstis.

Amen.

Liturgijos simbolizmas, 1962

Mano brangieji, manau, atsimenate, kaip prieš keletą savaičių esu jums kalbėjęs apie Bažnyčios įsakymą sekmadieniais ir šventadieniais išklausyti šv. Mišias.

Kas yra šv. Mišių esmė?

Tai trumpas, kilnus, sukrečiantis momentas, kurio metu Mišias laikantis kunigas, remdamasis Viešpaties Jėzaus Paskutinės vakarienės metu gauta galia, į duoną ir vyną taria paslaptingus žodžius, ir tuo duonos ir vyno pavidaluose pasirodo pats Viešpats Jėzus Kristus tarp savo brolių.

Visa tai yra tik trumpa valandėlė. Tačiau Bažnyčia iš gilios pagarbos bei meilės šį konsekracijos momentą apipynė gražiausiais simboliškais veiksmais bei apeigomis, panašiai kaip guvi siuvėja išpuošia brangų apsiaustą įvairiausiais mezginiais bei pagražinimais.

Mūsų tikėjimo apeigos yra senos, jos siekia keliolika ir daugiau šimtų metų. Todėl moderniam žmogui, jeigu jos nėra tinkamai išaiškintos, tampa sunkiai suprantamos, ir jo paties dažnai atliekamos be sielos įsijautimo, be gilesnės minties. Tuo tarpu kiekviena mūsų tikėjimo apeiga turi gilią prasmę, kurią pažinus, visa mūsų tarnyba Dievui tampa suprantamesnė, nuoširdesnė ir natūralesnė.

Todėl šiandien ir pažiūrėkime į dažnesnes simbolines apeigas.

Vos tik atsirado žemėje žmogus, jis garbino Dievą. Šiai pagarbai išreikšti jis griebėsi simboliškų apeigų. Mat simbolių vartojimas kyla iš žmogaus prigimties. Todėl nėra ko stebėtis, jei senovės pagonių religijų istorijoje randame, kad senovėje pagonys šlakstėsi vandeniu, degino smilkalus ir t.t. „Ar tiesa, kad nemažai katalikų apeigų yra pagoniškos kilmės?" – nustebęs klausia toks skaitytojas.

Mes sutinkame, kad ir pagonys, garbindami savo dievus, atlikdavo daugybę simboliškų apeigų. Ir kai pagonys buvo krikštijami, Bažnyčia nedraudė jiems jų įprastinių simboliškų apeigų, bet jas pakreipdavo tikrojo Dievo garbinimui. Daugumą mūsų šiandieninių švenčių ir pagonys švęsdavo, vis dėlto Bažnyčia davė joms krikščionišką pagrindą ir turinį. Lygiai taip Bažnyčia mokėjo perdirbti ir tuos pagonių apeigų pėdsakus, kurie prieštaravo žmogaus prigimčiai.

Apskritai, mūsų gyvenimas yra pilnas simbolių, kurie gyvenimą pagražina ir praturtina. Tačiau, jei mes tų gyvenimo simbolių nesuprantame arba juos atliekame mechaniškai, kaip anglai sako: monkey see, monkey do – jie tampa tuščiu formalumu, sausu išoriškumu, lyg kokie berėmiai paveikslai. Todėl turime suprasti, ką darome, kai savo rankas sudedame maldai, kai jas pakeliame daryti kryžiaus ženklą, kai lenkiame kelius, stojame, lenkiame galvą ir t.t. Kodėl vartojamas švęstas vanduo, smilkalai, kodėl ant altorių dega žvakės, šviesa... Tad ir panagrinėkime kai kuriuos čia paminėtus veiksmus, simboliškas apeigas.

Rankos. Kas jos? Tai žmogaus kalbos pratęsimas. Kiek įvairių jausmų jomis išreiškiama? Stebėkite kalbantį žmogų, kaip jisai staigiai pakelia ranką arba ją nuleidžia žemyn. Dažnai tokie

gestai daugiau reiškia, negu pats žodis. Jei tai tinka žmonių santykiuose, tai ką besakyti, kai žmogus kalba su Dievu, meldžiasi? Todėl ne tas pat yra melstis rankas sudėjus ar jas laikant kišenėse.

Jos abi ištiestais delnais ir suglaustos į viena antrą, kai tyliai ir ramiai meldžiamasi. Tuo išreiškiamas prašymas, maldavimas, pagarba ir pasitikėjimas. Suimtos rankos ant krūtinės, tai žmogaus, kuris yra paskendęs maldos gilybėj, ypač priėmus šv. Komuniją. Kunigas, laikydamas šv. Mišias, dažnai laiko rankas iškėlęs aukštyn. Iš jų, lyg iš kokių radijo stoties antenų, veržiasi į Viešpatį Dievą dėkingumo, pagarbos ir prašymo jausmai.

Smarkių pagundų ir sunkių likimo smūgių spaudžiami, mes esame reikalingi ypatingų Dievo malonių. Kas lieka tada, jei netiesti savo rankų į Dievą, ir tada mūsų rankos, lyg radijo stoties antena, sugauna Dievo pagalbos srovę.

Kaip visa tai natūralu! Iš to nedarome teatro! Už šių išorinių formų bei veiksmų slypi veikianti ir gyvenanti siela, gyvas, temperamentingas žmogus.

Persižegnojimas. Kas žino, ką reiškia Kryžius, tas jo nesigėdina ir nedaro jo paskubomis. Kai keliame ranką nuo kaktos prie krūtinės, nuo peties prie peties, jaučiame, kaip šventas Kristaus kryžius mus visiškai apsupa, kaip mūsų siela, mūsų širdis, mūsų jausmai jį jaučia. Kristus kryžiumi mus atpirko ir kryžiumi mus laimina. Darome kryžiaus ženklą prieš maldą, kad per ją visos mūsų mintys tik jam priklausytų. Darome kryžių po maldos, kad mus Viešpats globotų ir neapleistų. Žegnojamės pavojaus metu, kad Kristus mus saugotų; pagundų metu, kad joms nepasiduotume; darome kryžiaus ženklą, laimindami daiktus, žmones, pavesdami juos ypatingai Dievo tarnybai ir globai.

Klaupimasis. Kartą išpuikęs ir bedievis Nietzsche sušuko klūpančiam žmogui: „Kelkis, žmogau, nes tu ir stačias per mažas esi". Tačiau tikriau reikėtų sakyti: klaupkis žmogau, nes tu ir klūpodamas per didelis esi! Žmogaus didybė yra jo nusižeminime. Kaip mažytis, paprasta akimi nematomas atomas skeliamas duoda baisią jėgą, taip ir žmogaus menkystė sujungta su Dievo didybe tampa dideliu žmogaus asmens išaukštinimu. Nėra kilnesnio ir gražesnio vaizdo, kaip prieš Dievo majestotą parpuolęs besimeldžiantis, nusižeminęs ir nekaltos širdies žmogus.

Prieš nieką kitą mes neklaupiame, tik prieš Dievą. Todėl šį veiksmą nedarykime skubiai, bet palengva ir pagarbiai. Įeidami ir išeidami iš bažnyčios priklaupkime taip, kad dešiniu keliu liestume grindis. Taip pat priklaupkime praeidami ir prieš altorių, kuriame yra laikomas Švč. Sakramentas. Ir ant abiejų kelių priklaupkime, jei yra išstatytas Švč. Sakramentas arba šv. Mišių metu nuo konsekracijos iki komunijos.

Atsistojimas. Kai į mūsų namus įeina garbingas žmogus, mes atsistojame. Kalbėdami su savo viršininkais, mes stovime. Kitaip elgtis būtų nemandagu ir storžieviška. Kai per Mišias skaitoma Evangelija, visi pagarbiai atsistojame. Krikšto tėvai, jaunavedžiai, vaikai, darydami krikšto įžadus, Pirmosios Komunijos metu, visada stovi. Taigi stovėti, reiškia, kad mes esame pasirengę daryti kažką svarbaus, esame pasirengę kovai ir t.t.

Švęstas vanduo. Eidami ir išeidami iš Bažnyčios, keldami ir gulti eidami, mes save ženkliname švęstu vandeniu. Iš tikrųjų vanduo yra stebuklingas daiktas. Suteršė žmogų gyvenimo purvas – vanduo vėl padarys jį tyrą. Nuvargino žmogų gyvenimo kova – vanduo vėl jį atgaivins, iš naujo atgimdys. Įeinant į bažnyčią,

mūsų mintys, širdis, pasiryžimai, darbai ir sumanymai turi būti skaistūs. Ženklindami savo kaktą, krūtinę ir pečius švęstu vandeniu, mes išreiškiame tą pačią mintį dvasios atžvilgiu, ką vanduo daro mūsų fiziniam pasauliui.

Ateina vakaras. Tamsios nakties galybė stoja prieš mus. Mus ima baimė. Juk naktis nėra žmogaus draugas. Todėl, žengdami į miego karaliją, mes darome kryžiaus ženklą švęstu vandeniu, prašydami Dievą gelbėti mus nuo sielos tamsybių ir nakties paklydimų. Ir kai ryto metą mus saulė prikelia iš miego, vėl dedame kryžiaus ženklą, prašydami Šviesos Dievą laimingai mus vesti dienos keliais.

Smilkalai. Ko nori Bažnyčia, degindama smilkalus. Aukštyn kylantys dūmai labai ryškiai vaizduoja mūsų maldų kryptį. Tiesa, degindami smilkalus, mes darome išeikvojimą. Tai nieko tokio. Juk nėra meilės ten, kur nėra išlaidumo, aukos, atsižadėjimo. Berdami smilkalo grūdelius į ugnį ir per jo kylančius ir kvepiančius dūmus mes iki galo išreiškiame visišką savęs paaukojimą ir doro gyvenimo patrauklumą.

Bet ar tai patinka Dievui? Ne smilkalų skonis, ne, bet mūsų meilė, kuri tuo veiksmu yra išreiškiama ir ženklinama.

Godusis Judas murmėjo prieš moterį, kai ši ant Kristaus kojų išpylė brangių tepalų indelį. Judo manymu, tai beprasmis darbas. Geriau reikėjo tuos kvepalus parduoti ir pinigus išdalinti vargšams. Tuo tarpu Kristus moters pasielgimą pagyrė, pridurdamas, kad „vargšų jūs visuomet turite su savimi, o mane turėsite ne visuomet". „Iš tiesų sakau jums, – kalbėjo toliau Kristus, – visame pasaulyje, kur tik bus Evangelija, bus ir jos atminimui pasakojama, ką ji yra man padariusi" (Mk 44, 9).

Dabar keletą žodžių apie **altorių**. Altorius yra centrinė bažnyčios dalis. Ir bažnyčia yra statoma tik altoriui pridengti.

Tai vieta, kur vyksta kažkas didelio, nepaprasto... Altorius yra skirtas tik galybių Viešpačiui ir jo garbei. Tačiau žmogus gerai žino, kad Dievui neužtenka medžiaginio altoriaus, nors jis būtų ir marmurinis, ir auksinis. Dievas nori kitokio altoriaus, gyvos žmogaus kūno bažnyčios ir jo gyvos širdies altoriaus. Ir tas gyvasis altorius yra Dievo norų ir Jo minties persmelktas mūsų gyvenimas.

Mušimasis į krūtinę. Kunigas, pradėdamas šv. Mišias, kalba maldą „Prisipažįstu", kurios metu mušasi sau į krūtinę sakydamas: „Mano kaltybė, mano kaltybė, mano didžiausia kaltybė". Eidami išpažinties klausykloje mes kartojame: „Dieve, pasigailėk manęs nusidėjėlio" ir mušamės į krūtinę.

Kalbėdami litaniją, sakydami žodžius: „Dievo avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes", – mušamės į krūtinę. Tą patį darome, žiūrėdami į iškeltą ostiją, kai kunigas rengiasi dalinti šv. Komuniją.

Mušimasis į krūtinę! Vėl puikus simbolis. Mes beldžiame į duris, kai norime miegantį prikelti. Bet ką norime mes savyje prikelti? Tai mūsų apsnūdusią, sapnuojančią ir sergančią sielą. Būk garbinga, pabusk, susiprask, nebūk nuodėmėje...

Šviesa. Vienas labiausiai katalikų apeigose mėgstamas simbolis yra šviesa: žvakės, amžinoji lempelė, ugnis. Degančios žvakės ant altoriaus, amžinoji lempelė prie Švč. Sakramento, deganti žvakė krikštijant, priimant pirmąją Komuniją, prie mirštančio lovos, prie karsto...

Gražiausias gyvenimo simbolis yra ugnis: ji šildo, šviečia ir gydo. Audros metu ugnis yra jos žinioje. Bet ar jie vienas su antru kovoja? Visai ne! Tai negalima. Audrai pasibaigus, ugnis vėl grįžta į savo pirmykščią būklę, ji vėl dega, kildama stačiai aukštyn!

Brangieji klausytojai, ar ugnyje neįžiūrime savo sielos? Pagundų ir bandymų metu mūsų siela blaškosi šen ir ten, bet galutinai nuo Dievo ji neatsiskiria ir po trumpo svyravimo, iš naujo suliepsnoja, veržiasi aukštyn, į dangaus aukštybes.

Toliau. Šviesa prie altoriaus, žvakės ant Dievo stalo, yra mūsų paveikslas. Mes esame pasaulio šviesa, Dievo žvakė pasaulio tamsybėse. Savyje ugnis yra niekis, jei ji nedega žmogaus sieloj, sieloj, kuri sako: „Viešpatie, aš tave myliu begaliniai, aš dėl tavęs degu ir tik tavyje iš meilės trokštu sudegti, kaip ta altoriaus žvakė. Viešpatie, kaip dieną ir naktį arti tavo altoriaus yra gyvoji altoriaus lempelė, lygiai taip arti yra ir mano gyvenimas tavo įsakymų kelyje".

Taigi, kaip matote, kiek daug grožio ir poezijos, kiek švelnaus religinio jausmo sukelia mumyse simbolinės mūsų tikėjimo apeigos. Jos yra naudingos ir gražios, bet... bet tik tada, jeigu į jas įdedame mintį ir sielą. Be to, ne tik čia mano išvardyti simboliai gali būti reikšmingi ir brangūs, bet ir kiekvienas mūsų darbas, jeigu jis daromas Dievo garbei ir kyla iš nuolankios mūsų širdies. Taigi kiekvienas mano užsiėmimas, net paprastas kasdienis darbas, kiekviena pramoga gali tapti tarnavimu Dievui, jei mes tiems savo darbams duodame gyvybę ir įkvėpiame jiems sielą. Mažas yra žmogus, bet jis pakyla net į erelio nepasiekiamas aukštumas, jeigu savo menkystę sujungia su Dievo galybe.

Amen.

Nuodėmė, 1962

„Pasitikėk, sūnau, tavo nuodėmės tau atleistos". Kristaus žodžiai iš šios dienos Evangelijos

Dievas davė 10 įsakymų, kad mus padarytų laimingus. Kas šiuos įsakymus peržengia, nusideda, padaro nuodėmę. Dievas,

būdamas begalinis gėris, trokšta mums laimės ir nori, kad Jo įsakymus visi užlaikytų ir pasiektų amžiną laimę, taptų paties Dievo prigimties dalininkais. Tačiau Dievas iš mūsų nori laisvos, ne vergo tarnybos, todėl mums davė laisvą valią, teisę pasirinkti. Tad nuo mūsų laisvos valios pareina, ar mes Dievo įsakymus užlaikome, ar ne. Taigi, nusižengdami Dievo įsakymams, darome nuodėmę ir kartu su ja ant mūsų krinta didžiausia nelaimė. Jei nustojame turto, daug ko nustojame. Daugiau nustoja tas, kuriam nukertama koja, ranka..., bet kuris daro nuodėmę, nustoja visko. Taip moko mūsų tikėjimas. Mums leista visa daryti, tik nenusidėti.

Mano brangieji, ar iš tikrųjų taip yra? Ar tikrai nuodėmė yra baisi tragedija? Ar ji taip smarkiai įžeidžia Dievą? Ar pasaulio Tvėrėjui ne vis tiek, ar Jo įsakymų laikomasi, ar ne?

Prieš keliolika metų viena Amerikos teatro žvaigždė sudarė sutartį su viena Anglijos draudimo įstaiga, kuri už milžinišką sumą sutiko dešimčiai metų apdrausti jos juoką. Jei ši artistė nebegalėtų scenoje juoktis, tai draudimo įstaiga išmoka jai 50 000 svarų sterlingų.

Neseniai buvo skelbta spaudoje, kad Arizonoje organizuojamas pasaulio universitetas. Beje, numatoma, kad šiame universitete profesoriais galės būti tik tokie žmonės, kurie nė su kuo nesusirišę. Kad jums būtų aiškiau, kaip toks nė su kuo nesusirišęs žmogus atrodo, galėtų padėti šis atsitikimas.

Kai Lietuvą valdė caras, kartą čigonas pateko į teismą. Teisėjas klausia čigono: „Kokio tu tikėjimo". Kadangi čigonas nebuvo nė su kuo susirišęs, buvo laisvai galvojantis žmogus ir norėjo gauti palankesnį sprendimą, užuot atsakęs Teisėjui į šį klausimą, pats paklausė jį, kokio jis esąs tikėjimo. „Aš esu pravoslavas", – sumurmėjo teisėjas. „Tai ir aš pravoslavas, ponuli", – atsakęs čigonas teisėjui.

Brangieji klausytojai, anas artistės pasielgimas ir šis čigono atsakymas yra šių dienų visuomenės pažiūros simboliai. Tai paviršutiniškas požiūris į gyvenimą, nusiteikimas nieko nepaisyti. Nebėra įstatymų, nebėra nuodėmės. Todėl didžiausia šių dienų žmogaus nuodėmė yra nuodėmės neigimas, nuodėmės atmetimas. Tačiau šių dienų žmogus iki ausų yra paskendęs nuodėmių baloj, tik jis šito nejaučia. Jam atrodo, jog viskas gerai. Jei tai būtų netiesa, mūsų klausyklos būtų perpildytos. Mat daugelio nuodėmės atjautimas yra prigesęs arba visai miręs. Kaip mažai laikraščiai rašo apie sprendimą, kuris ką nors nuteisė, už tai, kad buvo nusidėta, t.y. buvo įžeistas Dievas. Atsimenu, kai kariuomenėje viršila barė kareivį ne dėl to, kad nusidėjo, nes apsivogė, o už tai, kad buvo liurbis ir leidosi sugaunamas. Taigi šių dienų žmogui nebėra nuodėmės, yra tik klaidos, apsileidimai, apsirikimai ir žmogiškas silpnumas. Vis dėlto, mano brangieji, nuodėmė yra, ji tebeegzistuoja! Mūsų kryžiai liudija apie nuodėmės esmę. Ir kokia baisi ji turėjo būti, jei pareikalaudavo tokio atlyginimo. Dievo valia buvo, kad žmogus po šios žemės kelionės, neparagavęs mirties kartybių, įeitų į amžiną dangaus Tėvo karalystę.

Dėl ko taip įvyko? Kodėl žmogus, sutvertas laimei, turi kentėti ir kankintis? Į šį klausimą atsako šv. Paulius: „Per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis" (Rom 5, 12). Nuodėmė viską sunaikino. Jos pėdsakai: sugedimas, sugriovimas, sunaikinimas. Atrodo, kad to, kas mums viską sugadino ir sujaukė, turėtume visa savo esybe neapkęsti, tai pasmerkti. Tačiau ne! Mes esame nuodėmės aukos, o vis vien ją mylime ir platiname. Tapytojas tai vadina moderniuoju menu, skulptorius ją iškala akmenyje, rašytojas knygoje, žurnale, laikraštyje... Ar tai nuodėmė? Kur tau? Tai modernioji literatūra! Filosofai skelbia, kad

nebėra nuodėmės, tik silpnumas, apsirikimas, netobulumas. Taigi, taip galvoja šių dienų pasaulis apie nuodėmę.

Taigi, kad nuodėmė egzistuoja, neabejojame. Tačiau kyla klausimas, kaip ji atsirado pasaulyje.

Palikę nuošalyje filosofinius nuodėmės atsiradimo aiškinimus, semkimės išminties iš Dievo įkvėptos ir seniausios pasaulyje knygos, Šv. Rašto. Rojaus istorija, aprašyta Šv. Rašte, pateikia ne tik pirmosios nuodėmės atsiradimo faktą, bet ji yra kiekvienos mūsų nuodėmės istorija.

Pirmiausia gundytojas artinasi prie pirmųjų žmonių prisidengęs **melu**. „Kodėl Dievas uždraudė ragauti vaisių", yra pirmasis piktojo klausimas. Ir šiandien mes galvojame, kodėl gerasis Dievas šį ar tą uždraudė? Mano prigimtis reikalauja! Tai yra malonu! Ir Dievas gali būti priešingas mano laimei? Būkime atviri, neskubėkime spręsti. Giliau pamąstykime. Mūsų prigimtis yra akla. Ji, sykį pavergusi mūsų protą, nugramzdins mus ir į balą.

Toliau. Gundytojas suteikia **drąsos**. „Mes nevalgome, kad nenumirtume", – kalbėjo moteris. Ji neigiamai žiūri į gyvenimą, baimė ją verčia nusilenkti įstatymui. Ji pamiršo, kad šis įstatymas buvo dėl jos didesnės laimės. Ji pamiršo, kad Dievas davė jai gyvybę ir viską, ką ji turi, todėl dėl Dievo meilės ji su noru turėtų atsisakyti, ką jai Kūrėjas draudžia. „Bet jūs nemirsite", – paskatina gundytojas, tik daugiau drąsos. Nieko neatsitiks. Tikėjimui sumenkėjus, padidėja drąsa. Nebūk pasenęs, senų pažiūrų. *„Gaudeamus igitur juvenes dum surius"* – džiaukimės tad, kol jauni esame. Tikėjimas netinka moderniškam pasauliui. Nebijokime, nemirsime.

Gundytojas, pamatęs, kad nebėra baimės, jis pasidaro dar drąsesnis. „Jūs ne tik, kad nemirsite, bet atsivers jūsų akys ir

pasidarysite kaip Dievas, – drąsina piktasis. Tai tikrai būdinga! Žmogus visada geidė būti panašus į Dievą, nepripažinti jam priklausančios garbės. Dažnai žmogus savo išmintimi nori prilygti Dievui.

Melas, drąsa ir sumažėjęs tikėjimas atveda Ievą prie katastrofos: ji pamato geidžiamojo daikto grožį, medis jai atrodė gražus... Jos akys išsilaisvino nuo dvasios grandinių, ji pradėjo žiūrėti kūno akimis. Ji visiems amžiams įrodė, kad akys yra vartai, pro kuriuos įeina nuodėmė. Tampame išdidūs, kai matome savo grožį. Esame godūs, kai aukso veršis į mus žiūri.

Pirmoji nuodėmė įvyko. Atsivėrė pirmųjų tėvų akys. Ir jie pamatė: gėdą, baimę, sąžinės graužimą ir mirtį. Tai dovanos, kurias žmogui atnešė nuodėmė.

Nupuolęs žmogus gali pasislėpti nuo pasaulio, nuo įstatymų, nuo žmonių, bet pabėgti nuo savęs jis niekad neįstengs. Jis gali taip žemai nusmukti, kad savo nusikaltimus gali dangstyti filosofijos ir mokslo skraiste, literatūros ir poezijos kauke, tačiau ateis valanda, kai tokio žmogaus siela pravirks, suklupusi po baisios nuodėmės našta. Ir ši baimė nė vieno neaplenkia, anksčiau ar vėliau ji pas visus ateina.

Toliau **pasirodė baimė**. Šv. Raštas apie pirmuosius mūsų tėvus sako: „Jie, supratę savo kaltę, nusigando. Mes visi galime paliudyti, su kokiu vidiniu džiaugsmu kalbėjome su Dievu, kol nebuvome nusidėję. O dabar bijome bažnyčios ir klausyklos, kaip lietuvių patarlė sako, kaip velnias kryžiaus. Dirbtinai pradedame įsikalbėti, kad nėra Dievo, nėra sielos, nėra amžinojo gyvenimo...

Po gėdos ir baimės ateina nuodėmės palydovė – **sąžinės graužimas**. „Adomai, kur tu esi?“ – šaukė Dievo balsas. – „Ką tu padarei?“

Mano brangieji, nors ir nebūtų kitų argumentų, negailestingo ir nuolat graužiančio sąžinės balso, užtektų įrodyti, kad Dievas budi savo įstatymų sargyboje. Mes sąžinės numaldyti negalime. Ji be paliovos mus įspėja, ragina ir baudžia. Be to, ji yra mūsų nepaperkamas teisėjas, žiaurus budelis, gyvatės nuodai, širšės geluonis ir deginanti ugnis. Geležinis sąžinės balsas, lyg tas įkyrus fabriko triukšmas, ėda žmogų dieną ir naktį.

Ir pagaliau paskutinė nuodėmės palydovė yra **mirtis**.

Žmogus yra visatos vainikas, visatos žiedas. Tai skelbia ne tik žmogaus dvasiniai sugebėjimai, siela, bet ir kūno išvaizda. Žmogaus kūnas – puikus Dievo kūrinys. Jis pralenkia viso pasaulio kūrinių grožį. Jo akių šviesa, tiesus liemuo, lankstūs judesiai ir veido grožis iškelia jį aukščiau už visus kitus gyvius. Bet kas svarbiausia, kad žmogaus kūnas tėra tik gražiai pasiūtas jo nemirtingos sielos apdaras.

Tačiau šis nuostabus Dievo kūrinys, tik akimirksnį pasirodąs žemėje, virsta puvėsių krūva, dulke. Ar yra pasaulyje toks dailininkas, kuris sukurtų nuostabų meno kūrinį, ir tuoj jį sunaikintų? O vis tik Dievas taip daro su žmogumi. Žmogui mirus, jo kūnas tuoj netenka savo išvaizdos ir grožio, pradeda nykti, gesti. Namiškiai skuba laidoti, kad nepradėtų dvokti. Kiti dar bando su kūno gedimu kovoti. Jie mirusį pudruoja, balzamuoja, užsiuva jo lūpas, dažo veidą, mėgina padaryti patrauklų. Bet ir tai nieko nepadeda. Anksčiau ar vėliau mūsų kūnas virs pelenų krūva.

Tuo tarpu griūvantys ąžuolai, pušys, eglės ar dėl senumo, ar nuo kirtėjo pjūklo nesukelia jokio atstūmimo jausmo, bet, priešingai, jie atneša daug naudos, iš jų daromi baldai, jie naudojami namų ir laivų statyboje, geležinkeliams tiesti. Pušų šakomis puošiame namus, kad jos mums kvepėtų, tuo tarpu žmogų skubame kasti į žemę, kad nepradėtų dvokti.

Taigi, kokia baisi turi būti nuodėmė, jei Dievas savo tobulam kūriniui, gražiausiam tvariniui – žmogui paskyrė už ją tokią baisią bausmę, nepermaldaujamą mirtį.

Maža to. Gyveno žemėje žmogus, kuris buvo Dievas – Jėzus Kristus. Ir jis turėjo mirti. Ir jis pasidavė šiam baisiam likimui. Tik įsivaizduok tą Skausmo Vyrą, parpuolusį Alyvų kalne, iš kurio lūpų išsiveržia malda: „Aba, Tėve, tau viskas įmanoma. Atitolink nuo manęs šitą taurę. Tačiau tebūnie ne kaip aš noriu, bet kaip tu" (Mk 14, 36–37).

Ir ši mirtis įvyko. Tai Dievo Sūnaus auka Dievui už žmonių nuodėmes. Tačiau ir tada mirtis nepranyko ir neužgeso pasmerkimo už nuodėmes ugnis. Tad ką reiškia Kristaus atpirkimas? Viešpatie, kodėl tu mirei?

Atpirkimo esmė yra žmogaus valioje ir priemonėse jam pasiekti. Kristus, atpirkdamas žmogų, suteikė jam priemones, Sakramentus, Dievo malonę, permaldavo įžeistą Dievą, tačiau žmogus turi pats savo išganymu pasirūpinti, užlaikyti Dievo įsakymus ir vengti nuodėmių, kurios yra tokios baisios Dievo akyse.

Mano brangieji, šio mėnesio 10 d. šventėme šv. Pranciškaus Borgijo šventę. Vienu įvykiu iš šio vyro gyvenimo norėčiau baigti šį savo žodį.

Karolis V, kurio milžiniškoje valstybėje nenusileisdavo saulė, į gražųjį Ispanijos Toledą sukvietė pasitarimui savo krašto valdovus. Šalia kitų monarchų laimingas jautęsis ir Pranciškus Borgijas, Gandijos hercogas, tada dar gyvenimo laisvūnas. Buvo iškelta puiki puota. Vakare skambėjo taurės, liejosi raudonas putojantis vynas, grojant švelniai andalūzų muzikai. Viskas ėjo gražiai ir maloniai, kol staiga salėje nepasirodė neprašytas svečias – žudikas, kuris kariškais žingsniais nužengė prie gražiosios karalienės Izabelės. Jis ją pasveikino, baisiomis niekšo aki-

mis žiūrėdamas į karalienės veidą ir, ištraukęs iš savo užančio durklą, pervėrė karalienės širdį. Taip mirė gražioji karalienė ir buvo palaidota Granadoje sename senelių kape.

Po kiek laiko vėl buvo atidarytas Izabelės karstas, kurį pamatęs kunigaikštis Borgijas didžiu balsu sušuko: „Izabele, ar tu čia? Tai tu karališkoji moteris, tai toks dabar tavo gražusis veidas, be juoko ir be žvilgančių akių! O Izabele, tuštybių tuštybė ir viskas tuštybė, tik dabar supratau, kad vienas dalykas turi prasmę: gyventi pagal Dievo šventą valią".

Amen.

Dvasinis aklumas, 1963

„Ką nori, kad tau padaryčiau", – paklausė Kristus aklo žmogaus. „Viešpatie, kad regėčiau", – buvo nelaimingojo atsakymas.

Mano brangieji, pasaulyje yra visokių nelaimių, visokių ligų. Lengviau yra būti nebyliu, geriau yra būti kurčiu, bet būti neregiu pati didžiausia nelaimė žmogui žemėje. Tiesa, mes to gerai nesuprantame, nes regėjimą atsinešame gimdami, jį mes gauname veltui, regėjimas yra mūsų fizinio pasaulio atributas, todėl regėjimą mes įvertiname tik tada, kai nelaimės keliu jo netenkame. Bet ir tada, nors mūsų akių šviesa ir neužgęsta, tačiau mūsų galvoje palieka matytų vaizdų paveikslus, spalvų grožį ir prisiminimus, susijusius su matytais vaizdais ir t.t. Tačiau to negalima pasakyti apie aklą gimusį žmogų. Jo grožio pasaulis yra toks menkas ir paprastas, todėl jį galima laikyti nelaimingiausiu žmogumi. Taigi ši yra fizinė žmogaus nelaimė.

Toliau. Mes žinome, kad žmogus yra psichofizinė būtybė, turinti kūną ir sielą. Todėl be fizinio aklumo žmogus gali būti

ir dvasiškai aklas. Ir šis dvasinis aklumas yra daug blogesnis už fizinį žmogaus aklumą. Kadangi dvasinis aklumas yra ne iš fizinės žmogaus srities, o iš aukštesnės jo prigimties sferos, dvasios, proto srities.

Žmogaus dvasinio aklumo yra trys rūšys: nežinojimas, nuodėmė ir aistros.

Ignorancija, nežinojimas, yra pirmoji dvasinio aklumo priežastis. Skaitome Biblijoje, kad pranašo Jonos laikais, Ninevės mieste buvo 120 000 žmonių, kurie nepajėgė atskirti, kuri yra dešinė ir kuri kairė ranka.

Ir Kristaus laikais, matyt, žmonių likimas buvo labai sunkus. Jis matė minias ir jų pagailėjo, nes žmonės drybsojo visur plačiai, kaip avys, neturinčios piemens.

Ne geriau yra ir šiandien, šiame atomo ir pažangos amžiuje. Beveik pusė Amerikos žmonių nepripažįsta jokios religijos. O ką beklausti apie Kristų, krikščionybę, Evangeliją? 1951 m. iš septynių New Yorko aukštesniųjų viešųjų mokyklų 70 proc. vaikų beveik nieko nežinojo apie Kristų, Jo gimimą... 65 proc. negalėjo sukalbėti 10 Dievo įsakymų ir „Tėve mūsų" maldos.

Tėvas Buesing savo knygoje „Dearly Beloved" aprašo vieną atsitikimą iš prancūzų misionieriaus Pére Demaras gyvenimo. Šis iš Paryžiaus traukiniu keliavo į Hamburgą. Tame pačiame vagone keliavo ir viena žinoma Paryžiaus ponia. „Aš netikiu", – pareiškė anoji ponia. Tada Tėvas Demaras klausia jos: „Ar Tamsta skaitei Tenaloną?"

„Ne!"

„Bossuet?"

„Ne!"

„Boirget?"

„Ne!“ Ir daug kitų. Ji nebuvo skaičiusi jokios katalikiškos knygos. Tada Tėvas Demaras jai pasakė: „Gerbiamoji ponia, jūs nesate netikėlė, jūs ignorantė ir kvailutė“. Ir, pasakęs sudie, perėjo į kitą vagoną.

Konvertitas ir rašytojas prancūzas François Coppée, kuris savo atsivertimą priskiria Evangelijų skaitymui, yra pasakęs: „Skaitydamas Šv. Raštą, aš mačiau jo puslapiuose tiesą, lyg spindinčią dangaus žvaigždę ir jaučiau savyje kaip tvaskančios širdies pulsą. Aš buvau aklas tiesai, o dabar mano tikėjimas tapo spindinčiu daiktu mano gyvenime. Kaip aš negaliu tikėti Evangelijos stebuklais, kad tie stebuklai manyje padarė naują stebuklą?“

Kristus, atėjęs į šį pasaulį, pasakė: „Aš esu pasaulio šviesa“. Šios šviesos apimtyje gyveno ir gyvena geriausi pasaulio protai. Šios šviesos įtakoje jie rado atsakymus į didžiuosius gyvenimo klausimus ir problemas. Mums nereikia, sako šv. Ambraziejus, įrodyti, kad saulė yra, egzistuoja. Saulės šviesa ir tos šviesos padariniai įrodo, kad saulė yra! Mat mes daiktų vertę pažįstame iš jų padarinių. Pati krikščionybė liudija Kristaus šviesą. „Kas seka mane, tas nevaikščioja tamsybėse, bet turi gyvenimo šviesą“. Tai šviesai matyti reikia tik nebūti ignorantu, reikia pažinti Kristų. Tad skaitykime Evangelijas ir pažinsime Kristų, kuris atvers mūsų akis tiesai ir šviesai.

Toliau. Antroji aklumo priežastis yra nuodėmė ir aistros. Nereikia būti dideliu gyvenimo ekspertu, kad galėtum teigti, jog gyvenime daugiau yra dėl nuodėmės ir aistros aklų žmonių, negu dėl nežinojimo.

Skaitome Šv. Raštą, kai šv. Paulius kalbėjo Cezarėjos gubernatoriui Feliksui apie Kristų ir Jo tikėjimą, jis atidžiai klausėsi šv. Pauliaus. Bet kai šis pradėjo kalbėti apie teisingumą, skais-

tumą ir būsimą teismą, gubernatorius pradėjo nerimauti ir nervintis. Tada jis tarė Pauliui: „Dabar galite eiti, kai reikės, aš vėl jus pasikviesiu".

Brangieji klausytojai, milijonai žmonių mielai priima ir tiki tiesomis, kurios yra išreikštos tikėjimo Išpažinime, Tikiu į Dievą. Bet paminėk jiems 10 Dievo įsakymų, ypač iš jų 6-ąjį, kuris kalba apie žmogaus sielos skaistumą, jie kaip gubernatorius Feliksas pradeda nervintis ir kraipytis. Jei daugybos lentelė ir Pitagoro teorija liestų mūsų moralinį gyvenimą, vien dėl to jas atmestų daug žmonių. Milijonai žmonių eina su Kristumi į Taboro kalną, į Kanos vestuves, bet kai Kristus prieina Kalvarijos kalną, kur reikia kentėti, pakovoti su savo silpnybėmis, jie palieka Kristų vieną, jie nuo Jo pasitraukia. Šiandien pasaulyje yra dvejopas Kristus: vienas laisvajame pasaulyje, pasaulyje, kur duonos ir žaidimų iki valios, iki visiško nuogumo. Mūsų Kristus yra be kryžiaus, besišypsąs, nedaręs priekaištų... O tuo tarpu ten, už geležinės sienos, kur Kristui draudžiama viešai pasirodyti, jie turi kryžių be Kristaus.

Taigi, kad ir kaip ten būtų, mes turime išlaikyti krikščionybę. Ne tokią, kokią mes norėtume turėti, bet tokią, kokią Kristus mums paliko ir Bažnyčiai įsakė ją perteikti: su visais 10 Dievo įsakymų, su nuodėme ir aistra, nieko nepaneigiant, nieko nenutraukiant. „Dangus ir žemė praeis, – kalbėjo Kristus, – bet mano žodžiai nepraeis".

Kas nemato saulės, tas yra aklas. Kas nemato Kristaus šviesos ir jo reikalingumo mūsų socialiniame, politiniame ir moraliniame gyvenime, tas yra dvasiškai aklas.

Tarp daugelio šviesos savybių yra ta, kad šviesa ir tamsa yra nesuderinamos. Šviesai pasirodžius, nyksta tamsa, ir atvirkščiai.

Tad būkime ir mes šviesos skleidėjai šiame tamsos ir aistrų

pasaulyje, kad ir dvasios aklieji, matydami mūsų gražų pavyzdį, praregėtų ir vėl pradėtų vaikščioti Kristaus šviesos keliais. Nuodėmė, kuri mus kartais dėl žmogiškosios silpnybės aplanko, tebūnie kaip tas ant mūsų veido užkritęs purvo gabalas, kurį mes tuoj skubame nuplauti nuo veido. Juk mes esame krikščionys, pasaulio šviesa, todėl reikia, kad šviesa šviestų tamsybėse. Amen.

Švėkšnos gimnazijos 50 metų minėjimas Čikagoje, 1969 08 31

Mieli švėkšniškiai, mes šiandien, susirinkę iš visų Amerikos vietų, iškilmingai minime savo Alma Mater, Švėkšnos gimnazijos 50 metų jubiliejų.

Tarp įvairių mūsų minėjimo programos dalių pirmiausia atėjome čionai, į šią šventą vietą, padėkoti Aukščiausiajam už visas geradarystes, nulenkti galvas prieš visus tuos, kurie tą mokslo įstaigą kūrė, palaikė, mus mokė ir auklėjo, kad padarytų gerais ir vertingais žmonėmis, gerais lietuviais, patriotais. Malonu matyti, kad dalis buvusių mūsų mokytojų ir auklėtojų dalyvauja su mumis šioje reikšmingoje šventėje. Tačiau dauguma jų jau yra mirę, iškeliavę pas Aukščiausiąjį atsiimti užpelnyto gyvenimo vainiko. Tarp iškeliavusiųjų yra didysis Švėkšnos švietėjas prelatas Julius Maciejauskas ir jo didelis bendradarbis grafas Jurgis Pliateris. Juos ir visus kitus šios gimnazijos kūrėjus mes labai gerbiame ir ypač prisimename šiose pamaldose ir minėjime.

Tačiau koks kontrastas! Šis Švėkšnos gimnazijos minėjimas turėtų vykti ne čia, Čikagoje, bet mūsų gimtajame kampelyje,

Švėkšnoje. Šios pamaldos turėtų būti ne čia, šioje kuklioje Tėvų jėzuitų koplyčioje, bet didingoje Švėkšnos bažnyčioje. Čia nematyti baltųjų gimnazijos rūmų, Laisvės paminklo, gražiojo grafo J. Pliaterio parko, jaunystės atsiminimų pilnų Švėkšnos gatvių... Svarbiausia, kad mūsų gimnazijos minėjime negali dalyvauti daug mūsų buvusių mokytojų, mokslo draugų. Mat mus skiria ne tik platus ir gilus vandenynas, bet gėdos siena, geležinė komunistų uždanga. Todėl mes šią iškilmę minime toli nuo Tėvynės, minime ją su tremties ir liūdesio ženklu. Mat baisus priešas, įsibrovęs į mūsų kryžių ir smūtkelių žemę, šventas mūsų teises laisvai gyventi ir kurti pavertė niekais. Iš mūsų išplėšė patį didžiausią žmogaus turtą – laisvę.

Vienus mūsų brolius iššudė, į kalėjimus sukišo. Antrus šaltan Sibiran išvarė. Trečius paliko gimtoje žemėje, tačiau tik kentėti ir be laisvės nykti. Ir dar kiti, prie kurių ir mes priklausome, norėdami išlaikyti savo tautinį ir dvasinį pirmumą, pasirinkome savanorišką tremtį, pasirinkome laisvę, kad tuo būdu daugiau galėtume padėti savo Tėvynei jos vergijos ir kančios kelyje.

Todėl, mieli švėkšniškiai, mes, būdami dalis Lietuvos, turime kartu su visa lietuvių tauta didelę misiją – patys išlikti, skelbti pasauliui Lietuvos kančią ir padėti savo žmonėms, pasilikusiems Tėvynėje.

Anatolijus Kairys savo knygoje „Šviesa, kuri užsidegė" vaizduoja myriop pasmerktą lietuvį partizaną, kuriam bolševikai, norėdami patraukti savo pusėn, siūlo duonos, vandens, pinigų ir gražią ateitį, kad šis tik atsisakytų laisvės. Partizanas į visus šiuos bolševiko pasiūlymus taip atsako:

Duok man duonos – nepriimsiu.

Duok vandens – negersiu.

Savo auksą atiduok – sakysiu ne.
Takus man išbarstyk žiedais – sakysiu ne.
Man reikia saulės ir žvaigždžių,
Man reikia laisvės!
Laisvės man reikia!
Laisvės!

Mieli švėkšniškiai, kas mus skatino bėgti iš Tėvynės? Mes juk nesame geresni už Tėvynėje likusius arba išvežtus į Sibirą? Tačiau kažkas į ausį šnibždėjo: „Palik savo Tėvynę, pievų žalumą, žydinčius krantus, tėviškės orą, sodybas žalias, rūtų daržėlį, kuris kvepėjo už lango, didingų miškų ir šilelių ošimą, vingius takelius pakrančių mielų, laukus rugių, ką siūbavo ant tavo upės kranto...“

„Palik – kažkas sakė, – motulę, seną, tėvą baltą kaip obelį, sesutę grakštutę, brolelį mielą, gimines, viską, viską...“ Ir ar tai nėra panašu į aną Palestinos istoriją? Štai Viešpaties angelas, pasirodęs Juozapui sapne, tarė: „Kelkis, imk vaikelį Jėzų ir jo Motiną ir bėk į Egiptą ir būk tenai, kol Tau pasakysiu, nes Erodas ieško vaikelio gyvybės“.

Ir štai mes atsidūrėme XX amžiaus Egipte, bėgdami nuo šio amžiaus Erodo, didžiosios žmonijos nelaimės – komunizmo. Jei sakoma, kad be Dievo valios nė plaukas nenukrintąs nuo galvos, tai ką bekalbėti apie mūsų tautos ir mūsų kiekvieno nelaimę?

Jūs atsimenate Senojo Testamento Juozapą, parduotą brolių Egipto pirkliams. Tai buvo baisi nelaimė: būti brolių parduotam ir išgabentam svetimon žemėn, vergijon...

Juozapas buvo dievobaimingas, sąžiningas ir išmintingas vyras. Jis savo gyvenime visur matė Dievo Apvaizdos pirštą. Svetimame krašte Juozapas iškilo, padarė didelę karjerą. Juozapas tapo antruoju po faraono visame Egipto krašte. Tačiau ne tam,

kad turtus krautų, lėbautų, ūžtų ir gerai gyventų! Ne! Juozapas savo iškilimą panaudojo padėti savo tautai, kuriai grėsė **baisus ir ilgas badas**.

Taigi, mielas klausytojau, ar neišskaitai čia ir savo gyvenimo istorijos? Ir mus Dievo Apvaizda išgelbėjo iš Sibiro tremties, tamsaus kalėjimo ir žiaurios mirties, kad, pasitraukę iš Tėvynės, labiau galėtume padėti savo tautai, savo žmonėms ir būti kada nors naujas lietuvių tautos atžalynas kraujo primirkusioje tėviškės žemėje...

Tad jei taip, tai mes turime didelę misiją, mūsų tremtis turi prasmę.

Mes žinome, kad priešas naikina mūsų mažą tautą. Lietuva yra netekusi apie 800 000 žmonių. Tai labai didelis nuostolis mūsų mažai tautai. Ir šis naikinimas nėra baigtas. Jis planingai ir suktai vykdomas toliau. Tad koks turėtų būti atsakymas į šį mūsų tautos genocidą?

Pirmiausia mes turime atsakyti gausiomis šeimomis. Po II Pasaulinio karo, kai žydai neteko 6 milijonų savo tautiečių, jų vadai kreipėsi į viso pasaulio žydiją, ragindami juos prie gausių šeimų.

Toliau. Kiekvienas lietuvis turėtų sudarinėti tik lietuviškas šeimas. Mišrios šeimos dažnai miršta savo tautai. Fizinis mūsų išlikimas lietuvybės atžvilgiu nedaug reikštų, jei mūsų vaikai neturėtų lietuviškos sielos. Todėl lietuvio kūne turi būti puoselėjama ir lietuviška siela. Turi būti ne tik lietuviškas indas, bet ir lietuviškas vynas – turinys.

Kadaise Jurgis Zauerveinas rašė:

Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais turime ir būt.

Tą garbę gavome užgimę,
Jai ir neturim leist pražūt...

Ir tai nėra tik poeto prasimanymas. Tai yra tik Dievo valios pakartojimas. Mums tai turi būti pareigos šauksmas. Taip kaip lyčių pakeitimas yra priešingas Dievo ir gamtos dėsniams, taip lygiai priešingas yra Dievo valiai ir tautos dvasinis žalojimas. Kas šiam dėsniui nusikalsta čia ir ten, Lietuvoje, padeda priešui. Lengvapėdiškai pasiduodami gyvenimo srovei, kuri mus, kaip žmones ant ledo, neša į šiltą Golfo srovę, ledui sutirpus, mes žūsime tautų jūroje.

Po 25-erių tremties metų mes jaučiamės pavargę, susenę. Tačiau ne tiek amžiumi, kiek dvasia. Pradedame bėgti nuo lietuviškos bendruomenės, traukiamės iš lietuvybės kovos lauko.

Šv. Pranciškus, nujausdamas artėjančią mirtį, prašė savo brolių, kad išneštų jį laukan, ant Elverno kalno, nuo kurio aiškiai buvo matyti jo tėviškė Asyžius. Pranciškus, žiūrėdamas į ją, susijaudinęs ją palaimino. Atsiminkime, kad tik iki galo ištvėrusieji laimės pergalės vainiką.

Kitas mūsų dvasios vėžys, pavergęs lietuvio sielą, yra materializmas.

Daug izraelitų, būdami Babilono vergijoje, pralobo. Kai kurie iš jų tapo net aukštais ir įtakingais valdininkais. Vis dėlto svetimoje žemėje trūko jų širdžiai tikrojo gyvenimo džiaugsmo. Todėl jie, įbedę akis į gimtųjų laukų pusę, šaukdavo: „Pirmiau tenudžiūsta mano dešinė ranka, negu kad Tave pamirščiau, Jeruzale! Prie gomurio teprilimpa mano liežuvis, jei neminėčiau ir nestatyčiau Tavęs, Jeruzale, aukščiau už kiekvieną linksmybę" (Ps 113, 6).

Kardinolas Mincentis, kuris šiandien yra tapęs komunistų pavergtųjų tautos kančios ir laisvės simboliu, yra pasakęs: „Aš

stoviu už Dievą ir Vengriją. Tai mano istorinė pareiga, kurią man uždėjo mano tauta ir jos tradicijos. Mano paties likimas, palyginti su mano tautos kančiomis, yra visai nesvarbus".

Todėl, broliai, nepadarykime pinigo savo gyvenimo dievaičiu ir tikslu, bet verčiau, kaip sako Kristus, apgaulingų turtų pagalba darykime sau draugų, kad mirę mes būtume paimti į dangų. Pirma ieškokime Dievo karalystės ir jos teisingumo, o visa kita bus jums pridėta.

Ir paskutinis dalykas. Mūsų tautinę dvasią ir atsparumą labai žaloja tarpusavio nesantaika ir rietenos. O kas iš to laimi? Tas pats raudonasis, prieš kurį mes neva kovojame. Nukenčia Lietuvos vadavimo reikalai. Silpninama mūsų moralė ir atsparumas. Juk mūsų tikslai tebėra tie patys: išlikti lietuviais ir gelbėti Lietuvą. Tad kokia čia gali būti politika? Tad neskandinkime neapykantoje mūsų dvasinių jėgų, o verčiau panaudokime jas vieningam darbui, savo brolių ir mūsų tautos tarnybai.

Kartą vysk. Seileris taip kalbėjo savo žmonėms: „Brangieji, niekad nebūkite savo Tėvynės priešais, nes ji yra mūsų motina. Mylėkite savo Tėvynę. Visokios išvaizdos gerbkite ją. Jai tarnaukite su sūnaus ir dukters meile ir karžygių ištikimybe! Nes, kas myli Tėvynę, tas myli savo žemiško gyvenimo motiną. Nesigėdinkime tos meilės, nes ji yra iš Dievo".

Todėl, šių iškilmių dalyviai, stiprių žmonių esame reikalingi, nes stovime prieš didelį uždavinį – nesunykti trąša svetimuosiuose, o išlikti ir išsiskleisti pasaulyje Lietuvos žiedu, kuriant dvasinės erdvės Lietuvą.

Būkime vilties ir ateities žmonėmis. Nesidairykime į vakarus, kur saulė leidžiasi, bet žiūrėkime į rytų pusę – kur saulė teka. Tiesa, aušros dar nematyti, bet tikime, kad anksčiau ar vėliau ji patekės. Tamsiausia valanda yra prieš aušrą. Ji, tiesa,

yra toliausiai nuo saulės nusileidimo, bet arčiausiai saulės užtekėjimo. Mūsų viltis gaivina tikėjimas Dievo Apvaizda ir Lietuvos meilė. Todėl ir šioj juodoj dabarties nakty viltingai kreipiamės ateitin: „Ateitį regim Tėvynės laimingą. Šviečia mums kryžius ant mūs vėliavos".

Amen.

Šv. Šeimos šventė, 1969

Norvegai turi tokią legendą. Vieną kartą prie jūros, Norvegijoje, tarp kalnų fiordų, kur yra paplaunamas smėlis, žvejojo viena šeima: tėvas, motina ir vaikas. Jie nė pastebėti nepastebėjo, kad po jų kojomis vanduo paplovė smėlį, ir tėvas, būdamas sunkesnis, pirmasis pradėjo grimzti į smėlį.

Jis tarė savo žmonai: „Kad tu ilgiau išsilaikytumei, stokis ant mano pečių". Ji taip ir padarė. Vyras, laikydamas ant savo pečių žmonos kojas, susmuko į smėlį, lyg koks kalamas kuolas.

Netrukus smėlis pradėjo ryti ir motiną. Tai nujausdama, ji tarė savo vaikeliui: „Kad tu ilgiau išliktum gyvas, stokis ant mano pečių". Ir motina, prispaudusi prie savo auksinių žandų vaikelio kojas, nugrimzdo gilyn.

Ir taip smėlis prarijo tris gyvybes: vyrą, žmoną ir vaiką.

Jūros vanduo atslūgo... tik iš smėlio kyšojo vaiko plaukų kuokštas, kedenamas šalto jūros vėjo. Pasirodė ir jūros laumė. Ji ieškojo aukų. Pamačiusi vėjo blaškomus plaukus, jais susidomėjo. Ji savo ilgais pirštais juos čiupo ir pradėjo tempti laukan. Pasirodė virtinė žmonių: vaikas, motina ir tėvas.

Brangieji klausytojai, ši norvegų legenda yra gili ir prasminga. Joje yra vaizduojama ta gyvenimo misterija, kuri nepaliau-

dama kasdien, lyg kokia tekanti upė, vyksta tarp mūsų. Žmonės gimsta, tuokiasi, perduodami gyvybę savo vaikams, kad tuo būdu būtų pratęsiamas gyvenimas žemėje. Ir jei atsirastų pasaulyje tokia galinga laumė, kuri paimtų bent vienam mūsų už plaukų ir iškeltų iš praeities palikusią generaciją, mes pamatytume labai ilgą virtinę žmonių, perdavusių gyvybės paslaptį iš kartos į kartą. Tačiau visas praeities gentkartes mes galime suskirstyti į tris kategorijas, rūšis: tėvas, motina, vaikas. Ir šie trys kartu paimti sudaro šeimą. Poetas pasakytų: medis, žiedas, vaisius.

Tėvas – tai šeimos galva. Ant jo pečių guli namų, šeimos išlaikymas, maitinimas ir administravimas.

Šalia vyro, tėvo, šeimoje antrą vietą užima žmona, motina. Ji nėra vyro vergė, kaip seniau, prieš Kristų, kai kas manė. Žmona, motina, yra nepavaduojama vyro draugė, bičiulė, namų širdis ir siela. Vyrui nevalia savo žmonos laikyti mažesne, menkesne. Vyro pareiga yra žmoną mylėti, vienas antrą gerbti ir iki mirties neapleisti.

Šv. Augustinas, aiškindamas Šv. Rašto vietą, kur kalbama, kad Dievas sutvėręs moterį iš Adomo šonkaulio, šitaip sako:

„Dievas moterį sukūrė iš vyro kojos kaulo, kad vyras nemanytų, kad moteris yra jo vergė, už jį žemesnė.

Dievas taip pat nesutvėrė moters iš Adomo galvos kaulo, kad ji nemanytų esanti aukštesnė ir vyresnė už vyrą".

Tačiau vyro ir žmonos meilės atspindys yra vaikas. Būti tėvu arba motina nereikia didelės išminties. Šioje srityje mus daug toliau pralenkia ir keturkojai. Tačiau būti tėvu, būti motina yra tik žmogaus karališkoji privilegija, žmogaus didybės požymis. Būti tėvu arba motina reiškia suprasti didelę atsakomybę, pasiimti didžios atsakomybės pareigas, pasišvęsti savo vaikų lai-

mei, jų auklėjimui, jų mokymui ir per juos pasitarnauti visai žmonijai. Maža tik leisti gyvybę, reikia savo vaikus parengti gyvenimui, duoti mokslą, amatą, padaryti naudingais visuomenės ir valstybės piliečiais. Maža gyvybę leisti, kad vėliau būtų kandidatų į kalėjimus, pataisos namus, gatvės padaužų, bedvasių žmonių, tautų išdavikų, moralinių iškrypėlių ir t.t. Tėvų pareiga išauginti tokius vaikus, kurie būtų šeimos, tėvynės, Bažnyčios ir visos žmonijos pasididžiavimas. Žodžiu, tapdami tėvais, turime rimtai pagalvoti ir įtemptai dirbti, kad mūsų vaikai būtų fiziškai ir dvasiškai išsivystę ir subrendę.

Brangieji klausytojai, mums aišku, kodėl šiame nužmogėjimo amžiuje visų akys yra nukreiptos į mažiausią žmonijos jungtį, šeimą. Šių dienų bendras šauksmas yra: duokite mums dorą, šventą šeimą ir mes turėsime naują pasaulį, naujus laikus.

Tai supranta ir giliai išgyvena Bažnyčia. Be to, jos pareiga yra budėti, kad visur būtų saugomi ir palaikomi moraliniai šeimos saitai ir normos. To siekdama Bažnyčia stato krikščionių šeimoms kilnius tėvų ir motinų pavyzdžius, kurių pats gražiausias ir patraukliausias yra Šv. Šeimos pavyzdys: Juozapas, Marija ir kūdikėlis Jėzus. Tam tikslui Bažnyčia yra įvedusi ir Šv. Šeimos šventę, kurią šiandien mes pagarbiai ir minime.

Neseniai Amerikos vyskupai išleido savo ganytojišką raštą, pavadintą: „Human life in our day".

Savo kolektyvinį žodį vyskupai pradeda: „Mes garbiname Dievą, kai pagerbiame žmogaus gyvastį... " Jie ragina į visokio tikėjimo žmonių dialogą, kad būtų pasiekta didesnė pagarba žmogui, jo gyvybei, jo teisėms. Prisiminę likiminį pavojų žmogui, net negimusių žudymą, vyskupai kartoja Ericho Frommo iškeltą klausimą: „Kodėl tie, kurie atstovauja religijos ir humanizmo tradicijoms, nekelia balso ir neskelbia, kad nėra kitos

tokios **mirtinos nuodėmės, kaip pamilimas mirties ir niekinimas gyvybės?** Kodėl neskatinti mūsų geriausių smegenų: mokslininkų, menininkų, švietėjų – auklėtojų, darant sugestijas kaip ugdyti meilę gyvybei – prieš įtaisus gyvybei žudyti?

Vyskupai ragina daugiau dvasingumo šeimose, kad jų tikslas nebūtų tik medžiaginio lygio kėlimas „Krikščionių šeimos yra pašauktos pasipriešinti pasauliui, spinduliuojant žmogiškos meilės palaimą ir skelbiant pasauliui dieviškos meilės paslaptis. Kaip jos apsireiškia per šeimą. Jie skatina laikytis bekompromisinės vedusiųjų meilės ir ištikimumo. „Skaidrioje meilėje, ar tai bus moterystės ar pavienio skaistaus gyvenimo pašaukimas, krikščionys išreiškia paties Dievo meilę". Perspėdami prieš moralinę netvarką, vyskupai primena šeimos kelią: kiekvienas moterystės santykis turi būti atviras naujos gyvybės kūrimui, nenaudojant dirbtinių priemonių ir reikale tik praktikuojant natūralų ritmą. Suklumpantiems vyskupai skelbia atleidimą, nurodydami Atgailos sakramentą. Jie pripažįsta, kad sunkios aplinkybės gali sumažinti moralinę kaltę, nepaneigiant objektyvaus gimimų kontrolės dirbtinių priemonių blogumo.

Pagaliau vyskupai skatina atnaujinti dvasinį gyvenimą, kuris išryškina šeimos meilės šventą pobūdį, kilnumą šeimos, kurioje meilė veda gyvastį į subrendimą.

Todėl baigdami vėl grįžkime prie Šv. Šeimos. Ko mes galėtume iš jos pasimokyti?

Pirmiausia, Šv. Šeima uoliai laikėsi savo krašto papročių, tradicijų. Nepaisydami nei senatvės, nei kelio tolumo, eina į Jeruzalę, kad atliktų savo religines pareigas.

Toliau. Šv. Šeima, nors ir neturtinga, tačiau joje vyrauja meilė, pareigos dvasia, maldos dvasia. Ištrėmimo ir sunaikinimo baimė neįstengė užmušti jų dvasios, sielos giedrumo. Jie visur matė Dievo

pirštą ir jo šventą valią, kuri buvo jiems aukščiausias įsakymas. Todėl tokioje šeimoje, kur vyravo Dievo autoritetas, meilė, pareiga ir pagarba vienas antram augo ir brendo didžiausias šio pasaulio geradarys, gražiausias socialinės santvarkos autorius, žmonijos atnaujintojas, mokytojas, genijus, Kristus, kuris ne kardu ir jėga, bet meile ir atleidimu laimėjo, laimi ir laimės milijonų žmonių protus ir širdis. Ir apie jį Šv. Raštas sako, kad vaikelis augo išmintimi, metais ir malone prieš Dievą ir prieš žmones. Tai gražūs komplimentai mūsų jaunimui, einančiam panašiu keliu. Jie užaugę tikrai atneš palaimą sau ir visai žmonijai. Tačiau yra ir kitokio jaunimo, kurio tėveliai labai nusiskundžia, sakydami, kad sūnus, dukra auga į kojas, bet ne į protą, o ką jau bekalbėti apie tokio jaunuolio išmintį. Tai mūsų dienų augilos, bet nebrendilos!

Tad šiandien, švęsdami Šv. Šeimos šventę, jaunimas ir senimas tegul pamąsto, kokiu keliu mes einame? Ar mūsų šeimos yra formuojamos pagal Šv. Šeimos pavyzdį ir modelį? O jaunimas tegul dar labiau pasiskatina gerbti, mylėti ir klausyti savo gimdytojų. Todėl „tesidžiaugia tavimi tavo tėvas ir motina ir dėl tavęs tegul būna kupini džiaugsmo tavo gimdytojai".

Amen.

Valančius, 1975

Kas neina pro vartus į avių gardą, tas vagis ir plėšikas. O kas pro vartus ateina, tas avių ganytojas. Jis šaukia savąsias avis vardais, ir avys klauso jo balso. Jis eina jų priešakyje, o avys jį seka, nes pažįsta jo balsą. Paskui svetimą jos neseks, bet nuo jo bėgs, nes nepažįsta svetimųjų balso.

Jn 10, 1–10

Brangūs klausytojai, mes šiandien gausiai susirinkome pasimelsti ir pagerbti Žemaičių vyskupą Motiejų Valančių, 100 metų nuo jo mirties proga.

1847 m. tarp caro valdžios ir Vatikano buvo sudarytas konkordatas. Tada Žemaičių vyskupystė turėjo valdžios nominuotę, bet Vatikano nepatvirtintą, kandidatą į vyskupus kunigą Gintilą. Po 12 metų buvimo be vyskupo, caras pristatė du kandidatus: Gintilą ir Valančių. Vatikanas pasirinko Valančių, kuris 1850 m. buvo konsekruotas vyskupu. Tai buvo pirmas Žemaičių vyskupas „mužikas". Jis gavo vyskupiją du kartus didesnę, nes po konkordato prie Varnių vyskupijos buvo priskirti Panevėžio, Ukmergės, Utenos, Zarasų, Kuršo, Žemgalių dekanatai su 94 parapijomis.

Valančiaus bendramokslis kun. A. Dabševičius naująjį Žemaičių vyskupą taip apibūdino: buvęs vidutinio ūgio, tvirto sudėjimo, pailgo veido, iš pirmo žvilgsnio apsileidusios išvaizdos, pasišiaušusių plaukų. Turėjęs gerą atmintį, tvirtą valią ir išugdytą pareigingumą. Visada atsparus svetimoms įtakoms, lankstus neprincipiniuose dalykuose, tačiau atkakliai gynęs esminius reikalus ir juos sprendęs nedelsdamas. Ypač pasižymėjęs darbštumu, branginęs laiką, laikęsis griežtos darbo sistemos.

Visame paviršutiniame pasielgime ir kalbėjimo būde buvo kažkokio stebėtinai patraukiančio paprastumo.

Taip atrodė Valančius, nuo kurio prasidėjo nauja era mūsų Tautos istorijoje ir jos kančioje. Valančiui teko dirbti pačiu baisiausiu Rusijos absoliutizmo siautėjimo metu.

Šį įžymų Bažnyčios vyrą perdėm žymėjo bažnytinė dvasia: aukštai iškėlęs ir tvirtai laikęs katalikybės vėliavą, Valančius buvo atkaklus tikybos, doros ir Bažnyčios teisių gynėjas, blaivybės apaštalas, liaudies švietėjas, rašytojas, visą savo vėlesnį gyvenimą nužymėjęs lietuviško krikščionio patriotizmo darbais. Jis apsisprendė už liaudį ir jos šaknis savo tautoje. Jis nujautė, kad ateitis turi priklausyti valstiečiams, liaudžiai, lietuviškam elementui.

Religinėje kovoje Valančiui teko ilgiausiai ir daugiausia susidurti su rusų valdžia, jai priešintis, nepasiduoti, neleisti siausti maskoliams Žemaičių vyskupijoje. Ne kartą vyskupas priminė caro valdiniams, kad už savo avelių sielas, jų dorą jis esąs atsakingas ir pasirengęs net galvą padėti.

Šioje kovoje Valančius mokėjo greitai susiorientuoti ir tinkamai reaguoti, nes puikiai pažino priešo psichologiją. Jo raštai rusų administracijai yra pilni išmintingumo, numatymo ir takto. Jie galėtų būti puikus pavyzdys diplomatams, kaip ir sunkiausiomis sąlygomis, reikia ginti savo atstovaujamą reikalą.

Telšių karinio viršininko pranešimu, kad Valančius esąs pikčiausias, kaip ir jo kunigai, Rusijos ir visos tautos priešas, kad jis pritaręs 1861 m. manifestacijai, kad jis nesutūrėjęs 1863 m. sukilimo, nors galėjęs jį sustabdyti. Kunigams, klausiantiems, kaip laikytis sukilimo atžvilgiu, atsakęs: darykite, kaip žinote; kad pateisinęs kunigų kaip dvasinės pagalbos teikėjų buvimą sukilėlių būriuose, kad liepęs ištremtiems kunigams siuntinėti

algas ir neskyręs į jų vietą nuolatinių klebonų, o tik laikinus administratorius. Valančiui reikėjo daug kartų važiuoti iš Varnių į Vilnių ir net Petrapilį teisintis.

Apie vieną savo susitikimą su Muravjovu Valančius taip sako:

„Nuvažiavęs radau dalykus atsimainiusius. Prisiklausiau visokių grasinimų. Žadėjo mane į Kamčiatką išsiųsti, pakarti. Mane tik užstojo ypatinga Dievo apvaizda ir buvę prieteliški santykiai su Muravjovo sūnumi, Kauno gubernatoriumi".

Tačiau nei stambios piniginės baudos, nei grasinimai, nei persekiojimai, nei maskolių įkyrus vulgariškumas nepalaužė Valančiaus geležinės valios ir uolumo.

„Pasenęs ir greitai turėdamas išduoti Dievui apyskaitą iš savo ganytojavimo, – 1865 m. rašė vysk. Valančius savo kunigams, – pakeliu balsą į Jus, kunigai, mano draugai kovotojai, žadindamas jūsų uolumą, kviesdamas jus stovėti sargyboje. Nepriimkite jokių raštų, nesutinkančių su katalikų Bažnyčios mokslu, ir neskelbkite jų iš sakyklos. Jei reikėtų dėl to nukentėti, atsiminkite pavyzdį apaštalų, kurie mokė, kad labiau reikia klausyti Dievo negu žmonių. Jokia baimė, jokie grasinimai, kankinimai, ištrėmimai, pagaliau nė pati mirtis tenenugąsdina Jūsų ir tenesulaiko nuo katalikų tikėjimo gynimo. Mirtis mums yra pelnas. Atsiminkite, kiek šimtų tūkstančių kankinių savo krauju patvirtino tikėjimą, drąsiai eidami mirti. Taigi, mieliausieji draugai kovotojai, Dievo kunigai, raginu jus Šv. Rašto žodžiais: „Budėkite, stovėkite tikėjime, kaip vyrai elkitės ir nepasiduokite!"

Drausmingi kunigai jautė ir žinojo, kad Valančius juos visomis jėgomis remia, reikalui esant, juos užtaria, kad su jais kartu kenčia ir kovoja. Tai suteikdavo jiems jėgų ir drąsos.

Žemaičių vyskupas kalbėjo: neiti, kad ir varomiems, melstis į cerkves, nesiskubinti išmokti rusiškai, o jei ir kunigus verstų įkalbinėti žmones priimti stačiatikių tikybą, tai jie šitaip turėtų žmonėms sakyti: „Turėkitės, mano vaikai, turėkitės savo tikėjimo, nors jus visus išmuštų. Persekiojami kentėkite, bet nesiduokite pravoslavinimui ir rusinimui".

Toliau. Valančius, pastebėdamas valstybių laikinumą, cituoja psalmės žodžius: „Viešpats paverčia niekais pagonių sumanymus, panaikina tautų mintis ir kunigaikščių sumanymus, Viešpaties gi sumanymai pasilieka per amžius". Tam pavaizduoti vyskupas duoda daug pavyzdžių iš istorijos. Jis viename sako: „Romos ciesoriai stabmeldžiai norėjo visus krikščionis iššudyti ir didžiausią persekiojimą pakėlė per 300 metų, bet šis sumanymas Dievui nepatiko, dėl to krikščionių tikėjimas visame pasaulyje išsiplėtė, o pagonijos nė žymės neliko, ir Romos ciesorystė, lyg supuvęs grybas, išvirto".

Rusams uždraudus spausdinti lietuviškas knygas, pirmutinis visus politikos siekimus suprato Valančius, kuris paskelbė jiems kovą, ragindamas lietuvius rusų raidėmis spausdintų knygų neimti nė į rankas, o lietuviškas maldaknyges slėpti. Vyskupas liepia: „Kad vargų su biauriais žandarais dėl lietuviškų maldaknygių neturėtumėte, išeidami iš bažnyčios jas paslėpkite. Jei bažnyčiose pradėtų maldaknyges grobstyti, pakelkite didelį klegesį, nes užpuolė jus Dievo namuose plėšikai".

Kad lietuvis neliktų be savų knygų, rusams uždraudus spaudą, Valančius davė pradžią slaptam knygų spausdinimui prūsuose ir jų gabenimui bei platinimui po visą Lietuvą, drauge suorganizavęs pirmuosius knygnešius. Tokiu būdu Lietuvoje susikūrė labai pavojinga ir niekam pasaulyje negirdėta slapta profesija – knygnešiai. 2000 knygnešių, nepaisydami persekiojimų,

pavojų ir bausmių, ėjo per sieną, nešdami rankraščius, gabeno knygas, prisidengdami visokiomis gudrybėmis, pasinaudodami nakties tamsa, papirkdami rusų žandarus. Pagautų knygnešių laukė kalėjimas, teismai, trėmimas į Sibirą, kur dienos nyko be savo žemės ir be savo žmonių.

Toliau. Rusai griebėsi mokyklų, jaunimo auklėjimo. Vysk. Valančius, pamatęs jų suktybes, rašo savo žmonėms: „Šioje gadynėje maskoliai išsimanė per gvoltą mokyti vaikus maskoliškai, o tai dėl to, kad galėtų Lietuvos žemę vadinti Rusija, o paskui knygas maskolines jiems duoti, įsakyti, kad bažnyčiose maskoliškai melstųsi ir pagaliau perversti į maskolių tikėjimą. Todėl, katalikai, neskubėkite išmokti rusiškai. Klausiantiems ko maskoliškai atsakykite, nesuprantu. Juk, jei kuris iš jūsų nuvažiuotų maskolijon, tai negalėtų reikalauti, idant maskoliai jums lietuviškai atsakytų, bet reikėtų ten maskoliškai šnekėti. Dabar maskoliai, atėję į Lietuvos žemę, į svetimą kraštą, kaip gali reikalauti, kad dėl jų mūsų šalies žmonės mokytųsi maskoliškai? Tegul patys išmoksta lietuviškai".

Rusų mokyklose lietuvį nuo visiško šovinizmo nuo pirmos dienos iki galo skyrė konfesinis antagonizmas. Rusų mokykla nepajėgė lietuvio dvasioje panaikinti etnografinių pradų. Visada jame pasitikdavo tai, kas jį skyrė nuo rusiškos kultūros. Goethe savo „Fauste" sako, kad velnias ir griaudamas kuria. Nepaisant žvėriško persekiojimo, dar ryškiau pasireikšdavo lietuvių patriotinis ir tautinis susipratimas. Rusų valdžiai nepasisekė išauklėti rusiškai galvojančios lietuvių šviesuomenės.

Ir pagaliau vienu iš būdingiausių ir labiausiai pasisekusių vysk. Valančiaus darbų buvo blaivybės draugijos žaibiškas pasisekimas, kuris išgarsino Lietuvos vardą po visą pasaulį ir Valančiui suteikė garbingą blaivybės apaštalo vardą.

Blaivybę skelbti Valančius pradėjo su saujele jam atsidavusių kunigų, turėdamas prieš save galingą blaivybės priešų armiją: rusų vyriausybę, valstybinį aparatą, pirklius ir daugumą dvarininkų. Nepaisydamas kliūčių ir sunkumų, Valančius nesiliovė nė vienai valandėlei šaukti galingu ir stipriu balsu į visas puses: „Per blaivybę atnaujinti liaudį".

Gerais norais ir gražiais šūkiais Valančius niekad gyvenime nesitenkindamas, bet visuomet prie užbrėžto tikslo geležine valia ir energija eidamas, nuostabiai greitai laimėjo, tapdamas tikru lietuvių valingumo ir visuomeninio gyvenimo reformatorium. 1858 m. dėl kunigų uolumo ir liaudies klusnumo visose Žemaičių vyskupijos parapijose jau buvo įsteigtos blaivybės draugijos, apimančios visus valstiečius. Alkoholio demonas buvo iš Žemaičių vyskupystės išvytas. Išnyko blogis, ašaros, išnaudojimai, skurdas, nelaimės, kurios pirma kaip kokia šmėkla nuolatos persekiojo savo aukas, nepalikdama net savo šešėlio.

Rusijos vyriausybė norėdama sulaikyti katalikų tikybos įtaką Lietuvoje ir didelę blaivybės palaimą žmonių gyvenime, 1864 m. užgynė Žemaičių vyskupijos kunigams kalbėti iš sakyklos apie blaivybę. Tačiau blaivybė nemirė. Ji buvo gyva net iki Pirmojo pasaulinio karo.

Didžioji tragika ištiko 1863–1864 m., kai po sukilimo ir jo malšinimo nemažas vyskupo talkininkų skaičius buvo palaužtas ir išsklaidytas. Ir pats Valančius buvo kaltinamas dalyvavęs sukilime. Muravjovas buvo pasirengęs ir Valančių pašalinti iš pareigų, tačiau nedrįso to padaryti dėl didelio jo populiarumo ir autoriteto liaudyje. Tiktai Valančių perkėlė iš Varnių į Kauną. Mat Valančiaus buvimas Varniuose, anot rusų, tam tikru požiūriu darėsi artimai panašūs į Romos popiežių, buvęs apgaubtas neklaidingumo ir bendra aklo pasitikėjimo aureole.

Perkeltas į Kauną Valančius buvo uždarytas lyg kalėjime, sekamas ir draudžiamas bet kur išvykti. Tačiau ir uždarytas jis nenuleido rankų – veikė iki mirties. Rašė protesto raštus ministrams, gubernatoriams, reikalavo atšaukti *numerus clausus* kandidatams į kunigų seminarijas, leisti šventinti kunigus ir skirti juos į vietas be rusų leidimo, nekliudyti kunigams vykti į kitas parapijas, atšaukti draudimą daryti procesijas, laidoti procesiniu būdu mirusius, nekliudyti statyti naujas bažnyčias ir senąsias nuniokotas remontuoti, atšaukti draudimą statyti kryžius laukuose bei sodybose. Tačiau iš tų visų prašymų nebuvo patenkintas nė vienas. 1865 m. Kaune, tų pačių žmonių liudijimu, Valančius, po sutvirtinimo Sakramento priedanga, surinko kaimo gyventojų mases ne tik iš Kauno, bet ir iš buvusių Augustavo, Kuršių, Vilniaus ir net Gardino gubernijų ir suorganizavo masinę liaudies demonstraciją, siekdamas paveikti valdžią, kad leistų jam lankyti vyskupiją.

Pagaliau Valančius suseno. 1874 m. pradėjo sirginėti. To meto gubernatoriaus pranešime sakoma, kad Valančius buvęs pavojingas ir galingas savo įtaka į dvasiškiją ir liaudį, dabar gali būti laikomas nepavojingu.

1875 m. vasario 24 d. vysk. Valančius atšventė 75-ių metų savo vyskupavimo sukaktį ir tais pačių metų gegužės 17 mirė. Prie jo karsto seminarijos inspektorius, vėliau tapęs vyskupu, Ant. Baranauskas atsisveikindamas pasakė: „Krito kaip karžygys, darbo ir uolumo auka". Palaidotas Kauno katedroje. Paliktame savo testamente rašo: „Norėčiau ir numiręs būti jums naudingas ir būsiu, jei skaitydami tą raštą, išlaikysite perspėjimus, jame sudėtus". Ir taip baigė savo gyvenimą šis kat. Bažnyčios ir lietuvių tautos pažiba. Iš lietuviškos liaudies kilęs, puikiai ją pažinęs, visą savo gyvenimą dėl jos paaukojęs, todėl ne veltui jis buvo žmonių šlovinamas ir kunigų mylimas.

Mieli klausytojai, visa tai, ką Jūs girdėjote apie Valančiaus laikus, yra beveik tobula kopija, kas dabar vyksta Lietuvoje. Po maždaug 70 metų, Valančiui mirus, į Lietuvą vėl grįžta tas pats rusas, iki ausų ginkluotas ir raudonas, atnešdamas po komunizmo skraiste bedievystę ir neva išlaisvinimą mūsų liaudžiai. Ir jau 35-ri metai, kaip mūsų broliai vargsta po šia sistema, kantriai ir didvyriškai kovodami dėl savo dvasios imuniteto ir laisvės.

Kuo skiriasi šių dienų Lietuva nuo Valančiaus laikų?

Pirmiausia Valančiaus Lietuva, anot Baranausko, buvo „ir tamsi ir juoda". Tada apie Lietuvą mažai kas pasaulyje žinojo, ji buvo nežinomas kraštas, Rusijos provincija. Valančiaus pusėje kovojo tik keli šimtai jo pagalbininkų kunigų ir maža saujelė lietuvių šviesuolių. Tačiau Valančiui, atkakliai vieningai veikiant, pavyko Lietuvą išmokyti skaityti, padaryti blaivią ir uždegti kovai už savo religinį ir tautinį nepriklausomumą, kuris 1918 m. buvo vainikuotas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimu.

Kas dabar vyksta Lietuvoje? Šių dienų Lietuvai, tiesa, trūksta vyskupo Valančiaus! Tačiau, nepaisant to, šių dienų Lietuva yra geresnėje padėtyje, kaip Valančiaus laikais. Kodėl?

Pirmiausia, šių dienų Lietuva, nors ir pavergta, tačiau savo dvasioje yra laisva. Tauta tada nustoja būti laisva, kai ji nustoja už laisvę kovoti. Vergas ir kalinys gali būti laisvas, kol jis neatsako tai, už ką jis neša vergiją ir kenčia kalėjime.

Kad šių dienų lietuvis yra savo dvasia laisvas, tai yra neabejotinas faktas. 35-ri vergijos metai neįveikė Lietuvių dvasios kapituliuoti ir pasiduoti.

Prieš kelerius metus man teko netikėtai sutikti vieną iš Lietuvos atvykusį žymų ir aukštai iškilusį žmogų, kuris man pasakė daug nuostabių dalykų.

Jo teigimu, dabar Lietuvoje visiškai atsidavusių rusams tėra tik apie 0,1 procento žmonių. Šių dienų lietuvis gyvena dvilypį gyvenimą. Viešasis gyvenimas priklauso okupantui, o asmeninis – laisvei ir religijai. „Mes Lietuvoje, – kalbėjo jis, – komunizmą praktikuojame, bet į jį netikime. Dievą tikime, bet nepraktikuojame".

„Kiek jūsų nuomone, Lietuva, būdama šiose sąlygose, gali išlikti nepalaužta dvasia?" Jis man, kiek pamąstęs atsakė: „maždaug 200 metų".

Ir pagaliau aš jo paklausiau: „Ką Jūs patartumėte išeivijai?" Jis man atsakė:

„Atsiminkite, kad mes esame uždaryti kartu su liūtu vienoje duobėje. Kai Jūs erzinate tą liūtą, tai ir mums geriau, nes jis neturi laiko dorotis su mumis. Būkite vieningi ir būkite mūsų laisvės šaukliai į pasaulio sąžinę".

Žinoma, mus mažiausiai gąsdina Lietuvos žmonės, turintys daugiau 40 metų. Bet kaip su jaunimu?

Į šį klausimą tegul jums atsakymą duoda faktai.

1974 m. kovo 5 d. Kučiūnuose vienoje mokykloje mokiniams buvo duota užpildyti anketa. Ar tiki į Dievą? Kodėl tiki ir t.t. Daugiau kaip 90 proc. moksleivių parašė esą tikintys į Dievą ir lanką bažnyčią.

Pvz., pernai viena gimnazistų grupė, lydima savo mokytojų, buvo nuvykusi į Kauną. Moksleiviai, eidami Laisvės alėja, palikę mokytojus, nubėgo prie Teatro rūmų, ieškodami Kalantos susideginimo vietos.

Dar vienas pavyzdys. Vienas mokytojas aiškina mokiniams, kad Kristus esąs tik anekdotas, pasakos, kad nereikią tikėti ir taip toliau. Tai išgirdę mokiniai pradėjo šaukti: „Tai puikus anekdotas, kad nuo jo net ir metai skaičiuojami". Tuo tarpu

pasigirdęs skambutis pertraukai ir mokytojas, nieko nesakęs, išėjo iš klasės.

Mieli klausytojai. iš to, kas pasakyta, akivaizdu, kad šių dienų Lietuva, kuri yra priešo pavergta, nėra mirusi. Faktiškai ji gyva, klesti ir žydi širdyse ir protuose šimtų tūkstančių lietuvių, senų ir jaunų...

Be to, šių dienų Lietuva, ko neturėjo Valančiaus Lietuva, turi tūkstančius kovojančių savo tautiečių už Lietuvos ribų. Tai nutildytos ir kenčiančios Lietuvos balsas, su savo spauda, fondais, radiju, organizacijomis, parapijomis, savais diplomatais. Šiandien Lietuva yra žinoma ne tik mums, bet ir mūsų draugams nelietuviams.

Vyskupas Valančius pavergtiems lietuviams taip kalbėjo: „Sulauksite tos gadynės, kada praslinks persekiojimai ir vėl su džiaugsmu giedosite bažnyčiose lietuviškas ir žemaitiškas giesmes".

Tą patį Valančius galėtų pasakyti šiandien ir mums laisvėje, ir pavergtiems Lietuvoje. Turėkite vilties, dirbkite, kovokite ir melskitės. Jei Dievas su mumis, kas prieš mus?

Viešpatie, ir šiandien Tavo rankoje,
Tartum paukščiai žydinčiais sparnais,
Mūsų naktį šviesios viltys lanko,
Kad širdis nemirtų po kalnais.

Amen.

Los Angeles lietuvių šaulių kuopos įkūrimo 25 metų minėjimas, 1979 04 29

Mieli broliai ir sesės šauliai, sveikinimai jums visiems ir nuo mūsų visų, švenčiant 60 metų nuo Šaulių Sąjungos įsikūrimo, 15 metų jūsų kuopos įsikūrimo sukaktį ir minint 50 metų nuo Šaulių Sąjungos įkūrėjo Vlado Putvio mirties.

Šaulių Sąjunga, savanoriška, pagalbinė kariuomenės dalis, įkurta 1919 m. birželio 27 d. Sąjungos šūkis „Nepriklausomai Lietuvai". Jos tikslas: kovoti dėl tautos laisvės ir ją išsikovojus išsaugoti. Šaulių Sąjungos sumanytojas buvo Matas Šalčius, o ją išplėtė ir pagrindus nustatė Vladas Putvis-Putvinskis. Kovose dėl Lietuvos laisvės žuvo 81 šaulys. Apskritai šaulių indėlis į laisvės kovas yra be galo reikšmingas ir svarbus. Jie ne tik padėjo mūsų menkai, ką tik suorganizuotai kariuomenei kovose, bet daug kur nulėmė jos laimėjimus. 1954 m. šauliai, esantys emigracijoje, susiorganizavo ir atnaujino savo veiklą, uoliai ir aktyviai prisidėdami prie kovos už Lietuvos laisvę, optimaliai bendradarbiaudami su lietuviais-kariais-veteranais-romoviečiais. Ir šiandien Los Angeles lietuvių šaulių kuopa švenčia 25 metų nuo įsikūrimo mūsų mieste.

Mano brangieji lietuviai, kai aš žiūriu į jus ir matau čia būrį uniformuotų ir neuniformuotų šaulių, norėčiau šaulio sąvoką pratęsti plačiau. Ar mes visi nesame šiandien šauliai, kovojantys dėl Lietuvos laisvės, kaip anais Nepriklausomybės kovų metais? Tiesa, mes pakeitėme vietą ir ginklą, bet mūsų tikslas tas pats: Laisva ir Nepriklausoma Lietuva.

Buvęs Lenkijos kardinolas Wojtyla, dabartinis popiežius Jonas Paulius II, savo pamoksle Toronto lenkams pasakė: „Lenkai išeiviai kartu su broliais Lenkijoje yra atsakingi už savo Tėvynės

likimą". Tie žodžiai dar labiau tinka mums, išeivijos lietuviams, nes mūsų tėvynė yra blogesnėse sąlygose, negu lenkų. Taigi tautos pavergimo akivaizdoje, matant tą ypatingą patriotinį ryžtą ir pasiaukojimo dvasią, kuri yra apėmusi visą mūsų pavergtą tėvynę – kiekvienam lietuviui, gyvenančiam laisvajame pasaulyje, atėjo laikas paklausti save, ar mes padarėme ir darome visa, ką galėjome padaryti Lietuvos laisvinimo bylai, jos kovoje dėl laisvės?

Anatolijus Kairys savo knygoje „Šviesa, kuri užsidegė" vaizduoja myriop pasmerktą lietuvį partizaną, kuriam bolševikai, norėdami laimėti savo pusei, siūlo duonos, vandens, pinigų ir gražią ateitį, kad tik šis atsisakytų laisvės. Partizanas į visus šiuos bolševiko pasiūlymus taip atsako:

Duok man duonos – nepriimsiu.
Duok man vandens – negersiu.
Savo auksą atiduok – sakysiu ne.
Takus man išbarstyk žiedais – sakysiu ne.
Man reikia Saulės ir žvaigždžių.
Man reikia laisvės!
Laisvės man reikia!
Laisvės!

Mieli lietuviai, kas mus skatino bėgti iš Tėvynės? Mes juk nesame geresni už tėvynėje likusius, į Sibirą ištremtuosius, žuvusius? Tačiau kažkas į ausį mums šnibždėjo: palik savo Tėvynę, pievų žalumą, žydinčius krantus, tėviškės orą, sodybas žalias, rūtų darželį, ką kvepėjo už lango, didingų miškų ir šilų ošimą, vingius takelių pakrančių mielų, laukus rugių, kurie siūbavo ant tavo upės kranto...

Palik, kažkas sakė, motulę seną, tėvą baltą kaip sodo obelį, sesutę grakštutę, brolį mielą, gimines, viską, viską... Ar tai ne-

panašu į aną Palestinos istoriją? Štai Viešpaties angelas pasirodęs Juozapui sapne tarė: „Kelkis, imk vaikelį Jėzų ir jo motiną ir bėk į Egiptą ir būk tenai, kol tau pasakysiu, nes Erodas ieško vaikelio gyvybės".

Toliau. Jūs gerai atsimenate pasakojimą apie Senojo Testamento Juozapą, kurį broliai pardavė Egipto pirkliams. Tai buvo baisus nusikaltimas ir nelaimė: būti brolių parduotam ir išgabentam svetimon žemėn, vergijon...

Tačiau Juozapas buvo darbštus, sąžiningas, išmintingas ir Dievą mylintis vyras. Jis savo gyvenime matė visur Dievo Apvaizdos pirštą. Svetimame krašte Juozapas iškilo, padarė didelę karjerą. Juozapas tampa antruoju po faraono visame Egipto krašte. Tačiau Juozapo iškilimas netarnavo turtams krauti, lėbauti ir patogiai gyventi. Ne! Juozapas savo iškilimą panaudojo padėti savo tautai, kuriai grėsė ilgas ir baisus badas.

Taigi, broliai lietuviai, ar neišskaitėte čia ir savo gyvenimo istorijos? Ir mus Dievo Apvaizda išgelbėjo iš Sibiro tremties, tamsaus kalėjimo ir žiaurios mirties, kad, pasitraukę iš Tėvynės, galėtume padėti savo tautai, saviems žmonėms ir būti kada nors naujos lietuvių tautos atžalynas kraujais permirkusioje tėviškės žemėje. Taigi, jei taip, tai mūsų tremtis yra ne pasmerkimas, o palaima. Mes esame Dievo Apvaizdos įrankiai gelbėti ir padėti savo kovojančiai tautai už laisvę ir žmogaus teises.

Broliai, po 30 su viršum tremties metų mes jaučiame nuovargį, pasenome. Tačiau ne tiek metais, kiek dvasia. Atsiminkime, kad iki galo ištvėrusieji laimės pergalės vainiką. Kard. Mincentis yra pasakęs: „Aš stoviu už Dievą ir Vengriją. Tai mano istorinė pareiga, kurią man uždėjo mano tauta ir jos tradicijos. Mano paties likimas, palyginti su mano tautos kančiomis, yra visai nesvarbus".

Kitas mūsų dvasios vėžys yra materializmas. Mes pamiršome savo likiminį pašaukimą. Daugelis žydų, būdami Babilono vergijoje, pralobo. O kai kurie jų tapo net aukštais ir įtakingais Babilonijos krašto valdininkais. Vis dėlto svetimoje žemėje trūko jų širdžiai tikrojo gyvenimo džiaugsmo. Todėl jie, įbedę savo akis į gimtųjų laukų pusę, šaukdavo: „Pirmiau tenudžiūsta mano dešinė, negu kad tave pamirščiau, Jeruzale! Prie gomurio teprilimpa mano liežuvis, jei neminėčiau ir nestatyčiau tavęs, Jeruzale, aukščiau už kiekvieną linksmybę".

Ir pagaliau mūsų tautinę dvasią ir atsparumą labai žaloja tarpusavio nesantaika ir rietenos, kylančios iš dviejų versmių: tuščios ambicijos ir dėl santykiavimo su pavergtu kraštu.

Tuščios ambicijos. Visi norime vadovauti, niekas nenori klausyti. Mes turime per daug vadų, bet per mažai liaudies. Pvz., vien iš mūsų kolonijos nebūtų sunku surinkti lektorių keliems fakultetams, suorganizuoti vadų keliems kariuomenės pulkams. Tačiau fakultetams trūktų studentų, o vadams – eilinių kareivių.

Aš manau, kad jūs žinote, ką reiškia TIQ. Tai reiškia žmogaus gabumų mastą. Vienas žmogus tų gabumų turi daugiau, kiti mažiau. Čia nedaug ką pats žmogus gali padaryti. Mes gabumų turime tiek, kiek mums Dievas davė.

Toliau eina PQ. Tai reiškia žmogaus asmenybės mastą. Tai reiškia žmogaus sugebėjimą sugyventi su kitais žmonėmis. Tai draugiškumo išraiška, linksmumas, tavo asmenybė.

PQ tu gali išugdyti ir patobulinti ir tapti patraukliu, išprususiu žmogumi, jei mokėsi save kontroliuoti ir palaipsniui save tobulinti.

Ir pagaliau pats svarbiausias: CQ. Tai žmogaus charakterio mastas. Žmogus gali turėti aukštą IQ ir PQ ir kartu būti menko charakterio. Vienas Amerikos kalėjimo viršininkas gyrėsi,

kad jis kalėjime turįs tiek žmonių su Ph, Dr, filosofijos mokslo daktarų, kad jam nebūtų sunku atidaryti vieną universiteto fakultetą.

Taigi tik charakteris ir charakterio žmonės yra labiausiai brangintini asmenys. Jie sudaro didžiausią tautos turtą. Jų mums reikia ir išeivijoje, mūsų politinėje veikloje, mūsų organizacijose, mūsų kolonijose. Todėl neskaudinkime vieni kitų neapykanta, neeikvokime savo dvasinių jėgų tuštiems ginčams, bet mylėkime vieni kitus broliška meile, visas savo fizines ir dvasines jėgas paskirkime savo brolių tautos tarnybai.

Pagaliau mes pešamės dėl santykiavimo su pavergtu kraštu. Šios kovos įkarštyje mes pravardžiuojame vieni kitus visokiais vardais. Jų tiek daug, kad būtų ilgai čia ir minėti.

Sprendžiant šį klausimą, reiktų galvoje turėti du pagrindinius dalykus, kad Lietuva yra priešo okupuota ir kad pagrindinis Lietuvos vadavimo frontas yra krašte, o ne išeivijoje ar kur kitur. Pagrindinis kovos laukas yra pavergta Lietuva ir ten likę mūsų broliai. Jie yra frontinė mūsų armija, mūsų kovos fronto kariai. Mes, išeiviai, esame tik šauliai, pagalbinis, nors ir labai svarbus, veiksnys kovoje už Lietuvos laisvę. Juk ir nepriklausomybės kovose Lietuvos kariai buvo vietos žmonės, kurie vilko caro vergijos jungą ir prieš jį sukilo. Todėl iš to išplaukia kelios išvados.

1. Mes norime ryšių su savo žmonėmis, bet ne su okupantu ir jo agentais. Čia mes turime turėti Saliamono išmintį ir žalčio gudrumą. Mat priešas, pakeldamas truputį geležinę uždangą, turi paslėptų tikslų, slopinti mūsų laisvės kovą ir mus kiršinti vienus prieš kitus. Čia vyksta velniškas lošimas. Katra pusė laimi, sunku pasakyti. Tačiau reiškiniai rodo, kad dalykai vystosi ne išeivijos naudai. Kad tai tiesa, pavyzdžių netrūksta nė vienoje didesnėje kolonijoje.

Iš Lietuvos pogrindžio spaudos, iš disidentų pareiškimų, iš apsilankiusiųjų įspūdžių okupuotoje Lietuvoje galime susidaryti apytikrį vaizdą dabartinėje mūsų tėvynėje. Taigi, mūsų broliai, mūsų kovos avangardas, nėra praradęs kovos dvasios, nepaisant priešo griežtų priemonių, trėmimų, kalėjimų... Tai mums teikia didelių vilčių, kad Lietuva savo dvasia nėra palūžusi. Šiandien lietuvis, nors ir praktikuoja komunizmą, bet juo netiki, jį palaiko tik priešo jėga, kuri niekad neįstengs užgožti lietuvio dvasios.

Tačiau – *custos quod de nocte?* Sarge, ką gali pats apie save pasakyti? Išeivi, kas vyksta tavo stovykloje? Ar čia viskas gerai? Tad bendrauk su savo tauta, bet ne su okupantu. Lietuva yra kaip didelis kalėjimas. Tik kaliniai yra tavo draugai, padėkime jiems visais galimais būdais, palaikykime juos moraliai, paremkime juos savo ištekliais, kad kuo mažiausiai mūsų vizitais pasinaudotų okupantas ir mūsų tautos priešas. Juk ir Kristus, miręs ant kryžiaus, pirmiausia nužengė į pragarus pranešti gerosioms sieloms, kad jų išsivadavimas jau atėjo, tačiau jis nieko bendro neturėjo su pragaro galybėmis ir jų tarnais.

Tie lietuviai, kurie nebekovoja už mūsų pavergtos tėvynės likimą, kartais pasuka į mūsų tėvynės pavergėjo pusę ir savo propaganda jam patarnauja. Taip daro naujųjų laikų bajorai, kuriems savo tėvynės reikalai nebėra svarbūs. Kol dar esi gyvas, lietuvi, stipriau telk savo jėgas, o nešvaistyk jų įvairiuose frontuose. Okupuotoji Lietuva iš savosios išeivijos laukia ne talkos okupantui, bet pagalbos pavergtai tautai. Nepaisymas esamos būklės, t.y. Lietuvos pavergimo, veda į problemų sprendimą, kurio naudingumu tenka smarkiai suabejoti. Ypač jaunoji karta turėtų būti aiškiai informuota bei įsąmoninta, kad ji nepadarytų fatališkų klaidų, žalingų Lietuvos laisvinimui. Ryšys su tauta

neabejotinai reikalingas, bet ne mažiau svarbus matymas visos tikrovės, kurioje dominuoja nelaisvė. Tad, švęsdami šią šaulių šventę, ryžkimės ir rikiuokimės už Dievą, už laisvę, už žmoniškumą.

Amen.

Dievas yra meilė, 1985

Mes pažinome ir įtikėjome meilę. Dievas yra meilė.

Jn 11, 16

Kalbininkai tvirtina, kad lietuvių kalba turi apie 150 000 žodžių. Tačiau iš tų daugybės žodžių ne tik mūsų, bet ir kitose kalbose, labiausiai nuvertinti, pažeminti yra trys žodžiai: siela, daina ir meilė.

Mieli klausytojai, nekalbėkime šiandien apie sielą, palikime nuošalyje ir dainą, kurios aidus kasdien girdime, atsukę radiją, TV aparatus, teatruose. Sustokime šiandien prie vieno iš tų trijų labiausiai pažemintų žodžių: meilė.

Kas yra meilė? Vienam meilė yra stebuklingas žodis. Kitam kūno aistra. Dar kitam meilė reiškia pasiaukoti, išsižadėti ir net mirti. O dar kitam meilė tik saldus žodis, kadaise jaunystės dienomis pasakytas šokių salėse, naktiniuose pobūviuose ir t.t.

Tad kas yra meilė? Ką tad reiškia šis nuostabus žodis? Poetai meilę vadina ištiesta styga. Tarp dviejų širdžių ištiesta styga, kuri Dievo piršto paliesta, suskamba rojaus grožio akordais.

Senovės romėnai žodį meilė laikė pagarboje. Šis žodis jiems buvo šventas. Jie jo nevartodavo kasdieninėje kalboje, bet jei įtardavo, – tai pagarbiai ir šventai. Todėl romėnai, kurdami savo imperijos sostinę, pavadino ją Roma Amor – paslėpdami po jo

meilės žodį. Mat šį žodį skaitant atbulai – išeina Amor ir lietuviškai reiškia meilė. Kaip padavimas sako, Romos miestas buvęs įkurtas toje pačioje vietoje, kur laukinė vilkė penėjo du pamestus kūdikius, Romulą ir Remą. Todėl savo sostinei pavadinti romėnai negalėjo sugalvoti tinkamesnio žodžio kaip Roma, amor, meilė.

Į nekrikščioniškų tautų meilės sąvoką giliausiai yra įžvelgęs prancūzų rašytojas filosofas Chateubrian'as. Jis savo knygoje „Atala" vaizduoja dviejų laukinių žmonių meilę: meilę šventą, be dėmės, pilną pasiaukojimo, galingesnę net už mirtį.

Tačiau meilė visa savo pilnatve sušvinta tik krikščionybėje, Kristuje. Iki Kristaus laikų niekas taip meilės neišaukštino, niekas jos taip neiškėlė, niekas jos taip neišsakė, kaip Kristus. Šv. Jonas, visiškai suprasdamas Kristaus asmenį, pasakė, kad Deus est amor, Dievas yra meilė.

Toliau tas pats Jonas Evangelistas kalba apie tris dieviškąsias dorybes: tikėjimą, viltį ir meilę.

Tikėjimo aktu tikime, ką Dievas mums apreiškė ir Bažnyčia padeda mums tikėti. Turėdami viltį, viliamės, kad mūsų viltys ir troškimai kada nors išsipildys. Tačiau tikėjimas ir viltis baigiasi žmogaus mirtimi. Laimingiesiems danguje nebereikia tikėjimo, nebereikia ir vilties, nes nėra jiems ko viltis. Jų tikėjimas ir viltis baigėsi meile, kuri yra pats Dievas. Taigi tikėjimas ir viltis, anot apaštalo, baigsis, o meilė tvers amžinai.

Dievo meilės trupinėlių mes užtinkame apsčiai ir gamtoje, tame Dievo meilės stebukle. Kiek gamtoje grožio, didybės, išminties, žaismo, darnos. Visa tai yra Dievo meilės išsiliejimo apraiškos, tai yra lyg kokia taurė, perpildyta Dievo meilės vynu, besiliejančiu per taurės briaunas!..

Tačiau didžiausias Dievo meilės stebuklas yra pats žmogus, nes jis vienas pajėgia įsijausti į meilės prasmę ir jos reikšmę.

Mat visa tvarinija, visa, kas sutverta, yra tik rėmai stebuklingam Dievo paveikslui, žmogui, tai centrinei gamtos figūrai, kurios paskirtis yra Dievas, meilė.

Toliau meilė yra gero ir blogio pažinimo raktas. Biblija, žmogaus išganymo istorija, mus moko, kad ne visuomet žmogus sugebėjo ir mokėjo tinkamai meilę suprasti ir savo jėgas skirti aukščiausiai meilės versmei – Dievui ir jam tarnauti. Čia ir įvyko lūžis, žmogaus nupuolimas, atsisakymas tarnauti Dievui, Aukščiausiai meilei.

Tačiau Dievo meilės didybė ir tuo nesibaigia. Nupuolusiam žmogui pakelti ir jam padėti ateina Kristus, atpirkėjas, Išganytojas. Mat Dievas taip pamilo žmogų, anot šv. Jono, kad jam atpirkti, grąžinti jį atgal į meilę, nepagailėjo net savo vienatinio sūnaus. Taigi Kristus nėra kas kitas, kaip Dievo meilės įsikūnijimas. Todėl tik tas, kuris pažįsta Kristų, gali suprasti, ką reiškia meilė.

Šv. Raštas sako, kad Kristus mus pamilo amžina meile. Jis perėjo skersai ir išilgai Galilėjos žemę, darydamas gera. Jis tūkstančiams grąžino sveikatą, sielos ramybę, širdies nekaltumą, tūkstančius suramino ir pastiprino slidžiuose gyvenimo keliuose, tūkstančiams Kristus parodė ir rodo gyvenimo prasmę ir išmintį.

To negana. Kristus ne tik kalbėjo, skelbė meilės mokslą, bet savo mokslą antspaudavo savo paties mirties antspaudu. Kristus, mylėdamas žmogų, ima ant savo pečių sunkų kryžių ir kopia su juo į Kalvarijos kalną, kad mirtų iš meilės žmogui.

Ir nuo kryžiaus Kristus į mus kalba meile. Jo ištiestos rankos – žmogui priglausti. Jo perdurtas širdies pusės šonas – tai dieviškos meilės įrodymas žmogui. Jo sužeistos kojos vaizduoja Kristaus išvaikščiotus takus, beieškant nuklydusio žmogaus.

Kristus eina dar toliau. Jo meilei nėra ribų. Prieš savo mirtį, Paskutinės vakarienės metu, norėdamas pasilikti su savaisiais, pa-

rodė savo begalinę meilę, pasilikdamas tarp mūsų šv. Eucharistijoje. Jis, paėmęs duonos, tarė „Štai mano kūnas". Paėmęs į rankas vyno taurę, tarė: „Štai mano kraujas". „Tai darykite mano atminimui. Imkite ir valgykite! Imkite ir gerkite!" „Kas valgys mano kūną ir gers mano kraują, tas nematys mirties per amžius".

Todėl, mieli klausytojai, dalyvaudami šioje Kristaus aukos pakartojime ne kruvinu būdu, arba, kaip dabar įprasta sakyti, jos sudabartinime, klauskime, ar mes suprantame šią Didžiąją Kristaus meilės paslaptį, prieš kurią lūžta kiekvienas ginklas, prieš kurią yra bejėgis visoks pasaulio tironas. Toji meilė yra Kristus, ta Baltoji kūčių ostija, ta mūsų dvasinė puota, ištikimoji gyvenimo palydovė, į kurią mes kiekvienas esame kviečiami dalyvauti. „Imkite ir valgykite!"

Todėl šiandien, brangūs klausytojai, išgirdę Dievo balsą, neužkietinkite savo širdies. Laikas ne mūsų rankose, mes nesame savo laiko viešpačiais. Šiandien esu, ryt manęs gali nebūti... Nėra didesnio nedėkingumo, kaip atmesta meilė.

„Dieve, išgirsk mano balso šaukimą, būk man maloningas, mane išklausyki. Apie Tave širdis byloja: 'Tu jo veido ieškoki'. Tavo, Viešpatie, veido aš ieškau. Nuo manęs savo veido neslėpk". Amen.

Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas, 1986

Mieli broliai ir sesės lietuviai!

Šiandien mūsų kolonijoje vyksta retas įvykis. Tai Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas. Mums, labiausiai į Amerikos Vakarus nutolusiai kolonijai, kaip ir pačiai Tautinei Sąjungai, tai labai svarbus įvykis, nes mums visiems rūpi kova už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Mes savo kolonijoje iki šiol esame turėję tris centrinių organizacijų suvažiavimus, seimus. Tai Lietuvos Vyčių, BALF'o ir VLIK'o. Todėl mes jus sveikiname ir linkime geriausios sėkmės ir gausios Dievo palaimos, kad iš šio Seimo jūs išsivežtumėte naujos ugnies ir negęstančio užsidegimo kovoje už savo Tautos laisvę.

Istoriją kuria žmonės, tautos ir valstybės. Bet pagrindinis istorijos veiksnys yra žmogus, kuris sugeba likiminius tautos reikalus taip vairuoti, kad jie būtų naudingi. Jei tauta neturi stiprių vadų, kurie stovėtų priešaky, kovojant už tautos išsilaikymą, už jos ateitį ir nepriklausomą gyvenimą, tai kitų kuriama istorija neša su savimi silpnesnius žmones ir neryžtingas tautas, kaip upės srovė negyvą žuvį.

Lietuvos istoriją kuria ne tik priespaudą kenčiantys lietuviai Tėvynėje, bet ir tie jos vaikai, kurie su savim išsinešė didelę savo krašto meilę, laisvės troškimą ir norą ją vėl matyti laisvą. Dėl to kova už Lietuvos laisvę turi būti bendra pavergtųjų ir laisvėje gyvenančių lietuvių. Nė vienas negali pasiduoti nevilčiai, nors kartais aplinkui susitelkę politiniai debesys ilgesnį laiką nerodytų jokių laisvės pragiedrulių, jokio priešaušrio.

Mieli broliai, Kristus kalbomis apie savo kryžiaus kančią ir mirtį bei savo sekėjų būsimus persekiojimus labai prislėgė apaštalų dvasią. Dėl to Kristus, norėdamas pakelti savo apaštalų nuotaiką bei užsidegimą, griebėsi labai įdomios priemonės. Jis su savim pasiima tris įtakingesnius savo apaštalus – Petrą, Jokūbą ir Joną, užsiveda juos ant Taboro kalno ir jų akivaizdoje persimaino. Kaip sako Evangelija, Kristaus veidas sužibo kaip saulė ir jo rūbai pasidarė balti kaip sniegas. Šalia Kristaus pasirodė du žymiausi žydų tautos vadai Mozė ir Elijas. Šis Kristaus dievybės žybtelėjimas taip paveikė apaštalus, kad Pet-

ras sušuko: „Viešpatie, gera mums čia būti. Jei nori, aš padarysiu čia tris palapines: vieną Tau, kitą Mozei, trečią Elijui" (Mt 20,5).

Mieli broliai, kažkas panašaus įvyko ir su mūsų tauta. Lietuvai, 123 metus išbuvusiai rusų carų vergijoje, Dievo Apvaizda 22-jus metus leido pasidžiaugti nepriklausomu gyvenimu, kad ji atsinaujinusi ir pasirengusi vėl galėtų stoti naujon kovon už Dievą ir šventus savo krašto idealus. Ir jei ne tie 22-eji mums duoti „atsimainymo" metai, tai čia mūsų nė vieno nebūtų ir greičiausiai nebūtų Lietuvos, kuri šiandien ir po 45-erių vergijos metų nėra sudėjusi ginklų, bet didvyriškai kovoja už savo švenčiausias teises ir laisvę. Taip pat, jei ne tas „atsinaujinimas", nebūtų nė išeivijos, to galingojo pavergtųjų balso laisvame pasaulyje.

Mieli broliai, nelaimės sukaustytos Tėvynės neišvaduos nei ašaros, nei liūdesys. Mums reikia konkrečių žygių, didelio tikėjimo, politinio subrendimo ir pozityvaus darbo.

Kai 1949 m. sausio 29 d. „Marine Molia" laivu į Niujorką atplaukė 39 lietuviai, jie generaliniam Lietuvos konsului įteikė tokio turinio pareiškimą: „Mes, 39 lietuviai, šiandien patekę Amerikos žemynan, šioje šalyje pradėdami pirmąją dieną, norime Jums, Lietuvos Konsule, pareikšti savo ištikimybę bei tvirtą pasiryžimą ir toliau dirbti mūsų Tėvynės išsilaisvinimui".

Mieli broliai, ar mes visi nedavėme tokių pat pažadų ir pasiryžimų, jei ne raštu, tai širdyse, peržengdami Lietuvos sieną, vėliau gyvendami ištremtųjų stovyklose Europoje ir pirmosiomis dienomis Naujajame Pasaulyje? Kai pradėjome geriau įsikurti, savo pažadus pradėjome pamiršti... Todėl šiandien Tautinės Sąjungos seimo proga atnaujinkime šiuos savo pažadus, duotus savo šventai žemei, kai su ašaromis ją palikome.

Buvęs Lenkijos kardinolas Karolis Wojtyla (Karol Wojtyla), dabartinis popiežius Jonas Paulius II, savo pamoksle Toronto lenkams pasakė: „Lenkai išeiviai kartu su broliais Lenkijoje yra atsakingi už savo tėvynės likimą!" Šie popiežiaus žodžiai, pasakyti lenkams, labai tinka ir mums, nes mūsų Tėvynės padėtis yra dar blogesnė negu Lenkijos. Todėl kiekvienam lietuviui, gyvenančiam laisvajame pasaulyje, atėjo laikas paklausti savęs, ar viską padarėme ir darome, ką galėjome padaryti Lietuvos laisvės bylai, jos žūtbūtinėje kovoje dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Rašytojas Anatolijus Kairys savo knygoje „Šviesa, kuri užsidegė" vaizduoja myriop pasmerktą lietuvį partizaną, kuriam bolševikai, norėdami laimėti savo pusei, siūlo duonos, vandens, pinigų ir patogią ateitį, kad tik šis atsisakytų laisvės, kovos už Lietuvą. Į visus bolševikų siūlymus partizanas atsako: – „Duok man duonos – nepriimsiu. Duok man vandens – negersiu. Savo auksą atiduok – sakysiu ne! Takus man išbarstyk žiedais – sakysiu ne! Man reikia saulės ir žvaigždžių – man reikia laisvės! Laisvės man reikia! Laisvės!!!"

Dievo Apvaizdos nuosprendžiu mes buvome išgelbėti iš Sibiro tremties, klaikaus kalėjimo ir žiaurios mirties, kad, pasitraukę iš Tėvynės, galėtume padėti savo tautai, saviems žmonėms. Jei taip, anot prof. J. Ereto, mūsų pasitraukimas iš krašto yra nepasmerkimas, bet palaima.

Tačiau po 4-rių dešimtmečių mes jaučiame nuovargį, atlydį, senatvę, tiesa, ne tiek metais, kiek dvasia. Kardinolas Mincentis, sugrįžęs iš bolševikų kalėjimo, taip kalbėjo vengrams: „Aš stoviu už Dievą ir Vengriją. Tai mano istorinė pareiga, kurią man uždėjo mano tauta ir tradicijos. Mano paties kentėjimas, palyginti su mano tautos kančiomis, yra visai nesvarbus".

Kitas mūsų dvasios vėžys yra materializmas. Pinigas yra priemonė tikslui siekti, bet ne tikslas. Mes pamiršome savo likimynį pašaukimą. Spaudoje matant aukotojų sąrašus, pvz., Vasario 16-osios proga, į akis krinta liūdnas faktas, kad senutė pensininkė, gyvendama diena po dienos iš savo kuklių išteklių, Lietuvos reikalams aukoja daugiau, negu keliolikos apartamentų savininkas.

Toliau. Vienybės stoka. Kristus, kurdamas savo dvasios karalystę žemėje, labai pabrėžė vienybės ir meilės reikalą. Ilgiausia kalba, kurią Kristus yra pasakęs, buvo vienybės ir meilės tema. Ypač to maldavo apaštalų prieš savo kančią savo atsisveikinimo kalboje: „Vaikeliai, mylėkite vieni kitus. Būkite vienas, kaip Tėvas ir aš esame viena" (Jn 13, 33–34). Taigi, kur liečiami mūsų tautos gyvybiniai reikalai, ten neturi būti vietos nei asmens ambicijoms, nei partijų interesams. Tėvynės meilė ir jos reikalai turi būti aukščiau už viską ir mus jungti. Mes savo lietuviškoje veikloje turime laikytis principo: „kuo plačiau, tuo prie tiesos arčiau". Liaunumas veda į aklumą, į uždarą gatvę.

Čia verta paminėti vieną įvykį iš Kristaus viešojo gyvenimo. Kartą sugrįžę apaštalai pasiskundė Kristui, kad atsirado kažkoks žmogus, kuris daro stebuklus Jo vardu, bet nevaikščioja su jais. Apaštalai prašė, kad Kristus jį sudraustų. Išklausęs jų nusiskundimą, Kristus atsakė: „Nedrauskite jam! Nėra tokio, kuris mano vardu darytų stebuklus ir galėtų čia pat blogai apie mane kalbėti" (Mk 9,38). Todėl nei krikščionys demokratai, nei tautininkai, nei kiti politiniai vienetai dirba ne tam, kad Lietuvoje atkurtų prarastą valdžią, o tam, kad Lietuva būtų laisva ir nepriklausoma. Bolševikai Lietuvoje ir išeivijoje šoka mūsų tautinius šokius, rengia dainų šventes, dailės parodas bei kitokias kultūrines apraiškas, bet mūsų po-

litinių vienetų bijo ir vengia kaip velnias kryžiaus. Be to, žmones, dirbančius organizacijose, bolševikai visaip pravardžiuoja, vadindami „vaduotojais", buržujais, liaudies priešais, parazitais. Kodėl taip? Todėl, kad šių žmonių darbas yra be galo reikšmingas Lietuvai. Todėl šiais jums skiriamais „titulais" didžiuokitės. Jie jūsų nežemina, bet aukština. Jums tinka Kristaus palaiminimo žodžiai: „Palaiminti persekiojamieji dėl teisybės... palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia. Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje" (Mt 5, 10–12).

Ir pagaliau kelis žodžius dėl santykių su pavergtu kraštu.

Sprendžiant šį klausimą, reikia turėti omenyje du pagrindinius dalykus, kad Lietuva yra pavergta ir kad pagrindinis šio vadavimo frontas yra ne čia, bet ten, Lietuvoje, ir ten likę mūsų broliai. Jie yra centrinė mūsų armija, o mes, išeiviai, nors ir labai svarbus šios kovos veiksnys, esame tik pagalbiniai daliniai. Juk ir 1918 m. Nepriklausomybės kovų dalyviai buvo vietos žmonės, kurie per 123 metus nešė carų vergijos jungą, o atėjus laikui, savo vadų raginami bei vedami, sukilo ir iškovojo Lietuvai nepriklausomybę.

Taigi mes norime ryšių su savo žmonėmis, o ne su okupantais bei jų agentais. Čia mes turime turėti Saliamono išmintį ir žalčio gudrumą, kad per savo naivumą nepatektume į okupanto pinkles. Lietuva yra kaip didelis kalėjimas. Kaliniai yra jūsų broliai ir seserys. Bendraukite su jais, padėkite jiems visais galimais būdais, kelkite jų dvasią, palaikykite jų viltį, remkite juos savo ištekliais. Juk ir Kristus, miręs už žmonijos išganymą, pirmiausia nužengė į pragarus pranešti gerųjų žmonių sieloms, kad jų išganymas atėjo. Tačiau Kristus nieko bendro neturėjo su pragaro valdovais ir jo tarnais.

Mieli lietuviai, iš savosios išeivijos Lietuva laukia ne talkos okupantui, bet pagalbos pavergtai tautai. Santykiuose su savo tauta nepaisymas Lietuvos pavergimo veda į labai keblią padėtį, kurios naudingumu tenka smarkiai abejoti. Ypač mūsų jaunimas, vykstąs į Lietuvą, turėtų būti aiškiai informuotas bei įsąmonintas, kad jis nedarytų klaidų, žalingų Lietuvos laisvės kovai. Ryšys su tauta yra neabejotinai reikalingas, bet ne mažiau svarbus supratimas visos tikrovės, kurioje dominuoja nelaisvė.

Daugelis žydų, būdami Babilono vergijoje, pralobo. Kai kurie jų tapo net aukšti ir įtakingi krašto valdininkai. Vis dėlto svetimoje žemėje trūko jų širdžiai tikrojo gyvenimo džiaugsmo. Todėl jie dažnai, akis įbedę į savo gimtojo krašto pusę, taip meldėsi: „Viešpatie, pirmiau tegu nudžiūsta mano dešinė, negu Tave pamirščiau, Jeruzale! Prie gomurio teprilimpa mano liežuvis, jei neminėčiau ir nestatyčiau tavęs, Jeruzale, aukščiau už kiekvieną linksmybę".

Tad, broliai ir sesės lietuviai, dalyvaudami šiose Tautinės Sąjungos Seimo mišiose kartu su jos atstovais, pažiūrėkime į save ir atnaujinkime seniau padarytus pažadus, ryžkimės ir rikiuokimės kovai už Dievą, už Lietuvos laisvę, už žmoniškumą. Mes, gyvendami laisvės ir demokratijos šalyje, dažnai sukime veidus į rytų pusę, į Lietuvą ir, kaip tie senovės žydai, melskimės: „Viešpatie, pirmiau tenudžiūsta mano dešinė, negu kad Tave pamirščiau, Lietuva! Prie gomurio teprilimpa mano liežuvis, jei neminėčiau ir nestatyčiau Tavęs, Lietuva, aukščiau už kiekvieną linksmybę".

Amen.

Lietuvių Dienos

Didžiai gerbiamoji ponia Liūda Avižoniene, Los Angeles Lietuvių bendruomenės pirmininke, visi garbingieji šios Lietuvių Dienos dalyviai, mieli broliai ir sesės lietuviai!

Man yra didelė garbė būti vienbalsiai išrinktam, kaip Lietuvių Dienų pradininkui, Los Angeles miesto Lietuvių Dienų garbės pirmininku.

1946 m., kai atvykau į Ameriką, teko dalyvauti Pensilvanijos Lietuvių Dienoje, netoli Tamagua. Tą dieną ruošdavo apylinkės lietuvių parapijų klebonai. Joje dalyvavo keliolika tūkstančių žmonių. Mane, kaip vieną iš pirmųjų po karo atvykusių į Ameriką, pakvietė kalbėti. Minia lietuvių kartu su Lietuvos ambasadoriumi p. Žadeikiu man padarė didelį įspūdį, ir aš pasijutau, kaip Lietuvoje.

Tais pačiais metais, atvykęs į Los Angeles, visada svajojau ką nors panašaus padaryti ir Kalifornijoje, Los Angeles. Ši mintis mane ilgai kamavo, kol ji pagaliau 1954 metais virto realybe. Taigi, be ko kito, šių metų Lietuvių Diena yra jubiliejinė, 40-oji!

Be to, organizuoti Lietuvių Dienas mane vertė ir kita aplinkybė. Kuriantis parapijai, kūrėsi ir naujos organizacijos, taip pat čia veikė ir seniau įsikūrusios. Jos rengdavo piknikus, išvykas ir t.t. Tačiau trūko kažko bendro, kur visi galėtų sutilpti ir pabendrauti. Tam geriausiai tais laikais galėjo patarnauti parapija, nes jos tikslas yra ne tik tarnauti religinei sričiai, bet lygiagrečiai jai turi rūpėti ir tautiniai bei kultūriniai lietuvių reikalai. Mat lietuvių parapijų tikslas yra tarnauti visam žmogui. Kas mano galvoje kūrėsi 1954 metais, tai Amerikos kat. vyskupų Tarybos komitetų socialinei gerovei ir pasaulio taikai dokumente vadinamasis kultūrinis pliuralizmas Jungtinėse Val-

stybėse (Origen., Nr. 15,1981 m.). Ten yra pasakyta: Parapijos neturi baimintis tapti kultūrinio ir dvasinio gyvastingumo centrais, siejant žmonių papročius ir tradicijas su tų laikų Evangelijos mokymu. Minėtas dokumentas pagyrė tautinių parapijų vaidmenį, jų indėlį į viso krašto ir Bažnyčios lobyną.

Ir trečia aplinkybė, skatinusi ruošti Lietuvių Dienas, tai noras išvesti lietuvius iš savo kiemo į viešumą, parodyti, kad mūsų daug ir esame svari grupė. Todėl į Lietuvių Dienas kviesdavome žymius valdžios žmones, kad per juos būtų galima įeiti į vietos didžiąją spaudą ir gauti viešumos lietuvių reikalams. Ir šis reikalas mums neblogai pavyko. Lietuvių Dienose yra dalyvavę kongresmenai, senatoriai, burmistrai ir pats Kalifornijos gubernatorius Brownas.

1984 m., man išėjus į pensiją, Lietuvių Dienos organizavimas perėjo į kitų žmonių rankas ir ši tradicija buvo tęsiama, kol taip sumenko, kad liko tik vardas ir tilpo tik po salės stogu. Tada šį taip reikšmingą reiškinį – Lietuvių Dienų organizavimą perėmė Los Angeles ir Santa Monikos Lietuvių bendruomenės. Jie ne tik perėmė jos organizavimą, bet išplėtė taip plačiai, kad jiems pritrūko ne tik parapijos salės, mokyklos patalpų, automobilių statyklos aikštės, bet išsiliejo net į gretimas miesto gatves.

Ir kita aplinkybė mus džiugina, kad į Bendruomenę ateina nauji žmonės su įvairiais savo profesijos patyrimais ir sugebėjimais. Tai ženklas, kad tautinė ir kultūrinė lietuviška tradicija dar ilgai bus tęsiama.

Be to, mus džiugina ir kita aplinkybė. 1990 m. Lietuvai atgavus laisvę, atsivėrė galimybė iš Lietuvos išvykti ir įsikurti Amerikoje. Ir Los Angeles kolonijoje jau yra apie kelis šimtus tų naujų ateivių. Jau dalis yra įsijungę į Bendruomenės veiklą, bet dauguma laikosi nuošaliai, mažai arba visai nebendrauja su

mumis. Mes juos kviečiame jungtis į parapiją, į Lietuvių bendruomenę bei kitas organizacijas. Jūs čia atvykote ne tik sau gyventi, bet ir įlieti naujo kraujo į mūsų senstančią ir mirštančią koloniją. Mes jau tapome berašte kolonija. Turėjome net tris laikraščius. Išėjus Antanui Skyriui į pensiją, jie visi nutilo. Liko tik vienas – „Parapijos žinios", bet ir tas, pirmiau išeidavęs kas dvi savaitės, tapo tik mėnesiniu. Mūsų parapinė mokykla turėjo savo laiku net iki 80 proc. lietuvių vaikų. Jie kasdien turėdavo lietuvių kalbos pamokas. Bet jaunajai kartai išbėgiojus į priemiesčius, nebeliko nei lietuvių vaikų, nei lietuvių kalbos. Viena tik laimė, kad turime šeštadienio lietuvišką mokyklą, kurią lanko apie 100 lietuvių vaikų. Garbė tėveliams, kurie po sunkaus savaitės darbo uoliai veža savo vaikučius į šią mokyklą, ir garbė mokytojams, kurie dirba šioje mokykloje. Tik tokių tėvų ir mokytojų dėka ji jau veikia 45 metus.

Todėl šiandien, minėdami šią 40-ąją Lietuvių Dieną, vertai ir užtarnautai galime džiaugtis tuo kultūriniu ir dvasiniu lobiu, kurį Los Angeles Lietuvių kolonija yra atnešusi ir mūsų Tėvynės labui. Džiaukimės, kad šiandien ji laisva ir nepriklausoma. Ji mums brangi, ir mes jai reikalingi. Todėl netapkime svetimos žemės trąša. Nepaisydami kalnų, tyrų ir vandenynų, mylėkime ją iš tolo visa širdimi, visais jausmais. Šį savo atidarymo žodį baigiu mūsų garbingojo poeto Bernardo Brazdžionio poezijos deimančiuku:

LIETUVA IŠ TOLO
Mylėti Lietuvą iš tolo
Visa širdim, visais jausmais, –
Iš tolo meilė neprapuola
Po balto marmuro namais.

Iš tolo ją kaip laimę šauksi
Aušroj ir sutemų sapnuos,
O ji praskrisdama kaip paukštė
Tik skaudų ilgesį dainuos.

Regėsi ją kaip saulę skaisčią,
Kaip kūdikio šventi sapnai,
O ji gal vergės pančiuos vaikščios,
Ir slėgs ją sielvarto kalnai.

Tik ji tau bus saldi paguoda,
Tik ji tau bus širdy gyva, –
Balta baltųjų vyšnių soduos
Senolių žemė Lietuva.

1. Pirmoji mano kelionė į Lietuvą buvo 1993 metais, kai perlaidojimui į Švėkšną parvežiau A†A prel. Juliaus Maciejausko, mirusio 1947 m. Los Angeles, Kalifornijoje, palaikus. Maždaug vieno kilometro atstumu mus pasitiko tūkstantinė žmonių minia. Kai kunigų, choro ir orkestro lydimi priartėjome prie bažnyčios, atrodė man, kad ji, pamačiusi statytoją, iš džiaugsmo šoko... Po kelių dienų pailsėjęs, nuvykau pamatyti savo gimtąjį kaimą Šnypšlius. Ten pamačiau tik žaliuojančią pievą ir daugiau nieko. Didelis liūdesys užgožė mano širdį, tik mintimis skriejo seni jaunystės prisiminimai, ieškodami realybės, į ką nors atsiremti.... Netoliese tekėję žuvingi ir platūs upeliai: Šalpė ir Graumena, dabar atrodė tik peršokami grioviai. Po 50 metų pamatęs savo 4-ias sesutes ir už jų pečių stovinčius 12 jų vaikų ir didelį būrį jų vaikaičių, maniau, kad sapnuoju. Tik pasigedau savo brangios mamytės ir sesutės Valerijos, kurias susitiksiu tik Anapus Saulės.

2. Grįžti į Lietuvą gyventi aš per senas. Gyvendamas Amerikoje galiu daugiau padėti Lietuvai. Po savo trijų vizitų jaučiuosi, kad gyvenu Lietuvoje, atostogauju Los Angeles. Lietuva buvo, yra ir bus mano darbų ir svajonių centre, arti mano širdies. Perfrazuodamas Bernardą Brazdžionį, galiu pasakyti:

Myliu aš Lietuvą iš tolo
Visa širdim, visais jausmais,
Iš tolo meilė neprapuola
Po balto marmuro namais.

3. Antrą kartą bolševikams užimant Lietuvą, prieš tai pažinusi jų žiaurumą, mūs Lietuva pasidalijo į keturias dalis: vieni liko tėvynėje, kiti išėjo į miškus partizanauti, treti buvo išgabenti lėtai mirčiai į Sibirą, o ketvirtoji dalis pasitraukė į Vakarus, kad ne tik išliktų gyvi ir praturtėtų, bet ir būtų pavergtos ir kenčiančios Lietuvos balsas laisvame pasaulyje. Todėl, Lietuvai atgavus laisvę, mūsų visų pareiga jai visais būdais padėti, kad ji greičiau prisikeltų iš 50 metų trukusios vergijos. Mano kilmės vyskupija yra Telšiai, kuriai jau daug metų vadovauja epochinės eros žmogus J. E. vysk. Antanas Vaičius. Jis, lyg tas prisikėlęs Valančius, trokšta Žemaitiją padaryti religingą, blaivią ir patriotinę. Gerų žmonių padedamas, esu suorganizavęs fondą, kurio tikslas yra remti Jo Ekscelencijos atkurtą Kunigų seminariją, bažnyčių statybą ir labdaringus darbus.

Arti mano širdies yra ir katalikiškoji spauda: prof. Rubšio Šv. Rašto leidyba, „Logos" ir „Katalikų pasaulis". Pagal savo ribotas išgales padedu savo gimtajai Švėkšnos bažnyčiai, Vilkaviškio katedrai, Ignalinos, Žygaičių ir kitoms bažnyčioms.

4. Kunigui, kaip ir kiekvienam savo krašto piliečiui, turi rūpėti jo krašto moraliniai, socialiniai bei politiniai reikalai, ypač tada, kai krašto partijos yra ne tik politinės, bet ir ideolo-

ginės. Todėl kunigo pareiga yra budėti ir pasisakyti abortų, jaunimo auklėjimo, sekso, homoseksualizmo klausimais, vaikų, senelių, ligonių socialiniais reikalais. Tik kunigui nevalia būti renkamam arba skiriamam į valdžios postus ir įsitraukti į partijos politinę veiklą. Kunigo pareiga yra stiprinti tikinčiųjų sąmonę ir nepamiršti savo pastoracinės misijos, apimančios visas asmens sritis.

5. Nepriklausomybės laikais mokykla buvo religinio ir tautinio auklėjimo daigynas. Šių dienų mokykla yra gerokai komunistų pažeista. Todėl jai reikia dviejų dalykų: laiko ir idealistų, pasišventusių mokytojų. Be to, seniau dauguma mokinių ateidavo iš kaimų: sveiki kūnu ir dvasia, o dabar po 50 metų ateistinės sistemos režimo jie yra gerokai sužeisti, sužeistos yra ir pačios šeimos šaknys. Būdami okupuoti, mes žinojome, nuo ko mes giname savo laisvę, o dabar mes patys esame atsakingi už savo laisvę. Neužtenka laisvę prisiminti tik minėjimų metu, laisvė turi tapti mūsų gyvenimo kasdienybe. Mes turime ją branginti, ją ginti ir mylėti. Ypač tai turi atsiminti mokytojai, kuriems yra patikėta mūsų tautos ateitis, mūsų tautos daigynas. Mokytojams į talką turi ateiti ir valdžia. Iš mokytojų neužtenka tik reikalauti, ji turi žiūrėti, kad jie būtų ir materialiai tinkamai aprūpinti ir nereikėtų ieškoti kitų šalutinių pragyvenimo šaltinių arba kitos profesijos. Tik valdžia, mokytojas ir tėvų bendras darbas atneš palaimingą vaisių.

6. Tikybos dėstymas dabartinėje mokykloje yra bėdos atvejis. Daroma, kas šiuo metu įmanoma. Didžiausia bėda, yra kunigų stygius. Be to, ir ne kiekvienas kunigas gali būti kapelionu. Tam reikia rimto pedagoginio pasiruošimo. Prieškarinėje Telšių kunigų seminarijoje dogmatinę teologiją ir religinę pedagogiką dėstė kun. dr. Pranciškus Ramanauskas, vėliau tapęs Telšių vys-

kupu. Jis buvo geras pedagogas, buvo parašęs knygą: „Tikybos pamokos praktikoje". Visi paskutinio teologijos kurso klierikai turėjo pusę metų tikybos metodikos pamokas, o po to atlikdavo praktiką. Visi kartu su profesoriumi eidavome į miesto mokyklas vesti tikybos pamokų. Po to kitoje pamokoje būdavo aptariama pamoka. Aptarime aktyviai dalyvaudavo visa klasė, po to pats profesorius pamoką apibūdindavo ir ją įvertindavo.

Ne visi turėjo laimės pedagogiką studijuoti užsienyje (dėl karo turėjau jas nutraukti). Be to, prieškarinė Švietimo ministerija buvo labai palanki religijos mokymui gimnazijose. Religijos pamokos buvo privalomos visiems mokiniams, išskyrus tik tuos, kurių tėvai raštu pareikšdavo, kad jo vaikas tikybos pamokų nelankys. Per mano šešerių metų kapelionavimą nei Šilalėj, nei Telšių gimnazijose tokių tėvų nebuvo. Be to, kapelionas buvo pilnateisis mokytojas ir pagal savo kategoriją gaudavo valdžios atlyginimą. Šių dienų Lietuvos mokyklai pasiekti tokią padėtį reikės laiko, kol bus išgydytos tėvų ir jų vaikų dvasios žaizdos užsilikusios iš ateistinės sistemos. Be to, reikia pasakyti, kad valdžia kartu su Bažnyčia dirbtų, bendrautų, siekdami tų pačių tikslų: padaryti Lietuvos mokyklas vėl religinio ir tautinio auklėjimo daigynais.

7. Po žiaurios rusų okupacijos, trukusios 123 metus, Lietuva 1918 m. išsikovojo nepriklausomybę ir paskelbė demokratine valstybe. Per tą 22 metus trukusį laikotarpį Lietuva sukūrė moderniška valstybę ir paruošė gyvenimui tvirtus religingus žmones. Tai to meto valdžios ir mokytojų nuopelnas. Ir man teko per tą laiką baigti mokslus ir kaip kunigas įsilieti į to meto auklėjimo ir mokymo darbą. Iš savo buvusių mokinių norėčiau paminėti bent šiuos: prof. prel A. Rubšį, buvusį San Diego, Kalifornijos Kun. seminarijos ilgametį Manhettan'o N. Y. Ko-

legijos Religinių studijų ir Šv. Rašto profesorių, Senojo Testamento iš graikų kalbos vertėją, daugel mokslinių knygų autorių ir neseniai Studijų kongregacijos kartu su vysk. P. Baltakiu paskirtą nuolatiniu Lietuvos kun. seminarijos vizitatoriumi; prel. dr. Stasį Žilių, kelių religinių knygų autorių, Lietuvių Kolegijos Romoje ilgametį dvasios Tėvą, Vatikano bibliotekos darbuotoją ir neseniai popiežius suteikė jam apaštalinio protonotaro titulą; kun. dr. Feliksą Jucevičių, sėkmingai klebonaujantį Kanadoje; mano įpėdinį, dabartinių laikų Los Angeles, lietuvių parapijos kleboną Msg. dr. Algirdą Olšauską; pasižymėjusią ir apdovanotą, Lietuvos Respublikos ministro pirmininko A. Šleževičiaus gimnazijos mokytoją Danutę Jakutienę ir A†A, Leoną Vilutį, buv. „Draugų" ir „Tigro" partizanų vadą ir Sibiro tremtinį.

8. Bolševikmečiu kunigo veikla turėjo ribotis tik bažnyčia, zakristija. Kunigai bažnyčias puošdavo, gražindavo. Lankytojams jos buvo malonios, patrauklios. Todėl, anot Tėvo V. Aliulio, „Kunigas rūpinosi daugiau bažnyčių sienomis, ne tiek sielomis". Kai kurie Kauno klebonai man nusiskundė, kad jie savo vikarus mato tik rytais, mišių metu, o paskui jie pradingsta. Yra nemažai parapijų, kurių klebonas turi aptarnauti po keletą parapijų. Kitiems reikalams beveik nebėra laiko. 50 metų bolševikmečio paveldas – ne pirštinė, greitai neišversi. Reikia laiko ir didelių pastangų. Patarti vis gali, bet kas, jei darbininkų maža... Čia vėl iškyla vysk. A. Vaičiaus pastangos skubiai atkurti Telšių kunigų seminariją, kuri jau duoda konkrečių vaisių. Per trumpą laiką Seminarija jau išleido beveik trisdešimt naujų idealistų, pasišventusių kunigų. Jie ateina žmonėms tarnauti, o ne kad jiems žmonės tarnautų. Keli iš jų studijas tęsia Romoje, įgydami mokslo laipsnius. Jie tapo Seminarijos profesoriais ir, reikia tikėtis, kad Telšių kunigų seminarija bus greitai pajėgi mokslo įstaiga.

Vienas Austrijos valstybininkas yra pasakęs, kad artimiausias kelias į žmogaus širdį yra per pilvą. O romėnai sakydavo: „Pirma pavalgyti, o paskui filosofuoti". Šiandien Lietuvoje, ypač miestuose, žmonės badauja. Todėl kartu su pastoracija turi eiti ir rūpestis žmonių materialiniu gyvenimu. Čia vėl iškyla Telšių vyskupo rūpestis steigti Caritas, organizuoti miestuose seneliams valgyklas. Tai tikrai puiki misija. Tik reikėtų nepamiršti, kad šiandien vargšų ir senelių yra ir miesteliuose, reikėtų ir ten Caritas veiklos. Šiai organizacijai čia daug galėtų padėti ūkininkai. Jie sekmadieniais, vykdami į bažnyčią, arba turgaus dieną į turgų, lengvai galėtų pristatyti ir atvežti ūkinių produktų. Jei kas nemokės pasirūpinti silpnesniaisiais už save: vaikais, seneliais, ligoniais, tas niekad nemokės rūpintis tautos, Bažnyčios ir Valstybės reikalais.

9. Po pirmojo bolševikmečio, vokiečiams atėjus, Telšių Katedros klebonas kun. Juozas Pilipavičius pradėjo rūpintis Rainių kankinių pagerbimu. Jo planas buvo Telšių kapinių viršuje, pačiame centre, pastatyti koplyčią ir visus kankinių kūnus ten perlaidoti. Šis jo planas buvo ir vysk. Justino Staugaičio patvirtintas. Kiek žinau, jau net ir pamatai buvo padaryti. Netrukus prasidėjęs II pasaulinis karas šį planą sutrukdė.

Dabar, kas yra padaryta, yra laiko sąlygų padiktuota. Tik reikėtų visa tai labiau išryškinti. Pvz., buvo susidariusi iniciatyva tuščias koplyčios sienas išpuošti kankinių nuotraukomis. Jau buvo susitarta su fotografu, specialistu bei pasirūpinta lėšų, tačiau pritarimo nerado. Kankinimo vieta reikalinga didesnio pažymėjimo. Nuo pat kelio turi būti paplatinti pėsčiųjų takai, kurie apsuptų ir kankinimo vietą. Ant kankinimo vietos akmenų išrašyti kankinių vardus. Prie kelio pastatyti didžiulę lentą su lietuviškais ir angliškais įrašais.

Įrengti automobiliams statyti vietą ir iš dviejų krypčių kelio padaryti pervažiavimo kelią. Visa tai įvykdyti nebūtų sunku. Amerikoje yra daug žuvusių bendraklasių, kurie mielai šį planą finansiškai paremtų.

10. Nepamirštant dabarties, reikia žiūrėti į ateitį. Lietuvos katalikai pasigenda gero savaitinio laikraščio, kur atsispindėtų visos tautos gyvenimas, žinios iš visų vyskupijų ir parapijų. Veliau toks laikraštis galėtų tapti dienraščiu kaip senais laikais „XX amžius". Talentingų žmonių Lietuvoje netrūksta. Reikėtų ir klierikus raginti rašyti. Atsimenu, kad kun. P. Maželis, būdamas Telšių seminarijos profesorius ir „Žemaičių prieteliaus", vyskupijos laikraščio redaktorius ragindavo klierikus lavintis ir rašyti į laikraščius.

11. Los Angeles jų turime bent kelis šimtus. Kalbant apie naujai atvykusius, reikėtų juos suskirstyti į dvi grupes: pirmoji – vyresnio amžiaus žmonės ir jų vaikai ir antroji grupė – poros ir viengungiai, vyrai ir moterys.

Su vyresnio amžiaus žmonėmis jokios problemos nėra. Iš jų jau turime mėgėjų parapijiečių, mišrių skaitytojų, šeštadienio mokyklos mokytojų, lietuviško radijo pranešėją, „dramos" teatro vaidintojų, jų vaikai uoliai lanko Šeštadieninę lietuvių mokyklą ir jungiasi į skautų ir ateitininkų organizacijas. Didelė bėda yra su jaunomis poromis ir viengungiais. Jie sunkiai jungiasi į esamas organizacijas, nemėgina išsiristi iš komunistinio kiauto, nori greitai pralobti ir turėti malonumų. Parapijos klebonas norėtų, kad tokie būriai atvykėlių įsirašytų į parapiją, duotų adresą ir gautų parapijos leidžiamą laikraštėlį. Jokio už tai atlyginimo nereikalaujama. Reikia atsiminti, kad visos tautinės parapijos bazuojasi žmonėmis, ne teritorija, ne taip kaip Lietuvoje. Mes turime ir kun. Aloyzą Volskį, kuris taip pat yra

atvykęs iš Lietuvos ir gerai pažįsta dabartinę atvykėlių dvasinę būseną, todėl tikimės, kad visus tuos skirtumus išlygins, ir mes visi vėl tapsime mūsų tėvų tikėjimo išpažintojais ir tos pačios Lietuvos motinos vaikais.

12. Būsimieji Prezidento rinkimai yra pačios Lietuvos žmonių reikalas. Lietuvai reikia tokios valdžios, kuri ne tik valdytų, rinktų mokesčius ir baustų, bet jos rūpesčių centre būtų vaikai, seneliai, ligoniai ir pensininkai. Žmonės turi jausti ir išgyventi, kad valdžia jiems tarnauja ir kartu su jais dalijasi besikuriančios Lietuvos vargais ir rūpesčiais. Išrinktieji į valdžią turėtų ateiti su čemodanu rankoje ir, valdymo terminui pasibaigus, su tuo pačiu čemodanu pro užpakalines duris išeiti laukan. V. Adamkus yra šaunus vyras, didelis ir nuoširdus švarios gamtos draugas ir apaštalas. Lietuvoje yra užteršta ne tik gamta, bet ir žmonių širdys ir protai. Ir iš jų reikia išplauti komunistinės sistemos liekanas.

13. Aš nesu enciklopedija. Visa tai, ką esu pasiekęs, yra tik ilgo ir sunkaus darbo vaisius. Mano troškimas yra aprašyti išeivio kunigo darbą išeivijoje. Ačiū Dievui, jau esu savo atsiminimų knygą parašęs iki atvykimo į Los Angeles. Turint galvoje mano gyvenimo kelią ir visuotinę perspektyvą, atrodo, kad visas mano gyvenimas ir darbas Lietuvoje buvo tik pasirengimas mano 40 metų darbui išeivijoje, kuriant Los Angeles mieste tautinį ir religinį centrą, kuris, Dievui laiminant, išaugo į didelį medį, kurio pavėsyje susikūrė vienas iškiliausių lietuvybės telkinių išeivijoje.

14. Jokios amžinos jaunystės paslapties nežinau. Manau, kad jos ir nėra. Vienas senyvas žmogus paklaustas, kokie yra senatvės požymiai, ženklai, taip atsakė: „Senatvės požymiai yra trys. Pirmas senatvės ženklas yra atminties mažėjimas, o kitų dviejų

nebeatsimenu". Daugiau ar mažiau amžius veikia visus. Tik vieni visada žiūri į praeitį ir dėl jos bėdoja. Mums, senesniems, priklauso dabartis ir ateitis. Visas mūsų gyvenimas turi bazuotis trimis dalykais: malda, darbu ir poilsiu. Šitaip gyvendami, mes būsime jauni, linksmi ir sveiki... Prezidentas Reiganas, švęsdamas savo 80-ąjį gimtadienį, žurnalisto buvo paklaustas, kaip jis jaučiasi sulaukęs tokio ilgo amžiaus. Jis taip atsakė: „Pats susivarstau batų raištelius, stovėdamas užsimaunu kelnes ir užsitraukiu..."

Kodėl Dievas nebaudžia pasaulio?

Ne vienas galvojantis žmogus šiandien klausia, kodėl Dievas nebaudžia pasaulio? O kitas, matydamas tą baisų žmonių užkietėjimą nuodėmėje, blogybėje, abejoja iš viso, ar yra tas kalbamasis Dievas, turbūt pasaulis yra tik nesusipratimo padarinys, paliktas vienas pats sau.

Kad pasaulyje šiandien vyksta baisūs, žmogaus supratimą pranokstantys dalykai, niekas negali abejoti. Žmogus žmogui šiandien tapo vilkas. Kerštas, neapykanta viešpatauja visur. Egoizmas, pamėgimas turtų, skriaudos, žmogaus moralinis nupuolimas, kūno geidulių tenkinimas – šituo mes pralenkėme romėnų laikų Veneros garbintojus ir visus pragaro šėtono filosofijos išmislus. Žmoniškumas šiandien yra tuščias žodis, kuris nieko nereiškia ir ničnieko nesako. Dievo ir Bažnyčios įsakymai, Kristaus Evangelija virto mums neišskaitomu priešistoriniu radiniu. Šventi moterystės ryšiai, prie kurių seniau jaunimas eidavo drebėdami ir su pagarba, šiandien tapo paleistuvystės priedanga, baisiai žaizdai pridengti marlė. Visur šiandien

vyrauja noras tik gauti kuo daugiau džiaugsmų, kūniškų pasitenkinimų, bet apie pareigą, auką, užuojautą, altruizmą visai nenorima kalbėti. Todėl šito mūsų suvelto gyvenimo padariniai yra neapsakomai baisūs. Šis karas parodė iki kiek yra išsigimęs šių dienų žmogus. Karo metu, kai kiekvienas padorus žmogus slėpdavosi, gelbėdamas savo gyvybę, kiti tuo metu lauždavo krautuves, plėšdavo privatų turtą, norėdami pralobti. Kiti, pagavę savo auką prieš sunaikindami ją doroviškai nuskriausdavo, o paskui nušaudavo. Dar kiti iš savo aukos burnos išlupdavo auksinius dantis, nuplėšdavo geresnius rūbus ir t. t.

1) Pirmiausia turbūt Dievas į mus žiūri, kaip į bepročius ir todėl mūsų pasigaili. Nes mes, jei turėtume proto ir galvotume, tikrai taip nesielgtume.

2) Nesvarbu, kad pasaulyje yra tiek daug purvo ir supuvimo bei išsigimimo, šalia to viso apstu šventumo ir artimo meilės bei pasiaukojimo pavyzdžiai. Vokietijoj, Manro mieste, buvo seserys pranciškonės, kurios dieną naktį savo bažnyčioje garbindavo Švč. Sakramentą. Kilus karui, jos maldavo Aukščiausiąjį pasigailėjimo žmonijai. Be to, tos nekaltos sielos pasižadėjo aukotis už pasaulį, melstis ir, jei reiks net mirti, kad tik permaldauti gerąjį Dievą už baisius žmonijos įžeidimus. 1944 m. žiemą atskrido Manra bombarduoti lėktuvai: per keliolika minučių 400 000 tūkstančių miestas virto ištisu gaisru. Vienuolės, išgirdusios pavojaus signalą, pasiėmusios adoracijai išstatytą Švč. Sakramentą, nusinešė jį giesmes giedodamos į vienuolyno rūsį ir čia tęsė toliau savo neperstojamą Švč. Sakramento garbinimą ir meldėsi už dabar mirštančius žmones. Joms besimeldžiant, krito keletas bombų ant jų namų ir vienuoles užgriuvo rūsyje. Vyr. vienuolė, matydama artėjančią mirtį, išdalijo seserims komuniją ir Švč. Sakramentą vėl pastatė ant altoriaus to-

lesnei adoracijai. Užgesinus ugnį ir įėjus į rūsį, buvo rastas neaprašomas vaizdas. Ant paruošto stalo tarp žvakių buvo rastas Švč. Sakramentas, o aplinkui viena į kitą atsirėmusios liepsnojo sustirusios ir nebegyvos, ant krūtinės suglaustomis rankomis, 41 sesutė vienuolė. Jos šiandien visos ilsisi vienuolyno sode.

Taigi nėra tokio laiko momento, kurio metu nebūtų laikomos šv. Mišios, kaip Kristaus įsteigta permaldavimo auka. Ne tik yra laikomos kiekvienų momentų šv. Mišios, bet nėra per 24 val. tokios sekundės, kurioje nebūtų iškeltos kunigo rankos šv. Mišių metu, pakylėjimo metu. Kad mes tai galėtume pamatyt, nustebtume tuo žaismingu vaizdu, kaip be pertraukos tai vienur, tai kitur pakyla ostija prieš Aukščiausiąjį išprašyti pasigailėjimo.

Taigi, jei šiandien, nežiūrint tokio didelio pasaulio pasileidimo, kerštо, neapykantos ir bedievybės, Dievas pasaulio nebaudžia, tai yra todėl, kad pasaulyje yra daug gerų žmonių, kurie, patys degdami Dievo ir artimo meile, šviečia, lyg žvaigždės tamsioje naktyje, yra lyg tie perkūnsargiai, kurie Dievo bausmės žaibą nuleidžia ne ant mūsų, o į tyrus, į vandenynus, kur niekas negyvena. O kaip būtų gražu, kad ir tarp mūsų atsirastų tokių sielų, kurios pasišvęstų šiai aukos kovai, artimo tarnybai, meilei ir pasiaukojimui, kurie stengtųsi maldauti gerąjį Dievą ir už save ir už kitus.

Apie šv. Pranciškų Salezietį Ženevos gyventojai sakydavo: „Viešpatie, koks tu turi būti geras, jei Tavo tarnas Pranciškus yra toks geras". Ir mes taip gyvensime, ir mes taip elgsimės, ir mes taip darysime gera kitiems, kad ir apie mus taip galėtų pasakyti, tada išauš kita gadynė, kurioje nebus kerštо ir neapykantos, bet vyraus meilė ir užuojauta. Todėl, jei išgirsi Dievą, neužkietink savo širdies.

Daukantų 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis, 1983 07 03

Mieli broliai,

Parapija yra šeima, krikščioniška tikinčiųjų bendruomenė. Parapijos bažnyčia yra vieta, kurioje vyksta didieji mūsų gyvenimo įvykiai, posūkiai. Čia nešame kūdikius krikštyti, čia atliekame savo Sakramentines pareigas bei apsivalymus, čia du jaunuoliai, pamilę vienas antrą, ateina palaiminti jų šeimos ryšį. Iš parapijos bažnyčios mes išeiname į kapus, iš kurių niekad nebegrįžtame. Žodžiu, parapija yra mūsų džiaugsmo ir liūdesio susikryžiavimo vieta.

Štai ir šiandien visos tikinčiųjų bendruomenės akivaizdoje mes matome porą žmonių, išgyvenusių šventoje moterystėje 50 metų, atėjo į šią šventovę gauti ypatingą Bažnyčios palaiminimą. Tai Antanas ir Emilija Daukantai.

Jų moterystės ryšį 1933 m. liepos 2 d. Kembridže, palaimino pats kun. Juškaitis. Juodu abu gimę Amerikoje. 1914 m. grįžo į Lietuvą, o 1930 metais jie vėl paliko Tėvynę ir išvyko į Ameriką, kur Kembridže turėjo maisto krautuvę. Jie išaugino sūnų Fridriką ir dukrą Danutę Lembertienę. Vaikai augina 4 anūkus ir 3 anūkes. Daukantai, pardavę savo maisto krautuvę, 1966 m. atsikėlė į Los Angeles ir gyvena Santa Monikoje.

Brangūs klausytojai, sulaukti 50 metų vedybinio gyvenimo sukakties yra didelė Dievo dovana. Manau, kad tai pareina dėl dviejų priežasčių: dėl vedusiųjų darnaus gyvenimo ir Dievo palaimos. Apskaičiuota, kad tokios laimės susilaukia maždaug 4–6 proc. visų vedusiųjų porų. Todėl mes visi sveikiname p. Daukantus, švenčiančius šią prasmingą sukaktį, ir linkime jiems sveikatos ir nesiliaujančios Dievo palaimos. Senatvėje, kai mūsų jėgos blėsta, mes ieškome atramos. Dažnai tveriamės tvoros, sienos, kėdės, o dažniausiai kito žmogaus. Tad ir jūsų likusioji laimė priklausys nuo to, kiek ir kaip sugebėsite vienas antram būti gyvenimo ramstis. Taip darykite ir gyvenkite, kad jūsų bendras gyvenimas dar ilgai tvertų, nes vienam iš jūsų pasitraukus, pajusite begalinį nuostolį. Melskitės vienas už kitą, kad Dievas abiem nešykštėtų geros sveikatos, kad galėtumėte sulaukti net deimantinių vestuvių.

Mieli klausytojai, ko ši iškilmė mus moko?

Pirmiausia, krikščioniška moterystė, nesuardoma ir tverianti visą gyvenimą, yra tautų ir Bažnyčios stipriausias pagrindas. Tik patvarioje šeimoje gali augti ir brėsti tikras žmogus. Mat gražus ir nenutraukiamas šeimos gyvenimas jaunam žmogui yra geriausia mokykla. Ji buvo įkurta paties Dievo Rojuje. Šeimos junginys nebuvo panaikintas ir gimtosios nuodėmės. Biblijoje sakoma: Dievas, sutvėręs vyrą, – pasakė: negera būti žmogui vienam. Sutverkime jam pagalbininkę, kad jie abu būtų viena. Ir vėliau Kristus vyro ir moters junginį pakėlė į Sakramentus. Kristus kalbėjo: ką Dievas surišo, žmogus negali atrišti. Nuostabu, kad Kristus, norėdamas pabrėžti moterystės svarbą, pirmą savo stebuklą padarė Kanoje, dalyvaudamas vestuvių puotoje, paversdamas vandenį vynu. Tuo Jis norėjo paženklinti, kad vyro ir moters ryšiai, sudaryti Dievo akivaizdoje, niekada neturi pritrūkti vyno, suprask, meilės,

kuri turėtų būti svarbiausias vedusiųjų požymis. Vėliau šv. Paulius moterystę vadina garbingu dalyku. Toliau. Šiuo pirmuoju savo stebuklu Kristus norėjo parodyti, kad jis tas pats dangiškasis jaunikis, o Bažnyčia jo sužieduotinė, tas mistinis Kristaus kūnas, sudarytas iš malonėje atgimusių žmonių, pasaulio pabaigoje bus pritaikytas Dievui avinėlio Kristaus vedybinėje puotoje.

Tačiau šiandien šeima išgyvena krizę. Iš trijų porų Amerikoje viena baigiasi skyrybomis. Tai yra viena svarbiausių šio krašto problemų. Žinoma, tai liečia ir lietuviškas šeimas. Pvz., nuo 1960 m. iki šios dienos liepos 3 d. Los Angeles Šv. Kazimiero bažnyčioje įvyko 190 vestuvių. Iš jų 150 lietuvių arba maišytų su lietuviais. Iš jų 23 šeimų vedybos baigėsi skyrybomis. Tai žaizda, kuri labai skaudi, ypač vaikams.

Kodėl taip atsitiko?

1. Stokojo pasirengimo.

Nepažįsta vienas antro, būdas, charakteris.

2. Trūksta bazės.

3. Meilė. Grožis, figūra.

Pvz., Grožis ir figūra ne visada eina kartu. Yra tokia pasaka. Karalius turėjo penkias princeses. Joms subrendus, iškėlė vaišes ir sukvietė didžiūnus ir princus. Po puotos svečiai buvo paprašyti parašyti savo įspūdžius į svečių knygą. Apie vieną princesę buvo taip parašyta: „Molinis indas, kuriame karalius laiko geriausią savo vyną".

4. Moterystės tikslai. Kurti šeimą, savitarpio meilė.

5. Seksas. Moterystės išraiška, ne tikslas. ....

6. Moterystėje reikia brėsti, augti.

Vienas antram įtikti. Paskandinti savo aš – joje, ir ją – manyje. Maži dalykai, šypsena, pagyrimas, bučkis, dovanėlė, pagalba, visada dėkoti.

Geriausia pora: kurčias vyras ir nebylė žmona.

7. Štai problema. Nepašauktas šv. Augustinas: Taip daryk, lyg būtum pašauktas.

Patarimas: atsiklaupti šalia lovos, vienas vienoje, kitas kitoje pusėje. Pamąstykite, kaip praleidote dieną – ir ištiesę rankas – atsiprašykite: sukalbėkite Tėve mūsų...

Ispanai turi tokią legendą. Pasakojama, kad Petras turėjęs dvi sesutes. Viena buvo vienuolė, kita ištekėjusi moteris. Mirus sesutei vienuolei, Dievas liepė atidaryti dangaus vartus, kad ji vos galėtų praįsti. Mirė ir ištekėjusioji. Jai Dievas įsakė atidaryti dangaus vartus iki galo. Visa tai Petrui sukėlė abejojimą. Jis paklausė Dievo, kodėl tokia nelygybė. Dievas paaiškino: „Nesvarbu, kokį tu pašaukimą pasirinkai, svarbu kaip tu savo pareigas atlikai".

Dieve, laimink mūsų jaunuosius, Dieve, laimink ir mūsų lietuvišką šeimą.

Amen.

Virgilijaus Kaspučio ir Dainos Petronytės vestuvės, 1984 10 07

Mano mieli jaunavedžiai, Virgilijau ir Daina, jaunavedžių tėveliai, šaunusis jaunime, atlydėjęs juos prie šio Viešpaties altoriaus, ir visi šių vestuvinių iškilmių dalyviai!

Mes neabejojame, kad judu šiandien esate be galo laimingi, būdami čia, Viešpaties altoriaus papėdėje, tėvų atvesti, draugų palydėti, kad Dievo akivaizdoje būtų palaimintas jūsų šeimos ryšys.

Žmonijos istorijos tėkmėje nieko nėra pastovesnio, nieko nėra senesnio, nieko nėra reikalingesnio kaip šeima. Šeima buvo sukurta pačioje žmogaus pradžios lopšyje, ir jos nesugriovė

nė prigimtinė nuodėmė. Pirmieji mūsų tėvai šią brangenybę išsinešė iš rojaus, tačiau apsuptą pažeistos žmogaus prigimties silpnybės, nuodėmingumo.

Nors šeima yra senas dalykas, tačiau kiekviena nauja šeima, kiekvienos sutuoktuvės, yra naujas dalykas, naujas kūrinys, naujas dviejų žmonių, vyro ir moters, junginys, savo pasirinkimu, pasižadėjimu, pasiruošimu, savęs įpareigojimu naujiems bandymams ir su naujomis viltimis. Taigi kiekvienos jungtuvės yra atskira istorija, atskira šeima, naujas įvykis, rašomas ir kuriamas naujomis pastangomis bei pasiaukojimu.

Naujai šeimai gimti reikia meilės. Tačiau jos vienos neužtenka. Mat meilė turi išaugti ir save įveiksminti. Kodėl taip? Todėl kad meilė yra pati didžiausia kūrybinė jėga, įkvepianti, derinanti ir įveiksminanti mūsų pastangas. Meilė yra veiksmas. Ir šv. Jonas Evangelijoje negalėjo rasti tinkamesnio žodžio Dievo sąvokai išreikšti, kaip tik sakydamas: „Dievas yra meilė". Taigi meilė, ne kas kitas, sukūrė ir palaiko šį pasaulį. Ta pati meilė pagimdė ir sukūrė žmogų, padarydama jį pagal savo paveikslą ir panašumą.

Virgilijau ir Daina, jūs savo santuoka šiandien tapsite vyru ir žmona. Tai yra nauja ir brandi pakopa jūsų gyvenime. Tačiau toli gražu ne paskutinė, ne visiška. Kita, aukštesnė pakopa atsiras tada, kai judu tapsite tėvu ir motina. Tada jūsų dabartinė, vedybinė, kaip vyro ir žmonos meilė, persikels į vaikų meilę ir išsiskleis naujomis spalvomis, naujomis dimensijomis.

To dar maža. Tą savo vedybinę meilę brandinkite savo lietuviškoje bendruomenėje, neatsiskirkite nuo savo tautos kamieno, jos šaknų, dirbkite dėl jos gražesnės ateities. Taigi savo vedybinę meilę išplėskite į savo vaikų, į savo tautos ir savo žmonių meilę.

Virgilijau ir Daina, atsiminkite, kad šiandien savo santuoka jūs gaunate tik sertifikatą, tai yra pamokymą, kaip gyventi ve-

dybiniame gyvenime, bet ne diplomą. Diplomą jums išduos gyvenimas. Vedybos yra procesas, o ne pastovus dalykas. Vedybos yra tekanti upė, bėgantis šaltinio vanduo, o ne stovintis ežero ar kūdros vanduo. Niekas nėra gimęs mokėdamas mylėti – mylėti reikia išmokti. Vedybos yra niekad nebaigtas statyti namas. Jis turi būti statomas kasdien.

Vedybiniame gyvenime sunkiausias dalykas yra mokėjimas susiderinti, susigyventi. Nors būtų ir Bostono simfoninis orkestras, bet prieš pradėdamas groti turi susiderinti. Tik tada pasigirsta dangiški ir sielą veriantys akordai. Ir kadilaką po kelių tūkstančių mylių kelio reikia suderinti. Tas pats ir vedybiniame gyvenime. Tad derinkite savo mintis, veiksmus, planus vienas su kitu, viską grįskite meile, nuolaidumu. Jei taip sugebėsite klostyti savo gyvenimą, tada jūsų vedybinis gyvenimas bus rojus žemėje; vargai ir kentėjimai bus lengvai pakeliami, o pats gyvenimas taps saldus ir malonus. Taigi visiškas jūsų susiderinimas ateis kartu su gyvenimu ir su jūsų gera valia. Turėkite drąsos ir ištvermės sutikti visas gyvenimo kliūtis, o su jūsų pastangomis ateis ir palaima. Ir ji tikrai ateis, jei savo pastangas jungsite su Dievo valia. Tad atverkite savo širdis vienas antram ir prašykite Dievo, kad Jis priimtų jūsų širdies pažadus ir auką, kad, susijungę santuokos ryšiais, išsaugotumėte savo širdies bendrumą ir meilę, ar varguos, ar džiaugsmuos per visas jūsų gyvenimo dienas. Visa kita yra Dievo rankose. Jis visada padės jums. Visą gyvenimą Jis rems jus savo malone per šį moterystės Sakramentą, kurį judu dabar ir priimsite.

Amen.

Edvardo Budreikio ir Angelės Mičiulytės vestuvės, 1985

Mieli mano jaunavedžiai,

Edvardai ir Angele, abiejų šeimų tėveliai ir šis šaunusis jaunime, atlydėjęs juos prie Altoriaus, visi šių vestuvinių Mišių dalyviai.

Mes neabejojame, kad judu šiandien esate be galo laimingi, stovėdami čia, prie Viešpaties altoriaus, tėvelių atvesti, draugų palydėti, kad Viešpaties akivaizdoje būtų palaimintas jūsų šeimos ryšys.

Žmonijos istorijoje nieko nėra pastovesnio, nieko nėra senesnio ir nieko nėra reikalingesnio kaip šeima. Šeima buvo sukurta žmogaus pradžios lopšyje, jos nesugriovė ir pirmgimė nuodėmė. Pirmieji žmonės ją išsinešė iš Rojaus, tačiau apsuptą žmogaus silpnybė, nuodėmingumo.

Nors šeima yra ir senas dalykas, tačiau kiekviena nauja šeima yra naujas dalykas, naujas kūrinys; naujas dviejų žmonių, vyro ir moters, pasirinkimas, pasižadėjimas bei pasiruošimas. Šeima yra naujas įsipareigojimas su naujais bandymais ir viltimis. Taigi kiekviena šeima yra atskira istorija, naujas įvykis, rašomas ir kuriamas naujomis pastangomis bei pasiaukojimu.

Naujai šeimai gimti reikia meilės. Tačiau to neužtenka. Mat meilė turi išaugti ir save įveiksminti. Kodėl taip? Mat meilė yra pati didžiausia kūrybinė jėga, įkvepianti, derinanti ir įveiksminanti mūsų pastangas. Meilė yra veiksmas. Ir šv. Jonas savo Evangelijoje negalėjo rasti tinkamesnio žodžio išreikšti Dievo sąvokai, sakydamas: „Dievas yra meilė!" Taigi meilė, ne kas

kitas, sukūrė ir palaiko šį pasaulį. Ta pati meilė pagimdė ir sukūrė žmogų, padarydama jį pagal savo paveikslą ir panašumą.

Edvardai ir Angele, jūs savo santuoka šiandien tapsite vyru ir žmona. Tai yra nauja ir brandi pakopa, laiptas, jūsų meilės gyvenime. Tačiau toli gražu nepaskutinė, ne pilna. Kita, aukštesnė pakopa, atsiras tada, kai Jūs tapsite tėvu ir motina. Tada jūsų dabartinė meilė, kaip vyro ir žmonos, išsilies per vaikų meilę ir išsiskleis naujomis spalvomis, naujomis dimensijomis.

Toliau, neužsidarykite savo šeimos ratelyje. Brandinkite meilę savoje bendruomenėje, neatsiskirkite nuo lietuvių tautos kamieno, dirbkite dėl jos gražesnės ateities. Savo šeimos meilę išplėskite savo vaikuose, į savo tautos žmonių meilę.

Edvardai ir Angele, atsiminkite, kad šiandien savo santuoka jūs gaunate sertifikatą, paliudijimą, kaip mokytis, kaip gyventi vedybinį gyvenimą, o ne diplomą. Vedybos yra procesas, o ne pastovus dalykas, tai tėkanti upė, o ne stovintis ežeras. Niekas nėra gimęs mokėdamas mylėti – mylėti reikia išmokti. Vedybos yra niekad nebaigtas statyti namas. Jis turi būti statomas kasdien.

Vedybose brėsti bei augti reikia dviejų dalykų: amnestijos ir amnezijos, atleidimo ir užmiršimo.

Vedybiniame gyvenime sunkiausias dalykas yra mokėjimas susiderinti, susigyventi. Tačiau atsiminkite, kad dar sunkiau yra gyventi vienam. Todėl ir Dievas, kaip sako Biblija, sutvėręs vyrą, tarė: „Negera būti vienam". Tad derinkite savo mintis, veiksmus, planus vienas su kitu, viską grįskite meile ir nuolaidumu, tada sukursite Rojų savo šeimoje, ir vargai, ir kentėjimai bus lengviau pakeliami ir pats gyvenimas taps saldus ir malonus. Taigi visiškas susiderinimas ateis kartu su gyvenimu ir su jūsų gera valia. Turėkite drąsos ir ištvermės sutikti visas gyve-

nimo kliūtis, o su jūsų pastangomis ateis ir palaima. Ir ji tikrai ateis, jei savo pastangas jungsite su Dievo valia. Tad atverkite savo širdis vienas antram ir prašykite Dievą, kad Jis priimtų jūsų širdies aukas ir pažadus, kad susijungę neišardomu santuokos ryšiu ir džiaugsmuose bei varguose išsaugotumėte savo širdies bendrumą ir meilę per visas jūsų gyvenimo dienas.

Amen.

Raimondo Grigonio ir Angelės Sodeikaitės vestuvės, 1986 02 22

Brangūs jaunieji, palydovai: berniukai ir mergaitės, abiejų jaunųjų tėveliai, artimieji ir visi šių iškilmių dalyviai!

Šiandien mūsų bažnyčioje vėl didelė šventė. Mes susirinkome į šią Šv. Kazimiero šventovę išgyventi naujos šeimos genezę, naujos šeimos gimimą. Šios jungtuvės mums visiems yra tuo svarbios, kad jos sudaromos prie Viešpaties altoriaus ir yra lietuviškos, iš kurios, Dievui laiminant, susilauksime ir lietuviško prieauglio.

Iš visų 7-nių Sakramentų moterystės Sakramentas tuo skiriasi nuo kitų, kad moterystės Sakramentą ne kunigas Dievo vardu jį suteikia, bet jaunieji patys. Jie tai padaro, tardami priesaikos žodžius „Taip" ir „Taip". Kunigas ir liudininkai yra tik Bažnyčios atstovai, paliudiję šią priesaiką.

Brangieji, štai jūs esate pasiruošę susijungti vienybėn, kuri yra labai šventa ir labai rimta. Ją įsteigė pats Dievas. Šių Mišių Evangelijoje mes skaitome: „Dievas sutvėrė juos, kaip vyrą ir moterį. Štai kodėl vyras paliks savo tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du tapo vienu kūnu. Taigi jie – jau nebe du, o vienas kūnas".

Moterystės šventumui Kristus suteikė dar didesnę prasmę ir grožį. Moterystės meilę Kristus palygino su savo meile Bažnyčiai, tai yra su savo žmonėmis, kuriuos Kristus atpirko savo krauju. Todėl ir šv. Paulius sako, kad moterystę reikia laikyti didžiąja paslaptimi, artimai surišta antgamtine vienybe tarp Kristaus ir Bažnyčios. Ši vienybė yra labai rimta, nes ji suriš judu visam gyvenimui, iki mirties, tvirtoje bendrystėje, kuri, be abejo, turės didelę įtaką visai jūsų ateičiai.

Brangieji, kaip kiekviena ateitis, taip ir ši, yra paslėpta jūsų akims: su savo viltimis ir nusivylimais, su pasisekimais ir nelaimėmis, su skausmais ir džiaugsmais. Tačiau nebijokite, tie dalykai pasitaiko kiekvieno žmogaus gyvenime. To turite laukti ir jūs. Mat nėra namų be dūmų. Mylėdami vienas antrą, būdami ištikimi ir gerbdami vienas antrą – viską nugalėsite. Jūsų priesaikos žodžiai apvainikuoja judviejų pasitikėjimą vienas antru. Todėl nuo šio momento, kai ištarsite priesaikos žodžius, pasižadėkite visiškai ir laisvai laikyti bendrą gyvenimą aukščiau už asmeninį gyvenimą. Judviejų gyvenime turi būti vienoda nuomonė, viena širdis ir tie patys troškimai. Kad ir kokios aukos jūsų vedybinis gyvenimas pareikalautų, visada aukokitės abu nuoširdžiai ir su meile. Tiesa, aukotis nėra lengva. Auka žmogų baugina. Tačiau meilė ją saldina ir lengvina. Tobula meilė, be egoizmo priemaišų, auką daro malonią. Paprastai mes norime kitam tiek aukotis, kiek jį mylime. Kur yra tobula meilė, ten yra visiškas pasiaukojimas. Dievas taip myli žmones, kad jiems išganyti atidavė savo vienatinį sūnų.

Raimondai ir Angele, judviejų moterystės gyvenime negali būti didesnės palaimos už tyrą, tikrą ir ištikimą meilę vienas antram. Todėl mes visi linkime jums, kad ši meilė, kurioje judu šiandien duodate vienas antram rankas ir širdis, niekad nepri-

gestų, bet kartu su metais ji dar augtų, stiprėtų ir taptų gražesnė ir gilesnė. Jeigu jūs vadovausitės ir degsite šia pasiaukojimo dvasia ir meile, tai galite tikėtis gražiausios laimės, kokia tik žmogui gali būti įmanoma žemėje. Visa kita yra Dievo rankose. Jis nebus nejautrus padėti jūsų reikaluose.

Taigi, Raimondai ir Angele, tarkite savo moterystės priesaikos žodžius drąsiai ir iškilmingai, nebijodami jokių kliūčių, o su jūsų pastangomis ateis ir palaima. Ir ji tikrai ateis, jei savo pastangas jungsite su Dievo valia. Tad atverkite savo širdis vienas antram ir prašykite Dievo, kad jis priimtų Jūsų širdies aukas ir pažadus, kad susijungę neišardomu santuokos ryšiu ir džiaugsmuose, ir varguose išsaugotumėte savo širdies bendrumą ir meilę per visas savo gyvenimo dienas.

Amen.

Jono ir Bronės Venckų 50 metų santuokos jubiliejus, 1986 10 11

Mieli broliai ir sesės lietuviai,

Parapija yra šeima, krikščioniška tikinčiųjų bendruomenė. Parapijos bažnyčia yra vieta, kurioje vyksta svarbieji mūsų gyvenimo įvykiai, posūkiai. Bažnyčion nešame kūdikį krikštyti, bažnyčioje atliekame savo religines ir sakramentines pareigas. Čia du jauni žmonės, vienas antrą pamilę, tuokiasi. Iš parapijos bažnyčion mes iškeliaujame į kapus, iš kurių niekados nebegrįžtame. Žodžiu, parapijos bažnyčia yra mūsų žemiškos būties džiaugsmo ir liūdesio susikryžiavimo vieta.

Štai ir šiandien tikinčiosios bendruomenės akivaizdoje mes matome porą žmonių, atėjusių į šią Šv. Kazimiero šventovę, kad savo santuokos 50-ties metų jubiliejaus proga gautų Bažnyčios ypatingą palaiminimą ir padėkotų Dievui už visas gautas malones. Tai Jonas ir Bronė Vasiliauskaitė Venckai.

1936 metais spalio 29 d. jų santuoką Vabalninkų bažnyčioje palaimino kun. kan. Kirklys. Jonas buvo valdininkas, o Bronė – pradžios mokyklos mokytoja. Ši jauna ir graži pora mylėjo Dievą ir vienas antrą, todėl Dievulis jiems padovanojo keturis vaikučius.

Šį gražų šeimos židinį sutrukdė bolševikų okupacija 1944 metais Venckai turėjo bėgti į Vakarus, o iš ten 1949 metais emigravo į Ameriką ir įsikūrė Bostone. Čia išgyvenę 19 metų, p. K. Karužos ir sūnų Romo ir Laimio raginami, kartu su sūnumi Juozu persikėlė į Los Angeles miestą. Vėliau jų protingu nuosprendžiu pasekė dukra dr. Danutė su vyru dr. Rolandu Giedraičiu.

Los Angeles mieste Venckų šeima ne tik išaugo, bet ir pražydo gražiais žiedais, lyg Lietuvos žaliųjų girių ąžuolas giliai įleido šaknis. Tėveliai, sunkiai dirbdami, leido vaikus į mokslą. Jie visi baigė universitetus ir turi pelningas profesijas. Visi kartu su tėveliais įsijungė į kolonijos ir parapijos gyvenimą. Visi keturi vaikai vedė ir sukūrė lietuviškas šeimas, padovanodami savo tėveliams tris anūkus ir penkias anūkes.

Dabar grįžkime atgal į Vabalninką. Štai prieš 50 metų du jauni žmonės, dalyvaujant jų artimiesiems ir draugams, sumainė aukso žiedus, pasižadėdami vienas antrą mylėti, varge ir nelaimėje vienas antrą neapleisti ir taip iki pat mirties. Ir štai šiandien po 50-ties metų Venckai vėl ateina į bažnyčią, tik ne į Vabalninko, bet į Los Angeles Šv. Kazimiero šventovę, prinokę gražiausiais ir brangiausiais vaisiais. Juos čia atlydi trys puikūs augaloti sūnūs ir dukra, žentas, trys marčios ir aštuoni anūkai. Nors Venckai ir toli

nuo savųjų ir savo gimtojo Vabalninko, tačiau jie, Dievo laiminami, artimųjų ir draugų gerbiami, užtarnautai gali džiaugtis ir didžiuotis šia veiksminga ir brangia sukaktimi.

Mieli jubiliatai, garbė ir pagyrimas priklauso jums. Nepaisant žiaurios tremties, karo pavojų ir sunkaus darbo, jūs nepalūžote po sunkia gyvenimo našta, išlikote sveiki kūnu ir dvasia, išlikote ištikimi savo Tėvynei, savo tikėjimui, savo Dievui. Maža to. Jūs savo vaikus ne tik išleidote į mokslus, bet išmokėte būti lietuviais ir ištikimais savo tikėjimui. Be to, ir jūsų vaikų vaikai eina jūsų pramintais takais. Jie visada dalyvauja jaunimo organizacijose ir kalba lietuviškai. Ir šių iškilmių Mišiose liturginius skaitinius skaitė dvi jūsų anūkės Teresė ir Andrytė Giedraitytės gražia ir taisyklinga lietuvių kalba. Taigi, jubiliatai, jūs esate panašūs į tą Evangelijoje pagal Matą Kristaus minimą išmintingą žmogų, pasistačiusį namą ant uolos, tai yra ant savo tautos ir tikėjimo pagrindų. Ten taip sakoma: „prapliupo liūtys, ištvino upės, pakilo vėjai ir daužėsi į tą namą. Tačiau namas nesugriuvo, nes buvo pastatytas ant uolos“ (Lk 7, 21, 24).

Todėl šios jūsų šventės proga mes jus nuoširdžiai sveikiname, linkėdami sveikatos ir nesiliaujančios Dievo palaimos. Senatvėje, kai mūsų jėgos blėsta, ieškome atramos: sienos, kėdės, tvoros, lazdos, o labiausiai žmogaus, vyras žmonos, žmona vyro. Tad ir Jūsų likusiųjų metų laimė praeis taip, kaip sugebėsite būti vienas antram pasiekiamu ramsčiu. Tegul gerasis Dievulis jums abiem duoda sveikatos, kad dar ilgai mes galėtume džiaugtis, turėdami jus savo tarpe sveikus ir laimingus visų mūsų džiaugsmui ir pasididžiavimui. Taigi šiandien, taip akivaizdžiai išgyvendami Dievo Apvaizdos gerumą, galite pakartoti Evangelijoje pagal Luką užrašytus Kristaus žodžius, pasakytus tiems, kurie laikosi ir gyvena pagal tikėjimą. Jūs atlikote visa, kas

Dievo jums buvo pavesta, o dabar galite sakyti: „Viešpatie, esame nenaudingi tavo tarnai. Padarėme tai, kas mums buvo pavesta padaryti“ (Lk 17, 10).

Amen.

Dariaus Lisecko ir Ados Ceikaitės vestuvės, 1988 09 20

Mieli jaunieji, Dariau ir Ada, palydovai, tėveliai ir giminės bei visi šių jungtuvių dalyviai.

Šį savo žodį norėčiau pradėti poeto Balio Sruogos eilėraščiu, kuris šitaip skamba:

Mano sieloj šiandien šventė –
Rymastėlis ir aušra!
Ir takai, skausmuos praminti,
Šviečias vasaros daina!

Vai, sesule, žvelk į dangų,
Į darželio radastas!
Juk tenai jaunystė žvanga,
Juk tenai tik gyvata!

Tikrai šiandien mūsų sieloj šventė, didelė šventė, tai aušra, tai vasaros daina, tai jaunystės žvangėjimas, tai gyvata, tai Dariaus ir Ados sutuoktuvių diena. Visa širdimi mes linkime jiems ilgiausių gyvenimo metų, tvirtos abipusės meilės, neišdžiūstan-

čio gerumo vienas kitam ir visiems, su kuriais bus jiems lemta gyvenime susitikti.

Štai šį lemtingą momentą jūs ir mes, Dariau ir Ada, esame Viešpaties altoriaus papėdėje. Visi mes sieloje išgyvename ir laimę, ir baimę, ir tikrumą, ir abejones, ir džiaugsmo akimirkas, ir skausmo momentus. Mes žinome tik šį momentą, tik šią akimirką ir, kaip neregiai, ieškome ateities kelio apgraibomis. O, kad šitie nuostabiai gražūs priesaikos pažadai: „Gerbsiu, mylėsiu ir iki mirties tavęs neapleisiu" taptų Dariaus ir Ados gyvenimo tikrovė ir bazė!

Kai susitinka du jauni žmonės ir vienas antrą pamilsta, jie mato tik išorę: akis, plaukus, veido bruožus, kūno linijas, drabužius. Ir tokia miela, patraukli šita išorė atrodo nepakartojamai žavi. O kai tie du žmonės prisiekia prie Viešpaties altoriaus meilę ir ištikimybę iki mirties ir apsigyvena kartu, jie pamato vienas kitame daug daugiau, negu matė draugaudami. Jie pamato vienas kito vidų: charakterio keistenybes, būdo savybes, širdies siaurumą, o gal egoizmą, gal melą, gal apsimetimą, tingėjimą, apsileidimą ir gausybę kitų silpnybių. Ir kartais tai praregėję išsigąsta, nusimena, nori pabėgti. Todėl labai svarbu, prieš pradedant bendrą gyvenimą, labai rimtai pagalvoti apie šį „praregėjimą" ir save iš anksto paruošti. Atsiminkime, kad visi trūkumai, kuriuos mes gyvendami įžvelgiame tame antrame asmenyje, kuriam jau prisiekėme meilę ir ištikimybę, nėra atsitiktiniai ar naujai atsiradę. Jie dažniausiai būna atsinešti ateinant į šį pasaulį. Jų mes turime užtektinai visi, vieni vienokių, kiti kitokių. Tai yra natūralu. Lietuviai sako, „nėra namų be dūmų". Taip buvo, taip yra ir taip bus. Todėl labai svarbu nuo pat pirmos bendro gyvenimo dienos įsikalti sau į galvą tiesą, kad aš nesu angelas, ir žmogus, su kuriuo aš surišau savo gyvenimą, taip pat nėra angelas. Mes abu nesame angelai,

bet mirtingi, klystantys žmonės ir, jei kuris iš mūsų suklysime, antrojo pareiga padėti, pakelti, pataisyti, atleisti. Auklėkite vienas kitą su meile, padėkite vienas kitam tobulėti, geresniam būti. Neteiskite vienas kito, nedarykite išvadų per greitai. Jei šeimoje, kaip Galilėjos Kanos vestuvėse, pritrūks vyno, pritrūks meilės, kantrybės ir atlaidumo vienas kitam, kreipkitės į visagalį Dievą, kuris visada jums padės. Kiekvieną vakarą, prieš eidami gulti, atsiklaupkite prie savo lovos veidu į vienas antrą ir kartu sukalbėkite Viešpaties maldą „Tėve mūsų", kai sakysite žodžius: ... „ir atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams", – pažvelkite vienas į kitą ir nusišypsokite... baikite maldą ir tada ramiai galėsite užmerkti akis poilsiui, žinodami, kad jūsų vedybiniame gyvenime dar nepritrūko vyno...

Todėl, Dariau ir Ada, mylėkite ir atleiskite, aukokite save vienas kitam. Nuo šios dienos Ados gyvenimas yra Darius. Nuo atsikėlimo iki vakaro ji visuomet apie jį galvoja: „O, kad tik jam būtų geriau, skaniau, patogiau, lengviau". O Dariaus didžiausias rūpestis ir gyvenimas yra Ada: „O, kad tik jai būtų lengviau. Tu pavargai, pailsėk, aš už tave atsikelsiu anksčiau, aš atsigulsiu vėliau. Tau šitas gardesnis kąsnis, tau šita patogesnė kėdė, sėsk čia, čia tau bus patogiau, čia vėjas nepučia... Tu šiandien tokiom liūdnom akim. Sakyk, gal kas tave įskaudino, užgavo, o gal aš kur buvau negeras?" Kai du vedusieji ištisai galvoja ir gyvena vienas kito gyvenimu ir tokioj šeimoj pradingsta „aš", „man", „mano" – jų gyvenimas būna be galo laimingas, jų namai tampa dangiškojo rojaus kampeliu. Tegu bus nelaimių, sunkumų, skaudžių valandų, bet jei bus negęstantis rūpestis vienas kitu – visa bus lengva pakelti, išgyventi.

Mieli jaunieji, šiandien jūs tapsite vyru ir žmona, vedę žmonės. Atsiminkite, kad aukščiausias vedusiųjų vainikas yra būti

tėvų ir motina. Būkite patys ištikimi savo kraštui, kuriame gyvenate, ir nepamirškite savo tėvų žemės. Išmokykite savo vaikučius lietuvių kalbos, jos papročių ir perduokite lietuvių tautos misiją, kurią esate abu taip gausiai paveldėję iš savo tėvų. Tad duokite žemei gerų piliečių, o Dievui danguje – šventųjų.

Mielieji Dariau ir Ada, kad jūs žinotumėte, kaip mes visi čia susirinkę kartu su jūsų tėveliais trokštame judviem laimės! Norėtume visus akmenėlius nurinkti nuo jūsų gyvenimo tako, kad tik jums būtų gera, kad tik jūs būtumėte laimingi. Linkime, kad jūsų meilė niekad neišblėstų, kad mirdami galėtumėte vienas kitam pasakyti: „Ačiū, kad tu buvai man gyvenime ištikimas draugas, draugė!"

Ilgiausių metų! Laimingiausių metų! Gerumas, meilė, kantrybė, atlaidumas ir Dievo palaima telydi judviejų visus gyvenimo žingsnius.

Amen.

Arūno Bruožio ir Vidos Čekanauskaitės vestuvės, 1993 09 25

Mieli jaunieji, Arūnai ir Vida, jaunųjų tėveliai, broliai, sesutės, visi šios džiugios šventės dalyviai!

Šiame žemės rojaus kampelyje, Santa Barbaroje (Kalifornijoje), Marijos šventovėje, įvyks stebuklas, susiriš meilės ryšiais jauna, krikščioniška, lietuviška šeima. To negana. Čia šiandien susijungia du žemynai, du kontinentai. Australija ir Amerika. Kokia galinga meilė! Prieš meilės jėgą pranyksta toliai, išdžiūsta vandenynai, susilygina kalnai. Todėl ši šventė priklauso ne tik jaunavedžiams, bet ir jaunųjų tėveliams, broliams, sesutėms

bei visiems šios šventės dalyviams. Todėl mes visi galime vertai ir išdidžiai šaukti: „Mano širdy šiandien šventė!"

Tačiau, mieli jaunieji, nepaisant šios dienos šventiškumo, celebracijos, ši diena yra jums likiminė, pasukanti jūsų gyvenimą visai nauja vaga. Jūs darote šiandien labai svarbų įžadą gyventi visą jūsų gyvenimą kartu ir kurti šeimą. Nepaisant šio įžado rimties, jūs, Dievui padedant, žadate tarti: „Aš, Arūnas, imu Tave, Vida, moterimi; aš, Vida, imu Tave, Arūnai, vyru ir žadame vienas antrą mylėti ir iki mirties neapleisti".

Jaunieji, Arūnai ir Vida, kad į tai, ką sakote, geriau įsijaustumėte, aš norėčiau Jums duoti keletą patarimų, kurie tikrai gali jums būti naudingi.

1. Pirmiausia ir svarbiausia – laikykitės vedybinio gyvenimo bazės: „Aš pažadėjau ir turiu ištesėti. Dievas yra mano pusėje. Didžiosios Britanijos princesei Elzbietai vedybų metu Canterbury arkivyskupas pasakė: „Kuo arčiau būsite su Kristumi, tuo arčiau būsite vienas antro".

2. Nesibijokite pasitaikančių sunkumų, ypač vedybinio gyvenimo pradžioje. Vedybinio gyvenimo pradžia yra panaši į simfoninį orkestrą. Jūs gerai žinote, kokia kakofonija vyksta styguojant instrumentus, o po to girdisi dangiški ir širdį veriantys akordai. Tas pats vyksta ir vedybinio gyvenimo pradžioje. Nedarnų vedybinį gyvenimą galima taip pavaizduoti: prieš jungtuves vyras kalba, o moteris klausosi. Po vestuvių moteris kalba, o vyras klausosi, o po ilgesnio laiko moterystėje abu kartu kalba, o kaimynai klausosi. Tai yra nedarnios šeimos pavyzdys.

Mieli jaunavedžiai, Dievas myli poras. Dievas sutvėrė žmogų poromis: vyrą ir moterį. Jie yra beveik panašūs, bet kartu ir skirtingi. Kai Dievas baudė žmogų tvanu, jis liepė Nojui į laivą

paimti poromis įvairių tvarinių. Toliau. Mes turime dvi rankas. Jos abi atrodo vienodos, tačiau mano dešinioji ranka yra stipresnė už kairiąją. Aš dešiniąja rašau, metu sviedinį ir t.t., tačiau mano dešinioji ranka sutartinai kooperuojasi su kaire ranka. Abi jos veikia kartu, kai man reikia pagauti sviedinį, valgyti, arba ką nors sunkaus pakelti. Žodžiu, mano abi rankos yra labai draugiškos, ne varžovės.

Toliau. Aš turiu dvi akis, tačiau matau tą patį vaizdą, objektą. Mano viena akis yra stipresnė, tačiau jos tarp savęs nesiginčija, nors stipresnioji turi daugiau darbo. Jos abi stebėtinai gražiai bendradarbiauja. Aš turiu dvi kojas. Aš galiu dešiniąja koja sviedinį spirti stipriau, negu kairiąja, tačiau aš negaliu viena koja vaikščioti, negaliu bėgti. Tačiau šie mano minėti kūno organai sudarytų man neįveikiamą problemą, jeigu jų nekontroliuotų centras žmogaus galvoje. Galva kontroliuoja visą mano kūną. Todėl ir vedusieji turi veikti kaip vienas, kaip mūsų dvi akys, rankos, kojos. Šv. Raštas sako: „...kad vyras paliks savo tėvą ir motiną ir glausis prie savo žmonos, ir juodu taps vienu kūnu".

Tačiau kyla klausimas, kas turi kontroliuoti vedusiųjų gyvenimą, kas turi būti vedusiųjų namų galva? Atsakymas: Kristus. Kristus turi būti vedusiųjų galva, kaip Jis yra galva ir Bažnyčios, už kurią Kristus kovoja, ją myli, už ją aukojasi, nes meilė yra kantri, meilė maloninga, nepavydi. Meilė visa pakelia, visa tiki ir meilė niekad nesibaigia...

Mieli jaunavedžiai, vedybinis gyvenimas yra kaip statomi namai. Nuo pat pirmos dienos statykite savo šeimos namą iš geriausios medžiagos, meilės, ištikimybės, pasitikėjimo, padarydami Dievą savo šeimos pagrindu, pamatu. Atsiminkite, kad šeimos namas, kurį pradėsite statyti nuo pirmos jungtuvių dienos, yra jūsų vieninteliai namai, todėl nepagailėkite laiko, ener-

gijos ir vargo jiems tinkamai pastatyti, kad jie būtų šilti ir malonūs jums ir jūsų šeimai gyventi.

Todėl, mieli jaunieji, Arūnai ir Vida, mes linkime Jums kurti tą dangišką oazę žemėje, savo šeimos židinį, kad jokios gyvenimo audros nepajėgtų jo užgesinti, išardyti. Tai toks yra mūsų visų linkėjimas jums!

Amen.

Vytenio Vilko ir Vitos Polikaitytės vestuvės

Praėjusį šeštadienį įvyko Rimo ir Ramutės Polikaičių jungtuvės. Šiandien Rimo Polikaičio sesutės Vitos ir Vytenio Vilko vestuvės. Štai per vieną savaitę dvi puikios lietuviškos šeimos įsiliejo į mūsų bendruomenės tėkmę. Tai šventė ne tik jaunavedžiams, jų tėveliams, bet ir mums visiems, šios kolonijos nariams. Todėl mes visi galime išdidžiai sakyti: „Mano širdy šiandien šventė...“

Nepaisant šios dienos šventiškumo, celebracijos, ši diena yra jums likiminė, nes jūs darote labai svarbų įžadą gyventi kartu visą gyvenimą ir kurti šeimą. Nepaisant šios dienos rimties, jūs, Dievui padedant, žadate tarti: „imu tave vyru, imu tave moterimi, pasižadu tave mylėti ir iki mirties neapleisti“.

Vyteni ir Vita, kad tai, ką sakote, geriau pajustumėte, aš norėčiau duoti keletą patarimų, kurie tikrai gali būti jums naudingi.

1. Pirmiausia ir svarbiausia – laikykitės vedybinio gyvenimo bazės: „Aš pažadėjau, aš ir tęsėsiu. Dievas yra mano pusėje“.

Didžiosios Britanijos princesės Elzbietos vedybų metu Canterbury arkivyskupas pasakė: „Kuo arčiau būsite su Kristumi, tuo arčiau būsite vienas antro".

2. Nebijokite pasitaikančių sunkumų, ypač vedybinio gyvenimo pradžioje. Vedybinio gyvenimo pradžia yra panaši į simfoninį orkestrą. Jūs gerai žinote, kokia kakofonija vyksta styguojant instrumentus, o po to skamba dangiškų akordų muzika. Tas pats vyksta ir pradžioje vedybinio gyvenimo. Jei nesuderinsite, tai bus taip, kaip tas pasakymas: „Prieš jungtuves vyras kalba, o moteris klausosi. Po vestuvių moteris kalba, o vyras klausosi. Ir po ilgesnio gyvenimo moterystėje abu kartu kalba ir kaimynai klausosi". Tai yra nedarnios šeimos pavyzdys.

Mieli jaunavedžiai, Dievas myli poras. Jis sutvėrė žmones kaip porą ir pavadino juos vyru ir moterimi. Jie yra beveik panašūs, bet kartu ir skirtingi.

Kai Dievas baudė žmones tvanu, Jis liepė Nojui į laivą paimti poromis įvairius tvarinius.

Toliau. Aš turiu dvi rankas. Jos abi atrodo vienodos. Tačiau mano dešinioji ranka yra stipresnė už kairiąją. Aš dešiniąja rašau, metu sviedinį ir t.t. Tačiau mano dešinioji ranka labai gražiai kooperuojasi su kairiąja. Jos abi puikiai veikia kartu, kai man reikia pagauti sviedinį, valgyti ar ką nors sunkaus pakelti. Mano abi rankos yra labai draugiškos, o ne varžovės.

Aš turiu dvi akis, tačiau matau tą patį vaizdą, objektą. Mano viena akis yra stipresnė, tačiau jos tarp savęs nesiginčija, nors stipresnioji turi daugiau darbo. Jos abi stebėtinai gražiai sutaria, bendradarbiauja.

Aš turiu dvi kojas. Aš galiu stipriau spirti sviedinį dešiniąja koja, negu kairiąja, tačiau aš negaliu viena koja vaikščioti, negaliu bėgti.

Šie mano minėti kūno organai sudarytų man neįveikiamą problemą, jeigu jų nekontroliuotų centras, esantis žmogaus galvoje. Galva kontroliuoja visą mano kūną.

Kaip sakiau, Dievas sutvėrė žmones poroms. Todėl ir Šv. Raštas sako: „Kad vyras paliks savo tėvą ir motiną ir glausis prie žmonos, ir du taps vienu kūnu". Todėl vedusieji turi veikti, kaip vienas, kaip mūsų kūno dvi akys, rankos, kojos.

Tačiau kyla klausimas, kas gali ir turi kontroliuoti vedybinį gyvenimą, kas yra jo centrinė dalis, galva? Atsakymas – tai Kristus, kuris turi būti vedusiųjų namų galva, kaip jis yra galva ir Bažnyčios, ir iš to kylanti meilė dirbti kartu, aukotis vienas už kitą, nes meilė kantri, meilė maloninga, nepavydi. Ji visa pakelia, visa tiki ir meilė niekad nesibaigia...

Aš turiu Jums, jaunavedžiai, įdomią istoriją. Gyveno vienas turtingas žmogus, kuris norėjo padaryti gerą darbą. Netoli jo gyveno neturtingas stalius, bedarbis. Turtuolis, pasišaukęs stalių, jam tarė: „Aš noriu, kad man pastatytumei puikius namus. Statybai vartok pačią geriausią medžiagą, samdyk geriausius specialistus, darbininkus, gali išleisti neribotą sumą pinigų". Turtuolis toliau kalbėjo: „Ir aš išvykstu į tolimą kelionę ir tikiuosi sugrįžęs rasti namus užbaigtus statyti".

Stalius, gavęs neribotus įgaliojimus, pradėjo galvoti, kad čia yra gera proga greitai pasidaryti pinigų. Ir jis pradėjo. Vietoj gerų statybos medžiagų ėmė naudoti menkesnę, samdyti nepatyrusius ir pigesnius darbininkus, o statybos klaidas, kad savininkas nematytų, uždažyti dažais ir užkalti fanera.

Pagaliau iš kelionės grįžo turtuolis. Stalius parodė jam namą ir atidavė turtuoliui raktus. Gavęs raktus, kartu su staliumi turtuolis nuėjo apžiūrėti pastatytų namų. Gerai, – tarė turtuolis, apžiūrėjęs namą, ir atsisukęs į stalių tarė: „Štai šių namų raktai.

Jie priklauso tau. Aš norėjau šiuos namus tau pastatyti. Tai yra mano dovana tau ir tavo šeimai, kraustykis ir gyvenk laimingas". Po šio įvykio staliaus džiaugsmas staiga virto nusivylimu ir sąžinės išmetinėjimu.

Mieli jaunavedžiai, tai yra dažna vedusių žmonių istorija, kai jie, statydami savo vedybinio gyvenimo namus, pradeda skriausti vienas kitą. Todėl netrukus tokių vedusių namų stogas praleidžia vandenį, pasitikėjimo pamatai trūkinėja, sienos iškrypsta ir namas pradeda irti. Ir tokio namo nebeįmanoma pataisyti, per daug kainuotų.

Todėl Jūs, mano jaunime, nuo pirmos dienos statykite savo šeimos pilį iš geriausių medžiagų, meilės, ištikimybės, pasitikėjimo, padarykite Dievą Jūsų šeimos pagrindu. Ir atsiminkite, kad šeimos namas, kurį pradėsite statyti nuo jungtuvių dienos, yra jūsų vieninteliai namai, todėl nepaisykite laiko, energijos ir vargo jiems tinkamai pastatyti, kad jie būtų malonūs jums ir jūsų šeimai gyventi. Tad mes linkime Jums, Vyteni ir Vita, kurti tą dangišką oazę žemėje, savo šeimos židinį, kad jokios gyvenimo audros nepajėgtų jo užgesinti. Tai mūsų visų linkėjimas jums.

Amen.

Laidotuvės

Prof. Mykolo Biržiškos laidotuvės, 1962

Nemirtingasis mūsų Tautos dainius Maironis, matydamas vizijoj lietuvių Tautos garbingą praeitį, piliakalnių slėpinius, miškų gilų ošimą, ežerais, kalneliais ir upėmis išraižytą Lietuvos žemę, taip sušuko:

Norėčiau prikelti nors vieną senelį iš kapų milžinų
Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą žodelį, iš senovės laikų...

Mano brangūs šių laidotuvių dalyviai, ar jūs nejaučiate, kad tarp Maironio troškimo ir šių laikų laidotuvių yra didelis ir artimas panašumas. Mes šiandien laidojame žmogų, kuris savo savybėmis ir išvaizda priminė mums aną iš milžinų kapų prisikėlusį senelį, kuris bėrė gyvą žodelį ne tik apie senovės laikus, bet ir apie dabartį ir ateitį.

Prof. Mykolas Biržiška pirmiausia buvo praeities žmogus. Nors būdamas iš profesijos juristas, tačiau pasirinko visai naują sritį – lietuvių Tautos kultūros istoriko kelią. Lyg tas iš kapų milžinų prikeltas senelis jis atkūrė garbingą lietuvių Tautos praeitį, žmones ir jų žygius. Apie tai jis rašė, kalbėjo savo auklėtiniams ir tik pora dienų prieš mirtį išleido iš savo rankų plunksną, kuri taip gabiai skleidė lietuvių Tautos dvasios slėpinius ir lobius.

Profesorius šią savo Vaidilos rolę uoliai ėjo ne tik raštu, bet ir gyvu žodžiu, nepavargdamas net iki vėliausių savo gyvenimo dienų. Kiekvienu lietuviui rūpimu klausimu ir kiekviena proga profesorius galėdavo atidengti paslapčių skrynią ir pareikšti daug užmirštų ir nežinomų dalykų. Stebint jį kalbantį, atrodė, kad jo žinynas yra kažkur giliai paslėptas, užkastas, tik jo giedros akys bylojo šio Vaidilos žodžių tikrumą.

Profesorius buvo ir dabarties žmogus. Tai buvo žmogus, kokį Dievas sutveria, o ne žmogus pagal kitų modelį ir norą. Pirmiausia jis buvo dvigubas konvertitas: tautinis ir religinis.

Ilgus metus lietuvių tauta buvo pavergta ir lenkinama. Tai darė įtaką visiems, neišskiriant ir Biržiškų šeimos. Tačiau profesorius, pajutęs šią šeimos žaizdą, tuoj atitaisė, tapdamas ne tik jis pats, bet visi trys didieji Biržiškos ištikimais ir garbingais lietuvių tautos vaikais. Išbraukus jų vardus iš Lietuvos kultūros ir tautos istorijos, pamatytumėm didelę tuštumą ir suprastume, koks tobulas ir nuoširdus buvo šis profesoriaus Mykolo tautinis atsivertimas. Jis ne vien žodžio, bet darbo, pavyzdžio ir kovos patriotas. Savo ranka jis parašė Lietuvos gimimo metriką, skelbdamas Lietuvą nepriklausoma ir laisva. Po to ją kūrė, turtino, gynė ir Vaidilos meile iki mirties mylėjo.

Prof. Mykolas buvo taip pat ir religinis konvertitas. Jis tai neslėpė, bet per daug viešai neskelbė, kad blogos valios žmonės to neišnaudotų politiniams tikslams. Tai buvo 1922 metais Vilniuje. Arkivyskupas Mečislovas Reinys buvo profesoriaus dvasinio persilaužimo įrankis Apvaizdos rankose. Apie šį kankinį Vyskupą velionis dažnai prisimindavo su meile ir pagarba.

Prof. Mykolui atvykus į Los Angeles, pirmasis jo pageidavimas buvo: „Kunige Klebone, įrašykit mane į parapiją..." Aš atsakiau: „Mielai, tik su viena sąlyga, kad nuo finansinių parei-

gų būsite atleistas". Ir nuo to laiko, ar kas atveždavo ar ne, nes kelias ilgas, profesorius visada būdavo bažnyčioje. Savo romumu ir laikysena jis priminė mokslininką Pasteurą, kurį draugas, pamatęs su rožančiumi rankoje, tarė: „Profesoriau, ar davatka tapai?" Pasteuras jam atsakė: „Ne! Dar tebesu katalikas".

Prof. Mykolas buvo mūsų baisios tremties auka. Turint galvoje jo padėtį ir amžių, atrodė, kad jis galėjo palūžti. Tačiau jis buvo šviesus, išlaikydavo dvasios pusiausvyrą, darbingumą ir visada tikėjo gėrio pergale prieš blogį.

Tačiau Dievulio Apvaizda, norėdama iš savo tarno padaryti tobulą tvarinį, siuntė jam dar daugiau nelaimių ir bandymų. Ir tragiška žmonos mirtis, netikėta žento netektis bei kitokios šeimos bėdos ir trūkumai nepalaužė profesoriaus dvasios, neišbloškė jo iš gyvenimo tako ir įsitikinimų. Jis buvo lyg tas Senojo Įstatymo Jobas, kuris visko neteko, tačiau liko ištikimas savo Dievui, pridurdamas: „Dievas davė, Dievas ir atėmė... Tegul būna Jo šventa valia".

Pagaliau profesorius buvo ir ateities žmogus. Jis niekad neabejojo lietuvių tautos prisikėlimu. Jam tai buvo tik laiko klausimas: kada? Jis kūrė, rašė ir sielojosi dėl Lietuvos ateities, troško ją matyti laisvą ir laimingą. Tačiau Dievo Apvaizda neleido jam pamatyti laisvos Lietuvos. Dievas pašaukė jį tamsiausios jos kančios nakties valandą, galbūt primindamas visiems, kad žmogus turi dvi tėvynes: žemiškąją ir dangiškąją. Tarp šių dviejų tėvynių skirtumo nėra. Yra tik etapai. Pasibaigus vienam, prasideda antras. Taip tikėjo prof. Mykolas, nes jis buvo dviejų pasaulių pilietis.

Baigiu šv. Pauliaus žodžiais Timotiejui: „Aš iškovojau gerą kovą, baigiau bėgimą, išlaikiau tikėjimą. Todėl manęs laukia teisumo vainikas, kurį vieną dieną man atiduos Viešpats, tei-

Čiurlionio laidotuvės, 1974 09 07

1. Užuojauta šeimai: p. Birutei ir sūnui. Jūsų nuostolis yra begalinis, Jūsų skausmas yra neribotas. Mes visi esame čia – ne kam kitam, o kad tą nuostolį sumažintume ir tą skausmą – palengvintume.

Tačiau niekas mums padėti daugiau negali, kaip mūsų Viešpats. Šv. Rašte skaitome, kad jis turėjo tris susitikimus su mirtimi.

a) Jis našlei, mirštant jos vienatiniui sūnui, pasakė: Jaunikaiti, sakau tau, kelkis, ir šis atsikėlė.

b) Naimo dukrai jisai tarė: mergaitė nėra mirusi, bet miega.

c) Ir prikeldamas savo draugą Lozorių stovintiems jis tarė – aš esu prisikėlimas, Tiesa ir gyvenimas. Kas tiki mane, nemirs per amžius.

Taigi, krikščioniui mirtis yra kėlimasis, laikinas miegas ir aukštesnio gyvenimo pradžia. Todėl Velykose giedame: Kristus kėlės, mirtis krito, aleliuja.

Todėl tikinčiajam mirtis nėra gyvenimo taškas, bet pradžia naujo gyvenimo, į kurį mus veda tikėjimas, viltis ir meilė.

Tad aš jums sakau: „Pakelkite akis ir pažiūrėkite į laukus – jie jau boluoja ir prinokę pjūčiai. Jau pjovėjas uždarbį gauna ir renkasi vaisių amžinam gyvenimui."

Kai kartą mirtis aplankė Thomo Carlyle namus, jo draugas atvertė Bibliją ir jam paskaitė šiuos žodžius:

„Tegul jūsų mintys neliūsta ir nesirūpina, nes mano tėvo namuose yra daug buveinių."

Paryžiaus meno galerijoje galima užtikti didžiulę bronzinę statulą: „skulptorius ir būties veidas". Ji vaizduoja ambicingą

jauną skulptorių, betriūsiantį prie savo kūrinio. Atrodo, kad autorius yra arti to momento, kai iš statulos veido netrukus turi išsilieti gyvybė, dvasia... Ir skulptorius, iškėlęs ranką, yra pasirengęs smogti paskutinį smūgį, kad jo kūrinys taptų gyvas... Tačiau tuo pačiu momentu pasirodo mirties veidas, kuris sulaiko skulptoriaus ranką ir kūrinys lieka be paskutinio gyvybės užgavimo, nebaigtas.

Brangieji, mes šįvakar esame ant jūros kranto. Štai prieš mūsų akis pajuda nuo kranto laivas. Jis atrodo gražus ir didelis. Tačiau juo mes ilgiau jį stebime, jis mažėja, tolsta, nyksta ir pagaliau dingsta iš mūsų akių jūrų platybėje. Kažkas šalia mūsų pasakys: štai išnyko, nebematyti... Išnyko iš mūsų akių. Tačiau laivo paskirtis nesibaigė. Jame yra žmogus, veža turtą, turi paskirtį. Ir kitoje kranto pusėje kas nors pasakys: štai jis, ateina. Štai yra mirtis ir štai yra pradžia.

Kiekvienos mirties atveju yra trys galimybės:

a) pereiti į desperaciją,

b) keikti likimą,

c) krypti į Dievą.

Rašytojas Henry, miręs 1920 m., mirdamas tarė savo draugams: uždekite šviesą, nes aš noriu išeiti į namus šviesoje.

Taigi, amžiną atilsį duok Baliui, Viešpatie, ir amžinoji, negestančioji šviesa visada jam tešviečia!

Amen.

Ričardo Rudzevičiaus laidotuvės, 1975 01 10

Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jo akių; ir nebus mirties, nebebus liūdesio, nei aimanų, nei sielvarto, nes kas buvo anksčiau, tas praėjo.

Yra visokių laidotuvių. Keliauja iš šios žemelės kūdikiai, jaunuoliai, suaugę ir seneliai. Vienus pakerta liga, trumpesnė bei ilgesnė, kiti žūva gamtos nelaimėse ir t. t. Yra laidotuvių, kurių metu galima sakyti ilgas ir graudingas kalbas, kelti mirusiojo nuopelnus, nuveiktus darbus. Tačiau yra ir tokių laidotuvių, kad geriausia būtų tylėti, kadangi mirties aplinkybės yra tokios skaudžios, kad pagalvojus žodis žūsta burnoje, mintis klysta sakinyje, širdis gelia krūtinėje ir liežuvis džiūsta prie gomurio.

Brangieji, kad tai ne pasaka, bet tikrovė, liudija ir ši sopulinga ir skaudi mirtis.

Štai laiminga šeima, Dievo laiminama, tėveliai, du sūnūs ir dukra. Visi sutaria, dirba, mokosi. Štai gražesnė ateitis čia pat, lengvesnis gyvenimas prie pat durų. Jaunas, gražus, puikiai nuaugęs vyras, pačiame savo jaunystės žydėjime, krinta nuo nevidono kulkos, lyg ąžuolas Lietuvos girių žaliųjų.

Štai kodėl šį vakarą būtų lengviau tylėti, skausme skendėti, negu ką nors sakyti, kalbėti. Kokia skaudi žinia turi būti tėveliams, mamytei, kuriai vaikas yra viskas, tai jos pačios dalis, tai jos svajonių rytas, tai jos paguoda ir garbė... Ir štai jis negailestingai išplėšiamas iš jų rankų... Ji jį išsaugojo karo baisybių metu nuo bombų ir zvimbiančių kulkų, o čia, kur, rodos, nebėra pavojų, jis žūsta lyg nereikalingas daiktas nuo žmogaus, kuriam nėra nieko švento, žmoniško, kilnaus.

Šį vakarą liūdi ir broliukas su sesute, netekę savo vyriausio šeimos nario, staigiai netikėtai.

Šį vakarą liūdi ir visa Los Angeles lietuvių brolija, netekusi savo vertingo nario, geros širdies žmogaus, nagingo vyro, gero lietuvio.

Štai kodėl šį vakarą geriau tiktų tyla, negu kalbėjimas.

Tačiau, nors ir gili tamsa gaubia mus – mums, krikščionims, danguje pasirodo naktinės šviesos, liudijančios, kad ne viskas virsta tamsa, kad tik tamsumoje pasirodo žvaigždės, tie vilties žiburiai, skatina mus nenusiminti ir pasiduoti Dievo valiai, be kurio piršto judesio niekas nevyksta šiame pasaulyje. Tikėkime ir matykime, kad ir Ričardo mirties tragikoje yra Dievo pirštas, kalbąs mums nesuprantamus, bet tikrus dalykus, kad mes ne viską žinome ir į ne viską turime tinkamus atsakymus. Todėl su Jobu, tuo didžiuoju skausmo vyru, sakykime: Dievas davė ir Dievas pasiėmė. Tebūnie Jo šventa valia.

Todėl guoskimės visi ir guoskime vieni kitus, tikėdami, kad ateis laikas, kad kiekviena ašara pralieta ir išlieta turės gilią prasmę, kai mes suprasime tą didžiąją Dievo ir žmogaus misteriją, kuri dabar mus gaubia žmogišku ribotumu.

Todėl, tėveliai, guoskitės Dievuje, Linai ir Teresėle matykite daugiau negu daiktus ir laiką, už viso to yra amžinybė, kur nebėra žmogui nešančių nelaimių rankų, kad yra vieta tokia, ko nei ausis negirdėjo, nei akis neregėjo, nei žmogui į galvą neįėjo, ką Dievas parengė tiems, kurie jį myli. Prie tokių Dievą mylinčių priklausė ir mūsų žuvusis brolis Ričardas.

Amen.

Dr. Z. Kungio laidotuvės, 1977 08 15

Mieli broliai, Dovydas susirgęs pasiliko dvi dienas Sikelege. Trečią dieną pasirodė žmogus, ateinąs iš Sauliaus stovyklos. Jis pranešė, kad Saulius ir jo sūnus Jonatanas užmušti. Dovydas, išgirdęs šią žinią, iš liūdesio perplėšė savo rūbus. Taip pat padarė ir visi su juo buvusieji vyrai. Jie dejavo, raudojo ir alino save iki vakaro dėl Sauliaus ir jo sūnaus Jonatano mirties.

Dovydas giedojo šitokią raudos giesmę:

Skaudu man dėl Tavęs,
Tu, mano broli,
Jonatanai!
Kaipgi mielas tu man buvai!
Meilesnė už žmonos meilę
Man buvo tavo meilė.
Kaip motina myli savo vienatinį sūnų
Taip aš Tave mylėjau.
2 Kar 1–26

Mano brangieji, tą pačią raudos giesmę, kurią kadaise giedojo karalius Dovydas, mirus jo draugui Jonatanui, galėtume ir mes pakartoti prie šio karsto: skaudu mums dėl tavęs Zigmai, kaip mielas ir brangus tu mums buvai! Kaip motina myli savo vienatinį sūnų, taip mes Tave mylėjome.

Mirtis jį pakirto staigiai ir netikėtai. Ar čia seniai jisai buvo tarp mūsų linksmas, pilnas gyvenimo, laimingas, apdovanotas rūpestinga ir išmintinga žmona, su trimis dailiai atrodančiais vaikučiais... Rodos, pavydėk ir džiaukis! Štai ir dabar aš Zigmą

matau parapijų kieme su vienu kūdikiu ant rankos, su antru už rankos, o tretysis, apglėbęs tėvo koją, žvalgosi aplinkui. Koks puikus dailininkui modelis!

Kodėl taip išskirtinai mes liūdime dėl dr. Zigmo mirties?

1. Pirmiausia, kiekvienos laidotuvės pasiima dalelę mūsų širdies, o labiausiai dr. Zigmo netekimas. Jisai buvo mano mokinys. Visada mielas, skubus, gyvas, drausmingas... Atvykęs į Los Angeles gyventi, jis tapo dažnas klebonijos svečias, pilnas juoko, nuotaikos... Nieko nelaukdamas įsijungė į mūsų bendruomenę savo auka ir darbu... Dr. Zigmo asmenyje parapija neteko vieno pavyzdingiausių ir doriausių savo narių, kuris didelėmis sumomis ją rėmė ir palaikė. Dr. Zigmas buvo pavyzdingas katalikas, dažnai eidavo Sakramentų ir jo trimetis Zigmelis jau moka poterėlį sudėti, persižegnoti. Neseniai jis man kalbėjo, kad planuojąs po kelerių metų mesti gydytojo praktiką ir daugiau pasišvęsti šeimai. Mat, anot jo, maži vaikai, o tėvelis nebejaunas, reikia pasitaupyti, kad vaikai ilgiau turėtų tėvą... Kaip matote, ne taip išėjo, kaip buvo planuota...

2. Antra, skaudu mums dėl Dr. Zigmo mirties, kad jis turėjo palikti našlę savo žmoną... Man čia prisimena iš Šv. Rašto našlės Tekujietės įvykis. Kaip ji, įėjusi pas karalių, puolė prieš jį ant žemės, išreiškė jam pagarbą ir tarė: Gelbėk mane, karaliau. O karalius tarė: kokį turi reikalą. Ji atsakė: vargas man, esu moteriškė našlė, nes mano vyras mirė.

Prieš nepilnus penkerius metus Dr. Zigmas ir Regina toje pačioje vietoje, kur dabar šis karstas stovi, apsupti savo draugų bei artimųjų, prieš Viešpaties altorių sumainė aukso žiedus, pažadėdami vienas antram ištikimybę ir meilę iki pat mirties. Dabar ta puiki krikščioniška šeima išgriauta. Jų džiaugsmas virto liūdesiu. Vargas man, esu moteriškė našlė, nes mano vyras mirė.

3. Trečia, skaudu mums dėl tų mažyčių kūdikių, kurie Zigmo mirtimi neteko tėvo meilės ir priežiūros. Tiesa, jie yra per maži suprasti tėvo netekimą ir ką reiškia vaikystėje neturėti tėvo? Tačiau ankstyvas tėvo netekimas liks jiems žymė visam amžiui...

4. Ketvirta, mes liūdime ir dėl Dr. Zigmo brolių ir sesučių, netekusių savo mielo ir brangaus šeimos nario, kuris visada buvo skubus padėti, patarti, pasidalyti...

5. Penkta, dėl Zigmo mirties liūdi ne tik Los Angeles lietuvių brolija, bet ir visa lietuviškoji išeivija. Dr. Zigmas buvo gyvas ir veiklus lietuviškosios bendruomenės narys, kuris lietuviškam reikalui negailėjo nei pinigo, nei darbo. Jo mirtis padarė mus žymiai liūdnesnius, nes šis jaunas ir pajėgus profesionalas dar ilgus metus galėjo gyventi ir nešti palaimą savo šeimai, savo kolonijai ir visai lietuvių tautai.

Mano brangieji, tačiau ši paviršutiniškai mano pavaizduota situacija nėra beviltiška. Dr. Zigmas buvo dviejų pasaulių žmogus. Jis turėjo dvi tėvynes: žemišką ir dangišką. Tarp tų tėvynių nėra skirtumo, yra tik etapai, vienam pasibaigus, kitas prasideda... Dr. Zigmas buvo tikėjimo žmogus. Jam Kristus buvo gyvenimas, o mirtis – laimėjimas. Mat Dr. Zigmo tėveliai buvo visiems žinomi, kaip giliai religinga ir susipratusi šeima, ir tą gyvenimo filosofiją jie perdavė ir savo gausiai šeimai. Todėl mes tikime, kad Zigmas yra Dievo rankose ir Jo ramybėje.

Toliau, ponia Regina yra Dievo apdovanota tvirtu charakteriu ir išmintimi. Visa tai jai padės pakelti našlystės dienas ir tuos savo tris mažylius ji sugebės padaryti tikrais tėvo įpėdiniais.

Mes žinome, kad žmogus, turėdamas laisvą valią, veikia sau pasirinktu būdu. Ar ne Dievo apvaizda, kad šiandien, Dr. Zigmui mirus, šalia jūsų yra teta Čaikauskienė, be kurios šiandien

ant pečių užkritusi našta būtų daug sunkesnė. Tad matykime Dievo apvaizdos pirštą mūsų gyvenime. Be Jo valios, kaip Šventraštis sako, nė plaukas nenukrinta nuo galvos. Dievas neapleidžia smilgos pakelėje, neapleis ir jūsų, Regina, našlystės vargo ir rūpesčių kelyje. Mūsų maldos visada lydės Jūsų darbus ir gyvenimą. Visada atsiras žmonių jums padėti, patarti ir palengvinti.

Praėjusį pirmadienio vėlų vakarą, kai skaudus kraujo smūgis parvertė Dr. Zigmą ant grindų, atbėgusios į pagalbą savo sesutės Basės jis prašė: „Sesute, melskis už mane." Aš manau, jei šį momentą mūsų Zigmas galėtų prakalbėti, jisai pakartotų tuos pačius žodžius ir mums: draugai ir prieteliai, melskitės už mane.

Tad visi čion susirinkę sukalbėkime šv. Rožančių – rožinį, sudėtą iš 50 Sveika Marija ir Tėve mūsų, ir kaip kokį kvapių rožių buketą įteikime Visagaliui gailestingajam Dievui, prašydami mūsų mielam Zigmui amžino atilsio Viešpatyje.

Amen.

Gen. Jono Černiaus žmonos p. Veronikos Černienės laidotuvės, 1979 12 01

Mieli klausytojai, užuojauta nuo mūsų visų Vytautui Černiui, netekusiam savo mielos ir brangios mamytės, užuojauta visai Vytauto šeimai.

Veronika, kaip daugelis žinote, buvo gen. Jono Černiaus, prieš kelerius metus mirusio, žmona. Prieš ištekėdama ji buvo pradžios mokyklos mokytoja. Būdama aukšto kariškio žmona, daug dirbo šaulių organizacijoje, o ypač Birutiečių draugovėje,

eidama įvairias pareigas. Šioje organizacijoje būdama, Veronika atskleidė visus savo dvasinius turtus, padėjo karių šeimoms vargе bei nelaimėje. Šioje srityje ji pilnai pražydo meilės ir labdarybės žiedais artimo tarnybai.

Ištekėjus už stipraus charakterio, religingo ir sąžiningo vyro, jos asmenybė dar labiau galėjo prasiskleisti, nes savo užmojams visada rasdavo vyro pritarimą ir meilę.

Prancūzai sako: „*Cherchez la femme*" visur ieškok motinos. Tai reiškia, kad dažnai už didelio žmogaus pečių visada glūdi šventa, dora ir sąžininga moteris, kuri vyrui padeda spręsti gan sunkias gyvenimo problemas. Kada vyras grįžta iš darbo, pavargęs nuo dienos darbų, geros žmonos aplinkumoje jis randa nusiraminimą ir dažnai išmąstytą mintį, sprendimą. Tai tokia buvo ir p. Veronika, gen. Černiui einant sunkias ir atsakingas karines pareigas.

Šių dviejų žmonių draugystė buvo jaučiama visą jų bendrą gyvenimą. Juodu nieko kito nenorėjo, kaip lengvinti vieno ir antro gyvenimą, vienas antram padėti, saldinti senatvės ir vienišumo dienas. Ir jų abiejų religingumas buvo pagarba ir atrama gyventi ir džiaugtis, kad ir tuo trupinėliu, kas buvo likę iš praeities didybės ir svajonių. Panašus gyvenimo sukrėtimas bei permainos dažnai palaužia žmogaus dvasią. Tačiau tai neįvyko su Černių šeima. Jie gyveno viltimi, jie ir mirė viltyje, tikėdami, kad žmogaus gyvenimas mirtimi tik keičiamas, bet nepanaikinamas.

Deja, liga Veroniką buvo atskyrusi nuo gyvenimo realybės. Ji daug mėnesių gyveno svajonių ir pasąmonės karalystėje, nepajusdama realaus gyvenimo, daiktų, asmenų ir net savo vyro mirties...

Tačiau mes viena žinome, kad jos gyvenimas buvo Kristus, todėl ir jos mirtis yra laimėjimas. Mes nežinome, ką Dievas

daro iš mūsų, kol jis mumyse pamato savo atvaizdą, kaip tas skulptorius, plakdamas gabalą marmuro, kol pagaliau iš jo pasirodo jo geidžiamas paveikslas. Todėl krikščioniui mirtis turėtų būti sąmoningas veiksmas, kaip sąmoningas veiksmas yra jaunavedžių, sakančių vienas antram: „Taip, aš imu". Tačiau nesupraskite mane kreivai. Aš nesakau, kad mes turėtume būti entuziastai, kalbėdami apie mirtį. Ne! Net ir Kristus prašė Dievą atitolinti tą taurę... Aš esu ne entuziastas mirti, bet pasirengęs tarti meilingą „taip", kaip taria jaunoji savo būsimam vyrui, taip aš sakau „taip" savo mylinčiam Dievui, kuris yra gyvybė ir gyvenimas. Todėl mano gyvenimas neturėtų būti įtampa tarp mirties ir gyvybės, bet tarp vienos gyvybės ir kitos. Taip kaip Kristus ant Kalvarijos kalno „nulenkęs galvą atidavė savo gyvybę." Ir mes mirdami nemirštame, nes atiduodame gyvybę tam, iš kurio mes ją buvome gavę. Taip kaip Kristaus mirtimi atėjo gyvenimas į žemę, taip ir mūsų mirtimi mūsų gyvybė, siela, grįžta į Viešpatį, iš kur ji yra išėjusi. Kristaus antspaudas yra: kas tiki mane, nemirs per amžius. Tegul ir mūsų mielos Veronikos siela randa jos kūrėją, gyvybės Viešpatį, šventųjų karalystėje.

Amen.

Edvardo Taro laidotuvės, 1980 01 08

Pirmiausia noriu pareikšti Edvardo tėveliams ir kitiems šeimos artimiesiems savo ir visų čia susirinkusių vardu gilią ir krikščionišką užuojautą. Mes suprantame jūsų gilų skausmą, nes negailestinga mirtis taip netikėtai ir staigiai pasiėmė Jūsų vienatinį sūnų, kuris jums buvo gyvenimo paguoda ir pasididžiavimas. Jo jau nebėra, jis iškeliavo į nebesugrįžtančią kelionę, į amžinybę...

Yra sakoma, kad senas turi mirti, o jaunas gali mirti. Seno žmogaus mirtis yra panaši į laivo atplaukimą į uostą, o jauno tai laivo sudužimas jūros platybėje. Todėl suprantama, kodėl Edvardo iškeliavimas yra toks skaudus ne tik tėveliams, bet ir visiems, nes mes netekome daug žadančio, puikaus lietuvio ir susipratusio kataliko ateitininko. Jo liūdi visa Los Angeles lietuvių kolonija, ypač jaunimas. Jo mirtis sukrėtė ir visą Čikagą, kur jis vaikučiu bėgiojo, mokslus ėjo, išaugo ir į „svietą" išėjo... Edvardas negalvojo, kad praėjusių Kalėdų metu nuvykęs į Čikagą aplankyti savo tėvelių, paskutinį kartą aplankė savo gimtąjį miestą. Jis dabar ten grįžta šaltas ir sustingęs...

Mielas jaunime, mūsų garbingoji studentija, jūs universitetuose ir kolegijose giedate studentų himną:

Gaudeamus igitur
Juvenes dum sumua
Post jucundam juventutem
Post molestam senestutem
Nos tabebit homus.

Lietuviškai išvertus, skambėtų maždaug taip:

„Linksminkimės, kol dar jauni esame, nes po malonios jaunystės ir įkyrios senatvės mus priglaus žemė."

Brangieji, kiekviena mirtis mums kalba, mus moko. Todėl džiaugdamiesi gyvenimu, nepameskime savo vizijos į amžinybę. Mirtis mus visada lydi, ir niekas nuo jos nėra apdraustas. Todėl būkime visada pasirengę. Šiandien man, rytoj Tau. Mirtis ne visada žiūri į dantis, kiek kas turi amžiaus, ji ima savo auką, kaip vagis daiktą...

Skaitome apie šv. Aloyzą, kad jis taip pat mirė jaunas... Kai jis kartą su savo draugais žaidė kieme, jo mokytojas paklausė: „Aloyzai, ką tu darytum, jeigu dabar tuoj tau reikėtų mirti?" Jis ramiai atsakė: „Žaisčiau toliau..." Tad būkite pasirengę, kaip sako Šv. Raštas, nes mirtis ateina netikėtai, kaip vagis.

Brangieji, jūs girdėjote šių mišių Evangeliją apie našlės sūnaus prikėlimą iš mirusių. Kristui pagailo motinos ašarų ir jis tarė jaunikaičiui: „Jaunikaiti, sakau Tau, kelkis, ir šis atsikėlė, ėmė kalbėti".

Galbūt ne vienam, girdint šią Evangeliją, atėjo mintis į galvą, kokie laimingi būtų Edvardo tėveliai, kad jie, laidodami savo sūnų, kelyje į Anapus sutiktų Kristų ir šis prikeltų Edvardėlį gyventi ir atiduotų jį jų džiaugsmui ir paguodai.

Tačiau šiame Kristaus fizikiniame stebukle slepiasi kita gili ir guodžianti mintis. Kristus prikeldamas savo draugą Lozorių jo seserims pasakė: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane – nors ir numirtų, bus gyvas. Ir kiekvienas, kuris gyvena ir tiki mane, neragaus mirties per amžius".

Edvardas kaip tik ir tinka šiai kategorijai. Jis tikėjo į Kristų. Todėl tai, ką mes čia matome, yra tik jo sielos rūbas. Jo nutrauktoji gyvybės simfonija aidi amžinybėje, kur nebėra senatvės, nebėra kapų, ašarų, kur viešpatauja amžina jaunystė.

Pranciškaus Speecherio laidotuvės, 1989 09 14

Žymi dabartinės Lietuvos rašytoja Vidmantė Jasukaitytė savo romaną „Po mūsų nebebus mūsų" pradeda šiais žodžiais: „Sukalė man grabelį, be langų, be šviesos..."

Šio įvykio akivaizdoje iškyla svarbi problema, tai atsakymas į svarbiausiąjį klausimą: kokia yra mūsų gyvenimo galutinė prasmė? Ar gimstame tam, kad vargtume, o paskui išnyktume, kaip visi gyvūnai? „Ateis pavasaris, žydės žilvičiai ir klevai – tavęs nebebus..." Gyvenimas bėgs toliau senąja vaga, skambės juokas ir dainos, mūsų nebebus ir viskas tekės jau be mūsų.

Pasaulį dalijasi trys žmonių rūšys, grupės: tie, kuriems žemė yra viskas, o dangus niekas; tie, kuriems žemės yra niekas, o dangus viskas; ir tie, kuriems dangus jau yra čia, žemėje, nešant meilę kitiems ir laukiant galutinio susitikimo su Kristumi. Veikti Jo karalystės labui, įsijungti į jo veiklą, Jo Evangeliją nešti į visą pasaulį, o tas pasaulis pirmiausia mūsų šeima, mūsų pažįstamieji, mūsų parapija, mūsų bendruomenė, mūsų tauta.

Tad kokiai grupei žmonių priklausė ata Pranciškus Speecheris? Jis savo gyvenimo kelią pradėjo 1899 m. sausio 15 d. New York'e. Ten lankė kat. mokyklą. Svajojo būti brangenybių pardavėju. Nuo 1937–47 m. gyveno Čikagoje. Turėdamas gerą balsą, dirbo Čikagos mažojo teatro scenos operetėse, atlikdamas solo partijas. Be to, vertėsi namų pardavinėjimo biznių. Čikagoje vedė Nancy Grigalūnaitę, kuri turėjo moterų grožio saloną. 1947 metais abu atvyko į Los Angeles ir kartu aktyviai įsijungė į parapijos gyvenimą. Nancy mirė 1984 m.. liepos 8 d.

a) parapijos komitete – 35 metus, pirmininkas,

b) ne tik darbais – rėmė. Prisidėjo prie bet kokio projekto. Jo gerumą liudija: Didžiojo alt. kryžius, Amerikos vėliavos stulpas, salėje 300 kėdžių ir kryžius bažnyčios gale,

c) Pranciškus buvo vaišingas žmogus. Jo ir Nancy namai buvo antroji klebonija, kur dažnai mes, kunigai, praleisdavome malonias valandas, pabėgę nuo įprastos gyvenimo rutinos,

d) Ji artimai susidraugavo su kun. Antanu Rubšiu. Jam padėjo studijų reikaluose finansiškai. Mato Rubšio vaikų Lietuvoje Krikšto tėvas. Padėjo siuntiniais,

f) Likęs našlys, buvo pradėjęs atsigauti. Ištiko nelaimė. Užpultas, sunkiai sumuštas, apiplėštas. Labai paveikė fiziškai ir psichiškai. Pateko į ligoninę, atsidūrė prieglaudoje. Paskutiniai du mėnesiai buvo kančios mėnesiai. Buvo maitinamas pro šoną. Mirė Marijos gimimo šventės dieną, rugsėjo 8 d.

1) Pranciškus buvo religingas žmogus. Amžino gyvenimo žmogus. Jis savo religiją uoliai praktikavo. Buvo šv. Vardo draugijų narys, ilgametis šios organizacijos pirmininkas, sutelkęs didelį būrį vyrų. Jis, kaip tie apaštalai, žiūrėdami į dangų kylantį Kristų, pagavo tą tiesos spindulėlį, kad tikrasis gyvenimas prasideda tik po mirties. Tačiau ir šis gyvenimas turi prasmę: būti Kristaus liudininkais žemėje, veikti jo karalystės labui. Todėl Pranciškaus veiklos laukas buvo šv. Kazimiero parapija, jos žmonės, sava tauta.

2) Ir pagaliau man, pusę savo amžiaus atidavusiam šios parapijos kūrimui ir jos plėtrai, Pranciškus buvo Dangaus dovana, už kurią aš labai dėkoju Dievui. Ir melskime visi, kad Dievas, išbandęs jį kaip auksą ugnyje, gausiai atlygintų jam išrinktųjų karalystėje.

Amen.

A†A Elenos Raštikienės laidotuvės

Užuojauta Meilutei Raštikytei-Alksnienei ir Laimutei Raštikytei-Dobrovolskienei.

Liaudies daina: Nukris lapeliai, užaugs kiti, numirs man motulė, nebebus kitos.

1. Kuo galime Raštikienę charakterizuoti?

a) Kančia. Lietuvos kapų, laukų ir kryžkelių koplytėlės su Marija 1-aisiais širdį pervertais kalavijais. Tai Lietuvos žmonių *Mater dolorosa* Raštikienė – *mater dolorosa*, kančios motina.

2. Gimė 1903 m. liepos 15 d. neturtingoje Motiejaus ir Barboros Smetonų šeimoje. Išvydusią šį pasaulį pirmiausia ją pasitiko vargas. Jos tėvelis skaldė akmenis, o brolis Antanas valdė Lietuvą. Elenutė labai norėjo mokytis. Sužinojęs dėdė Antanas pasikvietė į Kauną, kur baigė Mokytojų seminariją. Ji labai mylėjo vaikučius ir vaikučiai ją. Pedagogo darbas jai buvo menas. Susipažino su majoru Stasiu Raštikiu ir 1929 m. ištekėjo už jo. Dievulis jiems pabėrė tris dailias dukreles: Laimutę, Meilutę ir Aldutę. Šis dešimtmetis, praleistas šeimoje ir auginant tris dukreles, buvo Elenos laimingiausi metai žemėje.

3. Pirmasis bolševikų antplūdis. 1940 m. vežimai. Raštikis pabėga į Vokietiją. Žmoną su trimis vaikais neišleidžia. Raštikis bėga, jei Elena pasižadės neverkti. Pasižada. Palieka su trimis vaikais. Bolševikai Eleną areštuoja, tardo, graso... Dukrelės pas savo tėvelius. Prasideda vežimai. Eleną išgelbsti kalėjimas. Bet jos tėvelius kartu su trim Elenos vaikais išveža į Sibirą: 10, 4 ir 1 metų mergaites. Lieka viena: be vyro, be vaikučių.

4. Raštikis grįžta. Išgyvena dukrelių likimą.

5. Antroji okupacija. Tremtis į Vakarus. Dukrelių likimas, tai jų ryto ir vakaro malda. Aldutė miršta pirmais tremties metais.

6. 1946 m. norėdami suvilioti Raštikius grįžti į Lietuvą, atvežtąją globotinę Barborą Smetonienę, Elenos motiną ir abi dukreles, gražiai aprėdo, fotografuoja. Kviečia tėvelius atvykti.

7. 1948 m. prasideda antrasis lietuvių vežimas į Sibirą. Barboros patariamos ir gerų žmonių globojamos pabėga, slapstosi. Bolševikai neranda Raštikyčių, suima Barborą Smetonienę, senutę, ligotą ir vėl išgabena į Sibiro vergiją.

8. Prasidėjęs atoslūgis. Raštikytės išeina į viešumą, susigrąžina savo tikrąją pavardę.

9. Miršta gen. Stasys Raštikis. Prasideda sunkios našlystės dienos. Fiziniai ir dvasiniai negalavimai. Po sunkios ligos sausio 14 dieną mirė. Ir taip baigėsi šios motinos kančios kelias, kuris ją ryt nuveš į tą vieta, iš kur niekas nebegrįžta. Ji atsiguls šalia savo vyro gen. Stasio Raštikio. Šis kapas paženklintas kuklia lentuke bylos, kad čia ilsisi gili ir prasminga Lietuvos istorijos dalis, surašyta Stasio Raštikio 4-rių tomų atsiminimų knygoje. Jie atsiguls svetingoje, bet svetimoje žemėje, o mes likę tęskime toliau lietuvių tautos kovą, kad Lietuvai vėl išauštų nauja gadynė, kurios taip troško, laukė ir tikėjo abu Raštikiai.

O mirusiai Elenai Raštikienei Kristus sako: „Kas nori būti mano sekėjas, tegul ima savo kryžių ant savo pečių ir teseka mane". Taip baigėsi! Dabar suklupusi po Tavo, Viešpatie, kryžiaus meldžiu: Viešpatie, pasigailėk manęs!

Amen.

A†A Vinco Kazlausko laidotuvių rožančius, 1992 04 29

Prieš pradėdamas pinti Rožančiaus vainiką už mirusį mūsų tikėjimo brolį Vincentą Kazlauską, pirmiausia p. Valerija norėčiau pareikšti savo ir visos parapijos kunigų bei tikinčiųjų bendruomenės vardu gilią užuojautą, netekusiai savo ištikimo ir mylimo vyro. Tu lyg tas Dievo angelas sargas budėjai prie ilgai sergančio savo vyro lovos, duodama visiems vedusiems pavyzdį; kaip reikia vienas antrą mylėti ir iki mirties neapleisti.

Lygiai nuoširdžią užuojautą reiškiame ir A†A Vincento vienintelei dukrai Birutei Kazlauskaitei-Vitėnienei. Mieloji Birute, tu buvai savo tėveliui didžiausias turtas, pasididžiavimas ir paguoda. Mylėjote savo tėvelį gyvą, tad nepamirškite jo ir mirusio.

Su Jumis liūdime ir mes visi. Vincento mirtis apmarino ir mus: jo netektyje mes netekome ištikimo draugo, gero bendruomenės nario, patrioto ne žodžiais, o darbais, nuoširdžiai tikinčio žmogaus, tikro izraelito, anot Biblijos, kuriame nebuvo vyliaus. Didelė plyta iškrito iš mūsų negausios kolonijos pastato ir, deja, neturime kitos jai pakeisti.

Laimingi mes esame, kad turime tikėjimą. Mes galime su Jobu pasakyti: „Dievas jį mums davė ir Dievas jį atsiėmė, tegul būna Jo šventa valia".

Mieli broliai, štai dabar susirinkę pasimelsti už mūsų tikėjimo brolį Vincentą, esame stipriai apšviestoje vietoje. Tačiau pažvelkite į langus ir pamatysite, kad už jų mūs tyko baugi nakties tamsa. Naktis yra šviesos priešingybė, kaip mirtis yra gyvybės priešingybė. Rašytojas Henry, miręs 1911 m., mirdamas prašė savo draugų uždegti šviesą, nes jis norėjo iš namų išeiti šviesoje. Mat naktis yra laikas grįžti iš namų, užbaigus

dienos darbą ir vargą... Mes paliekame nakčiai miesto triukšmą, savo biznius, kompanijos draugus, bendradarbius ir grįžtame į namus, kur mūsų laukia namų šiluma, šeima. Ir namuose mes pailsime po sunkių ir varginančių dienos darbų. Mat naktis yra poilsio ir miego metas.

Taip įvyksta ir su mirtimi. Mirtis yra gyvenimo naktis. Yra tai sugrįžimas į namus poilsiui po sunkių ir ilgų metų darbo, planavimo, triūso, laimėjimų ir pralaimėjimų. Tai yra poilsis po darbo. Tai yra sugrįžimas į gailestingojo Dievo namus...

Rašytojas Locius Veillot prieš mirdamas prašė: „Prie mano šono padėkite plunksną, ant krūtinės – kryžių, prie mano kojų – Evangeliją, ir tada ramiai uždarykite karstą. Po paskutinės maldos pastatykite kryžių ant mano kapo, ir jeigu man antkapį skirtumėte, tai jame įrašykite tik šiuos žodžius: – Tikėjau, todėl dabar matau".

Tiesa, kai buvome maži, bijojome tamsos... Užaugę jos nebebijome. Todėl ir mirties bijoti nėra ko... Diena ir naktis, gyvenimas ir mirtis, žvaigždės ir planetos, erdvės platybės, visata – tai Dievo užsuktas laikrodis, viskas eina pagal kūrėjo planą. Pranas Lembertas sako: „Siunčiamas atėjau, šaukiamas išeinu. Aš buvau kosmoso dulkė, meilės auka, Žemės planeton Dievo siųsta".

Rašytojas Meterlinkas savo knygoje „Mėlynoji paukštė" pateikia tokį atsitikimą: „Du berniukai, grįždami į namus, paklydo ir, užklupti vėlyvo vakaro, atsidūrė kapinėse. Tai supratę, kad esą kapinėse, labai nusigando, ir klausė vienas antrą: „kur yra mirusieji?" Jiems bekalbant, staigiai žaibas nušvietė kapines ir smarkus griaustinis sudrebino žemę. Berniukai dar labiau išsigando. Po to prasidėjo smarkus lietus. Juodu sušlapo ir, prisiglaudę prie vienas antro, užmigo. Kai juodu atbudo, jau buvo išaušęs pasakiškai gražus rytas ir juodu prieš save pamatė puikias kapų gėles. Juodu paklausė vienas antrą: „kur yra mirusieji..." Ir naktis pamokė juos, kad mirusių nėra.

Anot Maceinos, mirtis fizikine prasme yra ne kas kita, kaip pašaukimo nutraukimas. Tai įsakymas tarnams susirinkti pas savo valdovą ir parodyti, kiek talentų yra laimėta žemiškos būties žaisme.

Baigsiu Vlado Šlaito žodžiais:

Bijokit ligos,
bijokit persekiotojų ir ištrėmimo,
bijokit akių užtemimo ir išprotėjimo,
bet nebijokit manęs,
nes aš gimiau kartu su jumis jūsų motinų įsčiose,
idant,
atėjus laikui,
paruoščiau jus miegui.
Toks yra mano darbas.
Viso pasaulio žodynai mane vadina mirtim,
bet tai yra vardas,
kuris man nepatinka,
nes mano tikrasis vardas yra suramintoja
bei palydovė iš šio pasaulio į kitą pasaulį.
Jeigu nebūtų nakties,
tai nebūtų ir sekančios dienos ryto,
jeigu nebūtų žiemos ir speigo,
tai nebūtų ir jokio pavasario,
jeigu nebūtų manęs,
tai nebūtų ir prisikėlimo iš mirusiųjų.
Taigi,
kartoju,
nebijokit manęs,
nes aš esu jūsų geroji bičiulė ir palydovė.
Amen.

A†A. Vinco Kazlausko laidotuvių pamokslas, 1992 04 30

Mieli broliai ir sesės, kiekviena mirtis, žmogiškai sakant, yra nelaimė. Ji skaudi artimiesiems, ji skaudi draugams, bendruomenei, tautai. Mirtis yra nemandagi, ji renka savo aukas be mūsų sutikimo, be mūsų atsiklausimo. Be mūsų sutikimo mes atėjom pasaulin, be mūsų sutikimo mes iš jo turime ir išeiti.

Žinomas austrų rašytojas Artūras Schnitzleris viename savo veikale yra pasakęs, kad turint valandėlę laisvesnio laiko, nieko nėra naudingesnio, kaip pagalvoti apie mirtį, pamedituoti apie ją. Tačiau nedaug kas nori paklausyti šio patarimo, ypač mūsų laikais, kai troškimas gyventi, prailginti gyvenimą, galima sakyti, yra tiesiog neribotas, įgavęs net ligotumo, požymį. Tačiau, ar mes to norime ar nenorime, gyvenimas ir mirtis eina savo keliu: mes žaidžiame su gyvenimu, o mirtis žaidžia su mumis.

Kristus sakė: „Aš esu Tiesa, kelias ir gyvenimas, kas tiki mane, tas neragaus mirties per amžius".

Tikintis žmogus – yra meilės žmogus. Jį riša meilė su artimu, su kitu žmogumi. Yra tėvų meilė, vedusiųjų meilė, vaikų meilė, jaunuolių meilė, tėvynės meilė ir t. t. Tie visi meilės santykiavimo būdai yra paženklinti terminuoti pavojumi mylimo asmens netektimi. Mirtis yra šios meilės pabaiga. Todėl vien žemiškai galvojant mirtis yra baisi, kadangi mirtimi baigiasi galia mylėti.

„Kaip su manim bus, kai stosiu prieš Dievo akis", sako Thikamer Toth, „kai imsiuos graužtis, jog Dievas mane sutvėrė deimantu, o aš tapau juoda anglimi. Jis sutvėrė mane tyrą kaip

krištolas, o aš rūdimis apsinešiau. Jis mane sutvėrė žaliuojančia bei žydinčia pieva, o tapau išdeginta dykuma". Didžiausia pasmerktųjų kančia yra ta, kad jie nebegali mylėti.

Tikinčiojo žmogaus meilė nesibaigia mirtimi, bet ji tampa kilnesnė, kadangi po mirties žmogaus meilės objektas yra aukščiausias gėris, pats Dievas. Ši meilė yra tobula, amžina, nesibaigianti, visada nauja, visada jauna. Apie šią meilę, nors ir netobulai, šv. Paulius taip sako, kad žmogaus akis nėra regėjusi, nė jo ausis girdėjusi, nė į mintį neįėjo, ką Dievas yra parengęs tiems, kurie jį myli.

Todėl stovėdami prie šio mūsų draugo Vincento karsto pamąstykime, ar mūsų žemiškoji meilė yra atremta į Dievo meilę, ar mes žmones ir daiktus mylime Dievo meilės ženkle, žinodami, kad mūsų žemiškoji meilė turi baigtis ir sužibėti amžinybėje – šviesa.

Velionis Vincas ėjo tuo keliu. Jis buvo aktyvus ateitininkas. „Visa atnaujinti Kristuje" buvo ne tik šūkis popieriuje, bet ir jo taisyklė gyvenime. Vincas buvo tikėjimo žmogus, todėl jo meilė nesibaigė mirtimi, bet sušvito dieviška meile, nemirtingumu. Kristus savo sekėjams yra pasakęs: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas, kas tiki mane, nors ir numirtų, bus gyvas, ir kiekvienas, kuris gyvena ir tiki mane, neragaus mirties per amžius". Todėl Vincui mirtis buvo ne tamsi be aušros naktis, o diena, nebuvo pabaiga, bet naujo gyvenimo pradžia, nebuvo sunaikinimas, bet amžinybė Dieve. Taigi tikinčiam žmogui mirtimi baigiasi tikėjimas, pranyksta viltis, bet lieka tik meilė, meilė amžina ir nepažįstanti mirties.

Amen.

Poetui Pranui Lembertui mirus

Siunčiamas atėjau,
Šaukiamas išeinu.
Aš buvau...
kosmoso dulkė,
meilės auka,
žemės planeton
Dievo siųsta.
P. Lemberto žodžiai

Žinomas austrų rašytojas Artūras Schnitzleris viename savo veikale yra pasakęs, kad, turint valandėlę laisvesnio laiko, nieko nėra naudingesnio, kaip pagalvoti, pamedituoti apie mirtį. Tačiau nedaug kas nori paklausyti šio patarimo, ypač mūsų laikais, kai troškimas gyventi, pailginti savo gyvenimą yra įgavęs net liguistumo požymį. Tačiau ar mes to norime ar nenorime, gyvenimas eina savo keliu – mes žaidžiame su gyvenimu, o mirtis žaidžia su mumis.

Antikiniame, priešKrikščioniškajame pasaulyje mirties faktas žmogų labai slėgė ir baugino. Kristaus prisikėlime iš numirusių atsivėrė nauji viltingi horizontai. Mirtis jau nebebuvo toji pabaiga, kuri žmogų sudrasko ir niekais paverčia. XIX šimtmetyje Tomo Kalaniečio sukurtoje giesmėje „Dies irae" (Dieną rūsčią) pasigirsta šiurpūs tonai, bet šalia jos šv. Pranciškus savo „Saulės giesmėje" į mirtį jau kreipiasi kaip į sesę. Būdinga, kad šioje giesmėje šventasis pirmiausia kreipiasi į saulę kaip Viešpaties atvaizdą, o tik paskui į mirtį:

„Tegarbina Tave, Viešpatie, sesuo mirtis mūs kūniškoji, nuo kurios nė vienas gyvas žmogus negali pabėgti. Vargas tiems, kurie numirė nusidėjimuos mirtinguos".

Šv. Pranciškaus mirties samprata paveikė ir didįjį poetą J. V. Gėtę (Goethe), kuris savo Fausto mirtį taip pat vadina seserimi: „Jau debesys kaupias, jau žvaigždės pradingo, iš tolo, iš tolo, iš tolio slaptingo ateina ji, sesė, ateina – mirtis".

Ir pagaliau J. V. Gėtė savo Faustą baigia mesijine giesme: *chorus mysticus*, kur sakoma, kad praeinamieji dalykai tėra amžinybės simboliai, kad mirtis esą tik vartai į amžinybę.

Anais vienalytiško krikščioniško tikėjimo laikais, kai dar tebeaidėjo šv. Pranciškaus himnas, didysis italų poetas A. Dantė savo *Dieviškojoje komedijoje* parodė tyrą, nesudrumstą tikėjimą mirtimi. Mirties fakto akivaizdoje Dantė pasakė: „Teesie Tavo valia" ir maldą Marijai taip poetiniu žodžiu išsakė:

Tik tu viena esi vilties teikus,
Tik džiaugsmo Tavyje vienoje turėjau.
Padėk, geroji amžiais, man ateiki,
Pagelbėk! Ribą jau esu priėjęs,
Pro ją turėsiu veikiai aš praeiti,
O neapleisk manęs, brangi Guodėja.

Didžiojo anglų dramaturgo V. Šekspyro laikais, baigiantis viduramžiams ir pereinant į naujus laikus, literatūroje ir mene norėta parodyti mirties šiurpumą bei žiaurumą. Tačiau Johnas Donne, turėdamas omenyje Kristaus prisikėlimo faktą, apie mirtį šitaip byloja:

Keltis puikybėn, mirtie, nors
kai kas laiko galinga tave, neturi.
Nenužudysi manęs, nors
tu ir žiauri,
Kelsiuos patekęs į tavo rankas,
Kai amžinybei užmigęs pabusiu,
mirsiu, mirtie, ir tavęs nebebus.

Po II Vatikano Susirinkimo, pertvarkant mirusiųjų liturgiją, pradėta daugiau pabrėžti prisikėlimą, negu liūdesį. Iš laidotuvių apeigų beveik išnyko juoda gedulo spalva, užleisdama vietą mėlynai ir baltai spalvai. Patariama, atvežus velionį į bažnyčią, karstą apdengti baltu rūbu, o šalia karsto pastatyti velykinę Kristaus prisikėlimo žvakę. Seniau gedulingose mišiose visiems aidėjo sunkūs ir liūdni akordai, o dabar pasigirsta net velykinės nuotaikos Aleliuja.

Popiežius Jonas XXIII buvo realistas. Jis parodė, kaip krikščionis turi gyventi ir mirti. Savo paskutinės ligos metu jis pasakė: „Mano bagažai jau supakuoti, ir aš esu pasirengęs kiekvienu momentu išvykti".

Tačiau tūlas pasakys: „Aš nenoriu galvoti apie mirtį". Tai natūralus dalykas! Tai reiškia, kad žmogus yra normalus. Mat Kūrėjo pirmykščiame plane mirčiai vietos nebuvo. Ji yra nuodėmės padarinys. Savęs išlikimo jausmas yra pats stipriausias žmogaus instinktas. To neneigia ir mūsų tikėjimas. Mirtyje Bažnyčia nori matyti viltį, naujo gyvenimo aušrą. Mes gimstame meilėje, gyvename tikėjimu ir mirštame viltyje.

Atsiprašau, nesupraskite manęs klaidingai. Bažnyčia nesmerkia ir ašarų. Juk kiekvienas brangių ir mylinčių išsiskyrimas, įvykęs dėl artimo žmogaus mirties, mus verčia liūdėti. Juk ir Kristus, sužinojęs, kad mirė jo draugas Lozorius, verkė. Šv. Paulius pataria taip liūdėti, kad liūdesys nesudarytų įspūdžio, lyg mes neturime vilties į amžiną gyvenimą.

Šio mano rašinio pradžioje cituotas Prano Lemberto eilėraštis yra neabejotina jo gyvenimo ir mirties samprata. Jam mirtis fizine prasme ne kas kita, kaip pašaukimo nutraukimas. Pranas tai žinojo ir pagal tai rikiavo savo gyvenimą. Jo kelionės bagažai, kaip pop. Jono XXIII, buvo visada supakuoti.

Ant skautų organizacijos įkūrėjo Roberto Badeno Powello kapo Kenijoje, Afrikoje, yra toks įrašas vardas, pavardė, gimimo bei mirties datos, o apačioje didelis apskritimas su tašku centre. Tai skautiškas ženklas, reiškiąs „Sugrįžau į namus".

Taigi jau 25-eri metai, kai Pranas Lembertas „sugrįžo į namus", į amžinuosius Viešpaties namus. Iš ten niekas nebegrįžta! Mat gera Viešpaties namuose. Be to, kam grįžti? Juk ir mes į juos keliaujame. Baigsis tikėjimas, nebebus vilties, liks tik meilė, amžina ir nepažįstanti mirties.

Pranas Lembertas mirė 1967 m. lapkričio 29 d., o 1966 metais lyg nujausdamas savo artimą mirtį parašė tokį eilėraštį, skirtą savo mylimai žmonai Monikai Lembertienei:

Kai aš išeisiu ton kelionėn,
kurion išėję nebegrįžta,
tikėk, miela ir brangi Mona,
kad meilė mūsų nenumiršta.
Ir ten... Ir ten tave mylėsiu -
Vienintelę, brangiausią,
uždegsiu žvaigždę tau
šviesiausią.

Poezijos žvakutę poetas uždegė ne sau. Jos šviesa, papildyta kitų poetų ir kūrybinių talentų, spindi visiems pasaulio lietuviams.

Amen.

Turinys

Autoriaus žodis *4*

Pratarmė *5*

Naujieji Metai 7

Adoracija 7

Naujieji Metai, 1955 9

Naujieji Metai, 1957 12

Naujieji Metai, 1971 16

Naujieji Metai, 1981 19

Naujieji Metai, 1982 23

Naujieji Metai, 1987 26

Vasario 16-oji *32*

Vasario 16-oji, 1953 32

Vasario 16-oji, 1959 37

Vasario 16-oji, 1979 43

Vasario 16-oji 49

Gavėnia *54*

Kaip praleisti Gavėnią? 1961 54

Gavėnia, 1977 57

2-asis Gavėnios sekmadienis, 1962 59

2-asis Gavėnios sekmadienis, 1964 65
3-iasis Gavėnios sekmadienis, 1968 70
3-iasis Gavėnios sekmadienis, 1969 73
Žmonės Kristaus kančios byloje, 1972 77
Pirmasis Gavėnios sekmadienis, 1973 81
4-asis Gavėnios sekmadienis, 1977 84

Verbos *89*
Verbos 89
Palmių sekmadienis, 1964 93
Palmių sekmadienis, 1967 96

Velykos *98*
Velykos, 1952 98
Velykos, 1954 101
Velykos, 1959 106
Velykos, 1962 110
Velykos, 1963 114
Velykos, 1983 118
Velykos, 1985 123

Atvelykis *128*
Atvelykis, 1960 128
Atvelykis, 1983 132
2-asis sekmadienis po Velykų, 1953 136
3-iasis sekmadienis po Velykų, 1961 141
5-asis sekmadienis po Velykų, 1962 144
2-asis sekmadienis po Velykų, 1964 151
4-asis sekmadienis po Velykų, 1964 155

Motinos diena *161*
Motinos Diena, 1952 161
Motinos Diena, 1955 164
Motinos Diena, 1957 168
Motinos Diena, 1962 171
Motinos Diena, 1964 177
Motinos Diena, 1968 182
Motinos Diena, 1970 187
Motinos Diena, 1975 191
Motinos Diena, 1976 197
Motinos Diena, 1986 201

Sekminės *206*
Sekminės, 1979 206

Sekmadieniai po Sekminių *210*
10-asis sekmadienis po Sekminių, 1946 08 18 210
4-sis sekmadienis po Sekminių, 1953 06 21 213
11-asis sekmadienis po Sekminių, 1953 219
8-asis sekmadienis po Sekminių, 1955 223
5-asis sekmadienis po Sekminių, 1957 225
6-asis sekmadienis po Sekminių, 1957 227
11-asis sekmadienis po Sekminių, 1958, 1968 230
6-asis sekmadienis po Sekminių, 1959 233
5-asis sekmadienis po Sekminių, 1960 236
6-asis sekmadienis po Sekminių, 1960 240
7-asis sekmadienis po Sekminių, 1960 244
8-asis sekmadienis po Sekminių, 1960 246
11-asis sekmadienis po Sekminių, 1960 250

13-asis sekmadienis po Sekminių, 1960 255
5-asis sekmadienis po Sekminių, 1961 261
6-asis sekmadienis po Sekminių, 1961 263
4-asis sekmadienis po Sekminių, 1962 266
7-asis sekmadienis po Sekminių, 1962 269
22-asis sekmadienis po Sekminių, 1962 271
24-asis sekmadienis po Sekminių, 1962 275
4-asis sekmadienis po Sekminių, 1963 279
5-asis sekmadienis po Sekminių, 1963 283
6-asis sekmadienis po Sekminių, 1963 286
19-asis sekmadienis po Sekminių, 1963 289
9-asis sekmadienis po Sekminių, 1964 292
12-asis sekmadienis po Sekminių, 1964 296
4-asis sekmadienis po Sekminių, 1965, 1977 299
5-asis sekmadienis po Sekminių, 1965 302
13-asis sekmadienis po Sekminių, 1965 305
1-asis sekmadienis po Sekminių, 1968 308
5-asis sekmadienis po Sekminių, 1968 311
10-asis sekmadienis po Sekminių, 1968 314
13-asis sekmadienis po Sekminių, 1968 318
17-asis sekmadienis po Sekminių, 1968 321
19-asis sekmadienis po Sekminių, 1968 323
23-iasis sekmadienis po Sekminių, 1968 326
Paskutinis sekmadienis po Sekminių, 1968 330
4-asis sekmadienis po Sekminių, 1969 333
6-asis sekmadienis po Sekminių, 1969 336
8-asis sekmadienis po Sekminių, 1969 339
9-asis sekmadienis po Sekminių, 1969 343

13-asis sekmadienis po Sekminių, 1969 346
25-asis sekmadienis po Sekminių, 1969 349
12-asis sekmadienis po Sekminių, 1970 352
14-asis sekmadienis po Sekminių, 1970 356
16-asis sekmadienis po Sekminių, 1970 359
16-asis sekmadienis po Sekminių, 1976 362
14-asis sekmadienis po Sekminių 365
15-asis sekmadienis po Sekminių 368
17-asis sekmadienis po Sekminių 370
18-asis sekmadienis po Sekminių 372
22-asis sekmadienis po Sekminių 376

Švč. Trejybės Šventė *378*
Švč. Trejybės Šventė, 1953 378
Švč. Trejybės Šventė, 1964 381
Švč. Trejybės Šventė, 1985 386

Dievo Kūno Šventė *391*
Dievo Kūno Šventė, 1957 391
Dievo Kūno Šventė, 1958 394
Dievo Kūno šventė, 1959 397
Dievo Kūno Šventė, 1970 399
Dievo Kūno Šventė, 1975 405
Dievo Kūno Šventė, 1995 409

Atsimainymo šventė *414*
Atsimainymo šventė, 1978 414

Žolinė (Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų šventė) *417*
Žolinė, 1954 417
Žolinė, 1958 422

Žolinė, 1965 425
Žolinė, 1971 428
Žolinė, 1982 431

Švč. Rožančiaus šventė *437*
Švč. Rožančiaus šventė 437

Šilinė *440*
Dviejų švenčių ženkle, 1946 09 08 440
Dviejų švenčių ženkle, 1969 442
Dviejų švenčių ženkle, 1978 09 08 445

Misijų diena *449*
Misijų diena, 1946 10 20 449
Misijų sekmadienis, 1960 452

Visi Šventieji *457*
Visi Šventieji, 1959 457

Vėlinės *461*
Vėlinės, 1975 461

Kristaus Karaliaus Šventė *465*
Kristaus Karaliaus Šventė, 1962 465
Kristaus Karaliaus Šventė, 1966 471
Kristaus Karaliaus Šventė, 1967 474
Kristaus Karaliaus Šventė, 1969 478
Kristaus Karaliaus Šventė, 1973 484

Adventas *488*
Adventas, 1959 488
2-asis Advento sekmadienis, 1962, 1978 490
4-asis Advento sekmadienis, 1962 494

4-asis Advento sekmadienis, 1963 498
3-iasis Advento sekmadienis, 1967 502
2-asis Advento sekmadienis, 1969 508
3-iasis Advento sekmadienis, 1975 511
1-asis Advento sekmadienis, 1977 515
4-asis Advento sekmadienis, 1977 517

Švč. Mergelės Marijos Nekaltasis Prasidėjimas *520*
Marijos Nekaltojo Prasidėjimo šventė, 1963 520

Kalėdos *524*
Kalėdos 524
Vidurnakčio Mišios, 1969 526
Kalėdos, 1980 527
Kalėdų naktis 530
Kalėdų prasmė, 1988 m. 536
2-asis sekmadienis po Kalėdų 542

Sekmadieniai *546*
Sekmadienio Mišios, 1960 09 11 546
2-asis sekmadienis po Trijų Karalių, 1961 550
Sekmadienio Mišios, 1961 554
15-asis metų sekmadienis, 1971 557
16-asis metų sekmadienis, 1971 560
22-asis metų sekmadienis, 1971 566
27-asis metų sekmadienis, 1971 568
10-asis metų sekmadienis, 1972 574
19-asis metų sekmadienis, 1971 579
21-asis metų sekmadienis, 1972 580
27-asis metų sekmadienis, 1972 584
16-asis metų sekmadienis, 1978 587

19-asis metų sekmadienis, 1981 591
Mes turime liudyti Kristų, 1987 01 18 594
3-iasis metų sekmadienis, 1987 598
Mes esame pasaulio šviesa, 1987 02 08 603
15-asis metų sekmadienis, 1976 607
15-asis metų sekmadienis, 1979 609
15-asis metų sekmadienis,1982 613
16-asis metų sekmadienis, 1982 616
19-asis metų sekmadienis, 1982 621
17-asis metų sekmadienis, 1985 625
17-asis metų sekmadienis, 1988 628
28-asis metų sekmadienis, 1971 632
32-asis metų sekmadienis, 1974 635
15-asis metų sekmadienis, 1977 639
26-asis metų sekmadienis, 1977 643
15-asis metų sekmadienis, 1995 646

Įvairūs 649
15 metų parapijai, 1956 649
Žmogus nėra vienas, 1960 653
Kodėl privalome eiti į bažnyčią, 1961 658
Liturgijos simbolizmas, 1962 661
Nuodėmė, 1962 667
Dvasinis aklumas, 1963 674
Švėkšnos gimnazijos 50 metų minėjimas Čikagoje,
1969 08 31 678
Šv. Šeimos šventė, 1969 684
Valančius, 1975 689
Los Angeles lietuvių šaulių kuopos įkūrimo
25 metų minėjimas, 1979 04 29 699

Dievas yra meilė, 1985 705
Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas, 1986 708
Lietuvių Dienos 715
Kodėl Dievas nebaudžia pasaulio? 726

Vestuvės 729
Daukantų 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktis, 1983 07 03 729
Virgilijaus Kaspučio ir Dainos Petronytės vestuvės, 1984 10 07 732
Edvardo Budreikio ir Angelės Mičiulytės vestuvės, 1985 735
Raimondo Grigonio ir Angelės Sodeikaitės vestuvės, 1986 02 22 737
Jono ir Bronės Venckų 50 metų santuokos jubiliejus, 1986 10 11 739
Dariaus Lisecko ir Ados Ceikaitės vestuvės, 1988 09 20 ... 742
Arūno Bruožio ir Vidos Čekanauskaitės vestuvės, 1993 09 25 745
Vytenio Vilko ir Vitos Polikaitytės vestuvės 748

Laidotuvės 752
Prof. Mykolo Biržiškos laidotuvės, 1962 752
Paulinos Raulinaitienės laidotuvės, 1966 12 05 755
Latvėno laidotuvės, 1970 11 14 757
Čiurlionio laidotuvės, 1974 09 07 759
Ričardo Rudzevičiaus laidotuvės, 1975 01 10 761
Dr. Z. Kungio laidotuvės, 1977 08 15 763

Gen. Jono Černiaus žmonos
p. Veronikos Černienės laidotuvės, 1979 12 01 766
Edvardo Taro laidotuvės, 1980 01 08 769
Petro Sako laidotuvės, 1985 09 13 771
Pranciškaus Speecherio laidotuvės, 1989 09 14 775
A†A Elenos Raštikienės laidotuvės 777
A†A Vinco Kazlausko laidotuvių rožančius, 1992 04 29 ... 779
A†A. Vinco Kazlausko laidotuvių pamokslas, 1992 04 30 .. 782
Poetui Pranui Lembertui mirus 784

Kučinskas-Kučingis, Jonas.
Ku46 Dievo Žodžio tarnyboje./ Jonas A. Kučinskas-Kučingis.
- Vilnius: LOGOS l-kla, 1998, - 800 p.

ISBN 9986-721-24-5

„Dievo Žodžio tarnyboje" - antroji prel. J. A. Kučingio pamokslų knyga. Joje pateikti įvairiais metais ir įvairiomis progomis pasakyti pamokslai. Tai ne tik pamokymai tikintiesiems bei religinių švenčių ir apeigų kilmės aiškinimai, bet ir pamąstymai apie gyvenimo prasmę, Dievo, Tėvynės ir artimo meilę.

UDK 283/28

Jonas A. Kučinskas-Kučingis
Dievo Žodžio tarnyboje

Viršelio dailininkė *Ingrida Umbrasaitė*

Stilistė *Marija Staskevičienė*
Korektorė *Irena Čupalienė*
Techninė redaktorė *Stasė Turauskienė*
Maketavo: *Violeta Palubinskienė*
Dainius Balsys -

SL 2043. 1998 11 26
Užsakymas 1079
Išleido LOGOS leidykla,
Laisvės pr. 60, 2056 Vilnius.
Spausdino AB „Vilspa“,
Viršuliškių skg. 80, 2056 Vilnius.
Kaina sutartinė.

1998 m. sausio mėn. 26 d. Prelatas savo laiške man rašė: „Ši mano knyga, pavadinta „Dievo Žodžio tarnyboje“, bus paskutinė, į kurią esu įdėjęs visą savo širdį ir sielą. Artėju prie 90 metų gimtadienio, netrukus reikės iškeliauti anapus saulės...“

Pamoksluose Prelatas aiškina švenčių kilmę, religinių apeigų prasmę, tikėjimo tiesų pažinimo svarbą, gyvenimo prasmės klausimus. Aktuali pamokslų mintis – Tėvynės meilė, susirūpinimas jos likimu, viltis, kad Dievas neapleis.

Iš visos širdies linkiu garbingajam Žemaitijos žemės sūnui prelatui Jonui A. Kučingiui laikytis tvirtai kaip ąžuolui.

† A. Vaičius

Antanas Vaičius, Telšių Vyskupas

ISBN 9986-721-24-5